

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
BİLGİ VE BELGE YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

XVI. YÜZYILDA BÂB-I DEFTERÎ TEŞKİLATI
VE
MALİYE AHKÂM DEFTERLERİ

Doktora Tezi

Hazırlayan
Rıfat GÜNALAN

İSTANBUL 2005

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
BİLGİ VE BELGE YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

XVI. YÜZYILDA BÂB-I DEFTERÎ TEŞKİLATI
VE
MALİYE AHKÂM DEFTERLERİ

Doktora Tezi

Hazırlayan
Rıfat GÜNALAN

Danışman: Prof. Dr. İsmail ERÜNSAL

İSTANBUL 2005

MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

Doktora öğrencisi Rifat Günelan' ın " XVI Yüzyılda Bab-ı Defteri Teşkilatı ve Maliye Ahkam Defterleri" konulu tez çalışması jürimiz tarafından Bilgi ve Belge Yönetimi Anabilim Dalı doktora tezi olarak oy birliği / oy çokluğu ile başarılı bulunmuştur.

Tez Danışmanı : Prof.Dr. İsmail Erünsal
Üniversitesi Marmara

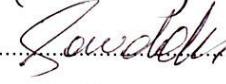
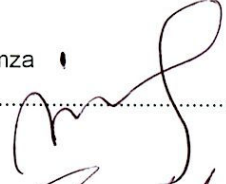
Üye : Yrd.Doç.Dr. Tuba Ç. Karatepe
Üniversitesi Marmara

Üye : Doç.Dr. Oğuz İçimsoy
Üniversitesi Marmara

Üye : Prof.Dr. Nezihi Aykut
Üniversitesi İstanbul

Üye : Yrd.Doç.Dr. Erhan Afyoncu
Üniversitesi Marmara

İmza

ONAY

Yukarıdaki jüri kararı Enstitü Yönetim Kurulu' nun 04 / 01 / 2006 tarih ve 1-7 sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof.Dr. Mücteba İLGÜREL
Müdür

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	I
ÖNSÖZ.....	III
ÖZET.....	VII
ABSTRACT.....	VIII
KISALTMALAR.....	IX
GİRİŞ: OSMANLI BÜROKRASİSİNİN DOĞUŞU VE GELİŞİMİ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

DEFTERDARLIK MÜESSESESİNİN TEŞEKKÜLÜ VE GELİŞİMİ (XV-XVI. YÜZYIL)

A. Defterdarlığın Doğuşu.....	15
B. Şıkk-ı Sani, Şıkk-ı Sâlis ve Eyalet Defterdarlıklarının Ortaya Çıkışı.....	24
C. Maliye Kalemlerinin Doğuşu ve Gelişimi.....	31
D.XVI. Yüzyılın İkinci Yarısında Hazine ve Defterdarlığa Bağlı Kalemlerin Görevleri	66
E. Bab-1 Defteri, Defterdar Konağı ve Defterdarlık Arşivi.....	83

İKİNCİ BÖLÜM

MALİYE AHKÂM DEFTERLERİ

A. Maliye Ahkâm Defterlerinin Ortaya Çıkışı ve XVI. Yüzyıl Maliye Ahkâm Defterleri	88
B. Maliye Ahkâm Defterlerinde Başlık Kayıtları.....	97
C. Maliye Ahkâm Defterlerinde Kayıtlı Belgelerin Türleri.....	106
a- Hüküm.....	106
b- Berat.....	114
c-Sebeb-i Tahrir Beratları.....	123

d- Sebeb-i Tahrir Hükümleri.....	131
e- Huccet.....	139
f- Tezkireler	148
g- Âdet ve Kânûn Hükümleri.....	170

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

XVI. YÜZYIL MALİYE AHKÂM DEFTERLERİNİN

MUHTEVA ANALİZİ

A. Mukataa ve İltizamlara Dair Hükümler.....	176
B. İdari ve Askeri Sınıflara Dair Hükümler.....	188
C. Rüsumlarla İlgili Hükümler.....	196
D. Saray ve Askeri Teşkilatla İlgili Hükümler.....	202
E. Maden İşletmeleriyle İlgili Hükümler.....	211
F. Vakıflarla İlgili Hükümler.....	215
G. Muhtelif Konularla İlgili Hükümler.....	217

SONUÇ.....	226

KAYNAKÇA.....	227

EKLER

EK I: Maliye Ahkâm Defterleri İndeksinin Konu Başlıkları Listesi ve İndekslenmiş Madde Sayıları.....	235

EK II: XVI. Yüzyıl Maliye Ahkâm Defterleri İndeksi	239

EK III: XVI. Yüzyıl Maliye Ahkâm Defterleri Hüküm Özetleri CD'si.....	426

ÖZGEÇMİŞ.....	428

ÖNSÖZ

XVI. yüzyıl Osmanlı imparatorluğu idari teşekküllerinden Dîvân-ı Hümâyûn ve Defterhâne çok sayıda tez ve incelemeye konu olmuş ve bu müesseseler tarafından tutulan defterler ayrıntılı bir şekilde araştırılmıştır¹. Fakat Defterdarlık (Bâb-ı Defterî) ve bu müessesenin tuttuğu maliye ahkâm defterleri henüz sistematik bir incelemeye tabi tutulmamıştır. Osmanlı İmparatorluğu’nda Divân-ı Hümâyûn’da alınan kararların hükümler şeklinde kaydedildiği mühimme defterleri üzerine yapılan çalışmalar dolayısıyla bu defter serisi oldukça iyi tanınmış fakat Defterdarlık’tan çıkan hüküm ve berat türü belgelerin kaydedildiği maliye ahkâm defterlerinin mahiyeti meçhul

¹ Divân-ı Hümâyûn hakkında bilgi veren kaynak ve çalışmaların başlıcalarını şunlar oluşturmaktadır: d’Ohsson, M., *Tableau general de L’Empire Ottoman*, Paris, 1824 ; Hammer, J., *Histoire de L’Empire Ottoman*, I-XVIII, Paris 1830-1843, *Staatsverfassung und Staatsverwaltung des Osmanischen Reiches*, I-II, 1963; İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Devleti’nin Merkez ve Bahriye Teşkilatı*, 3.bs. Ankara, 1988, (s. 79-92); Halil İnalcık, *The Ottoman Empire: The Classical Age*, London, 1973, (s. 85-92); Josef Matuz, *Das Kanzleiwesen Sultan Süleymans des Prachtigen*, Wiesbaden, 1974, s. 7-10; Aydın Taneri, *Osmanlı İmparatorluğu’nun Kuruluş Dönemi’nde Veziriazamlık*, Ankara, 1974, s. 42-46; Ahmet Mumcu, *Hukuksal ve Siyasal Karar Organı Olarak Divan-ı Hümâyûn*, Ankara, 1986; Tevfik Temelkuran, “Divan-ı Hümayun Mühimme Kalemi”, *TED*, sy. 6 (1975), s. 129-175; Abdülkadir Özcan, “Fatih’in Teşkilât Kanunnamesi ve Nizam-ı Âlem İçin Kardeş Katli Meselesi”, *Tarih Dergisi*, sy. 33 (1980-1981), s. 7-56; Bernard Lewis, “Diwan-ı Hümayun”, *El² (ing.)* II, 337-339; Mehmet İpşirli, “Klasik Dönem Osmanlı Devlet Teşkilatı”, *Osmanlı Devleti ve Tarihi Medeniyeti* içinde, İstanbul, 1994, s. 139-282; Yusuf Halaçoğlu, *XIV-XVII. Yüzyıllarda Osmanlılarda Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı*, TTK, 1995 Ankara; Mehmet Ali Ünal, *Osmanlı Müesseseleri Tarihi*, Isparta, 1997.

Divân-ı Hümâyûn’da tutulan defterlerle ilgili çalışmaların en önemlilerinden bazıları şöyle sıralanabilir; Abdurrahman Şeref, “Evrâk-ı Atıka ve Vesâik-i Târihiyemiz”, *TOEM*, I/1 (1 Kanun-ı Evvel 1326), (s. 9-19); Hans George Mayer, *Das Osmanischen Registerburch der Beschverden - Şikâyet Defteri- von Jahre 1675*, Wien 1984; İlhan Şahin ve Feridun Emecen, *Osmanlılarda Divan Bürokrasi Ahkâm-II. Bayezid Dönemine Ait 906/1501 Tarihli Ahkâm Defteri*, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, İstanbul 1994; Uriel Heyd, *Ottoman Documents on Palestine, 1552-1615*, Oxford 1960; Mübahat Küçükoglu, “Mühimme Defterlerindeki Muamele Kayıtları Üzerine” *Tarih Boyunca Paleografya ve Diplmatik Semineri, Bildiriler*, İstanbul 1988, s. 95-112; Nejat Göyünç’ün “XVI. Yüzyılda Ruus ve Önemi”, *Tarih Dergisi*, XVII/22, (1967), s. 17-34; Bilgin Aydın, *Osmanlı Bürokrasisinde Divan-ı Hümayun Defter Formlarının Ortaya Çıkışı ve Gelişimi (XV-XVI. Yüzyıl)* Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Bilgi ve Belge Yönetimi Anabilim Dalı, İstanbul, 2003;

Defterhâne ve bu kurumun tuttuğu defterler hakkında özgün ve kapsamlı bir doktora çalışması Erhan Afyoncu tarafından yapılmıştır: *Osmanlı Devlet Teşkilatında Defterhâne-i Amire*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul 1997. Defterhane tarafından tutulan tahrir defterleri burada sayılamayacak kadar çok çalışmaya konu olmuştur. Bunlarla ilgili genel bir bibliyografya için bkz: Erhan Afyoncu, “Türkiye’de Tahrir Defterlerine Dayalı Olarak Hazırlanmış Çalışmalar Hakkında Bazı Görüşler”, *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, I/1 (2003), s. 267-286.

kalmıştır. Defterdarlık tarafından yazılan hüküm, berat, tezkire gibi belge türlerinin sûretleri genellikle evrak olarak saklanmayıp maliye ahkâm defterlerine kaydedilmiştir. Bu uygulama varlığını yüzyıllar boyunca sürdürmüş ve Defterdarlık'ın faaliyetlerini belgeleyen ve çalışma sistemini anlamamıza yarayan yüzlerce defter günümüze kadar böylece intikal etmiştir.

Defterdarlık makamının yüzyıllar boyunca süren faaliyetleri sonucunda büyük bir Defterdarlık Arşivi teşekkül etmiştir. XVI. yüzyılda Divan kalemleriyle aynı mekanı paylaşan Defterdarlık kalemlerinin Topkapı Sarayı'nda Kubbealtı'nda kendine mahsus bir defterhanesi vardı. Divan-ı Hümayun toplantılarının önemini yitirmesinden sonra Defterdarlık arşivi Kubbealtı'ndan Bab-ı Hümayun'daki eski maliye dairesine taşınmış ve burada bir yangın geçirmiştir. Maliye Nezareti'nin kuruluşundan sonra Topkapı Sarayı'ndaki Enderun Hazinesi'nde saklanan belgeler, nezarete inşa edilen evrak mahzenine nakl edilmiştir. Fuat Paşa Konağı Maliye Nezareti'ne tahsis edildikten sonra 1899 yılında hazine dairesinin altındaki dükkanlar boşaltılarak büyük bir evrak mahzeni bina edilmiş ve arşiv malzemesinin büyük bir bölümü burada muhafaza edilmiştir². Defterdarlığa ait arşiv malzemesi en son olarak da Başbakanlık Osmanlı Arşivi'ne nakledilmiştir. Defterdarlığın XV ve XVI. yüzyıllara ait defterleri, arşiv malzemesinin sürekli naklinden ve yaşanan yangınlardan dolayı büyük oranda yok olmuş ve seri bütünlüklerini yitirmişlerdir. Bunlar arasında en önemli kayıpların yaşandığı defter serilerinden biri de maliye ahkâm defterleridir.

Yangın ve kayıplar sebebiyle büyük oranda yok olan Defterdarlığa ait maliye ahkâm defterlerinin Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde muhtelif tarihlerde yapılan tasnif çalışmaları esnasında farklı serilere dağılmış olması ve yanlış kataloglamalar, defterleri bir bütün halinde görmeyi engellemiş ve maliye ahkâm defterlerinin mahiyetinin anlaşılmasını güçleştirmiştir. Bu tez çalışmasında, XVI. yüzyıla ait ahkâm defterlerinin dağılmış olduğu seriler taranmış ve 12 maliye ahkâm defteri tespit edilerek bu defterler kendi içerisinde kronolojik olarak yeniden düzenlenmiştir. Bu defterlerin en eski tarihli Kepeci tasnifinde bulunan 927 tarihli defterdir. Tespit edilen en geç tarihli defter ise 987 tarihli olup Mühimme defterleri arasında tasnif edilmiştir.

² *Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi*, haz. Yusuf İhsan Genç, Hacı Osman Yıldırım v.d., İstanbul, 2000, s. XLI-XLII.

Tezimizde XVI. yüzyıla ait 12 maliye ahkâm defterinin diplomatik yönden incelenmesi ve muhteva bakımından analiz edilmesi hedeflenmiştir. Fakat bundan önce maliye ahkâm defterlerini tutan müessesenin tarihi gelişiminin verilmesinin faydalı olacağı düşünülerek birinci bölüm Defterdarlık müessesesinin ortaya çıkışı ve XVI. yüzyıl içerisindeki gelişimine tahsis edilmiştir. Burada yeni tespit edilen belgelerin ışığında defterdarlığın ortaya çıkışı ve gelişimi etraflıca ve kronolojik olarak değerlendirilmiştir.

Tezin ikinci bölümünde maliye ahkâm defterlerinde yer alan belgeler, türleri bakımından tasnif edilmiş ve defterler diplomatik özellikleri bakımından değerlendirilmiştir. Bu bölümde maliye ahkâm defterlerinde tespit edilen hüküm, berat, sebep-i tahrir beratları, sebep-i tahrir hükümleri, tezkireler ve adet ve kanun hükümlerinin diplomatik özellikleri incelenmiştir.

Tezin üçüncü bölümü maliye ahkâm defterlerinde yer alan mali hükümlerin muhteva analizine ayrılmıştır. İlk aşamada maliye ahkâm defterlerindeki belgelerin özetleri çıkarılmış ve her belgenin türü tespit edilerek bunlara numara verilmiştir. Özetleri çıkarılan belgelerdeki kavramlar listelenerek bir kavram indeksi oluşturulmuştur. Defterlerin incelenmesi sonucunda 8524 sayfada 19804 hüküm tespit edilmiş ve bu hükümler özetlenerek 4944 konu başlığı altında sınıflandırılmıştır. Özetlerdeki kavramlar da ayrıca indekslenmiş ve burada da 36364 kavram tespit edilmiştir. Tezin bu son bölümü gerek hüküm özetleriyle gerekse indekslenen kavramlarla, maliye ahkâm defterleri için bir rehber çalışma olarak da düzenlenmiştir. Ayrıca 12 maliye ahkâm defterinde özetleri çıkarılan 19804 hükmün teze ek olarak verilmesi düşünülmüş fakat bu özetler 2000 sayfa kadar tuttuğu için bir CD’de toplanarak teze eklenmiştir.

Tez çalışmam esnasında yardımlarını esirgemeyen ve tezin her aşamasında metni büyük bir sabırla okuyan başta tez danışmanım Prof. Dr. İsmail Erünsal olmak üzere danışman hocalarım Doç. Dr. Oğuz İcimsoy, Yrd. Doç. Dr. Tuba Çavdar Karatepe ve Doç. Dr. Hamza Kandur’a, tezin geliştirilmesi hususunda eser ve fikirlerinden istifade ettiğim Prof. Dr. Nezihi Aykut Bey’e, tezin her aşamasında yardımlarını gördüğüm meslektaşım Dr. Bilgin Aydın’a, tezimi okuyarak katkıda bulunan Doç. Dr. Erol Özvar ve Dr. Fehmi Yılmaz’a; tezin mizanpajındaki teknik yardımlarından dolayı Dr. Yücel Dağlı ve Dr. Murat Uluskan’a; arşiv çalışmalarım

esnasında yardımlarını esirgemeyen başta Dr. Necati Aktaş Bey'e ve Başbakanlık Osmanlı Arşivi personeline ayrı ayrı teşekkür ederim.

ÖZET

Bu tezin konusunu XVI. yüzyılda Defterdarlık teşkilatı ve bu müessesenin tuttuğu maliye ahkam defterleri oluşturmaktadır. Tez konumuzun kapsadığı dönemdeki defterdarlık teşkilatı hakkındaki bilgilerimiz ilk defa İsmail Hakkı Uzunçarşılı tarafından kullanılan ve XVI. yüzyılın ikinci yarısında yazılmış olan mecmuaya dayanıyordu. Bu tezde ise Fatih döneminden başlayarak defterdarlık teşkilatının XV ve XVI. yüzyıldaki gelişim süreci ilk defa Osmanlı arşiv belgelerine istinaden incelenmiş ve defterdarlık teşkilat ve kadrolarının ortaya çıkışı ve gelişimi kronolojik bir seyir içerisinde istatistikler ve tablolarla gösterilmiştir.

Tezimizin ikinci bölümünde maliye ahkam defterleri incelenmiş ve Defterdarlık tarafından XVI. yüzyıl boyunca tutulan maliye ahkam defterlerinin mahiyeti ve muhteva özellikleri, bu dönemden günümüze ulaşabilmiş 12 defter üzerinde yapılan çalışmalar ile ortaya konmaya çalışılmıştır. 927-987/1520-1580 tarihleri arasındaki bir dönemi ihtiva eden bu defterler aslında XVI. yüzyıl boyunca maliye ahkam defterlerinin muhteva ve şekil özelliklerinde meydana gelen değişim ve gelişmeyi örnekleyebilecek bir yeterlilik ve zenginliğe sahiptir. Bu defterler arasında 927, 960, 973, 980, 984 tarihli olanlar gibi tam bir hicri yılın bütün kayıtlarını ihtiva eden ve hacmi 1984 sayfaya ulaşan mükemmel örnekler de bulunmaktadır. Bu defterler üzerinde yapılan çalışmalar neticesinde defterlerin ve defterlerde yer alan hüküm, berat, tezkire ve hüccet gibi muhtelif belge türlerinin diplomatik özellikleri incelenmiş ve her belge türünden değişik örnekler üzerinde çalışılmıştır.

Tezin üçüncü bölümünde maliye ahkam defterleri muhtevaları bakımından değerlendirilmiştir. Bu bölümde, defterlerde yer alan bütün belgeler özetlenmiş ve bu özetlere dayalı olarak kavram indeksleri oluşturulmuş ve bu kavramlar da kendi içerisinde gruplandırılarak konu başlıkları altında toplanmıştır. 4944 konu başlığı altında toplanan 36364 kavram, tezin üçüncü bölümünde yedi ana başlık altında incelenmiş ve tarihi bakımdan değerlendirilmiştir.

ABSTRACT

The subject of this thesis comprises the *Defterdarlık* institution in the 16th and the financial orders registers (*maliye ahkam defterleri*) kept by this establishment. Our knowledge of the *Defterdarlık* institution during the period covered in the subject of this thesis was based on the *mecmua* written in the second half of the 16th century and first used by İsmail Hakkı Uzunçarşılı. In this thesis, the development of the *Defterdarlık* institution in the 15th and 16th centuries, beginning from the time of *Fatih*, is examined for the first time with reference to documents from the *Başbakanlık Osmanlı Arşivi* (Prime Ministry Ottoman Archives) and the emergence and development of the *Defterdarlık* institution and its staff positions are shown chronologically, with accompanying statistics and tables.

In the second chapter of the thesis, the financial orders registers are examined and an attempt has been made to define the form and content characteristics of the financial orders registers kept throughout the 16th century by the *Defterdarlık*, by means of a detailed study of 12 surviving registers. These registers, which cover the period between the dates of 927-987/1520-1580 have sufficient substance to demonstrate the changes in the form and content of the financial orders registers taking place in the course of the 16th century. They include some excellent examples, such as those dated 927, 960, 973, 980 and 984 containing all the entries for a full hicri year and having a volume of up to 1,984 pages. In the course of the work done on these registers, the registers themselves and the diplomatic particulars of the various document genres, such as *hüküm*, *berat*, *tezkire* and *hüccet*, are examined and various examples of each document genre are studied.

In the third chapter of the thesis, the official orders registers are evaluated in terms of content. In this part, a summary is made of all the documents contained in the registers and concept indexes based on this summary are drawn up and the concepts grouped under subject headings. In this final part of the thesis, 36,364 concepts, grouped under 4,944 subject headings are examined under 7 main headings and evaluated from a historical point of view.

KISALTMALAR

A.DVN	Bâb-ı Âsafi Divan Kalemi
a.g.e	Adı Geçen Eser
A.NŞT	Bâb-ı Âsafi Nişan Kalemi
A.RSK	Bâb-ı Âsafi Ruus Kalemi
A.Ü	Ankara Üniversitesi
a.g.t	Adı Geçen Tez
B	Receb
BOA	Başbakanlık Osmanlı Arşivi
Bs.	Baskı
c.	Cilt
C	Cemâziyelâhir
Ca	Cemâziyelevvel
çev.	Çeviren
D.BŞM	Devâir-i Baş Muhasebe
D.EVM	Devâir-i Evâmîr-i Maliye
DİA	Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi
edt.	Editör
EI ²	The Encyclopaedia of Islam (new edition)
H	Hicri
haz.	Hazırlayan/Hazırlayanlar
İE.DH	İbnü'l-Emin Dahiliye Tasnifi
KK	Kamil Kepeci Tasnifi
L	Şevval
M	Muharrem
M.	Miladi
MAD	Maliyeden Müdevver Defterler Tasnifi
M.E.B	Milli Eğitim Bakanlığı
MD	Mühimme Defterleri Tasnifi
MTM	Milli Tettebbular Mecmuası
N	Ramazan
neşr.	Neşreden

Nr.	Numara
OTDS	Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü
R	Rebiulahir
Ra	Rebiulevvel
S	Safer
s.	Sayfa
sy.	Sayı
Ş	Şaban
TAPK	Tevkii Abdurrahman Paşa Kanunnamesi
TD	Tarih Dergisi
TED	Tarih Enstitüsü Dergisi
TKS	Topkapı Sarayı Arşivi
TOEM	Tarih-i Osmani Encümeni Mecmuası
trc.	Tercüme Eden
TTEM	Türk Tarih Encümeni Mecmuası
TTK	Türk Tarih Kurumu
vd.	Ve Diğerleri
Yay.	Yayınlayan
Z	Zilhicce
Za	Zilkade

GİRİŞ

Osmanlı Maliye Teşkilatı Tarihinin Kaynakları

XIV. yüzyılda ibtidai bir görünüm arzeden Osmanlı imparatorluğunun yönetim mekanizması, XV ve XVI. yüzyıllarda sürekli gelişerek devlet bürokrasisinin temellerini oluşturacak üç büyük müesseseyi şekillendirmiştir. Bu üç müesseseden Divan-ı Hümayun ve Defterhane hakkında yapılan araştırmalar XV. ve XVI. yüzyıllarda bu müesseselerin yapısını büyük oranda aydınlatmışken defterdarlık hakkındaki araştırmalardan bu döneme ait olanlar diğerlerine nisbeten daha azdır. Dolayısıyla defterdarlık teşkilatı ve bu teşkilatın gelişimi ile ilgili kaynaklar aşağıda değerlendirilerek bunların tenkidi yapılmış, ayrıca tezin ikinci ve üçüncü bölümlerinin konusunu teşkil eden maliye ahkâm defterleri üzerinde yaptığımız çalışmaların niteliği ve metodu hakkında da bilgi verilmiştir.

1- Arşiv Kaynakları

Tez çalışmamızda kullandığımız araştırma malzemesinin önemli bir bölümünü arşiv kaynakları oluşturmaktadır. Bu kaynaklar; kanunnameler, mevacib defterleri, bütçe defterleri, in‘âmât defterleri, muhasebe defterleri, ruznamçe defterleri, ruus defterleri ve maliye ahkâm defterleri şeklinde sıralanabilir. Bunlardan bir kısmı resmi devlet arşivlerinde muhafaza edilirken bazıları da kütüphanelerde bulunmaktadır.

Osmanlı teşkilat tarihiyle ilgili hukuki düzenlemeleri ihtiva eden kaynaklar sınırlı sayıdadır. Özellikle Bab-ı Defteri ve onun bürokratik yapısını kavramamızı sağlayacak yegane kaynak kanunnamelerdir. Bunlardan da sadece ikisi; Fatih ve Tevkii Abdurrahman Paşa kanunnameleri, doğrudan defterdarlık teşkilat ve bürokrasisine ait düzenlemeleri ihtiva etmektedir. Çalışmamızda kullandığımız Osmanlı teşkilat tarihi ile

ilgili ilk kaynak *Fatih Kanunnamesi*dir³. Osmanlı bürokrasi sistemiyle ilgili ilk düzenlemeler de Fatih Kanunnamesi ile yapılmıştır.⁴ Merkeziyetçi imparatorluk anlayışının en önemli belgesi durumunda olan kanunnâme, defterdar ve maliye katipleri hakkında detaylı bilgiler vermektedir. Fatih Kanunnamesi'nden sonra *Tevkii Abdurrahman Paşa Kanunnamesi*, XVII. yüzyılda aralarında defterdarın da bulunduğu sadrazam, nişancı, kazasker gibi Divan-ı Hümâyün üyelerinin görev tanımlarının yapıldığı önemli kanun metinlerden biridir.⁵

Kanunnamelerden sonra maliye personelini isim ve kadrolar halinde tanımamıza yardım eden kaynakların bir grubunu da *mevacib defterleri* oluşturmaktadır. Saray mensuplarının maaş ödemeleri için hazırlanan *mevâcib-i mülâzımân-ı dergâh-ı âlî* defterleri defterdarlık teşkilatının muhtelif devirlerdeki yapısı ve büyüklüğü hakkında bir fikir verecek mahiyettedir. Bunlardan en eskisi Ömer Lütfi Barkan tarafından 933-934/1527-1528 tarihli bütçe defterinin sonunda neşredilmiştir⁶. Barkan tarafından 900/1494 tarihinden hemen sonra düzenlenmiş olabileceği tahmin edilen bu mevacib listesi, hazine-i amire katip ve şakirtlerinin toplam sayısını vermektedir. Mevacib defterlerinin ikincisi “Defter-i Cemâ‘at-i Mülâzımân-ı Dergâh-ı Âlî” başlığını taşıyan ve Topkapı Sarayı Arşivi’nde bulunan 920/1514-1515 tarihli defterdir⁷. Bu defterde hazine ve divana mensup *müşâherehoran* olarak isimlendirilmiş 36 katibin listesi verilmiştir.

Mevacib defterlerinin üçüncüsü “Defter-i mevacib-i müşâhereharan-ı dergâh-ı âlî lâ-zâle âliyen vâcib-i şehir-i Şabanu’l-Muazzam sene 942” başlığını taşıyan ve

3 Fatih Kanunnamesinin teşkilat açısından önemi ve hukuki değeri için bkz; Halil İnalcık, “Osmanlı Hukukuna Giriş: Örfi-Sultani Hukuk ve Fatih’in Kanunları”, *A. Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, XIII (1958), s. 111.

4 Fatih Kanunnamesi F. Kraelitz (*Mitteilungen zur Osmanischen Geschichte*, I, Wien 1921) ve M. Arif (*Tarih-i Osmani Encümeni Mecmuası İlavesi* İstanbul 1330) tarafından yayınlanmıştır. Ö. L. Barkan da F. Kraelitz’den naklen Kanunname’yi neşretmiştir. (*XV- XVI. Asırlarda Osmanlı İmparatorluğunda Zirai Ekonominin Hukuki ve Mali Esasları*, c. I, Kanunlar, İstanbul 1943, s. 387-395). Kanunname’nin tenkitli bir metin neşri en son olarak Abdülkadir Özcan tarafından yapılmış ve önceki neşirler burada değerlendirilmiştir (“Fatih’in Teşkilat Kanunnamesi ve Nizam-ı Alem İçin Kardeş Katli Meselesi”, *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi*, 33, (1980-1), s. 1-45.

5 *Tevkii Abdurrahman Paşa Kanunnamesi*, (TAPK), *Milli Tettebbular Mecmuası*, I/3 (1331), s. 497-556.

6 Ömer Lütfi Barkan, “H. 933-934 (M. 1527-1528) Mali Yılına ait Bir Bütçe Örneği”, *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, XV (1953-1954), s. 308-326.

7 TKS /E 5475, Bu defter de Barkan tarafından 933-934 tarihli bütçenin sonunda neşredilmiştir.

Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde bulunan 942-943/1536-1537 tarihli defterdir⁸. Bu defterin defterdarlık teşkilatı için önemi ise hazine-i amireye ait katiplere ödenen maaşları ihtiva etmesidir. Ayrıca bu defterde yine maliye teşkilatında görevli şakirtlerin listeleri de yer almaktadır.

Mevacib defterlerinin dördüncüsü Maliyeden Müdevver Defter serisinde 7118 nolu ve 955-956 tarihli defterdir. Bu defterin mevacib ödemelerine ait cemaat listelerinde “Cemâ‘at-ı Şakirdân-ı Katibân-ı Hızâne-i Âmire”, “Cemâ‘at-ı Hazînedârân-ı Bîrûni”, “Cemâ‘at-ı Kâtibân-ı Ahkâm tâbî‘-i Defterdârân” ve “Cemâ‘at-ı Kâtibân-ı Dîvân tabî‘-i Defterdârân” da yer almaktadır. Mevacib defterleri Cornell Fleischer⁹, Linda Darling¹⁰ ve Yaşar Bülbül¹¹ tarafından Osmanlı maliye teşkilatının XVI. yüzyıldaki gelişimini göstermek üzere en çok kullanılan kaynaklar olmuştur.

Mevacib defterlerinden sonra Osmanlı maliye personelinin tanımamıza imkan veren en önemli kaynak, araştırmacılar tarafından farklı şekillerde isimlendirilmiş olmakla beraber, Barkan'ın neşrettiği şekliyle bütçe defterleri olarak bilinen defter türüdür. Bu defterlerin devlet giderleri bölümünde devletten maaş alan *ulufeli* personelin tam bir listesini ve aldıkları ücretleri ve bunun yıllık tutarını bulmak mümkündür. Çalışmamızda kullandığımız ilk bütçe, Ömer Lütfi Barkan'ın yayınladığı 933-934/1527-1528 mali yılına ait defterdir. Bu bütçede maliye kalemlerinin durumunu topluca görmemizi sağlayan bir liste bulunmaktadır¹². Bu listede maliye personeli; “Cemâ‘at-ı Katibân-ı Hızâne-i Âmire”, “Cemâ‘at-ı Kâtibân-ı Divan” ve “Cemâ‘at-ı Şakirdân-ı Hızâne-i Âmire” şeklindeki üç başlık altında toplanmıştır. Çalışmamızda kullandığımız bir diğer bütçe defteri yine Ö. Lütfi Barkan'ın yayınladığı 954-955/1547-1548 mali yılına ait olanıdır¹³. Bu defterdeki “Be-cemâ‘at-ı kâtibân-ı hızâne-i âmire ve kâtibân-ı Dîvân tâbî‘-i defterdârân ve tevkî‘i beğ ve emîn-i defter ve kâtibân-ı defter-i

⁸ MAD nr. 559, s. 1.

⁹ Cornell H. Fleischer “Preliminaries to the Study of the Ottoman Bureacracy”, *Journal of Turkish Studies*, X (1986), s. 135-141.

¹⁰ Linda T. Darling, *Revenue-Raising and Legitimicy (Tax Collection and Finance Administration in the Ottoman Empire 1560-1660)*, Leiden, 1996.

¹¹ Yaşar Bülbül, *Osmanlı Devleti'nin Muhasebe Sistemi: 1300-1600*, Basılmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Ortadoğu ve İslam Ülkeleri Enstitüsü, İktisat Anabilim Dalı, İstanbul, 2000.

¹² Barkan, “H. 933-934 (M. 1527-1528)...”, s. 251-259.

¹³ Ömer Lütfi Barkan, “954-955 (1547-1548) Mali Yılına âit bir Osmanlı Bütçesi”, *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, XIX/1-4(1957-1958) s. 219-276.

vilâyet” başlığı altındaki kayıttan hızâne-i âmire katipleri, defterdar, nişancı ve defter eminine bağlı divan katipleri ve vilayet defteri katiplerinin 954-955/1547-1548 bütçe yılında *salyane* şeklinde ücretlendirildiğini öğrenmekteyiz.

XVI. Yüzyılın sonuna ait elimizdeki son bütçe ise yine Ömer Lütfi Barkan tarafından yayınlanan 974-975/1567-68 mali yılına ait bütçe defteridir¹⁴. XVI. Yüzyılın ikinci yarısına ait bu bütçede maliye personeli ve katipler yer almamıştır. Bütçenin sonundaki defterdarlık teşkilatıyla ilgili metin ise Osmanlı maliye kadrolarının en gelişmiş şeklini ortaya koymakta olup tezin birinci bölümünde değerlendirilmiştir. Maliye teşkilatının Kanuni dönemindeki gelişimini gösteren ve 931-974/1524-1567 tarihleri arasındaki döneme ait olan bütçe defterleri teşkilat tarihi çalışmalarında en çok kullanılan kaynaklar arasında yer almaktadır.

Defterdarlık teşkilatına dair kaynaklardan bir grubunu da *in’âmât defterleri* oluşturmaktadır. Bunlardan en eskisi 909-933/1503-1527 yılları arasındaki kayıtları ihtiva etmektedir. Atatürk Kitaplığı Muallim Cevdet evrakı içinde 071 numarada kayıtlı “Defter-i Müsveddât-ı İn’âmât ve Tasaddukât ve Teşrîfât ve İrsâliyyât ve Adât ve Nökeriye ve Gayrühû” adını taşıyan bu defterde, II. Bayezid zamanında yerli ve yabancı devlet adamlarına, ulema, meşayih, sanatkarlara ve şairlere, devlet teşkilatında görev yapan vazifelilere çeşitli sebeplerle verilen in’am ve ihsanlar kaydedilmiştir¹⁵. Bu defterde kendilerine verilen in’am ve âdetler dolayısıyla hazine-i amireye bağlı kalemlerde görevli personelin isimleri de yer almaktadır. 909-933/1503-1527 yıllarını ihtiva eden defter toplam 274 varaktır. Defterde 909/1503 ile 917/1511 yılları arası muhtelif giderler muntazaman kaydedilmiş, ancak 918-919/1512-1513 yıllarında kayıt tutulmamıştır. 921/1515 yılına ait kayıtlar birkaç sayfadan ibarettir. 927/1520 tarihine ait ise tek bir sayfa mevcuttur. 928-933 tarihleri arasında da 919-918/1513-1512 ve 921/1515 tarihlerine ait çeşitli kayıtlar düzensiz olarak işlenmiştir.

Bu defterin 909/1503 tarihini ihtiva eden ilk 61 sayfası Ömer Lütfi Barkan tarafından *İstanbul Saraylarına Ait Muhasebe Defterleri* adlı belge neşirlerinin son

¹⁴ Ömer Lütfi Barkan, H. 974-975/(M 1567-1568) Mali Yılına âit bir Osmanlı Bütçesi”, *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, XIX/1-4(1957-1958) s. 277-332.

¹⁵ İsmail Erünsal, “Türk Edebiyatı Tarihinin Arşiv Kaynakları I, II. Bâyezid Devrine Ait Bir İn’âmât Defteri”, *Tarih Enstitüsü Dergisi*, X-XI. İstanbul 1981, s. 213-222; Fleischer, İn’âmât defterinin Barkan tarafından yayımlandığına işaret etmiş ve Barkan’ın defterin bulunduğu yer hakkında bilgi vermediğini söylemiştir. (“Preliminaries to the Study”, s. 138).

kısımında yayınlanmıştır¹⁶. Barkan, defterin başlığını “Defter-i Müsveddât-ı İn‘âm ve Tasaddukât ve Teşrîfât ve İrsâliyât ve Âdet ve Nökeriye ve Gayruhû Vâcib-i Sene Tis’a ve Tis’a Mie (26.VI. 1503-13. VI. 1504)” şeklinde vermiş, ancak defterle ilgili her hangi bir tanıtıcı bilgi vermemiştir. Aynı defterin 62-118. sayfaları arası yüksek lisans tezi olarak Mustafa Açıkgöz tarafından hazırlanmıştır¹⁷. Açıkgöz’ün tezinde defterin 909-910/1503-1504 tarihlerini ihtiva eden kısmının transkripsiyonu yapılmıştır. Defterdeki bir kayıttan, defterin Hızır elfakîr Ruznamçeci¹⁸ tarafından kaleme alındığı anlaşılmaktadır.

909-933 tarihleri arasındaki kayıtları ihtiva eden bu defterden sonra bu türdeki ikinci kaynağımız Başbakanlık Osmanlı Arşivi’ndeki Kamil Kepeci tasnifinde bulunan 1764 nolu defterdir. 933-942/1527-1535 tarihleri arasındaki in‘âmât, tasaddukat kayıtlarını ihtiva eden bu defter 909-933/1503-1527 tarihli defterle defterle aynı şekilde düzenlenmiştir. Maliye alanında Kanuni döneminde meydana gelen gelişmeleri izlememize yarayacak önemli bir kaynak olan 933-942/1527-1535 tarihli in‘âmât defteri¹⁹ sefere çıkan ve İstanbul’da kalan katiplerin listelerini ayrı ayrı vermiştir.

Yukarıdaki iki defterden 909-933/1503-1527 tarihli in‘âmât defteri, maliye teşkilatının II. Bayezid dönemindeki gelişimini göstermek üzere ilk defa bir bütün olarak bu tezde değerlendirilmiştir. Darling ve Fleischer ise bu defterin sadece Ömer Lütfi Barkan tarafından yayınlanan kısımlarını kullanmışlardır. Bu defter türünün ikincisini teşkil eden 933-942/1527-1535 tarihli in‘âmât defteri ise Fleischer tarafından

¹⁶ Ömer Lütfi Barkan, “İstanbul Saraylarına Ait Muhasebe Defterleri”, *Belgeler*, c. IX, s. 13 Ankara, 1979. s. 296-380.

¹⁷ Mustafa Açıkgöz, *II. Bayezid devri in‘amat defteri: Muharrem-Zi’l-hicce 910/Haziran Mayıs 1504-1505*. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İslam Tarihi ve Sanatları Anabilim Dalı, Türk-İslam Sanatları Tarihi Bilim Dalı. İstanbul, 1996.

¹⁸ Muallim Cevdet nr. 071 İn‘âmât Defteri; s. 11.

¹⁹ KK nr. 1764, s. 80-81. Bu defter, İsmail Erünsal, “Kanuni Sultan Süleyman devrine ait bir in‘amat defteri”, *Osmanlı Araştırmaları*, IV (1984), s.1, ve Cornell H. Fleischer, “Preliminaries to the Studies of the Ottoman Bureaucracy”, *Raiyyet Rûsûmu, Journal of Turkish Studies*, X, s. 138, tarafından in‘amat defteri olarak isimlendirilmiştir. Nejat Göyünç ise, bu isimlendirmenin hatalı olduğunu, bu defterin bir muhasebe ruznamçe defteri olduğunu ileri sürmektedir. “Tarih Başlıklı Muhasebe Defterleri”, *Osmanlı Araştırmaları*, 10, (1990), s. 2-3. Biz de çalışmamızda bu kaynağımızı maliye katip ve şakirtlerine verilen in‘âmât kayıtlarını ihtiva etmesi sebebiyle in‘âmât defteri olarak isimlendirdik.

tanıtılmıştır. Fleischer defterin in‘âmât kayatılarının yanı sıra kalemiyenin bütün branşlarına dağıtılan yıllık tayinatları da ihtiva ettiğini söylemektedir²⁰.

XVI. yüzyılın ikinci yarısında Bab-ı Defteri’nin teşkilat yapısıyla ilgili en önemli kaynağımız Atıf Efendi Kütüphanesi’nde numara 1734’te kayıtlı bulunan bir mecmuadır. İsmail Hakkı Uzunçarşılı *Osmanlı Devleti’nin Merkez ve Bahriye Teşkilatı* isimli eserinde²¹ maliye bürolarının yapısını açıklamak için ana kaynak olarak Atıf Efendi Kütüphanesi’ndeki bu mecmuayı kullanmıştır. Uzunçarşılı bu mecmuayı Kanunname olarak nitelemiş fakat kullandığı kaynağı tanımlayıcı herhangi bir bilgi vermemiştir. Uzunçarşılı mecmuadan aldığı bilgileri, başka kaynaklardan bulduğu belgelerle de destekleyerek XVI. yüzyıl maliye teşkilatını anlatmış fakat kaynağında tarif edilen bazı büroların görevleri üzerinde ayrıntılı olarak durmamıştır. Uzunçarşılı’nın eseri ile mecmuada yer alan bilgileri karşılaştırdığımızda mecmuada yer alıp da Uzunçarşılı tarafından zikredilmeyen bazı bürolar bulunduğunu tespit ettik. Bunlardan bir tanesi Anadolu defterdarına ait varidatçıdır. İkincisi ise şikk-ı sani defterdarına ait katiplerden olan teşrifatidir. Uzunçarşılı’nın eserinde yer alan ve şikk-ı sani defterdarına ait katipler arasında gösterilen divitdarın²² ise mecmuada yer almadığı görülmektedir.

Uzunçarşılı’dan sonra bu mecmuayı kullanan ve maliye teşkilatıyla ilgili kısmı aynıyla neşreden Ömer Lütfi Barkan olmuş, fakat İsmail Hakkı Uzunçarşılı’nın çalışmasına hiç temas etmemiştir. Barkan, Osmanlı bütçelerini yayınlarken İstanbul’da Atıf Efendi Kütüphanesi’ndeki bu mecmuanın ayrıntılı bir tasvirini yapmıştır. Barkan’a göre belge resmi devlet daireleri arşivlerinden değil, hususi şahıslara ait bir “Mecmua”dan alınmıştır²³. Bu belge, ayrıca Ahmet Akgündüz tarafından da transkripsiyon ve tıpkı basım olarak neşredilmiştir²⁴.

²⁰ Fleischer, “Preliminaries to Studies....”, s. 138-139.

²¹ İ. H. Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinin Merkez ve Bahriye Teşkilatı*, 3.bs., Ankara, 1988. Maliye teşkilatı hakkındaki kısım eserin 319-387. sayfaları arasındadır.

²² Uzunçarşılı, a.g.e, s. 346.

²³ Ömer Lütfi Barkan, H.974-975 (M.1567-1568) Mali Yılına âit bir Osmanlı Bütçesi, *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, XIX/1-4 (1957-1958), s. 277.

²⁴ Ahmet Akgündüz, *Osmanlı Kanunnameleri ve Hukuki Tahlilleri*, 4. Kitap Kanunî devri Kanunnameleri (IV), c. 4, s. 594-599.

Bu kaynakta, maliye bürolarının personel sayısı ve biyografileri, çalışma şekilleri ve bürokratik işleyiş detaylı bir şekilde anlatılmaktadır. Bu şekilde hangi büronun ne tür işlemlerle uğraşmakta olduğu, yapılan işlemlerin şekli ortaya konulmaktadır. Osmanlı Devleti'ndeki gelir ve gider kalemleri ve bu kalemlerin işleyiş şekilleri, büroların yaptıkları işler neticesinde ortaya çıkan belgelerin hangi defterlere kaydedildiği ve ne tür işlemlerden geçtiği, daha sonra bu belge ve defterlerin kim tarafından ve nasıl tutulduğu da mecmuadaki notlardan öğrenilebilmektedir. Bürolarda çalışan katiplerin hangi görevlerde bulundukları, liyakatleri, bulundukları görevlere nereden ve nasıl geldikleri, nereli oldukları, nereden ulufe aldıkları ve hatta şahsi mülkleri ve kendileri ile ilgili özel bilgiler de bu mecmuada kaydedilmiştir. Bu bölüm, mecmuanın son kısmı olup “Cemâ‘at-i Katibân-ı Hızâne-i Âmire” başlığı altında kaydedilmiş ve her kalemin başında katiplerin bağlı oldukları defterdarlar da verilmek suretiyle tanıtılmıştır. Bu mecmuada tek eksik kısım maliye bürolarında görevli katipler ve şakirtlerin sayıları ve aldıkları ulufe miktarlarının detaylı bir şekilde kayıtlı olmayışıdır. Bu konudaki bilgilerimizi de müşaherehoran mevâcib defterlerinden tamamlamak mümkündür.

Osmanlı bürokrasisindeki muhtelif görevlilere verilen tayinatların kayıtlarını ihtiva eden, ancak bundan önceki defterlerle herhangi bir benzerliği olmadığı için bu defter tasnifleri içerisine yerleştiremediğimiz bir defter daha bulunmaktadır. Bu defter, Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde Kamil Kepeci tasnifinde 6593 numarada Yeniçeri Efendisi Defteri ismiyle kayıtlı olan defterdir. Merkez bürokratlarına 969-978/1561-1570 yılları arasında verilen yıllık arpa tahsisatlarının kayıtlarını ihtiva eden bu defterde maliye personelinin isim listeleri verilmiştir²⁵.

XVI. yüzyılın ikinci yarısında maliye katip ve şakirtlerinin sayısal artışını gösteren kayıtlar dolayısıyla önem arzeden bir defter gurubu da ruznamçe defterleridir. Bu defterler bugüne kadar Uzunçarşılı, Fleischer ve Darling gibi maliye teşkilatı tarihi çalışan araştırmacılar tarafından kullanılmamıştır. Maliye katip ve şakirtlerine ait listeleri ihtiva eden ruznamçe defterleri mevâcib ve bütçe defterlerinin bulunmadığı dönemlere ait bilgilerimizi tamamlamak için düzenli bir kaynak serisi teşkil etmektedir.

²⁵ Fleischer, “Preliminaries to Studies”, s. 139.

Elimizde bulunan 981²⁶, 982²⁷, 990²⁸ ve 991²⁹ yıllarına ait dört defterde hazîne-i âmire şakirtleri “Be cihet-i Şâkirdân-ı Mezkûrîn” ve “Be-cihet-i Şâkirdân-ı Kâtibân-ı Hızâne-i Âmire” başlıklı listelerde yer almaktadır.

Defterdarlık teşkilatı tarihi ile ilgili kaynaklarımızın önemli bir gurubunu da Divan-ı Hümayun tarafından tutulan *ruus defterleri* oluşturmaktadır. En eskisi 953-954 tarihli kayıtları ihtiva eden ruus defterleri, Bab-ı Defteri ve eyalet hazinedarlıklarına yapılan tayinleri ihtiva etmesi dolayısıyla önem taşımaktadır. Tezimizde 954-1001 tarihleri arasındaki 47 adet ruus defteri taranarak merkez ve eyalet defterdarlıklarının ortaya çıkışı ve gelişimi hakkında bilgi verilmiştir. Bugüne kadar maliye tarihiyle ilgili yapılan çalışmalarda yeterince değerlendirilmemiş olan bu defter türü, maliye teşkilatının gelişimi ve eyalet defterdarlıklarının ortaya çıkışını kronolojik olarak izlememize imkan tanımaktadır.

Tezimizde kullanılan arşiv kaynaklarının son gurubunu Bab-ı Defteri’ye ait *Maliye Ahkâm Defterleri* oluşturmaktadır. İlki 927³⁰ tarihine ait olan ve XVI. yüzyıla ait 12 defterden oluşan bu seri tezimizin ikinci bölümünde ayrıntılı olarak tanıtılmıştır. Bunlar XVI. yüzyılda müstakil bir ahkâm defteri serisi teşkil etmektedir. Fakat bu defterderler Başbakanlık Osmanlı Arşiv’inde yer alan Kamil Kepeci, Maliyeden Müdevver Defterler, Bab-ı Defteri, Mühimme Defterleri ve Şikayet Defterleri serilerine dağılmış olduğundan, bu güne kadar bunların Divan-ı Hümayun ahkâm defterlerinden farklı müstakil bir seri teşkil edip etmediği bilinmemekteydi. Bu sebeple öncelikle XVI. Yüzyıla ait defter katalogları taranarak bu yüzyıla ait maliye ahkâm defterleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışmanın ikinci basamağını ise tespit edilen ve ilki 927 tarihli, sonuncusu 987³¹ tarihli olan 12 maliye ahkâm defterinin özetlerinin çıkarılması oluşturmuştur. Bu tez çalışmasının en zor ve kapsamlı bölümünü bu ikinci basamak oluşturmaktaydı. Yaklaşık üç yıllık bir süre sonunda 8524 sayfadan oluşan 12 defterdeki 19804 hükmün özeti çıkarıldı. Çalışmamızın üçüncü basamağında ise maliye ahkâm

²⁶ KK nr. 1769, s. 53.

²⁷ KK nr. 1770, s. 61.

²⁸ KK nr. 1771, s. 110.

²⁹ KK nr. 1869, s. 1-2.

³⁰ KK, nr. 61.

³¹ Mühimme Defteri, nr. 41.

defterlerinin muhteva analizi için özetlerini çıkardığımız bu hükümler, bilgisayar ortamındaki excel programına aktarılarak konu indeksleri hazırlandı. Kavram indeksleri, çıkarılan bu on iki defterdeki 19804 hüküm kendi içerisinde başlık ve alt başlıklarına ayrılmak suretiyle, hüküm numaralarına göre kronolojik olarak düzenlendi. Bu çalışmayla Osmanlı Devleti'nin XVI. Yüzyıldaki sosyal ve iktisadi tarihi üzerine yapılacak çalışmalarda kullanılmak üzere yeni bir tezarus (konu başlıkları listesi) hazırlandı ve bu bölüm tezimizin sonunda ek olarak verildi. Ayrıca incelenen 12 maliye ahkâm defterinin her biri için ayrı ayrı hazırlanan bilgisiyar ortamındaki özetler de bir CD'de toplanarak teze eklendi. Bu CD'de yer alan özetler hükmün tarihi, defter numarası, sayfa numarası, hüküm numarası ve hüküm özetleri şeklinde düzenlendi.

XVI. Yüzyıla ait Maliye ahkâm defterlerinde görülen belge türlerinin tespiti ve bu belgelerin diplomatik özelliklerinin ortaya çıkarılması tez çalışmamızın ikinci bölümünü oluşturmaktadır. Bu münasebetle maliye ahkâm defterlerinde tespit edilen *Hüküm, Nişan-ı Hümayun, Tezkire, Hüccet, Sebeb-i Tahrir, Âdet ve Kanun Hükümleri* türü belgeler ayrı başlıklar halinde ikinci bölümde incelendi.

2- Araştırmalar

Tezimizde Arşiv kaynaklarının yanı sıra muhtelif araştırmalardan da faydalandık. Bunlardan Osmanlı maliyesi ve defterdarlık teşkilatı hakkında bilgi veren ilk eserler Hammer³² ve d'Ohsson'un³³, genel Osmanlı tarihine ait çalışmalarıdır. A. H. Lybyer, bu eserleri kaynak alarak 1912 yılında yayınladığı araştırmasında defterdarlardan ve Kanuni dönemi maliye kalemlerinden bahsetmiştir³⁴.

Bâb-1 Defterî teşkilatının doğuşu ve gelişimine ait ilk geniş çaplı araştırmayı ise İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Devleti'nin Merkez ve Bahriye Teşkilatı* isimli eserinde bu konuya müstakil bir bölüm ayırarak yapmıştır³⁵. Mehmet Zeki Pakalın'ın

³² Hammer, J., *Histoire de L'Empire Ottoman*, I-XVIII, Paris 1830-1843 ve *Staatsverfassung und Staatsverwaltung des Osmanischen Reiches*, I-II, 1963.

³³ d'Ohsson, M., *Tableau general de L'Empire Ottoman*, Paris, 1824.

³⁴ Albert Howe Lyber, *Kanuni Sultan Süleyman Devrinde Osmanlı İmparatorluğu'nun Yönetimi*, çev. Seçkin Cılızoğlu, Süreç, İstanbul, 1987.

³⁵ Uzunçarşılı, *Merkez Teşkilatı*. Maliye teşkilatı hakkındaki kısım eserin 319-387. sayfaları arasındadır.

Osmanlı maliye teşkilatı tarihi hakkındaki dört ciltlik eseri ise bu konuda ilk geniş kapsamlı çalışmalardır³⁶. Bu eserin ilk cildinde Osmanlı maliye teşkilatı genel hatlarıyla izah edilip, Osmanlı Devleti'nde XV. Yüzyıldan XVII. Yüzyılın sonuna kadar görev yapan bütün baş defterdarların biyografileri de ayrıntılı olarak verilmiştir. Pakalın özellikle XVI. Yüzyıl merkez maliye teşkilatını anlattığı birinci bölümde İsmail Hakkı Uzunçarşılı'nın XVI. Yüzyıla ait merkez maliye teşkilatını aynen aktarmıştır.

Osmanlı maliyesinin genel yapısı ve merkez maliye teşkilatı Ahmet Tabakoğlu'nun *Türk İktisat Tarihi*³⁷ ve *Gerileme Dönemine Girerken Osmanlı Maliyesi*³⁸ isimli eserlerinde genel hatları içerisinde incelenmiştir. İlk eserin ikinci bölümü "Mali Yapı" başlığı altında daha çok XVII. Yüzyıl Bab-ı Defteri'nin kalemlerine ayrılmıştır. İkinci eser ise, mali teşkilatın daha genel bir yapısını vermekle birlikte bu eserde daha çok XVII. Yüzyıla ait Osmanlı merkez maliyesi bürokrasisinde yer alan kalemler ve kalemlerin icra ettiği görevlere yer verilmiştir. Tabakoğlu'nun eserlerinde yer alan devletin gelir kaynakları bölümü tez çalışmamızın üçüncü bölümünde kullanılmıştır.

XVI. ve XVII. Yüzyıldaki Osmanlı merkez maliye kalemleri ve bunlar içerisinde yer alan maliye katiplerinin sayısal artışını ve gelişimini Linda Darling, bir makalesinde incelemiştir³⁹. Aynı yazarın klasik dönem Osmanlı merkez maliye teşkilatıyla ilgili bir bölümün de yer aldığı Osmanlı vergi sistemine dair kapsamlı bir eseri de bulunmaktadır⁴⁰. Bu eserin ikinci bölümünde XVI. ve XVII. Yüzyıllarda Osmanlı merkez maliye teşkilatında yer alan kalemlerin ortaya çıkışı ve gelişimi anlatılmaktadır. Arşiv kaynakları da kullanılan bu eser, Osmanlı maliye merkez teşkilatı üzerine yapılan kapsamlı çalışmalardan biridir.

³⁶ Mehmed Zeki Pakalın, *Maliye Teşkilatı Tarihi (1442-1930)*, c.1, Ankara, 1977.

³⁷ Ahmet Tabakoğlu, *Türk İktisat Tarihi*, Dergah Yayınları, 5. bs. İstanbul, 2000.

³⁸ Ahmet Tabakoğlu, *Gerileme Dönemine Girerken Osmanlı Maliyesi*, İstanbul, 1985.

³⁹ Linda T. Darling, "Ottoman Salary Registers as a Source for Economic and Social History", *The Turkish Studies Association Bulletin* 14 (1990), s. 13-33.

⁴⁰ Linda T. Darling, *Revenue-Raising and Legitimacy (Tax Collection and Finance Administration in the Ottoman Empire 1560-1660)*, Leiden, 1996.

XVI. Yüzyıl defterdarlık teşkilatının personel yapısını gösteren defterler üzerine bir inceleme yapan Cornell H. Fleischer⁴¹, dönemin defterdarlık bürokrasisinin yapısı ve büyüklüğü hakkında değerlendirmelerde bulunduğu bir makale yayımlamıştır. Makalesinde tanıtımını yaptığı arşiv kaynakları, Uzunçarşılı ve Barkan'ın çalışmalarında kullandıkları kaynakların kronolojik olarak sıralanması ve tanıtılmasından ibarettir. Bu kaynaklar bizim de tezimizde kullandığımız mevacib defterleri⁴², bütçeler⁴³, inamat defterleri⁴⁴ ve yeniçeri defteri⁴⁵ olmak üzere toplam 9 defterden oluşmaktadır. Ayrıca Fleischer eserinde XVI. Yüzyıl maliye bürokrasisi hakkında değerlendirmelerde de bulunmuştur.

Fleischer XVI. yüzyıl defterdarlık teşkilatıyla ilgili olarak *Tarihçi Mustafa Ali* isimli çalışmasının sonunda müstakil bir ek bölüm hazırlamıştır. Burada defterdarlıkların doğuşundan bahsetmiş ve eyalet defterdarlıkları hakkında bilgi vermiştir⁴⁶.

Osmanlı Devleti'nin muhasebe sistemi üzerine bir doktora tezi hazırlayan Yaşar Bülbül, tezinin birinci bölümünde erken dönem Osmanlı maliye teşkilatına ait bilgileri “Muhasebe Teşkilatı” başlığı altında vermektedir. Bu çalışmasıyla XVI. Yüzyıl maliye teşkilatını detaylı bir şekilde inceleyen Yaşar Bülbül, bu bölümde daha çok ikincil kaynaklara yer vermiştir⁴⁷. Yaşar Bülbül'ün “Klasik dönem Osmanlı muhasebe sistemi”⁴⁸ ismiyle yayınladığı bir de makalesi bulunmaktadır.

⁴¹ Cornell H. Fleischer, “Preliminaries to the Study of the Otoman Bureacracy”, *Journal of Turkish Studies*, X (1986), s. 135-141.

⁴² KK nr. 7514; TKS / E nr. 5475; TKS/D nr. 7843; MAD nr. 559; MM nr. 7118.

⁴³ TKS /D nr. 9857.

⁴⁴ Muallim Cevdet nr. 071 İn'âmat Defteri; KK nr. 1764.

⁴⁵ KK nr. 6593.

⁴⁶ Cornell H. Fleischer, *Tarihçi Mustafa Âli Bir Osmanlı Aydın ve Bürokrati*, İstanbul, 1996.

⁴⁷ Yaşar Bülbül, *Osmanlı Devleti'nin Muhasebe Sistemi: 1300-1600*, Basılmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Ortadoğu ve İslam Ülkeleri Enstitüsü, İktisat Anabilim Dalı, İstanbul, 2000.

⁴⁸ Yaşar Bülbül, “Klasik Dönem Osmanlı Muhasebe Sistemi”, *Divan Dergisi*, c. I, İstanbul, 1999, s. 151-182.

Baki Çakır ise XVI.-XVIII. Yüzyıllarda Osmanlı mukataa sistemi üzerine bir eser hazırlamıştır⁴⁹. Çakır, eserinin birinci bölümünü Osmanlı maliye teşkilatına ayırmıştır.

Osmanlı maliye teşkilatını konu alan genel mahiyetteki eserlerin dışında Bab-ı Defteri ve Defterdar hakkında da bazı araştırmalar yapılmıştır. Bu konuda Mehmed Zeki Pakalın'ın "Teşkilat-ı Atika'da Defterdar" isimli makalesi, defterdar hakkında yazılmış ilk müstakil incelemedir.⁵⁰ Fuat Köprülü, Bizans ve Osmanlı müesseselerini karşılaştıran araştırmasında defterdara da kısaca yer vermiştir.⁵¹ Ayrıca Mübahat Kütükoğlu'nun Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi'ndeki "Defterdar"⁵² maddesi, Bernard Lewis'in "Daftardar"⁵³ ve "Defter"⁵⁴ ismini taşıyan maddelerinde defterdarlık teşkilatının gelişimine ait bilgiler bulmak mümkündür.

Osmanlı Devlet teşkilatına, devletin ekonomik ve sosyal tarihine dair yazılmış bazı eserlerde de maliye teşkilatına dair bilgiler bulunmaktadır. Mustafa Akdağ'ın 2 cilt olarak hazırladığı *Türkiye'nin İktisadi ve İctimai Tarihi* adlı eserinde Osmanlı maliye teşkilatı ile ilgili genel bilgiler verilip daha çok Fatih ve Kanuni dönemine ait maliye gelir kaynakları incelenmiştir⁵⁵. Akdağ'ın eserinin ikinci cildindeki maliye gelir kaynakları ve vergi toplama düzeni ile ilgili bölümlerden, tezimizin üçüncü bölümünü oluşturan maliye ahkâm defterlerinin muhteva analizi kısmında faydalanılmıştır.

Osmanlı iktisat tarihi çalışmalarının Türkiye'deki kurucusu olan Ömer Lütfi Barkan, yayınlamış olduğu makale ve kitaplarla bu sahada önemli bir çıkış açmıştır. Barkan'ın makalelerinden bir kısmı *Türkiye'de Toprak Meselesi*⁵⁶ isimli eserinde

49 Baki Çakır, *Osmanlı Mukataa Sistemi (XVI-XVIII. Yüzyıl)*, Kitabevi, İstanbul, 2003, s. 13-28.

50 Mehmet Zeki Pakalın, "Teşkilat-ı Atika'da Defterdar", *Türk Tarih Encümeni Mecmuası*, 16/93, (1 Temmuz 1926), s. 234-244.

51 Fuat Köprülü, "Bizans Müesseselerinin Osmanlı Müesseselerine Tesiri Hakkında Bazı Mülâhazalar", *Türk Hukuk ve İktisat Tarihi Mecmuası*, c. I, (1931), s. 165-312.

52 Mübahat Kütükoğlu, "Defterdar", *DİA*, c. 9, s. 94 - 96.

53 Bernard Lewis, "Daftardar", *Encyclopaedia of Islam*, New Edition, Leiden E. J. Brill, 1965, c. II, s. 83.

54 Bernard Lewis, "Defter", *Encyclopaedia of Islam*, New Edition, Leiden E. J. Brill, 1965, c. II, s. 81-82

55 Mustafa Akdağ, *Türkiyenin İktisadi ve İctimai Tarihi 2*, (1453-1559), Barış, Ankara, 1999, s. 182-271.

56 Ömer Lütfi Barkan, *Türkiye'de Toprak Meselesi*, Gözlem, İstanbul, 1980.

toplanmıştır. Bu kitapta mevcut olmayan diğer makaleler ise İstanbul İktisat Fakültesi tarafından derlenerek iki cilt halinde yayınlanmıştır⁵⁷. Barkan'ın çalışmalarında Osmanlı maliye teşkilatına ait meseleler müstakil başlıklar halinde incelenmemiştir. Ayrıca Barkan'ın neşrettiği bütçe defterleri ile bunlara ek olarak verilen muhtelif tarihlerdeki mevacic defterleri, tezimizin teşkilat tarihiyle ilgili bölümünün başlıca kaynaklarını teşkil etmiştir.

Osmanlı İmparatorluğunun mali durumu ile ilgili en son çalışmalardan birisi Halil İncalcık tarafından yapılmıştır. Bu çalışmada teşkilat tarihi ile ilgili doğrudan bir bölüm bulunmamaktadır. Eserde Osmanlı İmparatorluğunun nüfusu, ekonomik zihniyeti, devlet gelirleri ve harcamaları, timar sistemi ve ticari ilişkileri geniş bir şekilde incelenmiştir. Bu bölümler içerisinde Osmanlı maliyesini ilgilendiren temel bazı bilgiler de bulunmaktadır. Tez çalışmamızla ilgili olarak eserden kullandığımız bölüm Osmanlı Devleti'nin gelir ve gider kalemlerini ve miktarlarını gösterdiği Devlet Gelirleri ve Harcamaları ile Devlet Hazinesi ve Bütçeler'e ait kısmıdır⁵⁸.

Osmanlı maliyesine dair önemli yayınlardan biri de Mehmet Genç'in *Osmanlı İmparatorluğunda Devlet ve Ekonomi* isimli eseri⁵⁹ olup bu çalışmada yazarın Osmanlı mali tarihine ait makaleleri derlenmiştir. Eserin birinci bölümü Osmanlı Devleti'nin iktisadi dünya görüşüne ait makalelerden, ikinci bölümü ise mali sistem ve ekonomiden bahseden makalelerden oluşmaktadır. Bu eserden de tezimizin üçüncü bölümünde istifade edilmiştir.

Konumuzla ilgisi bakımından üzerinde durmamız gereken çalışmalardan birisi de Erol Özvar'ın taşra maliyesindeki değişim sürecini incelediği doktora tezidir. Tezinde Osmanlı devletinin eyalet defterdarlıkları hakkında da bilgi veren Özvar, çalışmasının birinci bölümünü XVI ve XVII. Yüzyıllarda Osmanlı eyalet hazine defterdarlıklarının kuruluşuna ayırmış olup bunlar hakkında detaylı bilgiler

⁵⁷ Ömer Lütfi Barkan, *Osmanlı Devleti'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi Tetkikler - Makaleler 2 c.*, İstanbul Üniversitesi, İstanbul, 2000.

⁵⁸ Halil İncalcık, *Osmanlı İmparatorluğunun Ekonomik ve Sosyal Tarihi*, I (1300-1600), çev. Halil Berktaş, Eren, İstanbul, 2000, s. 93-141.

⁵⁹ Mehmet Genç, *Osmanlı İmparatorluğunda Devlet ve Ekonomi*, Ötüken, İstanbul, 2000.

vermektedir⁶⁰. Erol Özvar'ın tezinin bir özetini de XIII. Türk Tarih Kongresi'ne sunduğu bir makale de görmek mümkündür⁶¹.

Defterdarlık teşkilatının ve maliye ahkâm defterlerinin incelendiği bu tezde ise birinci bölüm defterdarlığın teşkilat tarihine tahsis edilmiş ve bugüne kadar yapılan çalışmalardan farklı olarak, Fatih Kanunnamesi'nden başlayıp XVI. yüzyılın sonlarına kadar uzanan bir dönemdeki arşiv belgeleri ve muhtelif muhasebe defterleri kullanılarak defterdarlık teşkilatının kronolijik gelişim seyri incelenmeye çalışılmıştır. Fakat öncelikle mevcut literatürden de faydalanılarak maliye teşkilatının ve defterdarlıkların ortaya çıkışı anlatılmış ve zaman zaman yeni belgelerle maliye teşkilatına ait bilgilerimiz geliştirilmiştir.

⁶⁰ Erol Özvar, XVII. Yüzyılda Osmanlı Taşra Maliyesinde Değişim: Rum Hazine Defterdarlığından Tokat Voyvodalığına Geçiş, Basılmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat Anabilim Dalı, İstanbul, 1998.

⁶¹ Erol Özvar, XVII. Yüzyılda Osmanlı Taşra Maliyesinde Değişim: Rum Eyaletinde Hazine Defterdarlığından Tokat Voyvodalığına Geçiş, XIII. Türk Tarih Kongresi Ankara, 4-8 Ekim 1999, Kongreye Sunulan Bildiriler, III. cilt, III. kısım, Ankara, 2002, s. 1605-1634.

BİRİNCİ BÖLÜM

DEFTERDARLIK MÜESSESENİN TEŞEKKÜLÜ VE GELİŞİMİ (XV.-XVI. YÜZYIL)

Divan-ı Hümayun'dan sonra Osmanlı yönetim müesseselerinin en önemlisi Defterdarlık'tır. Başında defterdarın bulunduğu bu müessese, zaman zaman bazı yeni düzenlemeler ve tadilatlarla geniş bir teşkilat yapısına kavuşmuş ve XIX. Yüzyılda maliye nezaretinin kuruluşuna kadar muhtelif safhalar geçirerek varlığını devam ettirmiştir. Aşağıda XV. - XVI. yüzyıllarda defterdarlık teşkilatının doğuşu ve gelişimi incelenmiştir.

A. Defterdarlığın Doğuşu

Bilindiği gibi Osmanlı maliyesinin başında defterdar ünvanını taşıyan bir görevli bulunuyordu. Defterdar, kelime olarak defter tutan veya defterci manalarına gelmekte olup bu ünvan Osmanlılara İlhanlılardan geçmiştir⁶². İlhanlı maliyesinin yöneticisi olan görevli « defterdârî-i memâlik » ünvanını taşırdı. Osmanlı mali sistemi kökenleri bakımından Selçuklu geleneğinden daha çok İlhanlı geleneğinden etkilenmiş ve bilindiği üzere Osmanlılar maliye sistemlerini ve maliye ile ilgili birçok tabiri büyük oranda İlhanlılardan almışlardır⁶³. Selçuklularda maliyenin başındaki şahsın ünvanı

⁶² Uzunçarşılı, *Merkez Teşkilatı*, s. 325; Kütükoğlu, “Defterdar”, *DİA*, c. 9, s. 94.

⁶³ İlhanlı Devleti, XIII. yüzyılın ortalarına doğru, Anadolu üzerinde kurduğu hakimiyet neticesinde, Selçukluların yanısıra bütün Anadolu beyliklerini de etkilemiştir. İlhanlı Devleti, özellikle Osmanlı mali sisteminin şekillenmesinde çok bariz bir tesire sahiptir. Anadolu Selçuklu Devleti'nin hakimiyetinin sona erdiği XIV. yüzyıl başlarında, Anadolu'da İlhanlı mali sistemi hakim

müstevfi⁶⁴ olduğu halde Osmanlıların bu tabiri kullanmayıp İlhanlı maliyesinin başındaki zatın ünvanı olan “defterdâr-i memâlik” ünvanını kullanmaları Osmanlı maliye bürokrasisi üzerindeki İlhanlı etkisini ortaya koymaktadır.

Osmanlı maliyesinin başındaki en yetkili isim olan defterdar ve başında bulunduğu müessesenin ne zaman ve nasıl ortaya çıktığı bilinmemektedir. Osmanlı tarihinin XIV. ve XV. Yüzyıla ait kaynakları ve arşiv malzemesi çok yetersiz olduğundan defterdarlığın teşekkülü henüz yüzyıl olarak bile tespit edilebilmiş değildir. Her ne kadar bazı araştırmacılar Orhan Gazi döneminde maliye alanında yapılan düzenlemeleri dikkate alarak defterdarlığın bu dönemde teşkil edilmiş olabileceğini savunsalar da⁶⁵ bu görüş hiçbir esasa dayanmamaktadır. Elimizde XIV. Yüzyılda buna işaret eden bir belge bulunmadığı gibi erken dönem Osmanlı kroniklerinin XIV. Yüzyıla ait rivayetlerinde de defterdar isimli bir görevliye rastlanmaz. Nitekim Mübahat Kütükoğlu da, Orhan Bey döneminde mali sistemin, maliye işleri için ayrı bir teşkilat kurulabilecek kadar gelişmediğini belirtmektedir⁶⁶.

İsmail Hakkı Uzunçarşılı ise, II. Murat devri vakfiyelerinde gördüğü şahitler arasında “defterdar” ve “defteri” sıfatlarını taşıyanların bulunmasından hareketle defterdarlığın XV. Yüzyılın başlarında mevcut olduğunu hatta Osmanlı tarihlerindeki

bulunuyordu. Uç bölgelerinde yarı müstakil durumda olan Türkmen beylikleri, İlhanlı askeri taarruzlarından korunmak maksadıyla XIV. yüzyılın ortalarına kadar İlhanlılara vergi vermek zorunda kaldılar. İlhanlı mali kontrolüne tabi olan beylikler arasında Orhan Bey’in yönetimindeki Osmanlı Beyliği de vardı. Bu tabiiyet ileride Osmanlıların mali sistemini de büyük oranda etkilemiştir. İlhanlıların Anadolu üzerindeki mali kontrolünü gösteren belgeler ve münşeat kayıtları için bkz: Zeki Velidi Togan, “Moğollar devrinde Anadolu’nun iktisadi vaziyeti” Türk Hukuk ve İktisat Tarihi Mecmuası I, (1939), s. 1-42.; Köprülü, “Bizans müesseselerinin”, s. 217; Zeki Velidi Togan, *Umumi Türk Tarihine Giriş*, İstanbul, 1989, s. 338; İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, c. I, TTK, Ankara 1988, s. 113.

⁶⁴ Kütükoğlu, “Defterdar”, *DİA*, c. 9, s. 95.

⁶⁵ Abdurrahman Vefik Bey, *Tekalif Kavaidi*’nde; “Zaman-ı Orhan Gazide bu vezaif defterdarlara tevdi edilmiştir. Defterdarların gittikçe rical-i devlet meyânında mevkileri kesb-i ehemmiyet etmiş ve 1000 tarihinden sonra defterdarlara vezaret rütbesi tevcih olunmaya başlamıştır. Defterdarların has taksimatında üç yüz binden dört yüz bin akçaya kadar hisse-i yazusu ve birçok avaidi var idi”; diyerek defterdarlığın Orhan Gazi döneminde mevcut olduğunu kabul ediyor. Darülfünun müderrislerinden Mustafa Zühtü Bey de (Bütçe, cilt 2, sahife 36) Abdurrahman Vefik’in görüşüne iştirak ederek mehz göstermeksizin defterdarlığın ihdasını Orhan Gazi’ye kadar çıkarmaktadır. Pakalın, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, c. 1, s. 413.

⁶⁶ Kütükoğlu, *Defterdar*, *DİA*, c. 9, s. 94-96.

çeşitli rivayetler dolayısıyla defterdarlığın ihdasının XIV. Yüzyıl sonunda olabileceğini savunmaktadır⁶⁷.

Defterdarlık müessesisinin teşkil tarihi tam olarak bilinemediği gibi ilk defterdarın da kim olduğu şüphelidir. Mehmed Zeki Pakalın, Hüseyin Hüsameddin'e dayanarak Mihaliç kadısı Hasan Çelebi b. Mehmed'in ilk defterdar olarak I. Murad zamanında 773-774 tarihinde tayin edildiğini söylemekte, fakat bunun kesin olmadığını ifade etmektedir⁶⁸. Hüseyin Hüsameddin'in kaynağını göstermemesi ve zikrettiği tarihin oldukça erken olması bu bilgiye ihtiyatlı yaklaşılmasını gerektirmektedir. Ancak, defterdarların biyografisine dair yazdığı eserde Mehmed Zeki Pakalın ilk defterdar olarak Titrek Sinan Çelebi'yi göstermiştir. Pakalın'a göre Sinan Çelebi, Amasya valiliğinde eyalet defterdarı iken İstanbul'un fethini müteakip Fatih tarafından 857/1454 tarihinde defterdar olarak tayin edilmiştir⁶⁹.

Defterdarlığın mali alanda geniş salahiyetlere Fatih döneminde kavuştuğu ve bu dönemde Osmanlı maliyesinin başında birden fazla defterdar bulunduğu Fatih Kanunnamesi'nden anlaşılmaktadır. Kanunname bunlardan başdefterdar ve defterdarlar şeklinde bahseder. Kanunname'de bu defterdarların dışında bir de « mal defterdarları » tabiri yer almaktadır⁷⁰. Başdefterdarın Rumeli defterdarı olduğu kesin olarak bilinmektedir⁷¹. Fakat defterdarlar ifadesiyle kanunnamenin başdefterdarın dışında hangi defterdarı işaret ettiği belli değildir. Uzunçarşılı, Kanunname'de bahsedilen

⁶⁷ Uzunçarşılı, a.g.e, 326. II. Murat'ın ulemadan Feyzullah'a 1441 tarihinde Saruhan sancağında mülk olarak verdiği yerler için tanzim ettirdiği *Mülkname*'de ve 1444 tarihli diğer bir vakfiyedeki şahitler arasında defterdar imzaları da bulunmaktadır. Klaus Schwarz, "Eine Herrscherurkunde Sultan Murad II. Für Des Wesir Fazlullah" isimli makalesinde 1444 tarihinde Murad b. Yahya'nın başdefterdarlığından bahseder. *Journal of Turkish Studies*, 5 (1983), s. 53.

⁶⁸ "İlk defterdar I. Murad'ın son senelerine doğru veya halefi Bayezid zamanında tayin edilmiş olmak pek muhtemeldir. Hüseyin Hüsameddin Efendi ilk defterdar olmak üzere Murad-ı Evvel zamanında Mihaliç Kadısı Hasan Çelebi b. Mehmed'in 774-775 senelerinde tayin edilmiş olması muhtemel olduğunu söylemiş, fakat katiyetine o da hüküm edememiştir". Pakalın, "Teşkilat-ı Atika'da Defterdar", *TTEM*, 16/63, s. 236.

⁶⁹ Mehmet Zeki Pakalın, *Maliye Teşkilatı Tarihi (1442-1930)*, Maliye Bakanlığı Tetkik Kurulu Yayını, Ankara 1977, c. 1, s. 55; *Tarih-i Ebu'l-Feth*'de Ditrik (Titrek) Sinan'ın defterdar olması, Mahmud Paşa'nın görevinden ayrılmasıyla irtibatlandırılıyor ve bunun Sinan'ın hasedi sonucu olduğu söyleniyor. Tursun Bey, *Tarih-i Ebu'l-Feth*, s. 100.

⁷⁰ "Ve cümle malım defterdarları malımın vekilleridir. Kabz u bastı anlara mufavvazdır ve cümle küttabın azl u nasbı anlara mufavvazdır". Özcan, "Fatih'in Teşkilat Kanunnamesi", s. 36.

⁷¹ Kütükoğlu, Defterdar, s. 95; Uzunçarşılı, *Merkez Teşkilatı*, s. 327.

başdefterdarın Rumeli defterdarı⁷² olduğunu belirtmekle beraber « defterdarlar » ibaresi için bir yorum yapmamıştır. Kanunname’de geçen « defterdarlar » ibaresi ile Anadolu defterdarının dışında başka bir defterdarın kastedilmiş olması düşünülemez. Çünkü arşiv belgelerinde I. Selim dönemine kadar sadece Anadolu ve Rumeli defterdarlarının ismi geçmektedir.

Fatih Kanunnamesi’nde geçen « mal defterdarları » ise sancakların mali işlerinden sorumlu olan defterdarlar olmalıdır.⁷³ Fakat Kanunname’de mal defterdarlarının protokolde sancak beylerinden üstte sayılması hiyerarşi bakımından çelişkili bir durum ortaya çıkarmaktadır. Kanunname’de “mal defterdarlarım Asitane-i Saâdetimde olan ağalarımın yukarıdurlar ve yukarı otururlar ve cümle sancak beylerinden yukarıdur ve yukarı otururlar” denilmektedir. Kanunname, mal defterdarlarının hem Asitane’de hem de taşrada (memâlik-i mahrûsada) mevcut olduğunu ve bunların “mertebede, oturmakda ve elkabda beraber” kabul edildiğini ifade etmektedir. Mal defterdarları devlet gelirlerini toplamaya ve katiplerin tayin ve azline de yetkilidir⁷⁴. Kanunname’nin ayrıca mal defterdarlarını beylerbeyi, defterdar ve nişancı olabilecek gruplar arasında sayması da mal defterdarlığının yüksek konumunu göstermektedir. Kanunnameye göre mal defterdarları terfi ederlerse başdefterdar olabilirler. Mal defterdarlığı vazifesine ise defter emini, şehremini, reisülküttab, Rumeli defter kethüdası, 300 akçe maaşlı kadı yahut sahn müderrisi gibi yüksek rütbeli görevliler tayin edilirdi. Kanunname’de başdefterdarın 90.000 akçe, mal defterdarının

⁷² Uzunçarşılı, *Merkez Teşkilatı*, s. 327.

⁷³ Gerek Fatih döneminde gerekse ondan önce fethedilen Türkmen beyliklerine ait idari bölgeler sancak haline getirilerek Osmanlı idaresine bağlanmıştı. Bu beyliklerde daha önce mal defterdarları isimli görevliler bulunuyordu. Germiyanlı Şeyhoğlu Mustafa isimli şairin Osmanlı hizmetine girmeden önce Germiyan oğlu Süleyman Şah’ın defterdar ve nişancılığı hizmetinde bulunduğu bilinmektedir. Fatih Kanunnamesi’nin tanzim edildiği dönemde henüz müstakil eyalet defterdarlıkları teşkil edilmemişti. Bu dönemde eyalet sayısı dörttü ve bunlardan ikisinin maliye işlemleriyle ilgilenen şahıslar Rumeli ve Anadolu Defterdarı ünvanıyla merkezde görev yapıyordu. Rumeli ve Anadolu eyaletlerinin dışında Karaman ve Rum eyaletlerinin hazine defterdarlıkları ilk ikisine göre çok daha geç bir tarihte ortaya çıkmıştı. Fuat Köprülü, Yazıcıoğlu Ali’nin-*Selçuknamesi*’ne istinaden II. Murat devrinde mal deftercisi veya mal defterdarı adıyla bir görevlinin bulunduğunu, ileri sürmektedir. *Bizans Müesseselerinin Osmanlı Müesseselerine Tesiri*, s. 204, Defterdar tabiri ayrıca Tursun Bey’in *Tarih-i Ebu’l-Fethi*’nde de geçmektedir. *Tarih-i Ebu’l-Feth*, s. 100, haz. Mertol Tulum, İstanbul, 1977.

⁷⁴ “Ve cümle mal defterdarları malımın vekilleridir. Kabz u bastı anlara müfevvazdır ve cümle küttabın azl u nasbı anlara müfevvazdır”. Özcan, “Fatih’in Teşkilat Kanunnamesi...”, s. 36.

ise 80.000 akçe ile tekaüd olacağının belirtilmesi de mal defterdarlığının önemini ortaya koymaktadır.

Kanunnamede kendilerinden bahsedilmemekle beraber mal defterdarlarının dışında şehzade sancaklarında da defterdarlar bulunduğu bazı tarihi rivayetler ve arşiv belgelerinden anlaşılmaktadır. Yıldırım Bayezid zamanında oğlu Çelebi Sultan Mehmed Amasya valisi iken şair Zehîrî şehzadenin defterdarlığı görevinde bulunmuştur⁷⁵. 892-894 tarihli bir timar ruznamçe defterindeki timar tevcihlerine ait kayıtlar da II. Bayezid döneminde şehzade sancaklarında defterdarların bulunduğunu göstermektedir⁷⁶. XVI. yüzyılın ikinci yarısına ait bir ruus kaydında da şehzade defterdarlığına yapılan tayin kaydı bulunmaktadır⁷⁷.

Defterdarların sorumlulukları ve görev alanlarıyla ilgili ilk hukuki düzenlemeler *Fatih Kanunnamesi*'yle yapılmış ve bir Divan üyesi olarak defterdarın yetki ve sorumlulukları, teşrifattaki yeri ve gelirleri tespit edilmiştir. Fatih Kanunnamesi'ne göre defterdarın görevlerini dört ana başlık altında toplamak mümkündür; hazine hakkında yıllık raporu pidaşaha okumak, tayinlerle ilgili arzda bulunmak, hasları idare etmek ve hazineyi açıp kapamaktır⁷⁸.

Kanunnameye göre Defterdarlar hazine idaresinden sorumlu olup devletin yıllık gelir giderini yılda bir kez Padişah'ın huzurunda okuyarak arz eder ve kendilerine hilat verilir. Kanunnamenin bu hükmünden devletin yıllık gelir-gider bilançolarının Fatih döneminde düzenlenmekte olduğu anlaşılmakla beraber bu uygulamanın başlangıç tarihi bilinmemektedir. Nitekim Fatih dönemine ait bu tür bir bilançonun mevcut olduğu, bu belge üzerine yapılan çalışmalar dolayısıyla bilinmektedir⁷⁹. Ayrıca

⁷⁵ Pakalın, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, s. 413-4.

⁷⁶ MAD 17893 numarada kayıtlı timar ruznamçe defteri 892-894/1486-1488 tarihleri arasındaki timar tevcihatını ihtiva etmekte olup bu kayıtların yanısıra beylerbeyi ve sancakbeyi tayinleri ile şehzadelerin maiyyetindeki görevlilere ait tayin kayıtlarını da ihtiva etmektedir.

⁷⁷ Defterdarlık-ı Şehzâde Sultan hazretleri mektûb-ı şerîflerin gönderüp oğulları Sultan Murad -tâle bekâhu- hazretlerinin defterdarlığın Aydın sancağında zeâmete mutasarrıf olan Mehmed'e murâd ettikleri ecilden ol dahî zeâmet ile müşârun ileyh hazretlerinin defterdarlığı mezbûra buyuruldu (h. 21 Zilhicce 963/m. 26 Ekim 1556), Mühimme Defteri nr. 2, s. 202.

⁷⁸ Özcan, "Fatih'in Teşkilat Kanunnamesi...", s. 31-51; Akgündüz, *Osmanlı Kanunnameleri ve Hukuki Tahlilleri, 1. Kitap Osmanlı Hukukuna Giriş ve Fatih Devri Kanunnameleri*, İstanbul, 1990, s. 317-332.

⁷⁹ Bu defterin Osmanlıca orijinali günümüze ulaşmamış olup bunun İtalyanca çevirisi mevcuttur. İtalyanca çeviri Hans Georg Majer tarafından neşredilmiştir. ("Fatih Sultan Mehmet Zamanında Bir

defterdarların devletin yıllık gelir giderlerini padişahlara okumaları dolayısıyla kendilerine ihsanda bulunulduğuna dair Kanuni dönemine ait tespit ettiğimiz bir belge, Fatih Kanunnamesi dolayısıyla mevcut olduğunu öğrendiğimiz bu uygulamanın ileriki tarihlerde de devam ettiğini göstermesi bakımından önemlidir⁸⁰.

Kanunname’de defterdarlar, sahib-i arz olan devlet görevlileri arasında sayılmakta ve padişaha bizzat arzda bulunmaya yetkili olarak gösterilmektedir. Defterdarlar, hükümdara arz etmeden hazineden 2 akçelik görevleri vermeye ve çavuşluk, sipahilik, katiplik, sancak ve zeametleri arz etme yetkisine sahiptirler⁸¹:

Ve bizzat rikab-ı hümayunuma sahib-i arz olanlar vüzeram ve kadıaskerlerim ve defterdarlarım ve iç halkından kapu ağası ve odabaşı ve hazinedarbaşı ve kilercibaşı ve Saray-ı amiremin ağası sahib-i arzdır.

Defterdarların görev alanlarının en önemlilerinden birisi de havass-ı hümayunun idaresidir. Haslara bağlı olan köy ve timarlar, beylerbeyi ve sancakbeylerinin sorumluluk alanları dışında kalmaktadır. Kanunname’nin buna işaret eden maddesine göre haslar, *götürü* olarak defterdarlara tahsis edilmiştir⁸²:

Ve havass-ı hümayunum kurası ve timarları, beğler zincirinden serbesttir; götürü defterdarlarıma mahsusdur. Anların lazım olan hall ü akdi anlara mufavvazdır.

Kanunname has olan verimli topraklarda önceliğin padişah haslarına ait olduğunu ifade etmektedir. Defterdarlar bu tür *yarar hasları* tespit ettiklerinde vezirler ve has tasarruf eden diğer devlet görevlilerinden alıp padişah haslarına ilhak etmekle görevlidirler⁸³:

Osmanlı Bütçesi”), *Ege Üniversitesi Tarih İncelemeleri Dergisi*, III, (1987), s. 115-140. 1475 yılına ait bu belgede Osmanlı Devlet gelirlerinin vilayetlere göre dağılımı gösterilmektedir. 1475 yılında toplam gelir 1.769.000 düka altınını bulmakta ve gelirin %81’i aşkın bölümü Rumeli’den toplanmaktadır. Bu İtalyan belgesine göre Fatih döneminde Osmanlı Devleti’nin timar sistemi dışındaki başlıca gelir kaynakları; cizye, bac, gümrük resimleri, tuzlalar, darphaneler, madenler, hamamlardan tahsil edilen vergiler, tahıl ve çeltik vergisinden ibaretti. İnalcık, *Osmanlı İmparatorluğu’nun Ekonomik ve Sosyal Tarihi*, İstanbul, 2000, s. 93-94.

80 “Âdet-i Nevrûzi-yi hazret-i İskender Çelebi Efendi ve Mahmud Çelebi Efendi defterdârân-ı Hızâne-i âmire ki muhâsebe-i nevrûz handîde fi şeh-r-i Şabanu’l-Muazzam min şuhûr-ı sene 938”, KK . nr. 1764, s. 160.

81 Özcan, “Fatih’in Teşkilat Kanunnamesi...”, s. 33-34.

82 Özcan, “Fatih’in Teşkilat Kanunnamesi...”, s. 47.

83 Özcan, aynı yer.

Ve bana yarar has, defterdarlarım her kimde bulsalar, gerek vüzeramda ve gerek gayrıda, ellerinden alup yerine benim haslarımdan bi-hasıl olanları vereler.

Defterdarın görevleri arasında divan toplantısından sonra maliye hazinesi ve maliye defterleri hazinesinin sadrazamın mührüyle mühürlenmesi de bulunuyordu. Maliye hazinesi defterdarın emriyle, padişah ve sadrazamın huzurunda açılır ve kapanırdı⁸⁴. Maliye işleri başdefterdarın mesuliyeti altında bulunmakla beraber vezir-i azam mali işlere de nezaret eder ve önemli konularda başdefterdarla görüşürdü⁸⁵.

Defterdarların gelirleri ile ilgili ilk düzenlemeler de Fatih Kanunnamesi ile yapılmıştır. Hükümdar haslarının idaresi defterdara aittir. Padişaha her nereden haraç ve hediye gelirse, vezirler gibi ona da muayyen bir hisse verilmesi âdettendi. Başdefterdara 600.000 akçe has ve hazineden 150'den 240 bin akçeye kadar salyane verilirdi. Havass-ı hümayundan gerek iltizam gerek emanet olarak verilen haslar kaç yük kıymetinde ise defterdarlar, yük başına 1000 akçe imza hakkı alırlardı. Hazineye teslim edilen paralardan ise 1000 akçeden 20 akçe “kesr-i mîzan” adıyla alırlardı⁸⁶. Defterdar maiyetindeki katiplere de *kitabeta hakkı* verilmesi kanundu. Havass-ı hümayun öşründen defterdarlara aynî olarak zahire de verilirdi. Baş defterdar 90.000 akçe, mal defterdarları ise 80.000 akçe ile tekaüd olurlar⁸⁷.

Fatih Kanunnamesi devlet görevlilerinin protokoldeki yerlerini de belirlemiş ve hiyerarşiye göre bir oturma düzeni tespit etmiştir. Buna göre; Başdefterdar Divan'da vezir ve kazaskerlerden sonra otururdu.⁸⁸ Başdefterdar Rumeli beylerbeyi ile aynı payede sayılır ve bu statüsünden dolayı terfi edince vezir olabilirdi.

84 Mithat Sertoğlu, , “Defterhâne”, *Osmanlı Tarih Lugatı*, İstanbul, 1986, s. 81.

85 “Ve cümle umûr-ı saltanatı vezîr-i a‘zam, sâir vüzerâ ile defterdârılarım ile müşâveret edeler. Anlardan gayrı kimesne vâkıf olmaya.” Özcan, “Fatih’in Teşkilat Kanunnamesi...”, s. 36; Akgündüz, *Osmanlı Kanunnameleri*, c.1, s. 322.

86 Uzunçarşılı, Kanunname’de geçen kesr-i mizan tabirini “Kesr-i munzam” olarak ifade etmektedir. Uzunçarşılı, *Merkez Teşkilatı*, s. 326-327.

87 Özcan, “Fatih’in Teşkilat Kanunnamesi...”, s. 47; Akgündüz, *Osmanlı Kanunnameleri*, c.1, s. 329.

88 “Ve bir cemiyet-i âlî ve bir mecmâ‘-ı ahâlî olsa ehl-i dîvâna âhardan adem karışmasun. Evvelâ vüzerâ, anlardan sonra kadiaskerler, andan sonra defterdarlar ve defterdarlardan aşağı yeniçeri ağası ve sâir özengi ağaları, mir-i alem ve kapucıbaşları ve mirâhur oturur.” Özcan, “Fatih’in teşkilat kanunnamesi...”, s. 31.

Fatih Kanunnamesi'nde Divan-ı Hümayun üyesi olan defterdarlar için yazışmalarda kullanılacak elkab da tespit edilmiştir. Divandan yazılan hükümlerde defterdarların elkabı⁸⁹:

“İftihârü'l-ümerâ ve'l-ekâbir, muhtârü'l-küberâ ve'l-mefâhir, müstecmi'ü'l-meâlî ve'l-mefâhir, zü'l-kadri'l-etemmi ve's-sadri'l-ekrem, el muhtassu bi-mezîd-i inâyeti'l-melik'il-bârî hizâne-i âmirem defterdârî -dâmet meâlîhi-...” şeklindedir.

Hazine tarafından yazılanlarda ise elkab şu şekilde yazılırdı:

“Kıdvetü erbâbi'l-izzî ve'l-ikbâl, umdetü ashâbi'l-kadr-i ve'l-iclâl, câmiu vucûhi'l-emvâl, âmirü'l-hazâyini bi-ahseni'l-a'mâl el-muhtassu bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-a'lâ hizâne-i âmirem defterdârî -dâmet meâlîhi-...”

XVI. yüzyılın sonlarında başdefterdarın görev ve sorumluluk alanları zaman içerisinde artmış mukataa sisteminin yaygınlaşmasıyla da mukataaların tevcihi ve mukataa gelirlerinin düzenli olarak tahsili gibi yeni uğraş alanları sorumlulukları arasına dahil olmuştur. XVI. yüzyılın ilk yarısında Rumeli defterdarı olarak da anılan başdefterdar Rumeli bölgesindeki Ohri, Üsküp ve Filibe'deki mukataalarla Tuna eyaletlerindeki Bosna, Budin ve Temeşvar'daki mukataalardan da sorumlu idi. Başdefterdarlar ayrıca Erzurum ve Arap memleketlerindeki askerlerin maaş ve ödeme emirlerini verir ve bunların beratlarının verilmesiyle de ilgilenirdi. Borcunu ödemeyen mültezimlerin haps edilmesi de defterdarın yetkisi dahilindeydi. Hazine işlemlerine dair muhasebe kayıtlarını, hazineye giren ve çıkan paranın kontrolünü de baş defterdar yapardı⁹⁰. Başdefterdarın merkezde bulunmadığı dönemlerde ise yerine Anadolu defterdarı vekalet ederdi⁹¹.

XVII. yüzyılda defterdarın görev alanları maliye teşkilatında meydana gelen değişime bağlı olarak farklılaşmıştır. Bu farklılığı Fatih Kanunnamesiyle XVII. Yüzyılın ikinci yarısında düzenlenmiş olan Tevkii Abdurrahman Paşa Kanunnamesi'ni karşılaştırarak tespit etmek mümkündür. Tevkii Abdurrahman Paşa tarafından 1087 tarihinde derlenen kanunnameye göre: Baş defterdar, padişahın malının vekilidir

89 Özcan, “Fatih’in Teşkilat Kanunnamesi...”, s. 49; Akgündüz, *Osmanlı Kanunnameleri*, c.1, s. 318-331.

90 Darling, *a.g.e.*, s. 54 ; Bülbül, *a.g.t.*, s. 22.

91 Akgündüz, *Osmanlı Kanunnameleri*, c.1, s. 215; Bülbül, *a.g.t.*, s. 22-23.

ve kendi evinde divan kurup maliyeyle ilgili davaları dinler, maliye tarafından ahkâm verir ve ahkâmın arka kısmına kuyruklu imza çeker, devlet malını tahsil etmek için mültezimleri hapseder, mahallinde mukataatı tevcih edip buyurur ama pençe çekmez ve bütün mal-ı beytü'l-mal tahsil ve hazineyi tekmil ile görevlidir. Beytü'l-malle ilgili halkın işlerini bunlar görüp, mültezimlerin halka zulümlerini önleme ve fukarayı koruma görevi de onlara aittir. Ayrıca ulufe günlerinde Vüzera-yı izam arza girdiklerinde defterdar, gerekli telhisi padişah huzurunda okur, daha sonra yer öpüp dışarı çıkar. Ancak vezir ise dışarı çıkmaz vezir sırasındaki yerinde durur⁹². Tevkii Abdurrahman Paşa Kanunnamesinde defterdarla ilgili olarak yapılan tanımın Fatih Kanunnamesi'nden alındığı her iki metinde de “defterdarın padişahın malının vekili” olarak tanımlanmış olmasından anlaşılmaktadır. Fakat Tevkii Abdurrahman Paşa Kanunnamesi, defterdarın kendi evinde divan kurup maliye ile ilgili davaları dinlediğini belirtmektedir ki Fatih döneminde defterdar bu görevi Divan-ı Hümayun'da icra etmekteydi.

XV. yüzyılın sonlarında ve XVI. yüzyılda başdefterdar sorumluluklarını diğer defterdarlar ile paylaşıırken, XVII. yüzyılın başından itibaren maliye teşkilatının bütün muamelatı baş defterdarın eline geçmiştir. Defterdar her akşam hazine işlerine ait raporları inceler, haftada veya iki üç günde bir bu raporlar hakkında sadrazama bilgi verir ve raporları arz ederdi. Hazineden çıkan parayla ilgili tezkirelerin üzerinde defterdarın pençesi ve sadrazamın sah ve buyuruldusu bulunmaktaydı⁹³.

XVI. yüzyılda mukataa ve vergi gelirlerinin düzenli oluşu ve açık vermeyen bütçeler bu dönemde defterdarları mali açıdan pek zorlamamaktaydı. Ancak XVI. yüzyılın sonları ile XVII. yüzyılda Osmanlı devletinde yaşanan mali krizler kapıkulu ocaklarına senede dört kere verilecek maaşı, defterdarlar için önemli bir sorun haline getirmekteydi. Verilecek bu maaşlar için akçe temini sorumluluğu en başta defterdara aitti. Çünkü bu dönemde ortaya çıkan celali isyanları, uzun süren savaşlar ve kıtlık, merkeze gelen para akışının sekteye uğramasına ve maaş ödemelerinin gecikmesine sebep olabiliyordu. Bunun için emrinde birçok memur bulunan ve defterdarın en önemli

⁹² Tevkî Abdurrahman Paşa, “.....Ve baş defterdar olan mal vekilidir ve kendi evinde dîvân ider ve maliyeye müteallik dâvâları dinler ve maliye tarafından ahkâm virir ve ahkâmın zahrına kuyruklu imzâ çeker...” s. 517, Osmanlı Kanunnameleri, *Milli Tettebbular Mecmuası*, İstanbul Matbaa-i Amire, 1331.

⁹³ Uzunçarşılı, *Merkez Teşkilatı*, s. 333.

yardımcılarının başında gelen başbakikulu ve bunun nezaretindeki baki kulları hazineye borcu olanları belirleyip borçların tahsili işiyle uğraşıyor ve borcu tahsil edene kadar gerekirse borçluları kendilerine ait zindanda hapsediyorlardı⁹⁴.

B. Şıkk-ı Sani, Şıkk-ı Salis ve Eyalet Defterdarlıklarının Ortaya Çıkışı

Defterdarlık müessesesinin doğuşuyla ilgili kısımda II. Murad devri belgelerinde defterdar unvanının kullanıldığı belirtilmişti. Fakat bu defterdar unvanı başdefterdar şeklinde bir unvan derecesini veya Anadolu ve Rumeli gibi bir sıfatı taşımıyordu. Dolayısıyla bu dönemde defterdarların sayısı hakkında bir görüş bildirmek mümkün olmamaktadır. Ancak Fatih Kanunnamesi'nde geçen “başdefterdar” ve “defterdarlar” ünvanları dolayısıyla Fatih döneminde başdefterdarın dışında ikinci bir defterdarın mevcut olduğu ve bunun da Anadolu defterdarı olması gerektiği yukarıda ifade edilmişti. Uzunçarşılı ve Uzunçarşılı'ya atıfta bulunan diğer araştırmacılar, Anadolu defterdarlığının, Rumeli defterdarlığından sonra Anadolu'daki gelirlerin tahsili işlemlerini yürütmek üzere teşkil edildiğini ifade etmektedirler. Uzunçarşılı, d'Ohsson'dan naklen Anadolu Defterdarlığının II. Bayezid döneminde teşkil edilmiş olduğunu söylemektedir. Linda Darling de 900-909 tarihleri arasında maaşlı maliye katiplerinin sayısının 20'den 35'e çıkmış olmasının Anadolu Defterdarlığının kurulmasıyla izah edilebileceğini ifade etmektedir⁹⁵.

Yukarıda zikredilen araştırmacılar, Anadolu defterdarlığının II. Bayezid dönemindeki mevcudiyetini muhtelif rivayetlere dayandırmakta veya bazı belgelerden hareketle tahminde bulunmaktadır. Halbuki Fatih döneminde bir Anadolu defterdarının bulunduğu tespit edilmiştir. Fatih'in saltanatının sonlarında, merkezi maliyede ikinci bir maliye dairesi olarak Anadolu defterdarlığının oluşturulduğu *Tarih-i Ebü'l-Feth*'de kitabın müellifi Tursun Bey'in kendisiyle ilgili bir kayıttan anlaşılmaktadır. Tursun Bey, *Târîh-i Ebü'l-Feth*'te, kendisinin Anadolu defterdarlığı ile ilgili olarak: “...Sultan Ebü'l-feth ... eyyâmında, ...vâsıta-i kalem ve istikâmet-i hizmetle, erkân-ı devletün sohbetine yol bulduğum devletün te'siri ile ... ebnâ-yı cinsüme mutasavver olan merâtib-i âliye, Anatoli defterdarlığı gibi ve kethüdâlığı ve andan Devlet işiğün

⁹⁴ Uzunçarşılı, *Merkez Teşkilatı*, s. 333.

⁹⁵ Darling, a.g.e., s. 54.

defterdarlığı... husûle mevsûl oldu” demektedir. Metinde “...Sultan Ebü'l-feth ... eyyâmında” denildiğine göre Tursun Bey'in Anadolu defterdarlığının Fatih döneminde olduğu anlaşılmaktadır. Tursun Bey 865 (1461)'de Trabzon seferi sırasında dîvan kâtibi olduğuna göre herhalde ilk defterdarlığı bu tarihten epeyi sonra olmalıdır⁹⁶.

II. Bayezid dönemine ait bulduğumuz iki arşiv belgesi ise Anadolu defterdarının II. Bayezid döneminde mevcut olduğunu kesinleştirmektedir. Bunlardan 1481 tarihli Nişancı Rusumu Kanunnamesinde Anadolu ve Rumeli eyaletlerinin ulufeli görevlilerinin tayin işlemlerinde, verilecek beratların, defterdarların tezkireleriyle yazılacağı hükme bağlanmış ve bunlardan birisinin Anadolu defterdarı olduğu belirtilmiştir⁹⁷. Altı yıl sonraya ait diğer bir arşiv kaydında ise doğrudan Anadolu defterdarı ifadesi kullanılmaktadır⁹⁸.

Anadolu defterdarlığından sonra merkezde üçüncü bir defterdarlık daha teşkil edilmiş olup buna da *şıkk-ı sani* ismi verilmiştir. Uzunçarşılı'ya göre *şıkk-ı sâni* defterdarlığı, Kanuni Sultan Süleyman'ın saltanatının başlarında Rumeli ve Anadolu defterdarlıklarından ayrılan yalılarla İstanbul'daki mukataaların işlerine bakması için ihdas edilmiştir. Uzunçarşılı bu defterdarlığın, 1540-1560 tarihleri arasında kurulduğunu Esat Efendi kütüphanesindeki *Münşeat Mecmuası*'nda gördüğü bir kayda istinaden ileri sürmekte⁹⁹ fakat Mübahat Kütükoğlu, Halil Sahillioğlu'nun yayınladığı 1524-1525 yılı bütçesinde *şıkk-ı sani* defterdarlığından bahsedilmesi ve 1520'li yıllara ait ferman ve beratların arkasında üç defterdarın da imzasının bulunması sebebiyle bu defterdarlığın en geç 1525'de mevcut olduğunu belirtmektedir¹⁰⁰.

Merkezde teşekkül eden üç defterdarlığın dışında Yavuz Sultan Selim döneminde bir de eyalet defterdarlığı teşkil edildi. Yavuz Sultan Selim'in Doğu

⁹⁶ Tursun Bey, *Târîh-i Ebü'l-Feth*, haz. Mertol Tulum, İstanbul, 1977, s. XVIII.

⁹⁷ “Ulûfât ve vazîfe-hârân-ı Vilâyet-i Anadolu ve Rumeli ki, defterdarlar tezkiresinden beratlar yazılır, tevliyet olsun ve hitâbet olsun ve hisâr erenleri olsun ve dahî bunun emsâli ki, ulûfelidir, yevmi ne mikdar akçe olursa, bir aylık resm-i berat alına ve 10 akçe resm-i tezkire alına”, Akgündüz, *Osmanlı Kanunnameleri ve Hukuki Tahlilleri, II. Bayezid Devri Kanunnameleri*, İstanbul 1990, c. 2, s. 112-114.

⁹⁸ MAD nr. 17893 nolu Timar Ruznamçe defterinde, 14 Şevval 892/ 3 Ekim 1487 tarihli “Hâshâ-i Defterdâr-ı Anadolu” şeklindeki kayıt, Anadolu defterdarlığının II. Bayezid döneminde var olduğunu ortaya koyan en önemli belge durumundadır (s. 10).

⁹⁹ Uzunçarşılı, *Merkez Teşkilatı*, s. 330.

¹⁰⁰ Kütükoğlu, “Defterdar”, *DİA*, c. 9, s. 95.

Anadolu ve Suriye’yi Osmanlı topraklarına katmasından sonra buraların mali işlerine bakması için merkezden uzak, *Arap ve Acem Defterdarlığı* adıyla merkezi önce Şam sonra Halep olan bir defterdarlık daha ihdas edildi¹⁰¹. Rumeli ve Anadolu’nun mali işlerine bakan defterdarlıklar merkezde teşekkül etmiş ve buna yine merkezde şikk-ı sâni ismiyle üçüncü bir defterdarlık eklenmişken Arap ve Acem defterdarlığı yönetim merkezinin Halep olması merkezden bağımsız bir eyalet defterdarlığının ortaya çıkması bakımından önemli bir gelişme olmuştur. Arap ve Acem defterdarlığının ihdasından sonra teşkilat yapısının gelişerek önemli bir defterdarlık haline geldiği, XVI. yüzyıla ait muhtelif bütçe, mevacib ve ruus defterlerinin incelenmesinden anlaşılmaktadır. Arap ve Acem defterdarlığının teşkilatıyla ilgili ulaşabildiğimiz ilk arşiv kaydı 1527-1528 tarihli dir. Ömer Lütfi Barkan’ın yayınladığı H. 933-934 (M. 1527-1528) mali yılına ait bütçe örneğinin ikinci bölümünde “Cemâ’at-ı Kâtibân-ı Hızâne-i Âmire”ye ait katipler arasında Arap defterdarlığının kadrolarını oluşturan üç katibin de ismi geçmektedir. Bunlar *Muhasebe-i Arab*, *Mukataa-i Arab* ve *Tezkire-i Arab*’tır¹⁰². 942-943 /1536-1537 tarihli ve “Defter-i Mevacib-i Müşâherehârân-ı Dergâh-ı Âlî” başlıklı mevacib defteri yukarıdaki katiblerin dışında Arap defterdarlığına “Ahkâm-ı Vilâyet-i Arab” isimli yeni bir görevlinin dahil olduğunu göstermektedir¹⁰³. Ancak 1536-1537 tarihinden sonraki mevacib defterlerinde Arap defterdarlığına ait kadrolara yer verilmediğini görüyoruz. Muhtemelen bu gelişme Arap ve Acem defterdarlığı kadrosunun yeni bir mali politika çerçevesinde sâlyaneli memurlar arasına dahil edilmesiyle veya ücretlerini eyalet gelirlerinden almasıyla ilgili olmalıdır. Nitekim çeşitli arşiv belgeleri ve tayin kayıtları Arap defterdarlığının faaliyetlerini sonraki tarihlerde de sürdürdüğünü ve teşkilat yapısının da gelişmekte olduğunu göstermektedir. Mesela; Arabistan Defterdarı İskender Bey’in 30 Rebîu’l-evvel 954/20 Mayıs 1547 tarihli arzı ile Arabistan defterdarlığına bir varidatçı tayin edildiğini öğreniyoruz¹⁰⁴. Yine 1 Ramazan 954/15 Ekim 1547 tarihine ait bir kayıt dolayısıyla Behram Bey’in İskender Bey’in yerine Arab

¹⁰¹ Uzunçarşılı, *Merkez Teşkilatı*, s.327; Darling, *Revenue-Raising*, s. 54; Yaşar Bülbül, Osmanlı Devleti’nin Muhasebe Sistem, s. 20.

¹⁰² Ömer Lütfi Barkan, “H. 933-934 (M. 1527-1528)...”, *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, XV (1953-1954) 251-259, s. 308-326; Darling, *Revenue-Raising*, s. 69-71.

¹⁰³ MAD nr. 559, s. 316-317.

¹⁰⁴ “Arabistan Defterdarı İskender Bey vâridatçılık arz eylediği akçe ile buyuruldu, sekiz akçe.”, Kepeci Ruus nr. 208, 30 Rebiu’l-evvel 954, s. 87.

defterdarlığına tayin edildiğini anlıyoruz¹⁰⁵. 19 Rebû'l-âhir 957/7 Nisan 1550 tarihli bir ruus kaydı Arab defterdarlığına ait hazine gelirlerini İstanbul'a ulaştıran Arab Defterdarı Mehmed Çelebi'nin oğlu Mülazım Ahmed Çelebi'ye medrese verildiğini göstermektedir¹⁰⁶. 10 Zilkade 967 tarihli diğer bir ruus kaydı ise Arap defterdarlığına Murad Çelebi'nin tayin edildiğini haber vermektedir¹⁰⁷. Ruus defterlerinden takip edebildiğimiz kadarıyla Arap defterdarlığına ait tayin kayıtları ve defterdarlığın adının geçtiği belgeler 978 tarihine kadar devam etmektedir.

Arap ve Acem defterdarlığı, kontrol ettiği gelirler bakımından büyük bir bölgenin sorumluluğunu üstlenmişti. Merkezden bağımsız eyalet defterdarlıklarının çoğalması sonucu Arap ve Acem defterdarlığı da yeni eyalet defterdarlıklarına bölünmüş ve böylece yetkileri bakımından sınırlı bir eyalet defterdarlığı halini almıştır. Uzunçarşılı, Arap ve Acem defterdarlığının, 981/1574'ten biraz evvel beş yeni eyalet defterdarlığına ayrıldığını ifade etmektedir¹⁰⁸. Mübahat Kütükoğlu ise, aynı defterdarlığın II. Selim'in ilk yıllarında (II. Selim'in saltanatı 1566-1574), sırasıyla Diyarbakır, Şam, Erzurum, ve Trablusşam olarak beş eyalet defterdarlığına ayrıldığını belirtmektedir. Ancak son dönemlerde yapılan araştırmalar ve bulduğumuz yeni ruus kayıtları bu eyalet defterdarlıklarının daha önceden oluşturulduğunu göstermektedir¹⁰⁹. Mevzuyla ilgili olarak ruus defterleri üzerinde yaptığımız incelemeler neticesinde Arap

105 “Âdet-i defterdâr-ı Behram Beğ .. mütevellî-i Câmi-i Şerîf merhûm Sultan Mehmed Han der İstanbul ki defterdâr-ı hızâne-i âmire-i vilâyet-i Arab şud becâ-yı İskender Beğ ki defterdâr-ı hızâne-i âmire-i vilâyet-i Anadolu şud ki icâzet-dâde.

Câme-i

Mirâhûri an kadife-i çatma-i a'lâ Bursa adet, 1Ramazanu'l-Mübarek sene 954”, KK, nr. 1864, s. 36.

106 “Arap Defterdârı Mehmed Çelebi'nin oğlu olup on akçe ulûfesi olan Mülâzım Mevlânâ Ahmed Çelebi Arabistan hazînesin götürüp teslim itmeğin medrese virilmek emr olundu. Derkenar: Sonra emr-i terakkî olmuşdur bu tezkire virilmedi”, 19 Rebiulahir sene 957., K. Ruus nr. 209, s. 43, h. 331.

107 “Bâ-hatt-ı şerîf- kayd şud hükmü mezkur[a] virildi. Defterdarlık-ı Cânib-i Arab, sâbıkâ defterdar olan Murad Çelebi'ye buyuruldu”. 10 Za 967, Mühimme nr. 4, s. 110.

108 Uzunçarşılı, *Merkez Teşkilatı*, s. 330.

109 Osmanlı eyâlet defterdarlıkları hakkında en eski tarihli iki mühimme defterinden faydalan Erol Özvar, bu defterlerde rastlamış olduğu eyalet defterdarlıkları hakkında şu bilgileri vermiştir; “Günümüze ulaşmış h. 951/m. 1544-45 tarihli en eski Mühimme defterine göre o tarihlerde Bağdat, Diyarbakır ve Budin'de mal ya da hazine defterdarlarının bulunduğu görülmektedir. Bu defterlerden biraz daha geç tarihli, h. 961-62/m. 1554-55 tarihine ait bir Mühimme defterinde ise Diyarbakır, Bağdat ve Budin'e ilaveten Halep'te hazine defterdarlığına tesadüf edilmektedir. 2 nolu Mühimme defterinde ise Rum (Sivas) eyâletinde hazine defterdarına rastlanmasa da Sivas kadısının o sıralarda Sivas eyaletinin nâzır-ı emvâl olduğu anlaşılmaktadır”, Erol Özvar, “XVII. Yüzyılda Osmanlı Taşra Maliyesinde Değişim: Rum Eyaletinde Hazine Defterdarlığından Tokat Voyvodahlığına Geçiş”, *XIII. Türk Tarih Kongresi Ankara, 4-8 Ekim 1999, Kongreye Sunulan Bildiriler*, c. III, kısım. III, Ankara 2002, s. 1605-1607, 1606.

ve Acem defterdarlığından ayrılan eyalet defterdarlıklarının Uzunçarşılı ve Kütükoğlu'nun belirttiği tarihlerden daha önce mevcut olduğunu gösteren tayin kayıtları tespit ettik. Mesela; Uzunçarşılı eserinde bu konu hakkında “.... Arap ve Acem defterdarlığı müteaddit kısımlara ayrıldı. Evvela Diyarbakır, sonra Şam ve daha sonra Erzurum ve Trablusşam ayrılarak bu suretle Arap ve Acem defterdarlığı beş eyalet defterdarlığına taksim edilmiş oldu” demiştir¹¹⁰. Uzunçarşılı yukarıda Diyarbakır'ın Arap ve Acem defterdarlığından ayrılan ilk defterdarlık olduğunu belirtmiştir. Ancak mühimme defterlerinde daha önce tesbit edilen bazı belgeler ile ruus defterlerinde tespit ettiğimiz iki tayin kaydı hem Şam defterdarlığının Diyarbakır'dan önce mevcut olduğunu hem de zikredilen defterdarlıkların Uzunçarşılı ve Kütükoğlunun verdiği tarihlerden önce de faaliyetlerine devam ettiğini göstermektedir¹¹¹. Kepeci 211 nolu ruus defterindeki bir tayin kaydı, eskiden hazîne-i âmire defterdarı olan Hayreddin Bey'in 120 bin akçelik zeametle 19 Cemaziye'l-evvel 961/ 22 Nisan 1554 tarihinde yani Uzunçarşılı'nın verdiği tarihten 19 yıl önce Diyarbekir vilayetine defterdar tayin¹¹² edildiğini göstermektedir. Şam defterdarlığına ait 17 Rebiu'l-ahir 954/6 Haziran 1547 tarihli tayin kaydı ise; Dergâh-ı Muallâ çaşniğirlerinden Salih Hoca olarak tanınan Şücaa'nın Şam defterdarlığına tayiniyle ilgili¹¹³ olup bu kayıt da Şam defterdarlığının Diyarbakır'dan önceki bir tarihte mevcut olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla bu belgeler bu iki eyalet defterdarlığının yukarıda ifade edilen tarihlerden en az 20-30 yıl öncesinden Arap ve Acem defterdarlığından ayrıldıklarını göstermektedir. Arap ve Acem defterdarlığından ayrılan diğer defterdarlıklardan Erzurum ve Trablusşam'a ait 23 Receb 981/18 Ekim 1573¹¹⁴ ve 22 Safer 992 /5 Mart 1584¹¹⁵ tarihli tayin kayıtları bu iki defterdarlığın da Uzunçarşılı ve Kütükoğlu tarafından verilen tarihlerden önce müstakil defterdarlıklar halinde teşekkül etmiş olduğunu ispat etmektedir. Ruus

¹¹⁰ Uzunçarşılı, Diyarbekir eyaleti defterdarlığının 981/1573 tarihinde mevcut olduğunu bir mühimme kaydına istinaden göstermiştir. Uzunçarşılı, *Merkez Teşkilatı*, s. 330.

¹¹¹ Kuruluş tarihini bilmediğimiz Diyarbekir defterdarlığının 1544-45 tarihinde mevcut olduğunu gösteren kayıtlar için bkz: Özvar, “XVII. Yüzyılda Osmanlı Taşra Maliyesinde Değişim: Rum Eyaletinde Hazine Defterdarlığından Tokat Voyvodalığına Geçiş”, *XIII. Türk Tarih Kongresi Ankara, 4-8 Ekim 1999, Kongreye Sunulan Bildiriler, c. III, kısım. III*, Ankara 2002, s. 1605-1607, 1606.

¹¹² K. Ruus, nr. 211, s. 84.

¹¹³ K. Ruus, nr. 208, s. 98.

¹¹⁴ K. Ruus, nr. 224, 382.

¹¹⁵ K. Ruus, nr. 242, s. 182.

defterleri üzerinde yaptığımız araştırmalar neticesinde 954-990/1547-1582 tarihleri arasında Arap ve Acem defterdarlığından ayrılan defterdarlıkların dışında Bağdat¹¹⁶, Basra¹¹⁷, Mısır¹¹⁸, Cezayir¹¹⁹, Zülkadiriye¹²⁰ ve Yemen¹²¹ eyalet defterdarlıklarının da mevcut olduğunu buralara yapılan tayinler dolayısıyla tespit ettik.

Arap ve Acem defterdarlığı beş eyalet defterdarlığına ayrıldıktan sonra Anadolu defterdarlığında da benzer bir gelişme meydana gelmişti. Uzunçarşılı, Arap ve Acem defterdarlığından sonra Rum ve Karaman eyalet defterdarlıklarının da Anadolu defterdarlığından ayrıldığını ve bunların 992/1584 yılının başlarında müstakil eyalet defterdarlıkları haline geldiğini ifade etmektedir¹²². Ancak ruus defterleri üzerinde yaptığımız incelemelerde Karaman eyalet defterdarlığının 22 Safer 966/4 Aralık 1558 yılında yani yukarıda verilen tarihten 26 yıl önce müstakil bir defterdarlık halinde mevcut olduğu tespit edilmiştir¹²³. Ayrıca 963-988 tarihleri arasında Rum ve Karaman dışında Anadolu’da yeni eyalet defterdarlıklarının bulunduğunu görmekteyiz. Bunları; Van¹²⁴, Maraş¹²⁵, Kars¹²⁶ şeklinde sıralayabiliriz.

Yukarıdaki gelişmelerin de gösterdiği üzere Osmanlı Devlet merkezinde teşekkül etmiş üç büyük merkez defterdarlığı bulunurken yeni fetihlerle eyalet sayısı artmış ve bu artış, merkez dışında ve merkezden çok uzak eyaletlerde, merkezi maliyeyi temsil eden yeni eyalet teşkilatlarının kurulması sonucunu doğurmuştur. Bu şekilde yeni oluşturulan eyaletlerde beylerbeyinden tamamen bağımsız hareket eden ve merkeze

¹¹⁶ K. Ruus, nr. 208, s. 10.

¹¹⁷ Mühimme Defteri, nr. 2, s. 66.

¹¹⁸ K. Ruus, nr. 218, s. 38.

¹¹⁹ Mühimme Defteri, nr. 4, s. 36.

¹²⁰ Mühimme Defteri, nr. 2, s. 44.

¹²¹ K. Ruus, nr. 238, s. 12.

¹²² Uzunçarşılı, *Merkez Teşkilatı*, s. 330.

¹²³ K. Ruus, nr. 216, s. 33; Uzunçarşılı’nın Rum vilayeti için verdiği tarihten yaklaşık altı yıl önce Rum defterdarlığının mevcut olduğunu ise Erol Özvar’ın çalışması göstermektedir¹²³. Özvar, “XVII. Yüzyılda Osmanlı Taşra Maliyesinde Değişim”, s. 1630.

¹²⁴ Mühimme Defteri, nr. 4, s. 50.

¹²⁵ Mühimme Defteri, nr. 8, s. 92.

¹²⁶ K. Ruus, nr. 237, s. 101.

karşı sorumlu olan eyalet defterdarlıkları tesis edilmeye başlanmıştır.¹²⁷ Eyaletlerdeki hazine defterdarlıkları merkezdeki defterdarlıkların küçük bir temsili olarak oluşturulmuştur. Buralarda da defterdar, rûznâmecî, mukataacı, tezkireci, mukabelecî, katip ve şakirtler görev yapmakta ve bunlar merkezden atanmaktaydı. Eyalet defterdarlıklarını, timar defterdarından ayırdetmek için bunlara *mal*, *kenar* ya da *hazine defterdarlıkları* denilmiştir¹²⁸.

Timar sisteminin uygulandığı, fakat kendi hazinesi bulunmayan eyaletlere iki defterdar atanırdı: Bunlardan biri zeamet dağıtımını düzenleyen *defter kethüdası*, diğeri timarların verilmesiyle ilgilenen *timar defterdarı*. Bu iki görevli büyük bir ihtimalle defter eminine karşı sorumluydu. Timar defterdarı, terfi ettiğinde defter kethüdası, daha sonra da eyalet defterdarlığına yükselebilirdi. Eyalet defterdarları, hem hazinesi bulunan, hem de timar sistemi kapsamındaki eyaletlerin en yüksek maliye görevlileriydi. Eyalet defterdarları, hemen altlarındaki iki önemli görevli olan defter kethüdası ile timar defterdarının etkinliklerine nezaret etmekle birlikte, vergilerin toplanması, düzenli hesap tutulması, eyalet hazinesinin denetimi, eyalet yönetim masraflarının ödenmesi ve merkezi hazineye yıllık vergi gelirlerinin irsali gibi görevlerle de ilgilenirdi.¹²⁹ Eyalet defterdarları, beylerbeyliğin gelir ve giderlerine ait günlük defterleri tutar ve eyaletin merkezle olan mali ilişkilerini sağlardı¹³⁰.

XVI. Yüzyılın sonlarında eyalet defterdarlıklarının sayıca arttığı ve nerdeyse bütün eyalet merkezlerinde defterdarlıkların teşkil edildiği III. Mehmed döneminde, yeni bir merkez defterdarlığı daha teşkil edilmiştir. Tuna sahillerindeki hasların mali işlerine bakmak üzere ihdas edilen bu defterdarlığa, şikk-ı sâlis unvanı verilmiş ve bu defterdarlık ayrıca¹³¹ *Macaristan ve Tuna Defterdarlığı* isimleriyle de anılmıştır¹³². Bu defterdarlığın baktığı kalemler Şikk-ı evvel defterdarlığına tabi iken sabık başdefterdar

¹²⁷ Nejat Göyünç, “Osmanlı Devleti’nde Taşra Teşkilatı”, *Osmanlı*, c. 6, s. 79.

¹²⁸ Uzunçarşılı, *Merkez Teşkilatı*, s. 330.

¹²⁹ Fleischer, *Tarihçi Mustafa Ali*, s. 324.

¹³⁰ Göyünç, “*Taşra Teşkilatı*”, s. 80.

¹³¹ Bu defterdarlığın ihdasını İsmail Hakkı Uzunçarşılı 992 h. 1584 m. senesinde veya ondan az evvel olduğunu Mühimme Defteri 51, s.45’teki bir hükme ve *Tarih-i Selaniki*’deki 15 Şaban 993 (1585) tarihli (s. 156) bir kayda istinaden ileri sürmektedir. İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Merkez Teşkilatı*, s. 329; Aynı konu’da Baki Çakır yine *Tarih-i Selaniki*’deki (s. 183) başka bir kayda dayanarak bu defterdarlığın 995 /1587 tarihinde kurulduğunu ifade etmektedir.

¹³² Mehmed Zeki Pakalın, *Maliye Teşkilatı Tarihi (1442-1930)*, s. 10.

Burhaneddin Efendi tarafından Şıkk-ı evvel'den ayrılarak Tuna defterdarlığına bağlanmış ve Burhaneddin Efendi de bu defterdarlığın başına getirilmiştir¹³³. Ancak bu defterdarlık uzun ömürlü olmamış ve XVII. Yüzyılın ikinci yarısında kaldırılmıştır¹³⁴. Böylece merkezde defterdarlık sayısı dörtten tekrar üçe düşmüştür. Eyalet defterdarlıkları ise XVII. Yüzyılda personel yapısı bakımından çok gelişmiş ve neredeyse merkez defterdarlıklarındaki kadrolarla aynı unvan ve yetkilere sahip bütün üst düzey maliye bürokratlarına sahip olmuşlardır.

C. Maliye Kalemlerinin Doğuşu ve Gelişimi

Defterdarlıklara bağlı maliye kalemlerine dair bilgi veren en erken tarihli kaynağımız Fatih Kanunnamesi olup XV. Yüzyıldan sonra bu konudaki bilgi kaynaklarımız daha da zenginleşmekte ve tür olarak artmaktadır. Mevacib, in'âmât, bütçe ve ruznamçe türü defterler öncelikle Rumeli defterdarlığına bağlı maliye kalemlerinin ortaya çıkış sürecini göstermektedir. Rumeli defterdarının maiyetinde görev yapan kalemler, XVI. yüzyılın ilk yarısında gelişmiş bir teşkilat yapısına kavuştuktan sonra Anadolu, Arap ve Acem ve Şıkk-ı sâni defterdarlıklarında da benzer bir gelişim süreci yaşanmış ve Rumeli defterdarlığındaki bütün kalemler diğer defterdarlıklarda da aynıyla teşekkül etmiştir.

Rumeli defterdarına bağlı sınırlı sayıdaki maliye personelinin unvan ve görevlerini belgeleyen ilk hukuki metin Fatih Kanunnamesidir. Kanunnameye göre

¹³³ Tuna defterdarlığının ihdası *Tarih-i Selanikî* de şu şekilde geçmektedir: “Ve Mukaddemâ Burhaneddin Efendi Şıkk-ı evvel defterdarlığından Tuna yalıları aklâmın ayırıp başka defterdarlık olmak üzere nakd sâliyane ile defterdar olup, Dîvân-ı adâlet unvâna gelmişlerdi” Fi 15 Şehr-i Şaban, sene 993”. s. 156 ; *Tarih-i Selanikî*’deki diğer bir kayıta ise yine Tuna defterdarlığı için “Ve sâbıkâ Başdefterdar olan Burhaneddin Efendi evâsıt-ı şehr-i mezbûrede Tuna aklâmın ayırıp dördüncü defterdarlık nâmına bir nezârete nakd yüz yirmi bin akça sâliyane ta’yîn itdirüp en aşağı oturup Tuna defterdârı oldu”(sene 995), s. 183. denilmektedir. Bu ifadeler biraz karışık olmakla beraber metinden Tuna defterdarlığını eski başdefterdar Burhaneddin Efendi’nin tesis ettiği ve Tuna defterdarlığına da kendisinin nezaret ettiği şeklinde bir anlam çıkarılmaktadır. Bu hadisenin de 993 tarihinden önce olduğu “mukaddema” ibaresinden anlaşılmaktadır.

¹³⁴ Uzunçarşılı Tuna defterdarlığının kaldırılmasıyla ilgili olarak; “...d’Ohsson’da bunun Macaristan’ın elden çıkmasını müteakip kaldırıldığı beyan edildiği halde Alî bu defterdarlığın kendi zamanında kaldırıldığını söylüyor. d’Ohsson ihtimal Macaristan ve Tuna defterdarlığıyla Budin eyaleti defterdarlığını karıştırmıştır.” yorumunu yapmıştır. Uzunçarşılı, *Merkez Teşkilatı*, s. 329; Baki Çakır da; *Koçi Bey Risalesi*’nde Tuna defterdarlığının isminin geçmekte olmasından hareketle ilgasının risalenin yazıldığı tahmin edilen 1640-1648 yıllarından sonra yani XVII. Yüzyılın ikinci yarısında olması gerektiğini belirtmektedir. Baki Çakır, *Osmanlı Mukataa Sistemi (XVI-XVIII. Yüzyıl)* , s. 14.

küttab sınıfı içerisinde zikredilen ve hâce makamında olan dört görevli defterdarlığın ilk çekirdek kadrolarını oluşturmaktadır. Bunlar; *rûznâmecî*, *mukabelecî*, *mukataacı* ve *tezkirecî*¹³⁵. Fakat kanunnamede defterdara bağlı olması gereken bu görevlilerle ilgili düzenlemeler defterdarla ilgili bölüm yerine katiplerle ilgili bölümde yapılmış ve katipler arasında bir ayırım yapılmaksızın bütün katiplerin “azl ü nasbı”ndan defterdarın sorumlu olduğu belirtilmiştir.

“Küttâb merâtibinde reisülküttâb, anun altına yeniçeri kâtibi, anun altına rûznâmecî, anun altına sipahiler kâtibi, anun altına mukabelecî ve mukataacı, anun altına tezkirecî, anun altına reis kâtibleri oturur.

Yukarıda mezkûr olan küttâb hâce makâmındadır. Anlar dîvâna uzun yenli üst kaftanı ile geleler. Reis kâtibleri neferdir ve bu zıkr olunan küttâbın azl ü nasbı defterdârlarına müfevvazdır. Anların hüddâmıdır.”

Defterdarlığa bağlı katipler, büroların fonksiyonlarını da yansıtmaktadır. Rûznâmecî, hazine den yapılan ödemelerin günlük olarak kaydedildiği ruznamçeleri kontrol etmekteydi. Mukabelecî; askeri sınıfın tezkirelerini, maaş kayıtlarıyla karşılaştırıp ödeme yapmaktaydı. Mukataacı; timar sistemi dışında kalan mukataa gelirlerine ait defterleri tutuyordu. Tezkirecî, maliye ile ilgili hükümleri yazmaktaydı. Fatih Kanunnamesi’nde yer almayan fakat daha sonra defterdarlığın en önemli kalemlerinden birinin başı olan Muhasebecî daha sonraki dönemlerde hâceganın bir üyesi olmuştur. Bunun görevi ise; devletin hesaplarını düzenlemek ve kontrol etmektir. Her kalemin emri altında katipler ve bu katiplerin altında da şakirt ve çıraklar görev yapıyordu¹³⁶.

Kanunnameden anlaşıldığına göre divan toplantılarında reisülküttab, yeniçeri kâtibi ve maliye kâtibleri divanda aynı protokol kurallarına tabi olup divana uzun yenli üst kaftanı ile gelmektedir. Bunların azil ve nasbları doğrudan defterdarlar tarafından yapılmaktadır. Kanunnamenin ilgili maddesinden anlaşıldığına göre Divan-ı Hümayun hâcesi makamındaki maliye katipleri, divanda diğer katiplerle beraber çalışmaktadır. Gerek kanunnamede gerekse bundan sonraki döneme ait arşiv belgelerinde Divan-ı

¹³⁵ Akgündüz, *Osmanlı Kanunnameleri*, c.1, s. 323.

¹³⁶ Darling, *Revenue-Raising*, s. 53; Bülbül, *Osmanlı Devleti’nin Muhasebe Sistemi*, s. 35.

Hümayun ve askeri teşkilatlara mensup katiplerin de defterdarların maiyetinde gösterilmesi, Divan ve Defterdarlık bürokrasisinin erken dönemlerde müşterek bir çalışma düzeni içinde olduğunu göstermektedir¹³⁷.

Fatih Kanunnamesi'nde defterdara bağlı katip ve şakirtlerin sayısı hakkında bilgi verilmediği için defterdarlık bürokrasisinin büyüklüğü hakkında bir fikir sahibi olamıyoruz. Fakat bu tarihe yakın bir kaynak bize bu konuda bir tahmin imkanı vermektedir. Fatih Kanunnamesi'nden az bir zaman sonra maliye personelini isim ve kadrolar halinde olmasa bile sayısal büyüklük olarak tanımamıza yardım eden bu kaynak bir mevacib listesidir¹³⁸. Barkan tarafından 900 tarihinden hemen sonra düzenlenmiş olabileceği tahmin edilen bu mevacib listesine göre hazine-i amire katip ve şakirtlerinin toplam sayısı 20 kişidir. Bu mevacib listesinden defterdara bağlı katip ve şakirtlerin yanı sıra “Katibân-ı Ahkâm-ı Dîvan” başlığı altında Divan'da beş katibin görevli olduğunu da öğrenmekteyiz. Bu mevacib listesinde dikkat çeken bir diğer grup ise “Hazînedar Ma'a Ser-hâzin” şeklinde bir başlık altında kaydedilmiş olan hazinedara bağlı personeldir. Fakat bunların 10 kişiden oluşan kadrosunun kimlerden müteşekkil olduğunu, görevleri açıklanmadığı için bilemiyoruz¹³⁹.

Mevacib defterlerindeki sayısal verilerle ilgili bir hususa daha dikkat çekmek gerekir. Bu maaş listeleri Osmanlı bürokrasisinin personel miktarını belirlemede temkinle kullanılmalıdır. Çünkü bu listeler doğrudan hazineden maaş alanları ihtiva eder. Hizmetleri karşılığında timar tasarruf eden personel ise bu listelerde

¹³⁷ Fleischer, “*Preliminaries to Studies...*”, s. 136.

¹³⁸ Barkan, “H. 933-934...”, s. 309.

¹³⁹ *Ata Tarihi*'ne göre Hazinedarlık II. Murad döneminde teşkil edilmiştir. Fatih Kanunnamesi, hazinedârı, sâhib-i arz olan Enderun ağaları arasında zikretmektedir. Osmanlı Devleti'nde biri Enderun, diğeri Bîrun hazinesi olmak üzere iki hazine bulunmaktaydı. Enderun hazinesine “hazîne-i hümayûn” denirdi. Bu hazine, savaş esnasında kullanılmak üzere konulan kıymetli eşyaları ihtiva etmekteydi. Hazine-i hümayundaki eşyaların muhafazası için ilk teşkilat Yavuz Sultan Selim zamanında yapılmıştır. (Pakalın, *OTDS*, s. 785-7.) Enderun Tarihi'nde konuyla ilgili yer alan pasajı Pakalın iktibas etmiştir. (*Ata tarihi* c.I, s. 98): bu husus için “Hazîne-i hümayûnlarının dâhil ve harici ganâim-i gazevât ile teşhîn olunarak fazlası saray-ı hümayûn hazinesinin hisse-i haricîsine nihâde olunan kebir altı kıt'a (ambara) vaz' ile bakıyesinin birazı harem-i hümayûnda ittihaz buyurulan hazîne ve bir miktârı Yedikule mahzenlerinde hıfzolunmuş olduğundan hazîne-i hümayûna bir kethüdâ ve çantacı ve kaftancı ve hazîne katipleri sınıfına üç nefer yazıcıdan ma'ada harem-i hümayûn hazînesini muhâfazaya haremsaray emekdârân-ı mu'teberesinden bir hazînedar usta ve harem ağalarından hazinedar ağa ve hazîne vekîli ihtirâiyle ikmâl-i hademe-i hazîneye himmet buyurulmuştur.”, (Pakalın, *OTDS*, s. 789).

gösterilmemiştir. Dolayısıyla bürokratik görevlerde bulunanlar maaş listelerinde yer alanlardan biraz daha büyük bir grup oluşturmaktadırlar¹⁴⁰.

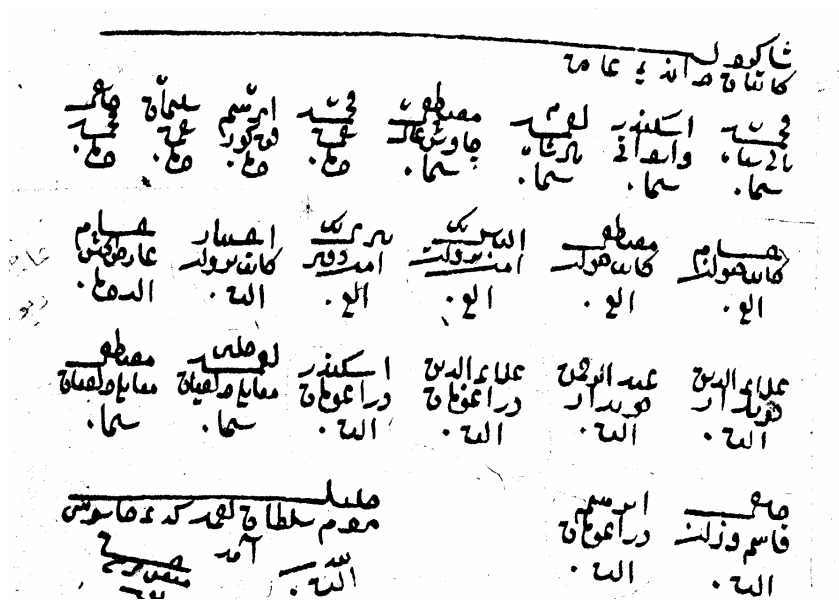
900 tarihli mevacib listesinden sonra Bab-ı Defteri teşkilatı hakkında bilgi alabileceğimiz ikinci kaynağımız XVI. yüzyılın ilk çeyreğine ait bir *in‘âmât defteridir*. Her yıl çeşitli vesilelerle devlet bürokrasisinde yer alan çeşitli cemaat mensuplarına, belirli bir hiyerarşiye göre verilen inam, adet, salyane vs’nin kaydedildiği bu defter 909-933 yılları arasındaki kayıtları ihtiva etmektedir. Defterde inamlar maliye görevlilerinin kıdem ve derecesine göre en yüksekte en aza doğru sıralanmıştır. Defterdarlığa bağlı katiplere de yaptıkları vazifelerine göre inam akçesi verildiği görülmektedir¹⁴¹.

Defter, Fatih devrinden sonraki dönemde defterdarlık teşkilatının gelişimini göstermesi bakımından da oldukça önemli bir belge niteliği taşımaktadır. Fatih kanunnamesinde dört maliye görevlisinden bahsedilmiş fakat katip ve şakirtlerin sayısı belirtilmemiştir. İn‘âmât defterindeki 6 Rebiulevvel 909/29 Ağustos 1503 tarihine ait “Cemâ‘at-i Kâtibân-ı Hızâne-i Âmire” başlıklı kayda göre maliye görevlilerinin sayısı 11 dir. Maliye kaleminde iki Ruznamçei, iki muhasebei, iki ahkâmi ve üç tane mukataacı görev yapmaktadır. Ayrıca birer tane de katib-i hazine ve mukabeleci bulunmaktadır. Burada 11 maliye görevlisinin yanı sıra paşalara bağlı katipler de hazine-i amire katipleri arasında sayılmıştır.

Fatih Kanunnamesi’nde defterdara bağlı görevlilerin sayıları hakkında bilgi verilmediği için iki dönem arasında maliye görevlilerinin ne oranda arttığı belli değildir. İn‘âmât defterindeki kayıtlar bize II. Bayezid döneminde Fatih dönemine ek olarak muhasebei, ahkâmi ve kâtib-i hazînenin maliye kadrolarına dahil olduğunu

¹⁴⁰ Cornell Fleischer, *Tarihçi Mustafa Ali. Bir Osmanlı Aydın ve Bürokratı*, çev. Ayla Ortaç, Tarih Vakfı, Yurt, İstanbul 1996, s. 227.

¹⁴¹ Defterdarlara verilen inamlar ise maliye katiplerinin yer aldığı başlıkların dışında âdet ve inam kayıtları başlığı altında diğer üst rütbeli memurlarla birlikte kaydedilmiştir. Bu tür üst düzey görevlilere inam akçesinin yanında samur kürk de verilmekteydi. Mesela “İnâmu’l-mezkûrîn fi 5 Şaban sene 909” başlığı altında Rumeli ve Anadolu Defterdârının yanında tevkîi ve yeniçeri ağasına yapılan ödemeler de kaydedilmiştir: “Mevlânâ Nureddin Defterdâr-ı Vilâyet-i Rumeli ve Mevlânâ Kasım Çelebi Defterdâr-ı Vilâyet-i Anadolu ve Mevlânâ Cafer Çelebi Tevkî’i ve Hasan Beğ Ağa-yı Yeniçeriyân”. Bu kayıttan sonra bunlara verilen inam belirtilmektedir; “Câme-i mirâhûrî an kadife-i müzehheb-i çatma-i â‘lâ-i Bursa bâ-ipekli...” (s. 16) veya “Âdet-i an meâlî-i hazret-i Paşayân-ı izâm ve mirmîrân ve vilâyet-i Rumeli ve kadîyân-ı asâkir ve defterdârân ve tevkî’i ve ağa-yı yeniçeriyân-ı dergâh-ı âlî fi 7 Recebü’l-mürecceb sene 910” şeklinde verilen başlığın altında “Mevlânâ Kasım Çelebi ve Mevlânâ Piri Çelebi defterdârân ve Mevlânâ Cafer Çelebi Tevkî’i” kayıtları bulunmaktadır. Bunların altında ise defterdarlara ve tevkîi beye verilen inamın miktarı siyakat rakamlarıyla kaydedilmiştir (s.43).

6 Rebiulevvel 909 Tarihinde Şâkirdân-ı Katibân-ı Hızâne-i Âmire, s.11

Maliye katip ve şakirtlerine verilen inamlara dair 12 Ramazan 909 tarihine ait belge ise; “İnâm-ı be-cemâ‘at-ı kâtibân-ı hızâne-i âmire ve divân-ı âlî ma‘a tevâbî‘ihim fî 12 Ramazani’l-mübârek sene 909” başlığını taşımaktadır. Bu belgede en dikkat çekici husus hazine-i amireyle birlikte “Dîvân-ı Âlî” isminin yan yana zikredilmiş olmasıdır. Fakat bu başlığın altında Divan-ı Hümayunla ilgili olabilecek görevliler net bir şekilde ifade edilmemiştir. Bunlardan ancak ahkâmî isimli iki görevli ile paşa katipleri Divan’la irtibatlandırılabilir. Diğerleri, görevlerinin niteliği ve maliyenin XVI. yüzyıl boyunca asıl kadrosunu oluşturmaları dolayısıyla Divana mensup görevliler olamaz. Ayrıca bir önceki listede bu görevlilerin tamamı “Kâtibân-ı Hızâne-i Âmire” başlığı altında verilmişti. Dolayısıyla bu başlıktaki “Divan-ı Âlî” kaydı izahı zor bir mesele ortaya çıkarmaktadır.

Ramazan ayına ait bu listede mukataacı sayısının dörde çıkmış olduğu görülmektedir. Kâtib-i hazînenin listede yer almaması ise görevin kaldırılmış olmasından daha çok bu görevliye ödeme yapılmamış olmasıyla izah edilebilir.

Belge-3

شهر رمضان المبارك ٩٠٩			
الجمعة كاتبة حادثة عام ٢٢٠٢ ميلادي ٩٠٩			
عبد الله بن	صغير	روزنامي	محمد الدين
معاطي	الي	الي	معاطي
الي	الي	الي	الي
عبد الله بن	محمد الدين	محمد الدين	محمد الدين
معاطي	معاطي	معاطي	معاطي
الي	الي	الي	الي
عبد الله بن	محمد الدين	محمد الدين	محمد الدين
معاطي	معاطي	معاطي	معاطي
الي	الي	الي	الي

Ramazan 909 Tarihinde Cemâ'at-i Kâtibân-ı Hızâne-i Âmire ve Divân-ı Âlî, s. 40

Aynı sayfada verilen “Şâkirdân-ı Hızâne-i Âmire” sayısı ise 23 tür. Rebiulevvel ayına ait belgede ise bu sayı 22 idi. Ayrıca Rebiulevvel ayına ait listede olmayan “kâtib-i tevki’i”ler Ramazan ayına ait belgede üç adet olarak hazine-i amire şakirtleri listesinde görülmektedir. Bunların Rebiulevvel ayındaki divan katipleriyle de ilgisi yoktur. Çünkü divan katiplerinin ismi Hüssam ve Mustafa iken bu listede yer alan tevki’i katiplerinin isimleri Ömer, Seydi ve Ferhad’dır. Ayrıca Ramazan ayına ait belgede vezzan görülmemektedir. Görevleri belirtilmeyen şakirt sayısı ise altıdan dörde düşmüştür.

Belge-4

شهر رمضان المبارك ٩٠٩			
الجمعة كاتبة حادثة عام ٢٢٠٢ ميلادي ٩٠٩			
عبد الله بن	صغير	روزنامي	محمد الدين
معاطي	الي	الي	معاطي
الي	الي	الي	الي
عبد الله بن	محمد الدين	محمد الدين	محمد الدين
معاطي	معاطي	معاطي	معاطي
الي	الي	الي	الي
عبد الله بن	محمد الدين	محمد الدين	محمد الدين
معاطي	معاطي	معاطي	معاطي
الي	الي	الي	الي

Ramazan 909 Tarihinde Şâkirdân-ı Kâtibân-ı Hızâne-i Âmire, s. 40

Belge-7

۱۵۶۷
 ۱۵۶۸
 ۱۵۶۹
 ۱۵۷۰
 ۱۵۷۱
 ۱۵۷۲
 ۱۵۷۳
 ۱۵۷۴
 ۱۵۷۵
 ۱۵۷۶
 ۱۵۷۷
 ۱۵۷۸
 ۱۵۷۹
 ۱۵۸۰
 ۱۵۸۱
 ۱۵۸۲
 ۱۵۸۳
 ۱۵۸۴
 ۱۵۸۵
 ۱۵۸۶
 ۱۵۸۷
 ۱۵۸۸
 ۱۵۸۹
 ۱۵۹۰
 ۱۵۹۱
 ۱۵۹۲
 ۱۵۹۳
 ۱۵۹۴
 ۱۵۹۵
 ۱۵۹۶
 ۱۵۹۷
 ۱۵۹۸
 ۱۵۹۹
 ۱۶۰۰
 ۱۶۰۱
 ۱۶۰۲
 ۱۶۰۳
 ۱۶۰۴
 ۱۶۰۵
 ۱۶۰۶
 ۱۶۰۷
 ۱۶۰۸
 ۱۶۰۹
 ۱۶۱۰
 ۱۶۱۱
 ۱۶۱۲
 ۱۶۱۳
 ۱۶۱۴
 ۱۶۱۵
 ۱۶۱۶
 ۱۶۱۷
 ۱۶۱۸
 ۱۶۱۹
 ۱۶۲۰
 ۱۶۲۱
 ۱۶۲۲
 ۱۶۲۳
 ۱۶۲۴
 ۱۶۲۵
 ۱۶۲۶
 ۱۶۲۷
 ۱۶۲۸
 ۱۶۲۹
 ۱۶۳۰
 ۱۶۳۱
 ۱۶۳۲
 ۱۶۳۳
 ۱۶۳۴
 ۱۶۳۵
 ۱۶۳۶
 ۱۶۳۷
 ۱۶۳۸
 ۱۶۳۹
 ۱۶۴۰
 ۱۶۴۱
 ۱۶۴۲
 ۱۶۴۳
 ۱۶۴۴
 ۱۶۴۵
 ۱۶۴۶
 ۱۶۴۷
 ۱۶۴۸
 ۱۶۴۹
 ۱۶۵۰
 ۱۶۵۱
 ۱۶۵۲
 ۱۶۵۳
 ۱۶۵۴
 ۱۶۵۵
 ۱۶۵۶
 ۱۶۵۷
 ۱۶۵۸
 ۱۶۵۹
 ۱۶۶۰
 ۱۶۶۱
 ۱۶۶۲
 ۱۶۶۳
 ۱۶۶۴
 ۱۶۶۵
 ۱۶۶۶
 ۱۶۶۷
 ۱۶۶۸
 ۱۶۶۹
 ۱۶۷۰
 ۱۶۷۱
 ۱۶۷۲
 ۱۶۷۳
 ۱۶۷۴
 ۱۶۷۵
 ۱۶۷۶
 ۱۶۷۷
 ۱۶۷۸
 ۱۶۷۹
 ۱۶۸۰
 ۱۶۸۱
 ۱۶۸۲
 ۱۶۸۳
 ۱۶۸۴
 ۱۶۸۵
 ۱۶۸۶
 ۱۶۸۷
 ۱۶۸۸
 ۱۶۸۹
 ۱۶۹۰
 ۱۶۹۱
 ۱۶۹۲
 ۱۶۹۳
 ۱۶۹۴
 ۱۶۹۵
 ۱۶۹۶
 ۱۶۹۷
 ۱۶۹۸
 ۱۶۹۹
 ۱۷۰۰
 ۱۷۰۱
 ۱۷۰۲
 ۱۷۰۳
 ۱۷۰۴
 ۱۷۰۵
 ۱۷۰۶
 ۱۷۰۷
 ۱۷۰۸
 ۱۷۰۹
 ۱۷۱۰
 ۱۷۱۱
 ۱۷۱۲
 ۱۷۱۳
 ۱۷۱۴
 ۱۷۱۵
 ۱۷۱۶
 ۱۷۱۷
 ۱۷۱۸
 ۱۷۱۹
 ۱۷۲۰
 ۱۷۲۱
 ۱۷۲۲
 ۱۷۲۳
 ۱۷۲۴
 ۱۷۲۵
 ۱۷۲۶
 ۱۷۲۷
 ۱۷۲۸
 ۱۷۲۹
 ۱۷۳۰
 ۱۷۳۱
 ۱۷۳۲
 ۱۷۳۳
 ۱۷۳۴
 ۱۷۳۵
 ۱۷۳۶
 ۱۷۳۷
 ۱۷۳۸
 ۱۷۳۹
 ۱۷۴۰
 ۱۷۴۱
 ۱۷۴۲
 ۱۷۴۳
 ۱۷۴۴
 ۱۷۴۵
 ۱۷۴۶
 ۱۷۴۷
 ۱۷۴۸
 ۱۷۴۹
 ۱۷۵۰
 ۱۷۵۱
 ۱۷۵۲
 ۱۷۵۳
 ۱۷۵۴
 ۱۷۵۵
 ۱۷۵۶
 ۱۷۵۷
 ۱۷۵۸
 ۱۷۵۹
 ۱۷۶۰
 ۱۷۶۱
 ۱۷۶۲
 ۱۷۶۳
 ۱۷۶۴
 ۱۷۶۵
 ۱۷۶۶
 ۱۷۶۷
 ۱۷۶۸
 ۱۷۶۹
 ۱۷۷۰
 ۱۷۷۱
 ۱۷۷۲
 ۱۷۷۳
 ۱۷۷۴
 ۱۷۷۵
 ۱۷۷۶
 ۱۷۷۷
 ۱۷۷۸
 ۱۷۷۹
 ۱۷۸۰
 ۱۷۸۱
 ۱۷۸۲
 ۱۷۸۳
 ۱۷۸۴
 ۱۷۸۵
 ۱۷۸۶
 ۱۷۸۷
 ۱۷۸۸
 ۱۷۸۹
 ۱۷۹۰
 ۱۷۹۱
 ۱۷۹۲
 ۱۷۹۳
 ۱۷۹۴
 ۱۷۹۵
 ۱۷۹۶
 ۱۷۹۷
 ۱۷۹۸
 ۱۷۹۹
 ۱۸۰۰
 ۱۸۰۱
 ۱۸۰۲
 ۱۸۰۳
 ۱۸۰۴
 ۱۸۰۵
 ۱۸۰۶
 ۱۸۰۷
 ۱۸۰۸
 ۱۸۰۹
 ۱۸۱۰
 ۱۸۱۱
 ۱۸۱۲
 ۱۸۱۳
 ۱۸۱۴
 ۱۸۱۵
 ۱۸۱۶
 ۱۸۱۷
 ۱۸۱۸
 ۱۸۱۹
 ۱۸۲۰
 ۱۸۲۱
 ۱۸۲۲
 ۱۸۲۳
 ۱۸۲۴
 ۱۸۲۵
 ۱۸۲۶
 ۱۸۲۷
 ۱۸۲۸
 ۱۸۲۹
 ۱۸۳۰
 ۱۸۳۱
 ۱۸۳۲
 ۱۸۳۳
 ۱۸۳۴
 ۱۸۳۵
 ۱۸۳۶
 ۱۸۳۷
 ۱۸۳۸
 ۱۸۳۹
 ۱۸۴۰
 ۱۸۴۱
 ۱۸۴۲
 ۱۸۴۳
 ۱۸۴۴
 ۱۸۴۵
 ۱۸۴۶
 ۱۸۴۷
 ۱۸۴۸
 ۱۸۴۹
 ۱۸۵۰
 ۱۸۵۱
 ۱۸۵۲
 ۱۸۵۳
 ۱۸۵۴
 ۱۸۵۵
 ۱۸۵۶
 ۱۸۵۷
 ۱۸۵۸
 ۱۸۵۹
 ۱۸۶۰
 ۱۸۶۱
 ۱۸۶۲
 ۱۸۶۳
 ۱۸۶۴
 ۱۸۶۵
 ۱۸۶۶
 ۱۸۶۷
 ۱۸۶۸
 ۱۸۶۹
 ۱۸۷۰
 ۱۸۷۱
 ۱۸۷۲
 ۱۸۷۳
 ۱۸۷۴
 ۱۸۷۵
 ۱۸۷۶
 ۱۸۷۷
 ۱۸۷۸
 ۱۸۷۹
 ۱۸۸۰
 ۱۸۸۱

8 Cemâziye'l-âhirde'l-ahir 915 Tarihinde Cemâ'at-i Kâtibân-ı Hızâne, s. 173

916 senesinin Zilkade ayına ait bir inam kaydı Anadolu ve Rumeli bölge ayırımına işaret eden bir bilgi dolayısıyla önemlidir. 11 Zilkade 916 tarihli inam kaydında yer alan tezkirecilerden biri “Mehmed Çelebi Tezkire-i Anadolu” şeklinde kaydedilmiş olup, bu tarihten itibaren Anadolu ve Rumeli bölgelerinin tezkirecilik görevlerinin ayrıldığı ve maliye bürokrasisinde de bölgesel ayırımın bazı kalemler bazında doğmaya başladığı görülmektedir.

İnam ve salyane kayıtlarının kronolojik olarak izlenmesi, maliye kadrolarında yaşanan genişlemenin yanı sıra bunlar arasındaki görev adları farklılaşmasının görülmesini de sağlamaktadır. Nitekim maliye personeli arasında ahkâmî ismini taşıyan görevliler bir müddet tezkireci ismiyle anılmış daha sonra ahkâmî ve tezkireî iki ayrı maliye görevlisi olarak varlığını sürdürmüştür. 909 yılına ait inam kayıtlarında hazine-i amire katiplerinden Muhyiddin ve Ömer Beğ ahkâmî¹⁴² olarak kaydedilmiştir. Yine aynı yılın Ramazan ayına ait diğer bir inam kaydında isimleri geçen kişiler yine ahkâmî

¹⁴² Muallim Cevdet nr. 071 İn‘âmât Defteri, s. 5, 20.

olarak görülmektedir. Ancak 912 tarihli “Cemâ‘at-i Kâtibân-ı Hızâne ve Gayruhû” başlığıyla verilen katip listesinde Muhyiddin için ahkâmî yerine tezkireî ibaresinin kullanıldığı görülmektedir¹⁴³. Tezkireci ünvanına sahip şahıslardan diğerinin ismi ise Mehmed’tir. 914 tarihli “An Cemâ‘at-i Hızâne-i Âmire ve Gayruhu” başlıklı diğer bir listede bu iki kişi yine tezkireci olarak zikredilmektedir¹⁴⁴. Ancak 915 tarihli “Cemâ‘at-i Kâtibân-ı Hızâne” listesinde aynı kişilerin bu defa tekrar ahkâmî olarak kaydedildikleri görülmektedir¹⁴⁵. 915 tarihinde ahkâmî olarak kaydedilen Mehmed Çelebi ise 916 tarihli listede Tezkire-i Anadolu olarak kaydedilmiştir¹⁴⁶. 917 tarihli Hazine-i Amire katipleri listesinde ise Tezkireci Muhyiddin tekrar ahkâmî olarak kaydedilmiştir¹⁴⁷.

Buraya kadar in‘âmât defterine göre II. Bayezid döneminde maliye kadrosunun katip ve şakirt sayıları ve maliye kadrolarının gelişimi özetlendi. Aşağıda ise 909-917 tarihleri arasında yaşanan gelişmeler bir tablo ile gösterildi. Tablo 1, 8 yıllık bir dönemde sayısal büyümenin çok fazla olmadığını göstermektedir.

Tablo 1.

909-917 tarihleri arasında in‘âmât defterinde bulunan hazine-i amire katiplerinin sayısı

Kalemler	909(R)	909(N)	912	913	914	914	915	916	916	917
Rûznâmei	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2
Mukataai	3	4	4	1	4	1	5	4	4	4
Mukabelei	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
Varidati			2	2	2	2	2	2	2	2
Teslimati			1	1	1	1	1	1	1	1
Teşrifati						1	1	1	1	1
Ahkâmî	2	2					2			1
Tezkirei			2	2	2	2		2	1	1
Tezkire-i Anadolu									1	
Muhasebei	2	2	2	2	2		2	2	2	2
Katib-i Hazine	1							1		

¹⁴³ Muallim Cevdet nr. 071 İn‘âmât Defteri, s. 97.

¹⁴⁴ Muallim Cevdet nr. 071 İn‘âmât Defteri, s. 144.

¹⁴⁵ Muallim Cevdet nr. 071 İn‘âmât Defteri, s. 173.

¹⁴⁶ Muallim Cevdet nr. 071 İn‘âmât Defteri, s. 216.

¹⁴⁷ Muallim Cevdet nr. 071 İn‘âmât Defteri, s. 237.

Katiban-ı Paşayan	3	3	3	3	3	3		3	3	3
Vezzan			1	1	1	1	1	1	1	1
Divitdar	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Toplam	15	16	20	17	20	16	19	21	21	21

909-917 tarihleri arasında in‘âmât defterinde hazine-i amire katiplerine verilen in‘âmâtın miktarı da aşağıda ayrı bir tablo halinde verildi. Bu tablo rûznâmecî, mukataacı ve muhasebecilerin 1500 ve 2000 akçe ile en yüksek inamları aldığını; şakirt kadrosunda yer alan vezzan, divitdar ve kâtib-i rusûm-ı berevât gibi görevlilerin ise 1000 akçe inam aldıklarını göstermektedir. 914 tarihinden itibaren rûznâmecîlerle birinci mukataacı ve muhasebeciye verilen inamın miktarı 2000 den 2500’e ve daha sonra 3000 akçeye çıkmıştır.

Tablo 2.

909-917 tarihleri arasında in‘âmât defterinde hazine-i amire katiplerine verilen in‘âmâtın miktarı

Kalemler	909(R)	909(N)	912	914	915	916	916	917
Rûznâmeî 1	2000	2000	2000	3000	3000		3000	1000
Rûznâmeî 2	2000	2000	2000	2500		3000	3000	1000
Mukataai 1	1500	2000		3000	3000	3000	1500	1000
Mukataai 2	1500	1500		1500	1500	1500	1500	1000
Mukataai 3	1500	1500		1500	1500	1500	1500	1000
Mukataai 4	1500	1500		1500	1500	1500	1500	1000
Mukataai 5					1500			
Mukabelei	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000
Varidati 1		500	500	500	500	500	500	1000
Varidati 2			500	500	500	500	500	1000
Teslimati			600	600	600	600	600	
Teşrifati					1000	1000		1000
Ahkâmi 1	1000	1000			1000			1000
Ahkâmi 2	1000	1000			1000			
Tezkirei 1			1000	1000		1000	1000	
Tezkirei 2			1000	1000		1000		
Tezkire-i Anadolu							1000	
Muhasebei 1	2000	2000	2000	2500	2000	2500	2500	1000
Muhasebei 2	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500	

Katib-i Hazine	2000					3000		
Katiban-ı Paşayan 3 kişi	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	2000
Katib-i Rusum-ı Bervat	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	
Vezzan	1000		1000	1000	2000	2000		
Divitdar 1	1000	1000	1000	1000	1000	1000	2000	
Divitdar 2		1000	1000	1000	1000		1000	

II. Bayezid dönemine ait in'âmât defteri, bu dönemde Bab-ı Defteri'nin gelişmesini düzenli olarak takip etmeye imkan vermekle beraber 917/1511 tarihinden itibaren kayıtlar düzensiz bir hal almıştır. Bu sebeple gerek bu defterden gerekse diğer muhasebe ve mevacib defterlerinden Yavuz Sultan Selim dönemiyle ilgili bilgilere ulaşmak mümkün olmamaktadır.

Fatih Kanunnamesi ve İnamat defterinden sonra maliye kalemlerinin durumunu topluca görmemizi sağlayan üçüncü bir kaynak ise Kanuni döneminin başlarına ait bir bütçe defteridir. Ömer Lütfi Barkan'ın yayınladığı H. 933-934 (M. 1527-1528) mali yılına ait bütçede Bab-ı Defteri teşkilatına ait bir liste bulunmaktadır¹⁴⁸. Bu listeye göre maliye teşkilatı üç bölüme ayrılmaktadır.

Birinci bölümde, defterdarana bağlı katipler vardır ve bunların sayısı 7 tanedir¹⁴⁹. Defterdara bağlı müstakil bir katip kadrosunun ilk kez Kanuni döneminde olduğu düşünülebilir. Çünkü bu dönemde “Kâtibân-ı Hızâne-i Âmire” başlığı altında mevcut katipler kadrosunda, listede ilk kez yer alan mevkufatçının dışında bir değişiklik olmazken “defterdar” ismi zikredilerek bu görevliye bağlı yeni bir katip zümresi “Kâtibân-ı Hızâne-i Âmire”den bağımsız olarak “Cemâ'at-ı Kâtibân-ı Dîvân tâbi'i Defterdârdân”¹⁵⁰ şeklinde bütçede yer almıştır.

İkinci bölümde; “Cemâ'at-ı Kâtibân-ı Hızâne-i Âmire”ye tâbi katipler bulunmakta olup bunların sayısı 23 tür. 933-934/1527-1528 yılında maliye kalemleri ve katip sayıları aşağıdaki şekildedir;

¹⁴⁸ Barkan, “H. 933-934...”, s. 308-326.

¹⁴⁹ Barkan, “H. 933-934...”, s. 308-309.

¹⁵⁰ Barkan, “H. 933-934...”, s. 324.

Tablo 3.

933-934 tarihlerinde Hazine-i Amire Katipleri

Kalemler	Sayıları
Ruznamçei	2
Muhasebe-i Rumeli	1
Muhasebe-i Anadolu	1
Muhasebe-i Arab	1
Mukataa-i Rumeli	3
Mukataa-i Anadolu	2
Mukataa-i Arab	1
Tezkire-i Rumeli	1
Tezkire-i Anadolu	1
Tezkire-i Arab	1
Mevkufati	1
Mevkufati-i Anadolu	1
Mukabelei	1
Ahkâmi	1
Mevcudati	1
Teslimati	1
Varidati	3
Toplam	23

Yukarıdaki liste ile 909-917/1503-1511 tarihli listeler karşılaştırıldığında Osmanlı maliye bürolarında meydana gelen genişlemeyi belli bir ölçüde göstermektedir. II. Bayezid döneminin sonlarına doğru 917/1511 tarihinde Osmanlı maliyesinde 12 kalem ve bu kalemlerde 21 katip görevli iken 933/1527 tarihli yukarıdaki Kanuni dönemine ait listede 18 kalem ve 23 hazine-i amire katibi mevcuttur. Buradan 933/1527 tarihine kadar katip sayısında fazla bir değişiklik olmamasına karşın kalem sayısında önemli bir artış meydana geldiği anlaşılmaktadır.

917/1511 tarihli in'âmât defterindeki ruznamçeci, mukabeleci, teslimati ve mevcudati sayısı 933/1527 tarihli listede aynı kalmış ancak mukataacı sayısı dörtten altıya çıkmış ve bunların görev alanları coğrafi olarak yeniden belirlenmiştir. Mukataacılardan üç tanesi Rumeli bölgesine ait mukataa kayıtlarıyla uğraşırken iki tanesi Anadolu bölgesine ve bir tanesi de Arab bölgesine ait mukataa işlemleriyle

uğraşmaya başlamıştır. Tezkireci ve muhasebecilerin de sayısı birden üç'e çıkmıştır. Bunlar da mukataacılarda olduğu gibi Rumeli, Anadolu ve Arab bölgelerine bakmak üzere üç ayrı kaleme bölünmüştür. Varidatı sayısı ikiden üç'e çıkmıştır. 909-917/1503-1511 tarihli listelerde mevkufat kalemi görülmezken 933/1527 tarihli listede iki mevkufatçının ortaya çıktığı görülmektedir. Bunlardan biri "Mevkufati-i Anadolu" ve diğeri ise sadece "mevkufati" ismiyle listede yer almıştır. 909-917/1503-1511 tarihli listelerde yer alıp 933/1527 tarihli listede bulunmayan görevliler de vardır. Bunlar; vezzan ve divitdardır. 933-934/1527-1528 yılında maliye kalemlerinin amiri durumundaki katiplerin birkaç istisna ile Rumeli, Anadolu ve Arap bölgeleri şeklinde birbirinden ayrıldığı ve maliye bürokrasisinde 916/1510 tarihinde "tezkire-i Anadolu" ile başlayan bölge ayrımının defterdarların yetki bölgelerini gösterecek şekilde tamamlandığı görülmektedir.

933-934/1527-1528 mali yılına ait bütçede defterdarlıktaki şakirtler üçüncü bölümde ve "Cemâ'at-i Şâkirdân-ı Hızâne-i Âmire" başlığı altında verilmiştir¹⁵¹. Bu başlık altında 23 tane şakirt bulunmaktadır. Şakirtlerden 10 tanesinin hangi kalem katibinin yanında şakirt olduğu belirtilmemiştir. 13 tanesinin hizmetlerinde bulunduğu kalemler ise şunlardır; Üç tanesi Ruznamçei, iki tanesi ahkâmi, beş tanesi mukataacı, birer tanesi de mukabaleci ve mevcûdâtıdır.

Defterdarlık teşkilatında Kanuni döneminde meydana gelen gelişmeleri izlememize yarayacak bir diğer kaynak 933-942/1527-1535 tarihleri arasındaki in'âmât, tasaddukat kayıtlarını ihtiva eden Kepeci 1764 nolu defter olup ruznamçe defterleri serisinde bulunmaktadır.

Bu defterde yer alan 934/1528 tarihli in'âmât kaydında¹⁵² sefere çıkan ve istanbul'da kalan katiplerin listeleri ayrı ayrı verilmiştir. Bu listeler sayesinde Osmanlı bürokrasisinin sefer organizasyonu sırasında nasıl bir görev dağılımı içine girdiğini görmek mümkün olmaktadır. Bu defter in'âmât kayıtlarının yanısıra kalemiyenin muhtelif branşlarında görevli olanlara yapılan yıllık ödemeleri de ihtiva etmektedir. Bu defterde kayıtlı katiplerden sefere gidenler "Cemâ'at-ı Kâtibân-ı Hızâne-i Âmire ki der Sefer-i Hümâyun sitâde amed" başlığı altında kaydedilmiş olup sayıları on yedidir.

¹⁵¹ Barkan, "H. 933-934...", s. 325.

¹⁵² KK nr. 1764. s. 80-81.

Tablo 4.

934 tarihinde sefere giden katipler

Kalemler (934 tarihli)	Katip Sayısı
Ruznamçei	1
Muhasebei	1
Mukataai	3
Tezkire-i Rumeli	1
Mukabelei	1
Mukataa-i Arab	1
Tezkire-i Arab	1
Teşrifati	1
Teslimati	1
Mevcudati	1
Katib-i Müteferrika	1
Varidati	1
Katib-i Ehl-i Hıref	1
Katib- i Mehteran	1
Divitdar	1
Toplam	17

İstanbul’da kalan Hazîne-i Âmire Katipleri ise “Katibân ki der İstanbul Piyâde amed” başlığı altında yer almaktadır. İstanbul’da kalan katip sayısı ise 16’dır.

Tablo 5.

934 tarihinde İstanbul’da kalan katipler

Ruznamçei	1
Vezzan	1
Mukataai	1
Mukataa-i Rumeli	1
Tezkire-i Anadolu	1
Muhasebe-i Anadolu	1
Mukataa-i Anadolu	2
Tezkire-i Rumeli	1
Mevkufati	2
Teslimati	1

Varidati	2
Katib-i Zabitan	1
Sipah	1
Toplam	16

Yukarıda verilen listenin devamında ise Hazîne-i Âmire şakirtleri yer almaktadır. Bu şakirtlerin toplam sayısı yirmi ikidir. Bunlardan altı tanesinin hangi katipler yanında şakirt olduğu kayıtlı değildir. 16 tanesinin ise hangi kalemlerde şakirtlik yaptıkları şakirtlerin isimleriyle birlikte belirtilmiştir. Bunlar; *Rûznâme*ci 4, *mukataai* 4, *ahkâmi* 2, *tezkiireci* 2, *mukabeleci* 1, *teslimati* 1, *muhassebei* 1 ve *mukabalei* 1 şeklinde kaydedilmişlerdir. Ancak listesi verilen şakirtlerin sefere katılıp katılmadıkları hakkında bir bilgi bulunmamaktadır. Aynı defterde 939/1530 tarihli ikinci bir inam kaydı bulunmaktadır. Aşağıda 936-939/1530-1533 tarihli iki kayıt bir tablo halinde verilerek bu iki dönem arasındaki gelişmeler değerlendirilmiştir.

Tablo 6

936-939 tarihleri arasında inam verilen katipler

Kalemler	936 Zilhicce s. 118	939 Ramazan s. 217
Ruznamçei	2	
Muhassebei	3	
Muhassebe-i Anadolu		1
Muhassebe-i Arab		1
Mukataai	7	5
Mukataa-i Vilayet-i Anadolu		2
Mukabelei	1	
Tezkirei	3	
Tezkire-i Anadolu		1
Tezkire-i Arab		1
Teşrifati	1	1
Teslimati	1	
Varidati	3	3
Mevkufati	3	2
Mevkufati-i Anadolu		1
Katib-i Matbah		1
Katib-i Mehteran-ı Hayme		1

Katib-i Ehl-i Hıref		1
Divitdar	1	1
Vezzan	1	
Katib-i Paşayan	3	3
Görevi belirtilmeyen	1	1
Toplam	30	26

Yukarıdaki listelere göre 936/1530 senesi Zilhiccesinde maliye teşkilatında görevli katip sayısı 30 iken 939/1533 senesi Ramazan ayında bu rakam 26'ya düşmektedir. Ancak bu tarihteki listede rûznâmecî görülmemektedir. Muhasebecî sayısı da 936/1530'da beş iken 939/1533 tarihli listede 2'ye düşmüştür. Tezkireci sayısı 936/1530'da 3 iken 939/1533'de 2'ye düşmüştür. 939/1533 tarihli İnam listesinde teslimatı de yer almamaktadır. Bunların dışında aynı sayfanın alt kısmında defterdarlara tabî 7 katibin isimleri kaydedilmiştir.

936-939/1530-1533 tarihleri arasındaki inamat kayıtlarını ihtiva eden bu defterden biraz sonra düzenlenmiş olan ve Kanuni dönemi maliye kadrosunu gösteren üçüncü kaynak bir mevacib defteridir. Maliyeden Müdevver Defter serisinde yer alan 559 nolu defter 942-943/1536-1537 tarihli olup “Defter-i mevacib-i müşâhereharan-ı dergâh-ı âlî lâ-zâle âliyen vacib-i şehir-i Şabanu'l-Muazzam sene 942” başlığını¹⁵³ taşımaktadır. Defterde defterdarlık teşkilatında görevli olanlara belli dönemler halinde ödenen maaşların kayıtları yer almaktadır. Bu defterin merkez maliye teşkilatı için önemi ise hazine-i amireye ait katiplere ödenen maaşlardan dolayı teşkilatta yer alan katiplerin isimlerini ve maaşlarını ihtiva etmesidir. Ayrıca bu defterde yine maliye teşkilatında görevli şakirtlerin listeleri de yer almaktadır.

Bu defterde mevacib ödenen maliye görevlileri arasında hazinedar cemaati de bulunmaktadır. “Cemâ'at-i Hazînedârân-ı Bîrûnî” şeklinde ilk defa karşımıza çıkan bu cemaat, Enderun Hazinesi'nin yanı sıra Bîrun Hazinesi'nin de yani dış hazinenin de bir cemaat halinde teşekkül ettiğini ve başında ser-hâzin bulunan bu cemaatin 9 kişilik bir kadrosu olduğunu göstermektedir.

¹⁵³ MAD nr. 559, s. 1.

559 nolu defterde defterdarlık personeline ait ödemeler hemen her ödeme dönemine ait listede yer almaktadır. 942-943/1536-1537 tarihlerindeki Osmanlı merkez maliye teşkilatını daha iyi anlamak ve teşkilattaki değişim ve gelişmeleri ortaya koymak için zikredilen tarihlere ait dört farklı liste aşağıda değerlendirildi. Ayrıca bu kalemlerde görev alan şakirtlerle, Cemâ'at-i Hazîne-i Bîrûnî ve defterdârâna tabi katiplerin listeleri de verildi.

Aşağıdaki tablo, 2 senelik bir dönemde “Cemâ'at-i Kâtibân-ı Hızâne-i Âmire” kadrosunda Rumeli mukataacısı ile varidatçı ve teslimatçı sayılarında bir artış olduğunu; Anadolu mukataacılarının sayısının ise azaldığını göstermektedir. Asıl dikkate değer artış ise “Cemâ'at-i Şâkirdân-ı Hızâne-i Âmire” de yaşanmıştır. 942/1536 senesinde şakirtlerin sayısı 18 iken bir sene sonra bu sayı önce 22'ye sonra da 33'e çıkmıştır. Şakirt sayısındaki bu artış, idam edilen baş defterdar İskender Çelebi'nin ve Sadrazam İbrahim Paşa'nın köle veya hizmetlilerinden bazılarının saraya alınmış olabileceği şeklinde değerlendirilmiştir¹⁵⁴.

942/1536 senesi Şaban ayında Bab-ı Defterî'de 21 kalem ve bu kalemlerde görevli 28 katip bulunmaktadır. 943/1537 senesi Zilhicce ayında ise kalem sayısı 18 olarak verildiği halde katip sayısında fazla bir değişiklik göze çarpmamaktadır. 943/1537 tarihinde görülmeyen bu kalemler; Tezkire-i Vilâyet-i Arab, Mukataa-i Vilâyet-i Arab ve Kâtibân-ı Zâbitandır. Bundan sonraki defterlerde Arap defterdarlığına ait kayıtlar bulunamamıştır. Fakat Arap defterdarlığının 942-943/1536-1537 tarihinden sonra da faaliyetlerini sürdürdüğü çeşitli arşiv belgelerine dayanılarak Arap defterdarlığıyla ilgili bölümde gösterilmiştir. Bu defterdarlığın mevacib listelerinde yer almaması personelinin mevacib dışında bir ödeme sistemine geçtiğini veya Arap defterdarlığının kendi hazinesinden ücretlerini aldığını düşündürmektedir.

Ayrıca 942/1537 senesi Şaban ayında Mukataa-i Vilâyet-i Anadolu'nun katib sayısı 1 iken 943 senesi Zilkade ayında bu sayı 4 olmuş, aynı yılın Zilhicce ayında ise 2'ye düşmüştür. Mukataa-i Vilâyet-i Rumeli'nin katib sayısı 942/1536 senesi Şaban ve 943/1537 senesi Zilkade aylarında 2 iken Zilhicce ayında 4 olarak görülmektedir.

¹⁵⁴ Fleischer, “*Preliminaries to Studies...*”, s. 138-139.

Tablo 7**559 Nolu Deftere Göre Cemaat-i Kâtibân-ı Hızâne-i Amire**

Kalemler	942 Şaban	942 Zilkade	943 Zilkade	943 Zilhice
Ruznamçe-i evvel	1	1	1	1
Ruznamçe-i Sani	1	1	1	1
Ahkâmi	1	1	1	1
Muhasebe-i Vilayet-i Rumeli	1	1	1	1
Muhasebe-i Vilayet-i Anadolu	1	1	1	1
Mukataa-i Vilayet-i Anadolu	1	1	4	2
Mukataa-i Vilayet-i Rumeli	2	2	2	4
Tezkire-i Vilayet-i Rumeli	1	1	1	1
Tezkire-i Vilayet-i Anadolu	1	1		1
Mukataa-i Vilayet-i Arab	1	1	1	
Muhasebe-i Vilayet-i Arab	1	1	1	1
Tezkire-i Vilayet-i Arab	1			
Ahkâm-ı Vilayet-i Arab	1	1	1	1
Mevkufati-i Vilayet-i Rumeli	2	2	1	2
Mevkufati-i Vilayet-i Anadolu	1	1	1	1
Mevkufati			1	
Müşaherei			1	1
Mukabelei	1	1		1
Teşrifati	1	1	1	
Varidati	2	2	3	3
Teslimati	1	1	1	2
Katiban-ı zabitan	1			
Mevcudati	1	1		1
Bürosu bilinmeyen	1	1		
Vefat edenler	2			
Mukataai veya Mukataa-i Köhne		1		1
Toplam	28	24	24	27

Tablo 8**559 Nolu Deftere Göre Cemaat-i Şakirdan-ı Hızâne-i Amire**

	942 Şaban	942 Zilkade	943 Zilkade	943 Zilhicce
Ruznamçei	3	3	2	5
Ahkâmi	1	1	1	3
Muhasebei	2	3	1	6
Mukataai	5	4	5	4
Tezkirei	1	2	3	3
Mukabelei				1
Kalemleri Belirtilmeyen	6	5	10	11
Toplam	18	18	22	33

Tablo 9**559 Nolu Deftere Göre Cemâat-i Hazînedârân-ı Bîrûnî**

	942 Şaban	942 Şevval	943 Zilhicce
Serhazin	1	1	1
Hazin	4	5	5
Sipah			1
Mühür			1
Zabit			1
Görevleri Belirtilmeyenler	4	3	
Toplam	9	9	9

Tablo 10**559 Nolu Deftere Göre Cemâ'at-i Kâtibân tâbi-i Defterdârân**

	942 Şaban	942 Zilkade	943 Zilkade	943 Zilhicce
Tabi-i Defterdaran (Katibler)	5	5	3	4

942-943/1536-1537 tarihli mevâcib defterinden sonra defterdarlık bünyesinde yeni oluşturulan kalemleri muhtelif muhasebe defterlerinden izlemek mümkündür. Kamil Kepeci 1765 nolu ve 950/1543 tarihli bir mevâcib defterinde Cemâ'at-i Kâtibân-ı

Hızâne-i Âmire katiplerinden Ahmed'in hem *rûznâmecilik* hem de *divitdarlık*¹⁵⁵ yaptığını belirten bir kayıt mevcuttur.

Maliyeden Müdevver Defterler serisinden 162 numaralı ve Zilhicce 954/1548 tarihli bir mevacib defteri *tezkiye-i kıla* ünvanlı bir görevlinin defterdarlık kadrosunda, mevacib alan görevliler arasına girmiş olduğunu göstermesi bakımından önemlidir. “Mevâcib-i mezkûrîn an kâtibân-ı hızâne-i âmire vâcib-i şehri-i Zilhicce sene 954¹⁵⁶” başlığı altında Mustafa Çelebi'nin Tezkire-i kıla görevini üstlendiğini gösteren bu kayıt dolayısıyla kale tezkireciliğinin XVI. yüzyılın ortalarına doğru ihdas edilmiş olabileceğini söyleyebiliriz.

Maliyeden Müdevver Defterler serisinde 7118 numarada kayıtlı olup 955-956/1549-1550 tarihlerini ihtiva eden bir diğer mevacib defteri defterdarlık teşkilatında yaşanan yeni gelişmeler bakımından önem arz etmektedir. 955-956/1549-1550 tarihli mevacib defteri, Kanuni döneminde defterdarlıkların her birinin kadrolarının birbirinden bağımsız bir teşkilat yapısının teşekkül etmeye başladığını Şıkk-ı evvel ve şıkk-ı sani defterdarlıklarına bağlı katiplerin ayrı ayrı kaydedilmiş olması dolayısıyla göstermektedir. 955/1549 tarihli mevacib listesinde Hazine-i Amire'de görevli varidati sayısının üçe çıktığı ve varidatçıların varidati-i evvel, varidati-i sani ve varidati-i Anadolu şeklinde yeni bir teşkilat yapısına kavuştuğunu görmekteyiz. 956/1550 tarihli mevacib kayıtları varidatilerin tabi olduğu defterdarları göstermesi bakımından önemlidir. Varidatçıların tabi olduğu defterdarlar “tabi-i şıkk-ı evvel”, “tabi-i şıkk-ı sani” şeklinde ilk kez bu listede verilmiştir. 955 tarihli listede mevkufati sayısı üç olup bunların hangi bölgelerin mevkufatına baktıkları belirtilmemiştir. Ancak aynı defterde bir yıl sonraya ait 956 tarihli listede hangi katibin hangi bölgenin mevkufatına baktığı “Mevkufati-i Rumeli Tâbi-i Şıkk-ı Evvel, Mevkufati-i Rumeli Tâbi-i Şıkk-ı Sâni ve Mevkufati-i Anadolu” şeklinde belirtilmektedir. 955-956 /1549-1550 tarihli mevacib listesinde “Cemâ'at-i Kâtibân-ı Hızâne-i Âmire” başlığı altında kaydedilen Bab-ı Defteri kalemlerindeki bürokrat ve katiplerin sayıları aşağıda gösterilmiştir¹⁵⁷.

¹⁵⁵ KK nr. 1765, s. 11.

¹⁵⁶ MAD nr. 162, s. 23.

¹⁵⁷ MAD nr. 7118, s. 113-114-115.

Tablo 11**955-956 tarihlerinde Hazine-i Amire katipleri**

Kalemler	955 Muharrem	956 Recep
Ruznamçe-i evvel	1	1
Ruznamçe-i Sani	1	1
Muhasebe-i Rumeli	1	
Mukataa-i Evvel	1	1
Mukataa-i Anadolu	2	2
Mukataa-i Rumeli	3	3
Tezkire-i Rumeli	1	2
Tezkire-i Anadolu	1	1
Tezkire-i Kıla	1	1
Teslimati	1	
Mevkufati	3	
Mevkufati-i Rumeli tabi-i şıkk-ı evvel		1
Mevkufati-i Rumeli tabi-i Şıkk-ı Sani		1
Mevkufati-i Anadolu		1
Teşrifati	1	1
Mevcudati	1	1
Varidati-i Evvel	1	
Varidati-i Sani	1	
Varidati-i Anadolu	1	1
Varidati-i Rumeli tabi-i Şıkk-ı Evvel		1
Varidati-i Rumeli tabi-i Şıkk-ı Sani		1
Katib-i Müşahere	1	1
Toplam	22	21

Maliyeden Müdevver Defter serisinden 7118 numaralı ve 955-956/1549-1550 tarihli defterin çeşitli sayfalarında “Cemâ‘at-ı Şâkirdân-ı Kâtibân-ı Hızâne-i Âmire”¹⁵⁸ de yer almaktadır. Bunların sayısı ise 7’dir. Ayrıca “Cemâ‘at-ı Hazînedârân-ı

¹⁵⁸ MAD nr. 7118, s.27, 52, 79, 115.

Bîrûni”¹⁵⁹, “Cemâ‘at-ı Kâtibân-ı Ahkâm tabi-i Defterdârân”¹⁶⁰ ve “Cemâ‘at-ı Kâtibân-ı Dîvân tâbî‘-i Defterdârân”¹⁶¹ da bu defterde yer almaktadır. Cemâ‘at-ı Hazînedârân-ı Bîrûni 10 kişiden, Cemâ‘at-ı Kâtibân-ı Ahkâm Tâbî‘-i Defterdârân 8 kişiden, Cemâ‘at-ı Kâtibân-ı Dîvân Tâbî‘-i Defterdârân ise 8 kişiden oluşmaktadır. Bu başlıklardan defterdarlara bağlı katipler arasında hala divan katiplerinin de mevcut olduğunu ve bunlardan müstakil bir katip cemaati vücuda getirilmiş olduğunu da görüyoruz. Ayrıca defterdara bağlı katipler için de ilk kez ahkâm katibi sıfatı kullanılmıştır. Bundan önceki başlıklarda defterdara bağlı katipler sadece “Cemâ‘at-ı Kâtibân Tâbî-i Defterdârân” şeklinde gösterilmekteydi.

955-956/1549-1550 tarihlerinde merkezdeki devlet görevlilerinin mevaciblerinin kaydedildiği bir diğer mevacib defteri Maliyeden Müdevver Defterler serisinde 17888 numarada kayıtlı defterdir. Bu defter Hazine-i Amire katiblerinden salyaneli olanların kayıtlarını vermesi bakımından diğer defterlerden farklı bir özellik arz etmektedir¹⁶². Kâtibân-ı Hızâne-i Amire’nin belli bir bölümüne salyane şeklinde bir ödeme yapılmış olduğunu ilk olarak bu defterde görmekteyiz. Aynı katiplerin 7118 nolu defterde mevacib aldıkları bilindiğine göre (bkz. 955-956 tarihli liste) bu salyane ödemesinin defterdarlık personeline yıllık ek bir ödeme olarak verildiği anlaşılmaktadır¹⁶³. Fakat bunun her yıl yapılan düzenli bir ödeme olup olmadığını bilemiyoruz.

¹⁵⁹ MAD nr. 7118, s. 9, 25.

¹⁶⁰ MAD nr. 7118, s. 50, 113.

¹⁶¹ MAD nr. 7118, s. 10, 26.

¹⁶² MAD nr. 17888, s. 105; Maliye katipleri mevacib ve salyane alırlardı. Maliye katiplerine timar verilmesi kanun değildi ancak buna rağmen bazı maliye katipleri muhtemelen babalarından kalması veya başka bir görevde bulunmaları sebebiyle timar tasarruf etmekteydiler. Maliye katipleri ulufe tasarruf etmekteyken XVII. Yüzyılın ikinci çeyreğinden itibaren artık maaş almamaya başlamışlardır. Bundan sonraki gelirleri sadece kalem harçlarından karşılanmış olmalıdır.

Ulufeli katipler, hizmet yılına ve başarısına göre değişen miktarda günlük olarak hesaplanan bir meblağı hazinenin nakit para durumuna göre üç ayda bir alırlardı. Katiplerin en önemli gelirleri ise kalem harçları idi. Bürolarda katiplerin düzenlediği evrak için iş sahiplerinden belirli bir miktar para tahsil edilir. Bunun bir kısmını işi yapan katip alırken geri kalanı kesedar veya başhalife eliyle biriktirilirdi. Orta akçesi adı verilen bu paradan kalemin masrafları görüldükten sonra geri kalanı o dairede hizmet eden bütün görevlilere dağıtılırdı. Timar ve ulufe almayan katipler geçimlerini bu paradan sağlıyorlardı. (Erhan Afyoncu-Recep Ahıskalı, “Katip”, *DİA*, c. 26, s. 55).

¹⁶³ Defterdarlık ve Divan katiplerinin bir kısmına XVI ve XVII. yüzyıllarda “sâlyane” adı altında bir para verilmekteydi. Katipler yıllık olarak 1000-3000 akçe civarında bir para almaktaydılar. Katiplerden birinin ölümü veya başka bir sebepten görevden ayrılması durumunda onun salyanesi o kurumdaki diğer bir katibe verilirdi. (Erhan Afyoncu-Recep Ahıskalı, “Katip”, *DİA*, c. 26, s. 55).

Tablo 12.

Salyâne-i Cemâ'at-i Kâtibân-ı Hızâne-i Âmire Vâcib-i Sene 956

Kalemler	956
Rûznâmei	1
Muhasebei	1
Mukataai	8
Tezkirei	2
Tezkire-i Kıla	2
Mevkufâtî	3
Varidati	3
Vezzan	1
Katib-i Hazret-i Paşa	1
Toplam	22

956/1550 tarihinde Hızâne-i Âmire’de görevli salyaneli katiplerin toplam sayıları 22 dir. Bu listede sadece hazîne-i âmirede görevli salyaneli katiplerin adları ve görevli oldukları kalemleri bulunmaktadır. Bu listeye göre genelde iki tane olarak görülen *Ruznamçeci* ve *Muhasebeciler* burada birer tane olarak kaydedilmiştir. *Teşrifâtî*, *Teslîmâtî* ve *Mevcûdâtî* gibi daha önceki listelerde görülen kalemler ise bu deftere kaydedilmemiştir. Ayrıca kalemlerde coğrafi bölgelere göre bir tasnife gidilmediği görülmektedir. Aynı tarihli MAD 7118 ve MAD 17888 nolu defterler karşılaştırıldığında her iki defterdeki katiplerin de aynı isimleri taşıdığı görülmektedir. 956/1550 tarihli defterden beş yıl sonraki muhasebe kayıtlarını ihtiva eden ve Kamil Kepeci tasnifinde Yeniçeri Efendisi Defteri başlığıyla kaydedilmiş 6593 nolu defter, Şikk-ı Sâni isimli defterdarlığın teşkilat yapısının oluştuğunu ve maliye kadrolarının da sayısal olarak büyüdüğünü göstermektedir. Bu deftere göre defterdarlık bünyesi içerisinde 37 maliye katibi bulunmaktadır¹⁶⁴.

961/1553 tarihli defterden sonra Salyaneli maliye katiplerine ait ikinci bir liste daha mevcut olup 971/1563 tarihli bu mevacib defterinde¹⁶⁵ “Âdet-i salyâne-i mezkûrîn

¹⁶⁴ Darling, *Revenue-Raising*, s. 66; Yaşar Bülbül, *a.g.t.*, s. 21.

¹⁶⁵ KK nr. 1866, s. 214.

vâcib-i sene 971 Be-cihet-i Kâtibân-ı Hızâne-i Âmire” başlığı altında hazine kalem ve katiplerinin yıllık ücretleri verilmiştir.

Tablo 13

Âdet-i Salyâne-i Mezkûrîn Vâcib-i Sene 971 Be-Cihet-i Kâtibân-ı Hızâne-i Âmire

Kalemler	971
Ruznamçe-i evvel	1
Ruznamçe-i Sani	1
Ruznamçe-i Hazret-i Vezir-i Azam dâmet meâlihi	1
Muhasebe-i Rumeli	1
Muhasebe-i Anadolu	1
Mukataa-i Evvel	1
Mukataa-i Anadolu	3
Mukataa-i Meâdin	1
Mukataa-i Rumeli tabi-i Şıkk-ı Sâni	1
Mukataai	2
Tezkire-i Anadolu	1
Tezkire-i Şıkk-ı Evvel	1
Tezkire-i Kıla	2
Mukabelei	1
Teslimati	1
Mevkufati-i Şıkk-ı Evvel	1
Mevkufati-i Şıkk-ı Sani	1
Mevkufati-i Anadolu	1
Teşrifati	1
Mevcudati	1
Varidati	3
Toplam	27

Bu listeye göre 971/1563 tarihinde salyaneli katip sayısı 27 dir. Hicri 956/1550 tarihine ait deftere kaydedilen maliye katiplerinden 5 fazladır. Ancak bu listede bulunmayan vezzan, divitdar ve emîn-i rusûm-ı berevât katipleri aynı listenin alt kısmında “be-cihet-i mezkûrîn” başlığı altında ayrı olarak verilmiştir. Bu üç katibi de bu

listeye eklersek maliye katiplerinin sayısı bu tarihte 30'u bulmaktadır¹⁶⁶. Aynı sayfada yukarıda verilen listenin altında altı tane maliye şakirti, dört adet maliye ahkâm katibi ile biri baş hazineci olmak üzere 9 tane Birun hazinedarı da yer almaktadır.

Yukarıdaki listeye göre Mukataa-i Meadin kalemi maliye teşkilatında ilk kez bu tarihte karşımıza çıkmaktadır. 956 tarihli listede 8 adet mukataacı görülürken bu listedeki maden mukataacısıyla bu sayı dokuza çıkmıştır. Yeni bir kalem olarak listenin üçüncü sırasında görülen Vezir-i azam ruznamçecisi de ilk kez bu listede görülmektedir.

Osmanlı maliye kadrolarının en gelişmiş şeklini Ömer Lütfi Barkan tarafından neşredilen H.974-975/M.1567-1568 mali yılına ait bir Osmanlı bütçesinin sonunda yer alan ve bugüne kadar maliye teşkilatı çalışmalarına ana kaynak teşkil etmiş olan bir mecmuada bulmaktayız. Bu mecmua Kanuni döneminin sonlarındaki durumu gösterdiğinden aynı zamanda Kanuni döneminde maliye teşkilatının ulaştığı nihai noktayı da ortaya koymaktadır.

Bu kaynağın verdiği şemaya göre artık bütün maliye büroları birbirinden bağımsız bir kadro yapısına kavuşmuş ve üç ayrı defterdarlık altında teşkilatlanmıştır. Bu defterdarlıklar Şıkk-ı evvel, Anadolu ve Şıkk-ı sanidir. Burada Anadolu defterdarlığının aynı anda iki defterdar tarafından idare edildiğini gösteren başlık dikkat çekicidir.

974-975/1567-1568 tarihli bütçenin sonunda yer alan mecmuada maliye teşkilatının yapısı aşağıdaki şemalarda gösterildiği gibidir¹⁶⁷:

Tablo 14

974 tarihinde defterdarlık teşkilatı

Kalemler	974
Ruznamçe-i evvel	1
Ruznamçe-i Sani	1

Kâtibân-ı Şıkk-ı Evvel Tâbî'-i Hasan Çelebi Efendi Defterdâr-ı Hızâne-i Âmire

¹⁶⁶ KK nr. 1866, s. 214.

¹⁶⁷ Barkan, "H.974-975 ...", s. 293.

Muhasebe-i Rumeli	1
Mukataa-i Evvel	1
Mukataacı-ı Meadin	1
Mukabelei	1
Tezkire-i Ahkâm	1
Tezkire-i Kıla-i Vilayet-i Rumeli	1
Mevkufati	1
Mevcudati	1
Teşrifati	1
Varidati	1
Teslimati	1
Toplam	11

Kâtibân-ı Vilâyet-i Anadolu Tâbî'-i Abdulgafur Çelebi Efendi ve Ahmed Çelebi Defterdârân

Muhasebe-i Anadolu	1
Mukataa-i Bursa	1
Mukataa-i Teke ve Alaiye ve Hameyn-i Şerifeyn ve gayruhu	1
Tezkire-i Ahkâm	1
Mukataai	1
Mevkufati	1
Tezkire-i Ahkâm-ı Hashai	1
Varidati-i Anadolu Tabi-i Şikk-ı Evvel	1
Varidati-i Anadolu Tabi-i Şikk-ı Sani	1
Toplam	9

Kâtibân-ı Şikk-ı Sâni der Vilâyet-i Rumeli Tâbî'-i Derviş Çelebi Efendi Defterdar

Mukataai	2
Mukataa-i Vilayet-i Mora	1
Tezkire-i Kıla	1
Tezkire-i Ahkâm	1
Mevkufati	1
Varidati	1
Toplam	7

Cem'an kâtibân-ı hızâne-i âmire otuz neferdir.

Rûznâmecî	2
Muhasebecî	2
Mukabelecî	1
Mukataacı	9
Tezkire-i Ahkâm	4
Tezkire-i Kıla	2
Mevkufatçı	3
Teşrifatçı	1
Mevcudatçı	1
Varidatçı	4
Teslimatçı	1

974-975/1563-1564 tarihli bütçenin sonunda yer alan mecmua, XVI. yüzyıl Osmanlı maliye teşkilatının en gelişmiş şeklini göstermektedir. Bu kaynağa göre artık Ruznamçe-i Evvel ve Ruznamçe-i Sani kalemlerinin diğer kalemlerin şefi olduğu ortaya çıkmaktadır. Ayrıca kalemler Hızâne-i Âmire başlığı altında bir arada verilmeyip defterdarlara taksim edilmekte ve her defterdarın sorumluluğu altındaki kalemler de maliye teşkilatındaki bürokratik yapıyı ortaya koyacak bir şekilde sıralanmaktadır. Bu tarihe kadar verilen listelerde yer almayan Şikk-ı Evvel'e Tâbi' Tezkire-i Ahkâm ve Tezkire-i Kıl'a-i Vilâyet-i Rumeli kalemleri ilk defa burada görülmektedir. Vilâyet-i Anadolu'ya Tâbi' Mukataa-i Bursa, Teke, Alâiye, Hameyn-i Şerifeyn, Hashâi, Tezkire-i Ahkâm ve Tezkire-i Ahkâm-ı Hashâi kalemleri de daha önceki belgelerde mevcut değildi. Ayrıca Şikk-ı Sâni'ye Tâbi' Mukataa-i Vilâyet-i Mora kalemi de yeni teşkil edilen bürolardan birisidir. 974-975/1563-1564 mali yılına ait bütçede daha önceki Osmanlı merkez maliyesine ait in'âmât ve mevacib defterlerinde gösterilen hazîne-i âmireye ait şakirt listelerinin kaydedilmediği görülmektedir. Bu mecmuaya göre XVI. Yüzyılın ikinci yarısında maliye kalemlerinin teşekküllerini büyük oranda tamamladığı ifade edilebilir.

974-975/1563-1564 tarihli bütçenin sonunda bulunan mecmuada, hazine-i amire şakirtleri yer almadığından bunlara dair eksik bilgiler ileriki yıllara ait ruznamçe

defterlerinden tamamlanmaya çalışılmıştır. Elimizde bulunan 981/1573¹⁶⁸, 982/1574¹⁶⁹, 990/1582¹⁷⁰ ve 991/1583¹⁷¹ yıllarına ait dört defter, şakirtler hakkında kayıtlar ihtiva etmektedir. Bu kayıtlardan Karaman eyaleti mukataalarının muhasebelerine bakmak üzere 981/1573 tarihinde Tezkire-i Karaman ve 982/1574 tarihinde Mukataa-i Karaman ünvanlı iki görevlinin defterdarlık bünyesine dahil edilmiş olduğunu anlıyoruz. Ayrıca 991/1583 tarihinde yeni teşkil edilen hasların mukataa haline getirildiği ve Mukataa-i Havass-ı Cedid ünvanlı bir görevlinin sorumluluğu altına verildiği görülmektedir.

Yukarıda tarihleri verilen dört defterde maliye ahkâm katiblerine ait isim listeleri de yer almaktadır. 981/1573 tarihli defterde “Be-Cihet-i Kâtibân-ı Ahkâm-ı Mâliye” başlığı altında verilen maliye ahkâm katiplerinin sayısı sekiz iken bu sayı 982/1574 tarihinde 13’e çıkmış 990/1582 tarihinde ise 13 olarak kalmıştır.

Buraya kadar muhtelif mevacic, ruznamçe, inamat ve muhasebe defterlerine göre II. Bayezid döneminden Kanuni döneminin sonuna kadar maliye kadrosunun katip ve şakirt sayıları ve maliye kadrolarının gelişimi özetlendi. Aşağıda ise 917-974/1511-1564 ve 909-991/1503-1583 tarihleri arasında katip ve şakirt kadrolarında yaşanan gelişmeler iki ayrı tabloyla gösterildi. Birinci tablo, 57 yıllık bir dönemde defterdarlık teşkilatında yaşanan gelişmelerle ilgili değerlendirmeler yapabileceğimiz istatistiksel veriler sunmaktadır. İkinci tabloda ise Hazîne-i Âmire şakirtlerinin bağlı oldukları kalemlere göre dağılımı verilmektedir.

Birinci tabloya (tablo 15) göre 917/1511 tarihinde hazîne-i âmireye bağlı kalemlerin toplam sayılarının 21 iken sonraki tarihlerde arttığı, hatta 936/1530 tarihinde bu sayının 30’a çıktığı görülmektedir. Tablodan anlaşılabacağı üzere mukataa bürolarının sayısı 917/1511 tarihinde 4 iken 936/1530’da bu sayı 7’ye çıkmıştır. Aynı şekilde 917/1511 tarihli inamat defteri listesinde varidati ve muhasebei sayısı iki iken 936 tarihli diğer bir inamat defterinde bu sayı 3’e çıkmıştır. Bunun dışında 917/1511 tarihli bölümde hiç mevkufati görülmezken 936/1530’da üç tane mevkufati görülmektedir.

¹⁶⁸ KK nr. 1769, s. 53.

¹⁶⁹ KK nr. 1770, s. 61.

¹⁷⁰ KK nr. 1771, s. 110.

¹⁷¹ KK nr. 1869, s. 1-2.

Kalem sayısında görülen bu artışın daha sonraki senelerde durduğu ve 974/1564 tarihine kadar bir düşüşün söz konusu olduğu görülmektedir. Defterdarlık teşkilatındaki kalem sayısında görülen bu azalma muhtemelen eyalet defterdarlıklarının kuruluşu ve merkez kalemlerinin fonksiyonlarını devralması sonucu gerçekleşmiş olmalıdır. Tabloda dikkat çeken en önemli husus XVI. yüzyılın ikinci yarısında artık defterdarlık kalemlerinin Anadolu, Rumeli ve Şikk-ı Sani defterdarlıkları olmak üzere belli coğrafi bölgelere göre yeniden yapılandığı ve kalemlerin uzmanlık alanlarına ayrıldığıdır.

İkinci tabloda (tablo 16) Hazine-i amire şakirtlerinin bağlı oldukları kalemlere göre dağılımı verilmiştir. Tabloya göre 909/1503 tarihinde 23 adet şakirt görülmektedir. Bu sayının 933/1527 yılında 20'ye, 942-43/1535-1536 yıllarında 18'e kadar düştüğü görülmektedir. Şakirt sayısındaki bu düşüş, Hazîne-i Âmire şakirtleri listesi altında yer alan ve çoğu Divan-ı Hümayun'a tabi olan Katib-i Divan, Katib-i Rusum-ı Bervat, Emin-i Bervat, Emin-i Defatir, Arız-ı Ceyş, Katib-i Tevkii ve Dragoman gibi görevlilerin sonraki listelerde mevcut olmamasından kaynaklanmaktadır. Tablo'da dikkat çeken bir husus ise görev yaptıkları kalemleri belirtilmeyen şakirtlerdir. Bunlar ise 909/1503 yılında 5 iken 933-34/1527-1528'de 9'a çıkmış daha sonra 942/1535 yılında 6'ya düşmüş ve 943/1536 senesinde de artarak 11'e çıkmıştır. Bu tarihten sonraki kayıtlarda şakirtlerin tamamının görev yaptıkları kalemler belirtilmiştir. 982/1574 tarihli mevacic defterinde şakirt sayısının 942-943/1535-1536 senesi rakamlarına göre büyük oranda artarak 32'ye çıktığı görülmektedir. Tablodan anlaşıldığına göre bu artışın sebebi Muhasebe-i Rumeli, Muhasebe-i Anadolu, Mukataa-i Evvel, Mukataa-i Rumeli, Tezkire-i Rumeli ve Anadolu gibi yeni ihdas olunan kalemlerin yeni şakirtler istihdam etmesidir. Ancak 900/1494 ve 991/1583 tarihlerine ait listelerde şakirt sayısının 32'den 24'e düştüğü görülmektedir.

15. tabloda, defterdarlık teşkilatının XVI. Yüzyılın sonuna kadar büyük bir gelişim ve hareketlilik içinde olduğu ve bürokratik uzmanlaşmanın diğer kurumlarda olduğu gibi maliye teşkilatında da yaşandığı görülebilmektedir. Yeni iktisadi faaliyet alanlarının ortaya çıkışına paralel olarak defterdarlığa ait yeni kalemlerin doğuşu ve ihtiyaç dışında kalan kalemlerin feshedilmesi veya görevlerinin başka kalemlere aktarılması bu tabloyu ortaya çıkaran başlıca amillerdir.

Tablo 15

917-974 Tarihleri Arası Hazine-i Amire Katipleri

Kalemler	917	933	936	939	942	943	955	956	974
Rûznâme-i	2	2	2						
Ruznamçe-i Evvel					1	1	1	1	1
Ruznamçe-i Sani					1	1	1	1	1
Mukataai	4		7	5		1			3
Mukataa-i Evvel							1	1	1
Mukataacı-i Meadin									1
Mukataa-i Bursa									1
Mukataa-i Anadolu		2					2	2	
Mukataa-i Rumeli		3					3	3	
Mukataa-i Vilayet-i Anadolu				2	1	4			
Mukataa-i Vilayet-i Rumeli					2	4			
Mukataa-i Vilayet-i Mora									1
ukataa-i Teke ve Alaiye ve Hameyn-i Şerifeyn ve gayruhu									1
Mukataa-i Vilayet-i Arap					1				
Mukataa-i Arap		1							
Mukabelei		1	1		1	1			1
Varidati	2	3	3	3	2	3			2
Varidati-i Evvel							1		
Varidati-i Sani							1		
Varidati-i Anadolu							1	1	
Varidati-i Rumeli tabi-i Şikk-ı Evvel								1	
Varidati-i Rumeli tabi-i Şikk-ı sani								1	
Varidati-i Anadolu Tabi-i Şikk-ı Evvel									1
Varidati-i Anadolu Tabi-i Şikk-ı Sani									1
Teslimati	1	1	1		1	2	1		1
Teşrifati	1		1	1	1		1	1	1
Ahkâmi	1	1			1	1			
Ahkâm-ı Vilayet-i Arap					1	1			
Tezkirei	1		3						

Tezkire-i Ahkâm									3
Tezkire-i Ahkâm-ı Hashai									1
Tezkire-i Kıla									1
Tezkire-i Kıla-i Vilayet-i Rumeli									1
Tezkire-i Rumeli		1					1	2	
Tezkire-i Anadolu		1					1	1	
Tezkire-i Kıla							1	1	
Tezkire-i Vilayet-i Rumeli					1	1			
Tezkire-i Vilayet-i Anadolu						1			
Tezkire-i Arap		1		1	1				
Tezkire-i Anadolu				1					
Muhasebei	2		3						
Muhasebe-i Anadolu		1		1					1
Muhasebe-i Rumeli		1					1		
Muhasebe-i Vilayet-i Rumeli					1	1			1
Muhasebe-i Vilayet-i Anadolu					1	1			
Muhasebe-i Arap		1		1					
Katib-i Hazine									
Katiban-ı Zabitan					1				
Katiban-ı Paşayan	3		3	3					
Vezzan	1		1						
Divitdar	2		1	1					
Katib-i Matbah				1					
Katib-i ehl-i hıref				1					
Mevkufati		1	3	2	1		3		3
Mevkufati-i Vilayet-i Rumeli					2	2			
Mevkufati-i Vilayet-i Anadolu					1	1			
Mevkufati-i Rumeli tabi-i şikk-ı evvel								1	
Mevkufati-i Rumeli tabi-i Şikk-ı Sani								1	
Mevkufati-i Anadolu		1		1				1	
Müşahere-i						1			
Katib-i Müşahere							1	1	
Mevcudati		1			1	1	1	1	1

Belirsiz			1	1	1				
Vefat Edenler					2				
Toplam	21	23	30	26	28	27	22	21	30

Kaynaklar; **917:** Muallim Cevdet, nr. 071; **933:** Ö. L. Barkan, H. 933-934 (M. 1527-1528) Mali Yılına ait Bir Bütçe Örneği, s. 325-326; **936-939:** KK. nr. 1764, s. 118, 217; **942-943:** MAD nr. 559, s.1; **955-956:** MAD nr. 7118, s. 113-115; **974:** Barkan, H. 974-975 (M. 1567-1568) Osmanlı Bütçesi, s. 293.

Tablo 16

909-991 Tarihleri Arasında Hazine-i Amire Şakirdlerinin Bağlı oldukları Kalemlere Göre Dağılımı

Kalemler	909	933-934	942	943	981	982	990	991
Ruznamçe-i		4	3	5	8	7	7	4
Muhasebe-i Rumeli					3	7	4	3
Muhasebei			2	6				5
Muhasebe-i Anadolu						3	2	
Mukataa-i Evvel					2	5	2	2
Mukataa-i		3	5	4	3			1
Mukataa-i Maadin						1	1	1
Mukataa-i Havass-ı Cedid								1
Mukataa-i Karaman					1			
Mukataa-i Rumeli						2	1	
Mukataa-i Anadolu					2		1	1
Mukabelei	2	1		1				
Katib-i Divan	2							
Katib-i Hazine								
Katib-i Rusum-ı Berevat	1							
Divitdar	2							
Emin-i Berevat	1							
Emin-i Defatir	1							
Arız-ı Ceyş	1							
Katib-i Tevkii	3							
Tezkirei		1	1	2	2	1	1	
Tezkire-i Rumeli						2		

Tezkire-i Anadolu					1	2		
Tezkire-i Ahkâm-ı Şikk-ı Evvel							1	2
Tezkire-i Ahkâm							1	
Ahkâmi		2	1	3				
Kıla-ı Şikk-ı Evvel								1
Tezkire-i Şikk-ı Sani						1		1
Varidati-i Evvel							1	
Varidati	1							1
Tezkire-i Karaman					1			
Dragoman	3							
Görevi belirtilmeyen şakirt	5	9	6	11				1
Toplam	23	20	18	18	22	32	22	24

Kaynaklar: **909**: Muallim Cevdet, nr. 071; **934**: KK. nr. 1764, s.80-81; **942-943**: MAD nr. 559; **955**: MAD nr. 7118; **981**: KK nr. 1769, s. 53; **982**: KK nr. 1770, s. 61; **990**: KK nr. 1771, s. 110; **991**: KK nr. 1869, s. 1-2

D. XVI. Yüzyılın İkinci Yarısında Hazine ve Defterdarlığa Bağlı Kalemlerin Görevleri

Yukarıdaki bölümde maliye kalemlerinin ortaya çıkışı muhtelif arşiv belgelerine istinaden incelenmiş fakat bunların görevleri hakkında bilgi verilmemişti. Çünkü gerek Fatih Kanunnamesi'nden gerekse ondan sonraki döneme ait belgelerden sadece kalemlerin isimleri ve personel sayıları hakkında bilgi alınabilmektedir. Günümüze ulaşan XV-XVI. yüzyıla ait kanunname metinlerinde ve arşiv belgelerinde Divan-ı Hümayun ve Defterdarlık kalemlerinin hiç birinin çalışma esaslarına dair bilgi bulunmazken Atıf Efendi Kütüphanesi'nde kayıtlı bir mecmuada yer alan defterdarlık teşkilatına ait bir metin, Defterdarlığın merkez bürolarının çalışma şekillerini ve merkez defterdarlıklarının teşkilat ve kadrolarını detaylı bir şekilde açıklamaktadır. İ. H. Uzunçarşılı, Ö. L. Barkan ve Ahmet Akgündüz tarafından değerlendirilen ve son iki tarihçi tarafından neşredilen bu metin, defterdarlık teşkilatının ve maliye kalemlerinin XVI. yüzyılın ikinci yarısındaki durumunu göstermesi bakımından kanunnamelerde bulamadığımız pek çok ayrıntıyı da ihtiva etmektedir.

Atıf Efendi Kütüphanesi'ndeki mecmua çok sayıda kanunname metnini ihtiva etmekte olup muhtemelen dönemin katipleri tarafından bir el kitabı olarak kullanılmak üzere muhtelif eserlerden derlenmiş olmalıdır. Kimin tarafından ve hangi tarihte hazırlandığı belli olmayan bu mecmuanın içinde ağırlıklı olarak timarla ilgili yasal düzenlemeler bulunmaktadır. Bunun dışında konuca birbiriyle alakalı olmayan kanun metinleri de mecmuaya dercedilmiştir. Bu kanun metinlerinin büyük bir çoğunluğunun 937/1531 ile 970/1562 tarihleri arasına ait olduğu görülmektedir. Bazı kanunnamelerde ise tarih bulunmamaktadır. Tarihli olan kanun metinleri önce verilmiş sonra da tarihsiz kanunnameler mecmuaya kaydedilmiştir. Mecmuanın içinde yer alan kanunnamelerin ayrıntılı bir fihrisini de veren Ahmet Akgündüz “Atıf Efendi Kütüphanesindeki Kanun Mecmuaları” başlığı altında 1734 nolu mecmuayı da tanıtmış ve bu eseri “Kanun Mecmuası” şeklinde isimlendirmiştir. Mecmuanın içindekiler Akgündüz tarafından şu şekilde gösterilmiştir¹⁷²;

937	Tarihli Timar Fermanı
943	Tarihli Timar Erbabı Tekaüdü Fermanı
943	Tarihli Tezkireli Timar Fermanı

¹⁷² Akgündüz, *Osmanlı Kanunnameleri*, c.1, s. 30.

950	Tarihli Eşkünci Timar Fermanı
956	Tarihli Sipahizadeler Fermanı
961	Tarihli Timar Mahlûlâtı Fermanı
962	Tarihli Timar Mahlûlâtı Fermanı
962	Tarihli Sefer Fermanı
962	Tarihli Kızılbaş Fermanı
962	Tarihli Celali İsyanı Fermanı
946	Tarihli Yaya ve Müsellem Fermanı
	Hassa Koruları Fermanı
963	Tarihli Haslar Siyasetnamesi
916	Tarihli Pençik Kanunu
957	Tarihli Fûls Kanunu
957	Tarihli Avarız Kanunu
950	Tarihli Avarız Kanunu
960	Tarihli Bursa İnegöl Bac Kanunu
956	Tarihli Lofça Kanunu
951	Tarihli Kırkkilise Cerib Kanunu
956	Tarihli Belgrad Kanunu
953	Tarihli II. Bayezid Vakıf Bağları Kanunu
957	Tarihli Yeniçeri Cem'i Kanunu
962	Tarihli Ulak Fermanı
965	Tarihli Edirne Kapanı Fermanı
965	Tarihli Edirne Gümrük Kanunu
957	Tarihli İstanbul Unkapanı Kanunu
970	Tarihli Bursa Gümrük Fermanı
970	Tarihli Doğancı Timarları Fermanı
	Kanuni Kanunnamesi
	Papazlar Kanunu
	Maliye Kanunları
	Fetvalar
	Dönüm Kanunu
	Ahidname ve Mektuplar
	970 Tarihli Erbab-ı Timar Fermanı
	Rızasız Evlenmeler
	Rakka Adaletnamesi
	Eyalet, Sancak ve Benzeri Kanunlar
	İstanbul Et Kanunu
	İstanbul İhtisab Kanunu
	974-975 Bütçesi
	Kürekçi Fermanı

Defterdarlık teşkilatında yer alan maliye kalemlerinin anlatıldığı bölüm mecmuanın 124b-131a varakları arasında kayıtlı olup bu metnin genel bir başlığı bulunmamaktadır. Metni özetleyerek aktaran İsmail Hakkı Uzunçarşılı kullandığı kaynak hakkında hiçbir bilgi vermeden bu mecmuayı ilgili bölümün dipnotunda “Kanunname (Atıf efendi kütüphanesi, numara 1734), s.124” şeklinde göstermiş ve

mecmuadaki defterdarlık teşkilatına ait metinle ilgili bir yorum yapmamıştır¹⁷³. Ömer Lütfi Barkan ise 974-75/1564-1565 tarihli bütçe cetvelinde bu metni “Maliye İdaresinin Merkez Bürolarının Teşkilat ve Kadroları” başlığıyla neşretmiştir.¹⁷⁴ Barkan bu mecmuadaki defterdarlık teşkilatı ile ilgili bilgileri “notlar” şeklinde isimlendirmiştir. Barkan’dan sonra aynı metni “Maliye Kanunları” şeklinde bir başlık ilave ederek neşreden Ahmed Akgündüz Barkan’ın metin hakkındaki düşüncelerine katılmayarak şu değerlendirmeyi yapmaktadır¹⁷⁵. “Ömer Lütfi Barkan her ne kadar bu belgeyi notlar diye tavsif etmişse de, aslında, o dönemin maliye teşkilatını gösteren bir kanunname olduğu söylenebilir.”

Aslında bu metni bir nizamname veya kanunname olarak tanımlamak güçtür. Çünkü metnin genel bir başlığı yoktur. Bölüm başlıkları ise “Hızâne-i âmirede olan katiblerin ahvâlin beyân ider”, “Baş defterdarın kalemine tâbi‘ olan katibler bunlardır”, “Anadolu defterdarının kaleminde olan katiblerdir”, “Üçüncü defterdarın kalemine tâbi‘ olan kâtibler bunlardır” ve “Cemâat-ı kâtibân-ı hızâne-i âmire” şeklinde sıralanmıştır. Metnin dili de bir kanunname veya nizamnamenin sahip olması gereken resmi dil değildir. Bu değerlendirmeler ışığında metnin defterdarlık bürolarının çalışma düzeni hakkında derlenmiş notlardan ibaret olduğu ve kanunname şeklindeki bir isimlendirmenin hatalı olacağı söylenebilir.

Mecmuadaki teşkilata ait metinde tarih mevcut değildir. Metni kaynak olarak kullanan Uzunçarşılı, metnin tarihi hakkında bir değerlendirme yapmamış ve mecmuadan teşkilata dair aldığı bilgileri “Onaltıncı Asrın Ortalarında Maliye Kalemleri” şeklinde bir başlık altında vererek kaynağını onaltıncı asrın ortalarına tarihlemiştir.¹⁷⁶ Ömer Lütfi Barkan ise teşkilata ait metni değerlendirirken “bu notlara nazaran, 974-975/1564-1565 yılı içinde merkezdeki maliye idaresinin başlıca üç bürosu vardır” diyerek metnin, neşrettiği bütçeyle aynı tarihe ait olduğunu kabul etmiştir¹⁷⁷. Ahmet Akgündüz, metnin tarihiyle ilgili olarak Uzunçarşılı ve Barkan’ın değerlendirmelerine atıfta bulunmamış ve metnin tarihi ile ilgili olarak şu yorumu

¹⁷³ Uzunçarşılı, *Merkez Teşkilatı*, s. 338-345.

¹⁷⁴ Barkan, “H.974-975....”, s. 293-297.

¹⁷⁵ Akgündüz, *Osmanlı Kanunnameleri*, c. 4, s. 594.

¹⁷⁶ Uzunçarşılı, *Merkez Teşkilatı*, s. 338.

¹⁷⁷ Barkan, “H.974-975”, s. 293.

yapmıştır: “Hukuki düzenlemenin tarihi yoktur. Aynı mecmua içinde ve ayrı ayrı yerlerde 974-75/1564-1565 yılına ait mali bütçenin de yer alması, bu teşkilat hükümlerinin de aynı yıla ait olduğunu göstermez, gösterse bile arada bir yıllık fark bulunduğundan, neşredeceğimiz kanunname, Kanuni devrini de yansıtmaktadır denilebilir”.

Mecmuanın tertip şekli dikkate alındığında mecmuadaki kanun metinlerinin 937/1531 yılından 970/1562 yılına kadar kronolojik olarak sıralandığı ve bundan sonra da bazı tarihsiz kanun metinlerinin verildiği görülmektedir. Mecmuada en son 974-975/1564-1565 tarihli bütçe kaydedilmiştir. Teşkilata ait metinde defterdarlık kadrolarına ait isim mevcut olmadığı için bu açıdan incelediğimiz defterlerle mukayese ederek bir değerlendirme yapmak mümkün olmamaktadır. Fakat bu metinle 974-975/1564-1565 tarihli bütçenin sonunda yer alan listedeki görevliler mukayese edildiğinde, metinde yer alan görevlilerin tamamının 974-975/1564-1565 tarihli listede aynıyla mevcut olduğu görülmektedir. Muhtemelen Barkan da her iki belgenin de aynı kadroları ihtiva etmesi dolayısıyla metnin tarihini 974/1564 olarak kabul etmiştir. 974-975/1564-1565 tarihli bütçeye en yakın kaynağımız 955-956/1548-1549 tarihli bir mevacib listesi olup bu belgede metnimizde yer alan Muhasebe-i Anadolu ve Mukabeleci mevcut olmadığına göre metnimizin bu iki tarih arasına ait olması veya en azından 955-956/1548-1549 tarihinden sonra düzenlenmiş olması gerektiği ifade edilebilir.

Bu kaynak, XVI. yüzyılda Osmanlı Devleti’nin merkez maliye bürolarının teşkilatı, hakkında bilgi vermekte olup defterdarlık teşkilatı hakkında bu güne kadar bulunabilen en önemli kaynaktır. Günümüze kadar yapılan çalışmalarda XVI. Yüzyıla ait defterdarlığa bağlı merkez büroları, teşkilat ve kadroları bu eser ışığında ortaya konulmaya çalışılmıştır. İsmail Hakkı Uzunçarşılı’nın “Onaltıncı Asrın Ortalarında Maliye Kalemeleri” başlığıyla maliye kalemlerine dair verdiği bilgiler mecmuanın bir özeti durumundadır.

Mecmuaya göre XVI. Yüzyıldaki maliye kalemlerinin bir kısmı hazineye tâbi iken diğerleri ise Rumeli defterdarlığı, Anadolu defterdarlığı ve Şıkk-ı Sâni defterdarlığı altında teşkilatlanmışlardır. Her üç defterdarlıkta da aynı ünvanı taşıyan görevliler mevcut olup bunlar mukataacı, mevkufatçı varidatçı ve tezkireci-i ahkâmdır. Tezkireci-i kıla baş defterdarlık ve üçüncü defterdarlıkta mevcutken Anadolu’da bulunmamaktadır.

Üçüncü defterdara bağlı olan mevcudatçı, teşrifatçı ve teslimatçı ünvanlı görevliler diğer iki defterdarlıkta mevcut olmayıp Rumeli ve Anadolu defterdarlıklarındaki katip sayısı 6 iken üçüncü defterdara bağlı katip sayısı 10 olarak görülmektedir.

Hazîne-i âmire ile Başdefterdar, Anadolu Defterdarı ve Üçüncü Defterdara bağlı olan kalemler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Hızâne-i Amirede Olan Kâtiblerin Ahvâlin Beyân İder

- 1) Rûznâmecî-i Evvel
- 2) Rûznâmecî-i Sâni
- 3) Muhasebecî-i Rumeli
- 4) Muhasebe-i Anadolu
- 5) Mukabelecî

Baş Defterdarın Kalemine Tabi Olan Katibler Bunlardır

- 1) Mukataacı-ı Evvel
- 2) Mukataacı-ı Sâni
- 3) Mevkufatçı
- 4) Varidatçı
- 5) Tezkireci-i Kıla'
- 6) Tezkireci-i ahkâm-ı Rumeli

Anadolu Defterdârı Kalemine Tâbi Olan Kâtiblerdir

- 1) Mukataac-ı Evvel
- 2) Mukataacı-ı Sâni
- 3) Mukataacı-ı Sâlis
- 4) Mevkufatçı
- 5) Varidatçı
- 6) Tezkireci-i ahkâm-ı Anadolu

Üçüncü Defterdârın Kalemine Tâbi Olan Kâtibler Bunlardır

- 1) Mukataac-ı Evvel
- 2) Mukataacı-ı Sâni
- 3) Mukataacı-ı Sâlis
- 4) Mevkufatçı
- 5) Varidatçı
- 6) Tezkireci-i ahkâm-ı defterdâr-ı sâlis:
- 7) Tezkireci-i kıla-ı Şikk-ı Sâni tâbi-i defterdâr-ı mezbûr:
- 8) Mevcudâtçı:
- 9) Teşrifatçı:
- 10) Teslimatçı:

Bu metinde öncelikle “Hızâne-i âmirede olan katiblerin ahvalin beyan ider” başlığı altında Rûznâmecî-i evvel, Rûznâmecî-i sani, Muhasebecî-i Rumeli, Muhasebecî-i Anadolu ve Mukabelecî'nin görevleri hakkında bilgi verilmiştir.

Rûznâme-i Evvel ve Rûznâme-i Sâî hakkında metinde verilen bilgiler bir görev tanımından ziyade görevlilerin işlerini nasıl yapacağını bildirir niteliktedir:

Rûznâme-i Evvel, Rûznâme-i Sâî

Külliyen mukata'atdan ve mevkufatdan hasıl olan emvali mukata'acılar ve mevkufatçılar kendü defterlerine tahvil idüp ve tahvilin altına tahrir yazub ve ol tahvilin suretin rûznâmecilere virüp rûznâmeciler dahi aynı ile geçirüp ve mezkûr suretleri her efendi'nin kaleminde vaki olan varidatçıya virürler, anlar dahi defterlerine kayd idüp tahvili aynı ile hıfz iderler.

Ve umumâ cizyeden hasıl olan emvalin defterini haraççılar getürüp muhasebeye virürler. Muhasebeci dahi kendü şakirdlerine ve erbab-ı kalemin bazı şakirdlerine virüp erkaamını görüp muhasebe-i atik ile tatbik idüp zîr ü bâlâ görüldükden sonra muhasebeci tahvil idüp suret-i tahvili rûznâmeye gönderüp ber-muceb-i tahvil akçe Hızane-i Amire'ye alınıp ol tahvil girü muhasebeciye gelüp muhasebeci dahi cümle cüz'ü fihrist idüp sene tamam oldukda muhasebeyi ol aradan (oradan) okur.

Ve ibtidaen rûznâmeye baş-rûznâmesi ve badehu rûznâmesi-i sani tahvil ider ve badehu vüzera-i izam tarafından rûznâmede oturan kimesneler tahvil ider.

Ve umuma müteferrikaların ve ağaların ve çaşniğirlerin ve erbab-ı kalemin ulufelerini aydan aya rûznâmeciler virürler ve külliyyen vaki olan ibtida ve izdiyadi ruusdan reisin imzasıyla suretin alup rûznâmeye kayd iderler ve külliyyen içeri saraylardan ve yeniçeriden ve gayriden bölüğe ilhak olanlar için tirkeş-behâ beşer filori virilüp rûznâmeciler tahvil ider.

Ve beytü'l-mâlden vâris zahir olup Divan-ı Alî'de kadıaskerler huzurunda beytûlmalci yüzüne verasetin isbat idüp hazineден akçe çıkmak lazım geldikde huccetlerinin suretin rûznâmeciler defterlerine kayd idüp ve huccetlerin hıfz idüp ba'de akçeyi virirler.

Ve hazineден ihrac olunan altun ve gümüş ve kürk ve akmişe-i mütenevvîa ve ser-i alem ve geriye her ne vaki olursa iki rûznâmesi tahvil ider.

Ve şehir eminden müşahere virilüp sair levazım görülen sultanlardan iydeynde padişah-ı alempenah için gelen boğçalara virilen kumaşları dahi tahvil iderler.

Metinden anlaşıldığına göre mukataalar ile mevkufat ve cizye gelirlerinden gelen parayı mukataacılar, mevkufatçılar ve cizyeciler kendi defterlerine kaydettikten sonra ilgili evrakı ekleyerek ruznamçe kalemine vermektedirler. Onlar da aynen defterlerine kaydedip birer suretlerini ilgili kalemlerin varidatçılarına verir, onlar ise kendi defterlerine kaydederlerdi. Bu şekilde defterdarlıkta üçlü bir kayıt sistemi teşkil edilmişti. Ayrıca diğer kalemlerde hazırlanan ve tahvil adı verilen tezkireler günlük

olarak buraya gönderilerek defterlere işlenmekte ve düzenli şekilde kontrolleri yapılmaktadır¹⁷⁸.

Müteferrikalar, çaşnigirler ve erbab-ı kalem denilen ulufeli katiplerin maaşları da rûznâmeciler tarafından ödenmektedir. Hazineye giren para ile hazineden çıkan altın, gümüş, kürk, kumaş gibi kıymetli şeyler rûznâmecilerin kontrolünden geçerdi. Varisleri bulunmadığı için Beytü'l-mal'e verilen terekelerin daha sonra varisleri ortaya çıkar ve verasetini Divan'da kadıaskerler önünde isbat ederse bunlara bir veraset hücceti verilir ve bu hüccet yine rûznâmeciler tarafından kaydedilerek varise ödeme yapılırdı. Şehremininden aylık alan sultanların bayramlarda padişaha takdim ettikleri kumaşların kayıtlarını da rûznâmeciler tutardı¹⁷⁹.

İsmi ilk defa Fatih Kanunnamesi'nde geçen ruznamçecinin ve buna bağlı kalemin ortaya çıkış tarihi tam olarak bilinmemektedir. Fatih Kanunnamesi'nde rûznâmecinin ismi Divan-ı Hümayun'da katiblerin oturuş düzeni ile ilgili düzenleme dolayısıyla geçmekte olup görevleri ve sayıları hakkında bir bilgi verilmemiştir¹⁸⁰. 909-917/1503-1511 tarihleri arasında hıthane-i amire katiblerine verilen inamlar dolayısıyla düzenlenmiş kayıtlarda iki ruznamçecinin ismi verilmekte olup bu dönemde ruznamçeciler, ruznamçe-i evvel ve ruznamçe-i sani şeklinde bir sıralamaya tabi tutulmamıştır. Ruznamçeciler ilk kez 942/1535 tarihindeki mevacib defterinde evvel ve sani şeklinde derecelendirilmiştir. Bundan sonraki bütün mevacib listelerinde ve diğer muhasebe defterlerinde ruznamçe-i evvel ve sani Hazine-i amireye bağlı kalemlerin başında yer almıştır.

¹⁷⁸ Uzunçarşılı, *Merkez Teşkilatı*, s. 338; Mübahat Küçüköğlu, "Osmanlı İktisadi Yapısı", *Osmanlı Devleti ve Medeniyeti Tarihi* c.1, Edt. Ekmeleddin İhsanoğlu, İstanbul, 1994. s. 516.

¹⁷⁹ Barkan, H.974-975 (M.1567-1568) Osmanlı Bütçesi, s. 323. XVII. Yüzyıl ortalarında Kazasker, Rikap ağaları, müşahereharan denilen aylıklılar, çaşnigirler, Divan-ı Hümayun ve Defterhane katipleri, Enderun müteakitleri, Saray hekimleri, Birun hazinedarı, Saray Peykleri, Mimarlar, Hazine başkâtibi, Hassa müezzinleri, Enderun kuşçuları, Yahudi hekimler ve hazine şakirtlerinin maaşları Küçük ruznamçe tarafından verilirdi. Mithat Sertoğlu, *Osmanlı Tarih Lugatı*, İstanbul 1986, s. 37-38; XVIII. Yüzyıldan itibaren, Büyük ve Küçük Ruznamçe kalemleri şeklinde teşkilatlanmıştır; Yusuf Halaçoğlu, *XIV-XVII. Yüzyıllarda Osmanlılarda Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı*, TTK, 1995 Ankara, s. 79; Ruznamçe kalemi ve ruznamçecilikler 1840 yılında kaldırılmıştır. (Sertoğlu, a.g.e, s. 38).

¹⁸⁰ "Küttâb merâtibinde reisülküttâb, anun altına yeniçeri kâtibi, anun altına rûznâmeci, anun altına sipahiler kâtibi, anun altına mukabeleci ve mukataacı, anun altına tezkireci, anun altına reis kâtipleri oturur. Özcan, "Fatih'in Teşkilat Kanunnamesi...", s. 37-38; Akgündüz, *Osmanlı Kanunnameleri*, c.1, s. 323.

Defterdarlık teşkilatında görevli personelin görev tarifelerinin yapıldığı metnimizde Hazîne-i Âmireye bağlı kalemlerden ikincisi olarak Muhasebe-i Rumeli kalemi verilmiştir. Bu kalemden yapılan işler metinde şu şekilde tarif edilmiştir;

İstanbul'da ve Rumeli'nde olan tevliyet-i selâtin-i izam ve vüzera muhasebelerin ve külliye cizye defterlerin haraçcılar getürüp muhasebeciye virüp anlar dahi şakirdlerine ve erbab-ı kalemin şakirdlerine virüp erkaamın dökdürüb muhasebe-i atik ve tatbik idüp zir ü bala görüldükden sonra tahvil idüp suret-i tahvili rûznâmecilere virürler.

Ve şehir ve Galata ve arpa ve matbah emirlerinin muhasebelerin kendü şakirdlerine gördürüp ve muhasebe-i atik ile tatbik ba'de't-tatbik ol muhasebeyi hıfz iderler.

Ve amâyir-i selâtinin muhasebelerin baş şakird ve gayri şakirdlerin görüp muhasebesin muhasebeci defterdar efendilere virüp anlar dahi vüzera-i izama okuyup anlar dahi terakki ve azil icab idenleri padişah-ı alempenah hazretlerine okurlar.

Rumeli muhasebecisi, İstanbul ve Rumeli'de bulunan padişah ve vezir vakıfları mütevellilerinin hesaplarını ve bütün cizye defterlerini tetkik ve kaydeder, bunları daha önceki hesaplarla karşılaştırarak, gerekli kayıtları yaptıktan sonra rûznâme kalemine gönderirdi¹⁸¹. Rumeli muhasebesi kaleminde cizye gelirlerinin kayıtları şu şekilde tutulurdu; Cizyedarlar, cizye gelirlerini getirir, muhasebeci rakamları görür, eski muhasebe kayıtları ile karşılaştırır ve kendi şakirtlerine kayıt için verip kaydettirirdi. Bu kalem ayrıca İstanbul'daki şehremini, arpa emini ve matbah emini defterlerini de tutmaktaydı.

Muhasebe-i Rumeli kaleminin de tam olarak ne zaman kurulduğu bilinmemektedir. Muhasebei isimli görevlinin adına ilk kez Muallim Cevdet Koleksiyonu'ndaki in'âmât defterinde 909/1503 tarihli "Cemâ'at-i Kâtibân-ı Hızâne-i Âmire" başlığı altında rastlanılmaktadır¹⁸². Fakat bu muhasebecinin hangi bölgeyle ilgilendiği burada belirtilmemiştir. Rumeli Muhasebecisinin ismi ise ilk kez 933-934/1527-1528 tarihli bütçe defterinde geçmektedir¹⁸³. Rumeli muhasebecisinin kalemi zamanla gelişmiş ve çok sayıda katip ve şakirt istihdam etmiştir. Varlığını XVI.

¹⁸¹ Uzunçarşılı, *Merkez Teşkilatı*, s. 340.

¹⁸² Muallim Cevdet nr. 071 İn'âmât Defteri, s. 11.

¹⁸³ Barkan, "H. 933-934...", s. 324.

Yüzyılın sonuna kadar devam ettiren bu kalem XVII. yüzyılda maliyedeki merkezileşme sonucu baş muhasebe kalemine tahvil edilmiştir¹⁸⁴.

Metnimize göre Hazine-i Amire'ye bağlı kalemlerden üçüncüsü *Anadolu muhasebesi kalemidir*. Anadolu muhasebesi kalemi hakkında metinde şu bilgiler verilmektedir:

Külliyen Anadolu'da olan selatin-i izam ve vüzerânın tevliyetlerinin muhasebelerin görür.

Ve umumen cihat-ı selâtin ve vüzerâ ve mir-i miran ki Rumeli'nde ve Anadolu'da vaki olur, anların beratlarının tezkireleri mezbûrdan ihraç olunur.

Ve Küre-i Ma'mûrenin dahi muhasebesin görür ve Erzurum'dan ma'ada kıla'n mevâcibleri ve beratları dahi mezburdan ihraç olunur.

Ve muhasebelerin muhasebeci defterdar efendilere virüp anlar dahi vüzerâ-i izama okuyup terakki ve azil icab iderse padişah hazretlerine okurlar.

Metinden anlaşıldığına göre Kalemin görevi; Anadolu'da bulunan padişah ve vezirlere ait vakıfların hesaplarını incelemektir. Ayrıca Anadolu ve Rumeli beylerbeyilerinin berat tezkirelerini verirdi. Küre madeni ve Anadolu'da Erzurum haricindeki kalelerin neferatının maaş muhasebelerini tutmak ve kalelerde görevli olanların beratlarını çıkarmak da bu kalemin görevleri arasındaydı. Anadolu muhasebecileri terakki ve azil durumlarında bu kaleme ait muhasebe defterlerini defterdarlara sunarlar onlar da vezir-i azama okuyup bunların vasıtasıyla padişaha bildirirlerdi¹⁸⁵. Rumeli muhasebecisinde olduğu gibi Anadolu muhasebecisinin ismi de ilk kez 933-934/1527-1528 tarihli bütçe defterinde geçmekte¹⁸⁶ olup muhasebecilik görevinin Kanuni idaresinin başlarından Anadolu ve Rumeli şeklinde birbirinden ayrıldığı anlaşılmaktadır.

Hazine-i Amire'ye bağlı son kalem Mukabele kalemidir. Mukabele kaleminin başındaki kalem amiri mukabeleci olup görevleri mecmuada şu şekilde tarif edilmiştir.

Umumen bölük ve yeniçeri ve matbah ve ahur ve gayrinin katibleri her üç ayda bir defter idüp ve ol defteri hazinede duran ana defteri ile tatbik idüp ve ol defteri mukabeleci hıfz idüp ne mikdar akçe olduğun rûznâmeciler suretin virüp badehu mevâcibleri ihrac olunur.

¹⁸⁴ Feridun Emecen, "Baş Muhasebe Kalemi", *DİA*, c. 5, s. 134-135.

¹⁸⁵ Barkan, "H. 933-934 ...", s. 315-16.

¹⁸⁶ Barkan, "H. 933-934...", s. 324.

Ve ibtida ve izdiyad ki bölük hakkında vaki olur, rûznâmeye kayd olunduktan sonra mukabeleci defterine kayd idüp badehu bölük katibleri defterlerine kayd iderler.

Mukabele kalemi; kapıkulu, yaya ve atlı askerlerinin künye kayıtlarını tutar, bunları muhafaza eder ve hazineden ulufe için çıkacak maaş miktarını tespit ederdi. Ayrıca Matbah-ı amirenin, padişah ahırlarının ve diğer katiblerin üç aylık maaş defterleri de burada hazırlanırdı. Bu defterler daha sonra ana defterler ile karşılaştırılarak hazineden çıkacak ulufe için akçe miktarının tespiti yapılır ve defterin bir sureti rûznâmecilere verilir, bundan sonra maaşların ödemesi yapılırdı.

Kapıkulu bölüklerinin ibtida ve izdiyadiyla ilgili hangi işlem yapılırsa yapılsın, rûznâmeye kaydolduktan sonra mukabeleci defterine kaydedip sonra bölük katipleri kaydederlerdi. Defterin aslı bu kalemde saklanırdı¹⁸⁷. Mukabeleciyle ilgili ilk kayıt Fatih Kanunnamesi'nde görülmektedir¹⁸⁸.

Atıf Efendi Kütüphanesi'ndeki mecmuada “Hızâne-i âmirede olan katiblerin ahvalin beyan ider” başlığından sonra “Baş defterdarın Kalemine Tabi Olan Katibler Bunlardır” başlığı altında Baş defterdara bağlı kalemler verilmiştir. Bunlar mukataa-i evvel, mukataa-i sâni, mevkufatçı, vâridatçı, kale tezkirecisi ve Rumeli ahkâm tezkirecisidir.

Baş defterdara bağlı ilk kalem *mukataacı-i evvel*dir. Bu kalemin görev ve sorumlulukları metinde şöyle tarif edilmiştir:

İbrail ve İsakçı ve Tolca ve Maçın ve memlaha-i Ahyolu ve bilcümle Tuna kenarında vaki olan iskeleler ve memlehalar mezburun kaleminde dir.

Ve kaleminde vaki olan ümena ve ummalın ve hüddamın beratları ve ahkâmları tezkirelerin virüp ahkâm beratları yazıldıktan sonra kendüleri tekrar sahh idüp ve miri resimleri tezkireden alındıktan sonra sahibinin eline veyahut ahkâm katiblerinin hizmetkarı ile dividdara gönderüp ol dahi evvela defterdar efendilere virüp (defterdar) efendiler dahi hükm-i şerifin ve berevatın zahrında kendü isimlerin imza eyledükden sonra vüzeraya virüp nişan-ı hümayunla nişanlandıktan sonra kise ile kağıt eminine gönderüp ba'dehû sahibleri kağıd eminden alır.

Ve kaleminde vaki olan adet-i ağnamın defteri kendülerinde olup kalemlerinde vaki olan defterlerinin muhasebelerin şakirdleri gördükden sonra suret-i tahvili rûznâmeye virüp akçe hazineye teslim olduktan sonra tahvili kendüler hıfz iderler.

¹⁸⁷ Sertoğlu, a.g.e., s. 229.

¹⁸⁸ Akgündüz, *Osmanlı Kanunnameleri*, c.1, s. 233.

Mecmuaya göre bu kalem İsakcı, Tulça, Maçın, Ahyolu ve Tuna nehri kenarında bulunan bütün iskele ve memlihalarla (tuz ocakları) ilgilenmekteydi. Mukataa-i Evvel kaleminde Rumeli'ye ait eminler, amiller vesair hizmetlilerin beratları, hükümleri ve tezkireleri yazılırdı. Bu berat ve hükümler defterdara takdim edilerek mühürlenir ve sonra kubbe vezirleri tarafından incelenerek tuğralanır ve bir kese içine konulup kağıt eminine teslim edilirdi. Burada harcı alındıktan sonra sahibine verilirdi. Adet-i ağnam defterleri de bu kaleminde tutulurdu. Bu defterlerin muhasebeleri kalem şakirtleri tarafından incelendikten sonra suret-i tahvili rûznâme'ye verilip para hazineye teslim edildikten sonra tahvili bu kaleminde saklanırdı.

Mukataacı-ı evvel kaleminin XVI. yüzyılın ortalarında kurulduğu tahmin edilmektedir. Bundan önce mukataalarla ilgili kayıtları tutan ve Hazîne-i Âmire katipleri arasında yer alan bir mukataacının varlığı bilinmektedir. Fatih Kanunnamesi'nde de mukataacı tabiri geçmektedir. 1503 tarihli kayıtlara göre merkezde hazine katipleri arasında görevleri tam olarak belirtilmemiş üç mukataacı görülmektedir¹⁸⁹. 1527-28 tarihli bütçedeki katipler listesinde ise, Rumeli, Anadolu ve Arab vilayetleri mukataacılarının isimleri yer almaktadır¹⁹⁰. Mukataa-i evvel ünvanlı görevliye ilk kez 1561-1562 tarihli hazîne-i âmireye bağlı katipler arasında rastlanılmaktadır. Kalemin baş mukataa kalemi olarak teşkilatlanmasını tamamlamasının XVII. Yüzyılda gerçekleştiği tahmin edilmektedir¹⁹¹. 1683'ten sonra Balkanlar'daki savaşlarda verilen kayıplar sebebiyle mukataaların bir kısmı işgal edilen bölgelerde kaldığı için bu kalemin de önemi bu tarihten sonra azalmıştır¹⁹².

Defterdara bağlı kalemlerin ikincisi *Mukataacı-ı sani* kalemidir. Bu kalem hakkında metinde şu tanım yer almaktadır:

Umûmen me'âdin ve gayri mezburun kaleminde ve kaleminde vaki olan ümena ve ummalin ve hüddamın beratları ve ahkâmları tezkirelerin virüp ahkâm katibleri yazdıktan sonra kendüleri tekrar sahh idüp ve miri resimleri tezkireden alındıktan sonra sahibinin elinde veyahut ahkâm katibinin hizmetkarı vile dividdara gönderilüb ol dahi evvela defterdar efendilere virüp efendiler dahi ahkâmın ve

¹⁸⁹ Emecen, "Başmukataa Kalemi", *DİA*, c.5, s. 135.

¹⁹⁰ Barkan, "H. 933-934...", s. 324.

¹⁹¹ Emecen, "Baş Mukataa Kalemi", *DİA*, c.5, s. 135.

¹⁹² Tabakoğlu, *Türk İktisat Tarihi*, s.174.

berevatın zahrında kendü isimlerin imza eyledikten sonra vüzeraya virüp nişan-ı hümayunla nişanlandıktan sonra kise ile kağıd eminine gönderüp badehu sahibleri ol aradan alur.

Ve kaleminde vaki olan adet-i ağnamın defteri kendülerinde olup muhasebelerin şakirdleri gördükden sonra suret-i tahvili rûznâmeye virüp akçe hizeneye teslim olundukdan sonra tahvili kendüler hıfz iderler.

Metne göre Mukataacı-ı sani kalemi madenlerle ilgili bütün muamelata bakardı. Ayrıca madenlerde görevli emin, amil ve hizmetlilerin, beratları ve ahkâm tezkireleri bu kalemdeki ahkâm katibleri tarafından yazılıp sonra kalem amiri tarafından sah edilir ve harcı alındıktan sonra sahibine verilirdi. Yahut ahkâm katibinin hizmetkârı ile divitdara gönderilir, o önce defterdarlara verir, defterdarlar ahkâm ve beratın arkasına isim ve imzalarını atıp vezirlere verirlerdi. Burada da hüküm veya beratlar nişan-ı hümayunla nişanlanıp kese ile kağıt eminine gönderilir daha sonra sahipleri kağıt eminden alırlardı. Bu kaleme ait adet-i ağnam da mukataa-i evvel kalemindeki gibi işlem görürdü.

Defterdara bağlı kalemlerin üçüncüsü *mevkufatçı*nın görevi metinde çok kısa bir şekilde tanımlanmıştır:

Başdefterdarın eğer beytü'l-mal ve yava ve timar gayridir ki mevkuf ola mezburın kalemindedir, ancak anı yazar.

Baş defterdarlığa bağlı olan mevkufatçı beytülmal, yave, timar vesair mevkuf olan işlemlere ait defterleri tutardı. Mazuliyet veya ölüm dolayısıyla boş kalan has ve timarların mahsulü, yeni birisi tayin edilinceye kadar mevkufatçı tarafından görevlendirilen mevkufat eminleri tarafından padişah namına toplanırdı.¹⁹³

Mevkufati ilk olarak 1527-1528 tarihli “Cemâ‘at-i Kâtibân-ı Hızâne-i Âmire” başlığı altındaki listede yer almıştır¹⁹⁴. Bu tarihten sonra mevkufatçı sayısı zamanla artarak üçe çıkmış ve 942 tarihinde mevkufatçıların ikisi Rumeli’ye birisi de Anadolu’ya ait muamelelerle ilgilenmek üzere iki farklı kaleme ayrılmıştır¹⁹⁵.

Defterdara bağlı kalemlerin dördüncüsü *varidatçı*dır. Varidati olarak bilinen kalemin görevi metinde şu şekilde belirtilmektedir;

¹⁹³ Barkan, “H. 933-934...”, s. 270.

¹⁹⁴ Barkan, “H. 933-934...”, s. 324.

¹⁹⁵ MAD nr. 559, s.1.

Başdefterdarın olup ol kalemde vaki olan mukataatdan hazineye teslim olan malı yazar ancak.

Baş defterdarlığa bağlı olan bu kalem, mukataalardan hazineye teslim olunan malları kayıt eden kalemdir. Her defterdarlıkta ayrı olarak bulunup kalemin şefine vâridatçı ya da vâridâtî denilirdi¹⁹⁶. 909-917/1503-1511 tarihleri arasındaki in‘âmât kayıtlarından görülebildiği kadarıyla varidatçı ilk kez 909/1503 tarihine ait “Şâkirdân-ı Kâtibân-ı Hızâne-i Âmire” başlığını taşıyan in‘âmât listesinde yer almaktadır¹⁹⁷.

Defterdara bağlı kalemlerin beşincisi *kale tezkirecisi* kalemidir. Bu kalemin görev ve sorumlulukları metinde şu şekilde ifade edilmektedir;

Umûmen Arabistan’ın ve Erzurum’un ve Rumelinde vâki olan kılân beratları ve mevâcibleri hükmü mezburdan ihraç olunur. Ve tezkirelerin büyük efendi nişanlayup kağıd emininden resmi bitdikten sonra ahkâm katibleri yazup dividdara dahi gönderirler, ol dahi defterdar efendilere virüp efendiler dahi berevatın ve ahkâmın zahrında kendi isimlerin imza eyledikten sonra vüzeraya virüp nişan-ı hümayunla nişanlandıktan sonra kise ile kağıd eminine gönderilüp badehu sahibleri ol aradan (oradan) alır.

Metne göre Arabistan, Erzurum ve Rumeli’de bulunan kale neferatının beratları ve maaşlarına dair olan hükümler tezkire-i kılâ kaleminde hazırlanmaktaydı. Tezkireler önce kale tezkirecisi (büyük efendi) tarafından nişanlanıp kağıt emininden resmi alındıktan sonra ahkâm katipleri tarafından yazılıp divitdara gönderilirdi. Divitdar defterdarlara berat ve ahkâmın arka tarafına imza için verir sonra vezirlere verilip tuğra çektirilir sonra da kağıt eminine gönderilip berat ve ahkâm sahipleri buradan evraklarını alırlardı¹⁹⁸.

Maliyeden Müdevver Defterler serisinden 162 numaralı ve Zilhicce 954/1547 tarihli bir mevacib defterinde “Mevâcib-i mezkûrîn an kâtibân-ı hızâne-i âmire vâcib-i şehri Zilhicce sene 954¹⁹⁹” başlığı altında Mustafa Çelebi Tezkire-i Kıl’a olarak görülmektedir. Bu tarihten önceki mevacib ve inamat defterlerindeki listelerde Tezkire-i Kıl’a adlı kalem görülmemektedir. Dolayısıyla bu kalemin teşkilatlanması XVI. yüzyılın ortaları olarak tahmin edilebilir.

¹⁹⁶ Sertoğlu, a.g.e, s. 356.

¹⁹⁷ Muallim Cevdet nr. 071 İn‘âmât Defteri, s. 11.

¹⁹⁸ Barkan “H. 933-934 ...”, s. 319.

¹⁹⁹ MAD nr. 160, s. 23.

Defterdara bağı kalemelerin altıncısı *Tezkireci-i Ahkâm-ı Rumeli*'ydi. Bu kalem metinde şöyle tanıtılmaktadır:

Rumelinde vaki olan ahkâm-ı miri ve şekva ve berevat-ı çeltükçıyan ve huddam-ı tuzcıyan ve bi timar olan berevat-ı şahinciyan, mezbur tezkirelerin virüp badehu başdefterdar nişanlayup kağıd eminden resmi bitdikten sonra ahkâm katibleri yazup sahibinin eline veyahut katiblerin hüddamıyla dividdara gönderilüp ol dahi defterdar efendilere virüp efendiler dahi berevatın ve ahkâmın zahrında kendü isimlerin yazduktan sonra vüzeraya virüp nişan-ı hümayunla nişanlandıktan sonra kise ile kağıd eminine gönderir, badehu sahibleri ol aradan alır.

Ve her defterdarın bir tezkirecisi olup kendü kaleminde olanı tezkire idüp badehu defterdarı nişanlayup sonra beratları ve ahkâmları üç defterdar maan nişanlar.

Ve miri ahkâm için tezkireci rûznâme tutup adına kullar defteri deyu tesmiye idüp vaki olan ahkâmı kime virilür ise ismi ile ve şöreti ile kayd ideler, hin-i sualde bulunması asan olmağün.

Yukarıdaki metne göre Tezkireci-i Ahkâm-ı Rumeli Kalemi, Rumeli'ye ait olan hükümleri, şikayetleri, çeltikçi, tuzcu ve timarsız şahincilerin berat ve tezkerelerini hazırlardı. Tezkireler bu kaleminde hazırlandıktan sonra baş defterdar nişanlayıp kağıt eminden harcı alınır. Daha sonra ahkâm katipleri yazıp sahiplerine verirler. Veya katiplerin hizmetçileriyle dividdara gönderilip o da defterdarlara gönderir, defterdarlar ise berat ve ahkâmın arkasına kendi isimlerini yazdıktan sonra vezirlere verip tuğralatırlar sonra kese ile kağıt eminine gönderirler. Buradan sahipleri alırlar.

Her defterdarın bir tezkirecisi olup kendi kalemiyle ilgili meseleleri tezkire edip sonra kalemin bağı bulunduğı defterdar bu tezkireyi nişanlardı. Daha sonra berat ve ahkâmları üç defterdar birlikte imzalarlardı. Miri ahkâm için tezkireciler, kullar defteri isimli bir rûznâme tutarlardı. Bu defterlere ahkâm sahibinin gerektiğinde kolaylıkla bulunması için ismi ve şöreti kaydedilirdi²⁰⁰.

Baş defterdarlığa bağı Tezkireci-i Ahkâm-ı Rumeli 974-975/1564-1565 tarihinden önceki listelerde yer almamıştır. Ancak, 909-917/1503-1511 tarihleri arasındaki in'âmât kayıtlarında tezkirei ve ahkâmî ismiyle iki ayrı görevliye rastlanmaktadır. Bu kayıtlarda ahkâmî kadrosundaki şahsın ismi daha sonraki listelerde tezkireî olarak geçmekte olup 912/1506 tarihinde ahkâmcılık görevi kaldırılarak yerine tezkirecilik görevi ihdas edilmiş olmalıdır. Çünkü 909/1503 tarihinde Muhyiddin isimli katip ahkâmî iken 912/1506 tarihinde ahkâmcılık defterde yer almamış ve Muhyiddin

²⁰⁰ Barkan, "H. 933-934...", s. 319.

tezkireî olarak kaydedilmiştir²⁰¹. 1527-1528 tarihli bütçe defterinde ise Tezkire-i Rumeli, Tezkire-i Arab ve Tezkire-i Anadolu isimli görevliler bulunmakla beraber bunların ahkâm tezkirecisi olup olmadığı belli değildir²⁰². Çünkü bu tarihte aynı listede ahkâmî isimli bir görevli de yer almaktadır.

Atıf Efendi Kütüphanesi'ndeki mecmuada “Baş defterdarın Kalemine Tabi Olan Katibler Bunlardır” başlığından sonra “Anadolu Defterdarının Kaleminde Olan Katiblerdir” başlığı altında Anadolu Defterdarına tabi kalemler verilmiştir. Bu kalemler; Mukataacı-i Evvel, Mukataacı-i Sani, Mukataacı-i Salis, Mevkufatçı, Varidatçı, Tezkireci-i Ahkâm-ı Anadolu Kalemi olmak üzere 6 adettir. Bu kalemlerin bir kısmı Baş defterdarlığa bağlı olan kalemlerle aynı isimleri taşımaktadır. Fakat Anadolu defterdarlığında, Baş defterdarlığa bağlı kalemlerden farklı olarak mukataacı-ı sâlis isimli üçüncü bir mukataacı daha bulunmaktadır. Baş defterdarlığa bağlı olan kale tezkireciliği ise Anadolu defterdarlığı kadrosunda yer almamaktadır.

Anadolu defterdarına bağlı kalemlerin ilki *Anadolu mukataacı-ı evvel kalemidir*. Bu kalem baş defterdara bağlı mukataacı-ı evvelden sorumlu olduğu coğrafi alanlar bakımından ayrılmaktadır:

Anadolu'da ve Bursa'da ve Mihaliç'de ve gayride olan mukataaların ekseri mezburun kalemindedir ve kaleminde vaki olan ümena ve ummalin ve hüddamın beratları....

Başdefterdara bağlı mukataacı-ı evvel, İsakcı, Tulça, Ahyolu ve Tuna kenarındaki mukataalarla ilgilenirken, Anadolu'da, Bursa ve Mihaliç'te ve başka yerlerde bulunan mukataaların büyük bir kısmına Anadolu mukataacı-ı evvel kalemi bakmaktadır. Bu kalem kendi sorumluluk bölgesindeki mukataalara ait berat ve hükümleri verirdi. Hükümler ve beratlarla ilgili işlemler Rumeli Defterdarlığına ait Mukataa-i Evvel Kalemindeki gibi yapıldı.

Anadolu defterdarına bağlı kalemlerin ikincisi *Anadolu mukataacı-ı sâni kalemidir*. Mukataacı-i Sani'nin sorumlu olduğu bölgeler:

Aydın ve Menşete ve Teke ve Alaiye ve Hamid ve Manavgat ve Midillü ve Bergama mukataaları mezburun kalemindedir....

²⁰¹ Muallim Cevdet nr. 071 İn'âmat Defteri, s. 97.

²⁰² Barkan, “H. 933-934...”, s. 324.

Anadolu mukataalarına bakan bu ikinci kalem, Aydın, Manisa, Teke, Hamid, Manavgat, Midilli ve Bergama mukataalarından sorumlu olan emin, amil vesair görevlilerin berat ve tezkirelerini hazırlardı. Berat ve tezkirelerdeki muamelat bir önceki kalemin aynısıdır.

Anadolu defterdarına bağlı kalemlerin üçüncüsü *Anadolu mukataacı-ı sâlis kalemidir*. Anadolu Mukataacı-ı Salis Kaleminin görev ve sorumluluk alanları ise metinde şöyle belirlenmiştir:

Saruhan ve Karesi ve Bolu ve Karaman ve Erzurum ve Sivas ve Kefe ve Trabzon mukataaları mezburun kalemindedir...

Mukataacı-ı evvel ve saniyle aynı görevleri icra eden bu kalem, Saruhan, Karesi, Bolu, Erzurum, Karaman, Sivas, Kefe mukataalarına ait işlemlerle ilgilenirdi.

Anadolu defterdarlığına bağlı kalemlerin dördüncüsü *Anadolu mevkufatçılığıdır*.

Kalemin görevleri Rumeli mevkufatçısıyla aynıdır:

Anadolu defterdarının olup eğer beytülmal ve yava ve timar ve gayridir ki mevkuf ola, mezburun kalemindedir, ancak anı yazar.

Anadolu defterdarına bağlı kalemlerin beşincisi *Anadolu varidatçılığı kalemi* olup Rumeli varidatçısıyla aynı görevleri icra eder:

Başdefterdarın olup ol kalemde vaki olan mukataatdan hazineye teslim olan malı yazar ancak.

Anadolu defterdarına bağlı kalemlerin altıncı ve sonuncusu olup *Tezkireci-i Ahkâm-ı Anadolu kalemi* de Rumeli ahkâm tezkirecesinden sorumlu olduğu bölgenin farklı olması dolayısıyla ayrılmaktadır:

Anadolu'da vaki olan ahkâm-ı miri ve şekva ve berevât-ı çeltükçiyan ve hüddam-ı tuzcıyan ve bit imar olan berevat-ı şahinciyanıdır, mezbur tezkirelerin virüp badehu...

Tezkireci-i Ahkâm-ı Anadolu Kalemi, Anadolu eyaletindeki miri ahkâm ve şikayetlere ait işlemlerle ilgilenirdi. Ayrıca çeltikçilerin, tuz hizmetlilerinin ve timarları olmayan şahincilerin beratları bu kalemde hazırlanırdı. Ahkâm ve beratlar Rumeli defterdarlığına bağlı Tezkireci-i Ahkâm-ı Rumeli kalemindeki gibi hazırlanırdı.

Atıf Efendi Kütüphanesi'ndeki mecmuada "Baş defterdarın Kalemine Tabi Olan Katibler Bunlardır" başlığından sonra "Üçüncü Defterdarın Kalemine Tabi Olan

Katibler Bunlardır” başlığı altında üçüncü defterdara veya diğer ismiyle şikk-ı sâniye tabi 10 kalemin görevleri verilmiştir. Bu kalemler *Mukataacı-i Evvel*, *Mukataacı-i Sani*, *Mukataacı-ı Salis*, *Mevkufatçı*, *Varidatçı*, *Tezkireci-i Ahkâm-ı Defterdar-ı Sâlis*, *Tezkireci-i Kıla-i Şikk-ı Sani Tabi-i Defterdar-ı Mezbur*, *Mevcudatçı*, *Teşrifatçı* ve *Teslimatçı* kalemleridir. Baş defterdarlık ve Anadolu defterdarlığına bağlı kalemlerden farklı olarak Şikk-ı Sani defterdarlığında mevcûdatçı, teşrîfatçı ve teslîmatçı isimli üç ilave kalem daha bulunmaktadır. Mukataacı, mevkufatçı, varidatçı, tezkireci-i ahkâm ve tezkireci-i kıla kalemleri Rumeli ve Anadolu defterdarlıklarındaki kalemlerle aynı vazifeleri icra ettiğinden burada sadece mevcûdatçı, teşrifatçı ve teslimatçı hakkında metinde yer alan bilgiler değerlendirilecektir.

Metinde Şikk-ı Sâni defterdarlığına bağlı sekizinci kalem *Mevcudatçı* olarak görünmekte olup vazifesi şöyle tarif edilmektedir:

Birdir, hazine kapusunda oturup ne kadar akçe ve altun ve akmişe-i mütenevvia gelür gider ise eğer haraçdır eğer sair mukataatdır ve gayridir kise adedin yazar ancak.

Metinde, mevcûdatçının bir tane olduğu yani diğer defterdarlıklarda bulunmadığı vurgulanmış ve görevinin de hazine kapısında oturup haraçtan, mukataalardan ve sair yerlerden gelen akçe, altın, kumaş türü gelirlerin kaydı olduğu ifade edilmiştir.

Şikk-ı Sâni defterdarlığına bağlı dokuzuncu kalem *Teşrifatçı* kalemi olup bunun da sayısının bir olduğu söylenmiş ve görevi padişaha gelen pişkeşi yazmak şeklinde tarif edilmiştir:

Birdir, padişah hazretlerine gelen pişkeşi yazar ancak.

Şikk-ı Sâni defterdarlığına bağlı onuncu ve son kalem *Teslimatçı* kalemidir. Bu kalemin görevi de kısaca şöyle tarif edilmiştir.

Birdir, ehl-i hıfefe ve saireye işlenmek için virilen esbabın teslimin yazar ancak.

Metindeki ifadeden, bu kalemin diğer defterdarlıklarda bulunmadığı ve ehl-i hıf sanatkarlarına ve sairlerine işlenmek için verilen elbiselerin teslimine ait kayıtların tutulması görevini ifa ettiği anlaşılmaktadır.

Yukarıdaki açıklamalarda da görüleceği üzere, XVI. yüzyılın ikinci yarısına ait bu metin, XVI. yüzyıl Osmanlı defterdarlık teşkilatını bir bütün halinde görmemizi

sağlayan yegane kaynak durumunda olup, bu yüzyılda bu türde başka bir metin bulunmamaktadır. Metin, maliye teşkilatında mevcut kalemlerin bağlı oldukları defterdarlıkları ayrı ayrı göstererek, arşiv kaynaklarında aidiyeti hakkında bilgi edinemediğimiz kalemlerin bağlı olduğu defterdarlıkları öğrenmemizi de sağlamıştır. Dolayısıyla bu metin Osmanlı defterdarlık teşkilatını işleyiş ve görev ve sorumluluklar bakımından ayrıntılı bir biçimde tanıtmaktadır. Divan-ı Hümayun ve Defterhane kalemlerine ait bu tür bir metin mevcut olmadığı için Defterdarlık teşkilatının çalışma düzeniyle bunlar arasında bir mukayese yapmak imkanı mevcut değildir.

E. Bab-ı Defteri, Defterdar Konağı ve Defterdarlık Arşivi

Divan-ı Hümayun toplantılarının düzenli olarak devam ettiği XVI. yüzyılda defterdarlar maliyeyle ilgili işleri Topkapı Sarayı'nda görür ve defterdara bağlı personel de sarayda çalışırdı. Ancak XVII. Yüzyılın ortalarına doğru Divan-ı Hümayun ictimaları önemini yitirmeye başlamış ve bu dönemde sadrazam ve defterdarlar saraydan bağımsız bir mekanda ve genellikle kendi konaklarında işlerini yürütmeye başlamışlardır. Fakat defterdarlık kapısının Dîvân-ı Hümâyûn'dan ayrılıp müstakil bir müessese olarak ne zaman kurulduğu bilinmemektedir. Uzunçarşılı, defterdar kapısının XVII. Yüzyılda mevcut olduğunu belirtmekte fakat defterdarların hangi tarihte müstakil bir binaya geçtiğinin bilinmediğini ifade etmektedir²⁰³. Defterdarlık işlerinin XVII. Yüzyıl ortalarına kadar Divan-ı Hümayun'da görüldüğü, Defterdar Divanı'nın 1654 yılından sonra bağımsızlaşıp defterdar kapısının olduğu Matuz tarafından ileri sürülmektedir²⁰⁴.

Defterdarların kendi konaklarında meclis akdettiklerini gösteren XVII. Yüzyılın ikinci yarısına ait bazı belgeler bulunmaktadır. 12 Şevval 1072/ 31 Mayıs 1662 tarihli bir hüccette Şikk-ı Evvel Defterdârı Ahmed Efendi'nin İstanbul'da Vefa Meydanı kurbundaki evinde, huzurunda akd-i meclis eylediği belirtilmektedir.²⁰⁵ Defterdarların Topkapı Sarayı'nın dışında divan akdetmelerinin XVII. Yüzyılın ikinci yarısında

²⁰³ Uzunçarşılı, *Merkez Teşkilatı*, s. 334.

²⁰⁴ Ahmet Mumcu, *Divan-ı Hümayun*, Ankara 1986, s. 69.

²⁰⁵ MAD nr. 6269, s. 138. 12 Şevval 1072 tarihli hüccetin konusu; boğularak katl olunan Mimarbaşı Mustafa Ağa'nın muhallefatının miri için zabtı hakkındadır.

başladığını gösteren belge defterdar konağının Vefa Meydanı yakınında olduğunu da göstermektedir:

“Sebeb-i tahrîr-i kitâb budur ki

Husûs-ı âti’l-beyânın mahallinde tahrîri iltimâs olunmağın savb-ı şer‘den Mevlana Mustafa Efendi bin Ahmed irsâl olunup ol dâhi atabe-i aliyye-i sultâniye - lâ-zâlet meşhûneten bi’l-kıyâme- Şıkk-ı Evvel defterdârı olan Ahmed Efendi -dâme mecduhû- hazretlerinin mahmiye-i İstanbul’da Vefâ Meydânı kurbunda vâki‘ menzillerine varup zeyl-i rakîmde esâmîleri mastûr müslimîn huzurlarında akd-i meclis eyledikde mahmiye-i mezbûrede Ayasofya-i kebîr kurbında Hayreddin Mahallesi sükkânından iken mağzûben katl olunan mi‘marbaşı Mustafa Ağa’nın”

Bu belgeyi destekleyen 11 Muharrem 1083/M 09.05.1672 tarihli bir diğer belgede ise; Şıkk-ı evvel defterdarı kaimmakamı Hasan Efendi’nin “saâdethânelerinde akd-i meclis” eylediği ifade edilmektedir. Bu belgede defterdar kaimmakamı Hasan Efendi’nin evinin hangi semt ve mahallede olduğu belirtilmemektedir²⁰⁶.

“Husûs-ı âti’l-beyânın mahallinde tahrîri iltimâs olunmağın bu fakir dahi mahmiye-i İstanbul’da Soğan Ağa Mahallesi sükkânından olup mahmiye-i mezbûrede bi’l-fi‘il Şıkk-ı Evvel defterdârı kaimmakâmı olan -umdetü’l-emâcid ve’l-ekârim câmiu’l-mehâmid ve’l-mekârim zü’l-kadri’r-refi‘ ve’l-câhi’l-meni‘- Hasan Efendi hazretlerinin sâadethânelerine varup zeyl-i vesîkada muharreru’l-esâmî müslimîn huzurlarında akd-i meclis-i şer‘-i şerîf olundukda.....”

1087 yılında derlendiği bilinen Tevkî Abdurrahman Paşa Kanunnamesinde de, defterdarların yetki sahalarındaki mali şikayetleri kendi hanelerinde kurdukları divanda dinledikleri ifade edildiğine göre XVII. Yüzyılın ikinci yarısında defterdarların Divan-ı Hümayun toplantıları dışındaki faaliyetlerini kendi konaklarında sürdürdüğü anlaşılmaktadır²⁰⁷.

²⁰⁶ MAD nr. 2810, s. 100. 11 Muharrem 1083 tarihli hüccetin konusu; satın alınan zeytin yağının alımı ve sahiblerine teslimi hakkında.

²⁰⁷ Tevkî Abdurrahman Paşa, “.....Ve baş defterdar olan mal vekîlidir ve kendi evinde dîvân ider ve maliyeye müteallik da‘vâları dinler ve maliye tarafından ahkâm virir ve ahkâmın zahrına kuyruklu imza çeker....” s. 517, Osmanlı Kanunnameleri, *Milli Tettebbular Mecmuası*, İstanbul Matbaa-i Amire, 1331.

Defterdar kapısının Divan-ı hümayundan ayrılması ile ilgili olarak XVII. yüzyılın sonlarına ait başka bir belge daha bulunmaktadır. Bu belgede Bab-ı Defteri personelinin çalıştığı bir handan bahsedilmektedir. Kalem hocalarına hitaben yazılan 1110 tarihli hükümde merkez maliye hocalarının çalıştığı han'ın ismi ve nerede olduğu hakkında bir bilgi verilmezken, bütün kalemlerin her gün handa açıldığı, halifelerin ve kisedarların çeşitli bahanelerle işlerine zamanında gelmemeleri sebebiyle işlerin aksadığı, bu durumun düzeltilmesi için kalem hocalarına tenbihlerde bulunulması gerektiği bildirilmektedir²⁰⁸.

“Mefâhirü'l-emâcid ve'l-a'yân aklam hocaları efendiler zîde mecduhum ba'zı umûr-ı mühimme için suâl ve cevâb iktizâ eyledikde te'hîre virilmeyüp ve mesâlih-i ibâdullâh görülp zahmet çekmemek üzre her gün aklam defteri handa açılup ve halîfeler mevcûd bulunmak fermân olunmuşken bu gün Salı ve Cuma'dır deyû halîfeler gelmeyüp nice umûr-ı mühimme suâl ve cevâb te'hîre kalduğundan yevm-i tâtildir deyû yevm-i Cuma'da ve Salı gününde hâna gelmemek itmeyüp kisedarlarınız kiseleriyle ve halifeleriniz cümle handa mevcud bulunmak üzre her birine tenbîh eyleyüp gelmekden imtinâ' ider olur ise ol makûleleri i'lâm eyleyesiz fi 25 S sene 1110”.

Bu belgeden defterdarlığın bazı kalemlerinin XVII. Yüzyılın sonlarına doğru müstakil bir binaya geçtiği anlaşılmaktadır. Fakat bu hanın Defterdar Kapısı'nın sürekli ikameti için kullanılıp kullanılmadığını bilemiyoruz.

XVIII. yüzyılda defterdar kapısı, Paşa kapısı yakınında Bıyıklı veya Bozoklu Mustafa Paşa'nın konağında bulunmaktaydı. III. Sultan Ahmed, bu konağı kızı Fatma Sultan'a verdiğinden defterdar ve büroları Yerebatan Sarayı'na nakledilmiştir. XVIII. Yüzyılın ilk yarısında Divanyolunda Acımusluk civarında seksen odalı büyük bir konağın defterdar kapısı olarak kullanıldığını Uzunçarşılı, Şamdanizade'ye istinaden nakletmektedir. Ancak defterdar konağının yanması sebebiyle Sedefciler civarında Karababa Sokağında Acem Ali Ağa Konağı birkaç defa defterdar kapısı olmuştur. Daha sonra Sultan I. Mahmud 1744'te Çatalçeşme'de yeni bir defterdar kapısı yaptırmıştır²⁰⁹.

²⁰⁸ KK nr. 2796 s.1.

²⁰⁹ Uzunçarşılı, *Merkez Teşkilatı*, s. 335.

1168 yılında Hocapaşa yangınında, defterdar kapısı ve defterhane yanmış ve bunun üzerine Sabık Şeyhülislam Abdullah Efendi'nin Sultanahmet'teki evi geçici defterdar kapısı olmuştur. Uzunçarşılı, 1787 yılında defterdar kapısının Çatalçeşme mevkiinde olduğunu, Vakanüvis Edip Efendi'ye istinaden bildirmektedir. Bütün bu bilgilerden anlaşıldığına göre defterdar kapısı birçok yangınlar geçirmesine rağmen kurulduğu tarihten itibaren Sultanahmet ve civarından ayrılmamıştır.

Defterdarlığın faaliyetleri sonucu XV. yüzyıldan XIX. Yüzyıla kadar büyük bir arşiv de oluşmuştur. Divan-ı hümayun toplantılarının haftada dört gün olarak devam ettiği dönemlerde defterdarlığa ait tüm kayıtlar, defterler, senetler, gelir ve gider cetvelleri maliye hazinesinde saklanmaktaydı. Burada eyaletlerden gelen hesaplar sıra ile ayrı ayrı dolaplara yerleştirilip her dolabın üzerine hesapların ait oldukları eyaletlerin isimleri yazılırdı. Ayrıca bu hesap tomarlarının üzerine de ait oldukları yıllar gösterilirdi²¹⁰.

XVI. yüzyılda defterdarlığa ait evrak ve defterler genelde sandıklar veya kumaş keseler içinde muhafaza edilmekteydi. 984/1576 tarihine ait bazı belgeler İstanbul hassa harcı eminine bu hususta tezkireler yazıldığını göstermektedir. Selh-i Muharrem sene 984/1576 tarihli bir belgede; “Şıkk-ı Evvel’e müteallik maliye ahkâmı hıfzı için”²¹¹ kilitleriyle birlikte iki sandık verilmesi istenmiştir. Ayrıca “Rumeli muhasebesi temessükatı hıfzı için bir kıta sandık ve içinde gelen haraç defterleri hıfzı için bir kıta sandık lazım”²¹² olduğu ifade edilmiştir.

984/1576 tarihli belgelerden Defterdarlıktaki mektup, ahkâm kayıtları ve diğer miri mesâlihe ait evrakların bez ve boğasından imal edilen keseler içinde muhafaza edildiği anlaşılmaktadır. İhtiyaç duyulan bez ve boğası İstanbul hassa harcı eminden tezkire yazılarak talep edilmekteydi. Ayrıca istenilen malzemelerin ne sebeple istenildiği; “Şıkk-ı evvele müteallik maliye ahkâmı tezkirecisi mekâtib hıfzı için bezden

²¹⁰ Uzunçarşılı, *Merkez Teşkilatı*, s. 334.

²¹¹ MAD nr. 7534, s. 143.

²¹² MAD nr. 7534, s. 528.

kese lazım olmuş on zıra bez...”²¹³, “... haliyâ mîrî mesâlih kiseleri için hazîne-i âmireye on bir aded boğası lâzım imiş...”²¹⁴ şeklinde ifade edilmiştir.

XVI. yüzyıla ait maliye ahkâm defterlerinde rastlanılan bazı kayıtlar periyodik olarak maliye ahkâm katiplerine muayyen miktarda kağıt verildiğini göstermekte olup bu kayıtlar dolayısıyla maliye kalemlerinin aylık kağıt sarfiyatı hakkında bilgi almakta ve kağıtların ne tür yazışmalarda kullanıldığını öğrenmekteyiz. Kağıtlar maliye tarafından, “İstanbul Hassa Harcı Eminine²¹⁵ ve Şehreminine²¹⁶” yazılan tezkirelerle talep edilmekte ve maliye ahkâm katiplerine üç ayda bir yüz deste²¹⁷ olarak verilmekteydi. Bunun dışında, maliye bürolarının muhtelif vesilelerle kağıt talep ettiği de olmaktaydı. Meselâ “Maliye cânibinden avâriz ve kürekçi ve cenkci ve peksimed hükümleri yazılmak için otuz deste...”²¹⁸, “...Çayır hizmetine gelen ıstabl-ı âmire voynuklarının hizmetleri neticesinde bunlara icâzet temessükü verilmesi için...”²¹⁹, “...ahkâm-ı şerîfe yazılması için...”²²⁰, “...Vilâyet-i Anadolu’nun mâliye ahkâmı tezkirecisi mîrî ahkâm tezkireleri tahrîri için...”²²¹ ve “...mühimmât-ı mîrî tahrîri için...”²²² kağıt talep edilmiştir. Ayrıca istenilen kağıt miktarı da ihtiyaca göre artıyor veya azalabiliyordu. 15 Ramazan 980/M 19.01.1573 tarihli belgede 5 huzme²²³ kağıt istenirken 15 Zilhicce 980/M 18 Nisan 1573 tarihli bir diğer belgede 10 huzme kağıt²²⁴ istenildiği görülmektedir.

²¹³ MAD nr. 7534, s. 117.

²¹⁴ MAD nr. 7534, s. 1265.

²¹⁵ KK nr. 67, s. 264.

²¹⁶ KK nr. 67, s. 1316.

²¹⁷ KK nr. 67, s. 264.

²¹⁸ KK nr. 67, s. 666.

²¹⁹ KK nr. 67, s. 1156.

²²⁰ KK nr. 67, s. 1316.

²²¹ MAD nr. 7534, s. 571.

²²² MAD nr. 7534, s. 1695.

²²³ KK nr. 67, s. 983.

²²⁴ Huzme; demet, deste demektir. KK nr. 67, s. 1156.

İKİNCİ BÖLÜM

MALİYE AHKÂM DEFTERLERİ

A- Maliye Ahkâm Defterlerinin Ortaya Çıkışı ve XVI. Yüzyıl Maliye Ahkâm Defterleri

Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde, XVI. yüzyıla ait muhtelif türde ahkâm defterleri mevcut olup bunlardan bir gurubunu da maliye ahkâm defterleri teşkil etmektedir. Maliye ahkâm defterleri baş defterdarlara verilen yetkiler neticesinde maliye ile ilgili konularda, defterdarların, padişah adına sâdır ettikleri hükümleri ihtiva etmektedir²²⁵. Ahkâm, hükmün çoğulu olup “padişah buyruğu” anlamına gelmektedir. Osmanlılarda hükümler bizzat padişah tarafından ısdâr edilmez; Padişahın yetki verdiği makam veya bu makama bağlı daireler, onun adına hüküm verebilirdi. Bu bakımdan hükümler sadrazam veya defterdarlar tarafından sâdır olurdu. Defterdarlar tarafından sâdır edilen hükümlerin toplandığı defterlere ise ahkâm-ı maliye denilirdi²²⁶.

²²⁵ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinin Merkez ve Bahriye Teşkilatı*, Ankara, 1984, s. 83.

²²⁶ Rumeli ve Anadolu defterdarlıkları, önceleri kendi dairelerinden çıkan ahkâmı coğrafi bölge esasına göre tutulan Rumeli ve Anadolu ahkâm defterlerine kaydederken, XVI. yüzyıl sonlarından itibaren maliye kalemlerinin artması üzerine, kalemler kendi dairelerinden çıkan ahkâmı ayrı defterlere kaydetmeye başlamışlardır. XVII. Yüzyıldan itibaren maliyeyle ilgili ahkâm, Evamir-i Maliye Kalemi tarafından tanzim edilmeye başlanmış ve maliye ahkâm defterleri de zamanla kendi içerisinde, mevkufat, mukataa ve Baş muhasebe ahkâmı şeklinde serilere bölünmüştür. Bunlar defterdarlığa bağlı baş muhasebe, baş mukataa, mevkufat gibi kalemlerde hazırlanırdı. Baş muhasebe ve baş mukataa dairelerinden çıkan emir ve tezkireler, muhasebe-i evvel ahkâmı, mukataa-i evvel tezkire ve ahkâmı veya mevkufat defterleri denilen defterlere kaydedilirdi. Halil Sahillioğlu, “Ahkâm Defteri”, *DİA*, c. 6, s. 40-46; İdris Bostan, “Kuyûd-ı Mühimmât Defterlerinin Osmanlı Teşkilat

Maliye ahkâm defterlerinin hangi tarihten itibaren tutulmaya başlandığına dair elimizde kesin bir bilgi yoktur. Ancak XV. Yüzyıla ait bazı belgeler bu defter türünün mevcudiyetini göstermektedir. Maliye ahkâm defterlerinin ortaya çıkışıyla ilgili olarak değerlendirilebileceğimiz ilk belge Fatih Kanunnamesi'dir. Kanunnamenin bir maddesi, padişahın tuğrası ile hüküm yazma yetkisini Divan-ı Hümayun'un üç asli üyesinden biri olan defterdarlara da tanımaktadır:

“Ve tuğrâ-yı şerîfîm ile ahkâm buyurulmak üç cânibe müfevvazdır. Umûr-ı âleme müteallik ahkâm umûma vezîr-i a'zam buyuruldusu ile yazıla. Ve mâlîma müteallik olan ahkâmı defterdarlarım buyuruldusu ile yazalar. Ve şer'-i şerîf üzere deâvî hükmünü kadiaskerlerim buyuruldusu ile yazalar.”

Kanunname'den öğrendiğimiz bu bilgiler çerçevesinde, Fatih döneminde hükümlerin yazıldığı üç ayrı dairenin ve buna bağlı olarak hükümlerin kaydedildiği farklı ahkâm defter türlerinin mevcut olabileceği ileri sürülebilir.

Maliye ahkâm defterlerinin mevcudiyeti ile ilgili olarak değerlendirebileceğimiz diğer bir belge Darphane mukataalarına ait bir muamelat kaydı olup 15 Şevval 887/27 Kasım 1482 tarihli bu kayıta “hüküm verildi ki teftiş oluna, ahkâmda mezkûrdur” şeklindeki ibare, ahkâm defterlerinin II. Bayezid'in saltanatının ilk yılına tesadüf eden bir tarihte tutulmaya devam edildiğine önemli bir delil teşkil etmektedir.²²⁷

Maliye ahkâm defterlerinin varlığına işaret eden diğer bir kayıt ise XVI. yüzyılın başlarına ait olup bu kayıta defterin Anadolu'ya ait olduğunun belirtilmesi bu döneme ait maliye ahkâm defterlerinin coğrafi bölge esasına göre tutulduğunu göstermektedir. II. Bayezid dönemine ait 916/1510 tarihli belgede²²⁸ Anadolu ahkâm defterine kaydolunan pencik kanunnamesinden bahsedilmektedir.

Maliye ahkâm defterlerinin mevcudiyetini gösteren bu tür kayıtlara rağmen Fatih, II. Bayezid ve Yavuz Sultan Selim dönemlerinden günümüze herhangi bir maliye

Tarihi Bakımından Önemi, *Osmanlı Türk-Diplomatiği Semineri (30-31 Mayıs 1994, İstanbul)* Edebiyat Fakültesi, İstanbul 1995, s. 145.

²²⁷ Feridun Emecen-İlhan Şahin, *II. Bayezid Dönemine Ait Bir Ahkâm Defteri*, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, İstanbul 1994, s. XIII.

²²⁸ Ahmet Akgündüz, *Osmanlı Kanunnameleri ve Hukuki Tahlilleri, II. Bayezid Devri Kanunnameleri*, Fey Vakfı, İstanbul 1990, s. 131.

ahkâm defteri ulaşmamıştır. Elimizdeki ilk maliye ahkâm defteri Kanuni dönemi başlarına ait olup 927/1521 tarihli dir.²²⁹ Bu defterden ilk kez bahseden tarihçilerimizden biri olan İsmail Hakkı Uzunçarşılı, ahkâm defterlerini tek bir defter türünden oluşan bir seri olarak değerlendirmektedir. Uzunçarşılı, ahkâm defterlerinin muhtevası ve türü üzerinde durmamakta, bu defter türü hakkında ise şu değerlendirmeleri yapmaktadır:

“Ahkâm defterlerinden bugün elde bulunan en eski defter 927/1521 tarihli olanıdır. Ahkâm defterleri sonradan karışmış veya zayi olmuş ve ancak 1152 /1793 tarihinden itibaren, 1295/1878 senesine kadar muntazaman devam etmiştir. Sonra Bay Kamil Kepeci’nin himmeti ile XVI. yüzyıl ve sonraki senelere ait defterlerden bulunabilenleri ayrı bir tasnif olarak tertip edilmiştir.”²³⁰

Halil Sahillioğlu ise 927/1521 tarihli defteri, maliye ahkâm defter türünün en eski örneği olarak nitelendirmekte²³¹ ve bu defter için “daha ziyade mali ahkâmı ihtiva etmektedir” demektedir. Sahillioğlu da bu defter türünün müstakil bir seri teşkil edip etmediği hususunda bir yorum yapmamıştır.

Maliye ahkâm defterleri defterdarlar tarafından tutulduğu halde bu defterler Başbakanlık Osmanlı Arşivi’nde yürütülen tasnif çalışmaları esnasında Divan-ı Hümayun tarafından tutulan diğer ahkâm ve mühimme defterleri arasında tasnif edilmiş ve dolayısıyla bu defterlerin müstakil bir defter serisi teşkil edip etmediği anlaşılamamış ve bu konuda herhangi bir çalışma da yapılmamıştır.

XVI. yüzyıl maliye ahkâm defterleri, dağılmış olduğu tasniflerde farklı bir seri adı altında ve farklı bir isimle kaydedilmiştir. Defterdarlar tarafından tutulması ve maliye hükümlerinin suretlerini ihtiva etmesi sebebiyle bu tezde maliye ahkâm defterleri ismi ile anılacak olan bu defter serisi, ilk kez Kamil Kepeci tarafından tasnif edilmeye çalışılmıştır. Kepeci, içerisinde muhtelif türde hükümlerin kaydedildiği on üç defteri, defterlerin tutulduğu müesseseyi dikkate almaksızın “Ahkâm Defterleri”

²²⁹ Kepeci 61 nmaralı defter bir maliye ahkâm defteri olup formları tam ve ciltli olarak günümüze ulaşmıştır. Fakat tam bir yılı ihtiva etmemektedir. Defter, Kanuni Sultan Süleyman’ın saltanatının ilk yıllarına aittir.

²³⁰ Uzunçarşılı, *Merkez ve Bahriye Teşkilatı*, s. 83.

²³¹ “Bu gün Başbakanlık Osmanlı Arşivi’nde muhtelif tasniflerde yer alan maliye ahkâm defterlerinin en eskilerinden biri 927 (1521) tarihli olup Kamil Kepeci tasnifinde (nr. 61) yer almakta ve daha ziyade Rumeli’ye ait mali ahkâmı ihtiva etmektedir”. Halil Sahillioğlu, “Ahkâm Defteri” *DİA*, c. 6, s. 40-46.

şeklinde genel bir başlık altında tasnif etmiştir. Bu tasnifteki 61, 62, 63 ve 67 numaralı defterler maliye ahkâm defteridir. Kepeci tasnifinde yer alan bu serideki diğer dokuz ahkâm defteri ise tahvil ahkâm defteridir.

Bir gurup maliye ahkâm defteri de Maliyeden Müdevver Defterler tasnifi içerisinde dağılmış halde bulunmaktadır. Bu serideki 19668, 19322, 15367, 233, 2775, 7534 ve 9821 numaralı defterler maliye ahkâm defteridir.

Kepeci ve Maliyeden Müdevver Defter serilerinin dışında da bazı maliye ahkâm defterlerine tesadüf edilmektedir. Bunlardan biri Mühimme defterleri arasında tasnif edilen 41 numaralı defter olup Anadolu Defterdarlığı'ndan çıkan ahkâmı toplamaktadır²³². Diğer bir maliye ahkâmı yine Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde yer alan Devâir-i Evâmir-i Maliye tasnifi serisinde (D.EVM) 26278 numarada kayıtlı olup, bu defterde birbirinden farklı tarihlere ait üç defter parçası bir arada ciltlenmiştir.

İbnü'l-Emin Dahiliye evrakı içerisinde de bir adet maliye ahkâm defter parçasına rastlanmıştır. Bu defter MAD serisinde bulunan 19322 no da kayıtlı maliye ahkâm defteriyle aynı özellikleri taşımaktadır. Bu iki defter parçası aynı defterden kopmuş parçalar olmalıdır.

Yukarıda zikredilen serilerdeki maliye ahkâm defterlerinin birbirleriyle mukayesesi, XVI. yüzyılda bu defterlerin diğer divan defterlerinden bağımsız bir seri oluşturduğunu ortaya koymaktadır. Kamil Kepeci, Maliyeden Müdevver Defterler ve Mühimme Defterleri kataloglarında XVI. yüzyıla ait 12 adet maliye ahkâm defteri bulunmaktadır. Bu defterler sayfa sayısı bakımından Divan-ı Hümayun tarafından tutulan diğer ahkâm defterlerinden çok daha hacimlidir. Her bir defterde bir yıllık mali hükümler kayıtlı bulunmaktadır. Ancak bu döneme ait bazı defterler tam bir yılın hükümlerini ihtiva etmeyip parça defterler olarak günümüze kadar ulaşmıştır.

²³² Sahillioğlu, aynı yer.

XVI. Yüzyıl Maliye Ahkâm Defter Listesi

Seri	Defter Numarası	Tarih	Sayfa Sayısı	Hüküm Sayısı
KK	61	927	436	1092
İE.DH	20	934	118	276
MAD	19322	934-954	28	62
A.DVN.ŞKT	979	960	16	26
KK	62	951	915	1640
KK	63	960	938	1515
MAD	233	960	138	256
MAD	2775	973-974	1984	4314
D.EVM	26278	976-987	235	673
KK	67	980	1362	4604
MAD	7534	984	1848	4256
MM	41	987	504	1076

XVI. yüzyıla ait ilk defter Kamil Kepeci tasnifindeki 61 numaralı defterdir. 927 tarihli olan defterin ilk beş sayfası boş olup toplam 426 sayfadır. Defter, Rumeli bölgesine ait mali hükümleri havidir. 61 numaralı maliye ahkâm defteri 40 sayfalık formalar halinde düzenlenmiştir. Her formanın başında formanın ait olduğu aya işaret eden başlık kaydı yer almaktadır. Defter aylara ve aylar içinde de cüzlere ayrılmıştır. Bu defterde Şaban ayına ait bölüm bulunmamaktadır. 1 Muharrem-29 Zilhicce 927/12Aralık1520 – 30 Kasım1521 tarihleri arasını ihtiva eden ve 12 x 35 ebadındaki defterde 765 Hüküm, 154 Sebeb-i Tahrir Hükümü, 106 Tezkire, 34 Berat, 6 adet ve kanun hükümleri ve 1 adet de Huccet kaydedilmiştir. Defterin dış kapağı karton üzeri bez, sırt kısmı ise yıpranmış siyah bir deri ile ciltlenmiştir. İç kapakta sonradan yapıştırılmış adi ince sarı bir sayfa bulunmaktadır. Defterin bazı sayfaları çift olarak numaralandırılmıştır. Ayrıca defterin ilk sayfaları rutubetten zarar görmüş ve tamir edilmiştir.

Maliye ahkâm defterlerinden ikincisi İbnü'l-Emin Dahiliye serisinde 20 numaralı ve Gurre-i Muharrem 934 - 9 Rebiulahir 934/27 Eylül 1527 – 2 Ocak 1528 tarihleri arasındaki mali hükümleri ihtiva eden parça defterdir. 11 x 25 cm. ebatlarındaki defter 118 sayfa olup, Anadolu ve Rumeli maliye ahkâmını ihtiva etmektedir. Bu defterde; 202 Hüküm, 20 Tezkire, 15 Sebeb-i Tahrir, 12 Adet ve Kanun Hükümü, 2 Berat ve 1 tane de İbtida kaydı bulunmaktadır. Defterde dış ve iç kapak bulunmamaktadır. Yazı türü divânî olup yazılar okunaklıdır. Bazı kayıtlar ise siyakatla yazılmıştır. 51. varaktan sonra gelen bütün sayfaların alt ve üst kısımları kopuk olup üst kısımdaki belgeler okunamamaktadır. Üst kısımdaki hükümlerin okunamadığı sayfalar 78 – 115 arasını oluşturmaktadır.

Bu yüzyılın üçüncü defteri Maliyeden Müdevver Defterler serisinde 19322 numaralı defter olup, farklı tarihlere ait iki parça defterin bir araya getirilmesiyle oluşmuştur. Birinci parça 25 sayfa ve 934/1527 tarihli olup Rumeli bölgesinden; Karaferiye, Gelibolu, İnez, Drama, İstanbul, İlbasan, Ohri, Malkara, Avlonya, İstiranca, Zeniha, Narda, Pirlepe, Tırhala, Dimetoka, İskenderiye, Selanik, Badracık, Balyabadra, Gümölcine, Filorina, Karasu Yenicesi, Kızılağaç, İnöz, Podguriçe'ye gönderilen hükümleri ihtiva etmektedir. İkinci parça ise 3 sayfadan ibaret olup 954/1547 tarihine ait Anadolu bölgesinden; Biga, Lapseki, Gördek, Balıkesir, Akhisar, Tire, Vilayet-i Anadolu, Uşak, Manisa ve İzmir'e gönderilen maliye hükümlerini içermektedir. Dış cildin ebadı 11.8 x 35.3 cm, ilk yirmi beş sayfanın ebadı 10.5 x 30.5 cm, son üç sayfanın ebadı ise 10.5 x 34.1 cmdir.

Defterde etiket ve başlık kaydı mevcut değildir. Defterin 27. sayfanın baş kısmında “el-cüzü'l-hamis fi sene 954” kaydı bulunmaktadır.

Bu defterde; 51 Hüküm, 6 Sebeb-i Tahrir Hükümü, 3 Tezkire ve 1 Berat kaydı bulunmaktadır. Defter tuz işletmeciliği, mukataa gelirlerinin toplanılması, bazı mukataalara emin, katip, amil tayinleri borç ve alacak hükümleri, cami ve su yolu tamirlerine dair hükümleri ihtiva etmektedir. Ayrıca ispençe ve avarız gelirlerinin tahsili, korucu nasbı hakkında da hükümler yer almaktadır. Sayfaların alt kısmı çürüdüğü için tamir edilmiştir. Cildi orijinal olmayıp defter parçası restore edildikten sonra yapılmıştır.

Dördüncü defter Kamil Kepeci tasnifinde 62 numarada yer alıp 1 Muharrem 951 - 29 Zilhicce 951/25 Mart 1544 - 13 Mart 1545 tarihleri arasındaki hükümleri ihtiva

etmektedir. 13 x 34,3 cm ebadındaki defter 915 sayfadan müteşekkildir. Rumeli bölgesine ait mali hükümleri ihtiva eden defter, Kamil Kepeci 61 numaralı defterle aynı diplomatik özellikleri göstermektedir. Ancak bu defter sayfa ve hüküm sayısı itibarı ile 61 numaralı defterden daha hacimlidir. Buna ek olarak forma başlarında “el-cüzü’s-sani, el-cüzü’s-salis” şeklinde sadece formanın sıra numarasına işaret edilen başlık kayıtları bulunmaktadır. Defterin birinci sayfasında “el cüzü’l-evvel” başlığı bulunup burada hüküm kaydedilmemiştir. İkinci sayfada ise; “Ahkâm-ı şehri-i Muharremü’l-haram sene ihda ve hamsin ve tis’a mie” şeklinde harekelenmiş bir başlık yer almaktadır.

Bu defterde; 1312 Hüküm, 182 Sebeb-i Tahrir, 26 Tezkire, 23 Berat ve 10 adet de Âdet ve Kânûn Hükümü bulunmaktadır. Dış kapak karton üzeri bez kaplı, sırt kısmı ise yıpranmış siyah deri ile ciltlenmiştir. İç kapak bulunmayıp sonradan adi sarı bir sayfa iç kapak olarak yapıştırılmıştır. Sayfa numaraları orijinal olmayıp sonradan verilmiştir. İlk 110 sayfadan sonra defter hata ile sayfa numarası 102 den başlanarak tekrar numaralandırılmıştır. Defter cüzlere ayrılmıştır. Bazı fasiküller şirazedden ayrılmış durumdadır. Ancak defter tamir görmemiş sayfalar sağlam yazılar okunaklı ve gayet düzenli bir şekildedir.

Beşinci defter Kamil Kepeci tasnifinde 63 numarada kayıtlı olup 960/1552 tarihlidir. Defter 938 sayfadan müteşekkildir. Defterdeki maliye hükümleri Anadolu bölgesine aittir. Hükümler Ramazan ayında sona ermektedir. 13 x 35,5 cm ebadındaki defter aynı serideki 61 ve 62 numaralı defterlerle aynı diplomatik hususiyetlere sahiptir. 927-930 sayfaları arası sayfaların ebadı diğer sayfalara göre daha küçüktür. İlk sayfada başlık kaydı bulunmamaktadır. Ayrıca birinci cüz kaydı da yoktur. 23. sayfada ikinci cüz kaydı sayfa başlığı kaydı ile birlikte bulunmaktadır. 47. sayfada ise üçüncü cüz bulunmaktadır. Genelde 20 veya 22 sayfada yeni bir cüz başlamaktadır. 169. sayfada başlık kaydı için yer bırakılmadığından sonradan ale’l-ade bir başlık yazıldığı anlaşılmaktadır.

Defter restorasyondan geçmiş ve cildi yenilenmiştir. Dış kapağı kavun içi renginde ve üzeri şemselidir. İç kapakta ebrulu bir sayfa bulunmaktadır. Bu defter konuları itibarı ile önceki maliye ahkâm defterlerinden bazı farklılıklar arz etmektedir. Vakıf arazileri, vakıf gelirleri ve vakıfların işleyişi ile ilgili muameleleri ve bunlarla ilgilenen vakıf görevlilerine ait hususlar diğer maliye ahkâm defterlerine nisbetle daha yoğundur. Diğer bir fark ise daha önceki maliye ahkâm defterlerinde sıkça geçen patrik,

metropolitan, papaz ve keşişlerle ilgili olarak bu defterde hemen hiçbir belgeye rastlanmamaktadır. Bu defterde; 1400 Hüküm, 72 Sebeb-i Tahrir, 41 Tezkire, 8 Berat ve 5 tane de İbtida kaydı bulunmaktadır.

Altıncı defter Maliyeden Müdevver defter serisi içinde 233 noda kayıtlı olup 23 Ramazan 960-29 Zilhicce 960/2 Eylül 1553-6 Aralık 1553 tarihleri arasındaki hükümleri ihtiva eder. 12,5 x 36 cm ebadında ve 138 sayfadan ibaret olan defter eksik olup Anadolu ve Rumeli'ye ait hükümleri ihtiva eder.

Defterin cildi kırmızı karton olup sırt kısmı yıpranmış ince kahverengi deriden yapılmıştır. Defterin baş kısmında sayfalar eksik olup sayfa numaraları sonradan Osmanlıca olarak verilmiştir. Ayrıca fasiküller şirazeden kopuk olup tamire ihtiyacı bulunmaktadır, yazı stili divânî ve okunaklıdır. Bu defterde nişan-ı hümayun ve ibtida kaydı bulunmamaktadır. Defterde; 242 Tezkire, 6 Sebeb-i Tahrir ve 2 Hüküm bulunmaktadır.

Yedinci defter 7 Cemaziyelahir 960-9 Cemaziyelahir 960 tarihleri arasındaki maliye ahkâm hükümlerini ihtiva eden parça halinde olup A.DVN.ŞKT tasnifinde 979 numarada kayıtlıdır. Şikayet defterleri katalogunda bulunan ve şikayet ahkâmı ile hiçbir ilişkisi bulunmayan bu defter parçası 16 sayfa olup Anadolu ve Rumeli maliye ahkâmını havi ve 11,5x34 cm ebadındadır.

Tek forma halinde olan defterin sayfaları kopuktur. Dış ve iç kapak bulunmamaktadır. Sayfaların hemen hepsi rutubetten sararmış fakat yazı okunaklıdır. Yazı stili divânîdir. Bu defterde; 23 hüküm ve 3 sebeb-i tahrir bulunmaktadır.

Sekizinci defter Kamil Kepeci tasnifinde 2775 noda kayıtlı olup selh-i Muharrem 973 - 29 Zilhicce 973/27 Ağustos 1565 - 17 Temmuz 1566 tarihleri arasındaki hükümleri ihtiva etmektedir. 14 x 36 cm ebadındaki defter Anadolu ve Rumeli bölgesine ait mali hükümleri ihtiva etmektedir.

1984 sayfa olan defter XVI. Yüzyıla ait defterlerin en kapsamlısı olup defterin son kısmında bir de fihrist bulunmaktadır. Bu fihristin başlığı “Defter-i fihrist-i ahkâm-ı şerif-i maliye el vaki‘ fi sene 973 yevmü’s-sebt”²³³ şeklindedir. Fihrist kısmı 46 sayfadır. Bu defterde 4366 Hüküm, 362 Sebeb-i Tahrir Hükümü, 286 Tezkire, 42 Berat, 3

²³³ KK nr. 2275, s. 1937.

Cizye kaydı, 3 adet de Rûsum kaydı olmak üzere toplam 5062 kayıt yer almaktadır. Deftere sayfa numaraları verilirken 329, 490, 491, 642, 643, 1098, 1099, 1212, 1213, 1226, 1227, 1626 ve 1627 numaralı sayfalar mükerrer numaralandırılmıştır.

Dokuzuncu defter ise Devâir-i Evâmîr-i Mâliye tasnifinde (D.EVM) 26278 numarada kayıtlı olup 976-987/1568-1579 tarihleri arasını ihtiva etmektedir. 236 sayfa olan bu defter, üç adet maliye ahkâm defter parçasının biraya getirilmesi ile oluşturulmuştur. İlk parça 976/1568 tarihli olup 176 sayfa, ikinci parça 981/1573 tarihli olup 43 sayfa, son parça ise 987/1579 tarihli olup 16 sayfadır.

14,5 x 43,5 cm ebatlarındaki bu defterin; dış cilt; kenarları kırmızı deri cilt, üst kısmı mor karton ortası şemseli, iç kapak açık yeşil kağıt ve kalın beyaz sayfalıdır. Defter, tamirden geçmiştir. Yazı stili divânîdir. Bu defterde; 566 Hüküm, 56 Sebeb-i Tahrir, 36 Tezkire ve 4 adet Berat kaydı bulunmaktadır.

Onuncu defter Kamil Kepeci tasnifinde 67 numarada kayıtlı olup 980/1572 tarihli. 43.5 x 15.5 cm ebadındaki defter 1362 sayfa olup Anadolu ve Rumeli bölgelerine ait mali hükümleri havidir. Defter ciltli olup ebrulu bir iç sayfası bulunmaktadır. Deftere sayfa numarası verilirken 66'dan 69'a atlanmış; 586, 587 numaralı sayfalar mükerrer numaralandırılmış; defter ciltlenirken 1172 - 1287 arası sayfalar 1129 - 1130 numaralı sayfalar arasına yerleştirilmiştir. Defterdeki hükümlerin yazı stili divânî ve okunaklıdır. Defterde 3772 Hüküm, 342 Sebeb-i Tahrir Hükümü, 226 Tezkire, 29 Berat, 2 şer tane Hane ve İспенçe kaydı, 1'er tane de Eflak ve Bağat Resmi kaydı olmak üzere toplam 4375 adet kayıt yer almaktadır.

On birinci defter Maliyeden Müdevver Defterler serisinde 7534 numaralı ve 984/1576 tarihli defterdir. Defterin ilk sayfasının baş kısmında "Haraca Müteallik Ahkâm-ı Şerîfedir sene 984" şeklinde bir başlığın altında haraçla ilgili bazı hükümler kaydedilmiştir. 16 x 44cm ebadındaki defter 1848 sayfa olup Anadolu ve Rumeli bölgelerine ait mali hükümleri ihtiva etmektedir. Defterin arka kısmında 1817. sayfada "Fihrist-i Ahkâm-ı şerîf-i mâliye tâbî'-i Şikk-ı Evvel el-vâki' fi 25 Muharremu'l-Haram sene 984, bu bendenin mübâşeret-i tarihidir." şeklinde bir başlık altında 31 sayfalık bir de fihrist yer almaktadır.

Defter tamirden geçmiş olup, karton üzeri bağcıklı siyah ciltlidir. İç sayfa ebruludur. Defterin 16-23, ve 24-25-26-27. sayfaları boştur. 2775 numaralı defterde;

5257 Hüküm, 454 Sebeb-i Tahrir Hükümü, 251 Tezkire, 21 Berat, 3 Cizye, 1 Havale, 1 İspençe ve 1 tane de Tayin kaydı bulunmaktadır.

XVI. yüzyıla ait 12. ve son defter Mühime Defterleri serisinde 41 numaralı ve 987/1579 tarihli maliye ahkâm defteridir. 504 sayfadan müteşekkil bu defterde Anadolu maliye ahkâmını havi hükümler bulunmaktadır. Defterin ilk sayfasının baş kısmında “Ahkâm-ı şehr-i Şabanu’l-Muazzam min şuhûr-ı sene 987 el-cüzü’l-evvel” ibaresi yer almaktadır. Başbakanlık Osmanlı Arşivi’nde mühimme serisi içinde tasnif edilen ve 15.1 x 44 cm ebadındaki bu defter 29 Receb 987 – Selh-i Z 987/21 Eylül 1579 - 16 Şubat 1580 tarihlerini kapsamaktadır. Defterde kayıtlı hüküm sayısı 1076 dır. Bu hükümlerin içinde 16 Sebeb-i Tahrir, 2 Tezkire, 2 tane de Berat kaydı bulunmaktadır. Defterin; Dış kapak karton üzeri ebrulu, sırt kısmı açık kahverengi deri yıpranmış, formları sağlam, yazılar okunaklı sayfalar düzgün, yaklaşık 14 formadır. İç kapak ebruludur. Deftere sonradan sayfa ve hüküm numaraları verilmiş, hüküm numaraları kırmızı mürekkeple yazılmıştır. Defterin dış kapağında “Mühimme Defteri Min evâil-i Şaban sene 987, ilâ âhir-i Zilhicce sene 987” şeklinde bir etiket bulunmakla birlikte hükümler Şaban ayından değil Recep ayından başlamaktadır. Yazı türü divânîdir.

B- Maliye Ahkâm Defterlerinde Başlık Kayıtları

Maliye ahkâm defterleri diğer ahkâm defterlerinden diplomatik hususiyetler bakımından farklılıklar arz etmektedir. Maliye ahkâm defterlerinde defter ebatları, belge türleri ve başlık kayıtları diğer ahkâm defterlerinden farklı bir şekilde düzenlenmiş olup ayrıca bu defterler kendi içerisinde de başlık kayıtları bakımından farklılıklar göstermektedir.

XVI. Yüzyıl maliye ahkâm defterlerinde başlıklarda yer alan tarihin, Arapça aylar esasına göre düzenlendiği görülmektedir. Bu defterlerden ciltleri dağılmadan günümüze ulaşanları Muharrem’den Zilhicce’ye kadar tam bir hicri yılın mali hükümlerini ihtiva etmektedir.

Maliye ahkâm defterlerinden ilki olan 927/1520-1521 tarihli defterin başlık kayıtları geç tarihli maliye ahkâm defterlerine göre daha basit bir şekilde düzenlenmiştir. Bu defterin birinci sayfasındaki başlık “Ahkâm der şehr-i Muharremü’l-Haram sene seb’a işrîn tis’a mie” şeklindedir.

Belge 8

احكام در شهر
محررم الحرام
سنة ٩٢٧

927 tarihli defterin başlık kaydı (KK nr, 61, s.1)

İkinci sayfanın başında birinci sayfadaki başlık kaydı tekrarlanmaktadır. Buradaki başlıkta “ahkâm” kelimesi yazılmamış ve başlık, “Der şehr-i Muharremü’l-Haram sene 927” şeklinde kaydedilmiştir. Birinci başlıkta sene kaydı yazıyla belirtilmişken ikinci başlıkta sene kaydı rakamla gösterilmiştir.

Bu defterde, geç tarihli defterlerden farklı olarak gün tarihli başlık kayıtları da kullanılmıştır. Yalnız gün başlıklı tarihler bütün defter boyunca sadece 6 yerde karşımıza çıkmaktadır. Gün tarihli başlıkların ilki şu şekilde düzenlenmiştir:

“Yevmü’s-sebt fî gurre-i Rebû’l-evvel sene 927”²³⁴

Belge 9

السنة ٩٢٧ في رجب الاول

927 tarihli defterde gün tarihli bir başlık (KK nr. 61, s. 174)

Bu defterde başlık kayıtları standart bir ifade şekline sahip değildir. Bazı başlıklar: “Der şehr-i Muharremü’l-Haram sene 927”²³⁵ şeklinde düzenlenmişken bazıları ise “Ahkâm-ı şehr-i Saferu’l-Muzaffer sene 927”²³⁶ şeklinde kayd edilmiştir.

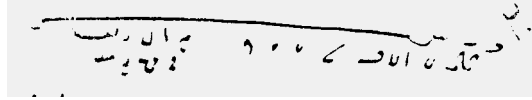
²³⁴ KK nr. 61, s. 106, 174.

²³⁵ KK nr. 61, s. 41.

²³⁶ KK nr. 61, s. 81.

Başlıkta sene bazı zaman yazıyla bazen de rakamla gösterilmiştir: “Ahkâm-ı şehr-i Cemaziye’l-evvel sene seb’a ve işrin ve tis’a mie”²³⁷ veya “Der Şehr-i Saferu’l-muzaffer sene 927, yevmü’l-hâmis fî gurre-i minhu”²³⁸.

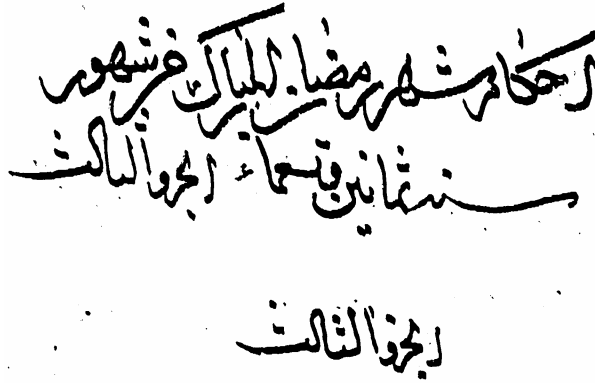
Belge 10

Senenin rakamla yazıldığı bir başlık kaydı.

Bazı başlıklarda Arapça aylar o aylara ait ihtiram sıfatıyla birlikte verilmişken bazı ayların sadece isimleri zikredilmiştir. Başlıklarda aylar için kullanılan ihtiram sıfatları şöyledir: Muharremu’l-Haram, Saferu’l-Muzaffer, Recebü’l-Mürecceb, Şabanu’l-Muazzam, Ramazanu’l-Mübârek, Şevvali’l-Mükerrem, gibi.

Belge 11

KK nr. 67, s. 873

927/1520 tarihli defterde bir ayda kaydedilen hüküm sayısının yoğunluğuna göre otuz veya kırk sayfada formanın ait olduğu ayı gösteren bir başlık bulunmaktadır. Böylece defter aylara göre bölümlenmiş, cüzlere ayrılmıştır. Bazı aylara ait tek bir cüz başlığı bulunurken bazılarında ise aynı aya ait üç başlık kaydı görülmektedir. Bu da bazı aylarda işlem yoğunluğunun arttığını göstermektedir. Diğer maliye ahkâm defterlerinde

²³⁷ KK nr. 61, s. 231.

²³⁸ KK nr. 61, s. 52.

cüzlerin sıra numarasını gösteren el cüzü'l-evvel, el-cüzü's-sâni şeklinde kayıtlar 927/1520 tarihli defterde yoktur.

951/1544 tarihli KK 62 numaralı maliye ahkâm defterinde bazı başlık kayıtlarında diğer maliye ahkâm defterlerinden farklı olarak başlıkta bir duâ cümlesi de bulunmaktadır: “Ahkâm-ı Şehr-i Saferu'l-Muzaffer hatemallâhu bi'l-hayr ve'z-zafer fî sene ihdâ ve hamsîn ve tis'a mie”²³⁹ Bu tür dua cümlelerine XVI. Yüzyıl maliye ahkâm defterlerinde fazlaca rastlanmaz. KK 62 numaralı maliye ahkâm defterindeki başlık kayıtları Belge 8'de de görüleceği üzere harekeli bir şekilde yazılmıştır. İlk maliye ahkâm defterinden farklı olarak ileri tarihlere ait her ayın hüküm yoğunluğuna bağlı olarak artan sayıda cüzlere ayrılmaktadır.

Belge 12

KK nr. 62, s. 112

XVI. yüzyılın sonlarına ait maliye ahkâm defterlerinde öncekilerden farklı olarak “ahkâm” kelimesi yerine “defter” kelimesi kullanılmıştır.

“Defter-i şehr-i Rebiu'l-evvel min şuhûr-ı sene sitte ve seb'în ve tis'a mi'e el-cüzü'r-râbi”²⁴⁰

Başlık kayıtlarında bazen iki ayın bir arada verildiği de görülmektedir.

“Ahkâm-ı şehr-i Şabanu'l-Muazzam min şuhûr-ı sene 987 el-cüzü'r-râbi' ma'a Ramazanu'l-Mübarek”²⁴¹

²³⁹ KK nr. 62, s. 112.

²⁴⁰ D.EVM nr. 26278. Bu defterde üç ayrı tarihe ait maliye ahkâm defter parçası bir araya getirilmiştir. İlk defter 976 tarihine ait olup 176 sayfadan ibarettir. İkinci defter ise 981 tarihli olup 44 sayfadır. Son defter ise 16 sayfadan ibaret olup 987 tarihlidir.

Bazı maliye ahkâm defterlerinde deftere yazılan hükümlerin ait olduğu konuları ifade eden başlık kayıtları da bulunmaktadır:

“Haraca müteallik Ahkâm-ı şerîfedir sene 984”²⁴²,

“Haraca Müteallik bazı ahkâm-ı şerîfedir el-vâki’ fî yirmi iki, sene semânin ve tis’a mie”²⁴³

Her ne kadar başlık kayıtları bu şekilde olsa da defterlere kaydedilen hükümler konuları bakımından diğer defterlerden farklı değildir. 973-984/1565-1576 tarihli maliye ahkâm defterlerinin sonunda birer fihrist de bulunmaktadır. 984/1576 tarihli defterin fihristinin başlığı maliye ahkâm defterleri arasında defterin türüne işaret eden yegâne başlık kaydı olarak dikkat çekmektedir. Bu başlık:

“Fihrist-i Ahkâm-ı şerîf-i mâliye tâbî’-i şikk-ı evvel el-vâki’ fî 25 Muharremü’l-Haram sene 984, bu bendenin mübâşeret-i tarihidir” şeklindedir. Ayrıca burada defteri tutan katibin kayıt tutmaya başlama tarihini de belirtmiş olması dikkate değerdir.

XVI. yüzyıl başlık kayıtlarında defteri tutan defterdarlık veya kalem ismine yer verilmemiştir. Ancak XVII. Yüzyılın başlarından itibaren başlıklarda defterin ait olduğu defterdarlık ve kalemin ismi kaydedilmeye başlanmıştır. Bu gelişme, defterdarlıkta yaşanan uzmanlaşmayla birlikte yeni maliye bürolarının ihdas edilmesi sonucu olmuştur.

XVII. yüzyılın ilk çeyreğinden itibaren her maliye dairesi kendisi ile ilgili mali kayıtları kendisi yazmaya başlamıştır. Bu gelişme defter başlıklarına da yansımıştır.

Mesela Haslar kaleminden çıkan bir maliye ahkâm defterinin başlığında:

“Hüve” “Kuyûd-ı ahkâm-ı havâss-ı cedîde der zamân-ı hazret-i Bekir Efendi defterdâr-ı şikk-ı evvel an gurre-i şehr-i Recebü’l-Mürecceb sene 1026”²⁴⁴ kaydı bulunmaktadır. Bu başlık kaydına göre defterin haslara ait ahkâm kayıtlarını içerdiği ve

²⁴¹ Mühimme Defteri nr. 41, s. 61; “Ahkâm-ı Şehr-i Şevvali’l-Mükerrem min şuhûr sene 987 el-cüzü’l-hâmis ma’a Zilkade” MD nr. 41, s. 269.

²⁴² MAD nr. 7534, s. 1.

²⁴³ MAD nr. 7534, s. 455.

²⁴⁴ Tahvil nr. 1, s. 106.

şıkk-ı evvel defterdarı Bekir Efendi zamanında tutulduğu anlaşılmaktadır. Aynı defterin başka bir sayfasındaki başlık kaydında ise;

“Defter-i kuyûd-ı ahkâm-ı mukataa-i havâss-ı cedîde der vilâyet-i Rumeli ve Anadolu an 5 şehr-i Şabanu’l-Muazzam sene 1026 der zamân-ı hazret-i Mehmed Paşa - edâmallâhu te‘âlâ iclâlehû- defterdâr-ı şıkk-ı evvel hâlâ”²⁴⁵ şeklinde bir başlık kaydı bulunmaktadır.

Bab-ı defterinin XVII. Yüzyıla ait başka bir bürosu olan mevkufat kaleminden yazılan hükümler farklı bir seri teşkil etmiştir. Bu serinin ilk defterindeki başlık kaydı: “Der zamân-ı Osman Efendi mevkufati fî şehr-i Muharremu’l-Haram sene 1058”²⁴⁶ şeklindedir.

XVI. yüzyıldan farklı olarak XVII. yüzyıla ait maliye ahkâm defterlerindeki başlık kayıtlarının ortak özelliği hükmün hangi kalemden, hangi defterdar veya vezir zamanında ve hangi tarihte sadır olduğunun tam olarak verilmesidir. Nitekim mukataa-i evvel kaleminden verilen hükümlerin kaydedildiği en erken tarihli defterin başlık kaydı:

“Der zamân-ı Mehmed Efendi mukataaî e’ş-şehîr Şerbetçizâde el vâkî’ fî 14 şehr-i Şabanu’l-Muazzam sene 1022”²⁴⁷ şeklinde düzenlenmiştir. Muhasebe-i evvel kalemine ait bir maliye ahkâm defterinde yer alan;

“Ömer şâkird-i muhâsebe-i evvel der zamân-ı Mehmed Efendi muhâsebe-i evvel el vâkî’ fî 18 şehr-i Cemaziye’l-ahir sene 1037”²⁴⁸ şeklindeki başlık kaydından bu defterdeki hükümlerin muhasebe-i evvel kalemindeki Şakirt Ömer tarafından kayda alındığı anlaşılmaktadır.

XVI. Yüzyıl maliye ahkâm defterleri formalar halinde ciltlenmiş olup bunlar defterde “cüz” olarak ifade edilmektedir. İlk maliye defterinin dışında XVI. Yüzyıla ait bütün maliye ahkâm defterlerinde formaların başında cüz kayıtları görülmektedir. Bazı maliye ahkâm defterlerindeki cüzler standart bir sayfa sayısına sahiptir. Düzenli formalar Kepeci 62 numaralı defterde cüzler 30; 63 numaralı defterde 24; 67 numaralı

²⁴⁵ Tahvil nr. 1, s. 112.

²⁴⁶ MAD nr. 2775, s. 2.

²⁴⁷ MAD nr. 9824, s. 31.

²⁴⁸ MAD nr. 3457, s. 151.

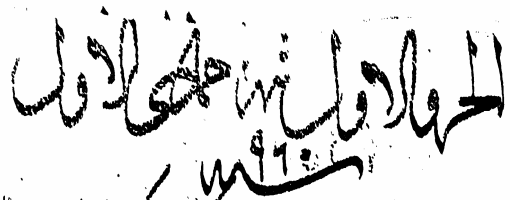
defterde ise 30'ar sayfadan teşekkül etmiştir. Bazı defterlerde ise formalarındaki sayfa sayıları düzenli değildir. Cüzlerin ihtiva ettiği sayfa sayıları da her bir defterde farklı olmaktadır. Bazen bir cüzdeki sayfa sayısı 15 iken işlem hacmine ve defterin sayfa sayısının fazlalığına bağlı olarak bu rakam 53 sayfaya kadar çıkmaktadır.

Yukarıda ifade edildiği üzere bazı maliye ahkâm defterleri, hicri bir yıla ait hükümleri ihtiva etmekte ve hükümler aylara göre bölünmüş cüzlere kaydedilmektedir. Bazı aylarda işlem hacminin az olması nedeniyle bir cüz bulunurken bazı aylarda cüz sayısı dokuza kadar çıkmaktadır. Bu cüzlerin sayısı, yıllara ve maliye ahkâm defterlerinin düzenleniş şekline göre değişmektedir. Rumeli ve Anadolu için ayrı ayrı tutulmuş maliye ahkâm defterlerinde sayfa sayısı azalmakta iken Anadolu ve Rumeli kayıtlarının bir arada bulunduğu defterlerde cüz ve sayfa sayısı da fazla olmaktadır.

Maliye ahkâm defterlerinde bir aya ait cüzler Arapça sıra sayıları ile gösterilmiş olup bunlar: “el-cüzü'l-evvel, el-cüzü's-sânî, el-cüzü's-sâlis, ..., el-cüzü't-tasi” şeklinde yazılmaktaydılar. Bir aya ait cüz sıra sayısını gösteren kayıt:

“el-cüzü'l-evvel şehr-i Cemâziye'l-evvel sene 960”²⁴⁹, örneğinde olduğu gibi başta veya “Ahkâm-ı şerîf-i şehr-i Zilhicce min şuhûr-i sene erbaa ve semânin ve tis'a mie el-cüzü'l-evvel”²⁵⁰ şeklinde başlık kaydının hemen sonunda da yazılabilmektedir.

Belge 13

960 tarihli defterde cüz başlığı formu (KK nr. 63, s. 356)

²⁴⁹ KK nr. 63, s. 356.

²⁵⁰ MAD nr. 7534, s. 1655.

Belge 14

احكام شهر شوال فرشه
٩٨٠

980 tarihli defterde cüz sayısı formu (KK nr. 67, s. 1029)

Belge 15

الحرف السادس
في شهر صفر المظفر

Cüz formu (KK nr. 62, s. 204)

XVI. yüzyıl maliye ahkâm defterlerinin ilki hariç diğerlerinde cüz başlıkları mevcutken XVII. yüzyıl maliye ahkâm defterlerinde defterlerin hacmindeki azalmaya bağlı olarak cüz ayrımının da yavaş yavaş kaybolduğu görülmektedir. Sadece haslar kalemi ve mevkufat kalemine ait defterlerde cüz uygulaması kısmen devam etmiştir. Haslar kalemine ait ilk defterde sadece üç yerde başlık kaydı ile cüz kaydı bir arada görülmektedir:

“Kuyûd-ı ahkâm-ı kalem-i havâss-ı cedîde der vilâyet-i Rumeli ve Anadolu, der-vâcib-i sene 1024 cüz-i sâni'dir der zamân-ı Hazret-i Mustafa Paşa defter-i şikk-ı evvel”²⁵¹,

“Kuyûd-ı ahkâm der vilâyet-i Rumeli ve Anadolu, fi'l-cüzi's-sâlis der vâcib-i sene 1025”²⁵² ve

“Kuyûd-ı ahkâm-ı havâss-ı cedîde der vilâyet-i Rumeli ve Anadolu, an 17 Ramazan sene 1026 cüz-i hâmisdir”²⁵³. Bu kaleme ait diğer maliye ahkâm defterlerinde

²⁵¹ Tahvil nr. 1, s. 24.

²⁵² Tahvil nr. 1, s. 60.

bu tür cüzleri ifade eden kayıtlar görülmemiştir. Mevkufat kalemine ait MAD nr. 2773 numaralı defterde de altı adet cüz kaydı mevcuttur. Bu kayıtlar başlık kaydından önce veya sonra yazılmış olup başlık kaydı ile bir arada verilmemişlerdir. Defter altı cüze ayrılmış olup her cüzde yirmi sayfa bulunmaktadır.

Maliye ahkâm defterlerindeki başlık kayıtlarında her cüzün ait olduğu ay ve yıl gösterilmiş ayrıca deftere kaydedilen hükümlerin sonuna da tarih kaydedilmiştir. Divan-ı Hümayun’a ait mühimme ve ahkâm defterlerindeki hükümlerin sonunda hükmün yazıldığı ayın ilk on günü için “evâil” ortasındaki on günü için “evâsıt” son on günü için de “evâhir” tabirleri kullanılmış ve günler sayıyla ifade edilmemişken maliye ahkâm defterlerinde ise günler sayılarla tam olarak ifade edilmiş ve tarih hükümlerin sonunda yazı veya rakamla gösterilmiştir.

XVI. yüzyıl maliye ahkâm defterlerinde kullanılan yazı türü, Divan’da tutulan defterlerden farklıdır. XVI. Yüzyıla ait ilk maliye ahkâm defterinde siyakata benzeyen bir divânî yazı kullanılmıştır. XVI. Yüzyılın sonlarında ve XVII. Yüzyıl maliye ahkâm defterlerinde Divan-ı Hümayun ahkâm ve mühimme defterlerinde olduğu gibi yazı stili daha okunaklı ve düzenli bir şekil alan divânî yazı türüdür.

XVI. yüzyıl maliye ahkâm defterlerindeki mukataalarla ilgili hükümlerde, işletmeye verilen bazı maden, çeltik, darbhone vs’nin mukataa miktarları veya her hangi bir işletmeyi mukataaya tutan amilin hazine-i amireye teslim ettiği mukataa miktarı veya bakiyesinin çoğu kez siyakaat rakamlarıyla yazıldığı görülmektedir.

XVI. Yüzyılın sonlarından itibaren Defterdarlıktaki maliye bürolarına yenileri eklenmiş, artık her büro kendi maliye ahkâm defterinin kayıtlarını tutmaya başlamış ve XVI. Yüzyılın ikinci yarısından itibaren görülen hacimli defterler yerlerini iki yüz, üç yüz sayfalık ve birkaç yılın mali ahkâmını bir arada bulunduran defterlere bırakmaya başlamıştır. Bu maliye kalemleri: evamir-i maliye, haslar mukataası, mevkufat, muhasebe-i evvel, mukataa-i evvel, cizye muhasebesi ve maden mukataası kalemleri olarak tespit edilmiştir.

Bu kalemlerde tutulan maliye ahkâm defterlerinde cizye kayıtları, ibtida kayıtları, mevacib kayıtları, avarız ve nuzül kayıtları şeklinde yeni konularda hükümler

de kaydedilmiştir. Maliye ahkâm defterlerindeki bu kayıtların da siyakatla kaydedildiği görülmektedir.

Maliye ahkâm defterlerine kayıtlı hüküm sayısı defterlere göre farklılıklar göstermektedir. Özellikle XVI. Yüzyılın ilk yarısına ait defterlerde her bir sayfaya bir, iki veya en fazla üç hüküm yazılırken²⁵⁴ XVI. Yüzyılın ikinci yarısından itibaren özellikle Anadolu ve Rumeli maliye ahkâmının bir arada tutulduğu defterlerde bu sayı yediye, sekize ve hatta dokuza²⁵⁵ kadar çıkmaktadır. Bunun sebebi ise defterlerin ebatlarının büyümesi ve işlem hacminin artması olarak ifade edilebilir.

Sonuç olarak XVI. yüzyıl maliye ahkâm defterlerindeki başlıkların Divan-ı Hümayun'da tutulan defter başlıklarından tamamen farklı mahiyette olduğunu ve bu defterlerdeki başlıkların da standart bir ifade şekline sahip olmadığını söyleyebiliriz. Ayrıca XVI. yüzyıla ait maliye ahkâm defterlerinde defterlerin cüz esasına göre tutulduğunu ve Muharrem'den Zilhicce'ye kadar her bir ayın başında cüz kayıtlarının mevcut olduğunu ifade edebiliriz.

C- Maliye Ahkâm Defterlerinde Kayıtlı Belgelerin Türleri

İlk maliye ahkâm defterlerinde diplomatik bakımdan yedi farklı belge türünün kaydedildiği görülmektedir. Bunlar; ferman (hüküm), nişan-ı hümayun (berat), sebab-i tahrir hükmü, sebab-i tahrir beratı, tezkire, adet ve kanun hükümleri ve hüccet kayıtları başlığı altında gruplandırılabilir.

a-Hüküm

XVI. yüzyıl maliye ahkâm defterlerinde kaydedilen belge türlerinin başında hükümler gelmektedir. Genel itibarı ile hükümlere ferman, emr-i şerif de denilmektedir. Maliye Ahkâm defterlerindeki hükümler, Defterdarlıktan çıkan mali konulara ait hükümlerin suretleridir. Bu hüküm suretleri, fermanların sahip olduğu yapının aksine diplomatik bakımdan orijinal bir yapıya sahip değildir. Yani hükümlerin başında

²⁵⁴ KK nr. 61; KK nr. 62; İE.DH nr. 20; MAD nr. 233.

²⁵⁵ KK nr. 67; MAD nr. 7534; MAD nr. 2775.

tuğra ve fermanlarda yer alan elkablar ile baş defterdarın mührü veya imzası bulunmamaktadır.

1-Hükümlere Başlama Formülü

Divan-ı Hümayundan sadır olan hükümler gibi Defterdarlıktan çıkan hükümler de hitap kısmı ile başlamaktadır. Bu hitap, orijinal hükümlerdeki muhatabın yerini alan bir hitap şeklidir. XVI. Yüzyılın ilk yarısına ait hükümlerde muhatabın elkabı verilmemiş ve görev yaptığı yer ile makam yazılmıştır;

“Rumeli beylerine”,

“Vardar Yenicesi kadısına...”,

“Ağrıboz ve Estefe kadılarına” vs. Buna karşılık bazen isimleri o dönem için meşhur veya merkezi idarece nerede olduğu bilinen vezir, defterdar, sancak beyi, müfettiş, kadı, mütevellî, emin, nazır vs. gibi kimselerin, vazife yaptığı yer ve vazifeleri belirtilerek ya da belirtilmeksizin adları yazılmıştır.

“Zeynel Paşa’ya ve Koron kadısına²⁵⁶,

“Cezayir beğlerbeğisi ve kapudânım Hayreddin Paşa -dâmet meâlîhiye-...²⁵⁷,

“Nâzır-ı mukata’ât Konya Kadısı Mevlânâ Hacı Ali’ye....²⁵⁸,

“Livâ-i Kastamonî ve Kangırı mukata’âtına müfettiş olan Mevlânâ Fazlullah’a”²⁵⁹, “Ayazmend kadısına ve Biga ve Karasi sancakları mukata’âtına nâzır olan Karacalar kadısı Mevlânâ Kemal’e....”²⁶⁰,

“Mahrûsa-i Bursa’da evkaf bakâyâsına müfettiş olan perâkende kadısı Mevlânâ Seydi Ahmed’e ...”²⁶¹,

²⁵⁶ KK nr. 61, s. 5.

²⁵⁷ KK nr. 62, s. 575.

²⁵⁸ A.DVN, ŞKT nr. 979, s. 1.

²⁵⁹ A.DVN, ŞKT nr. 979, s. 7.

²⁶⁰ A.DVN, ŞKT nr. 979, s. 12.

²⁶¹ A.DVN, ŞKT nr. 979, s. 14.

“Mısır Beylerbeyine ve Mısır kadısına ve hazîne-i âmirenin Mısır cânibi defterdârına....”²⁶²,

“Mukata’ât müfettişi Yenişehir kadısı Mevlânâ Musluhiddin’e”²⁶³,

“Liva-i Kığı ve Kadınhanı tahrir eden sabıka hazine-i amiremin Budun canibi defterdarı Sadık Çelebi’ye”²⁶⁴ gibi.

Defterlerde bazen yer ve vazife belirtilmeden hatta muhatab da bildirilmeden yazılan hükümler de bulunmaktadır. Bu tür hükümlerde hükmün baş kısmı boş bırakılıp “kadısına veya kadılarına hüküm yazıla ki” şeklinde bir hitap cümlesi yazılmıştır.

Bazı hükümlerin elkab kısmında muhatab ya da muhatabların yaptıkları görevler, görev yerleri ile birlikte detaylı bir şekilde verilmektedir;

“Mahmiye-i İstanbul’da vâki’ merhûm ve mağfûrun leh Sultan Selim Han evkâfını tahrîr eden sâbıkâ Pirevadi Kadısı Mevlânâ Hayreddin’e ve evkâf-ı mezbûre mütevellîsine”²⁶⁵,

“Sancakbeği Zeynel Paşa’ya...”²⁶⁶,

“Vilâyet-i Rum’un şikk-ı evvel nezâretinin tahvîl-i cedîdine müfettiş olan Sivas Kadısı Mevlânâ Abdullah ve Akdağ ve Sorgun kadılarına”²⁶⁷,

“Ağrıboz sancağında vâki’ olan hassa mukata’ât müfettişi ta’yîn olunan Estefe Kadısı Mevlânâ Taceddin’e ve bakâyâ tahsîli için irsâl olunan Dergâh-ı âlî çavuşlarından Kasım Çavuş’a ...”²⁶⁸ gibi.

Eğer hüküm birden fazla kazaya gidecekse veya bir işin icrası çok sayıda kadılığı ilgilendiriyorsa yazılan hükmün hitap kısmında hükmün gönderileceği kadılıkların hepsi ismen zikredilmektedir:

²⁶² D.EVM nr. 26278, s. 5.

²⁶³ D.EVM nr. 26278, s. 8.

²⁶⁴ D.EVM nr. 26278, s. 22.

²⁶⁵ D.EVM nr. 26278, s. 25.

²⁶⁶ MAD nr. 19322, s. 1.

²⁶⁷ D.EVM nr. 26278, s. 232.

²⁶⁸ KK nr. 62, s. 6.

Ağrıboz sancağında vâki' olan hassa mukata'âta müfettiş ta'yîn olunan Estefe kadısı Mevlana Taceddin'e ve bakâyâ tahsîli için irsâl olunan dergâh-ı âlî çavuşlarından Kasım Çavuş'a hüküm yazıla ki

Hâliyâ Andin kazâsında vâki' olan çeltükçü nehrinin nısf riyâsetine mutasarrıf olan Mustafa nâm kimesne Dergâh-ı Muallâm'a adam gönderüp bundan evvel nehr-i mezbûreye reis ta'yîn olduğumda âdet-i pişkeş anda çeltük emînine teslîm eylemek şartıyla elime berât-ı hümâyûn virilmişdi imdi öyle olsa zikr olan riyâset bana sadaka olunup anda vardukda berâtım mücebince âdet-i pişkeşi hızâne-i âmireye teslîm eylemek için sâbıkâ enhâr-ı mezbûra emîn olan Mustafa'ya teslîm eyleyüp elime temessük alup andan mübâşeret eylemiş idim ba'dehû emîn-i mezbûr fevt olup hâliyâ bakâyâ tahsîline gelen çavuş Kasım pişkeş-i riyâset için tekrar benden iki bin akçe taleb ider bu husûsda bana hayıfdir deyû bildirmiş imdi gerekdir ki hükm-i şerîfim vardukda mezbûr Reis Mustafai ve emîn-i mezbûrun vârislerini ihzâr itdirüp şer'le teftîş idüp ve mezkûrun elinde olan berâtına nazar idüp göresiz reis ta'yîn olduğü nehrin âdet-i pişkeşi ol zamanda hızâne-i âmireye teslîm eylemek için emîn-i mezbûra teslîm eyleyüp hizmetinde kaldığı hasebu'ş-şer' sâbit ve zâhir oldukdan sonra zikr olan akçe ve emîn-i mezbûrun vârislerine intikâl iden muhalledâtından bî-küsûr tahsîl itdirüp alup der kîse idüp ve mühürleyüp sâir mukata'at akçeleriyle hızâne-i âmireye gönderesiz ve yazup bildirsesiz ve illâ kazıyye muhtâc-ı arz ise te'hîr eylemeyüp yazup Dergâh-ı Muallâ'ya arz idesiz sonra emr-i celilü'l-kadrim ne vecihle sâdir olursa mûcibi ile amel idesiz şöyle bilesiz deyû tahrîren fî 3 Muharremu'l-Harâm sene 951, (KK nr. 62, s. 6)

Bazı hükümlerin elkab kısmında hükmün gideceği muhatapların görevleri ve bu muhataplarla birlikte hükmün gereğini icra edecek kimselerin de birarada kaydedildiği görülmektedir:

“Avlonya ve İskenderiye ve İlbasan sancaklarında olan hassa mukata'âta müfettiş ta'yîn olunan Belgrad Kadısı Mevlânâ Muhyiddin'e ve mukata'ât nâzırı Cafer nâm kula...”²⁷⁰,

“Mora sancağı beğine ve livâ-i mezbûre kadılarına ve zikr olan sancaklardaki kıla' dizdarlarına ve kethüdâlarına ve azab ağalarına....”²⁷¹,

“Mahrûsa-i Bursa'da vâki' olan merhûm ceddîm Sultan Murad Han -tâbe serâhu- medresesi müderrisi olan Mevlânâ Abdulcebbar'a ve merhûm Sultan Mehmed Han -tâbe serâhû- medresesi müderrisi olan Mevlânâ Taceddin'e”²⁷²

²⁷⁰ KK nr. 62, s. 594.

²⁷¹ KK nr. 62, s. 913.

²⁷² KK nr. 63, s. 25.

mahlûlat defterinden ihrâc itdirüp ve mühürleyüp ta‘cîl-i ale‘t-ta‘cîl Dergâh-ı Muallâ‘ya gönderesiz ve yazup bildirsesiz şöyle bilesiz deyû tahrîren fî 8 Şabanu‘l-Muazzam sene 951, (KK nr. 62, s. 575)

2-Hükümlerde Nakil - İbلاغ Kısmı

Defterdeki hükümlerin hitap kısmından sonra hükmün yazılmasına sebep olan olay veya olaylar hakkında bilgi verilmektedir. XVI. yüzyılın ilk yarısına ait ahkâm defterlerindeki hükümlerde geçen ifadelerden şahısların ya kendileri gelerek veya adamlarını Dergâh-ı Muallâ‘ya göndererek hüküm çıkarttıkları anlaşılmaktadır. XVI. Yüzyılın ikinci yarısında ise devlet hizmetlilerinin arzda bulunarak, reayanın arzuhal ya da mektup sunarak veya bizzat kendileri veya kendileri adına adamları defterdarlığa müracaat ederek hükmün sadır olduğu görülmektedir. Bu kısım “hüküm yazıla ki” ibaresinin sonunda ifade edilmektedir. Ayrıca nadiren de olsa “şöyle mesmu‘ olundu ki”, “şöyle istima‘ olundu ki ” şeklindeki ibarelerle konuya girildiği de görülmektedir.

3-Hükümlerin Bitiş Şekli

Hükümde nakil veya ibلاغ kısmından sonra genellikle “buyurdum ki”, “imdi buyurdum ki” ibareleri ile başlayan emir kısmı gelmektedir. Bu kısımda hükmün muhatabı olan kimse veya kimselere, neler yapması gerektiği veya nelerin yapılmayacağı hususunda emirler verilmektedir. Ayrıca son kısımda muhatabın işi savsaklamaması, gerekli ehemmiyeti göstermesi için tekid, tenbih ya da tehdit ifadeleriyle olayın ehemmiyeti vurgulanmaktadır:

“...inâd idenleri isimleriyle mufasssal yazup arz idesiz..”²⁷⁵,

“...bu bâbda öZRünüz makbûl olmayup ihmâlinize haml olunur bilmiş olasız...”²⁷⁶, “...bu bâbda öZRünüz makbûl olmayup ihmâliniz sebebiyle muâteb olursuz bilmiş olasız...”²⁷⁷,

“...telef olan mal senden tazmîn olunur bilmiş olasız ona göre tedârik idesiz....”²⁷⁸

²⁷⁵ KK nr. 61, s. 76.

²⁷⁶ KK nr. 61, s. 105.

²⁷⁷ KK nr. 61, s. 126.

Emir kısmından sonra hüküm “şöyle bilesiz”, “bilmiş olasız”, “amel idesiz”, şeklinde ibarelerle başlayan bir ifadeyle sona ermektedir.

XVII. yüzyıla ait maliye hükümlerinde hükmün bitiş formülü sadır olduğu maliye bürosuna göre değişiklikler göstermektedir. Mesela; Evamir-i Maliye kaleminden çıkan hükümlerin sonu;

“...vech-i meşrûh üzre emrimi yerine getüresüz...”²⁷⁹,

“...hilâf-ı şer‘ ve kânûn zulm ve teaddîden beğâyet ihtirâz eyleyesiz...”²⁸⁰ şeklindedir. Ayrıca

“...emr-i şerîf verilmiştir...”²⁸¹,

“...mâliye tarafından emr-i şerîf verilmiştir...”²⁸² şeklinde ifadelere de sıkça rastlanmaktadır.

Mevkufat, Haslar Mukataası, Mukataa-i Evvel ve Muhâsebe-i Evvel kalemlerinden sadır olan hükümler;

“...emr-i şerîf için tezkire virildi...”²⁸³,

“...hükm-ı şerîf yazılmak için tezkire virildi...”²⁸⁴,

“...mûcebince berât-ı âlîşân yazılmak için tezkire virildi...”²⁸⁵,

“...müekked hükm-ı şerîf yazılmak için iş bu tezkire virildi...”²⁸⁶ şeklindeki ibarelerle son bulmaktadır.

²⁷⁸ KK nr. 61, s. 148.

²⁷⁹ KK nr. 2468, s. 1.

²⁸⁰ MAD nr. 2472, s. 74.

²⁸¹ MAD nr. 6547, s. 7.

²⁸² MAD nr. 2475, s. 38.

²⁸³ KK nr. 2677, s. 155.

²⁸⁴ MAD nr. 8477, s. 11.

²⁸⁵ KK nr. 2478, s. 1.

²⁸⁶ MAD nr 3457, s. 10.

4-Hükümlerde Tarih

Hükümlerin sonunda hükmün hangi tarihte yazıldığını belirtmek için Arapça “tahrîren fî” kaydı bulunmakta ve bunu takiben gün, ay ve yıl tam olarak ifade edilmektedir. XVII. yüzyıl maliye ahkâm defterlerinde tarih kısmına geçilirken genelde “tahrîren” ibaresinin kalktığı ve sadece “fî” şeklinde bir ifadeyle tarihin yazıldığı görülmektedir.

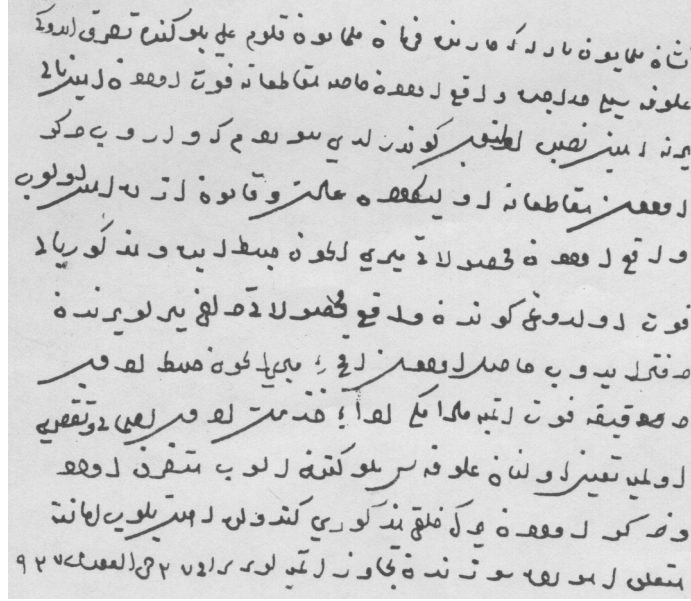
b-Berat

Beratlar başlangıç formüllerinde yer alan “nişân-ı hümayûn” ve “sebeb-i tahrîr” ibarelerine göre iki kısma ayrılmakta olup bunlardan bir grubunu nişanlar diğer grubunu ise sebeb-i tahrir beratları oluşturmaktadır.

1- Nişan-ı Hümayun

XVI ve XVII. Yüzyıl maliye ahkâm defterlerine kaydedilen belge türlerinden biri de berat olarak bilinen ve defterlerde "Nişân-ı hümayûn, nişân-ı âlîşan, nişân-ı şerif", isimleriyle de zikredilen belgelerdir. Bu belgelerin ekserisi defterdarlığın nezareti altında olan çeşitli mukataalara, madenlere, darbhanelere, gümrüklere, vakıf ve iskelelere emin, amil, nazır, katip, yasakçı, bekçi vs. tayini dolayısıyla yazılmıştır. Ayrıca bazı hizmetler karşılığında bazı kişi ya da kişilerin, köylerin, tekke ya da zaviyelerin çeşitli vergilerden muafiyetlerini gösteren beratlar da mevcuttur. XVI. Yüzyılın ilk maliye ahkâm defteri olan 927/1520 tarihli defter diğer berat türlerinden farklı olarak borçlarından dolayı İstanbul ve Edirne zindanlarında mahpus olan mukataa emin, amil ve kefillerinin Kanûni Sultan Süleyman'ın cülusu üzerine affedilmeleri için düzenlenmiş beratları da ihtiva etmektedir.

Belge 18

Nişân-ı hümayûn yazıla ki

Dârende-i fermân-ı hümayûn kulum Ali bölüğünde tasarruf eylediği ulûfesiyle hâriçde vâki' olan hassa mukata'âta fevt olan emîn Bâlî yerine emîn nasb olunup gönderildi buyurdum ki varup zikr olan mukata'âta olıgelen âdet ve kânun üzre emîn olup vâki' olan mahsûlâtı mîrî için zabt ide ve mezkûr Bâlî fevt olduğu günden vâki' mahsûlâtı dahî yerlü yerinden defter idüp hâsıl olan akçeyi mîrî için zabt idüp dakîka fevt itmeye mâdem ki edâ-yı hizmet idüp ihmâlî ve taksîrî olmaya ta'yîn olunan ulûfesin bölüğünden alup mutasarrıf ola ve zikr olan yerin halkı mezkûru kendülere emîn bilüp emânete müteallik umûrda sözünden tecâvüz itmeyeler tahrîren fî 27 Zilkade sene 927 (KK 61, s. 386)

2-Nişân-ı Hümayunlara Başlama Formülü

XVI. yüzyıl maliye ahkâm defterlerinde kayıtlı nişân-ı hümayunlarda başlama formülü genellikle;

“Nişân-ı hümayûn yazıla ki”²⁸⁷ şeklindedir. Bu formül aynı döneme ait ahkâm ve mühimme defterlerindeki berat kayıtlarının hitap şeklinin hemen hemen aynı olup bunlar ise;

²⁸⁷ KK nr. 67, s. 89, 437, 455.

“Nişân-ı hümâyûn hükmi oldur ki”²⁸⁸

veya

“Nişân-ı şerîf-i âlî-şân hükmi oldur ki” şeklinde başlar.

XVI. yüzyılda nişanlardaki başlama formülünde kullanılan “Nişân-ı hümâyûn” tamlaması XVII. Yüzyıl maliye ahkâm defterlerinde değişiklik göstermektedir. Mesela Muhasebe-i evvel, Evamir-i Maliye, Mukataa-i Evvel, Haslar Mukataası kalemlerinden çıkan nişan kayıtlarında;

“Nişân-ı şerîf-i âlî-şân yazıla ki”²⁸⁹,

“Nişân-ı şerîf yazıla ki”²⁹⁰ ve

“Nişân-ı hümâyûn yazıla ki”²⁹¹ olarak üç değişik şekilde başlama formülü kullanıldığı görülmektedir. Aynı şekilde diğer maliye bürolarından çıkan nişanlardaki hitap şekli XVI. Yüzyıl maliye ahkâm defterlerindekiyle benzer özellikler taşımaktadır. Mevkufat kaleminde tutulan maliye ahkâm defterlerinde ise nişan kayıtlarına rastlanılmamaktadır.

3-Nişan-ı Hümayunlarda Nakil-İbلاغ Kısmı

Nişan-ı hümayunlarda nakil ve ibلاغ kısımları, beratların sadır olma sebeplerine ve konularına göre değişmektedir. Eğer beratın konusu bir mukataaya emin²⁹², amil, yasakçı²⁹³ ya da katip tayini²⁹⁴ ile ilgili ise; nereye, kimin tayin olacağı, hangi görevleri yapacağı ve alacağı ulufe miktarı birlikte kaydedilirdi²⁹⁵;

“...Silahdarlar cemâ’atinden yüz yetmiş birinci bölümde on sekiz akçe ulûfeye mutasarrıf –fahrü’l-emâsil ve’l-akrân- kulum Mustafa bin Ahmed’i Filibe ve

²⁸⁸ Halil Sahillioğlu, *Topkapı Sarayı Arşivi, H.951-952 Tarihli ve E-12321 Numaralı Mühime Defteri*, İstanbul, 2002, s. 311.

²⁸⁹ MAD nr. 3457, s. 33.

²⁹⁰ MAD nr. 9828, s. 6-7.

²⁹¹ MAD nr. 2931.

²⁹² KK nr. 61, s. 3.

²⁹³ KK nr. 67, s. 417.

²⁹⁴ KK nr. 67, s. 458.

²⁹⁵ KK nr. 67, s. 437.

Tatarbazarı ve Köpsü ve Tavaslı ve tevâbii çeltüğü enhârına Yasakçı ta'yîn idüp buyurdum ki...”

Bu hitaptan sonra yasakçı tayin olanların görevleri hakkında bilgiler verilir. Diğer tevcih kayıtlarında da aynı üslup görülmektedir. Dergâh-ı Muallâ yeniçerilerinin Selanik'teki çukalarına emin olan Ali b. İbrahim'in ref'i ve yerine Mahmud nam kulun emin tayin olması hakkındaki diğer bir berat kaydının iblağ kısmında ise;

“...Silahdarlarım cemaatinden Ali b. İbrahim nâm kulumun yerine bölüğünde mutasarrıf olduğu ulûfesiyle iş bu sene 980 Zilkadesi'nin yirmi altıncı gününde emîn ta'yîn idüp bu berât-ı hümayûnı virdüm ve buyurdum ki...” ibaresi yer almaktadır.

Eğer berat kaydı, borcundan dolayı zindana atılanların affedilmesi ile ilgili ise konunun evveliyatı anlatılarak kimin, hangi mukataayı, kaç yıllığına ve ne kadar akçe karşılığında aldığı, ne kadar borcu olduğu ve hangi zindanda hapis olduğu belirtilir²⁹⁶. Daha sonra af sebebi belirtilerek “...buyurdum ki...” ya da “...imdi buyurdum ki...” kısmıyla bundan sonra mahkum hakkında yapılacak olanlar anlatılır.

XVI. Yüzyıl maliye ahkâm defterlerinde kayıtlı nişanların nakil-iblağ kısmı, konularına göre yukarıda gösterildiği şekilde olup XVII. Yüzyıla ait maliye ahkâm defterlerindeki berat kayıtlarında berat yazılmasına sebep olan konuların değişmesi dolayısıyla nakil-iblağ kısmı farklılaşmıştır. Mesela Muhasebe-i Evvel kalemine ait 1064 tarihli defterde kayıtlı nişanlarda doğrudan konuya girilmektedir²⁹⁷;

“...tüccar tâifesinden Haleb sâkinlerinden Nimetullah nâm zımmî mukaddemâ Dersa'âdetime arzuhal idüp...” diye başlayan berat, çeşitli vergilerden muafiyet tanımakta ve otuz vukiyye revgan verilmesi hakkındaki emri ihtiva etmektedir.

²⁹⁶ “Nişân-ı Hümayûn yazıla ki

Dârende-i hükm-ı şerîf Dimitri veled-i Senok nâm âmil bundan akdem sene hamse aşere ve tis'a mie Zilhiccesi'nin gurreinde vâki' olan nevrüz evvelinden Tırhala çeltiğinin öşrin üç yıla mukataaya dutup teslimâtından gayrı on bir bin altı yüz kırk sekiz akçe borcu kaldığı sebebdan İstanbul zindanında habs olunmuş imiş eyle olsa saâdetli serîr-i saltanat cülûs itdikde bu asıl zindanda habs olan âmillerin ahvâli sene sitte ve ısrîn ve tis'a mie Zilhiccesi'nin on ikisinde pâye-i serîr-i a'lâya arz olundukda mezîd-i inâyet-i şâhânem ve avâtıf-ı hüsrevânem zuhûra getirüp mezkûrun üzerinde olan borcun afv idüp zindandan âzad olmasın emr idüp buyurdum min ba'd zikr olan bâkî akçe mezbûrdan taleb olunmaya ve havâle kulları ve gayrılar bu bâkî için mezkûrî [mezkûrî] incitmeyeler ve nesne taleb eylemeyeler ammâ mezbûr dahî min ba'd varup âmil olmaya kefil olmaya ve iş mahsulünden bâkîlerim vardır deyû kimesneden akçe taleb itmeye (silik) miri arasına girmeye kadılar men' idüp dahl itdirmeyeler dahl (silik) olur ise yazup bildireler tahrîren fi 24 Muharrem sene 927”.

KK nr. 61, s. 40.

²⁹⁷ MAD nr. 9838, s. 10.

4-Nişan-ı Hümayunların Bitiş Şekli

XVI. yüzyıl maliye ahkâm defterlerindeki nişan kayıtlarının bitiş şekli Divan-ı Hümayun’a ait diğer ahkâm defterlerindeki nişanların bitiş şekline benzemektedir;

“...şöyle bileler...”²⁹⁸,

“...şöyle bileler deyû...”²⁹⁹.

Eğer nişana cevap verilmesi gerekiyorsa nişan kaydı;

“... yazup arz eyleyesiz...”³⁰⁰ şeklinde sona ermektedir.

XVI. yüzyıldan farklı olarak XVII. yüzyıl maliye ahkâm defterlerinde nişanların veriliş şekline göre bitiş formüllerinde değişiklikler gözlenmektedir. Mesela, muhasebe-i evvel kaleminden sadır olan bir nişan kaydı;

“...mâliye tarafından berât-ı şerîf-i âlîşân yazılmak için işbu tezkire virildi...”³⁰¹ cümlesiyle, aynı defterdeki başka bir nişan kaydı da³⁰²;

“... taraf-ı âhardan bir ferd mâni‘ ve müdahâle eylemeye deyû berât-ı şerîf yazılmak için tezkire virildi...” şeklinde bir tenbih cümlesiyle sona ermektedir.

Nişan-ı hümayun’un konusu her hangi bir mukataadan hazine-i amireye yapılan teslimat hakkında ise³⁰³;

“...beş bin akçe teslîm-i hazîne olduğu berâtında şerh virile...” şeklinde sona ermektedir. Buradaki misalde hazine-i amireye yapılan ödemenin miktarı bildirilmekte ve bu bilginin ödemeyi yapan kişinin beratında şerh olarak ifade edilmektedir.

Eğer nişan kaydı verilen mukataanın teftişi ile ilgili ise mukataa sahibinin muhasebesinin görölüp beratında açıklanması istenir. Mesela Karaman hazinesi

²⁹⁸ KK nr. 67, s. 89.

²⁹⁹ KK nr. 67, s. 437.

³⁰⁰ KK nr. 67, s. 1230.

³⁰¹ MAD nr. 3457, s. 33.

³⁰² MAD nr. 2911, s. 2.

³⁰³ MAD nr. 6565, s. 3.

aklamından Niğde mukataasının verildiği bir berât kaydının sonunda³⁰⁴; “...muhasebesin görmek üzere berâtında şerh virile...” şeklinde kayıt bulunmaktadır.

Evâmir-i maliye kaleminden çıkan nişan kaydının sonu ise;

“... âhardan müdâhale olunmaya deyû emr-i şerîf yazılmak için tezkire virildi...”³⁰⁵ şeklinde bitmektedir. Mukataa-i evvel kalemi nişanlarının son kısmı ise;

“...fermân olunup berâtında kayd oluna...”³⁰⁶ ya da

“...deyû berâtında kayd oluna...”³⁰⁷ şeklinde sona ermektedir.

Haslar kaleminden sadır olan nişan kayıtlarının sonu ise;

“...berât-ı şerîf verilmiştir...”³⁰⁸ veya

“...berâtında şerh virile...”³⁰⁹ şeklindedir. Haslar mukataası kaleminden sadır olan nişan, hazine-i amireye herhangi bir mukataadan akçe teslimi ile ilgili ise, ilgili şahsın beratı sonunda;

“...akçe teslîm-i hazîne eylemiştir berâtında kayd oluna...”³¹⁰ ibaresi bulunmaktadır. Yine haslar mukataasına ait 1105 tarihli başka bir maliye ahkâm defterindeki nişan şu şekilde sona ermektedir;

“...şöyle bileler alâmet-i şerîfe i‘timad kılalar...”³¹¹

5- Nişan-ı Hümayunlarda Tarih

Nişan-ı hümayunlarda tarih hükümlerde ve sebep-i tahrirlerde olduğu gibi kaydedilmektedir. Yani “Tahrîren” kelimesinden sonra “Fî” ibaresi gelmekte ve bundan sonra gün, ay ve yıl yazılmaktadır. Bazı nişan kayıtlarının tarih kısımlarında “Tahrîren”

³⁰⁴ MAD nr. 9853, s. 119.

³⁰⁵ MAD nr. 2745, s. 7, 43.

³⁰⁶ MAD nr. 9828, s. 50, 65, 66.

³⁰⁷ MAD nr. 9828, s. 6-7.

³⁰⁸ MAD nr. 7028, s. 152.

³⁰⁹ MAD nr. 7028, s. 33.

³¹⁰ D.BŞM nr. 182/A s. 3, 9.

³¹¹ KK nr. 2478, s. 2.

ve “Fî” ibarelerinin terk edildiği ve sadece “fî” ibaresinden sonra tarihin yazıldığı da görülmektedir. Tarih kısmında genellikle nişanın verildiği gün tam olarak yazılmaktadır. Maliye defterlerinde, Mühimme defterlerinde ve şeriyye sicillerinde olduğu gibi ay isimlerinin önünde evâil, evâsıt veya evâhir tabiri kullanılmaz. Tarih tam olarak yazılır;

“Tahrîren fî 1 Muharremu'l-Haram sene 927” şeklinde. Ayın ilk gününü belirtmek üzere “gurre”³¹² kelimesinin kullanıldığına da rastlanmaktadır.

6-Nişan-ı Hümayunların Konusu

XVI. Yüzyıl maliye ahkâm defterlerine kaydedilen berat suretleri, sadır oldukları makam açısından Divan-ı Hümayundakilerden farklı konularda görev tayinlerini ve çeşitli vergilerden hizmet karşılığı muafiyetleri içermektedir.

XVI. yüzyıl maliye ahkâm defterlerinde bulunan beratlarda tayinlerle ilgili düzenleme şu şekilde yapılmaktaydı. Beratlar bir göreve tevcihle ilgili ise; daha önce görev yapan devlet görevlisinin görevden ayrılma veya ölümü dolayısıyla³¹³ görevin boş olduğu belirtilir, münhal olan göreve o bölgenin idari amirinin; beğlerbeği, sancakbeği, kadı, emin veya amilin arzı üzerine yeni şahsın tayini defterdar tarafından yapılırdı.

XVI. yüzyıl maliye ahkâm defterlerinde sıkça görülen tayinlerin başında çeşitli mukataaların rüsumlarının toplanması için yapılan tayinler gelmektedir. Nişanlarda haraç, ispençe, beytü'l-mal, adet-i ağnam gibi vergilerin tahsili için bu görevlere talip olanların arzuhalde veya kişisel başvuruları ve gerekli koşulları yerine getirmeleri istenmektedir.

XVI. yüzyıl maliye ahkâm defterlerindeki nişanlar incelendiğinde özellikle mukataalara tayin edilen emin ve katiplerin genellikle askeri sınıftan olduğu görülmektedir. Tayinlerle ilgili bazı nişan suretlerinde, görevlendirilen kişilerin görev

³¹² MAD nr. 3457, s. 33.

³¹³ Bu tayinler daha önce bir görev tevdi edilip de; tembellik, işi bilmeme, ahaliye zulm veya başka nedenlerle azl edilen şahıs ya da şahısların yerine atama ile görevlinin amel mande olması, ihtiyarlık veya başka sebeplerden kendi arzusuyla (feragatiyle) görevinden ayrılması durumunda anılan şahısların yerine yeni birinin tayini şeklinde olmaktadır.

yapacakları yerler ile görevli isminin bulunduğu kısımlar boş bırakılmaktaydı.³¹⁴ Bazen bu boş bırakılan kısımların daha sonra doldurulduğu da görülmektedir.³¹⁵

Merkezi idarenin saraya ait bazı ihtiyaçlarının giderilmesi için görevlendirdiği kişilere de berat verilmektedir.³¹⁶ Bu tür görevlendirmelerde görevlendirilen şahsın ne tür görev yapacağı, bu görevi ifa etmede kimlerin yardımda bulunması gerektiği beratında teferruatlı bir şekilde belirtilmektedir.

XVI. Yüzyıla ait ilk maliye ahkâm defteri olan 927/1520 tarihli defterde³¹⁷ 34 adet nişan kaydı bulunmaktadır. Bunlardan 18'i çeşitli mukataalara emin, amil ya da kefil tayini olup daha sonra borçlarından dolayı Edirne ya da İstanbul zindanlarında hapis olmuş ve Kanuni Sultan Süleyman'ın cülusu ile affedilmiş kimselerin³¹⁸ beratlarıdır. Geri kalan 16 adedi ise çeşitli mukataalara emin³¹⁹, amil³²⁰, nazır³²¹, katip³²² tayinleri ile çeşitli hizmetlerde görevli olanların beratlarının tecdid³²³ ve vergi muafiyeti³²⁴ ile ilgilidir.

934/1527 tarihli maliye ahkâm defter parçasında ise sadece bir tane kaydı bulunmaktadır. Bu defterde nişan kaydının az olmasının sebebi defterin tam bir yılı ihtiva etmemesindendir. Defterdeki nişan kaydı, Edirne at bazarına emin tayini hakkındadır.³²⁵ Kamil Kepeci tasnifinden 62 numaralı ve 951 tarihli defterde 23 adet nişan kaydı olup, bunların tamamı çeşitli mukataalara emin ve katip tayinleri ile

³¹⁴ KK nr. 67, s. 455.

³¹⁵ KK nr. 67, s. 461.

³¹⁶ "...Hassa tâcirim olan kıdvatü'l-milleti'l-mesîhiyye... tâifeti'l-İ'seviyye tâcirim olan zîde ticârethüya mîrî cânibden akçe virilüp Leh ve Moskov vilâyetlerine vesâir vilâyetlere hassa-i hümayûn için yarar samur kürkler ve Bulgâri ve harir ve kalay ve gayrı meta' olmak için irsal idüp bu berât-ı hümayûnı virdüm ve buyurdum ki ...", KK nr. 67, s. 1230.

³¹⁷ KK nr. 61.

³¹⁸ KK nr. 61, s. 26, 28, 29, 30, 31, 32, 40, 53, 61, 76, 78, 79, 83, 164, 166, 177, 250.

³¹⁹ KK nr. 61, s. 66.

³²⁰ KK nr. 61, s. 386.

³²¹ KK nr. 61, s. 20.

³²² KK nr. 61, s. 259.

³²³ KK nr. 61, s. 272.

³²⁴ KK nr. 61, s. 119.

³²⁵ MAD nr. 19322, s. 17.

ilgilidir. Aynı tasniften 63 numaralı defterde ise 3 adet nişan kaydı olup ikisi emin³²⁶ tayinine bir tanesi de Manisa'daki bir vakfa ait olan Selendi karyesini mukataaya tutan amilin zimmetindeki mal-ı mirinin teftişi ve amilin kefillerinin affı hakkındadır³²⁷.

D.EVM 26278 numaralı parça maliye ahkâm defterinde ise 4 nişan kaydı bulunmaktadır; Ruha'daki evkâfa nâzır³²⁸, Şam Yeniçerilerine katip³²⁹, Üsküb darbhânesine yasakçı³³⁰ ve Rumeli'deki Sultan Selim Han'ın imareti evkâfından bazı yerlerin tamir ve tecdidi için tamiratçı³³¹ tayini hakkındadır. 980 tarihine ait Kamil Kepeci tasnifindeki 67 numaralı defter tam bir yılı ihtiva etmektedir. Bu defterde 23 adet nişan kaydı yer almaktadır. Bu defterdeki nişan kayıtlarının konuları da Anadolu ve Rumeli'deki, çeşitli vergilerin toplanması için emin ve katip tayinleri ile ilgilidir.

MAD 7534 numaralı Anadolu ve Rumeli ait bir yıllık maliye ahkâmını ihtiva eden defterde ise 22 tane nişan kaydı bulunmaktadır. Bu defterdeki nişan kayıtlarının konuları yukarıda sözü geçen defterlerdekiyle hemen hemen aynı olup bazı nişanlar ise devlete yararlık gösteren kişi ve köylerin çeşitli vergilerden muafiyetleri hakkındadır.

Anadolu bölgesi ile ilgili mali hükümleri ihtiva eden ve XVI. Yüzyıla ait son maliye ahkâm defteri olan 41 numaralı Mühimme defterinde sadece 2 adet nişan kaydı bulunmaktadır. Bunlardan ilki İstanbul gümrüğünde senelik elli bin akçe tekaüdiyesi olan Mehmed'in Mısır defterdarı tayin olunduğunu bildirmektedir.³³² İkincisi ise; Hüdavendiğâr sancağına tabi Yenişehir ve İnegöl vesair sancakların müselleme ve piyade mukataasını üç seneliğine seksen beş bin akçeye iltizama alan Hasan Çeribaşı'nın emri-i şerif ile havale tayin olunan Solak Mehmed'e mühürlü temessükle verdiği, yirmi dört bin akçenin tekrar Hasan'dan talep edilmemesi hakkındadır³³³.

³²⁶ KK nr. 63, s. 235, 425.

³²⁷ KK nr. 63, s. 201.

³²⁸ D.EVM nr. 26278, s. 32.

³²⁹ D.EVM nr. 26278, s. 170.

³³⁰ D.EVM nr. 26278, s. 200.

³³¹ D.EVM nr. 26278, s. 65.

³³² MD nr. 41, s. 377.

³³³ MD nr. 41, s. 14.

[illegible]

Nişân-ı hümayûn yazıla ki

Hâliyâ sipâhî oğlanlarım cemâ'atinden yeniçeri bölüğünde yevmî yirmi beş akçe ulûfeye mutasarrıf mefharu'l-emâsil ve'l-akrân kulum Mehmed Bin İlyas zîde kadruhû içün yarar ve maslahat güzâr yasakçılık hizmetinin uhdesinden gelür kimesnedir denildiği ecilden bölüğünde mutasarrıf olduğu ulûfesiyle İstanbul darbhanesine iltizamla emîn olan İsak nâm yahûdî talebi ile yasakçı olup ref' olunan dergâh-ı âlî vezzânî kulum Mahmud'un yerine işbu sene 980 Rebû'l-âhiri'nin sekizinci gününde yasakçı ta'yîn idüp bu berât-ı cedîd-i hümayunu virdüm ve buyurdum ki varup darbhâne-i mezbûrda yasakçı olup oligelen âdet ve kânûn üzre yasakçılık hizmetin edâ ide mâdem ki istikâmet üzre olup kusûrı olmaya ol yerün ehâlîsi mezkûr kulumu yasakçı bilüp yasakçılığına müteallik umûrda mürâca'atları mezkûr kuluma ola ve yasakçılık hizmetinde oldukça mutasarrıf olduğu ulûfesin kemâkân bölüğünden alup mutasarrıf ola kimesne mâni' ve mezâhim olmaya şöyle bileler deyû tahrîren fî 16 Rebû'l-âhir sene 980 (KK nr. 67, s. 417)

c-Sebeb-i Tahrir Beratları

Maliye ahkâm defterlerinde görülen belge türlerinden biri de sebep-i tahrir beratlarıdır. Başlangıç formülleri bakımından nişanlardan ayrılan sebep-i tahrir beratları kale gediklileri, mustahfız, azeb gibi askeri görevliler³³⁴ ile mukataalardaki emin, amil vs. görevlilerin tayinleri dolayısıyla yazılırdı. Bazı vakıf görevlilerine de sebep-i tahrir beratı verildiği görülmektedir. Bu tür sebep-i tahrir beratlarının nakil iblağ kısmında “berat” kelimesinin kullanılması bu tür belgelerin nişanlarla aynı konumda olduğunu göstermesi açısından önemlidir. Bu tür belgelerde;

³³⁴ Mübahat Kütükoğlu, *Osmanlı Belgelerinin Dili*, s. 127.

“...bu berât-ı hümayûnı virdim ve buyurdum ki...”³³⁵ ibarelerinin sıkça kullanıldığı görülmektedir.

Belge 20

باب تخریر یا زک که حکایا شده اند که یکی زبانی از نیکوکاران و لایق که در بعضی از دفعه های بارگاه
فکر کرده که عی نام ملک که بولای اوله ای در دنیا و در بعضی از دفعه های بارگاه و در بعضی از دفعه های بارگاه
عزیزه ای بولای بوده که اوله ای در دنیا و در بعضی از دفعه های بارگاه و در بعضی از دفعه های بارگاه
مادینه ای و ای که عی بولای بوده که اوله ای در دنیا و در بعضی از دفعه های بارگاه و در بعضی از دفعه های بارگاه
و در بعضی از دفعه های بارگاه و در بعضی از دفعه های بارگاه و در بعضی از دفعه های بارگاه
مردی و ای که عی بولای بوده که اوله ای در دنیا و در بعضی از دفعه های بارگاه و در بعضی از دفعه های بارگاه
ما با ما لایق بولای بوده که اوله ای در دنیا و در بعضی از دفعه های بارگاه و در بعضی از دفعه های بارگاه
ناله و ای که عی بولای بوده که اوله ای در دنیا و در بعضی از دفعه های بارگاه و در بعضی از دفعه های بارگاه

Sebeb-i tahrîr yazıla ki

Hâliyâ Selânîk gümrüğünü ziyâde ile iltizâm edüp emîn olan Baruh mezkûr gümrüğe Ali nâm kimesnenin bevvâb olmasın Selânîk ve Sidrekapısı kadısı Mevlana Bayram Dergâh-ı Muallâm'a arz eylemeğin bundan evvel zikr olan gümrüğe bevvâb olan Mahmud azl olunup iş bu dârende-i fermân-ı hümayûn mezbûr Ali yevmî beş akçe ile bevvâb ta'yîn olunup bu berât-ı hümayûnı virdüm ve buyurdum ki varup zikr olan gümrüğe mezbûr Mahmud yerine bevvâb olup şöyle ki vezâyif-i hidemât-ı bevvâblıktır bî kusûr müeddi kıldıkdan sonra ta'yîn olunan yevmî beş akçe ulûfesin zikr olan gümrük mahsûlünden mâh be-mâh alup mutasarrıf ola ve hâne-i avâriziden ise kemâkân avârızın vire şöyle bileler deyû tahrîren fi 16 Saferu'l-Muzaffer sene 951 (KK nr. 62, s. 41)

1-Sebeb-i Tahrir Beratlarının Başlama Formülü

XVI. Yüzyıl maliye ahkâm defterlerindeki sebab-i tahrir beratları genel olarak “Sebeb-i tahrir yazıla ki” şeklinde başlamaktadır. XVII. Yüzyıla ait sebab-i tahrir beratlarında da bu cümle aynen kullanılmıştır. Fakat XVII. Yüzyıla ait bütün maliye ahkâm defterlerinde sebab-i tahrir beratlarının sayısı birkaç belgeyi geçmemektedir. Bunlar da maliyenin XVII. Yüzyılda teşekkül etmiş bürolarından; mevkufat, mukataa-i

³³⁵ KK nr. 62, s. 41; KK nr. 61, s. 188.

evvel ve muhasebe-i evvel kalemlerine ait ahkâm defterlerinde bulunmakta olup her bir defterde birer ikişer sebep-i tahrir beratına rastlanmaktadır.

2- Sebeb-i Tahrir Beratlarında Nakil-İbلاغ Kısmı

XVI. yüzyıla ait ilk maliye ahkâm defteri olan 927/1527 tarihli defterdeki sebep-i tahrir beratlarının ibلاغ-nakil kısımları, “...hâliyâ...” kelimesiyle başlamaktadır. Bu usûl tezkire kayıtlarında da sıkça kullanılmaktadır. Sebeb-i tahrir beratları bir mukataaya görevli tayini ile ilgili ise nakil kısmı nişan-ı hümayun kayıtlarındaki gibidir;

“... iş bu berât-ı âyâtı virdim ve buyurdum ki...”³³⁶,

“... iş bu berât-ı hümayunu virdim ve buyurdum ki...”³³⁷ şeklinde ibلاغ kısmına geçilmektedir. Bundan sonra yapılacak işin mahiyeti, ne kadar ücrete yapılacağı ve ücretin nereden alınacağı yine bu kısımda belirtilir. Bundan sonra ise hüküm ve nişanlarda olduğu gibi tayin edilen şahıslara “...âhardan müdâhale olunmaması”³³⁸ için tenbihat kısmı gelmektedir.

Sebeb-i tahrirlerde kayıtlı tayin işlemleri, nişan-ı hümayunlarda olduğu gibidir. Tayinler ya doğrudan merkezden yapılmakta veya kadı, mültezim, emin ya da amillerin arz³³⁹, tezkire³⁴⁰ ya da mektubu³⁴¹ üzerine defterdarlık tarafından nasb gerçekleşmektedir.

3-Sebeb-i Tahrir Beratlarının Bitiş Şekli

Sebeb-i tahrir beratlarının bitiş şekilleri maliye ahkâm defterlerindeki hükümlerin bitiş şekilleriyle hemen hemen aynı olmakla birlikte bu belgelerin veriliş sebeplerine göre bitiş şekillerinde bazı farklılıklar da vardır. Sebebi tahrirler genel olarak;

³³⁶ KK nr. 61, s. 188.

³³⁷ KK nr. 62, s. 41.

³³⁸ KK nr. 61, s. 188.

³³⁹ KK nr. 63, s. 244.

³⁴⁰ KK nr. 67, s. 1044.

³⁴¹ KK nr. 61, s. 81.

“...şöyle bileler deyû...”³⁴² cümlesiyle sona ermektedir.

Eğer sebep-i tahririn konusu her hangi bir göreve hizmetli tayiniyle alakalı ise;

“... bu bâbda kimesne mâni‘ ve müzâhim olmaya şöyle bileler deyû....”³⁴³

“... bu bâbda kimesne mâni‘ olmaya....”³⁴⁴

“...şöyle bileler deyû...”³⁴⁵

“...şöyle bilesiz deyû...”³⁴⁶ şeklinde bitiş formülleri kullanılmaktadır.

4- Sebeb-i Tahrir Beratlarında Tarih

Sebeb-i tahrir beratlarında tarih hükümlerde olduğu gibi sonda bulunmaktadır. “tahriren fi” ibaresinden sonra sebep-i tahrir beratının verildiği tarih; gün, ay ve yıl tam olarak belirtilmektedir. Bazı sebep-i tahrirlerde aylar kendilerine ait ihtiram sıfatlarıyla birarada verilirken bazılarında ihtiram sıfatları yer almadan ay ismi verilmiştir. Ayın son gününü bildiren “selh” ibaresinin de bazı tarih kayıtlarında kullanıldığı görülmektedir. Bazen de sebep-i tahririn ait olduğu ayın belirtilmesi için “şehr-i” kelimesi kullanılmaktadır. Sebeb-i tahrir beratlarının bazısında ise tarih yazılmayarak o günün tarihini ifade etmek için bir önceki hükmün tarihine işaret eden “hüve minhu” ibaresinin kullanıldığı görülmektedir. Sebeb-i tahrir beratlarında kullanılan tarihlerden farklı düzenleniş biçimlerine sahip olanlar şöyle sıralanabilir:

“28 Receb sene 980”³⁴⁷.

“20 Muharremu’l-Haram sene 927”³⁴⁸

“20 Saferu’l-Muzaffer sene 927”³⁴⁹

³⁴² KK nr. 67, s. 1.

³⁴³ KK nr. 67, s. 14.

³⁴⁴ KK nr. 61, s. 81.

³⁴⁵ KK nr. 62, s. 306.

³⁴⁶ KK nr. 63, s. 904.

³⁴⁷ KK nr. 67, s. 703.

³⁴⁸ KK nr. 61, s. 36.

³⁴⁹ KK nr. 61, s. 188.

“Selh-i Rebiu’l-evvel sene 951”³⁵⁰

“8 şehri Şaban sene 960”³⁵¹

“Hüve minhu Safer sene 927”³⁵²

5-Sebeb-i Tahrir Beratlarının Konusu

XVI. yüzyıl maliye ahkâm defterlerindeki sebeb-i tahrir beratlarının konuları genel itibarıyla mukataalara, korulara, derbendlere, vakıflara, madenlere muafiyet veya belli bir ücret karşılığı yapılan tayinler ve vergi muafiyetleriyle ilgilidir. 927/1520 tarihli ilk maliye ahkâm defterinde 146, İbnü’l-Emin Dahiliye tasnifindeki 934/1527 tarihli maliye ahkâm defter parçasında 26 adet, Kamil Kepeci tasnifi 62 numaralı 951/1544 tarihli diğer bir maliye ahkâm defterinde 154 adet, XVI. yüzyılın ikinci yarısına ait MAD nr. 233 numaralı defterde 2 adet, Kepeci 63 numaralı defter de 17 adet sebeb-i tahrir beratı mevcut olup, bu belgelerin tamamı mukataa ve vakıf görevlileri ile askeri sınıfların tayinleriyle ilgilidir.

XVI. yüzyılın sonlarına ait 980/1572 tarihli Kepeci 67 numaralı defterde 214 adet sebeb-i tahrir beratı bulunmaktadır. Anadolu ve Rumeli’ye ait mali hükümleri havi bu defterde çeşitli mukataalara yapılan tayinlerin yanısıra mukataa ve tahvillerden gelen akçelerin hazine-i amireye teslim edilmesi dolayısıyla düzenlenmiş sebeb-i tahrirlerde bulunmaktadır. Maliyeden Müdevver Defterlerden 7534 numaralı ve 984/976 tarihli maliye ahkâm defterinde ise 246 sebeb-i tahrir beratı bulunmaktadır. Bu deftere kaydedilen sebeb-i tahrirlerin konuları da bir önceki defterle hemen hemen aynıdır.

XVI. Yüzyıla ait son maliye ahkâm defteri olan Mühimme tasnifindeki 41 numaralı defterde ise sadece 2 adet sebeb-i tahrir beratına rastlanılmaktadır. Bunlardan birincisi Beğ Pazarı enhârına reis tayini (s.65) , ikincisi ise Biga kazasına tabi Çınarlu karyesinde Sultan Orhan’ın bina ettiği Kervansaray ve derbendi muhafaza için nâzır tayini (s. 339) hakkındadır.

³⁵⁰ KK nr. 62, s. 306.

³⁵¹ KK nr. 63, s. 51.

³⁵² KK nr. 61, s. 81.

Sebeb-i tahrirler beratlarında görülen tayinler mukataalara; emin³⁵³, katib³⁵⁴, kethüda³⁵⁵, piremikür³⁵⁶, knez³⁵⁷ ve martolos³⁵⁸; martoloslara, kürekçilere ve azablara binbaşı³⁵⁹ ve yüzbaşı³⁶⁰; iskele hizmetçileri, satıcı³⁶¹, dalyancı, vezzan³⁶², yasakçı³⁶³, bekçi³⁶⁴, dideban³⁶⁵ tayini, çeşitli mukatalara havale tayini, Çeltik nehirlerine reis tayinleri³⁶⁶, zaviyelere şeyh tayini³⁶⁷, camilere, köprülere, kalelere, çeşmelere muafiyetle meremmetçi³⁶⁸ ve olukçu tayini³⁶⁹, camilere ve türbelere imam, hatib, cüzhan³⁷⁰ vs. tayinleri, bazı köylerin kuru, kale ve yollarının korunması için; derbendçi³⁷¹, korucu³⁷², müsellemler³⁷³, kıyal³⁷⁴, karakolluk hizmetçileri, muhafız³⁷⁵ ve derbend³⁷⁶ tayinleri şeklinde sıralanabilir. Ayrıca muafiyetle Dergâh-ı muallâya getirilmek üzere şahin kayacısı³⁷⁷, çakır yavecisi³⁷⁸, çakır götürücü³⁷⁹ tayinleri; kuru

³⁵³ KK nr. 61, s. 29.

³⁵⁴ KK nr. 67, s. 874.

³⁵⁵ MAD nr. 7534, s. 52.

³⁵⁶ KK nr. 67, s. 75, 160, 194, 390.

³⁵⁷ MAD nr. 7534, s. 79.

³⁵⁸ KK nr. 67, s. 873.

³⁵⁹ MAD nr. 7534, s. 17

³⁶⁰ KK nr. 67, s. 728.

³⁶¹ KK nr. 61, s. 22.

³⁶² KK nr. 61, s. 37.

³⁶³ KK nr. 61, s. 112.

³⁶⁴ KK nr. 61, s. 55.

³⁶⁵ KK nr. 61, s. 69.

³⁶⁶ MAD nr. 7534, s. 47.

³⁶⁷ KK nr. 67, s. 79, 684.

³⁶⁸ KK nr. 67, s. 698.

³⁶⁹ KK nr. 67, s. 995, 1185.

³⁷⁰ KK nr. 67, s. 217.

³⁷¹ MAD nr. 7534, s. 247.

³⁷² MAD nr. 7534, s. 204.

³⁷³ MAD nr. 7534, s. 207.

³⁷⁴ KK nr. 67, s. 237.

³⁷⁵ KK nr. 67, s. 335, 623, 636.

³⁷⁶ KK nr. 67, s. 1033.

³⁷⁷ MAD nr. 7534, s. 78.

ve ormanların muhafazası için; korucu³⁸⁰, tayinleri; derya³⁸¹, kara³⁸² ve derbendci reisleri³⁸³ tayinleri, Selanik'teki yeniçerilerin çukalarına mubassır tayini³⁸⁴, Macarca kitabet için katib tayini³⁸⁵, asker beytûmaline katib³⁸⁶ tayini, mukaddemlik³⁸⁷, hisar eri³⁸⁸, akmişe simsarı³⁸⁹, barut-ı siyah mahzenine növbetçi³⁹⁰, imrarcı³⁹¹, sarraf³⁹², kılavuz, tacirlere şehbender³⁹³, ulak bargiri beslemek için atçı³⁹⁴, su yolu tamiri için derbendçi³⁹⁵ tayinleri, memlehalara; emin, katib³⁹⁶, bekçi³⁹⁷, nazır³⁹⁸ vs. tayinleri de sebep-i tahrirler halinde düzenlenmiş belgeler arasında sayılabilir. Ayrıca daha önceden bu görevlere tayin edilip tekrar aynı göreve getirilenlerin tecdid-i beratları da sebep-i tahrir beratlarının konusu içinde yer almaktadır.

³⁷⁸ MAD nr. 7534, s. 202.

³⁷⁹ KK nr. 67, s. 711.

³⁸⁰ KK nr. 67, s. 736.

³⁸¹ KK nr. 67, s. 1014.

³⁸² KK nr. 67, s. 98.

³⁸³ KK nr. 67, s. 320.

³⁸⁴ KK nr. 67, s. 188.

³⁸⁵ KK nr. 67, s. 526.

³⁸⁶ MAD nr. 7534, s. 137.

³⁸⁷ KK nr. 67, s. 792.

³⁸⁸ KK nr. 67, s. 808.

³⁸⁹ KK nr. 67, s. 794.

³⁹⁰ KK nr. 67, s. 1194.

³⁹¹ KK nr. 67, s. 847.

³⁹² KK nr. 67, s. 993.

³⁹³ MAD nr. 7534, s. 37.

³⁹⁴ MAD nr. 7534, s. 202.

³⁹⁵ MAD nr. 7534, s. 247.

³⁹⁶ KK nr. 61, s. 34.

³⁹⁷ KK nr. 61, s. 99.

³⁹⁸ KK nr. 61, s. 82.

Sebeb-i tahrirlerdeki görevlendirmeler belli bir ücret³⁹⁹ karşılığı olabildiği gibi haraç, ispençe, öşür⁴⁰⁰, avarız-ı divânîye ve tekalif-i örfiye⁴⁰¹, vs. rüsumdan muafiyetle de yapılmakta idi.

Belge 21

[illegible]

Sebeb-i tahrîr yazıla ki

Hâliyâ Budun beğlerbeğisi Mustafa Paşa kapuma arz gönderüp Yoyondaa/Yoyotta'dan ? mukaddem Budun'a gelen beğlerbeğiler kulları yanında krallara ve kefere beğlerine Macarca kağıt yazup tercüme eden Dayakların illet ve sekametleri zâhir olmakdan ve elleri ve dilleri kesilüp hakâret olunmakdan hâlî olmayup Yoyotda? Budun'a geleli altı yedi yıldan berû kâfirce kitâbet hizmetini iden Budun sâkinlerinden Dimitri Dayak hüsn-i istikâmetle hizmet eyleyüp vechen mine'l-vücûh illet ve hıyâneti zâhir olmayup min ba'd dahi beğlerbeğiler kulları mezkûr ile huzur idücek istikâmetle ma'rûf ve kefere kitâbetinde mahâretle mevsûf muaf olmağa lâıyk riâyet-i pâdişâhîye müstehak bendeleri olmağın haraç ve ispençeden ve a'şârdan ve bi'l-cümle hukûk-ı şer'iyye ve rusûm-ı örfiyyeden ve avârız ve tekâlif kulluklarından muâf ve müsellemler olmak için emr-i şerif sadaka buyurulmak recâsına arz olundu deyu bildirmiş imdi mezkûr Dimitri Dayak nam zımmi arz olunduğı üzere kâtib ta'yîn idüb bu berât-ı cedîd-i hümayûnı virdüm ve buyurdum ki varup kâtib olup olgelen âdet ve kânûn üzere edâ-i hizmet ide mâdem

399 MAD nr. 19322, s. 7'de 4 Receb 934 tarihli sebeb-i tahrir beratı bir memlehaya yevmi dört akçe
ulufe ile kâtib tayini hakkındadır.

400 “...haraç ve ispençeden ve a‘şardan ve bi’l-cümle sunûf-ı şer‘iyye ve rusûm-ı örfiyyeden ve avâzır-ı tekâlif kulluklarından muaf ve müsellemler...”, KK nr. 67, s. 526.

⁴⁰¹ KK nr. 67, s. 400.

ki kusûrı olmaya hizmeti mukabelesinde arz olunduğı üzere muâf ve müsellemler ola kimesne mâni‘ ve mezâhim olmaya şöyle bileler deyû tahrîren fî 20 Cemâdiye’l-evvel sene 980 (KK nr. 67, s. 526)

6-Sebeb-i Tahrir beratlarının Hazırlanmasına Esas Olan Muameleler

Sebeb-i tahrir beratları eğer bir göreve tayin için yazılmışsa; önce kimin talebiyle ve hangi göreve atama yapılacağı ifade edilir. Yapılacak görevlendirme eğer muafiyet karşılığı ise hangi vergilerden muaf olunacağı ve görevin ne olacağı belirtilir. Muafiyet şeklinde değil de belli bir ücret karşılığı atama yapılacaksa ücretin miktarı ve hangi kişi ya da cemaat tarafından verileceği açıkça ifade edilir. Daha sonra tayin edilen şahsın görevinin ne olduğu ve nasıl ifa edeceği beyan edilir. Bundan sonra tayin olunan şahıslara ahardan herhangi bir müdahale olunmaması için tenbih ve tavsiye ifadeleri yer alır.⁴⁰²

d-Sebeb-i Tahrir Hükümleri

Maliye ahkâm defterlerinde kayıtlı belge türlerinden bir grubunu da sebeb-i tahrir hükümleri oluşturmaktadır. Sebeb-i tahrir hükümleri, aynı formülle başlayan sebeb-i tahrir beratlarından konuları itibarıyla farklı olup, bunlar temessük yerine geçmek üzere verilmiş hükümlerdir. Sebeb-i tahrir hükümleri; cizye⁴⁰³, ispençe⁴⁰⁴, adet-i ağnam ve resm-i ağıl rusumları⁴⁰⁵, avarız⁴⁰⁶, haraç⁴⁰⁷, kürekçi bedeli⁴⁰⁸, vakıf

⁴⁰² “Sebeb-i Tahrîr yazıla ki

Memleha-i Behram’da harc-ı âmilden yevmî beş akçe ile hizmetkâr olan Kırâç edâ-i hizmet eylemeyüp ve iş bu dârende-i fermân-ı hümâyûn Musa nâm kimesne mahal olduğın livâ-i Karasi ve Biga mukata’âtına nâzır olan Karacalar kadısı Mevlânâ Kemal arz eylediği ecilden mezkûr Musa’yı zikr olan memlehaya yevmî beş akçe ile hizmetkar nasb idüp bu berât-ı hümâyûnı virdüm ve buyurdum ki varup memleha-i mezbûra mezkûr Kırâç yerine hizmetkâr olup edâ-i hizmet eyleye mâdem ki hizmetinde kusûru ve yaramazlığı olmaya yevmî beş akçe ulûfesin harc-ı âmilden alup mutasarrıf ola kimesne mâni‘ olmaya ve hâne-i avârızdan ise avârızın vire şöyle bileler deyû tahrîren fî 9 Rebîu’l-âhir sene 960”, KK nr. 63, s. 244.

⁴⁰³ KK nr. 67, s. 344, 365, 426, 1111.

⁴⁰⁴ KK nr. 67, s. 723.

⁴⁰⁵ KK nr. 67, s. 846.

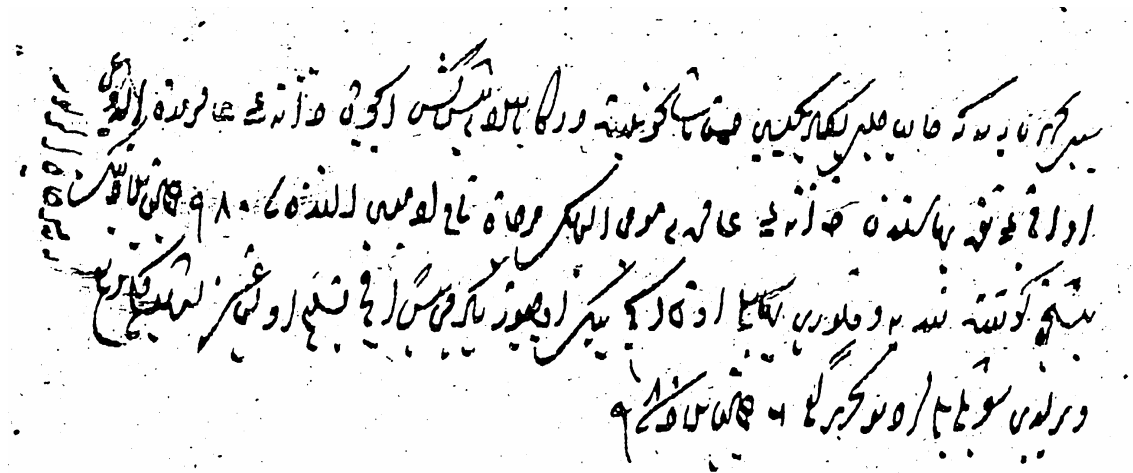
⁴⁰⁶ KK nr. 67, s. 440, 451, 493, 871, 903.

⁴⁰⁷ KK nr. 67, s. 26, 255, 284, 348, 355, 358, 372, 387, 401, 475, 480.

⁴⁰⁸ KK nr. 67, s. 21, 30, 33, 149, 153, 451, 493, 903.

zevayidi⁴⁰⁹, gibi devlet tarafından toplanan vergilerin veya mukataa taksit ve tahvillerinin⁴¹⁰ doğrudan doğruya hazineye girmesi ve çeşitli sebeplerle hazine-i amireden karz tarikiyle alınan akçelerin geri ödenmeleri⁴¹¹ halinde borcun ödendiğini belirten temessükün verilmesi için düzenlenirdi⁴¹². Sayıları bakımından sebab-i tahrir hükümleri maliye ahkâm defterlerinde en küçük belge gruplarından birini oluşturmaktadır.

Belge 22

Sebeb-i tahrîr yazıla ki

Hâliyâ Haleb beğlerbeğisi Hasan Paşa tahvîlinden Dergâh-ı Muallâ'ya pişkeş için hazîne-i âimereden aldığı evânî-i nukre bahâsından hazîne-i âmireye mûmâ ileyhın Mercan nâm âdemîsi elinden sene 980 Cemâziye'l-âhîrînin beşinci gününde nakdiye ve filori behâsıyla on iki bin üç yüz yirmi beş akçe teslim olunmağın iş bu hükm-i şerîfim virildi şöyle bileler deyû tahrîren fi 6 Cemâziye'l-âhirdiye'l-âhir sene 980

Derkenar; An yed-i Mercan el-mezbûr (KK nr. 67, s. 571)

⁴⁰⁹ KK nr. 63, s.195; KK nr. 67, s. 338.

⁴¹⁰ KK nr. 67, s. 22, 36, 39, 86, 121, 149, 153, 155, 202, 220, 225, 261, 284.

⁴¹¹ KK nr. 63, s. 145; KK nr. 67, s. 675, 808.

⁴¹² Mübahat Kütükoğlu, *Osmanlı Belgelerinin Dili*, s. 192.

1- Sebeb-i Tahrir Hükümlerinin Başlama Formülü

XVI. Yüzyıl maliye ahkâm defterlerindeki sebeb-i tahrir hükümleri, sebeb-i tahrir beratları ile aynı şekilde başlamakta olup, başlama formülü genel olarak “Sebeb-i tahrîr yazıla ki” şeklindedir⁴¹³.

2-Sebeb-i Tahrir Hükümlerinde Nakil-İbلاغ Kısmı

XVI. yüzyıl maliye ahkâm defterlerine kaydedilen sebeb-i tahrir hükümlerinde nakil ve ibلاغ kısmı bazı hükümlerde “hâliyâ” ve “bundan akdem” ibarelerinden sonra başladığı gibi bir kısmında da doğrudan konuya girilerek başlamaktadır.

Sebeb-i tahrir hükmünün konusu her hangi bir tahvilden hazine-i amireye akçe teslimi ise nakil-ibلاغ kısmının ilk bölümü “...mûcebince” ibaresine kadar olan kısımdır;

“....Vilâyet-i Karaman mukata’âtından Konya Kadısı Mevlânâ Hacı Alaaddin’in irsâliye defteri mûcebince....”⁴¹⁴

Hüküm alınan bir borcun geri teslimi ile ilgili ise nakil kısmının ilk bölümü;

“...hâliyâ hazîne-i âmiremin Diyarbakır defterdârı olan İbrahim’in mektûbu mûcebince...”⁴¹⁵ gibi bir cümle ile başlar ve borçlunun muhalefatının satılıp hazîne-i âmireye olan borcunun ne kadarının, kimin eliyle ve hangi tarihte ödendiği anlatılır.

Eğer sebeb-i tahrir hükmü her hangi bir tahvil veya mukataadan hazine-i amireye yapılan ödeme ile ilgili ise nakil-ibلاغ kısmı;

“...hâliyâ Arabgir Kadısı Seyfullah tahvîlinden sene 979’da vilâyet-i Diyarbakır’a tâbi‘ kazâ-i Arabgir’den cem‘ olunan avâriz akçesinden mevlânâ-yı mezbûrun defteri mûcebince ve elinden hıvâne-i âmireme iş bu sene 980 Rebiulahiri’nin selhinde iki yüz akçe ve bin sekiz yüz yetmiş yedi sikke-i Sultâniye ve iki yüz on beş sikke-i efrenciye ve altmış sikke-i Sakız ki cümle bahâsı yüz yirmi altı bin dokuz yüz on akçe olur teslîm olunmağın”⁴¹⁶ şeklinde “hâliyâ” ibaresi ile başlayıp tahvil sahibinin

⁴¹³ KK nr. 63, s. 73.

⁴¹⁴ KK nr. 63, s. 732.

⁴¹⁵ KK nr. 63, s. 265.

⁴¹⁶ KK nr. 67, s. 440.

makamı ve tahvilinin türü, hangi tarihe ait olduğu ve hazine-i amireye yaptığı ödemeler belirtilirdi.

Sebeb-i tahrir hükmünün konusu vakıf mahsulünden yapılan bir ödeme ile ilgili ise başlama formülünden hemen sonra nakil-iblağ kısmı başlamakta ve vakfın nerede olduğu, kim için vakf edildiği, vakfın adı, vakıf mütevellisinin adı, hazine-i amireye yapılan ödemelerin tarihleri ve miktarı bu konudaki sebeb-i tahrir hükümlerinin nakil ve iblağ bölümünü oluşturmaktadır:

“....mahrûsa-i İstanbul’da Medîne-i Münevvere fukarâsına vakf olan Abdusselam evkâfı mahsûlünden sene 959 vâcibinden mütevellî Budak elinden üç yüz altmış akçe ve altmış sikke-i sultâniye tamam ve otuz dört sikke-i efrenciyesi sene 960 Saferi’nin altıncı gününde hazîne-i âmireye teslîm olunmağın...”⁴¹⁷

3-Sebeb-i Tahrir Hükümlerinin Bitiş Şekli

Sebeb-i tahrir hükümleri genelde;

“...hazîne-i âmireme akçe teslim olunmağın iş bu hükm-ı şerîfim virildi...”⁴¹⁸,

“...temessük için işbu hükm-ı şerif virildi deyû”⁴¹⁹ şeklinde bir sebep belirten ifadeyle sona ermektedir.

Eğer hüküm bir emri ihtiva ediyorsa;

“...ve ba’de’n-nazâr bu hükm-i şerîfimi ellerinde ibkâ idesiz”⁴²⁰ gibi bir ifade ile belirtilmektedir.

Bazı sebeb-i tahrir hükümlerinde ise bu cümlelerden sonra “şöyle bileler”, “şöyle bileler deyû” şeklinde tekid ifadeleri ile hüküm son bulmakta ve bu kelimelerden sonra tarih kısmına geçilmektedir.

⁴¹⁷ KK nr. 63, s. 73.

⁴¹⁸ KK nr. 67, s. 5.

⁴¹⁹ MAD nr. 7534, s. 1656.

⁴²⁰ KK nr. 67, s. 20.

4-Sebeb-i Tahrir Hükümlerinde Tarih

Sebeb-i tahrir hükümlerindeki tarih maliye ahkâm defterlerindeki diğer hüküm, nişan-ı hümayun ve sebeb-i tahrir beratlarındaki formla aynıdır. Yani “Tahiren fi” ibaresinden sonra hükmün verildiği tarih; gün, ay ve yıl tam olarak belirtilmekte, bazı aylar sahip oldukları ihtiram sıfatlarıyla birarada ve açık olarak verilmektedir;

“29 Muharremu’l-Haram sene 960”⁴²¹

“11 Safer sene 960”⁴²²

Bazı sebeb-i tahrir hükümlerinde hüküm ve beratların tarih kısmında da görülen ve ayın ilk ve son gününü belirten “gurre” ve “selh” ibarelerinin kullanıldığı görülmektedir;

“Gurre-i Rebiulevvel sene 980”⁴²³

“Selh-i Rebiulahir sene 980”⁴²⁴

5-Sebeb-i Tahrir Hükümlerinin Konusu

XVI. yüzyıl maliye ahkâm defterlerindeki sebeb-i tahrir hükümlerinin konuları defterlere göre çeşitlilik arz etmekle beraber ortak konular da çoktur. 927/1520 tarihli maliye ahkâm defterinde bir adet sebeb-i tahrir hükmü bulunmaktadır. Bu da bir amilin borcunun tahsili ile ilgilidir⁴²⁵. Kamil Kepeci 62 numaralı defterde sebeb-i tahrir hükmüne rastlanılmamıştır. Yine aynı tasnife ait 63 numaralı defterde ise 41 adet sebeb-i tahrir hükmü mevcuttur. Bu hükümlerin büyük bir çoğunluğu çeşitli tahvil ve mukataalardan hazine-i amireye rüsum ve borç akçelerinin teslimleriyle ilgilidir. XVI. yüzyılın ikinci yarısına ait MAD 233 numaralı defterde 4 adet sebeb-i tahrir hükmü

⁴²¹ KK nr. 63, s. 51.

⁴²² KK nr. 63, s. 73.

⁴²³ KK nr. 67, s. 255.

⁴²⁴ KK nr. 67, s. 440.

⁴²⁵ KK nr. 61, s. 132.

bulunmaktadır. Bu hükümler ise üç tanesi mukataa⁴²⁶ ve bir tanesi de vakıf imaretlerinin zevâyidinden⁴²⁷ hazine-i amireye yapılan ödemelerle ilgilidir.

XVI. yüzyılın sonlarına ait 980 tarihli Kamil Kepeci 67 numaralı defterde 133 adet sebab-i tahrir hükmü bulunmaktadır. Anadolu ve Rumeli bölgesine ait mali hükümleri havi bu defterde mukataalardan yapılan tahviller ve çeşitli sebeplerden dolayı hazine-i amireden alınan borçların iadesi, sebab-i tahrir hükümlerinin konularını oluşturmaktadır.

MAD 7534 numaralı ve 984/1576 tarihli maliye ahkâm defterinde ise 217 adet sebab-i tahrir hükmü bulunmaktadır. Bu deftere kaydedilen sebab-i tahrir hükümlerinin konuları da bir önceki defterle hemen hemen aynıdır.

Yukarıdaki hüküm türleri sınıflandırıldığında sebab-i tahrir hükümlerinin konuları; Haraç, ispençe, avarız, kürekçi bedeli akçesi, cizye, eflak rusumu, has gelirleri, vakıf zevayidi, vakıf tahvilleri, mukataa ve tahviller gibi vergi gelirlerinin tahsili şeklinde sıralanabilir.

Bunlara ek olarak sebab-i tahrir hükümlerinin bir kısmı da bazı devlet görevlilerinin çeşitli sebeplerle hazine-i amireden karz (borçlanma) yolu ile aldıkları akçelerinin geri ödenmesi ile ilgilidir. Maliye ahkâm defterlerinde görülen borçlanmalar genelde şu şekillerde olmaktadır. Birincisi ordu'nun her hangi bir yere sefere gidildiğinde sefer ihtiyaçlarının karşılanması,⁴²⁸ görevlere tayin esnasında devlete verilmesi gereken pişkeşlerin hazineden borçlanarak alınıp peşinen ödenmesi ve daha sonra bu borçların hazine-i amireye iadesi şeklinde olmaktadır⁴²⁹.

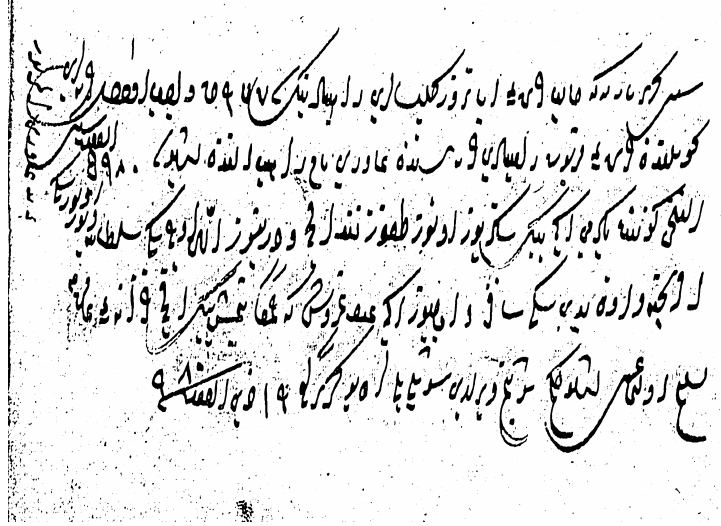
⁴²⁶ MAD nr. 233, s. 17, 112, 120.

⁴²⁷ MAD nr. 233, s. 71.

⁴²⁸ Vezir Mustafa Paşa Yemen seferine serdar olduğu zamanda Yemen mühimmatı için hazine-i amire-i Haleb'den defterdar Mehmed tahvilinden 974'de aldığı akçeyi Mısır hazinesine teslim ederek temessük talep etmişti. MAD nr. 7534, s. 691.

⁴²⁹ KK nr. 67, s. 808.

Belge 23

Sebeb-i tahrîr yazıla ki

Hâliyâ cezîre-i Abanoz kiliseleri râhiblerinin sene 977'de vâcib olan cizyeleri tahvîlinden cezîre-i mezbûre râhibleri cizyesinden Avri nâm râhib elinden işbu sene 980 Zilkadesi'nin altıncı gününde yirmi iki bin sekiz yüz otuz dokuz nakid akçe ve dört yüz elli üç bin sultâniye ve yüz otuz sikke-i efrenciye ve on yedi sikke-i sakız ve üç yüz iki aded gurus ki cem'an yetmiş beş bin akçe hîzâne-i âmireye teslîm olunmağın iş bu hükm-i şerîfim virildi şöyle bileler deyû tahrîren fî 19 Zilkade sene 980, KK nr. 67, s. 1111.

6-Sebeb-i Tahrir Hükümlerinin Hazırlanmasına Esas Olan Muameleler

XVI. Yüzyıl maliye ahkâm defterlerinde sebeb-i tahrir hükümlerinin hangi işlemler sonucu düzenlendiği belge içinde geçen ve muamelelerin seyrini gösteren ifadelerden anlaşılmaktadır. Muamele her hangi bir mukataa veya tahvilden hazine-i amireye yapılan teslimat ile ilgili ise; mukataanın nereden, hangi seneye ait ve hangi

tahvilden olduğu, ne kadar akçenin, nereye ve kimin eliyle teslim edildiği ve eğer teslimattan sonra o tahvilde baki kalmışsa ne kadarının kaldığı belirtilmektedir⁴³⁰.

Hazine-i amireye gönderilen tahviller kadılardan olduğu gibi mukataa emin ya da amillerinden de olabilir. Tahvilleri getirenler merkez tarafından gönderilen emin ve katip⁴³¹ olduğu gibi mukataa sahibinin bizzat kendisi veya yanındaki hizmetlilerinden biri ya da birkaçı olabilmektedir. Rüşum tahsili ve tahvili için gönderilen emin ve katipler genelde askeriler arasından seçilirdi. Seçilen bu görevlilerin hangi cemaatten, kaçınıcı bölükte görevli oldukları ve ne kadar ücretle görevlendirildikleri de hükümlerde yer almaktadır⁴³². Hazine-i amireye yapılan teslimat neticesinde görevlilerin yaptıkları teslimatı belirten temessükler verilir bu da sebep-i tahrir hükümlerine kaydedilirdi.

Sebeb-i tahrirlerdeki muamele kayıtlarında diğer hükümlerde olduğu gibi sebep-i tahririn kimin eliyle ilgili şahsa veya makama ulaştırıldığını belirten kayıtlar da bulunmaktadır;

“An yed-i Baki Çavuş”⁴³³ gibi.

Veya hükmün içinde ismi geçen bir şahıs eliyle ulaştırılıyorsa hükümde bu durum;

“An yed-i Avri el-mezbur”⁴³⁴ şeklinde bir ifadeyle belirtiliyordu.

Sefere çıkarken ordu kumandanının sefer ihtiyaçlarını karşılamak için veya herhangi bir göreve tayin esnasında peşin olarak devlete ödenmesi gereken pişkeşler için hazineden alınan borçların daha sonra hazine-i amireye iade edildiğinde hazineye

⁴³⁰ “Sebeb-i tahrîr yazıla ki

Hâliyâ cezîre-i Aynaroz kiliseleri râhiblerinin sene 977 de vâcib olan cizyeleri tahvîlinden cezîre-i mezbûre râhibleri cizyesi Avri nâm râhib elinden işbu sene 980 Zilkadesi’nin altıncı gününde yirmi iki bin sekiz yüz otuz dokuz nakid akçe ve dört yüz elli üç sikke-i Sultaniye ve yüz otuz sikke-i efrenciye ve on yedi sikke-i Sakız ve üç yüz iki aded gurus ki cem’an yetmiş bin akçe hazîne-i âmireme teslîm olunmağın iş bu hükm-ı şerîfim virildi şöyle bileler deyû tahrîren fî 19 Zilka’de sene 980.

An yed-i Avri el mezbur”. KK nr. 67, s. 1111.

⁴³¹ KK nr. 67, s. 701,709, 723, 724, 735, 744.

⁴³² “....ispençeleri cem’ine emîn ve kâtib ta’yîn olunan sipâhî oğlanlarım cemâatinden seksen birinci bölükte yevmî yirmi beş akçe ulûfeye mutasarrıf Mehmed Behram nâm kulum tahvîlinden....”. KK nr. 67, s. 723.

⁴³³ KK nr. 67, s.1.

⁴³⁴ KK nr. 67, s. 1111.

teslimat yapıldığını bildiren temessükün verilmesi için de sebep-i tahrir hükümlerinin de yazıldığını yukarıda belirtmiştik. Bu hususlarla ilgili muamelatda ise; sefer esnasında veya bir göreve tayin sırasında⁴³⁵ hazine-i amireden alınan borcun nasıl, kim tarafından, hangi tarihte alındığı ve miktarı belirtilip kimin eliyle hangi tarihte tekrar hazine-i amireye teslim edildiği kaydedilmektedir.

Sonuç olarak sebep-i tahrir hükümleri başlangıç formülleri itibarıyla sebep-i tahrir beratlarıyla aynı olmakla birlikte konuları bakımından onlardan farklıdır. Sebeb-i tahrir hükümleri genelde hazine-i amireye yapılan ödemeler neticesinde temessük verilmek için yazılırken sebep-i tahrir beratları tayin, görevlendirme ve muafiyetler için düzenlenmiştir.

e-Hüccet

Maliye ahkâm defterlerine kaydedilen diğer bir belge türü ise hüccettir. Arapça bir kelime olan hüccet lugat bakımından delil, sened anlamlarına gelmekte olup erken dönemlerde bir hükmü ihtiva etsin veya etmesin hakim tarafından düzenlenmiş bulunan her türlü belgeye hüccet denirdi⁴³⁶. Daha sonra ilam ve maruz türü belgeler hüccetlerden diplomatik özellikler bakımından farklı belgeler olarak ortaya çıkmıştır.

927/1520 tarihli ilk maliye ahkâm defterinde kayıtlı ilk belge bir hüccet olup, XVI. yüzyıla ait diğer maliye ahkâm defterlerinde başka hüccet kaydına rastlanılmamıştır. Bu belgenin dışında ikinci bir hüccet kaydına rastlanmamış olması hüccetlerin XVI. yüzyılda istisnai olarak defterlere kaydedildiğini düşündürmektedir.

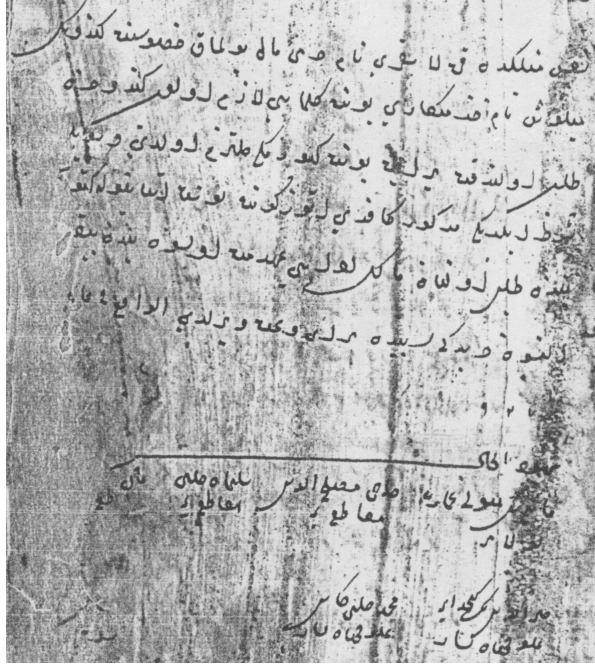
⁴³⁵ “Sebeb-i Tahrîr yazıla ki

Hâliyâ düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham ilâ âhîrîhî vezîrim Hüseyin Paşa –dâmet meâlîhi- Dergâh-ı Muallâm’a pîşkeş için hazîne-i âmiremden aldığı evânî-i nakid bahâsından mûmâ ileyhin kethüdâsı Süheyl –zîde kadruhû- elinden hazîne-i âmireye iş bu sene semânîn ve tis’a mie Şabanı’nın yirmi dokuzuncu gününde on altı bin üç yüz elli akçe teslîm olunmağın iş bu hükm-i şerîfim virildi şöyle bileler deyû tahrîren fi 29 Şabanu’l-Muazzam sene 980”.

Derkenar: An yed-i Süheyl kethüda el-mezbûr. KK nr. 67, s. 571, 808.

⁴³⁶ Mustafa Oğuz, *Huccetlerin Diplomatik Yönden Tahlili (XVII. Yüzyıl)*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yeniçağ Tarihi Anabilim Dalı, İstanbul, 1988, s. VIII.

Belge 24

Nefs-i Menlik'den Kara Laskari nâm zımmî mal bulmak husûsunda kendünün Miloş nâm hizmetkârı bunda gelmesi lâzım olup kendüden taleb olundukda bir aya bunda getürmeğe mültezim oldu deyû şart eylediği mezkûr kâfiri otuz günde bunda İstanbul'a götürüp benden taleb olunan mâlın edâsı uhdemde olsun benden bî-küsûr alınsun dediği sebebden bir ay va'de virildi el vâki' fî 7.... sene 927

Şahudü'l-hal

Kasım Beğ mütevellî-i imâret-i Bolayır

Hacı Musluhiddin mukataai

Süleyman Çelebi mukataai

Hayreddin Bey kethüdâ-yı ulufeciyân-ı yesâr

Mehmed Çelebi kâtib-i ulûfeciyân-ı yesâr (KK nr. 61, s. 1)

Bu hüccetin sonunda yer alan şahudü'l-hal kısmında mukataacıların bulunması bu hüccetin defterdarlıkta tanzim edilmiş olabileceği ihtimalini ortaya çıkarmaktadır. Bu hüccetin defterdar tarafından mı ya da kadı tarafından mı verildiği hüccetin muhtevâsından anlaşılmamakla birlikte maliye ahkâm defterinde yer alması defterdar tarafından tanzim edildiğini akla getirmektedir.

Maliyeyle ilgili bazı davaların kadiasker huzurunda görüldüğü, maliye ahkâm defterlerinde yer alan bazı kayıtlardan anlaşılmaktadır⁴³⁷. Mesela 951/1544 tarihli maliye ahkâm defterinde bazı veraset davalarına Rumeli Kadiaskeri Ebu's-suud'un baktığı⁴³⁸ kaydedilmekte, ayrıca hazine-i amire defterdarlarının ve beytûlmalcilerin de davalarda hazır bulunduğu belirtilmektedir. Bu davalara ait hüccetlerin ise hazine-i amire defterleri ile hıfz olunduğu belirtilmekle birlikte bunların maliye ahkâm defterine neden kaydedilmediğini şu an için izah edememekteyiz.

XVI. yüzyıla ait maliye ahkâm defterinde tek bir hüccet kaydı mevcutken XVII. yüzyıla ait defterlerde az da olsa hüccet kayıtlarına rastlanmaktadır. Bu hüccetlerin bir kısmının defterdar huzurunda yapılan yargılama⁴³⁹ sonucu tanzim edildiği hüccetlerde geçen ifadelerden anlaşılmaktadır. 927/1520 tarihine ait hüccetle XVII. Yüzyıla ait ahkâm defterlerine kaydedilen hüccetler arasında diplomatik bakımdan bazı farklılıklar bulunmaktadır⁴⁴⁰. Mesela 927 tarihli hüccetin baş kısmında her hangi bir başlık kaydı bulunmazken XVII. yüzyıla ait maliye ahkâm defterlerindeki hüccetlerin üst kısımlarında başlık kayıtları mevcuttur. Bu başlık kayıtlarında, dua ve tasdik ibareleri yer almaktadır. Tasdik ibaresi, kadı'nın imzası ile son bulmaktadır.

⁴³⁷ Tevkii Abdurrahman Paşa kanunnamesinde defterdarların maliye ile ilgili davalara kendi hanelerinde de baktığı bilinmekle birlikte bunun sonucunda hüccet tanzim edilip edilmediği, tanzim edildiyse bunların nereye kaydedildiği hakkında bir bilgimiz yoktur: “.....Ve baş defterdar olan mal vekilidir ve kendi evinde divan ider ve maliyeye müteallik davaları dinler ve maliye tarafından ahkâm virir ve ahkâmın zahrına kuyruklu imza çeker....”. Tevkî Abdurrahman Paşa, “Osmanlı Kanunnameleri”, *Millî Tettebbular Mecmuası*, İstanbul Matbaa-i Amire, 1331, s. 517.

⁴³⁸ “Selanik kadısına hüküm yazıla ki

Bundan akdem nefsi-i Selanik'de Kasım Paşa Mahallesi'nde mütemekkin Meryem nâm hâtun fevt olup zâhir evrâsı ma'lûm olmadığı sebepten muhalefâtı beytû'l-mal için zabt olunmuş imiş hâliyâ erbâb-ı timardan zeâmet tasarruf eden Bayram Dergâh-ı Muallâm'a gelüp müteveffîye-i mezbûrenin verâseti bana münhasırdır deyû da'vâ idüp Dergâh-ı Muallâm'da a'lemü'l-ulemâi'l-mütebahhirîn efdalü'l-fudalâi'l-müteverri'in kadiaskerim Mevlânâ Ebu's-suud -zîdet fezâiluhû- meclisinde ve hazîne-i âmirem defterdarları -dâmet meâliyehum- mahzarlarında kapum beytû'l-malcileri yüzüne verâseti şer'le şuhûd-ı adl ile isbât itdüğü ecilden eline hüccet-i şeriyye verilmiş öyle olsa müteveffîye-i mezbûrenin sâbıkâ on sekiz bin beş yüz altmış yedi akçesi Dergâh-ı Muallâm'a gelüp beytû'l-mâl için zabt olunmuş bulunduğu sebepten mezkûra teslim olunup ve elinde olan hüccet alınup hazine-i âmirem defterleri ile hıfz olundu imdi gerekdir ki hükm-ı şerifim vardukda anda olan beytû'l-mal zâbitlerini getürdüp teftiş idüp göresiz müteveffîye-i mezbûrenin muhalefâtından anda zabt olunmuş ne mikdâr nesnesi bulunursa kimde ise bi-küsûr mezkûra aliverip teslim itdüresiz ve ne mikdâr nesne teslim olunursa sicillata kayd itdüresiz ki vakt-i hâcet de malum ola şöyle bilesiz deyû tahrîren fi 13 Saferü'l-Muzaffer sene 95". KK nr. 62, s.149. Ayrıca s. 63, 364, 406, 543, 610.

⁴³⁹ MAD nr. 6269, s. 138; MAD nr. 2810, s. 100.

⁴⁴⁰ Bkz. Belge 24.

Hüccetin üst kısmında yer alan kadı'nın imzasında kadı'nın adı ile birlikte, görev yaptığı kazanın adı da yazılmaktadır. Kadılar genellikle kendilerine mahsus, başka bir kadı'nın ibaresine benzemeyen imzalar kullanmışlardır. Tasdik ibareleri Arapça olup kadı'nın imzası dahil bütün harfler noktasızdır. Tasdik ibarelerinde kadı'nın adından sonra, “ufiye anh”⁴⁴¹ veya “ufiye anhuma”⁴⁴² gibi dua cümleleri bulunmaktadır. XVII. yüzyıla ait hüccet suretlerinden Bursa kadısına ait olan hüccetin başlık kaydı şu şekilde imzalanmıştır;

“el-emru kemâ zukire fîhi ketebehu'l-fakîr ileyhi sübhânehû Ahmed bin Hasan el-kâdi bi-medîne-i Bursa ufiye anhumâ”⁴⁴³.

Hüccetlerin üzerindeki tasdik ve dua cümlelerinin dışında da başlık kayıtları bulunmaktadır. Mesela 1023 tarihli Mukataa-i evvel kalemine ait maliye ahkâm defterindeki hüccetin başında şu ibare yer almaktadır;

“Kili ve Akkirman ve tevâbî mukata'âtı nâzırı olan Mustafa Beğ'in Bender neferâtı ile musâlaha hüccetidir”⁴⁴⁴

Bazı hüccetlerin başında ise derkenar şeklinde belgenin türü belirtilmektedir;

“Sûret-i hüccet-i şer'iyedir”⁴⁴⁵.

Muhasebe-i evvel kalemine ait başka bir maliye ahkâm defterinde ise diğer hüccetlerden farklı olarak iki adet başlık kaydı bulunmaktadır;

“Sûret-i hüccet-i şer'iyeye-i müvellâ Ebû Sâîd el-kâdi bi-asâkîr-i Rumeli”,

“Vaka'a'l-emru hasbemâ tahrîr-i zîruhû el-fakîr -ileyhi sübhânehû- Ebû Saîd el-kâdi be-asâkîr-i Rumeli -ufiye anhu-”⁴⁴⁶

Bazı hüccetlerin üzerinde ise dua cümlesi bulunmamakta bunun yerine hüccetin hangi kadı tarafından verildiğini belirten notlar yer almaktadır;

⁴⁴¹ KK nr. 2296, h. 127.

⁴⁴² D.BŞM nr. 199/A, s. 13.

⁴⁴³ D.BŞM nr. 199/A, s. 13.

⁴⁴⁴ MAD nr. 9824, s. 145.

⁴⁴⁵ KK nr. 2478, s. 117.

⁴⁴⁶ KK nr. 2296, s. 127.

“Sûret-i hüccet-i şer‘iyye-i Mevlânâ Abdalbâkî kâdı-i bi-medîneti Kostantiniyye”⁴⁴⁷. 1096 tarihli başka bir hüccetin başlığında ise hüccetin konusu belirtilmiştir;

“Kenan Paşa hududnâmesi serasker vezîr-i mükerrer Süleyman Paşa huzûrunda murâfa‘a oldukları hüccet-i şer‘iyye sûretidir”⁴⁴⁸.

Muhasebe-i evvel kalemine ait bir maliye ahkâm defterindeki hüccetin başında ise;

“Kuyûd-ı ba‘zı hüccet berâ-yı mühimmât-ı sefer-i hümayûn el-vâki‘ fi’t-târihi ‘l-muhtelifa” şeklindeki ibare ile hüccetin konusu da belirtilmektedir.

927/1520 tarihli maliye ahkâm defterinde görülen hüccetin başlama şekli kadı sicillerinde görülen formüllere benzememektedir. Bu hüccette doğrudan konuya girilirken XVII. Yüzyıla ait defterlerde, hüccetlerin kadı sicillerine kaydedilen şekliyle kaydedildiği görülmektedir. Haslar Mukataasına ait maliye ahkâm defterine kaydedilmiş bir hüccet;

“Sebeb-i tahrîr-i kitâb oldur ki...”⁴⁴⁹ şeklinde başlarken aynı defterde bulunan diğer bir hüccette ise hemen konuya girilmektedir.⁴⁵⁰

Mukataa-i evvel kalemine ait başka bir maliye ahkâm defterindeki hüccet ise;

“Sebeb-i tahrîr-i kitâb-ı şer‘î budur ki...” şeklinde başlamaktadır⁴⁵¹.

Muhasebe-i evvel kalemine ait maliye ahkâm defterinde ise;

“Sebeb-i tahrîr-i kitâb-ı kalem ve mûcib-i tastîr-i rakam budur ki...”⁴⁵² şeklinde başlayan hüccetler bulunmaktadır.

927/1520 tarihli hüccetin nakil kısmı, maliye ahkâm defterlerine kaydedilen hükümler gibi olup kadı sicillerinde yer alan hüccetlerin nakil-iblağ kısmına

⁴⁴⁷ MAD nr. 6269, s. 154.

⁴⁴⁸ MAD nr. 8488, s. 38.

⁴⁴⁹ KK nr. 2478, s. 3.

⁴⁵⁰ KK nr. 2478, s. 117.

⁴⁵¹ MAD nr. 9824, s. 145.

⁴⁵² KK nr. 2296, h. 344.

benzememekte ve doğrudan konunun muhatapları tanıtılıp çok kısa olarak yapılacak iş için izin ve süre istenilmektedir. XVII. Yüzyıl maliye ahkâm defterlerine kaydedilen hüccetlerdeki nakil kısmı ise kadı sicillerinde yer alan nakil iblağ kısmıyla hemen hemen aynıdır. Özellikle maliyeyi ilgilendiren arazi davalarına ait hüccetlerde, hüccete arazi anlaşmazlıklarına taraf olanların tanıtıldığı kısım ile başlanmaktadır. Taraflardan mevki ve mansıb sahibi kişiler varsa bunlar bulunduğu makama uygun bir dua cümlesiyle tanıtılmaktadır. Ayrıca arazinin bulunduğu şehir, kaza, karye adı da belirtilmektedir. Daha sonra dava konusu takdim edilmekte; konu takdim edilirken her husus teferruatıyla anlatılmaktadır.

Hüccetin konusu kaza, karye, mevzi vs.nin hudut ihtilafı ise hududname kayıtlarına göre ihtilafli bölgenin detaylı sınırları eski hudutnâmelerden tespit edilir ve bu hudutlar hakkında bilgisi olan ahaliden ihtiyar olanlara da sorularak sınırlar tekrar belirlenir ve deftere kayd edilir. Ayrıca bu hududnâmenin bir sûreti de ilgili şahsa verilir.

Alım-satım mukavelelerinde satılanın ne olduğu (ev, arsa, dükkan vs.), eğer gayr-i menkul ise yeri, sınırları, satış bedelinin mikdarı nakil iblağ kısmında açıkça belirtilir. Muhallefat davalarında ise ölen kişinin yakınlarının beytülmal tarafından zabt olunan mallarının varislere intikali için açtıkları davalar yer alır. Bu davalarda hüccet tanzim ettiren kişinin ölen kişinin yakını, akrabası olduğu ispata çalışılır.

Eğer konu bir yerin mukataaya verilmesi ile ilgili ise nakil kısmında mukataaya verilecek arazi, işletme vs.nin kime ait olduğu kime verileceği ve senelik ne kadara verileceği hususları detaylı bir şekilde yine nakil ve iblağ kısmında açıklanır.

Aslında hüccetlerde klişeleşmiş bir nakil bölümü bulunmamaktadır. Konuya göre konunun detaylı bir şekilde anlatıldığı bölümler mevcuttur. Yukarıda bahsedildiği gibi hüccet davalı ve davacı taraflar, dava, dava hakkındaki tarafların görüşleri, şahitlerin davaya müteallik görüşü ve verilen kararların yazıldığı bir bölümü ihtiva etmektedir.

927/1520 tarihli ahkâm defterindeki hüccetin bitiş şekli de diğer hüccetlerden farklı olup “bir ay va‘de virildi el-vâki‘...”⁴⁵³ şeklindedir. XVII. Yüzyıla ait maliye

⁴⁵³ KK nr. 61, s. 1.

ahkâm defterlerinde görülen hüccet suretlerinin bitiş şekli ise kadı sicillerine kaydedilenlerin aynıdır.

Genel olarak hüccetler;

“...mâ-vakâ‘a bi’t-taleb ketb olundu...”⁴⁵⁴,

“...mâ-hüve’l-vâkî‘ bi’t-taleb ketb olundu...”⁴⁵⁵,

“...gıbbe’t-tasdîki’ş-şer‘î mâ-hüve’l-vâkî‘ bi’t-taleb ketb olundu...”⁴⁵⁶ şeklinde sona ermektedir.

Karar belgesinin taraflara teslim edildiği ifade edilmek istendiğinde hüccet;

“...vâkî‘ hal vech-i meşrûh üzre ketb ve tahrîr olunup müşârun ileyhine yedine i’tâ olundu...”⁴⁵⁷

ya da

“...temessükü neferât-ı mezkûre yedlerine vaz‘ ve def‘ olundu...”⁴⁵⁸ şeklinde sona ermektedir.

Hüccetlerin tarihinin yazıldığı kısım ise 927/1520 tarihli defterde kısmen silinmiştir. Bu belgede sadece rakamla yazılmış 927/1520 tarihi görülmektedir. XVII. Yüzyıl maliye ahkâm defterlerindeki hüccetlerin tarih kısımlarında rakamla yazılmış tarihe pek rastlanmamakta ve ayın ilk on günü için “evâil”, ortasındaki on gün için “evâsıt” ve son on için ise “evâhir” kelimelerinin kullanıldığı görülmektedir;

“... evâil-i şehr-i Recebü’l-Mürecceb sene isnâ ve semânîn ve elf”⁴⁵⁹,

“...fî evâsıt-ı Muharremu’l-Haram sene selâse ve semânîn ve elf”⁴⁶⁰,

“... fî evâhir-i şehr-i Recebü’l-Mürecceb sene 1023”⁴⁶¹ örneklerinde olduğu gibi. Ayrıca bu defterlerdeki bazı hüccetlerde tarih gün, ay ve yıl Arapça olarak;

⁴⁵⁴ MAD nr. 8488, s. 38.

⁴⁵⁵ MAD nr. 2296, s. 90.

⁴⁵⁶ MAD nr. 2810, s. 100.

⁴⁵⁷ KK nr. 2478, s. 117.

⁴⁵⁸ MAD nr. 9824, s. 146.

⁴⁵⁹ D.BŞM nr. 199/A, s. 14.

⁴⁶⁰ D.BŞM nr. 199/A, s. 13.

“... fi’l-yevmi’s-sânî ve’l-ısrîn min Recebi’l-ferd li-sene ihda ve hamsîn ve elf”⁴⁶² şeklinde kaydedilmektedir. Verilen örneklerden de anlaşılacağı üzere ay isimleri ihtiram sıfatlarıyla birlikte kullanılmıştır.

Hüccetlerin alt kısmında duruma, olaya şahid olanlar manasına gelen şuhudü’l-hal ibaresi bulunup, davaya şahit olanlar, bu ibarenin altına isimleri, şöhretleri ve görevleriyle birlikte kaydedilirdi. Bu kısımda yazılan şahıslar, meydana gelen adli muâmelenin şahitleri olarak yer almaktadır. Şahitlerin hazır oluşu, mahkemenin dürüst bir şekilde görüldüğünün de bir ifadesidir. 927/1520 tarihli hüccet kaydındaki şahitler, Bolayır imâreti mütevellisi, iki adet mukataai, bir adet kâtib-i ulufeciyân-ı yesâr, bir tane de kethüdâ-yı ulûfeciyân-ı yesârdan müteşekkildir. XVII. Yüzyıla ait maliye ahkâm defterlerinde yer alan hüccetlerdeki şahitler ise, müderris⁴⁶³, hatib⁴⁶⁴, imam⁴⁶⁵ ve müezzin⁴⁶⁶ gibi ulema ve din görevlilerinden, müteveli⁴⁶⁷, katib⁴⁶⁸, rûznâmecî⁴⁶⁹, kethüdâ⁴⁷⁰, tezkireci⁴⁷¹, serbölük⁴⁷², Çavuş⁴⁷³, vakıf ve askeri teşkilata mensub kişilerden ve mahalle sakinlerinden oluşmaktadır. Ancak bazı hüccetlerde şahitlerin isimlerinin kaydedilmediği de görülebilmektedir⁴⁷⁴.

Bazen olaya şahit olanların hepsinin ismi verilmeyip bunun yerine “ve gayruhüm”⁴⁷⁵, “ve gayruhüm mine’l-hâzırîn”⁴⁷⁶ ibarelerinin yazıldığı görülmektedir. Şahitlerin isimleri babalarının adlarıyla birlikte kaydedilmektedir.

⁴⁶¹ MAD nr. 9824, s. 146.

⁴⁶² KK nr. 2296, s. 90.

⁴⁶³ D.BŞM nr. 199/A, s. 13.

⁴⁶⁴ D.BŞM nr. 199/A, s. 13.

⁴⁶⁵ MAD nr. 6269, s. 138.

⁴⁶⁶ MAD nr. 6269, s. 138.

⁴⁶⁷ KK nr. 61, s. 1.

⁴⁶⁸ KK nr. 61, s. 1.

⁴⁶⁹ MAD nr. 2810, s. 100.

⁴⁷⁰ MAD nr. 2810, s. 100.

⁴⁷¹ KK nr. 2296, h. 127.

⁴⁷² MAD nr. 9824, s. 146.

⁴⁷³ MAD nr. 9824, s. 146.

⁴⁷⁴ MAD nr. 8488, s. 38.

⁴⁷⁵ MAD nr. 6269, s. 154.

XVII. yüzyıl maliye ahkâm defterlerine kaydedilen bazı hüccet suretlerinde ise şuhûdülhal kısmı bulunmamaktadır⁴⁷⁷.

927/1520 tarihli maliye ahkâm defterinde yer alan hüccet konu bakımından da diğerlerinden ayrılır. Bu hüccet mal bulmak üzere görevlendirilen bir zımmînin yanına hizmetçisinin yardımcı olarak verilmesi ve bu hususa da bazı görevlilerin kefil olduğuna dairdir.⁴⁷⁸ XVII. yüzyıla ait maliye ahkâm defterlerindeki hüccetlerin konuları ise; Revgan-ı sade alım ve satımı⁴⁷⁹, mağzûben katl olunan mimarbaşı Mustafa Ağa'nın metrukâtının eşine satılması⁴⁸⁰, Yörükân taifesinden olup eşkinci, yamak, köprücü ve bağcı olanların maktu vergilerinin tahriri⁴⁸¹, İstanbul'daki Siyavuş Paşa vakfına ait Bahçe Kapısı haricinde bulunan Rüstem Paşa İskeleyi yakınına miri anbar inşaatı ve senelik beş yüz akçeye mukataaya verilmesi⁴⁸², muhallefat davası⁴⁸³, Kili ve Akkirman ve tevâbii nâzırı olan Mustafa Bey'in Bender neferatı ile mevacib konusundaki musalahası⁴⁸⁴, İstanbul'da Acemoğlu Meydanı başındaki sâbık Yeniçeriler Kethüdası İbrahim Ağa vakfına ait boyahane arsasının icareye verilmesi⁴⁸⁵, Bursa'ya tabi Aksu Nahiyesi'nde Bekmez Alanı nam mevzinin Şeyh Mehmed Vânî tasarrufuna temlik olarak verilmesi⁴⁸⁶, Filibe mülhekatından Tatarbazarı kazasındaki havas-ı hümayun karyelerinin hudutlarının belirlenmesi ve belirlenen bu hudutlara ahardan dahl olunmaması⁴⁸⁷ gibi muhtelif hususlara dairdir.

⁴⁷⁶ MAD nr. 9824, s. 146.

⁴⁷⁷ MAD nr. 8488, s. 38.

⁴⁷⁸ KK nr. 61, s. 1.

⁴⁷⁹ MAD nr. 2810, s. 100.

⁴⁸⁰ MAD nr. 6269, s. 138.

⁴⁸¹ KK nr. 2478, s. 117.

⁴⁸² KK nr. 2296, s. 343-344.

⁴⁸³ KK nr. 2296, h. 127.

⁴⁸⁴ MAD nr. 9824, s. 145-146.

⁴⁸⁵ MAD nr. 6269, s. 154.

⁴⁸⁶ D.BŞM nr. 199/A, s. 13.

⁴⁸⁷ KK nr. 2478, s. 3-4.

f-Tezkireler

Maliye ahkâm defterlerine kaydedilen bir diğer belge türü de tezkirelerdir. XVI. yüzyıl maliye ahkâm defterleri incelendiğinde maliye tezkirelerinin bu tanımdan farklı olarak genelde taşradaki eyaletlerden gelen mühimmat taleplerinin karşılanması için yazıldıkları görülmektedir.

XVI. yüzyıl divânî yazı ile kaleme alınmışlardır. XVII. Yüzyıl maliye ahkâm defterlerindeki tezkireler ise hem dîvânî ve hem de siyâkat ile yazılmışlardır.

927/1520 tarihli maliye ahkâm defterinde⁴⁸⁸ 107 adet tezkire kaydı bulunmaktadır. 934/1527 tarihli maliye ahkâm defter parçasında⁴⁸⁹ 24, 951/1544 tarihli defterde⁴⁹⁰ 43, 954/1547 tarihli bir maliye ahkâm defter parçasında⁴⁹¹ 7, 960/1552 tarihli defterde⁴⁹² 14, 976-987/1568-1579 tarihleri arasındaki maliye hükümlerini ihtiva eden ve üç parça defterin bir araya getirilmesinden oluşturulmuş maliye ahkâm defterinde⁴⁹³ 36 adet tezkire kayıtlı bulunmaktadır. 984/1576 tarihli maliye ahkâm defteri diğerlerine göre daha kapsamlı bir defterdir.⁴⁹⁴ Bu defterdeki tezkire sayısı 248 olup tezkire sayısı bakımından diğer defterlerden oldukça fazladır. Bu yüzyılın son defteri olan 987/1579 tarihli defterde⁴⁹⁵ ise sadece 2 adet tezkire kaydına rastlanmıştır.

1-Tezkirelerin Başlama Formülü

XVI. yüzyıl maliye ahkâm defterlerindeki tezkirelerin başlama şekillerinde dönemin ilk ve son tarihli defterlerinde farklılıklar görülmektedir. XVI. yüzyılın ilk yarısına ait defterlerdeki tezkire suretleri, tezkirelerin orijinal şekliyle kaydedilmiş ve başlama şekli aynı kalmıştır. Yüzyılın ikinci yarısında ise tezkire başlama şekilleri maliye ahkâm ve beratlarıyla aynıdır.

Kadıllara yazılan tezkireler;

⁴⁸⁸ KK nr. 61.

⁴⁸⁹ İE.DH nr. 20.

⁴⁹⁰ KK nr. 62.

⁴⁹¹ MAD nr.19322.

⁴⁹² KK nr. 63.

⁴⁹³ D.EVM nr. 26278.

⁴⁹⁴ MAD nr. 7534.

⁴⁹⁵ MM nr. 41.

“Akzâ kuzâtî'l-müslimîn evlâ vülâtî'l-muvahhidîn yenbu'u'l-fazli ve'l-yakîn
Mevlânâ Galata kadısı -dâme fazluhû- sûret-i tezkire”⁴⁹⁶,

“Akzâ kuzâtî'l-müslimîn evlâ vülâtî'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl u ve'l-yakîn
Silistre kadısı Mevlânâ Bedreddin -zîde fazluhû- tezkire”⁴⁹⁷,

Belge 25

لَقَفِي قَفَايَ الْخَيْرِ لَوْ فِي مَعْدِنِ الْعَمَلِ وَالْإِقْبَالِ لَسْتُ فِي مَهْنِ الْحَقِ
بِرَّ الدِّينِ زَيْدِ فَضْلِهِ تَذَكُّرٌ وَرَبِّي مَعْلُومٌ لَكُمْ فِي حَالِيَا دَرَكَايَاكُمْ عَمِّي كُونْدُرُوبْ غُورِيَا
نَامِ دَلِيبِ فِي لَيْدِ كَيْلِ فِي مَدَّةٍ وَبَوْنَاغِ فِي مَشْرِخِ ظَاهِرِ مَعْدِنِ هَذَا لَوْ فِي سَبْرِ
بِرَّ يَوْزِ اللَّيْلِ فِي مَدَّةٍ وَرَوْنَاغِ لَيْسَالِ الْجَوْدِ فَرْبُورِ غُورِيَا لَوْ فِي قَبْرِ لَوْ فِي
غُورِيَا لَوْ فِي لَيْدِ بِلْمِ رَوْنَاغِ لَيْسَالِ لَوْ فِي جَوْبِ مَشْرِخِ لَمْ فِي نَامِ غُورِيَا
وَلَوْ فِي مَدَّةٍ لَوْ فِي بَكْرِ يَوْزِ اللَّيْلِ فِي مَدَّةٍ وَرَوْنَاغِ لَيْسَالِ وَ لَوْ فِي
وَنُورِ رَوْنَاغِ لَيْسَالِ كُونْدُرُوبْ وَلَوْ فِي عَامِ بِلْمِ لَيْسَالِ
سَوِيْلِي بِلْمِ نَزْهِي خَوْجِيَا ١٣ مَحْمُودِ لَوْ فِي ٩٥١

Akzâ kuzâtî'l-müslimîn evlâ vülâtî'l-muvahhidîn ma'deni'l-fazl-i ve'l-yakîn Silistre kadısı
Mevlânâ Bedreddin -zîde fazluhû- tezkire varıcak ma'lûm ola ki hâliyâ Dergâh-ı Muallâm'a arz gönderüp
Gavril nâm râhib cem' eyledüğü akçeden Voçu nâm zımmî zımmetinde zâhir olan üç bin beş yüz elli
akçei der-i devlete îsâl için mezbûr Gavril alup kabz idüp Hüsrev nâm adamım ile bile der-i devlete irsâl
olundı deyû bildirmişsiz imdi (boş) nâm gulâm-ı şâhî vardukda zıkr olan üç bin beş yüz elli akçei mezkûr
kul ile ve adamın mezbûr Hüsrev ile Dergâh-ı Muallâm'a gönderüp hızzâne-i amireye teslîm itdiresiz şöyle
bilesiz deyû tahrîren fî 13 Muharremu'l-Harâm sene 951 (KK nr. 62, s. 33)

ya da

“El-müvellâ el-mufahhamu'l-mevlâ el-mahrûsa-i

Kostantiniyye -dâmet fezâiluhû-

⁴⁹⁶ KK nr. 61, s. 108.

⁴⁹⁷ KK nr. 62, s. 33.

A'lemu'l-ulemâi'l-mütebahhirîn efdalü'l-fudelâi'l-müteverri'în yenbu'u'l-fazli ve'l-yakîn hucetu'l-hakkı ale'l-halki'l-ecma'în vâris-i ulûmu'l-enbiyâi ve'l-mürselin tezkire"⁴⁹⁸ şeklinde başlamaktadır.

İstanbul pencik eminine hitaben yazılan tezkirenin başlama formülü ise;

“Fahru'l-emâsil mahrûsa-i İstanbul penciği emîni Ali tezkire"⁴⁹⁹ şeklindedir.

İstanbul subaşısına hitaben yazılan tezkire;

“İftihâru'z-zuemâ ve'l-emâcid İstanbul şubası zîde kadruhû sûret-i tezkire vusûl buldukda ma'lûm ola kim"⁵⁰⁰ şeklinde başlamaktadır.

Cebecibaşılar için yazılan tezkirelerde hitap;

“İftihâru'l-ekârim ve'l-efâhim Cebecibaşı Abdussamed Bey -dâme izzuhû- sûret-i tezkire vusul buldukda ma'lûm ola kim"⁵⁰¹ şeklindedir.

Silahdarlar Ağası için;

“İftihâru'l-ümerâi ve'l-ekâbir Silahdarlar ağası -dâme izzuhû- sûret-i tezkire vusul buldukda ma'lûm ola kim"⁵⁰²

ve Anadolu Azabları ağası için;

“İftihâru'l-emâsil ve'l-ekârim Anadolu azabları ağası Ali Beğ -zîde kadruhû- sûret-i tezkire vusul buldukda ma'lûm ola kim"⁵⁰³ şeklinde hitap ve başlama şekilleri görmek mümkündür.

Bazen başlık kısmında hitap edilen şahsın görev ünvanı yazılmamaktadır. Bu tezkirelerin muhatabı metin kısmı okunduktan sonra anlaşılmaktadır;

“İftihâru'l-emâcid ve'l-emâsil İbrahim Beğ -zîde kadruhû- sûret-i tezkire"⁵⁰⁴

⁴⁹⁸ KK nr. 62, s. 57.

⁴⁹⁹ KK nr. 62, s. 63.

⁵⁰⁰ KK nr. 61, s. 278.

⁵⁰¹ KK nr. 61, s. 314.

⁵⁰² KK nr. 61, s. 386.

⁵⁰³ KK nr. 61, s. 394.

⁵⁰⁴ KK nr. 61, s. 210.

Bazı tezkirelerde ise tezkirenin muhatabının ünvanı verilmekte fakat ismi yazılmamaktadır:

“El-müvellâ el-müseccilü’l-mevlâ el-mahrûsa-i Kostantiniyye -dâmet fezâiluhû- a’lemu’l-ulemâi’l-mütebahhirîn ekremu’l-fuzelâi’l- müteverri’în sûret-i tezkire”⁵⁰⁵

Tezkireler birden fazla muhataba yazılırken yazılan muhatapların makamlarına göre bir başlama şekli ile kaydedilirlerdi;

“Mefharu’l-emâcid Paşa sancağının sol kol cânibini kitâbet eyleyen Emîn Abdullah Beğ ve Kâtib Abdurrahman Çelebi -zîde mecduhumâ- tezkire”⁵⁰⁶.

Ayrıca tezkire nereden yazılmış ise yazılan yer tezkirede ifade edilirdi;

“Mahrûsa-i Edirne, Mahrûsa-i Kostantiniyye” gibi.

Tezkirelerdeki bütün bu başlama şekilleri genelde ferman olarak bilinen hükümlerin başlama şekillerinin bire bir aynısıdır. Fakat bunların son cümleleri “hüküm ki” şeklinde değil “tezkire” şeklinde sona ermektedir.

XVI. yüzyılın sonlarına ait Kamil Kepeci 67 numaralı maliye ahkâm defterindeki tezkire türü belgelerin başlama şekilleri önceki ahkâm defterlerine göre farklı olup buradaki tezkirelerin başlama şekilleri hüküm ve beratların başlama şekillerine benzemektedir. Fakat nadiren önceki defterlerde olduğu gibi elkab ve dua cümlelerini ihtiva eden tezkirelere de rastlanmaktadır.

“Büyük mîrahur ağaya tezkire yazıla ki”⁵⁰⁷,

“Otağ-ı hümayûn emînine ve kâtibine tezkire yazıla ki”⁵⁰⁸,

“Galata hassa harcı emînine tezkire yazıla ki”⁵⁰⁹,

⁵⁰⁵ KK nr. 61, s. 234.

⁵⁰⁶ KK nr. 62, s. 133.

⁵⁰⁷ KK nr. 67, s. 6.

⁵⁰⁸ KK nr. 67, s. 9.

⁵⁰⁹ KK nr. 67, s. 10.

Mefharu'l-emâsil mahrûsa-i İstanbul pencik emîni Ali'ye tezkire varıcak ma'lûm ola ki hâliyâ Sultan Ahmed kızı şehzâde sultan -dâmet ismetuhânın- Azak cânibinden Ferhad nâm âdemîsi iki nefer küçük esir ve bir kazak göndermiş öyle olsa zikr olan esirler iskeleye geldüklerinde pencik taleb olunduğın bildirmiş imdi şimdiki bu asıl esirlerden pencik alunugelmemiş ise girü evvelden oligelen âdet üzre zikr olan esirlerden pencik taleb eylemeyesiz ve illa gelüp cevap viresiz tahrîren fî 22 Muharremu'l-Harâm sene 951, KK nr. 62, s. 63.

2-Tezkirelerde Nakil-İbلاغ Kısmı

XVI. yüzyıl maliye ahkâm defterlerindeki tezkirelerin nakil kısımları “hâliyâ” kelimesiyle başlamaktadır ve “imdi” kelimesiyle yapılacak işlemler anlatılmaktadır;

“...Hâliyâ Franca elçisi için yirmi kantar yağ ve on müd pirinç virilmek emr olunmuştur” ,

“...imdi te'hîr eylemeyüp zikr olan elçi maslahatı içün lâzım olan akçeyi ihtisâb mahsulünden virdürüp defterine kayd idesiz....⁵¹⁵”

Bazı tezkirelerde nakil-ibلاغ kısmı konuya bağlı olarak oldukça geniş yer tutmaktadır. Mesela tezkire bir alımla ilgili ise bu alım için gerekli şartlar bu kısımda ayrıntılı olarak açıklanmaktadır;

“Hâliyâ Emil veled-i Ehron nâm yahûdî Dergâh-ı Muallâm'a gelüp Kudüs şabhânesinden iki bin kantar mîrî şab satun almağı yüz bin akçenin zarârına yarar kefiller virmek şartıyla kabûl eyledi imdi gulâm-ı sultânî Piri vardukda mezkûr yahûdinin yüz bin akçeye vireceği kufelâsın ve mürekkiblerin (?) kemâl-i dikkat ve ihtimamla teftîş idüp malın edâsına kâdir oldukları ma'lûmunuz oldukdan sonra ba'de's-sicil sûret-i sicil imzalayup mezbûr kul ile Dergâh-ı muallâm'a gönderesiz ve yazup bildiresiz müflîs ve medyûn âhar mukataaya âmil ve mültezim emîne kefil olmayalar...⁵¹⁶”.

⁵¹⁵ KK nr. 62, s. 461.

⁵¹⁶ KK nr. 63, s. 671.

3-Tezkirelerin Bitiş Şekilleri

Tezkilerin bitiş şekilleri tezkirenin yazılma sebebine göre değişmektedir. Eğer belli bir talebin karşılanması istenilmişse, bu istek genelde mühürlü tezkire ile olmaktadır, ilgili yerden bu talebin yerine getirilmesini emreden cümleler kullanılmaktadır. Bundan sonra verilen veya alınan malzeme/malzemelerin deftere kaydedilmesi muhatab kurumdan istenilmektedir:

“...adet üzere küresin virüp defterinize kayd itdiresiz...”⁵¹⁷,

“...virüp defterünüze kayd itdiresiz...”⁵¹⁸ ,

“...adet üzere mezkure verilecek bargirin virüp defterünüze kayd itdiresiz...”⁵¹⁹,

“zıkr olunan esbabı satun alıvirüp ve barut-ı siyahı virüp donanma-i hümayun gemilerine teslim edesiz ki kala-i mezbureye iledüb teslim ideler ...”⁵²⁰

4-Tezkirelerde Tarih

Maliye ahkâm defterlerindeki tezkirelerin tarih kısmı daha önceden açıklanan hüküm ve nişan kayıtlarındaki tarih kısmı ile aynıdır. Tezkirenin bitiş ifadesinden sonra “...tahrîren fî...” kelimesinden sonra tezkirelerin tarihi gün, ay ve yıl olarak verilmektedir. Gün Arapça rakam ile ifade edilip ay ise hicri ayların ya tek başlarına kullanılması veya ihtiram sözcükleriyle birlikte ifade edilmektedir. Yıl ise “sene” kelimesinden sonra Arapça rakamla ifade edilmektedir:

“...tahrîren fî 1 Muharrem sene 980”

veya

“...tahrîren fî 1 Muharremu'l-Haram sene 980”.

⁵¹⁷ KK nr. 67, s. 6.

⁵¹⁸ KK nr. 67, s. 10.

⁵¹⁹ KK nr. 67, s. 10.

⁵²⁰ KK nr. 67, s. 40.

5-Tezkirelerin Konusu

XVI. yüzyıl maliye ahkâm defterlerine kaydedilen tezkirelerin konuları tezkerenin yazıldığı muhataba göre değişiklik arz etmektedir. Mesela İstanbul hassa harcı eminine hitaben yazılan tezkirelerin konuları; miri için yapılan kale⁵²¹, bina⁵²², kervansaray, cami-i şerif⁵²³, imaret, türbe⁵²⁴, zindan⁵²⁵, han, hamam, fırın⁵²⁶, balıkhane⁵²⁷, anbar⁵²⁸, oda⁵²⁹, ahır⁵³⁰, köprü⁵³¹, yol, kaldırım⁵³² vs.nin yapımı ve tamiri için lazım olan malzeme ve akçe tedarik ve irsali, askeri sınıfa lazım olan barutun tedariki ve irsali⁵³³, İstanbul ve Galata'daki dellaliye rusumu ve rusum vermek istemeyen zımmi ve yahudilerin tenbih ve teftişi⁵³⁴, Küre'den İstanbul'a bakır getirilmesi için gemi tedariki⁵³⁵, İstanbul'da kal olmak için hazine-i amireden verilen hassa gümüş maslahatı için lazım olan güherçilenin tedariki⁵³⁶, hassa iç atları ahırının pencerelerine çardak tedariki⁵³⁷, çeşitli vilayetlerdeki kalelere barut-ı siyah tedarik ve irsali⁵³⁸, hassa iç sakalarına ait musluk iskemleleri ve ağaçlarının tedariki⁵³⁹,

⁵²¹ MAD nr. 7534, s. 98.

⁵²² D.EVM nr. 26278, s. 134.

⁵²³ D.EVM nr. 26278, s. 177.

⁵²⁴ D.EVM nr. 26278, s. 122.

⁵²⁵ KK nr. 62,nr. s. 391, 457.

⁵²⁶ MAD nr. 7534, s. 746.

⁵²⁷ KK nr. 62, s. 585.

⁵²⁸ MAD nr. 7534, s. 987.

⁵²⁹ KK nr. 62, s. 569; MAD nr. 7534, s. 574, 601, 691, 1741.

⁵³⁰ MAD nr. 7534, s. 906.

⁵³¹ MAD nr. 7534, s. 987, 1152.

⁵³² MAD nr. 7534, s. 580, 650, 868.

⁵³³ KK nr. 63, s. 90.

⁵³⁴ KK nr. 62, s. 511.

⁵³⁵ KK nr. 63, s. 529.

⁵³⁶ D.EVM nr. 26278, s. 14.

⁵³⁷ D.EVM nr. 26278, s. 15, 23.

⁵³⁸ D.EVM nr. 26278, s. 97; MAD nr. 7534, s. 139.

⁵³⁹ D.EVM nr. 26278, s. 105.

Sidrekapısı madenlerinden güherçile talebi⁵⁴⁰, hazine-i amiredeki defter keseleri için boğası tedariki⁵⁴¹, Ayasofya mütevellisinin hesaplarının teftişi ve zımmetindeki bakının tahsili⁵⁴², Divan-ı Hümayun sakalarına çelenger tedariki⁵⁴³, Delvine sancağındaki Kargılıç kalesine barut tedariki⁵⁴⁴, miri maslahat için çeşitli dairelere kağıt tedariki⁵⁴⁵, mektub hıfzı için bezden kese tedariki⁵⁴⁶, maliye ahkâmı için iki adet sandık tedariki ve irsali⁵⁴⁷, saray-ı amire için şeker tedariki⁵⁴⁸, Rumeli muhasebesi temessükatı hıfzı için sandık tedariki⁵⁴⁹, Bağçe-i amirede yeni yapılan kayıkların denize indirilmesi esnasında tophane-i amirede şenlik yapılması ve şenlik için barut verilmesi⁵⁵⁰, Eşme kalesine silah taşıyan develerin kira ücretlerinin verilmesi⁵⁵¹, Azak kalesine mühimmat irsali⁵⁵², hassa atmacaları için Ayestefenos'da bir çardak yapılması⁵⁵³, Hassa bağçe oğlanlarından atmacacıbaşına talim için verilen oğlanlar ve nafakaları için akçe verilmesi⁵⁵⁴, İstanbul'daki Tekfur Sarayı'nda barut işlenen yerlerin tamiri⁵⁵⁵, hassa kürklerini hıfz için sandık ve kilim tedariki⁵⁵⁶, yeniçerilerin talimi için barut verilmesi⁵⁵⁷, hassa arslanhaneye getirilen arslan için lazım olan malzemenin verilmesi⁵⁵⁸, İstanbul'daki çuka anbarı kurşunu, Beykoz bahçesindeki mandra ve bargir

⁵⁴⁰ MAD nr. 7534, s. 30.

⁵⁴¹ MAD nr. 7534, s. 68.

⁵⁴² MAD nr. 7534, s. 75.

⁵⁴³ MAD nr. 7534, s. 76.

⁵⁴⁴ MAD nr. 7534, s. 81.

⁵⁴⁵ MAD nr. 7534, s. 105, 339, 571, 1625, 1655.

⁵⁴⁶ MAD nr. 7534, s. 117.

⁵⁴⁷ MAD nr. 7534, s. 143.

⁵⁴⁸ MAD nr. 7534, s. 526.

⁵⁴⁹ MAD nr. 7534, s. 528.

⁵⁵⁰ MAD nr. 7534, s. 528.

⁵⁵¹ MAD nr. 7534, s. 583.

⁵⁵² MAD nr. 7534, s. 630.

⁵⁵³ MAD nr. 7534, s. 691.

⁵⁵⁴ MAD nr. 7534, s. 746.

⁵⁵⁵ MAD nr. 7534, s. 866.

⁵⁵⁶ MAD nr. 7534, s. 906.

⁵⁵⁷ MAD nr. 7534, s. 1002.

⁵⁵⁸ MAD nr. 7534, s. 1081.

ahurunun kârîzi tamiri⁵⁵⁹, Darbhane kiremidi tamiri⁵⁶⁰, miri mesalih keseleri için boğası tedariki⁵⁶¹, tophane-i amire için kurşun tedariki⁵⁶², Moton kalesine gönderilen mühimmatın navlunun ödenmesi⁵⁶³, İskenderiye sancağındaki Ölgün kalesine tüfenk tedariki⁵⁶⁴, İd-i şerifde şenlik etmek için tobçubaşına barut verilmesi⁵⁶⁵, miri katırlar için lazım olan mühimmatın tedariki⁵⁶⁶, tersane-i amire için demir çubuk tedariki⁵⁶⁷ hakkındadır.

Galata hassa harcı eminine hitaben yazılan tezkirelerin konuları, Galata'daki dellaliye rusumu ve rusum vermek istemeyen zımmi ve yahudilerin tenbih ve teftişi⁵⁶⁸, Kavala kalesindeki kayıklar için lazım olan mühimmatın tedariki ve irsalı⁵⁶⁹, iskele tamiri⁵⁷⁰, saray-ı amire perdeleri için lazım olan eşyanın tedariki⁵⁷¹, Ejderhan seferinde esir alınan 64 kişiye elbise tedariki⁵⁷², Hassa bağçeleri için lazım olan zift ve şem'-i aselin verilmesi⁵⁷³ hakkındadır.

Büyük Mirâhur ağaya hitaben yazılan tezkirelerin konuları; Karaman'da işlenen güherçilenin develerle taşınması⁵⁷⁴, At Meydanı Sarayı'ndan çıkıp sağ⁵⁷⁵ ve sol⁵⁷⁶ bölük ulufecilerine ilhak olanlara bargir verilmesi, Zağarcıbaşılıktan yeniçeri

⁵⁵⁹ MAD nr. 7534, s. 1145.

⁵⁶⁰ MAD nr. 7534, s. 1182.

⁵⁶¹ MAD nr. 7534, s. 1265.

⁵⁶² MAD nr. 7534, s. 1348.

⁵⁶³ MAD nr. 7534, s. 1652.

⁵⁶⁴ MAD nr. 7534, s. 1655.

⁵⁶⁵ MAD nr. 7534, s. 1666, 1671.

⁵⁶⁶ MAD nr. 7534, s. 1673.

⁵⁶⁷ MAD nr. 7534, s. 1690, 1772.

⁵⁶⁸ KK nr. 62, s. 511.

⁵⁶⁹ KK nr. 62, s. 535, 557.

⁵⁷⁰ KK nr. 63, s. 194.

⁵⁷¹ D.EVM nr. 26278, s. 32.

⁵⁷² D.EVM nr. 26278, s. 91.

⁵⁷³ MAD nr. 7534, s. 1323.

⁵⁷⁴ D.EVM nr. 26278, s. 15.

⁵⁷⁵ MAD nr. 7534, s. 620.

⁵⁷⁶ D.EVM nr. 26278, s. 45.

katibi olanlara at verilmesi⁵⁷⁷, Bursa'dan İstanbul'a un taşıyacak katırların tedariki⁵⁷⁸, Acemi oğlanlar ağasına at verilmesi⁵⁷⁹, Hassa bostanından çıkıp dergâh-ı âlî bevvalarına ilhak olana bargir verilmesi⁵⁸⁰ hakkındadır.

Küçük mirâhur ağaya hitaben yazılan tezkirelerin konuları; Edirne Sarayı'ndan⁵⁸¹, Hassa bağçeden⁵⁸², Büyük Oda'dan⁵⁸³, Küçük Oda'dan⁵⁸⁴, Saray-ı amireden⁵⁸⁵, Hazine⁵⁸⁶, çıkıp silahdarlar cemaatine ilhak olanlara bargir verilmesi, Matbah-ı amire görevlilerine bargir verilmesi⁵⁸⁷, hassa şahincilere her yıl 20 bargir verilmesi⁵⁸⁸ hakkındadır.

Yeniçeriler ağasına hitaben yazılan tezkirelerin konuları; Sakız'da istimal olunan gemi eskidiğinden yenisinin verilmesi⁵⁸⁹, Boğdan voyvodasının haraçlarını getiren voyvoda adamlarına odun verilmesi⁵⁹⁰, Yeni Bağçe'deki karhane de ve Tekfur Sarayı'nda işlenen barut-ı siyah için odun verilmesi⁵⁹¹, Eflak vilayeti haracını getirenlere odun verilmesi⁵⁹², Ayasofya için lazım olan kurşunu külçe etmek için odun verilmesi⁵⁹³, İstanbul'daki güherçile karhanesinde güherçile kal etmek için odun verilmesi⁵⁹⁴ hakkındadır.

⁵⁷⁷ D.EVM nr. 26278, s. 90.

⁵⁷⁸ MAD nr. 7534, s. 43.

⁵⁷⁹ MAD nr. 7534, s. 362.

⁵⁸⁰ MAD nr. 7534, s. 533.

⁵⁸¹ D.EVM nr. 26278, s. 42, 58, 61, 78.

⁵⁸² D.EVM nr. 26278, s. 118; MAD nr. 7534, s. 571.

⁵⁸³ MAD nr. 7534, s. 1093.

⁵⁸⁴ MAD nr. 7534, s. 885.

⁵⁸⁵ D.EVM nr. 26278, s. 128; MAD nr. 7534, s. 53, 64, 108, 525, 1178, 1251, 1277, 1289.

⁵⁸⁶ MAD nr. 7534, s. 1284, 1321.

⁵⁸⁷ MAD nr. 7534, s. 50.

⁵⁸⁸ MAD nr. 7534, s. 336.

⁵⁸⁹ MAD nr. 7534, s. 336.

⁵⁹⁰ MAD nr. 7534, s. 433, 1074.

⁵⁹¹ MAD nr. 7534, s. 447.

⁵⁹² MAD nr. 7534, s. 447, 1074.

⁵⁹³ MAD nr. 7534, s. 692.

⁵⁹⁴ MAD nr. 7534, s. 1113, 1455.

İstanbul muhtesibine hitaben yazılan tezkirelerin konuları; Kefe'den Amasra limanına gelen yağın karaya alınıp başka üç adet gemiye tahmili⁵⁹⁵, İstanbul'daki Şehzade Sultan Mehmed Han'ın validesinin imareti evkafına pirinç ve buğday tedariki ve ücretinin vakıfdan karşılanması⁵⁹⁶, hassa bazarbaşının verdiği me'kulat için şehreminine her ay narh-ı ruzi üzere muhtesibden mühürlü defter götürmesi⁵⁹⁷, Galata ve İbrahim Paşa Saraylarına verilen unun narhı mucebince akçelerinin verilmesi⁵⁹⁸, hakkındadır.

Koyun emini Hüseyin Çavuş'a hitaben yazılan tezkirelerin konuları; İbrahim Paşa Sarayı'nda kassab olan Bali'nin firarı ve yakalanarak zımmetindeki akçelerin tahsili⁵⁹⁹ hakkındadır.

Rumeli timarları defterdarı Ferhad Bey'e hitaben yazılan tezkirelerin konuları; Sefer emr olunan yörük, eşkinci ve müsellemlerden seferde mevcut bulunmayanların bir yıllık timar mahsullerinin mevkufat için tahsili⁶⁰⁰, Paşa sancağına tabi Filibe nahiyesindeki timara mutasarrıf olan Katib Ahmed'in maliye ahkâm katibleri zümresine ilhak olunduğu⁶⁰¹ hakkındadır.

Otağ-ı hümayun eminine ve katibine hitaben yazılan tezkirelerin konuları; Saray-ı amire pencereleri için perde⁶⁰² temini ve tamiri⁶⁰³, padişahın Cuma namazı kılmak için hassa kalıçaya sarf olunacak keçe kaplı mavi tablin tedariki⁶⁰⁴, hassa-i hümayun için kırmızı keçe perde tedariki⁶⁰⁵, hassa-i hümayuna iki adet iskemle tedariki⁶⁰⁶, otak obalarının tamiri⁶⁰⁷, Hacca niyet eden Sultan Mustafa'nın validesine

⁵⁹⁵ KK nr. 63, s. 135.

⁵⁹⁶ MAD nr. 7534, s. 105.

⁵⁹⁷ MAD nr. 7534, s. 959.

⁵⁹⁸ MAD nr. 7534, s. 1196.

⁵⁹⁹ MAD nr. 7534, s. 609.

⁶⁰⁰ KK nr. 62, s. 824.

⁶⁰¹ D.EVM nr. 26278, s. 90.

⁶⁰² MAD nr. 7534, s. 325.

⁶⁰³ D.EVM nr. 26278, s. 32, 38.

⁶⁰⁴ D.EVM nr. 26278, s. 120.

⁶⁰⁵ MAD nr. 7534, s. 280, 1501.

⁶⁰⁶ MAD nr. 7534, s. 620.

yol mühimmatı tedariki⁶⁰⁸, saray-ı amirede inşa olunan bina için perde verilmesi⁶⁰⁹, hassa-i hümayun için perde verilmesi⁶¹⁰, saray-ı amire için perde verilmesi⁶¹¹, iç ahırdaki atların üzerindeki çadırın tecdidi⁶¹² hakkındadır.

Cebecibaşına hitaben yazılan tezkirelerde, yeniçerilerin tüfenk ve kurşunlarının tedariki, Dervenik kalesi için lazım olan kemanların tedarik ve irsali⁶¹³, Kalelerin ihtiyaç duydukları tüfenk⁶¹⁴ ve kurşunun⁶¹⁵, kovan⁶¹⁶, harbe⁶¹⁷, ok, zift ipliği⁶¹⁸, tüfenk kundağı⁶¹⁹ tedarik ve irsali, Mısır'a giden üç yüz yeniçeriye tüfenk verilmesi⁶²⁰, donanma-i amire için balmumu ve zift tedariki⁶²¹, Mağrib-i Trablus kalesine cabe, demir kürek, demir kazma ve tüfenk tedariki⁶²², Azak kalesine mühimmat irsali⁶²³, Lahsa beğlerbeğine tüfenk irsali⁶²⁴, yeniçerilerin talimi için kurşun ve penbe ipliği verilmesi⁶²⁵, Moton kalesi mühimmatı için idid aded havan ve elli aded kundak tahtası ve kürek tedariki⁶²⁶, tersane-i amiredeki tente ve yelkenleri dikmek için ip verilmesi⁶²⁷ hakkındadır.

⁶⁰⁷ MAD nr. 7534, s. 626.

⁶⁰⁸ MAD nr. 7534, s. 812.

⁶⁰⁹ MAD nr. 7534, s. 1047.

⁶¹⁰ MAD nr. 7534, s. 1098, 1118, 1130.

⁶¹¹ MAD nr. 7534, s. 1312.

⁶¹² MAD nr. 7534, s. 1645.

⁶¹³ KK nr. 61, s. 314.

⁶¹⁴ MAD nr. 7534, s. 68, 82, 265, 1525.

⁶¹⁵ KK nr. 62, s. 57; MAD nr. 7534, s. 29.

⁶¹⁶ MAD nr. 7534, s. 521.

⁶¹⁷ MAD nr. 7534, s. 70.

⁶¹⁸ MAD nr. 7534, s. 325.

⁶¹⁹ KK nr. 63, s. 90; D.EVM nr. 26278, s. 97.

⁶²⁰ D.EVM nr. 26278, s. 144.

⁶²¹ MAD nr. 7534, s. 20.

⁶²² MAD nr. 7534, s. 557.

⁶²³ MAD nr. 7534, s. 630, 742.

⁶²⁴ MAD nr. 7534, s. 906.

⁶²⁵ MAD nr. 7534, s. 1002.

⁶²⁶ MAD nr. 7534, 1547.

⁶²⁷ MAD nr. 7534, s. 1745.

Tobçubaşına ve Tophane-i âmire eminine hitaben yazılan tezkirelerin konuları; Çeşitli kalelere gönderilecek toplar, çeşitli kazalarda top dökümü, Trabzon kalesine top irsalı⁶²⁸, Bilecik’de⁶²⁹, Erzurum’da⁶³⁰ top işlenmesi, tersane-i amire için için bakır⁶³¹ ve tunç tedariki⁶³², topçu bölüğündeki iki kişinin başka bir hizmete tayinleri⁶³³, Ohri’deki Eşme kalesine 25 adet şakalve irsalı⁶³⁴, Moton kalesine barut havanı tedariki⁶³⁵, kale muhafazasına giderken helak olan gemiler ve mühimmatları⁶³⁶, kumbara mühimmatının tedariki⁶³⁷, Bender kalesine mühimmat-ı askeri tedarik⁶³⁸, Mağrib-i Trablus kalesine top kundağı ve top arabası irsalı⁶³⁹, Anadolu’daki barut karhanesi için lazım olan mühimmatın irsalı⁶⁴⁰, Azak kalesine mühimmat irsalı⁶⁴¹, hurde topların tamiri⁶⁴², Süveyş mühimmatı için kundak tahtası tedariki⁶⁴³ hakkındadır.

Tersane eminine hitaben yazılan tezkirelerin konuları; Ayasofya minaresi mühimmatının tedariki⁶⁴⁴, hassa at gemilerine top verilmesi⁶⁴⁵, cebehane-i amire mühimmatı için beş adet yelken bezi verilmesi⁶⁴⁶, Trablus kalesi mühimmatı için lazım olan iskele malzemesi tedariki ve irsalı⁶⁴⁷, Üsküdar’da bina olunan köşk için tente

⁶²⁸ D.EVM nr. 26278, s. 97.

⁶²⁹ D.EVM nr. 26278, s. 183.

⁶³⁰ MAD nr. 7534, s. 81.

⁶³¹ MAD nr. 7534, s. 1540.

⁶³² MAD nr. 7534, s. 68, 1486.

⁶³³ MAD nr. 7534, s. 99.

⁶³⁴ MAD nr. 7534, s. 256.

⁶³⁵ MAD nr. 7534, s. 325, 1367.

⁶³⁶ MAD nr. 7534, s. 354.

⁶³⁷ MAD nr. 7534, s. 358.

⁶³⁸ MAD nr. 7534, s. 521.

⁶³⁹ MAD nr. 7534, s. 557.

⁶⁴⁰ MAD nr. 7534, s. 619.

⁶⁴¹ MAD nr. 7534, s. 692, 742.

⁶⁴² MAD nr. 7534, s. 909.

⁶⁴³ MAD nr. 7534, s. 1329.

⁶⁴⁴ MAD nr. 7534, s. 55.

⁶⁴⁵ MAD nr. 7534, s. 272.

⁶⁴⁶ MAD nr. 7534, s. 377.

⁶⁴⁷ MAD nr. 7534, s. 526.

verilmesi⁶⁴⁸, Yoros kalesinin tamiri ve lazım olan urganın tedariki⁶⁴⁹, gemi tamirâtı için mühimmat tedariki⁶⁵⁰, gemi yapımı ve tamiri⁶⁵¹, kiler-i amiredeki bazı açık yerlerin üstüne tente çekilmesi⁶⁵², anbar-ı amire için bezir yağı tedariki⁶⁵³ hakkındadır.

Tersane kaimmakamına hitaben yazılan tezkirelerin konuları; Üsküdar'da bina olunan köşk mühimmatı için tente verilmesi⁶⁵⁴, Saray-ı amire su yolları mühimmatı için tente verilmesi⁶⁵⁵, tophane-i amirede yeni dökülen barut-ı siyah havanları için urgan tedariki⁶⁵⁶, Murad Çavuş gemisindeki iki yüz mücrim için peksimed verilmesi⁶⁵⁷, Kozan'da bulunan asiyab için kadirga tahtası irsalı⁶⁵⁸, saray-ı amire nerdibanı için perde tedariki⁶⁵⁹, hassa at gemilerine zift tedariki⁶⁶⁰, hassa at gemileri için zift tedariki⁶⁶¹, Haydarpaşa bağçesinde yeniden kayıkthane yaptırılması ve Sultaniye ve Beğkoz bağçelerindeki kayıkhanelerin tamiri⁶⁶², Modak boğazında işleyen miri at gemileri için lazım olan malzemelerin tedariki⁶⁶³, hassa-i hümayun için taş getirilmesi⁶⁶⁴ hakkındadır.

Şehreminine hitaben yazılan tezkirelerin konuları; mîrî maslahatı görmek için kağıt ihtiyacı olanlara kağıtların⁶⁶⁵ tedariki ve irsalı, Anadolu'ya geçecek keçilerden

⁶⁴⁸ MAD nr. 7534, s. 574.

⁶⁴⁹ MAD nr. 7534, s. 1053.

⁶⁵⁰ MAD nr. 7534, s. 1273.

⁶⁵¹ MAD nr. 7534, s. 1286.

⁶⁵² MAD nr. 7534, s. 1295.

⁶⁵³ MAD nr. 7534, s. 1690.

⁶⁵⁴ MAD nr. 7534, s. 574, 691.

⁶⁵⁵ MAD nr. 7534, s. 583.

⁶⁵⁶ MAD nr. 7534, s. 923.

⁶⁵⁷ MAD nr. 7534, s. 946.

⁶⁵⁸ MAD nr. 7534, s. 987.

⁶⁵⁹ MAD nr. 7534, s. 987.

⁶⁶⁰ MAD nr. 7534, s. 1028.

⁶⁶¹ MAD nr. 7534, s. 1028.

⁶⁶² MAD nr. 7534, s. 1519.

⁶⁶³ MAD nr. 7534, s. 1533.

⁶⁶⁴ MAD nr. 7534, s. 1547.

⁶⁶⁵ MAD nr. 7534, s. 29, s. 44, 1218, 1695.

resm alınması⁶⁶⁶, Yeni haslarda balıkhane inşası⁶⁶⁷, bazı kule⁶⁶⁸ ve kalelere tüfenk ve barut-ı siyah irsali⁶⁶⁹, İstanbul'a şahin ile gelen Budun voyvodasına odun verilmesi⁶⁷⁰, Ayasofya Camisi'nin minaresinin tamiri⁶⁷¹, Üsküdar iskelesinin tamiri⁶⁷², Tekfur Sarayı'nda barut işlenmesi⁶⁷³, Yeniçeri odalarının tamiri⁶⁷⁴, tamir olan kaldırımların molozlarının taşınması için katır tedariki⁶⁷⁵, Ohri'deki Eşme kalesi mühimmatı için tüfenk ve barut irsali⁶⁷⁶, Trablus kalesi için kurşun tedariki⁶⁷⁷, Semendre'den zahire temini için hazine-i amireden para irsali⁶⁷⁸, Erzurum canibine gidecek defterdara götüreceği defterler için iki adet sandık ve muşamma verilmesi⁶⁷⁹, darağaçlarının tecdidi⁶⁸⁰, Saray-ı amire oğlanlarından atmacacı başına talim için verilen oğlanlar ve yevmiye olarak verilecek akçeler⁶⁸¹, Murad Reis kadırgasına barut verilmesi⁶⁸², miri çeşme yolu ve künklerinin tamir, tecdid ve bahası⁶⁸³, pencik oğlanlarından karhane şakirtliğine alınan oğlanlara elbise akçesi verilmesi⁶⁸⁴, donanma-i hümayun için Anadolu ve Rumeli Boğazhisarından alınan barutun ücretinin ödenmesi⁶⁸⁵, divan-ı

⁶⁶⁶ KK nr. 61, s. 109.

⁶⁶⁷ İE.DH nr. 20, s. 112.

⁶⁶⁸ MAD nr. 7534, s. 45.

⁶⁶⁹ KK nr. 62, s. 64; MAD nr. 7534, s. 29.

⁶⁷⁰ D.EVM nr. 26278, s. 17.

⁶⁷¹ D.EVM nr. 26278, s. 177, 804.

⁶⁷² MAD nr. 7534, s. 68.

⁶⁷³ MAD nr. 7534, s. 83.

⁶⁷⁴ MAD nr. 7534, s. 108.

⁶⁷⁵ MAD nr. 7534, s. 138.

⁶⁷⁶ MAD nr. 7534, s. 513.

⁶⁷⁷ MAD nr. 7534, s. 526, 617.

⁶⁷⁸ MAD nr. 7534, s. 646.

⁶⁷⁹ MAD nr. 7534, s. 680.

⁶⁸⁰ MAD nr. 7534, s. 680.

⁶⁸¹ MAD nr. 7534, s. 748.

⁶⁸² MAD nr. 7534, s. 882, 911.

⁶⁸³ MAD nr. 7534, s. 919.

⁶⁸⁴ MAD nr. 7534, s. 987, 1077.

⁶⁸⁵ MAD nr. 7534, s. 1037.

hümayun sakaları için heğbe verilmesi⁶⁸⁶, Eyyub-ı Ensari kurbundaki Toklu Dede Zaviyesi'nin kurşunu tamiri⁶⁸⁷, Kadirga limanında kaldırım tamiri⁶⁸⁸, İstanbul'a gemiyle gelen malzemelerin navlunun ödenmesi⁶⁸⁹, İstanbul Yenikapı'daki Sultan Bayezid mescidinin sakfının tamiri⁶⁹⁰, Baş mukataa defterleri hıfzı için bir sandık verilmesi⁶⁹¹, Sur kapılarından Eba Eyyüb-ı Ensari, Yedikule ve Kum kapının tecdidi⁶⁹², Galata Kulesi'nin kurşunun tamiri⁶⁹³, Üsküdar'da bina olunan cami-i şerif için kurşun verilmesi⁶⁹⁴, Zaganos Paşa Kulesi'nin tamiri⁶⁹⁵, Merhum Hoca Beğ musluğundan Hüsrev Kethüda musluğuna kadarki kaldırımın tamiri⁶⁹⁶, Bezezistan civarındaki kapıların tamiri⁶⁹⁷, hassa atmacacılar⁶⁹⁸, çakır ve doğancılar⁶⁹⁹ için kiçe-i serraci verilmesi, Kağıthane canibinde Doğancılar Köprüsü kurbundaki Yarısu yanında köprü inşası⁷⁰⁰, anbar-ı amire için satın alınan süngerin ziyadesinin satılması⁷⁰¹, ıstabl-ı amire için lazım olan kazma ve küfelerin verilmesi⁷⁰², hassa kundakhaneye katılan dükkanların haracı cem'i⁷⁰³, Moton kalesi için iki aded körük⁷⁰⁴, demir⁷⁰⁵ tedariki,

⁶⁸⁶ MAD nr. 7534, s. 1078.

⁶⁸⁷ MAD nr. 7534, s. 1116.

⁶⁸⁸ MAD nr. 7534, s. 1131, 1202.

⁶⁸⁹ MAD nr. 7534, s. 1155.

⁶⁹⁰ MAD nr. 7534, s. 1152.

⁶⁹¹ MAD nr. 7534, s. 1165.

⁶⁹² MAD nr. 7534, s. 1182.

⁶⁹³ MAD nr. 7534, s. 1210.

⁶⁹⁴ MAD nr. 7534, s. 1213.

⁶⁹⁵ MAD nr. 7534, s. 1253.

⁶⁹⁶ MAD nr. 7534, s. 1252.

⁶⁹⁷ MAD nr. 7534, s. 1291.

⁶⁹⁸ MAD nr. 7534, s. 1317.

⁶⁹⁹ MAD nr. 7534, s. 1317.

⁷⁰⁰ MAD nr. 7534, s. 1323.

⁷⁰¹ MAD nr. 7534, s. 1328.

⁷⁰² MAD nr. 7534, s. 1330.

⁷⁰³ MAD nr. 7534, s. 1334.

⁷⁰⁴ MAD nr. 7534, s. 1367.

⁷⁰⁵ MAD nr. 7534, s. 1431.

kapan-ı galle için kurşun tedariki⁷⁰⁶, acemi oğlanlar odasının yıkılan kısmının tamiri⁷⁰⁷ hakkındadır.

Arpa eminine hitaben yazılan tezkirelerin konuları; Budun voyvodasının adamlarına arpa ve otluk verilmesi⁷⁰⁸, Boğdan voyvodasının haraçlarını getiren adamlarına arpa ve otluk verilmesi⁷⁰⁹, Eflak vilayeti haracını getirenler arpa ve otluk verilmesi⁷¹⁰, Boğdan canibinden İstanbul'a şahinle gelen Boğdan voyvodasının adamlarına arpa ve otluk verilmesi⁷¹¹ hakkındadır.

Hassa mimarbaşına hitaben yazılan tezkirelerin konuları; hisar, kale, vs. yapılması için usta tedariki, miri balıkhanenin bazı yerlerinin tamiri⁷¹², Büyük Çekmece'de bina olunan kervansaray için kurşun tedariki⁷¹³ hakkındadır.

Paşa sancağının sol kol canibini kitabet eyleyen Abdullah ve Abdurrahman Çelebi'ye hitaben yazılan tezkirelerin konuları; Avrat Hisarı kazasında timar tasarruf eden sipahinin defter-i cedidde ne vecihle yazıldığı hakkında bilgi talebi⁷¹⁴, Karaferye kazasına tabi Çitroz hasları reayasının evli ve bekarlarının deftere kaydedilmesi⁷¹⁵, Kavala kalesindeki zimmilerin deftere kaydedilmeleri⁷¹⁶, Drama kazasına tabi hasların defter suretlerinin Dergâh-ı Muallâ'ya irsali⁷¹⁷ hakkındadır.

⁷⁰⁶ MAD nr. 7534, s. 1483.

⁷⁰⁷ MAD nr. 7534, s. 1552.

⁷⁰⁸ D.EVM nr. 26278, s. 17.

⁷⁰⁹ MAD nr. 7534, s. 433.

⁷¹⁰ MAD nr. 7534, s. 447, 1074.

⁷¹¹ MAD nr. 7534, s. 1074.

⁷¹² KK nr. 62, s. 231, 257.

⁷¹³ D.EVM nr. 26278, s. 107.

⁷¹⁴ KK nr. 62, s. 133.

⁷¹⁵ KK nr. 62, s. 225.

⁷¹⁶ KK nr. 62, s. 266.

⁷¹⁷ KK nr. 62, s. 305.

Matbah eminine hitaben yazılan tezkirelerin konuları; Bab-ı hümayun kapıcılarına yemek ve ekmek verilmesi⁷¹⁸, ihracat-ı matbah çeşitli vakıflara verilecek akçe⁷¹⁹ hakkındadır.

Bazı imaret-i evkaf mütevellilerine hitaben yazılan tezkirelerin konuları; İstanbul'daki Davut Paşa evkafı muhasebesinde yedek olarak konan üç yüz bin akçeden yüz bin akçenin hazine-i amireye verilmesi⁷²⁰ hakkındadır.

Beytül-mal emini ve katibine hitaben yazılan tezkirelerin konuları; ölen amillerin muhallelfatının zabtı⁷²¹, havale olarak tayin edilip ölen görevlilerin miriye ait zimmetlerinin tahsili⁷²² hakkındadır.

Galata kadısına hitaben yazılan tezkirelerin konuları; tahvili tamam olanların yerine başkalarına mukataaya verilmesi, Galata iskelesi gümrüğü eminindeki bakının tahsili⁷²³ hakkındadır.

Sipahi oğulları ağasına hitaben yazılan tezkirelerin konuları, sipahi cemaatinden olup emin olanların zimmetlerindeki bakilerin hesaplanıp tahsili⁷²⁴ hakkındadır.

İstanbul subaşısına hitaben yazılan tezkirelerin konuları; İstanbul'a tabi mukataa amillerinin borcundan dolayı hapse atılmaları⁷²⁵, kazıyyesi görüleceklerin zindandan çıkartılıp aseslerle getirilmesi⁷²⁶, amil ve kefillerin borçlarından dolayı İstanbul'a getirilmeleri⁷²⁷, imaret katiblerinin zimmetlerindeki bakileri sebebiyle

⁷¹⁸ KK nr. 61, s. 383.

⁷¹⁹ MAD nr. 7534, s. 140, 142.

⁷²⁰ MAD nr. 7534, s. 48.

⁷²¹ İE.DH nr. 20, s. 102.

⁷²² KK nr. 61, s. 108.

⁷²³ KK nr. 61, s. 108.

⁷²⁴ KK nr. 61, s. 364.

⁷²⁵ KK nr. 61, s. 8, 28, 45, 66, 278, 280, 387, 398.

⁷²⁶ KK nr. 61, s. 114.

⁷²⁷ KK nr. 61, s. 171, 405; KK nr. 63, s. 8.

zindana atılması⁷²⁸, Edirne muhtesibinin borcundan dolayı hapsedilmesi⁷²⁹ hakkındadır.

Edirne subaşısına hitaben yazılan tezkirelerin konuları; Edirne'ye tabi yerleri mukataaya tutan amillerin bakilerinden dolayı hapse atılması⁷³⁰ hakkındadır.

Çeşitli kadılara hitaben yazılan tezkirelerin konuları; tahvili tamam olan mukataaların hesaplarının incelenmesi ve başkalarına mukataaya verilmesi hakkındadır.

İstanbul pencik eminine hitaben yazılan tezkirelerin konuları; Galata'daki hassa gemilerin reislerin ve azeblerin pencik mahsulünden hasıl ettikleri akçeleri göndermeleri⁷³¹, İstanbul'daki pencik iskelesinde harc-ı amilden ulufe tasarruf idenlerin harcı zayid olanların ref'i⁷³², geçiş resmi almaları⁷³³, padişaha veya şehzadelerine gelen esirlerden pencik alınmaması⁷³⁴, gemilerle gelen esirlerden pencik alınması⁷³⁵, Bosna'dan gönderilen oğlan ve cariyelerden pencik alınması⁷³⁶ hakkındadır.

Edirne hassa harcı eminine hitaben yazılan tezkirelerin konuları; Saray-ı amire için süpürge ve sakalar için menteke tedariki ve irsalı⁷³⁷ hakkındadır.

Kemhacıbaşına hitaben yazılan tezkirelerin konuları; kemhacıbaşının yanındaki kürklerin darbhane mühimmatı için kullanılması⁷³⁸ hakkındadır.

Kassam-ı Askeriye hitaben yazılan tezkirelerin konuları; Ölen Kırac Paşa'nın zımmetindeki resm-i mirinin muhallefatından tahsili⁷³⁹ hakkındadır.

⁷²⁸ KK nr. 63, s. 21.

⁷²⁹ İE.DH nr. 20, s. 60.

⁷³⁰ KK nr. 61, s. 3.

⁷³¹ KK nr. 61, s. 140.

⁷³² KK nr. 61, s. 234.

⁷³³ KK nr. 61, s. 393.

⁷³⁴ KK nr. 62, s. 63, 479.

⁷³⁵ KK nr. 62, s. 479.

⁷³⁶ KK nr. 62, s. 526.

⁷³⁷ KK nr. 61, s. 383.

⁷³⁸ MAD nr. 7534, s. 346.

⁷³⁹ KK nr. 61, s. 408.

Sikkezen Üstad Ali ve Mehmed'e hitaben yazılan tezkirelerin konuları; Sakız adasında istimal olunan kürsi ve çelik'in tecdidi⁷⁴⁰, Edirne'de istimal olunan kürsi ve çelik'in tecdidi ve irsalı⁷⁴¹, Yeni bakır damga irsalı⁷⁴², Serirince darbhanesinde istimal olunan kürsilerin tamiri⁷⁴³, Serirince kalesinde der mahzen olan altın sikkelerin cülus-ı hümayun sebebiyle tecdidi⁷⁴⁴ hakkındadır.

Galata eminine hitaben yazılan tezkirelerin konuları; Kağıthane'deki hassa baruthanede istihdam olunan mühimmat⁷⁴⁵, Saray-ı amire su yolları künkleri tamiri için köhne yelken bezi tedariki⁷⁴⁶, Saray-ı amire mühimmi bezir yağı tedarik⁷⁴⁷, Kağıthane'deki barut karhanesi dolabı için için iki kıta gemi inşası⁷⁴⁸, Galata Saray ve İbrahim Paşa Sarayı için kırk iki adet sırık verilmesi⁷⁴⁹ hakkındadır.

İskele eminine hitaben yazılan tezkirelerin konuları; Anadolu'ya geçecek keçilerin resmin şehreminine tamamen teslim edip temessük getirdikten sonra geçiş için icazet verilmesi⁷⁵⁰ hakkındadır.

Bostancıbaşına hitaben yazılan tezkirelerin konuları; hassa mühimmatı için bir gemi kireç ve kum tedariki⁷⁵¹ hakkındadır.

⁷⁴⁰ MAD nr. 7534, s. 325.

⁷⁴¹ MAD nr. 7534, s. 510, 580.

⁷⁴² MAD nr. 7534, s. 894.

⁷⁴³ MAD nr. 7534, s. 1525.

⁷⁴⁴ MAD nr. 7534, s. 1600.

⁷⁴⁵ MAD nr. 7534, s. 1219.

⁷⁴⁶ MAD nr. 7534, s. 1252.

⁷⁴⁷ MAD nr. 7534, s. 1255.

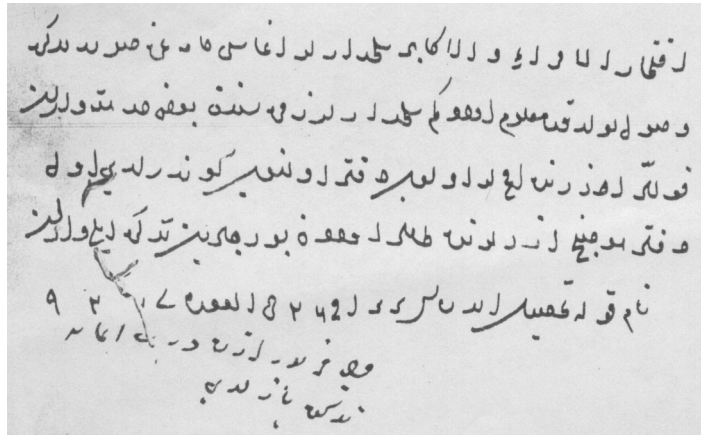
⁷⁴⁸ MAD nr. 7534, s. 1540.

⁷⁴⁹ MAD nr. 7534, s. 1722.

⁷⁵⁰ KK nr. 61, s. 110.

⁷⁵¹ MAD nr. 7534, s. 1548.

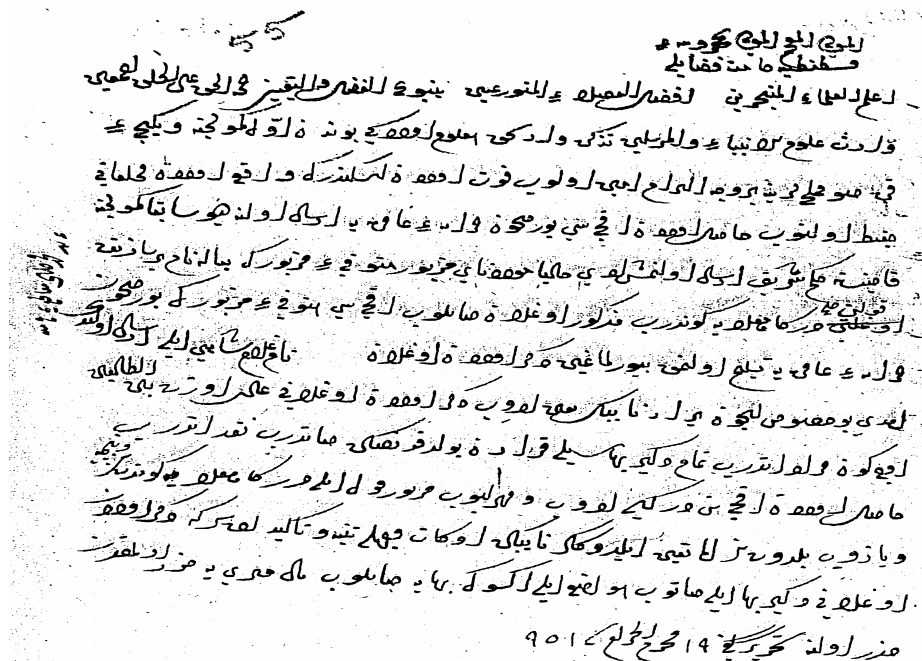
Belge 27

İftihârû'l-umerâi ve'l-ekâbir silahdarlar ağası -dâme izzuhû- sûret-i tezkire vüsul buldukda ma'lum ola kim silahdarlar zümresinden ba'zı hizmete varan kullar üzerinde akçeler olup defter olunup gönderildi ol defter mücebince üzerlerinde zâhir olan borçların tezkire ile varan (boş) nâm kula tahsîl itdiresiz tahrîren fî 26 Zilkâde sene 927 s.386

Derkenar: Vech-i mezbûr üzre dört ağa'ya tezkire yazıldı. (KK nr. 61, s. 386)

Belge 28

El-muvellâ el-mufahhamu'l-mevlâ be-mahrûsa-i

Kostantiniyye dâmet fezâiluhû

A'lemu'l-ulemâi'l-mütebahhirîn efdalü'l-fudelâi'l-müteverri'în yenbû'u'l-fazli ve'l-yakîn huccetü'l-hakku ale'l-halki'l-ecma'în vâris-i ulûmu'l-enbiyâ-i ve'l-mürselîn tezkire varıcak ma'lûm ola ki bundan evvel Gümülcine ve Yenice-i Karasu memlehalarına ber-vech-i iltizam emîn olup fevt olan İskender'in vâki' olan muhallefâtı zabt olunup hâsıl olan akçesi borcu için hazîne-i âmireye irsal oluna deyû sâbıkâ Gümülcine kadısına hükm-i şerif irsâl olunmuş idi hâliyâ mevlânâ-yı mezbûr müteveffa-i mezbûrun Piyâle nâm bir kulun Dergâh-ı Muallâ'ya gönderüp mezkûr oğlan satılup akçesi müteveffâ-i mezbûrun borcu için hazîne-i âmireye teslim olunmak buyurulmağın zikr olan oğlan (boş) nâm gulâm-ı şâhî ile irsâl olundu imdi bu husus için yarar nâibin ta'yîn idüp zikr olan oğlanı âdet üzre beyne't-tâlibîn üç gün mezâd itdirüp tamam değer bahâsıyla karara buldukdan sonra satdırup nakd itdirüp hâsıl olan akçesin der kîse idüp ve mühürleyüp mezbûr kul ile Dergâh-ı Muallâ'ya görderesiz ve niceye? ve yazup bildüresiz ammâ ta'yîn eyledüğünüz nayibinize onat vecihle tenbîh ve te'kîd idesiz ki zikr olan oğlanı değer bahâlarıyla satup muvâzaa ile eksik bahâya satılup mâl-ı mîrîye zarar olmakdan hazer oluna tahrîren fî 19 Muharremu'l-Harâm sene 95. KK nr. 62, s. 55.

g- Âdet ve Kânûn Hükümleri

XVI. yüzyıl maliye ahkâm defterlerine kaydedilen diğer bir belge türü âdet ve kanun hükümler olup bu hükümler “Âdet ve kânûn üzere...” şeklinde bir ifadeyle başlamaktadır. Bu hükümler XVI. Yüzyılın ilk yarısına ait üç maliye ahkâm defterinde⁷⁵² de bulunmakta olup diğer belge türlerinden sayı olarak oldukça azdır. XVI. Yüzyılın ikinci yarısı ve XVII. Yüzyıl maliye ahkâm defterlerinde bu tür belgelere rastlanmamaktadır. Âdet ve kânûn hükümleri genel olarak bazı mukataalara yasakçı tayini ve çeşitli mukataaların eski ve yeni emin ve amillerinin borçlarının tahsili için gönderilen havale kullarına havale hükmü yazılmasıyla ilgilidirler.

⁷⁵² KK 61, KK 62, Eİ.DH 20.

عالم وقانونه اوزن محوسد لور نه وار قوردهه مقاماتنا عتب
وجدير كويلايه لوردهه عالم ولا املو انبار نيك و متاينه لوردهه باقايه
خسبر ادينو بجه لور نه قايسته و مقاماتنا نا طري مهيل اترنه منقصر هو
كل يازلا كور نه ١٥١٠

Âdet ve kânûn üzre mahrûsa-i Edirne'de vâki' olan mukata'âtın atfık ve cedîd tahvillerinde olan ummâlin ve iltizamlı emînlerinin zimmetlerinde olan bâkîleri tahsîl olunmak için Edirne kadısına ve mukata'ât nâzırı Musluhiddin'e mufasssal havâle hükmü yazıla tahrîren fî 28 Safer sene 951

Derkenar: An yed-i muhzır-ı yeniçeriyân-ı dergâh-ı âlî fî minhu. KK nr. 62, s. 197.

1- Âdet ve Kânûn Hükümlerinin Başlama Formülü

XVI. yüzyılın ilk yarısına ait olan âdet ve kânûn hükümlerinin başlama formülü her üç defterde de “Âdet ve kânûn üzre...” şeklindedir.

2- Âdet ve Kânûn Hükümlerinde Nakil-İbلاغ Kısmı

Âdet ve kânûn hükümlerinin başındaki “âdet ve kânûn üzere” ibaresinin hemen akabinde doğrudan konuya geçilmektedir. Hüküm eğer havale hükmü ise ve bakiye tahsili için kadı veya nazır görevlendirilmiş ise bu görevlendirme;

“...Gelibolu sancağında vâki' olan hassa mukata'ât âmillerinin ve iltizamlı emînlerinin zimmetlerinde olan bâkîlerin tahsîli için (boş) kadısına...”⁷⁵³ şeklinde

⁷⁵³ KK 62, s. 66.

kaydedilirdi. Burada da görüleceği üzere âdet ve kânûn hükümlerinde bakiyesi kalan mukataaların hangi sancakta ya da kazada oldukları, ne tür mukataa olduğu ve zimmetlerindeki bakiyelerin tahsili için görevlendirme yapıldığı kaydedilmektedir. Bu tür borçların tahsili için merkezden havale tayin edildiği gibi mukatanın bulunduğu sancak ya da kazadaki, kadı ve mukataat nazırı da havale tayin edilebilmektedir. Havale tayin edilen kulların tahsil yapabilmeleri için buradaki amil ve eminler hakkında ayrıntılı olarak havale hükmü yazıldığı;

“...mufassal havâle hükmü yazıla...”⁷⁵⁴ kaydından anlaşılmaktadır.

Âdet ve kânun hükmü yasakçı tayini ile ilgili ise bunların nakil-iblağ kısımları da havale hükümlerinin nakil-iblağ kısımlarına benzemekte olup başlık kısmından hemen sonra konuya girilmektedir;

“...Narda memlihasına (boş) nâm kulun adına yasaknâme yazıla ammâ mezkûr kula yevmi on akçe ulûfe verile...”⁷⁵⁵ Genellikle havale ve yasakçı olarak tayin edilen kulların adlarının geçtiği kısımlar belgelerde boş⁷⁵⁶ bırakılmıştır. Ayrıca yasaknâme yazılacak yasakçı kula verilecek ulufe miktarı⁷⁵⁷ da bu kısımda belirtilmektedir. Bu belgelerde yasaknâme yazılan kişilere ulufe olarak on akçe⁷⁵⁸ verileceği fazla verilmemesi gerektiği, eğer verilirse verenden tazmin edileceği belirtilmektedir. Fakat havale olarak gönderilen kulların alacakları ulufelerin bu belge türünde kaydedilmediği görülmektedir. Bu durum hükümlerde;

“...ziyâde verilürse makbûl olmaz...”⁷⁵⁹

ya da

“ziyâde virilürse makbûl olmayup emîne tazmîn itdirilür...”⁷⁶⁰ şeklinde ifade edilmiştir.

⁷⁵⁴ KK 62, s. 66, 128, 197, 321.

⁷⁵⁵ KK 61, s. 10.

⁷⁵⁶ KK 62, s. 66, 337, 458, 545.

⁷⁵⁷ KK 61, s. 7, 10, 52, 401, 136, 391; Eİ.DH 20, s. 20.

⁷⁵⁸ KK 61, s. 7; Eİ.DH 20, s. 20.

⁷⁵⁹ KK 61, s. 7, 10, 52, 401, 136, 391.

⁷⁶⁰ Eİ.DH 20, s. 20.

3- Âdet ve Kânûn Hükümlerinin Bitiş Şekli

Âdet ve kânûn hükümlerinin veriliş sebeplerine göre bitiş şekilleri farklılıklar arz etmektedir. Havale tayinleri ile ilgili âdet ve kanun hükümlerinin bitiş şekilleri;

“... mufassal havâle hükmü yazıla...”⁷⁶¹,

“...havâle hükmü yazıla...”⁷⁶²

ve

“... deyû mufassal hüküm yazıla ki...”⁷⁶³ cümleleriyle son bulmaktadır.

Âdet ve kânûn hükümleri yasakçı tayinleri ile ilgili ise;

“...şöyle bilesiz...”⁷⁶⁴,

“...ziyâde verilürse makbûl olmaz...”⁷⁶⁵ şeklinde tenbih ve tekid cümleleri ile sona ermektedir.

4- Âdet ve Kânûn Hükümlerinin Konusu

XVI. yüzyıla ait ilk maliye ahkâm defterinde 6 tane âdet ve kânûn hükmü bulunmaktadır. Bunlardan beş tanesinde çeşitli memlehalara tayin edilen yasakçılara yazılacak yasakname ve alacakları ulufeler kaydedilmiştir⁷⁶⁶. Diğer bir hüküm ise Karaferye enharına yasakçı tayini, alacağı ücret ve eline verilecek yasakname⁷⁶⁷ hakkındadır.

⁷⁶¹ KK 62, s. 66, 128, 197, 321, 337.

⁷⁶² İE.DH 20, s. 18.

⁷⁶³ İE.DH 20, s. 13.

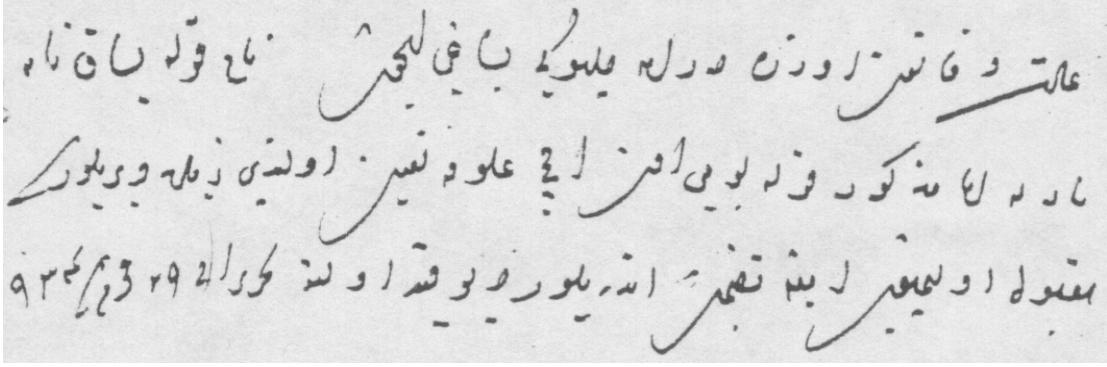
⁷⁶⁴ KK 61, s. 7.

⁷⁶⁵ KK 61, s. 10.

⁷⁶⁶ KK 61, s. 7, 10, 52, 401, 391.

⁷⁶⁷ KK 61, s. 136.

Belge 30

Âdet ve kânûn üzre Drama çeltüğü yasağı için (boş) nâm kula yasaknâme yazıla ammâ mezkûr kula yevmî on akçe ulûfe ta'yîn olundu ziyâde virülürse makbûl olunmayup emîne tazmîn itdirülür deyû kayd oluna tahrîren fî 25 Muharrem sene 934. (İE.DH nr. 20, s. 23)

934/1528 tarihli diğer maliye ahkâm defterinde ise 12 adet âdet ve kânûn hükmü bulunmaktadır. Bunların 10 tanesi çeşitli mukataaların eski ve yeni amillerinin bakiyelerinin teftişi ve borçlarının tahsili için yazılan havaleleri ihtiva etmektedir. Diğer ikisi İstanbul balıkhanesi yasağı için yasakçı tayini ve yasaknâme-i hümayûn⁷⁶⁸ yazılması ve Drama çeltüğü yasağı için yasakçı tayini, alacağı ulufe miktarı ve yazılacak yasaknâme⁷⁶⁹ hakkındadır.

Âdet ve kânûn hükümleri bulunan son defter ise 951/1544 tarihli maliye ahkâm defteridir. Bu defterde 11 tane âdet ve kânûn hükmü bulunmaktadır. Bunların tamamı mukataalardaki eski ve yeni, amil ve eminlerin zimmetlerindeki bakiyelerin tahsili için yazılan havale hükümlerini⁷⁷⁰ içermektedir.

Sonuç olarak XVI. yüzyıl maliye ahkâm defterlerinde yaptığımız incelemelerde hüküm, berat, tezkire, sebep-i tahrir hükmü, sebep-i tahrir beratı, adet ve kanun hükümleri ve hüccet olmak üzere yedi farklı belge türü tespit edilmiştir.

⁷⁶⁸ Eİ.DH. 20, s. 20.

⁷⁶⁹ Eİ.DH.20, s. 42.

⁷⁷⁰ Eİ. DH. 20, s. 13, 18, 20, 25, 27, 28, 35, 42, 47, 56, 99.

Bunlardan sayıca en fazla olanları hüküm, tezkire ve sebab-i tahrirlerdir. Bunları ise berat, âdet ve kânûn hükümleri ile hüccetler takip etmektedir.

XVI. Yüzyıl maliye ahkâm defterlerindeki toplam hüküm sayısı 18699'dur. Bunu 1239 adetle tezkire türü belgeler takip etmektedir. Sebeb-i tahrir berat ve hükümleri bir arada olmak üzere 1665 tanedir. Maliye ahkâm defterlerine kaydedilen berat sayısı ise 137 tanedir. Âdet ve kânûn hükümleri ise sadece XVI. Yüzyılın ilk yarısına ait üç defterde mevcut olup bunların sayısı ise 28 tanedir. XVI. Yüzyılın ikinci yarısına ait maliye ahkâm defterlerinde ise âdet ve kânûn hükümlerine rastlanmamaktadır. Bu tür belgelerin yerini de konu içerikleri sebebiyle hükümlerin aldığı söylenebilir. XVI. Yüzyıla ait maliye ahkâm defterlerinde hüccet türünde tek bir belgeye rastlanmış olup XVII. Yüzyıla ait defterlerde hüccet sayısı artmaktadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

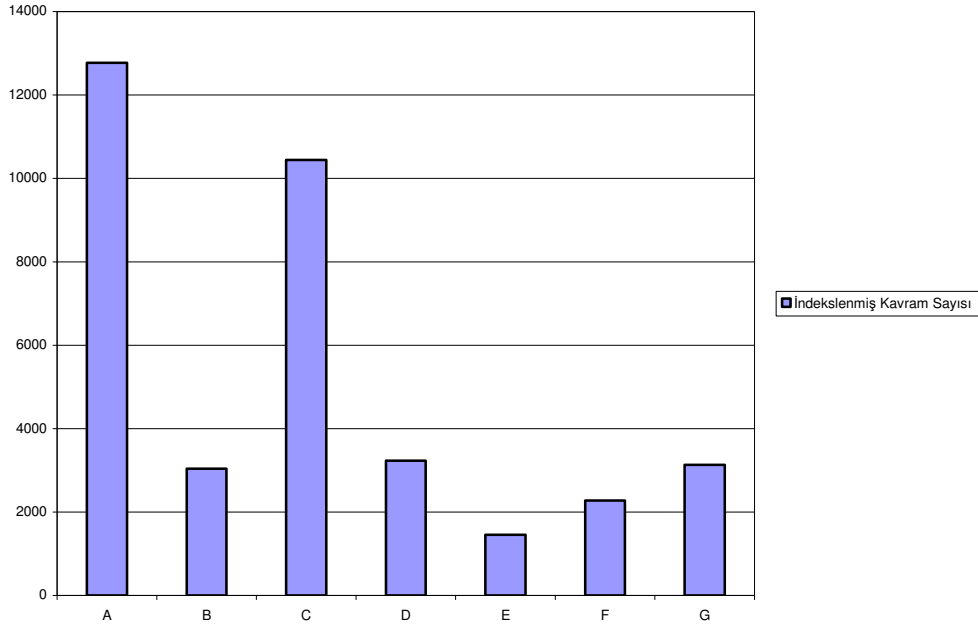
XVI. YÜZYIL MALİYE AHKÂM DEFTERLERİNİN MUHTEVA ANALİZİ

XVI. yüzyıla ait maliye ahkâm defterlerinin muhteva analizinde Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde tespit ettiğimiz toplam on iki defter değerlendirilmiştir. Değerlendirme için önce defterlerde yer alan bütün hükümlerin özetleri çıkarıldı. Defterlerde sayfa numaraları mevcut olup hükümlerde sıra numarası bulunmadığından her bir hükme sırasıyla numara verildi. Daha sonra özetlenen hükümler, sıra numarası, muhteva, sayfa numarası, hüküm numarası ve belge türleri şeklinde başlıkların bulunduğu bir tabloya yerleştirildi. Bu işlem on iki defter için de ayrı ayrı yapıldı. Böylece her bir defterdeki hüküm ve sayfa sayıları tespit edildi. Sonuçta 8524 sayfada 19.804 hükmün mevcut olduğu görüldü.

Bundan sonra hükümler konularına göre tasnif edilerek “ana” ve “alt başlıklar” oluşturuldu. Bazı hükümler birden fazla konuyu ihtiva ettiği için hükmün ihtiva ettiği bütün kavram ve anahtar kelimelere göndermeler yapılarak, hazırlanan konu başlıkları listesinin aynı zamanda defterlerin bir indeksi şeklinde düzenlenmesine çalışıldı. Neticede 4944 konu başlığı altında 36364 kavram indekslenmiş oldu. Düzenlenen konu başlıkları listesinde alt başlıklar, kendi içinde alfabetik olarak gösterildi.

Tesbit edilen 4944 konu başlığı da kendi içerisinde gruplandırılarak 7 *ana başlık* altında toplandı. Bu 7 ana başlık ve bunları oluşturan alt başlıkların sayısal dağılımı şöyledir:

Ana Başlıklar	Konu Başlığı Sayısı	İndekslenmiş Kavram Sayısı
A-Mukataa ve iltizamlara Ait Hükümler	986	12777
B-İdari ve Askeri Sınıflara Dair Hükümler	647	3040
C-Rüsumlarla İlgili Hükümler	762	10446
D-Saray ve Askeri Teşkilatla İlgili Hükümler	876	3230
E-Maden İşletmeleriyle İlgili Hükümler	272	1457
F-Vakıflarla İlgili Hükümler	361	2279
G-Muhtelif Konularla İlgili Hükümler	1040	3135

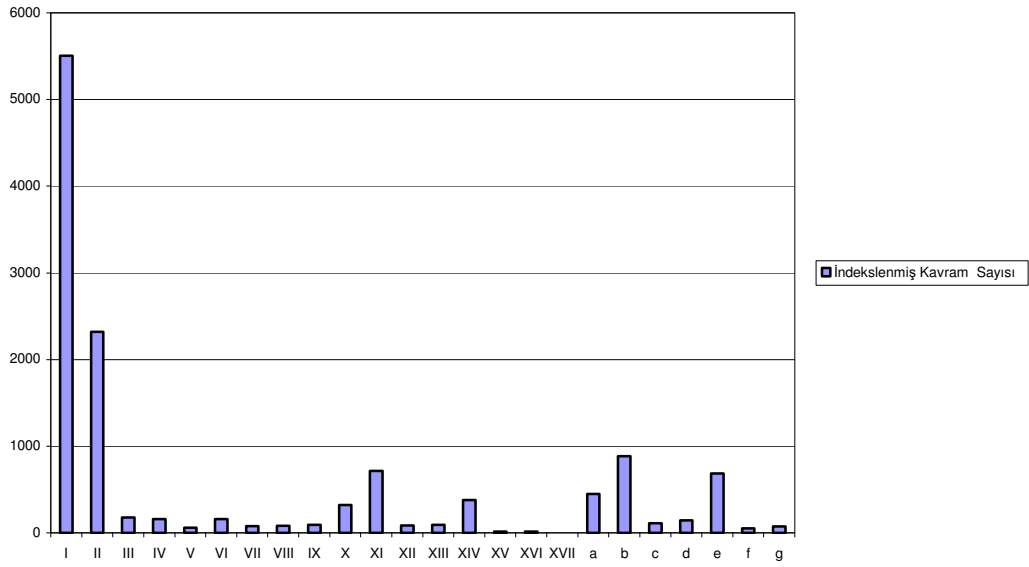
Grafik 1 Maliye Ahkâm Defterlerinin Muhteva Analizinde Yer Alan Ana Başlıklar

A- Mukata ve İltizamlara Ait Hükümler

Yedi ana başlık içerisinde Mukataa ve İltizamlara ait hükümler sayıca en büyük grubu oluşturmaktadır. Bu bölümdeki alt başlık sayısı 17'dir. Konu başlığı sayısı ise 986 olup maliye ahkâm defterlerinde bulunan toplam konu sayısının % 20'sini oluşturmaktadır. Toplam indekslenmiş kavram sayısı ise 12777'dir. Bu sayı indekslenmiş kavram sayısının % 35'ine tekabül etmektedir.

Tablo 17
Mukataa ve İltizamlara Ait Hükümler

Alt Başlıklar	Konu Başlığı Sayısı	Yüzde	İndekslenmiş Kavram Sayısı	Yüzde
I- Mukataa Türleri	274	% 28	5507	% 43
II- Mukataa İşlemleriyle İlgili Hükümler	84	% 8.5	2321	% 18
III-İltizam İşlemleriyle İlgili Hükümler	96	% 10	178	% 1.5
IV-Has Mukataalarla İlgili Hükümler	48	% 8	158	% 1
V-Dalyanlarla İlgili Hükümler	28	% 3	58	% 0.5
VI-Darbhanelerle İlgili Hükümler	61	% 6.5	157	% 0.5
VII-İskele Mukataaları İle İlgili Hükümler	35	% 3.5	78	% 0.6
VIII-Gümrüklerle İlgili Hükümler	7	% 1	81	% 0.6
IX-Kapanlarla İlgili Hükümler	29	% 3	91	% 1
X-Mevkufatla İlgili Hükümler	42	% 4	320	% 2.5
XI-Beytü'l-Malle İlgili Hükümler	24	% 2.5	715	% 5.5
XII-Harir (İpekle) İlgili Hükümler	13	% 1.5	85	% 0.6
XIII-Kendirle İlgili Hükümler	37	% 4	94	% 1
XIV-Çeltiklerle İlgili Hükümler	49	% 4.9	378	% 3
XV-İhtisabla İlgili Hükümler	11	% 1	16	% 0.1
XVI-Muhtesiblerle İlgili Hükümler	6	% 0.6	15	% 0.1
XVII- Mukataa İşletmelerindeki Personelle İlgili Hükümler				
a-Amillerle İlgili Hükümler	19	% 2	451	% 3.5
b-Eminlerle İlgili Hükümler	21	% 2	884	% 7
c- Nazırlarla İlgili Hükümler	14	% 2.5	112	% 1
d-Katiblerle İlgili Hükümler	15	% 3	142	% 1.5
e- Mültezimlerle İlgili Hükümler	16	% 2	685	% 5
f- Müfettişlerle İlgili Hükümler	10	% 1	52	% 0.4
g-Mübaşirlerle İlgili Hükümler	14	% 1.5	74	% 0.5
	986		12777	

Grafik 2 Mukataa ve İltizamlarla İlgili Hükümler

Mukataa ve İltizamlara ait hükümler, Tablo 17’de görüldüğü gibi, 17 alt başlık altında toplanmış olup bunlar içinde sayısal olarak en büyük grubu *Mukataa Türleri* oluşturmaktadır. Bu grupta 274 farklı mukataa türü tesbit edilmiştir. Bunlara ait konu başlıkları, mukataa ve iltizamlarla ilgili hükümlerin % 28’sini oluşturup indekslenmiş kavram sayısı 5507 adettir. Bu rakam Mukataa ve İltizamlarla ilgili hükümlere ait indekslenmiş kavram sayısının % 43’üne tekabül ederek bu bölümün en büyük kısmını oluşturmaktadır.

Mukataa türleri alt başlığına bakıldığında *has mukataalar* ile ilgili hükümler sayıca en büyük grubu oluşturmaktadır. Padişah haslarından toplanan vergiler, aslında doğrudan devlet maliyesi adına tahsil edilen vergilerdir ve padişahın özel gelirlerinin dışında bütün imparatorluk dahilindeki mukataalardan elde edilmektedir. Haslardan sonra mukataa türleri içerisinde ikinci büyük grubu *vakıf mukataalar* ile ilgili hükümler oluşturmaktadır. Vakıflar adına toplanan vergilerin de mukataa usulüyle toplandığını ve buna ait yazışmaların da vakıf ahkâmı yerine maliye ahkâm defterlerine kaydedildiğini de bu defterlerdeki kayıtların yoğunluğundan anlıyoruz. Vakıflardan sonra mukataa türleri arasında hükümlere en çok konu olanlar sırasıyla maden, beytülmal, iskeleler, memleha, çeltik, mevkufat, darbhane, güherçile, dalyan, gümrük ve ihtisab mukataalarıdır. Sonuçta mukataalarla ilgili hükümlerin analizi XVI. yüzyıl mukataa

sisteminin yaygınlığını ve mukataa usulüyle toplanan vergilerin ne kadar zengin bir çeşitliliğe sahip olduğunu göstermektedir.

Mukataa türlerinden sonra indekslenmiş kavram sayısı bakımından ikinci büyük grubu *Mukataa İşlemleriyle İlgili Hükümler* oluşturup 84 konu başlığı bulunmaktadır. Bu grup genelde mukataaların işleyiş tarzına ait konuları içermekte, mukataa ve iltizamlarla ilgili hükümlerin % 8.5'ini oluşturmaktadır. İndekslenmiş kavram sayısı ise 2321, mukataa ve iltizamlarla ilgili hükümlere ait toplam indekslenmiş kavram sayısının % 18'ine karşılık gelmektedir.

Mukataa işlemleriyle ilgili hükümler içerisinde en önemli kısmı 1382 kavramın indekslendiği *mukataaların iltizama verilmesi* başlığı oluşturmaktadır. Bundan sonra mukataa gelirlerinin toplanması, toplanan akçelerin hazine-i amireye gönderilmesi ve bunlar için yapılan muamelelere ait hükümler, sayıca en büyük grubu oluşturmaktadır. Bu grupta mukataa gelirlerinin tahsiliyle ilgili 236, Mukataa gelirlerinin hazineye teslimi ile 121, hazine-i amireye gönderilmesi ile ilgili 76 kavram indekslenmiştir. Mukataa işlemleriyle ilgili hükümler içerisinde önemli bir grubu da *teftiş* faaliyetleri oluşturmaktadır. Bu grupta, mukataaların teftişi ile ilgili 86, mukataaların muhasebelerinin teftişi ile ilgili 42, mukataa muhasebe defterlerinin teftişi ile ilgili ise 17 kavram indeksi bulunmaktadır.

Mukataa işlemleriyle ilgili hükümlerden sonra üçüncü grupta *İltizam türleriyle İlgili hükümler* bulunmaktadır. Bu grupta 96 konu başlığı yer almaktadır. Bunlara ait konu başlığı sayısı, toplam konu başlığı sayısının % 10'unu oluşturmaktadır. İltizam işlemlerine ait indekslenmiş kavram sayısı ise 178 olup bu da toplam indekslenmiş kavram sayısının % 1.5'ine karşılık gelmektedir.

İltizam türleriyle İlgili hükümler başlığı altında indekslenen kavramlar sayesinde XVI. yüzyıl maliye ahkâm defterlerinde iltizama verilen mukataaların türlerini tespit etmek mümkün olmaktadır. Bunlar arasında en önemli kısmı *Çingane ispençesi iltizamı*, oluşturmakta olup burada 18 adet kavram indekslenmiştir. Bunu 10 kavramın indekslendiği *Güherçile karhanesi iltizamı* takip etmektedir. Bunlar dışında *ifraz hasları iltizamı*, *güherçile iltizamı*, *çeltik iltizamı* ve *karyelerin iltizamı* sayıca en büyük grupları oluşturmaktadır.

Dördüncü başlık *Has mukataalara ait hükümlerle* ilgilidir. Bu grupta 78 konu başlığı mevcut olup has arazilerle ilgili konular da bu başlık altında indekslenmiştir. Has

mukataalara ait konu başlığı sayısı, toplam konu başlığı sayısının % 8'ini oluşturmaktadır. İndekslenmiş kavram sayısı ise 158 adet olup, toplam indekslenmiş kavram sayısının % 1'ine tekabül etmektedir.

Has mukataalara ait hükümler içerisinde, has mukataa ve arazileri ile ilgili anlaşmazlıklar bu grubun en önemli bölümünü oluşturmaktadır. Bu konuda 36 indekslenmiş kavram mevcuttur. Hükümler içerisinde has topraklardaki reaya ile ilgili sorunlar, oran olarak ilk sırada yer alırken bunu has araziler ve has mukataalarla ilgili sorunlar takip etmektedir. Bunların dışında has karyeleri, has gelirlerinin tahsili ve has mukataaların iltizama verilmesi gibi konular has mukataalara ait hükümler içerisinde indekslenmiş önemli konu başlıklarıdır.

Balık avcılığından elde edilen vergiler ve bunların mukataa olarak iltizama verilmesi ile ilgili hususlar *Dalyanlarla İlgili Hükümler* başlığı altında indekslenmiş olup 28 konu başlığı mevcuttur. Bu gruptaki konu başlığı sayısı, toplam konu başlığı sayısının % 3'ünü oluşturmaktadır. İndekslenmiş kavram sayısı ise 58 olup toplam indekslenmiş kavram sayısının % 0.5'ine tekabül etmektedir.

Dalyanların işletilmesi, inşası, tamiri, dalyanlara görevli tayinleri ve dalyanlardaki görevlilerin muafiyetine ait konular *Dalyanlarla İlgili Hükümler* başlığı altında indekslenmiştir. Dalyanların, dalyan sedlerinin ve balıkhanelerin tamiri, bu grubun en önemli kısmını oluşturmaktadır. Bunu dalyanlara yapılan tayin muameleleri takip etmekte olup, katip tayini ile ilgili 6, dalyancı tayini ile ilgili 6 ve yasakçı tayini ile ilgili 3 indekslenmiş kavram yer almaktadır. Bu grubun önemli maddelerinden birisi de 7 adet kavramın indekslendiği dalyancı muafiyetleri ile ilgili hükümlerdir.

Mukataa usulüne tabi olan bir diğer işletme türü de darbhanelerdir ve bu husustaki hükümler *Darbhanelerle İlgili Hükümler* başlığı altında incelenmiştir. Darbhanelere ait hükümlere ait konu başlığı sayısı 61 olup bu bölümdeki toplam konu başlığı sayısının % 6'sını oluşturmaktadır. Darbhanelere ait indekslenmiş kavram sayısı ise 157 olup bu bölümdeki toplam indekslenmiş kavram sayısının % 0.5'ine tekabül etmektedir.

Darbhanelerin işletilmesi, işletim esnasında ortaya çıkan eksiklerin giderilmesi ve darbhane tamiri, bu grubun en önemli başlıklarını oluşturmaktadır. Bunu darbhanede akçe ve gümüş kesilmesi, akçe vezni için keçe tedariki, kesilen akçe ve gümüşlerin ayarının kontrolü takip etmektedir. Son olarak da darbhaneye yapılan tayin muameleleri

gelmektedir. Bu grupta *üstad tayini* ile ilgili 3, *yasakçı tayini* ile ilgili 3 ve *nazır tayini* ile ilgili 2 tane indekslenmiş kavram bulunmaktadır. Bu grubun önemli başlıklarından birisi filori kesimidir. Burada 6 farklı mevzu indekslenmiştir. *Fülus tevzii* ile ilgili hususlar da önemli başlıklardan birini oluşturmaktadır.

Mukataa ve iltizama ait hükümlerden bir grubunu da *İskele Mukataalarına Ait Hükümler* oluşturmaktadır. Bu grupta 35 adet konu başlığı tespit edilmiştir. Bunlar toplam konu başlığının % 3.5'ini oluşturmaktadır. İndekslenmiş kavram sayısı ise 78 olup, toplam indekslenmiş kavram sayısının % 0.6'sına tekabül etmektedir.

İskele mukataalarına ait hükümler içerisinde yer alan kavramlardan sayıca en büyük kısmı iskelelere yapılan tayin muamelelerine ait hükümler oluşturmaktadır. Bu grupta 9 satıcı, 6 katip, 4 nazır, 3'er bekçi ve mubassır, ikişer tane de vezzan ve dideban tayiniyle ilgili hükümler gelmektedir. Bundan sonra iskelelerde tahsil olunan penciklerle ilgili hükümler gelmektedir. Bu gruba ait son başlıkta ise iskele tamir ve inşalarına ait kavramlar indekslenmiştir.

İskele mukataalarından sonra *Gümrüklerle İlgili Hükümler* sekizinci ve sayıca en az hükmü ihtiva eden başlığı oluşturmaktadır. Bu grupta 7 konu başlığı altında 81 indekslenmiş kavram bulunmaktadır. Gümrüklerle ilgili hükümlere ait konuların sayısı bu bölümdeki toplam konu başlığının % 1'ini ve indekslenmiş kavramlar, toplam indekslenmiş kavram sayısının 0.6'sını oluşturmaktadır.

Osmanlı Devleti'nin önemli gelir kaynaklarından birini de gümrükler oluşturmaktadır. Mukataa usulüne göre işletilen gümrükler en kârlı ve büyük mukataalar arasında bulunuyordu. Gümrük mukataalarına ait hükümler içerisinde yer alan kavramlardan sayıca en büyük kısmını 64 adet kavram indeksiyle *Gümrük resmi tahsili* oluşturmaktadır. Bunu 10 kavram indeksiyle *Gümrükle ilgili hukuki sorunlar* başlığı takip etmektedir. Son grubunu ise birer kavram indeksiyle gümrük mukataalarına yapılan *bevvab* ve *mubassır* tayini oluşturmaktadır.

Bu bölümün dokuzuncu başlığında *Kapanlarla İlgili Hükümler* yer almaktadır. Bu konuda 29 konu başlığı altında 91 tane indekslenmiş kavram bulunmaktadır. Kapanlarla ilgili hükümler mukataa ve iltizamlarla ilgili hükümlerin % 3'üne tekabül etmektedir. İndekslenmiş kavram sayısı ise Mukataa ve iltizamlarla ilgili hükümlerin indekslenmiş kavram sayısının % 1'ini oluşturmaktadır.

Kapanlarla ilgili hükümler içerisinde iltizama verilen *kapan mukataaları* ve bu mukataalara yapılan tayin muamelelerine ait kavramlar indekslenmiştir. Kapan mukataaları içerisinde sayıca en büyük kısmı 21 adet kavramın indekslendiği *Galle kapanı mukataaları* oluşturmaktadır. Bunu 19 kavramla *Meyve kapanı mukataaları* ve 7 kavramla *Unkapanı mukataaları* takip etmektedir. İkinci grupta ise kapanlara yapılan tayin muamelelerine ait hükümler yer almaktadır. Bunlar; Galle kapanına nazır tayini ve katib tayiniyle ilgilidir. Bu gruba ait son başlıkta ise kapanlardan tahsil olunan, vergilere ait kavramlar indekslenmiştir.

Mukataa ve iltizamlara ait hükümlerden bir grubu da *Mevkufatla İlgili Hükümler* oluşturmaktadır. Bu grupta 42 konu başlığı olup mukataa ve iltizamlara ait toplam konu başlığının % 4'üne karşılık gelmektedir. Mevkufatla ilgili hükümlere ait 320 adet indekslenmiş kavram bulunup mukataa ve İltizama ait toplam indekslenmiş kavram sayısının ise % 2.5'ini oluşturmaktadır.

Mevkuf arazilerin de mukataaya verildiği maliye ahkâm defterlerindeki kayıtların çokluğundan anlaşılabilmektedir. Mevkufatla ilgili hükümlere ait indekslenmiş kavramların sayıca en büyük kısmını *mevkufat mukataaları* oluşturmakta, bu konuda 241 adet kavram indekslenmiştir. Bunu hizmetlerini yerine getiren sipahi, müselleme, eşkinciler veya görev yerlerine gidemeyip yerlerine bedel olarak başka birilerini gönderenlere mevkufat eminlerinin haksız yere müdahalelerinin menine ait hükümler takip etmektedir.

Beytülmalle İlgili Hükümler on birinci başlığı oluşturup 24 konu başlığı bulunmaktadır. Beytülmalle ilgili hükümlere ait konular, bu bölüme ait toplam konu sayısını % 2'sini oluşturmaktadır. İndekslenmiş kavram sayısı 715 olup, mukataa ve iltizamlarla ilgili hükümlere ait toplam indekslenmiş kavram sayısının % 5.5'ine tekabül etmektedir.

Beytülmalle ilgili hükümler içerisinde en büyük kısmı *muhallefet davalarını* içeren hükümler oluşturmaktadır. Bu grupta 644 adet indekslenmiş kavram mevcuttur. Beytülmal konusunda diğer önemli bir başlık ise 12 adet kavramın indekslendiği *beytülmal gelirlerinin tahsilidir*. Bu grubu *Beytülmal emanetine yapılan tayin muameleleri* takip etmektedir. Bu hususta Beytülmale katip tayini ile ilgili 7, emin tayini ile ilgili ise 3 indekslenmiş kavram bulunmaktadır. Maliye ahkâm defterlerinde Ordu-yı hümayun beytülmaline yapılan tayinlere ait hükümler de yer almaktadır. Ordu-

yı hümayun beytûmaline emin tayini ile ilgili 3, katip tayini ile ilgili de 2 kavram indekslenmiştir. Bunu da 5 adet kavram indeksiyle beytûmalle ilgili hukuki sorunlar takip etmektedir.

Mukataa ve iltizamlara ait hükümlerin on ikinci başlığını bir sanayi maddesi olan *Harir (ipekle) ile İlgili Hükümler* oluşturmaktadır. Bu grupta 13 konu başlığına ait 85 indekslenmiş kavram bulunmaktadır. Harirle ilgili hükümlere ait konuların sayısı mukataa ve iltizamlarla ilgili hükümlere ait konu başlığı sayısının % 1'ini oluşturmaktadır. İndekslenmiş kavram sayısı ise bu bölümdeki toplam indekslenmiş kavram sayısının % 0.6'sına karşılık gelmektedir.

XVI. yüzyılda Osmanlı Devleti'nde üretimi ve ticareti yapılan, iç ve dış piyasada oldukça rağbet gören harir (ipek) işletmeciliğinin de genelde mukataa sistemiyle gerçekleştirildiği görülmektedir. Harirle ilgili hükümler arasında sayıca en büyük grubu 53 adet indekslenmiş kavram sayısı ile *harir mizanı mukataaları* oluşturmaktadır. Bunu 17 adet kavram indeksiyle *harir ticareti* takip etmektedir. Ayrıca harir mizanına yapılan tayinlere ait hükümler ile vezzan tayinleri de diğer önemli başlıkları oluşturmaktadır.

Mukataa ve iltizamlara ait hükümlerin on üçüncü başlığı yine bir sanayi hammaddesi olan *Kendire Ait Hükümler*le ilgilidir. Bu grupta 37 konu başlığı olup mukataa ve iltizamlara ait toplam konuların % 4'ünü oluşturmaktadır. Kendirle ilgili indekslenmiş kavram sayısı ise 94 olup mukataa ve iltizamlarla ilgili hükümlere ait toplam indekslenmiş kavram sayısının % 1'ine karşılık gelmektedir.

XVI. yüzyılda Karadeniz bölgesinde ekimi yaygın olan kendir daha çok gemilerde kullanılan urganın ham maddesini oluşturmaktadır. Mukataa ve iltizamlara ait konulardan biri olan kendirin işletilmesinde genelde harirde olduğu gibi mukataa usulünden faydalanıldığı görülmektedir. Kendirle ilgili indekslenmiş kavram sayısı harir kadar çok olmayıp sadece 5'tir. Kendirle ilgili önemli başlıklardan biri bu maddeyle ilgili vergilerdir. Bu konuda avarız bedeli kendir tahsiline ait 10, kendir resmi tahsiline ait 7 ve kendir öşrü tahsiline ait ise 3 tane kavram indekslenmiştir. Kendir emaneti ve ticareti hakkında da maliye ahkâm defterlerinde hükümler bulunup indekslenen kavramlardan 10'u kendir emaneti, 8'i de kendir ticaretiyle ilgilidir. Kendirle ilgili hükümlerin bir kısmı da Tersane-i Amire ve Ordu-yı Hümayûna kendir tedarik edilmesiyle ilgili olup bu konuda 5 kavram indekslenmiştir.

Bu bölümün on dördüncü başlığını *Çeltiklerle İlgili Hükümler* oluşturmaktadır. Bu grupta 49 konu başlığı altında 378 indekslenmiş kavram yer almaktadır. Çeltiklerle ilgili hükümlere ait konular bu bölümdeki toplam konuların % 5'ini teşkil etmekte, indekslenmiş kavram sayısı ise bu bölümdeki toplam indekslenmiş kavram sayısının %3'üne tekabül etmektedir.

Osmanlı imparatorluğunda üretim ve tüketim maddelerinin başında gelen çeltikle ilgili hükümlerin en önemli kısmını genelde sulak arazilerde yetişen çeltik için *pişkeş* ile *çeltik nehrine reis tayinine* ait muameleler oluşturmaktadır. Bu hususta 166 kavram indeksi mevcuttur. Diğer önemli hususlardan biri de çeltik ekimi olup, bu konuda 57 adet kavram indekslenmiştir. Pazarlarda çeltik alım-satımı ile ilgili kavram sayısı 31'dir. Çeltik işiyle uğraşanların avarız-ı divânîye ve bazı tekalif-i örfiyelerden muaf olduklarına dair 8 kavram indekslenmiştir. Bunu çeltik işleriyle uğraşanların su anlaşmazlıklarıyla ilgili 4 kavram indeksi takip etmektedir.

Mukataa ve iltizamlara ait on beşinci başlıkta *İhtisablara Ait Hükümler* indeklenmiştir. Bu grupta 11 konu başlığı bulunmaktadır. Bunlara ait konular, mukata ve iltizamlarla ilgili toplam konu başlığı sayısının % 1'ini oluşturmaktadır. İhtisaba ait indekslenmiş kavram sayısı ise 16 olup bu bölümdeki toplam indekslenmiş kavram sayısının % 0.1'ine karşılık gelmektedir.

Çarşı ve pazarların denetimine ait olan ihtisab müessesesi hakkında maliye ahkâm defterlerinde fazlaca bir kayda rastlanılmamıştır. Bu tür kayıtların daha ziyade şeriye sicillerinde yer aldığı bilinmektedir. İhtisaba ait hükümler içerisinde en büyük kısmı, ihtisabla ilgili tayinler oluşturmaktadır. İhtisaba kethüda tayini ile ilgili 4 , katib tayini ile ilgili 2 ve emin tayini ile ilgili 1 kavram indekslenmiştir.

İhtisablardan sonra *Muhtesiblerle İlgili Hükümler* on altıncı başlığı oluşturmaktadır. Bu grupta 6 konu başlığı mevcut olup bu bölümün toplam konu başlıklarının % 0.6'sını teşkil etmektedir. Muhtesiblere ait indekslenmiş kavram sayısı 15 tane olup, bu bölüme ait toplam indekslenmiş kavram sayısının % 0.1'ine tekabül etmektedir.

İhtisab müessesinin başı olan, çarşı ve pazarları denetleyen muhtesiblerle ilgili olarak maliye ahkâm defterlerinde fazlaca bir kayıt bulunmamaktadır. Muhtesiblerle ilgili hükümler içerisinde sayıca en büyük kısmı 7 kavram indeksiyle muhtesib başlığı

oluşturmaktadır. Reayaya, dükkan sahiplerine ve tüccara zulüm eden muhtesiblerin men edilmesine dair kavramlar da bu konudaki diğer bir indeks maddesidir.

Mukataa ve iltizamlara ait on yedinci başlık *Mukataa İşletmelerindeki Personelle İlgili Hükümleri* ihtiva etmektedir. Tablo 17’de görüleceği üzere bu grupta mukataalarda görevli olan amil, emin, katib, mültezim, müfettiş ve mübaşirler alt başlıklar halinde ayrı ayrı ele alınmıştır.

Mukataa işletmelerindeki personelle ilgili konular 142 başlık altında toplanmış olup bunlara ait 2525 indekslenmiş kavram mevcuttur. Mukataa işletmelerindeki personelle ilgili hükümler, toplam konu başlığının % 15’ini oluşturmaktadır. Mukataa personeline ait indekslenmiş kavram sayısı ise bu bölümdeki toplam indekslenmiş kavram sayısının ise % 20’sine tekabül etmektedir.

Mukataa işletmelerindeki personelle ilgili ilk başlıkta *Amillerle İlgili Hükümler* toplanmış olup, 19 konu başlığı altında 451 indekslenmiş kavram yer almaktadır. Bunlara ait konu başlığı sayısı toplam konu başlığı sayısının % 2’sini, kavram sayısı ise toplam indekslenmiş kavram sayısının % 3.5’ini oluşturmaktadır.

Mukataaları işletmeye alan amillerle ilgili hükümler içerisinde sayıca en büyük bölümü 304 kavram indeksiyle *amillerin muhasebelerinin teftişi* oluşturmaktadır. Bu teftişler sonucu amilin borcundan dolayı hapsedilmesine ait 43, zindana atılan amillerin özellikle Kanuni Sultan Süleyman’ın tahta geçmesi sebebiyle affedilmelerine ait ise 17 kavram indekslenmiştir. Amillerin yanlarında görev yapan ve coğrafi açıdan büyük arazilerdeki mukataaları idare eden *ayak amillerinin* muhasebelerinin teftişi ile ilgili indekslenmiş kavram sayısı ise 41’dir. Ayrıca amillerin reayaya ve tüccara zulümlerinin menine dair indekslenmiş kavramlar da bu konuda önemli bir yer tutmaktadır.

Bu bölümde amillerden sonra ikinci sırada mukataalarda görevli *Eminlerle İlgili Hükümler* yer alıp 21 konu başlığı altında 884 indekslenmiştir. Eminlere ait konu başlığı sayısı toplam konu başlığı sayısının % 2’sine, kavram sayısı ise toplam indekslenmiş kavram sayısının % 7’sine karşılık gelmektedir.

Mukataaların merkezden tayin edilen eminler tarafından işletilmesiyle ilgili kavramlar *eminlerle ilgili hükümler* başlığı altında incelenmiştir. Bunların içerisinde sayıca en büyük başlığı 680 indekslenmiş kavram sayısı ile *emin muhasebelerinin teftişi* oluşturmaktadır. Bunu 122 kavram indeksiyle eminlerin reayaya zulmünün men

edilmesi takip etmektedir. Eminlerle ilgili diğer kavramlar ise eminlerin tayin, teftiş, azil ve hapisleriyle ilgili hükümlerdir. Bunlar sırasıyla emin tayini ile ilgili 48, emin teftişi ile ilgili 9, eminlerin hapsi ile ilgili 4 ve azillerle ilgili de 3 kavram indeksi bulunmaktadır.

Mukataa personeline ait üçüncü grupta *Nazırlarla İlgili Hükümler* yer almaktadır. Bu guruba ait 14 konu başlığı altında 112 indekslenmiş kavram tespit edilmiştir. Bunların konu başlığı sayısı, toplam konu başlığı sayısının % 2.5'ine, indekslenmiş kavram sayısı ise toplam indekslenmiş kavram sayısının ise % 1'ine tekabül etmektedir.

Nazırlarla İlgili hükümler içerisinde sayıca en önemli grubu 65 kavram indeksiyle *nazır muhasebelerinin teftişi* oluşturmaktadır. Bunu 32 kavram indeksiyle *mukataalara nazır tayini* takip etmektedir. Bu bölümün sayıca en az başlıklarından birini ise 3 kavram indeksiyle nazırların reayaya zulmünün men edilmesi oluşturmaktadır.

Mukataa personeline ait dördüncü grupta *Katiblerle İlgili Hükümler* bulunmaktadır. Bu gruba ait 15 konu başlığı altında 142 indekslenmiş kavram mevcuttur. Bunların konu başlığı sayısı toplam konu başlığı sayısının % 3'ünü, indekslenmiş kavram sayısı, toplam indekslenmiş kavram sayısının % 1.5'ini teşkil etmektedir.

Katiblerle ilgili hükümler başlığı içerisinde önemli bir grubu *mukataa katiplerinin muhasebelerinin teftişi* oluşturmaktadır. Bu grupta 61 indekslenmiş kavram mevcuttur. Bunu 58 kavram indeksiyle *mukataalara katip tayinleri* takip etmektedir. Bazı katiplerin görev karşılığı kimi vergilerden muaf olduklarına ait 3, bazılarının ise vazifeleri sonucu aldıkları ulufeyle ilgili 2 kavram indeksi bulunmaktadır.

Mukataaları iltizama alan şahıslarla ilgili meseleler *Mültezimlerle İlgili Hükümler* başlığı altında indekslenmiştir. Bunlara ait 16 konu başlığı altında 685 indekslenmiş kavram mevcuttur. Mültezimlere ait konu başlığı sayısı, bu bölüme ait toplam konu başlığı sayısının % 2'sini, indekslenmiş kavram sayısı ise yine bu bölümdeki toplam indekslenmiş kavram sayısının % 5'ini oluşturmaktadır.

Maliye ahkâm defterlerinde mukataaları iltizama alan mültezimlere ait hükümler oldukça geniş bir yer tutmaktadır. Mültezimlerle ilgili hükümler içerisinde

sayıca en büyük başlığı 653 indekslenmiş kavram sayısı ile *mültezim muhasebelerinin teftişi* oluşturmaktadır. Mültezimlerin iltizam gelirlerini toplamak için reayaya zulüm ettiklerini, mültezimlerin reayaya zulmünün men edilmesini emreden hükümlere ait 13 kavram indekslenmiştir. Reayaya zulüm eden mültezimlerin teftişine ait 2, borcunu ödemeyen mültezimlerin hapsedilmelerine ait de 2 kavram indeksi bu grubun son başlıklarını oluşturmaktadır.

Mukataaların teftişi ile görevli şahıslarla ilgili hususlar *Müfettişlerle İlgili Hükümler* başlığı altında toplanmıştır. Bunlara ait 8 konu başlığı altında 52 indekslenmiş kavram bulunmaktadır. Bu guruba ait konu başlığı sayısı, mukataa ve iltizamlarla ilgili hükümlere ait toplam konuların % 1'ine, indekslenmiş kavram sayısı ise bu bölüme ait toplam indekslenmiş kavram sayısının ise % 0.5'ine tekabül etmektedir. Müfettişlerle ilgili hükümler içerisinde sayıca en büyük başlığı 45 kavram indeksiyle *mukataalara müfettiş tayini* oluşturmaktadır.

Bu grubun son başlığını yine mukataa görevlilerinden biri olan *Mübaşirlerle İlgili Hükümler* oluşturmaktadır. Bunlarla ilgili 14 konu başlığı altında 74 indekslenmiş kavram yer almaktadır. Mübaşirlere ait konu sayısı, bu bölüme ait toplam konu başlığı sayısının % 1.5'ini, kavram sayısı ise yine bu bölümün toplam indekslenmiş kavram sayısının % 0.5'ine karşılık gelmektedir.

Mübaşirlerle ilgili hükümlerin en önemli başlığını 57 kavram indeksiyle *mübaşir muhasebelerinin teftişi* oluşturmaktadır. Bunu 5 kavramın indekslendiği *mukataalara mübaşir tayini* takip etmektedir.

Sonuç olarak mukataa ve iltizamlara ait hükümler içerisinde 274 konu başlığı ve 5507 adet indekslenmiş madde sayısı ile sayıca en önemli başlığı *mukataa türleri* adlı başlık oluşturmaktadır. Muhtesiblerle ilgili hükümlerin ise 6 konu başlığı sayısı ve 15 indekslenmiş madde sayısı ile bu bölümün en son sırasında yer aldığı görülmektedir.

B – İDARİ VE ASKERİ SINIFLARA DAİR HÜKÜMLER

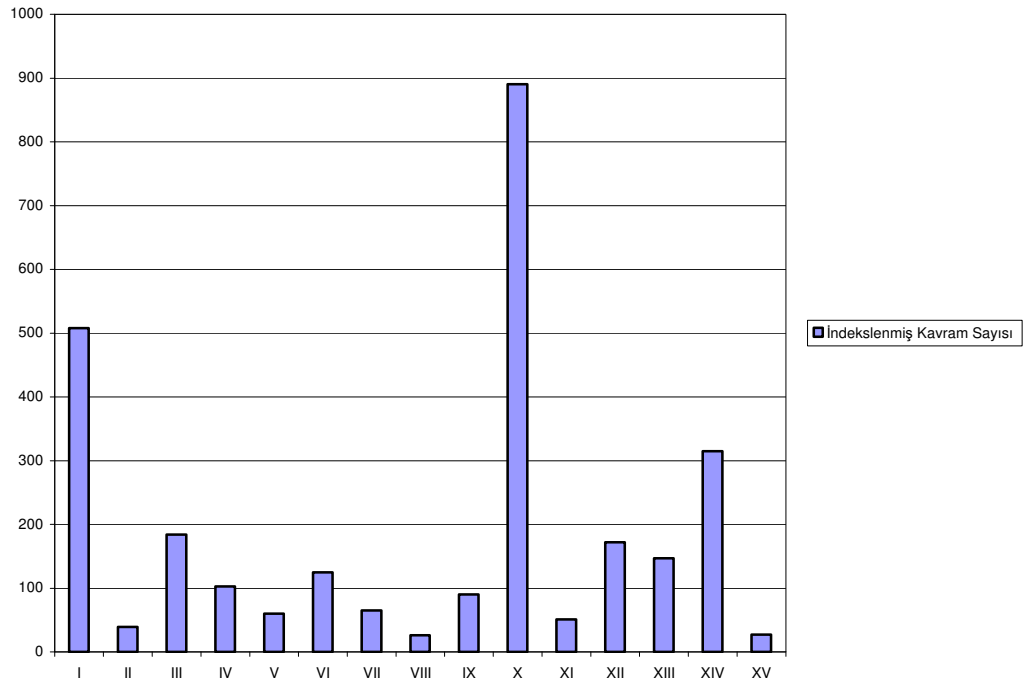
Maliye ahkâm defterlerindeki hükümlerin muhteva analizi sonucunda askeri ve idari görevlilerle ilgili hükümlerin ikinci büyük grubu teşkil ettiği görülmüş ve bunlar *İdari ve Askeri Sınıflara Dair Hükümler* ana başlığı altında incelenmiştir. Bu bölümde toplam 636 konu başlığı olup maliye ahkâm defterlerinde bulunan toplam konu

sayısının % 13'ünü oluşturmaktadır. İdari ve askeri sınıflara dair toplam indekslenmiş kavram sayısı ise 2802 adet olup, üçüncü bölüme ait toplam indekslenmiş kavram sayısının % 7.5'ine tekabül etmektedir.

Tablo 18

İdari ve Askeri Sınıflara Dair Hükümler

	Konu Sayısı	Yüzde	İndekslenmiş Kavram Sayısı	Yüzde
I- Zeamet ve Timarla İlgili Hükümler	34	% 5.5	508	% 18
II-Sancakbeğleri ve Subaşılar İle İlgili Hükümler	20	% 3	39	% 1.5
III-Sipahilerle İlgili Hükümler	39	% 6	184	% 6.5
IV-Yeniçerilerle İlgili Hükümler	53	% 8.5	103	% 3.5
V-Yörüklerle İlgili Hükümler	20	% 3	60	% 2
VI-Yaya ve Müsellemelerle İlgili Hükümler	46	% 7	125	% 4.5
VII-Voyunuklarla İlgili Hükümler	23	% 3.5	65	% 2.5
VIII-Eşer ve Eşkincilerle İlgili Hükümler	16	% 2.5	26	% 1
IX-Piyadelerle İlgili Hükümler	38	% 6	90	% 3
X-Kalelerle İlgili Hükümler	235	% 37	890	% 32
XI-Maliye Katibleri İle İlgili Hükümler	18	% 3	51	% 2
XII-Kınezlerle İlgili Hükümler	6	% 1	172	% 5.5
XIII-Piremikürlerle İlgili Hükümler	4	% 0.5	147	% 5
XIV-Mevacib ve Ulufelerle İlgili Hükümler	71	% 11	315	% 11
XV-Acemi Oğlanlarla İlgili Hükümler	13	% 2	27	% 1
Genel Toplam ve Ortalama	636	% 13	2802	% 7.5

Grafik 3 İdari ve Askeri Sınıflara Dair Hükümler

İdari ve askeri sınıflara dair hükümler Tablo 18’de görüldüğü gibi 15 alt başlık altında toplanmış olup ilk grubu *Zeamet ve timarla ilgili hükümler* oluşturmaktadır. Bu grupta 34 adet konu başlığı tespit edilmiştir. Zeamet ve timarla ilgili hükümlere ait konu başlıkları, İdari ve askeri sınıflara dair hükümlere ait konuların % 5.5’ine karşılık gelen 508 indekslenmiş kavram mevcuttur. Bu rakam İdari ve askeri sınıflara dair hükümlere ait indekslenmiş kavram sayısının % 17’sine tekabül etmektedir.

Zeamet ve timarla ilgili hükümlerin alt başlığında timarla ilgili konular sayıca en büyük grubu oluşturmaktadır. Bu grupta 240 indekslenmiş kavramla timar arazileri ile ilgili hukuki sorunlar sayıca ilk sırayı almaktadır. Bunu 42 kavramla timar tevcihi, 21 kavramla timar arazilerinin hassa-i hümayuna ilhakı, 17 kavramla timarla ilgili hukuki sorunlar ve 4 indekslenmiş kavramla da timar arazilerinin vakfa ilhakı takip etmektedir. Timarlardan sonra ikinci grubu zeametle ilgili hükümler oluşturmaktadır. Bu konuda 127 indekslenmiş kavram mevcuttur. Bunu zeamete yapılan katip, emin ve zaim tayinleri takip etmektedir.

Zeamet ve timarla ilgili hükümlerden sonra bu bölümün ikinci alt başlığını, XVI. yüzyılda Osmanlı Devleti’nin eyaletlerdeki mülki ve askeri idarecileri olan *sancakbeyleri* ve onların emri altında görev yapan *subaşılar* hakkındaki hükümler oluşturup bunlar *Sancakbeyleri ve Subaşılar İle İlgili Hükümler* başlığı altında

toplanmıştır. Bu grupta 20 konu başlığı tespit edilmiş olup bu bölüme ait toplam konu başlığı sayısının % 3'üne tekabül etmektedir. İndekslenmiş kavram sayısı ise 39 olup idari ve askeri sınıflara dair hükümlere ait toplam indekslenmiş kavram sayısının % 1'ine tekabül etmektedir.

Sancakbeyleri ve subaşılarla ilgili hükümler içerisinde en önemli kısmı 14 indekslenmiş kavramla subaşıların reayaya zulmünün meni yer almaktadır. Bunu sancakbeylerinin teftişi ve subaşı tayinleri takip etmektedir.

Sancakbeyleri ve subaşılar ile ilgili hükümlerden sonra bu bölümün üçüncü konu başlığında *Sipahilerle İlgili Hükümler* indekslenmiş olup burada 39 konu başlığı tespit edilmiştir. Bunlara ait konu başlığı sayısı, bu bölüme ait toplam konu sayısının % 6'sını oluşturmaktadır. Bu grupta indekslenmiş kavram sayısı ise 184 adet olup bu bölüme ait indekslenmiş kavram sayısının % 6'sına tekabül etmektedir.

Sipahilerle ilgili hükümler içerisinde sayıca en önemli başlığı 50 indekslenmiş kavramla *sipahizadelerin muafiyeti* oluşturmaktadır. Bununla ilgili 10 kavram indekslenmiştir. Bu konunun ikinci önemli başlığı, “hizmete gitmeyen sipahi timarlarının bir yıllık mahsullerinin miri için zabtı”na dair indekslenmiş kavramlarla ilgilidir. Bunu “hizmete gitmeyen sipahi timarlarının üç yıllık mahsullerinin miri için zabtı” takip etmektedir. Bu grubun son başlığını ise “hizmete giden sipahi mahsulüne mevkufat eminlerinin dahlinin meni” oluşturmaktadır. Sipahilerle ilgili hükümlere ait kavramlar arasında 7 indekslenmiş kavram ile sipahi timarı ile ilgili hukuki sorunlar da önemli bir yer tutmaktadır.

Bu bölümün dördüncü başlığı, Osmanlı Devleti'nin askeri yapısının temelini oluşturan yeniçeri teşkilatı ile ilgili olup *Yeniçerilerle İlgili Hükümler* başlığını taşımaktadır. Bu grupta 53 konu başlığı bulunup bu bölümün toplam konu başlığı sayısının % 8'ini teşkil etmektedir. Yeniçerilerle ilgili indekslenmiş kavram sayısı ise 103 olup, İdari ve askeri sınıflara dair hükümlere ait toplam indekslenmiş kavram sayısının % 3.5'ini oluşturmaktadır.

Yeniçerilerle ilgili hükümlerin içerisinde sayıca en önemli başlığı 18 indekslenmiş kavramla *yeniçeri çukalarına* ait hükümler oluşturmaktadır. Bunu *yeniçeri çukaları astarı*, *yeniçerilere bez*, *barut* ve *tüfenk tedarikleri* ve son olarak da *yeniçeri odalarının tamiri* takip etmektedir.

İdari ve askeri sınıflara dair hükümlerin beşinci başlığında *Yörüklerle İlgili Hükümler* indekslenmiştir. Bu grupta 20 konu başlığı mevcut olup bu bölüme ait toplam konuların % 3'ünü oluşturmaktadır. Yörüklerle ilgili hükümlere ait indekslenmiş kavram sayısı 60 dır. İdari ve askeri sınıflara dair hükümlere ait toplam indekslenmiş kavram sayısının ise % 2'sine tekabül etmektedir.

Yörüklerle ilgili hükümler içerisinde, *yörük mukataaları* bu grubun en önemli başlığını oluşturmaktadır. Bu konuda 33 adet indekslenmiş kavram mevcuttur. Hükümler içerisinde yer alan, “hizmete gitmeyen yörüklerin bir yıllık mahsullerinin mevkufat eminleri tarafından zabtı” ile “hizmete giden yörüklere mevkufat eminlerinin müdahalelerinin menî” başlıkları da önemli başlıklardır. Bu grubun son başlığını ise “sefere giden yörük taifesinin avarız-ı divânîye ve tekalif-i örfiyeden muafiyeti” oluşturmaktadır.

Osmanlı Devleti'nin askeri sınıfları arasında yer alan yaya ve müsellemlerle ilgili meseleler *Yaya ve Müsellemlerle İlgili Hükümler* başlığı altında indekslenmiştir. Bunlarla ilgili 46 konu başlığı, bu bölüme ait toplam konu başlıklarının % 7'sini oluşturmaktadır. Bu grupta 125 adet indekslenmiş kavram, toplam indekslenmiş kavram sayısının % 4'üne karşılık gelmektedir.

Yaya ve müsellemlerle ilgili hükümler içerisinde sayıca en önemli grubu *muafiyetler* oluşturmaktadır. Bu konuda müsellemler taifesinin muafiyetine ait 35 kavram indekslenmiştir. Bunu “muaf ve müsellemler taifelerinin birlikte muaf oldukları”na dair indekslenmiş kavramlar takip etmektedir. “Müsellemler ve piyade defterlerinin merkeze irsalî”, “yayabaşılık”, “yaya ve müsellemler çiftliklerinin zevayidinin satılması” gibi kavramlar bu başlığın ikinci önemli grubunu oluşturmaktadır. Yaya ve müsellemlerle ilgili hükümlerin üçüncü grubunu ise *tayinler* oluşturmaktadır. Bunlara ait 7, su yolu tamirine müsellemler tayinine ait 3 kavram indekslenmiştir.

Voynuklarla İlgili Hükümler bölümün yedinci başlığını oluşturmaktadır. Bu grupta 21 konu başlığı, bu bölümün toplam konu sayısının % 3.5'ine karşılık gelmektedir. İndekslenmiş kavram sayısı ise 60 olup bu bölüme ait toplam indekslenmiş kavram sayısının % 2'sine tekabül etmektedir.

Voynuklarla ilgili hükümleri içerisinde sayıca en büyük grubu “voynuk taifesinin avarız-ı divânîye ve tekalif-i örfiyeden muafiyetleri” oluşturmaktadır. Bu konuda 31 indekslenmiş kavram tespit edilmiştir. Bunu *voynuk mukataaları*, *voynuk*

baştineleri, voynuk baştinelerinin iltizamı ve voynuk taifesinin ispençeleri tahsili takip etmektedir.

Voynuklardan sonra bu bölümün sekizinci başlığını *Eşer ve Eşkincilerle İlgili Hükümler* oluşturmaktadır. Bunlarla ilgili 16 konu başlığı, bu bölümün toplam konu başlıkları sayısının % 2.5'ini oluşturmaktadır. Bu grupta indekslenmiş kavram sayısı ise 26 olup bu bölüme ait indekslenmiş kavram sayısının % 1'ine karşılık gelmektedir.

Eşer ve eşkincilerle ilgili hükümler içerisinde sayıca en önemli grubu 7 indekslenmiş kavram ile “eşkincilerin muafiyeti” oluşturmaktadır. Bunu “hizmete gitmeyen eşkincilerin bir yıllık mahsullerinin miri için zabtı” ile “eşkinci ve müsellemlerden hizmetlerini eda edenlerin isimlerinin merkeze irsali” başlıkları takip etmektedir.

XVI. yüzyıl askeri sınıflarından biri olan piyadelere ait hükümler, *Piyadelerle İlgili Hükümler* başlığı altında incelenmiş olup bu konuda 38 konu başlığı tespit edilmiştir. Piyadelerle ilgili konu sayısı bu bölüme ait toplam konuların % 6'sına tekabül etmektedir. Piyadelerle ilgili hükümlere ait indekslenmiş kavram sayısı ise 90 olup toplam indekslenmiş kavram sayısının % 3'ünü oluşturmaktadır.

Piyadelerle ilgili hükümler içerisinde sayıca en büyük grubu 21 indekslenmiş kavram ile “mensuh piyade ve müsellemler taifelerinin mukataaları” oluşturmaktadır. “Müsellemler ve piyadelerin defterlerinin merkeze gönderilmesi”, “piyade çiftlikleri ve mensuh piyade çiftlikleri” bu konunun ikinci önemli grubunu oluşturmaktadır. “Piyadelere mevkufat eminlerinin müdahalelerinin menî” ve “hizmete gitmeyen piyadelerin mahsullerinin miri için zabtı” başlıkları bu konunun üçüncü grubunu oluşturmaktadır.

İdari ve askeri sınıflara dair hükümlere ait onuncu başlıkta *Kalelerle İlgili Hükümler* toplanmıştır. Tablo 18'de görüldüğü gibi bu konuda 235 adet konu başlığı mevcut olup İdari ve askeri sınıflara dair hükümlerin konu ve indeks kavramlarının sayıca en kapsamlı başlığını oluşturmaktadır. Kalelerle ilgili hükümlere ait konu başlığı sayısı, bu bölümün toplam konu başlıklarının % 36.5'ini teşkil etmektedir. Bu grupta 890 tane indekslenmiş kavram bulunup toplam indekslenmiş kavram sayısının % 29'una karşılık gelmektedir.

Kalelerle ilgili hükümler içerisinde sayıca en büyük bölümü “kalelerde görevli olanların mevacibleri” oluşturmaktadır. Bu grupta sırasıyla, kale neferatının, mustahfızlarının mevacibi 59, azeblerinin 56, farislerinin 18, hisarerlerinin, topçularının ve yeniçerilerinin mevacibleriyle ilgili kavramlar indekslenmiştir. Bu başlığın ikinci önemli grubu “kale ve içerisinde yapılan binaların tamir ve inşaları”na aittir. Kale tamiriyle ilgili 160, kale inşasıyla ilgili 23, kalede cami tamiriyle ilgili 9, kalede cami inşasıyla ilgili 5, kalede mescid tamiriyle ilgili 3 ve kalede hamam tamiriyle ilgili 2 kavram indekslenmiştir. “Kalelere yapılan tedarikler” bu başlığın üçüncü grubunu oluşturmakta olup bunlar barut-ı siyah tedariki 38, mühimmat tedariki 12, zahire tedariki 12, kürek, silah, top otu tedariklerine ait 9’ar ve kaleye kürek tedariki ile ilgili de 4 kavramdan ibarettir. “Kalelere yapılan tayin muamelelerine ait meseleler” başlığın dördüncü grubunu oluşturmaktadır. Bu grupta kaleye topçubaşı tayini 22, neccar, muhafız tayini 4, katip, tamirci ve demirci tamiriyle ilgili 2’şer kavram indekslenmiştir. Kalelerdeki bazı hizmetler avarız-ı divânîye ve tekalif-i örfiye gibi vergilerden muafiyetle yerine getirilmekteydi. Bu nedenle k’ale muhafızlarının ve kale hizmetçilerinin muafiyetleri” ile ilgili hükümler bu konunun son grubunu oluşturmaktadır.

Kalelerle ilgili hükümlerden sonra *Maliye Katibleri ile İlgili Hükümler* on birinci başlığı oluşturup bu grupta 18 konu başlığı bulunmaktadır. Maliye katibleri ile ilgili başlıklar, bu bölüme ait toplam konu başlığı sayısının % 3’üne karşılık gelmektedir. Maliye katipleri ile ilgili hükümlere ait 51 indekslenmiş kavram, olup toplam indekslenmiş kavram sayısının % 2’sine tekabül etmektedir.

“Maliye katipleri” ile ilgili 19 indekslenmiş kavram mevcuttur. Bunun 12 hükmü “maliye ahkâm katiplerine kağıt tedariki” ve 3 hükmü “baş mukataacı”, “maliye ahkâm tezkirecisi” ve “maliye katiplerinin hac vazifeleri” takip etmektedir.

İdari ve askeri sınıflara ait hükümlerin on ikinci başlığını mukataa gelirlerinin tahsilinde görev alan ve avarız-ı divânîye ve tekalif-i örfiyeden muaf bir sınıf olan *Kinezlerle İlgili Hükümler* oluşturmaktadır. Bu grupta 6 konu başlığına ait 172 tane indekslenmiş kavram bulunmaktadır. Kinezlerle ilgili hükümlere ait konu sayısı toplam konu başlığı sayısının % 1’ini teşkil etmektedir. Kinezlerle ilgili indekslenmiş kavram sayısı ise bu bölümdeki toplam indekslenmiş kavram sayısının % 5.5’ini oluşturmaktadır.

Kınezlerle ilgili hükümlerin içerisinde sayıca en büyük grubu “kınez tayini” oluşturmaktadır. Bu grupta 163 indekslenmiş kavram olup bunu “kınezlerin muafiyeti” takip etmektedir.

Kınezlerle ilgili hükümlerden sonra bu bölümün onüçüncü başlığını *Piremikürlerle İlgili Hükümler* oluşturmaktadır. Bu grupta 4 konu başlığı, idari ve askeri sınıflara ait hükümlerin konu başlıkları sayısının % 0.5’ine tekabül etmektedir. Piremikürlerle ilgili hükümlere ait 147 indekslenmiş kavram, idari ve askeri sınıflarla ilgili hükümlere ait toplam indekslenmiş kavram sayısının % 5’ine karşılık gelmektedir.

Kınezlerle ilgili hükümler içerisinde en önemli başlığı “piremikür tayinleri” oluşturmaktadır. Bu grupta 137 kavram indekslenmiştir. Bunu 8 indekslenmiş kavramla kınezlerin avarız-ı divânîye ve tekalif-i örfiye gibi vergilerden muafiyeti takip etmektedir.

Kınezlerden sonra on dördüncü başlıkta *Mevacib ve Ulufelerle İlgili Hükümler* indekslenmiştir. Bu grupta 71 konu başlığı altında 315 indekslenmiş kavram yer almaktadır. Mevacib ve ulufelerle ilgili hükümlere ait konular bu bölümdeki toplam konu başlıkları sayısının % 11’ini teşkil etmekte, indekslenmiş kavram sayısı ise bu bölümdeki toplam indekslenmiş kavramların % 11’ine tekabül etmektedir.

Mevacib ve ulufelerle ilgili hükümler içerisinde sayıca en büyük grubu 122 indekslenmiş kavramla “askerilerin ölümüyle ilgili meseleler” ve yetimlerine ulufe tayinleri” oluşturmaktadır. Bunu 71 indekslenmiş kavramla “bakiye ulufelerin ödenmesi” takip etmektedir. Bunları “askeri gruplarda görev yapanların mevacibleri” ile ilgili hükümler izlemektedir. Burada yeniçeri mevacibiyle ilgili 17, topçuların mevacibiyle ilgili 10, sipahi oğlanların mevacibiyle ilgili 3, kürekçilerin mevacibiyle ilgili 3 kavram indekslenmiştir.

Mevacib ve ulufelerle ilgili hükümlerden sonra on beşinci ve son başlığı *Acemi Oğlanlarla İlgili Hükümler* oluşturmaktadır. Bu grupta 13 konu başlığı bulunup toplam konu sayısının % 2’sini teşkil etmektedir. Acemi oğlanlarla ilgili hükümlere ait indekslenmiş kavram sayısı ise 27 olup, bu bölümdeki toplam indekslenmiş kavram sayısının % 1’ine tekabül etmektedir.

Acemi oğlanlarla ilgili hükümler içerisinde sayıca en büyük başlığı “acemi oğlanların avarız-ı divânîye ve tekalif-i örfiye gibi vergilerden muafiyeti”

oluşturmaktadır. Bu başlığın ikinci grubunu “acemi oğlanlarının cizye ve haraç defterlerinden ihracı” hakkındadır. Son grup ise “acemi oğlanlarına kethüda tayini ve acemi oğlanlarının tayinatı” ile ilgilidir.

Sonuç olarak tablo 18’de de gösterildiği üzere bu bölümün en önemli kısmını 235 konu başlığı ve 890 indekslenmiş kavram sayısı ile kalelerle ilgili hükümler oluşturmaktadır. Bu bölümün sayıca en az grubu acemi oğlanları ile ilgili hükümler olup burada 13 konu başlığı altında 27 kavram indekslenmiştir.

C-RÜSUMLARLA İLGİLİ HÜKÜMLER

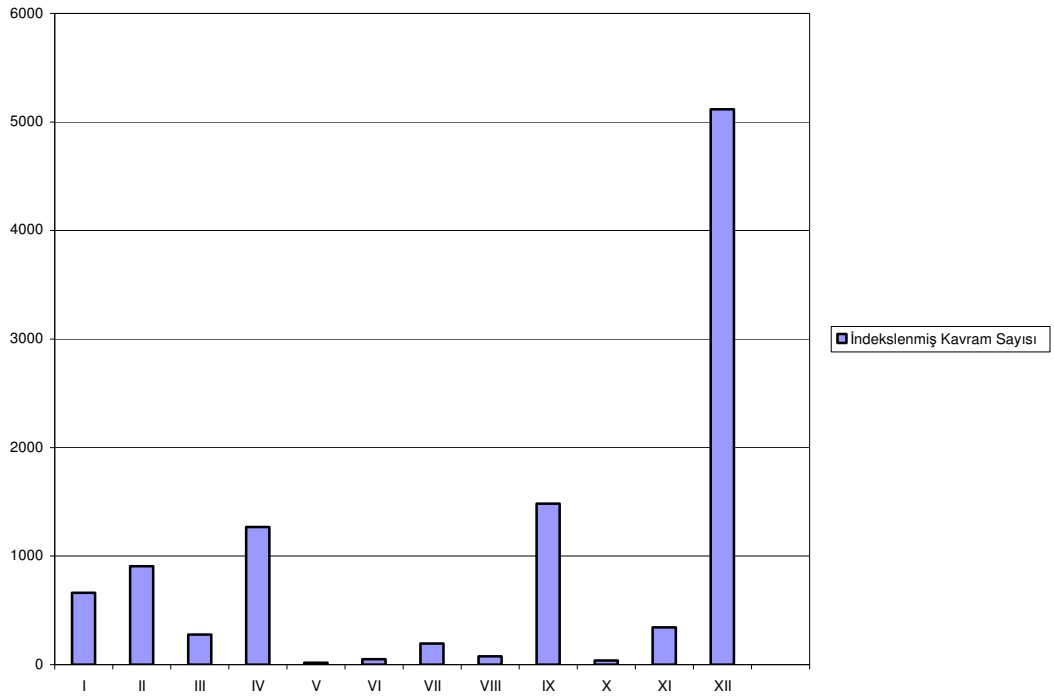
Osmanlı vergi sistemi toplama şekline göre; devlet tarafından toplanan vergiler ve has zeamet ve timar sahipleri tarafından toplanan vergiler şeklinde iki başlık altında incelenebilir. Osmanlı vergileri vergi mükellefi olma durumuna göre vergi ödeyen reaya ve vergileri toplayan askeri sınıf; vergi mükelleflerinin dini mensubiyetlerine göre Müslimlerden ve gayr-ı Müslimlerden alınan vergiler şeklinde de sınıflandırılabilir. Devlet adına toplanan vergiler padişah haslarından toplanmakta ve bunlar da mukataalara bölünerek iltizama verilmekteydi. XVI. yüzyıl maliye ahkâm defterlerinde mukataa usulüyle toplanan vergiler gruplandırıldığında bunların başlıcalarını adet-i ağnam, avarız, cizye, haraç, pencik türü vergilerin oluşturduğu görülmektedir. Bunlar rüsumlarla ilgili hükümler başlığı altında 11 grupta incelenmiştir.

Rüsumlarla İlgili Hükümlere ait toplam 762 konu başlığı olup maliye ahkâm defterlerindeki toplam konu sayısının % 15’ini oluşturmaktadır. Bu bölümde indekslenmiş kavram sayısı ise 10446 olup, maliye ahkâm defterlerindeki toplam indekslenmiş kavram sayısının % 28.5’ine tekabül etmektedir.

Tablo 19
Rüsumlarla ilgili Hükümler

	Konu Başlıkları Sayısı	Yüzde	İndekslenmiş Kavram Sayısı	Yüzde
I-Adet-i Ağnamla İlgili Hükümler	14	% 2	661	% 6
II-Avarızla İlgili Hükümler	40	% 5	907	% 9
III-Cizye İle İlgili Hükümler	26	% 3.5	278	% 3

IV-Haraçla İlgili Hükümler	21	% 3	1268	% 12
V-İспенçe İle İlgili Hükümler	7	% 1	19	% 0. 1
VI-Pencikle İlgili Hükümler	16	% 2	51	% 0.5
VII-Yave Haracı İle İlgili Hükümler	26	% 3.5	194	% 2
VIII-Mal-ı Miri İle İlgili Hükümler	26	% 3.5	77	% 1
IX-Hizmet ve Özel Statü Dolayısıyla Vergi ve Tekaliflerden Muafiyetlik	236	% 31	1484	% 14
X-Tekalif-i Örfiyelerle İlgili Hükümler	26	% 3.5	38	% 0.5
XI-Çinganelerle İlgili Hükümler	48	% 6	343	% 3
XII-Muhtelif Vergi Türleri ile İlgili Hükümler	275	% 36.5	5116	% 49
Genel Toplam	762	% 14.5	10446	% 28.5

Grafik 4 Rüsumlarla ilgili Hükümler

Rüsumlarla İlgili Hükümler Tablo 19’da görüldüğü gibi on iki alt başlık altında gruplandırılmış olup ilk başlıkta *Adet-i Ağnamla İlgili Hükümler* indekslenmiştir. Bu grupta 14 konu başlığı tespit edilip rüsumlarla ilgili hükümlere ait konuların % 2’sini

oluşturmaktadır. Bu konudaki indekslenmiş 661 kavram, toplam indekslenmiş kavramın % 6.3'üne tekabül etmektedir.

Adet-i ağnamla ilgili hükümler içerisinde en büyük grubu 407 indekslenmiş kavram ile “adet-i ağnam vergisinin tahsili” oluşturmaktadır. Bunu 172 indekslenmiş kavramla “adet-i ağnamla ilgili hukuki sorunlar” takip etmektedir. Bu başlığın son grubunu ise 68 indekslenmiş kavram ile “adet-i ağnam mukataaları” teşkil etmektedir.

Adet-i ağnamdan sonra ikinci başlığı *Avarızlarla İlgili Hükümler* oluşturmaktadır. Bununla ilgili 38 konu mevcut olup rüsumlarla ilgili hükümlere ait toplam konuların % 5'ini oluşturmaktadır. İndekslenmiş kavram sayısı ise 902 olup toplam indekslenmiş kavram sayısının % 9'una karşılık gelmektedir.

Avarızlarla ilgili hükümler içerisinde en önemli grubu “avarızla ilgili vergilerin toplanması” oluşturmaktadır. Bu gruba ait alt başlıklarda indekslenmiş kavram sayıları sırasıyla; Avarız tahsili ile ilgili 385, kürekçi bedeli avarız akçesi tahsili ile ilgili 170, avarızhane tahsili ile ilgili 25, avarız ve nuzül tahsili ile ilgili 20, avarız, kürekçi ve nuzül tahsili ile ilgili 16 ve avarız ve kürekçi tahsili ile ilgili 11 tane tespit edilmiştir. Avarızlarla ilgili hükümlere ait ikinci önemli grup ise “avarızlarla ilgili anlaşmazlıklarla” ilgilidir. Avarız tahsili ile ilgili hukuki sorunlara ait 55, avarızla ilgili hukuki sorunlara ait 170 ve kürekçi bedeli avarız akçeleri ile ilgili hukuki sorunlara ait ise 6 tane indekslenmiş kavram bulunmaktadır.

Rüsumlarla ilgili hükümlerin üçüncü alt başlığını *Cizye İle İlgili Hükümler* oluşturmaktadır. Bu grupta 26 konu başlığı tespit edilmiş olup bu rakam bu bölüme ait toplam konu başlığı sayısının % 3.5'ine tekabül etmektedir. Cizye ile ilgili hükümlere ait indekslenmiş kavram sayısı 278 adet olup toplam indekslenmiş kavram sayısının % 3'üne karşılık gelmektedir.

Cizye ile ilgili hükümler içerisinde sayıca en büyük grubu cizye tahsiline ait hükümler oluşturmaktadır. Bu grupta 166 adet indekslenmiş kavram bulunmaktadır. Cizye tahsilini, 11 kavram indeksiyle cizye mukataaları ve 10 kavram indeksiyle yave-i cizye-i gebran mukataaları takip etmektedir. Cizye tahsili için katip ve emin tayinlerine ait indekslenmiş kavramlar da maliye ahkâm defterlerindeki hükümler arasında yer almaktadır. Bu konunun son başlığı 13 tane kavram indeksiyle mürdelerin cizye defterinden ihracı ile ilgilidir.

Cizye ile ilgili hükümlerden sonra dördüncü alt başlık *Haraçla İlgili Hükümlere* aittir. Bu grupta 21 konu başlığı mevcut olup bunlar genel olarak haraç vergilerinin tahsili hakkındadır. Haralarla ilgili hükümlere ait konu başlığı sayısının toplam konu başlığı sayısına oranı % 3'tür. Haraçla ilgili hükümlere ait indekslenmiş kavram sayısı ise 1268 tane olup bu rakam bu bölüme ait indekslenmiş kavram sayısının % 12'sine tekabül etmektedir.

Haraçla ilgili hükümler içerisinde sayıca en önemli başlığı 751 indekslenmiş kavramla haraç tahsili oluşturmaktadır. Bunu 317 kavramın indekslendiğı haraçla ilgili hukuki sorunlar takip etmektedir. Haraçla ilgili hükümler arasında mürdelerin haraç defterinden ihracı da 144 kavram indeksiyle önemli bir yer tutmaktadır. Haraçla ilgili hükümler arasında haraç tahsiline haracı ve katib tayini Müslüman olan gayri Müslimlerden haraç talebinin men edilmesive haraç vergisinin mukataaya verilmesi gibi başlıklar indekslenen kavram sayısı bakımından önemli grupları oluşturmaktadır.

İспенe İle ilgili Hükümler beşinci alt başlığı oluşturmakta olup bu grupta 7 konu başlığı mevcuttur. Bunlar rüsumlarla ilgili hükümlere ait toplam konu başlığı sayısının % 1'ini oluşturmaktadır. İспенe ile ilgili hükümlere ait indekslenmiş kavram sayısı ise 19 olup toplam indekslenmiş kavram sayısının % 0.1'ine tekabül etmektedir.

İспенe ile ilgili hükümler içerisinde sayıca en büyük başlığı 7 kavram indeksiyle ispençe ile ilgili hukuki sorunlar oluşturmaktadır. Bu grubu ispençe tahsiline emin tayini ile ilgili 4 ve katip tayini ile ilgili ise 4 adet indekslenmiş kavram takip etmektedir.

Pencikle İlgili Hükümler altıncı alt başlığı oluşturmaktadır. Bu grupta 16 konu başlığı mevcut olup rüsumlarla ilgili hükümlere ait toplam konu başlığı sayısının % 2'sini oluşturmaktadır. Pencikle ilgili hükümlere ait indekslenmiş kavram sayısı ise 51 adet olup toplam indekslenmiş kavram sayısının % 0. 5'üne tekabül etmektedir.

Pencikle ilgili hükümler içerisinde sayıca en büyük başlığı 19 kavram indeksiyle pencik iskelesi mukataaları oluşturmaktadır. Bu grup içerisinde pencik mukataalarına ait 5 adet indekslenmiş kavram da yer almaktadır. Bu başlığın ikinci grubunu pencik iskelesine yapılan tayin muameleleri oluşturmakta olup pencik iskelesine nazır tayini ile ilgili 4 ve satıcı tayini ile ilgili ise 3 adet kavram indekslenmiştir.

Rüsumlarla ilgili hükümlerin yedinci alt başlığını *Yave Haracı ile İlgili Hükümler* oluşturmaktadır. Bu grupta 26 konu başlığı tespit edilmiş olup bu bölüme ait toplam konu başlığı sayısının % 3.5'ini oluşturmaktadır. Bu gruba ait indekslenmiş kavram sayısı ise 194 olup rüsumlarla ilgili toplam indekslenmiş kavram sayısının ise % 2'sine karşılık gelmektedir.

Yave haracı ile ilgili hükümler içerisinde sayıca en büyük grubu yave mukataaları oluşturmaktadır. Bu grupta yave haracı mukataalarına ait 75, yave ve kaçgun mukataalarına ait 48 ve yave mukataalarına ait ise 10 adet indekslenmiş kavram tespit edilmiştir. İkinci grup ise muafiyetlerle ilgilidir. Bu grupta çakır yavecisi muafiyetine ait 12 ve yavecilerin muafiyetine ait 4 kavram indeksi yer almaktadır. Bu başlığın son grubunu ise yave ve kaçgun resimlerinin tahsiline ait kavramlar oluşturmaktadır.

Bu bölümün sekizinci alt başlığı *Mal-ı Miri ile İlgili Hükümler* hakkındadır. Bu bölümde 26 konu başlığı mevcut olup bu bölüme ait toplam konu sayısının % 3.5'ini oluşturmaktadır. Mal-ı miri ile ilgili 77 indekslenmiş kavram bulunmaktadır Bu da bu bölüme ait toplam indekslenmiş kavram sayısının % 1'ine tekabül etmektedir.

Mal-ı miri ile ilgili hükümler içerisinde sayıca ilk sırayı 44 indekslenmiş kavram ile mal-ı miriye hizmetli tayini oluşturmaktadır. Bunu 8 kavram indeksiyle mal-ı miri tahsili takip etmektedir.

Rüsumlarla ilgili dokuzuncu alt başlık *Hizmet ve Özel Statü Dolayısıyla Vergi ve Tekliflerden Muafiyetlikle* ilgilidir. XVI. Yüzyıl maliye ahkâm defterlerinde kayıtlı hükümlerden anlaşıldığına göre bazı hizmetler ve özel statü dolayısıyla vergilerin bazılarında muaf olma yaygın bir uygulamaydı. Tablo 19'da da görüldüğü gibi bu konu, bu bölüme ait konu ve indekslenmiş kavram sayısı bakımından en büyük grubu oluşturmaktadır. Bu grupta 236 farklı konu başlığı tespit edilmiş olup bu rakam bu bölüme ait toplam konu sayısının % 31'ini teşkil etmektedir. Bu grupta indekslenmiş kavram sayısı ise 1484 adet olup bu rakam rüsumlarla ilgili hükümlere ait toplam indekslenmiş kavram sayısının %14'üne karşılık gelmektedir.

Hizmet ve özel statü dolayısıyla vergi ve tekaliflerden muafiyetlikle ilgili hükümler içerisinde sayıca en büyük başlığı 243 kavram indeksiyle derbend karyelerinin muafiyeti oluşturmaktadır. Bunu daha çok mukataalardaki işletmelerde çalışanların muafiyetleri takip etmektedir. Bu gruptakiler sırasıyla, madenciler 73,

çeltikçiler 63, tamirciler 51, tuzcular 51, köprücüler 60, güherçileciler 37, kömürcüler 14 ve su yolu hizmetindekilere ait 14 kavram şeklinde sıralanabilir. Askeri olarak görev yapanlar da bazı vergilerden muaf sayılmakta olup bunlardan şahin kayacıları için 69, celeb taifesi için 64, sipahiler için 52, seyyidler için 40, müselleme taifesi için 35, güherçile hizmetindeki sipahizadeler için 31, voynuk taifesi için 31, kale muhafızları için 22 ve çakır yavecileri için 12 kavram indekslenmiştir. Ulak ve menzil bargiri besleyerek vergilerden muaf olanlara ait hükümler de maliye ahkâm defterlerinde önemli bir yer tutmaktadır.

Bu bölüme ait onuncu başlığı *Tekalif-i Örfiyeyle İlgili Hükümler* oluşturmaktadır. Bu grupta 26 konu başlığı mevcut olup bu rakam rüsumlarla ilgili toplam konu başlığı sayısının % 3.5'ine karşılık gelmektedir. Tekalif-i Örfiyelerle ilgili 38 tane indekslenmiş kavram sayısı tespit edilmiş olup bu rakam rüsumlarla ilgili indekslenmiş kavram sayısının % 0.5'ine tekabül etmektedir.

Tekalif-i örfiyeyle ilgili hükümlerde reayaya vergi karşılığı olarak bazı işlerin yaptırılması hususu ön plana çıkmaktadır. Bu başlık altında kereste kestirilmesi 4, kayacıların sefer hizmeti 3, kaliça kürekleri kesilmesi 3, fuçı tahtaları kesilmesi 3 ve çayır biçilmesi ile ilgili ise 3 tane kavram indekslenmiştir.

Tekalif-i örfiyeyle ilgili hükümlerden sonra on birinci alt başlıkta *Çinganelerle İlgili Hükümler* indekslenmiştir. Bu grupta 48 konu başlığı tespit edilmiş olup bu bölümün toplam konu sayısının % 6.5'ini oluşturmaktadır. Bu gruptaki indekslenmiş kavram sayısı ise 343 tane olup toplam indekslenmiş kavram sayısının % 3'üne tekabül etmektedir.

Çinganelerle ilgili hükümler içerisinde sayıca en büyük grubu çinganelere ait vergilerin tahsili oluşturmaktadır. Bu grupta çingane ispençesi tahsiline ait 87, çingane haracı tahsiline ait 57, Müslüman çingane ispençesi tahsiline ait 29, müslümün çingane bennakleri tahsiline ait 9, çingane bad-ı heva tahsiline ait 8, Müslüman çingane haracı tahsiline ait ise 7 tane kavram indekslenmiştir. Çinganelerle ilgili hükümlere ait ikinci grubu ise çinganelerle ilgili çeşitli mukataalar oluşturmaktadır. Bu grupta çingane ispençesi mukataalarına ait 43, çingane bad-ı heva mukataalarına ait 26, çingane mukataalarına ait 8 ve çingane ispençesi iltizamına ait ise 18 kavram indekslenmiştir.

Muhtelif Vergi Türleri ile İlgili Hükümler bu bölümün on ikinci ve son alt başlığını oluşturmaktadır. Tablo 19'da görüldüğü gibi konu ve indekslenmiş kavram

sayılarının yüksek olduğu *Hizmet ve Özel Statü Dolayısıyla Vergi ve Tekaliflerden Muafiyetlik* konusundan sonra ikinci önemli grubu bu başlık oluşturmaktadır. Bu grupta 275 konu başlığı mevcut olup rüsumlarla ilgili hükümlere ait toplam konu sayısının % 36.5'ini oluşturmaktadır. Muhtelif vergi türleri ile ilgili hükümlere ait indekslenmiş kavram sayısı ise 5116 olup bu rakam, rüsumlarla ilgili hükümlere ait toplam indekslenmiş kavram sayısının % 49'una karşılık geldiğini göstermektedir.

Muhtelif vergi türleri ile ilgili hükümler içerisinde en büyük bölümü 2164 indekslenmiş kavram sayısı ile zımmetlerdeki bakilerin tahsili oluşturmaktadır. Bunu sırasıyla adet-i ağnam tahsiline ait 407, avarız tahsiline ait 385, öşür tahsiline ait 331, kürekçi bedeli avarız akçeleri tahsiline ait 170, cizye tahsiline ait 166, ispençe tahsiline ait 96, çingene ispençesine ait 87, çingene haracı tahsiline ait 57, bac resmi tahsiline ait 49, maktu vergilerin tahsiline ait 49, filori resmi tahsiline ait 48, nuzül tahsiline ait 35, reis pişkeşi tahsiline ait 34, bad-ı heva tahsiline ait 31, resm-i ağıl tahsiline ait 26, cülus-ı hümayun akçesi tahsiline ait 25, resm-i bennak tahsiline ait 18, eşkinici rusumu tahsiline ait 16, geçit resmi tahsiline ait 15, resm-i yaylak tahsiline ait 15, resm-i kışlak tahsiline ait 14, yave haracı tahsiline ait 14, sayd-ı mahi tahsiline ait 13, bağcı rusumu tahsiline ait ise 9 adet kavram indeksi takip etmektedir.

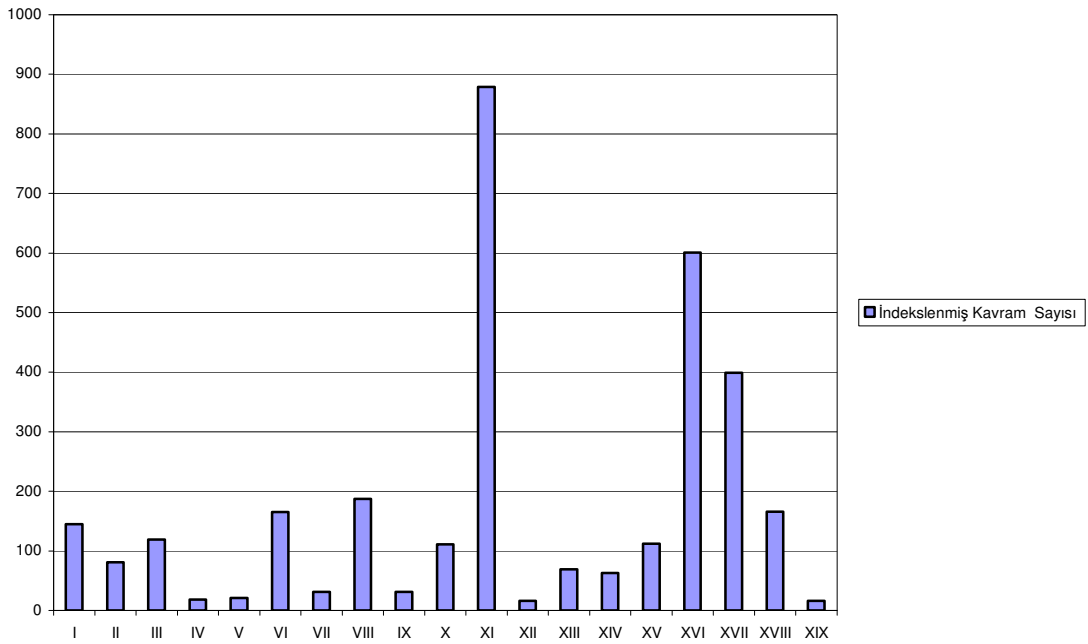
Maliye ahkâm defterlerinde rüsumların analiz edildiği bu bölümde en az konu başlığına sahip olan grup 7 konu başlığı ile ispençe ile ilgili hükümlerden oluşmaktadır. 275 konu başlığı ve 5116 adet indekslenmiş kavram sayısı ile muhtelif vergi türleri ise bu bölümün en kapsamlı konu başlığı durumundadır.

D-SARAY VE ASKERİ TEŞKİLATLA İLGİLİ HÜKÜMLER

XVI. Yüzyıl maliye ahkâm defterlerinde yer alan *Saray ve Askeri Teşkilatla İlgili Hükümler* 7 anabasklık altında incelenmişti. Bu bölümde toplam 876 konu başlığı mevcut olup tablo 20'de görüldüğü gibi bunlar 19 alt başlık altında gruplandırılmıştır. Bütün konu başlıkları içerisinde saray ve askeri teşkilatla ilgili hükümler toplam konu sayısının % 17.5'ini oluşturmaktadır. Bu bölüme ait toplam indekslenmiş kavram sayısı ise 3230 olup toplam indekslenmiş kavram sayısının % 9'una tekabül etmektedir.

Tablo 20
Saray ve Askeri Teşkilatla İlgili Hükümler

	Konu Sayısı	Yüzde	İndekslenmiş Kavram Sayısı	Yüzde
I-Kiler-i Amire İlgili Hükümler	67	% 7.5	145	% 4.5
II-Anbar-ı Amire İle İlgili Hükümler	53	% 6	81	% 2.5
III-Cebahane-i Amire İle İlgili Hükümler	61	% 7	119	% 3.5
IV-Mahzen-i Amire İle İlgili Hükümler	14	% 1.5	18	% 0.5
V-Otağ-ı Hümayunla İlgili Hükümler	15	% 2	21	% 0.5
VI-Tersaneler ve Tersane-i Amire İle İlgili Hükümler	64	% 7.5	165	% 5
VII-Havass-ı Hümayunla İlgili Hükümler	13	% 1.5	31	% 1
VIII-Saraylar ve Saray-ı Amire İle İlgili Hükümler	46	% 5	187	% 6
IX-Fırın-ı Amire İle İlgili Hükümler	13	% 1.5	31	% 1
X-Istabl-ı Amire İle İlgili Hükümler	45	% 5.5	111	% 3.5
XI-Hazine-i Amire İle İlgili Hükümler	67	% 7.5	879	% 27
XII-Helvahane-i Amire İle İlgili Hükümler	13	% 1.5	16	% 0.5
XIII-Tophane-i Amire İle İlgili Hükümler	47	% 5.5	69	% 2
XIV-Matbah-ı Amire İle İlgili Hükümler	30	% 3.5	63	% 2
XV-Ordu-yı Hümayunla İlgili Hükümler	42	% 5	112	% 3.5
XVI-Donanma-yı Hümayun ve Gemilerle İlgili Hükümler	174	% 20	601	% 18.5
XVII-Atmaca, Doğan, Şahin ve Atmacacılar, Doğancılar ve Şahincilerle İlgili Hükümler	88	% 10	399	% 12.5
XVIII-Büyük ve Küçük Mîrahurla İlgili Hükümler	6	% 0.5	166	% 5
XIX-Arslanhane'deki Hayvanlar ve Tayinatlar	12	% 1.5	16	% 0.5
Genel Toplam ve Ortalama	876	% 17.5	3230	% 9

Grafik 5 Saray ve Askeri Teşkilatla İlgili Hükümler

Saray ve askeri teşkilatla ilgili hükümler içerisinde ilk başlığı *Kiler-i Amire ile İlgili Hükümler* oluşturmaktadır. Kiler-i amire ile ilgili hükümlere ait konu başlığı sayısı 67 olup bu bölüme ait toplam konu başlığı sayısının % 7.5'ini oluşturmaktadır. Bu başlık altında genel itibarıyla Kiler-i amire'ye gelen her türlü yiyecek maddesi ile ilgili hükümler indekslenmiştir. Bu gruba ait indekslenmiş kavram sayısı ise 145 olup Saray ve askeri teşkilatla ilgili toplam indekslenmiş kavram sayısının % 4.5'ine tekabül etmektedir.

Kiler-i amire ile ilgili hükümler içerisinde sayıca en büyük grubu 21 indekslenmiş kavramla kiler-i amire başlığı oluşturmaktadır. Bunu kiler-i amire için alınan malzemeler takip etmektedir. Bu grupta sırasıyla kiler-i amireye şeker 11, balmumu 8, pirinç 5, soğan 5, revgan-ı sade 4, tin-i mahtum 4, yağ ve zeytin tedarikleriyle ilgili kavramlar indekslenmiştir.

Kiler-i amire ile ilgili hükümlerden sonra *Anbar-ı Amire ile İlgili Hükümler* ikinci grubu oluşturmaktadır. Bu grupta 53 konu başlığı tespit edilmiş olup toplam konu başlığının % 6'sına tekabül etmektedir. Bu gruptaki indekslenmiş kavram sayısı ise 81 adettir. Bu rakam Saray ve askeri teşkilatla ilgili indekslenmiş kavram sayısının % 2.5'ine karşılık gelmektedir.

Anbar-ı amire ile ilgili hükümler içerisinde sayıca en büyük alt başlığı 7 indekslenmiş kavramla anbar tamiri oluşturmaktadır. Bunu anbar-ı amireye yapılan alımlar takip etmekte olup burada buğday, mühimmat ve sünger tedarikiyle ilgili 3, saman tedariki ile ilgili de 2 kavram indekslenmiştir. Anbarlara yapılan tayin muameleleri de bu bölümün önemli gruplarından birini teşkil etmektedir. Bu grupta mukataalara anbarcı tayini ile ilgili 3, anbar-ı amireye emin tayini ile ilgili 2 ve otluk anbarına bekçi tayini ile ilgili de 2 kavram indekslenmiştir.

Bu bölümün üçüncü başlığında *Cebehane-i Amire İle İlgili Hükümler* indekslenmiştir. Bu başlıkta askerlerin ihtiyaç duyduğu her türlü silahın üretilip, depo edildiği cebehane-i amire ile ilgili hükümler değerlendirilmiştir. Bu grupta 61 konu başlığı tespit edilmiştir. Cebehane-i amire ile ilgili konu başlıkları sayısı, bu bölüme ait toplam konu başlığı sayılarının % 7'sine denk gelmektedir. Cebehane-i amire ile ilgili indekslenmiş kavram sayısı ise 119 tane olup toplam indekslenmiş kavram sayısının % 3.5'ini oluşturmaktadır.

Cebehane-i amire ile ilgili hükümler başlığında cebehane-i amireye, mühimmat 8, tüfenk 7, Tire urganı ve kurşun 5, keçe, ok ve yelken bezi 4, kilim ve zeytinyağıyla ilgili 3 adet kavram indekslenmiştir.

Mahzen-i Amire ile İlgili Hükümler bu bölümün dördüncü başlığını oluşturmaktadır. Bu grupta 14 konu başlığı mevcut olup toplam konu başlığı sayısının % 1.5'ini oluşturmaktadır. Mahzen-i amire ile ilgili hükümlere ait indekslenmiş kavram sayısı ise 18'dir. Bu rakam Saray ve askeri teşkilatla ilgili toplam indekslenmiş kavram sayısının % 0.5'ine tekabül etmektedir.

Mahzen-i amire ile ilgili hükümler içerisinde mahzen tamiri ve inşası ilk başta yer almaktadır. Bunu mahzen-i amireye kendir urganı, şem-i asel, tente bezi, iç yağı, gemi direği, urgan ve zift tedarikiyle ilgili indekslenmiş kavramlar takip etmektedir.

Mahzen-i amire ile ilgili hükümlerden sonraki konu *Otağ-ı Hümayunla İlgili Hükümler* başlığını taşımaktadır. XVI. yüzyıl maliye ahkâm defterlerinde bu gruptan 15 konu başlığı tespit edilmiş olup bu bölüme ait toplam konu başlıkları sayısının % 2'sini oluşturmaktadır. Otağ-ı hümayunla ilgili indekslenmiş kavram sayısı ise 21 adet olup toplam indekslenmiş kavram sayısının % 0.5'ine karşılık gelmektedir.

Otağ-ı hümayunla ilgili hükümler içerisinde yer alan indekslenmiş kavramların tamamı otağ-ı hümayun için lazım olan malzemelerin tedarikleriyle ilgilidir. Bunlar içerisinde 5 adet indekslenmiş kavramla keçe tedariki sayıca en büyük grubu oluşturmakta olup bunu otağ-ı hümayuna bez, divan iskemlesi, fındık çubuğu, kilim, kirpas, odun, kazma ve kürek tedarikleri takip etmektedir.

Bu bölümün altıncı başlığı *Tersaneler ve Tersane-i Amire İle İlgili Hükümler* hakkındadır. Bu grupta tespit edilen konu sayısı 64 olup toplam konu sayısının % 7.5'ini oluşturmaktadır. Tersaneler ve tersane-i amire ile ilgili hükümlere ait indekslenmiş kavram sayısı ise 165 olup bu rakam da bu bölüme ait toplam indekslenmiş kavram sayısının % 5'ine tekabül etmektedir.

Tersaneler ve tersane-i amire ile ilgili hükümler içerisinde sayıca en büyük grubu tersane-i amirenin ihtiyaç duyduğu malzemelerin tedariki oluşturmaktadır. Bu grupta sırasıyla tersane-i amireye zift tedarikiyle ilgili 15, üstübü 13, kereste 12, tentebezi 6, kendir, yelken bezi, mühimmat tedarikiyle ilgili 5, ağaç tedarikiyle ilgili 4, mavna küreği, katran ve urgan tedarikiyle ilgili 3 adet kavram indekslenmiştir. Bunu tersane inşasıyla ilgili 9 ve tersane-i amire inşasıyla ilgili ise 5 adet indekslenmiş kavram takip etmektedir.

Havass-ı Hümayunla İlgili Hükümler, Saray ve askeri teşkilatla ilgili hükümlere ait yedinci başlığı oluşturmaktadır. Bu gruptaki hükümlere ait konu sayısı 13 olup toplam konu sayısının % 1.5'ini teşkil etmektedir. Havass-ı hümayunla ilgili hükümlere ait indekslenmiş kavram sayısı ise 31 tanedir. Bu rakam da Saray ve askeri teşkilatla ilgili toplam indekslenmiş kavram sayısının % 1'ine karşılık gelmektedir.

Havass-ı hümayunla ilgili hükümler içerisinde en büyük grubu 6 indekslenmiş kavramla havass-ı hümayun reayasına ahârın dahlinin müdahalesi oluşturmaktadır. Bunu çeşitli arazilerin havass-ı hümayuna ilhakı takip etmektedir. Burada has arazilerin havass-ı hümayuna ilhakı, bazı köylerin havass-ı hümayuna ilhakı, sipahi timarı arazilerinin havass-ı hümayuna ilhakı, zeametden ifraz olunan çiftliklerin havass-ı hümayuna ilhakına ait indekslenmiş kavramlar mevcuttur.

Havass-ı Hümayunla ilgili hükümlerden sonra *Saraylar ve Saray-ı Amire ile İlgili Hükümler* bu bölümün sekizinci alt başlığını oluşturmaktadır. Bu grupta 46 konu başlığı tespit edilmiş olup toplam konu başlığı sayılarının % 5'ine tekabül etmektedir. Saraylar ve saray-ı amire ile ilgili hükümlere ait indekslenmiş kavram sayısı ise 187

olup Saray ve askeri teşkilatla ilgili toplam indekslenmiş kavram sayısının % 6'sını teşkil etmektedir.

Saraylar ve saray-ı amire ile ilgili hükümler içerisinde en büyük alt başlığı 14 kavram indeksiyle saray görevlileri oluşturmaktadır. Bunu saray tamiriyle ilgili 3, saray-ı amire tamiri ve saray inşası ile ilgili 2 şer indekslenmiş kavram takip etmektedir. Saray-ı amirenin ihtiyaç duyduğu malzemelerin tedariki bu başlığın üçüncü grubunu teşkil etmektedir. Burada ise saray-ı amireye perde tedariki 6, hasır tedariki 5, revgan-ı sade, saz, sünger ve şeker tedarikine ait 2'şer kavram indekslenmiştir.

Bu bölümün dokuzuncu başlığı *Fırın-ı Amire ile İlgili Hükümler*dir. XVI. yüzyıl maliye ahkâm defterlerinde Fırın-ı amire ile ilgili 13 konu başlığı mevcut olup toplam konu başlıkları sayılarının % 1.5'ini oluşturmaktadır. Bu gruptaki hükümlere ait indekslenmiş kavram sayısı ise 31 olup toplam indekslenmiş kavram sayısının % 1'ine tekabül etmektedir.

Fırın-ı amire ile ilgili hükümler içerisinde sayıca en büyük alt başlığı 13 adet indekslenmiş kavramla fırın-ı amireye buğday tedariki oluşturmaktadır. Bu grupta nohud, un, yağ, bal tedariklerine ait kavramlar da indekslenmiştir. Bu konunun ikinci grubunu fırınların tamir ve inşaları oluşturmaktadır. Burada, fırın inşasına ait 2, hassa harcı fırını çadırının tamirine ait 2 ve hassa fırını tamirine ait 1 indekslenmiş kavram bulunmaktadır.

Istabl-ı Amire ile İlgili Hükümler bu bölümün onuncu alt başlığını oluşturmaktadır. Istabl-ı amire ile ilgili hükümlere ait konu sayısı 45 olup Saray ve askeri teşkilata dair hükümlere ait toplam konu sayısının % 5.5'ine karşılık gelmektedir. Bu gruba ait indekslenmiş kavram sayısı 111 olup toplam indekslenmiş kavram sayısının % 3. 5'ine tekabül etmektedir.

Istabl-ı amire ile ilgili hükümler içerisinde en büyük grubu ıstabl-ı amireye yapılan malzeme tedarikleri oluşturmaktadır. Bu grupta ıstabl-ı amire davarlarına arpa tedarikiyle ilgili 11, saman tedarikiyle ilgili 9, yem tedarikiyle ilgili 3 , ıstabl-ı amire develerine arpa tedarikiyle ilgili 3, ıstabl-ı amireye arpa tedarikiyle ilgili 14, saman tedarikiyle ilgili ise 8 adet indekslenmiş kavram bulunmaktadır. Bu grubu ıstabl-ı amire davarlarının satışı takip etmektedir.

Hazine-i Amire ile İlgili Hükümler, İstabl-ı amire ile ilgili hükümlerden sonra bu bölümün on birinci konusunu teşkil etmektedir. Bu grupta 66 konu başlığı tespit edilmiş olup bu rakam bölüme ait toplam konu sayısının % 7.5'ine karşılık gelmektedir. İstabl-ı amire ile ilgili hükümlere ait indekslenmiş kavram sayısı ise 869'dur. Bu da Saray ve askeri teşkilatla ilgili hükümlere ait indekslenmiş kavram sayısının % 27'sini oluşturmakta olup tablo 20'de de görüleceği üzere bu bölümün sayıca en büyük alt başlığını oluşturmaktadır.

Hazine-i Amire ile ilgili hükümlere ait sayıca en büyük alt başlığı 485 indekslenmiş kavramla tahvillerden hazine-i amireye akçe teslimi oluşturmaktadır. Bunu mukataa gelirlerinin, vakıf gelirlerinin, cizye akçesinin hazine-i amireye teslimiyle ilgili indekslenmiş kavramlar takip etmektedir. Bu konunun önemli bir grubunu ise hazine-i amireden borç olarak alınmış akçelerin iadesine ait başlık teşkil etmekte olup burada 93 adet kavram indekslenmiştir. Hazine-i amire'nin ihtiyaç duyduğu malzemelerin tedariki de önemli bir yer tutmaktadır. Burada hazine-i amireye akmişe tedarikine ait 4, kumaş ve boğası tedarikine ait 2'şer kavram indekslenmiştir.

Helvahane-i Amire ile İlgili Hükümler bu bölümün on ikinci alt başlığıdır. Bu grupta 13 konu başlığı bulunmaktadır. Helvahane-i amire'ye ait konu sayıları bu bölüme ait toplam konu sayısının % 1.5'ine tekabül etmektedir. Bu gruba ait indekslenmiş kavram sayısı ise 16 olup Saray ve askeri teşkilatla ilgili hükümlere ait indekslenmiş kavram sayısının % 0.5'ini oluşturmaktadır.

Helvahane-i amire ile ilgili hükümler genelde helvahanenin ihtiyaç duyduğu malzemelerin tedarikine aittir. Burada helvahane-i amire için ayva, taze meyve, tuz, üzüm, şeker, kaysı, gül şarabı ve fıstık tedariklerine ait kavramlar indekslenmiştir.

Bu bölümün on üçüncü alt başlığı *Tophane-i Amire ile İlgili Hükümler* hakkındadır. XVI. yüzyıl maliye ahkâm defterlerinde bu gruba ait 47 adet konu başlığı tespit edilmiştir. Bu rakam bu bölüme ait toplam konu sayısının % 5.5'ine karşılık gelmektedir. Tophane-i amire ile ilgili hükümlere ait indekslenmiş kavram sayısı ise 69 olup toplam indekslenmiş kavram sayısının % 2'sini oluşturmaktadır.

Tophane-i amire ile ilgili hükümler içerisinde sayıca en büyük grubu tophane-i amirenin ihtiyaçlarının karşılanması oluşturmaktadır. Burada tophane-i amireye güherçile, fitil otu, barut, odun ve top dökülmesi için urgan tedarikine ait kavramlar

indekslenmiştir. Bunu toptaşı imali, top yuvalığı ve top dökülmesi takip etmektedir. Son grupta ise top arabalarının tamirine ait kavramlar indekslenmiştir.

Tophane-i amire ile ilgili hükümlerden sonra *Matbah-ı Amire İle İlgili Hükümler* bu bölümün on dördüncü alt başlığını oluşturmaktadır. Bu grupta 30 konu sayısı bulunmakta olup Saray ve askeri teşkilatla ilgili hükümlere ait konu sayısının % 3.5'ine tekabül etmektedir. Matbah-ı amire ile ilgili hükümlere ait indekslenmiş kavram sayısı ise 63 olup toplam indekslenmiş kavram sayısının % 2'sini teşkil etmektedir.

Matbah-ı amire ile ilgili hükümler genelde matbah-ı amirenin ihtiyaç maddelerinin tedarikine aittir. Burada matbah-ı amireye odun tedarikine ait 12, tavuk 11, zeytinyağı 5, pirinç tedarikine ait ise 2 adet kavram indekslenmiştir.

On beşinci alt başlığı *Ordu-yı Hümayunla İlgili Hükümler* oluşturmaktadır. XVI. yüzyıl maliye ahkâm defterlerinden bu grupta 42 konu başlığı tespit edilmiş olup bu da toplam konu sayısının % 5'ine denk gelmektedir. Ordu-yı hümayunla ilgili hükümlere ait indekslenmiş kavram sayısı ise 112 olup bu bölüme ait toplam indekslenmiş kavram sayısının % 3.5'ine karşılık gelmektedir.

Ordu-yı hümayunla ilgili hükümler içerisinde sayıca en büyük grubu ordu-yı hümayunların ihtiyaçlarının karşılanması oluşturmaktadır. Bunlar arasında zahire, bargir, çadır, dülger, kazma, keçe, meşale harcı hükümlerde en çok karşımıza çıkan kavramlardır. Ordu-yı hümayuna kürekçi tayinine ait de 3 adet kavram indeksi bulunmaktadır.

Bu bölümün on altıncı alt başlığını *Donanma-yı Hümayun ve Gemilerle İlgili Hükümler* oluşturmaktadır. Bu grupta 174 konu başlığı mevcut olup bu bölüme ait toplam konu sayısının % 18.5'ini oluşturmaktadır. Konular genelde bu dönemdeki Osmanlı donanmasının yenilenmesi, tamiri, donanma gemilerinin ihtiyaçlarının tedariki gibi meselelerle ilgilidir. Donanma-yı hümayun ve gemilerle ilgili hükümlere ait indekslenmiş kavram sayısı 601'dir. Bu rakam bu bölüme ait toplam indekslenmiş kavram sayısının % 18.5'ine karşılık gelmektedir.

Donanma-yı hümayun ve gemilerle ilgili hükümler içerisinde donanma-yı hümayuna yapılan tayin muamelelerine ait kayıtlar sayıca en büyük grubu oluşturmaktadır. Burada donanma-yı hümayun gemilerine kürekçi tayiniyle ilgili 137, cenkçi tayiniyle 4, aletçi tayiniyle 3 adet kavram indekslenmiştir. Donanmayla ilgili

hükümlere ait konular içerisinde ikinci grupta gemi inşa ve tamirleri bulunmaktadır. Burada ise sırasıyla kadirga gemileri inşasına ait 37, muhtelif gemi inşasına ait 27, at gemileri inşasına ait 11, mavna gemileri inşasına ait 6, gemi tamirine ait ise 7 adet kavram indekslenmiştir. Donanma-yı hümayunun ihtiyaçları arasında peksimed, yelkenbezi, kendir ve zahirenin önemli bir yer tuttuğu görülmektedir. Gemi taşımacılığı d önemli bir başlık olup burada 19 adet kavram indekslenmiştir.

Saray ve askeri teşkilatla ilgili hükümlere ait bölümün on yedinci alt başlığı *Atmaca, Doğan, Şahin ve Atmacacılar, Doğancılar ve Şahincilerle İlgili Hükümler* oluşturmaktadır. XVI. yüzyıl maliye ahkâm defterlerinde bu grupta 88 adet konu başlığı tespit edilmiş olup bu da bu bölüme ait toplam konu sayısının % 10'una tekabül etmektedir. Bu grupta tespit edilen indekslenmiş kavram sayısı ise 339 olup toplam indekslenmiş kavram sayısının % 12.5'ine karşılık gelmektedir.

Atmaca, Doğan, Şahin ve Atmacacılar, Doğancılar ve Şahincilerle ilgili hükümler içerisinde sayıca en büyük grubu tayinler oluşturmaktadır. Burada 116 indekslenmiş kavramla şahin kayacıları tayini ilk sırada yer alırken çakır götürücüsü tayini 16, çakır yavecisi tayini 15, doğancıbaşı tayini 7, şahinci tayini 4, doğancı tayini 3 ve atmacacıbaşına acemi oğlanı tayinine ait 2 indekslenmiş kavram mevcuttur. Muafiyetlerle ilgili hükümler bu konunun ikinci grubunu oluşturmaktadır. Burada ise sırasıyla şahin kayacıların muafiyetine ait 69, çakır yavecisi ve doğancıların muafiyetine ait 12, çakır götürücüsüne ait de 7 adet kavram indekslenmiştir. Bunların dışında doğancıbaşılık ile ilgili 17 adet kavram indeksi de bu bölümün önemli gruplarından birini oluşturmaktadır.

Büyük ve Küçük Mîrahurla İlgili Hükümler, Saray ve askeri teşkilatla ilgili hükümlere ait on sekizinci alt başlığı ihtiva etmektedir. Bu grupta 6 konu başlığı bulunmakta olup bu bölüme ait toplam konu başlıkları sayısının % 0.5'ine tekabül etmektedir. Büyük ve küçük mîrahurla ilgili hükümlere ait indekslenmiş kavram sayısı ise 166 olup saray ve askeri teşkilatla ilgili hükümlere ait toplam indekslenmiş kavram sayısının % 5'ini oluşturmaktadır.

Büyük ve küçük mîrahurla ilgili hükümlerin içerisinde sayıca en büyük grubu 115 kavram indeksiyle çeşitli hizmetler için devlet görevlilerine büyük ve küçük mîrahurdan Bargir verilmesi oluşturmaktadır. Bunu genelde askerilerin kullanmaları

için at verilmesine ait 22, deve verilmesine ait 4 ve katır verilmesine ait 3 ve küre verilmesine ait 21 adet indekslenmiş kavram takip etmektedir.

Tablo 20’de görüldüğü gibi bu bölümün 19’uncu ve son grubunu *Arslanhane’deki Hayvanlar ve Tayinatları* oluşturmaktadır. Bu grupta tespit edilen konu sayısı 12 olup toplam konu sayısının % 1.5’ini ihtiva etmektedir. Arslanhane’deki hayvanlar ve tayinatları ile ilgili indekslenmiş kavram sayısı ise 16 olup bu da bu bölüme ait toplam indekslenmiş kavram sayısının % 0. 5’ine tekabül etmektedir.

Arslanhane’deki hayvanlar ve tayinatları ile ilgili hükümler içerisinde arslanhanede bulunan hayvanlarla ilgili kavramlar ilk grubu oluşturmaktadır. Burada arslana ait 3, karakulak ve maymuna ait birer kavram indekslenmiştir. Burada ayrıca arslan nafakasına ait de bir kavram indekslenmiştir. Arslanhanenin ihtiyaçlarının temin edilmesi ikinci grubu oluşturmaktadır. Burada arslanhaneye odun, kebe, demir zincir, kafes ve tabak tedarikine ait indekslenmiş kavramlar bulunmaktadır.

Sonuç olarak bu bölümde konu sayısı bakımından en büyük bölümü 176 konu sayısı ile bu bölüme ait toplam konu sayısının da % 20’sini de oluşturan *Donanma-yı Hümayun ve Gemilerle İlgili Hükümler* adlı başlık oluşturmaktadır. İndekslenmiş kavram sayısı bakımından ise tablo 20’de görüleceği üzere en önemli bölümü ise % 27’lik oranı ve 879 adet indekslenmiş kavram sayısı ile *Hazine-i Amire İle İlgili Hükümler* oluşturmaktadır. Tablo 20’ye göre bu bölümün en az konu sayısına sahip, 6 konu başlığı ve % 0.5’lik oranıyla *Büyük ve Küçük Mîrahurla İlgili Hükümler*dir. İndekslenmiş kavram sayısı bakımın en az sayıya sahip olan başlık ise 16 adet indekslenmiş kavram sayısı ve % 0.5’lik oranıyla *Arslanhane’deki Hayvanlar ve Tayinatları*dır.

E-MADEN İŞLETMELERİYLE İLGİLİ HÜKÜMLER

XVI. yüzyıl Osmanlı gelir kaynakları arasında madenler önemli bir yer tutmaktaydı. Mukataa usulüyle iltizama verilerek veya devlet tarafından eminler tayin edilerek işletilen madenlerle ilgili hükümler “Maden İşletmeleriyle İlgili Hükümler” başlığı altında değerlendirilmiştir.

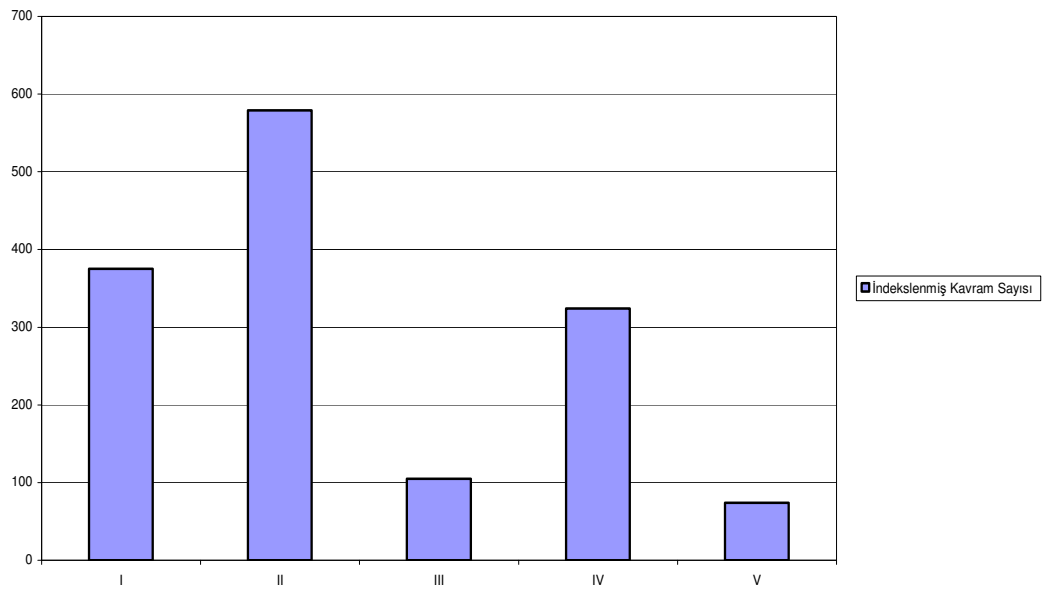
Maden İşletmeleriyle İlgili Hükümler diğerlerine nisbetle az olup bu bölümdeki alt başlık sayısı 15’tir. Konu başlığı sayısı ise 272 olup maliye ahkâm defterlerinde

bulunan toplam konu sayısının % 5.5'ini oluşturmaktadır. Toplam indekslenmiş kavram sayısı ise 1457'dir. Bu da indekslenmiş kavram sayısının % 4'üne tekabül etmektedir.

Tablo 21

Maden İşletmeleriyle İlgili Hükümler

	Konu Sayısı	Yüzde	İndekslenmiş Kavram Sayısı	Yüzde
a-Madenlerle İlgili Hükümler	116	% 43	375	% 26
b-Memlehalarla İlgili Hükümler	55	% 20	579	% 40
c-Barutlarla İlgili Hükümler	42	% 15.5	105	% 7
d-Güherçilelerle İlgili Hükümler	44	% 16	324	% 22
e-Şablarla İlgili Hükümler	15	% 0.5	74	% 5
Genel Ortalama	272	% 5.5	1457	% 4

Grafik 6 Maden İşletmeleriyle İlgili Hükümler

Maden İşletmeleriyle İlgili Hükümler Tablo 21’de görüldüğü gibi 5 alt başlık altında toplanmış olup bunlar içinde sayısal olarak en büyük grubu *Madenlerle İlgili Hükümler* oluşturmaktadır. Bu grupta 116 konu başlığı başlığı tespit edilmiştir. Madenlerle ilgili hükümlere ait konu başlığı sayısı, bu bölümün toplam konularının % 43’ünü oluşturmakta olup indekslenmiş kavram sayısı 375’tir. Bu rakam maden işletmeleriyle ilgili hükümlere ait indekslenmiş kavram sayısının % 26’sına tekabül etmektedir.

Madenlerle ilgili hükümler içerisinde sayıca en büyük grubu ise madencilerin muafiyeti oluşturmaktadır. Madencilerin muafiyeti ile ilgili 73, kömürcülerin muafiyeti ile ilgili ise 14 kavram indekslenmiştir. Madenlerle ilgili hükümlere ait ikinci önemli grup ise madenlere yapılan tayin muameleleri ile ilgilidir. Bunlar ise sırasıyla madene kömürcü tayini (9), sarraf tayini, kuyucu tayini (2), madenci tayini (2) şeklinde sıralamak mümkündür. Maden türleri ile ilgili hükümler de önemli bir grup teşkil etmektedir. Bunlara ait indekslenmiş kavram sayısı ise; gümüş madeni 22, kükürd madeni 10, Küre-i mamure madeni 16, bakır madeni 7 ve demir madeni 5 şeklinde sıralanabilir. Bunları madenlere yapılan tahrirler takip etmekte olup sarraf tahriri hakkında 32 kavram indekslenmiştir.

Madenlerle ilgili hükümlerden sonra bu bölümün ikinci büyük grubunu *Memlehalarla İlgili Hükümler* oluşturmakta olup bu grupta 55 konu başlığı bulunmaktadır. Memlehalarla ilgili konu sayısı maden işletmeleriyle ilgili toplam konu sayısının % 20’sini oluşturmakta olup bu gruptaki indekslenmiş kavram sayısı 579’dur. Bu rakam ise maden işletmeleriyle ilgili hükümlere ait toplam indekslenmiş kavram sayısının % 40’ına tekabül ederek bu bölümün en önemli ikinci başlığını oluşturmaktadır.

Memlehalarla ilgili hükümler içerisinde sayıca en büyük grubu 210 indekslenmiş kavramla memleha mukataaları oluşturmaktadır. Bunu 80 kavram indeksiyle tuz alım satımı takip etmektedir. Tuzcuların avarız-ı divânîye ve tekalif-i örfiyeden muaf olduklarını belirten 51 kavram bu konunun sayıca önemli başlıkları arasında yer almaktadır. Memlehalara yapılan tayinlerle ilgili hükümler de bu konunun önemli gruplarından birini oluşturmaktadırlar. Memlehalara yapılan tayinlerle ilgili kavramlardan sayıca önemli olanları, reis tayini 33, katib 23, vezzan 23, bekçi 19, yasakçı 11, tuzcu 5, ulufeci 2 şeklinde sıralamak mümkündür.

Maden işletmeleriyle ilgili hükümlere ait üçüncü başlıkta *Barutlarla İlgili Hükümler* indekslenmiştir. Bu grupta 42 konu başlığı altında 105 adet indekslenmiş kavram mevcuttur. Barutla ilgili konu başlığı sayısı bu bölümün toplam konularının % 15.5'ini oluşturmakta olup toplam indekslenmiş kavram sayısının % 7'sine tekabül etmektedir.

Barutla ilgili hükümler içerisinde sayıca en büyük başlığı 38 indekslenmiş kavramla kalelere barut-1 siyah tedariki teşkil etmektedir. Bunu barut işletmeciliği ve barut-1 siyah mukataalarına ait indekslenmiş kavramlar takip etmektedir.

Barutla ilgili hükümlerden sonra bu bölümün dördüncü başlığını *Güherçile ile İlgili Hükümler* oluşturmaktadır. XVI. yüzyıl maliye ahkâm defterlerinde güherçile ile ilgili 44 konu başlığı tespit edilmiş olup bu bölümün toplam konu başlıkları sayısının % 16'sına tekabül etmektedir. Güherçile ile ilgili indekslenmiş kavram sayısı ise 324 olup bu bölümün toplam indekslenmiş kavram sayısının % 22'sine karşılık gelmektedir.

Güherçile ile ilgili hükümler içerisinde sayıca en büyük başlığı 104 indekslenmiş kavram sayısı ile güherçile mukataaları oluşturmaktadır. Bunu güherçile karhanesi iltizamı ile güherçile iltizamı takip etmektedir. Bu bölümün ikinci büyük grubunu 37 indekslenmiş kavram sayısı ile güherçile hizmetindeki sipahizadelerin muafiyeti ve yine 37 adet kavramla güherçilecilerin muafiyetine ait hükümler oluşturmaktadır. Güherçile hizmeti, işletmeciliği ve ticaretiyle ilgili indekslenmiş kavramlar bu konunun sayıca önemli başlıklarındandır.

Bu bölümün beşinci ve son başlığını *Şabla İlgili Hükümler* teşkil etmektedir. Bu grupta 15 konu başlığı tespit edilmiş olup bu bölümün toplam konu sayısının % 0.5'ini tekabül etmektedir. Şapla ilgili hükümlere ait 74 indekslenmiş kavram mevcut olup toplam indekslenmiş kavram sayısının % 5'ini oluşturmaktadır.

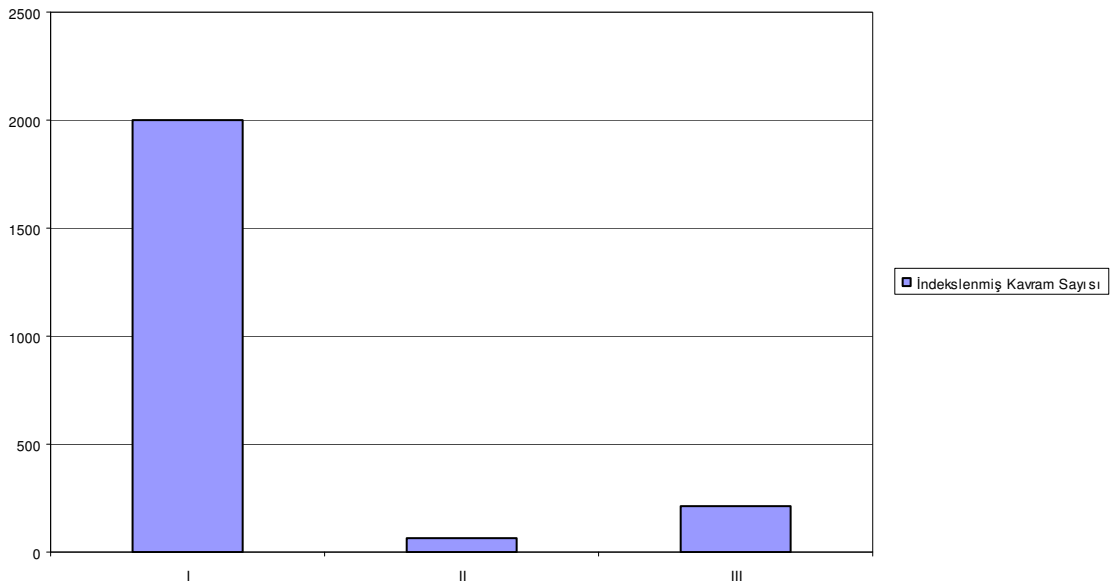
Şabla ilgili hükümler içerisinde şabhane mukataaları en büyük grubu oluşturmaktadır. Bu grupta 3 adet şabhane iltizamına ait indekslenmiş kavram mevcuttur. Şabhane mukataalarını şab satışı, reaya üzerine zorla şab hizmeti yükletilmemesi ve şab tarhı ile ilgili kavram indeksleri takip etmektedir.

F-VAKIFLARLA İLGİLİ HÜKÜMLER

XVI. yüzyıl maliye ahkâm defterlerine kaydedilen hükümler arasında vakıflarla ilgili hükümler de oldukça büyük bir yer işgal etmektedir. Bu hükümler genelde vakıfların işletilmesi, vakıf arazileri, vakıf gelirlerinin tahsili, vakıflara ait imaret, cami ve mescidler hakkındadır. *Vakıf İşletmeleriyle İlgili Hükümler* bu bölümün altıncı ana başlığını oluşturmakta olup bu bölüm de kendi içerisinde Vakıflarla ilgili hükümler, İmaretle ilgili hükümler ve Cami ve mescidlerle ilgili hükümler şeklinde üç alt başlığa ayrılmıştır. Vakıflarla ilgili hükümler başlığında toplam 361 tane konu başlığı bulunmakta olup toplam konu sayısının % 7.5'ini oluşturmaktadır. Bu bölüme ait indekslenmiş kavram sayısı ise 2279 olup toplam indekslenmiş kavram sayısının % 6'sına tekabül etmektedir.

Tablo 22
Vakıf İşletmeleriyle İlgili Hükümler

	Konu Sayısı	Yüzde	İndekslenmiş Kavram Sayısı	Yüzde
a-Vakıflarla İlgili Hükümler	271	75%	2002	%88
b-İmaretle İlgili Hükümler	46	12.5%	62	% 3
c-Cami ve Mescidlerle İlgili Hükümler	44	12.5 %	215	% 9
Genel Ortalama	361	7.5 %	2279	% 6

Grafik 7 Vakıf İşletmeleriyle İlgili Hükümler

Vakıf işletmeleriyle ilgili hükümler içerisinde konu ve kavram sayısı olarak en büyük grubu *Vakıflarla İlgili Hükümler* oluşturmaktadır. Bu gruba ait 271 adet konu başlığı mevcut olup vakıf işletmeleriyle ilgili hükümlere ait toplam konu başlıklarının % 75'ine tekabül etmektedir. Vakıflarla İlgili hükümlere ait 2002 adet kavram indekslenmiş olup bu bölüme ait toplam indekslenmiş kavram sayısının % 88'ine karşılık gelmektedir.

Vakıflarla ilgili hükümler içerisinde en önemli başlığı 467 indekslenmiş kavramla vakıf mukataaları oluşturmaktadır. Bunu vakıf görevlilerinin muhasebelerinin teftişi izlemektedir. Mütevelli muhasebelerinin teftişine ait 276, cabilerin muhasebelerinin teftişine ait 124, vakıf muhasebelerinin teftişine ait 48, nazırların muhasebelerinin teftişine ait ise 12 adet kavram indekslenmiştir. Vakıflara ait anlaşmazlıklar bu bölümün ikinci önemli grubunu oluşturmaktadır. Vakıf arazileri ile ilgili hukuki sorunlar 94, vakıf resimleri ile ilgili hukuki sorunlar 53, vakıf mahsulleri ile ilgili hukuki sorunlar 26, vakıf reayası ile ilgili hukuki sorunlar 17 ve vakıf mukataaları ile ilgili hukuki sorunlar 10 indekslenmiş kavramla vakıf anlaşmazlıklarının sayıca önemli başlıklarını teşkil etmektedir. Vakıflara yapılan tayin muameleleri de önemli bir yer tutmaktadır. Bu başlıkta vakıf görevlileri tayini 59, vakıf görevlileri azli 8, vakfa nazır tayini 18, mütevelli tayiniyle ilgili 6 indekslenmiş kavram mevcuttur. Maliye ahkâm defterlerinde vakıf binalarının tamiri ile ilgili hükümler de oldukça önemli bir yer tutmaktadır. Bu başlıkta vakıf dükkanları tamiri 25, vakıf cami tamiri, 13, vakıf hamam tamiri 46, vakıf kerbansaray tamiri 8, vakıf mescidi tamiri 7, vakıf odaları tamiriyle ilgili 6, vakıf evleri tamiri 6 adet kavram indekslenmiştir.

Vakıflarla ilgili hükümlere ait ikinci başlık *İmaretlerle İlgili Hükümler* başlığını taşımaktadır. Bu grupta 46 konu başlığı bulunup bu bölüme ait toplam konu sayısının % 12.5'ini oluşturmaktadır. İmaretlerle ilgili indekslenmiş kavram sayısı ise 62 olup toplam indekslenmiş kavram sayısının % 2.7'sine tekabül etmektedir.

İmaretlerle ilgili hükümler içerisinde en önemli grubu imaretlerin tamir ve inşası oluşturmaktadır. Bu başlıkta sırasıyla imaret-i amire inşasına ait 4, imaret-i cedid inşasına ait 4 ve imaret tamirine ait 2 kavram indekslenmiştir. Bunun imaret-i amireye yapılan nazır tayini ve imareten verilen yemekler takip etmektedir.

İmaretlerle ilgili hükümlerden sonra üçüncü ve son başlıkta *Cami ve Mescidlerle İlgili Hükümler* indekslenmiştir. Bu grupta 44 konu başlığı mevcut olup bu bölüme ait toplam konu başlığı sayısının % 12.5'ine tekabül etmektedir. Cami ve mescidlerle ilgili indekslenmiş kavram sayısı 215 adet olup toplam indekslenmiş kavram sayısının % 9'una karşılık gelmektedir.

Cami ve mescidlerle ilgili hükümler içerisinde en önemli bölümü camilerin tamir ve inşaları oluşturmaktadır. Bu hususda, cami tamirine ait 105, cami inşasına ait 19, mescid tamirine ait 12, kalelerde cami inşasına ait 5, kalelerde cami tamirine ait 9 ve tamir için kurşun tedarikine ait 15 kavram indekslenmiştir. Bunu camilerdeki görevlilerin muafiyeti ve cami görevlilerine verilen ulufe ödemeleri takip etmektedir.

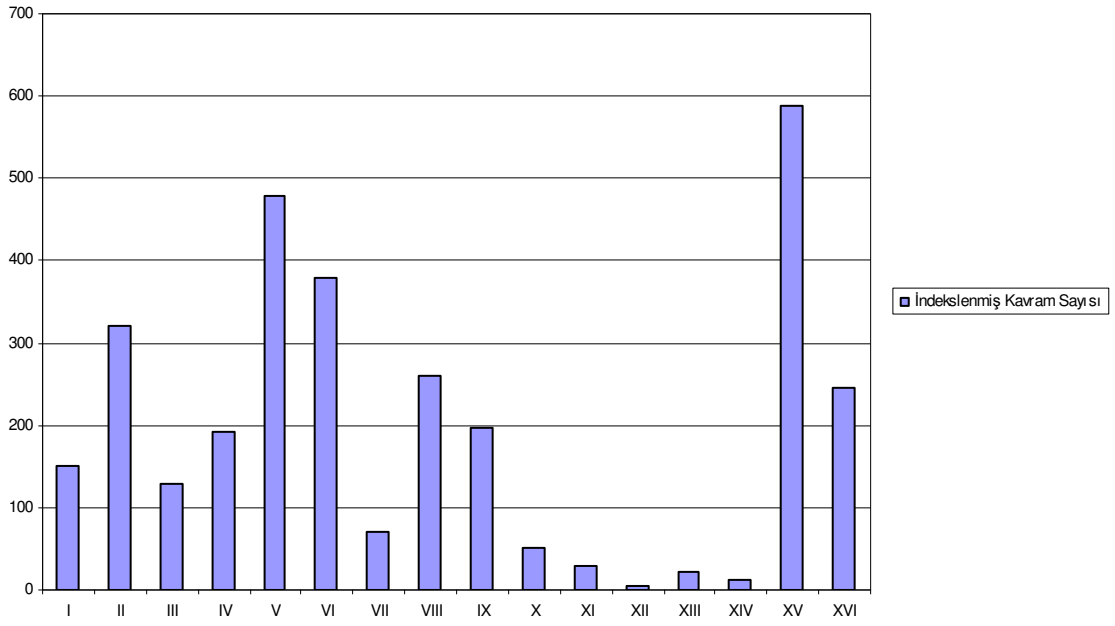
G-MUHTELİF KONULAR

XVI. yüzyıl maliye ahkâm defterlerinde konuları bakımından ilk altı ana başlık içerisine dahil edemediğimiz bazı hükümler de mevcut olup bunlar *Muhtelif Konular* başlığı altında toplanmıştır. Bu bölümde toplam 1040 adet konu başlığı olup maliye ahkâm defterlerinde bulunan toplam konu sayısının % 21'ine karşılık gelmektedir. Muhtelif konulara ait toplam indekslenmiş kavram ise 3135 adet olup bu da toplam indeklenmiş kavram sayısının % 8.5'ini oluşturmaktadır.

Tablo 23
Muhtelif Konular

	Konu Sayısı	Yüzde	İndekslenmiş Kavram Sayısı	Yüzde
I-İmar ve İnşalarla İlgili Hükümler	64	% 6	151	% 5
II-Tamirlerle İlgili Hükümler	63	% 6	322	% 10
III-Teftişlerle İlgili Hükümler	51	% 5	129	% 4
IV-İhtilaflı Hususlarla İlgili Hükümler	6	% 0.5	192	% 6
V-Müteferrik Konularda Davalar ve Hukuki Sorunlar	70	% 6.5	479	% 15

VI-Müteferrik Tayinler ve Aziller	155	% 15	379	% 12
VII-Müteferrik Görevlilerle İlgili Hükümler	26	% 2.5	70	% 2
VIII-Müteferrik Konularda Tayinat ve Tedarikler	189	% 18	261	% 8.5
IX-Ticaret ve Alım Satımla İlgili Hükümler	60	% 6	198	% 6.5
X-İstanbul İle İlgili Hükümler	17	% 1.5	52	% 1.5
XI-Müteferrik Tahrirler	11	% 1	29	% 1
XII-Müteferrik Emanet ve Nezaretler	6	% 0.5	6	% 0.1
XIII-Müteferrik İşletmeler	19	% 2	21	% 1
XIV-Müteferrik Belgelerin Tecdidi	9	% 1	13	% 0.5
XV-Müteferrik Konularla İlgili Hükümler	241	% 23	588	% 19
XVI- Gayri Müslim Cemaatlere Ait Hükümler	51	% 5	246	% 8
Toplam Oranları	1040	% 20	3135	% 8.5

Grafik 8 Muhtelif Konular

Muhtelif konularla ilgili hükümler Tablo 23'te görüldüğü gibi 16 alt başlık altında toplanmış olup ilk grubu İmar ve İnşaatlarla İlgili Hükümler oluşturmaktadır. Bu grupta 63 konu başlığı tespit edilmiştir. İmar ve inşaatlarla ilgili hükümlere ait konu başlıkları, muhtelif konulardaki toplam konuların % 6'sını oluşturmakta olup bu grupta indekslenmiş kavram sayısı ise 151'dir. Bu rakam muhtelif konularla ilgili hükümlere ait indekslenmiş kavram sayısının % 5'ine tekabül etmektedir.

İmar ve inşaatlarla ilgili hükümler içerisinde sayıca en önemli grubu Osmanlı Devleti'nde inşa edilen kamu binaları, imaretler ve yollar oluşturmaktadır. Burada köprü inşasına ait 42, medrese ve köşk inşasına ait 6'şar, han ve hamam inşasına ait 5'er, sed inşasına ait 4, liman ve kerbansaray inşasına ait 3'er, türbe ve kaldırım inşasına ait 2'şer kavram indekslenmiştir. İmar ve inşaatlarla ilgili hükümler içerisinde bu imar ve inşa çalışmalarında ihtiyaç duyulan malzemelerin temin edilmesi de önemli bir yer tutmaktadır. Burada ise Han inşasına kurşun tedarikine ait 6, köprü inşasına kireç ve mühimmat tedarikine ait 3 kavram indekslenmiştir.

İmar ve inşaatlarla ilgili hükümlerden sonra ikinci başlığı *Tamirlerle İlgili Hükümler* oluşturmakta olup bu grupta 63 tane konu başlığı bulunmaktadır. Tamirlerle ilgili hükümlere ait konu sayısı toplam konu sayısının % 6'sını oluşturmaktadır.

Tamirlerle ilgili indekslenmiş kavram sayısı 322 olup muhtelif konulara ait toplam indekslenmiş kavram sayısının % 10'una karşılık gelmektedir.

Tamirlerle ilgili hükümlerin alt başlıklarını genelde çeşitli kurumlarda yapılan cami, mescid, medrese, han, hamam, köprü gibi yerlerin tamirlerine ait hükümler oluşturmaktadır. Burada sırasıyla köprü tamirine ait 96, su yolu tamirine ait 62, hamam tamirine ait 19, kaldırım tamirine ait 16, Kağıthane su yolu tamirine ait 11, değirmen tamirine ait 10, yol tamirine ait 8, medrese tamirine ait 6, kervansaray tamirine ait 5, han, oda, kule, zindan ve ahır tamirine ait 4'er, bend, çeşme ve dükkan tamirlerine ait ise 3'er kavram indekslenmiştir.

Teftişlerle İlgili Hükümler bu bölümün üçüncü başlığını oluşturmaktadır. Bu grupta 51 konu başlığı mevcut olup toplam konu başlığı sayısının % 5'ine karşılık gelmektedir. Teftişlerle ilgili hükümlere ait indekslenmiş kavram sayısı 129 olup toplam indekslenmiş kavram sayısının % 4'üne tekabül etmektedir.

XVI. yüzyılda Osmanlı Devleti'nde bazı görevliler yaptıkları veya talib oldukları vazifeler dolayısıyla teftişlerden geçmekteydi. Maliye ahkâm defterlerinde mevcut hükümleri teftiş türlerine göre genelde dört başlık altında toplamak mümkündür. Bunlar muhasebe teftişleri, yapılan zulümlerin teftişi ve edinilen haksız kazançların teftişi, mukataalara kefil olmak isteyenlerin kefil olup olamayacağı hususlarının belirlenmesi için yapılan teftişler şeklinde gruplandırılabilir. Teftişlerle ilgili hükümler içerisinde sayıca en büyük başlığı 21 indekslenmiş kavramla mukataa kefillerinin teftişi oluşturmaktadır. Bunu havale kul teftişi 14, kadı'nın teftişi 14, havale kul muhasebesi teftişi 13, rüşvet teftişi 4, kadı'nın muhasebesi, kadı'nın beliyatı teftişi ve naibin muhasebesi teftişi 3'er, naibin teftişi 2 ve naibin beliyatı teftişi 1 adet şeklinde diğerleri takip etmektedir.

Dördüncü başlık *İhtilaflı Hususlarla İlgili Hükümlerle* ilgilidir. Bu grupta 6 konu başlığı mevcut olup toplam konu sayısının % 0.5'ini oluşturmaktadır. İhtilaflı hususlarla ilgili hükümlere ait indekslenmiş kavram sayısı ise 192 tane olup toplam indekslenmiş kavram sayısının % 6'sına tekabül etmektedir.

İhtilaflı hususlarla ilgili hükümler içerisinde en büyük başlığı 96 indekslenmiş kavramla sınır anlaşmazlıkları oluşturmaktadır. Bunu 77 indekslenmiş kavramla alacak-verecek konularındaki anlaşmazlıklar takip etmektedir. Arazi anlaşmazlıklarına ait 15

ve su anlaşmazlıklarına ait alt başlıklar ise 3 kavram indeksiyle bu başlığın üçüncü grubunu oluşturmaktadır.

Müteferrik Konularda Davalar ve Hukuki Sorunlar başlığı bu bölümün beşinci grubunu oluşturmaktadır. Bu grupta 70 konu başlığı mevcut olup toplam konu başlıkları sayısının % 6.5'ine karşılık gelmektedir. Müteferrik konularda davalar ve hukuki sorunlara ait indekslenmiş kavram sayısı ise 479 olup bu bölüme ait toplam indekslenmiş kavram sayısının % 15'ini teşkil etmektedir.

Müteferrik konularda davalar ve hukuki sorunlar içerisinde sayıca en büyük grubu 234 indekslenmiş kavramla öşürlerle ilgili hukuki sorunlar oluşturmaktadır. Bu gruptaki diğer dava başlıkları ise tapu ile satılan arazilere aharın dahlinin meni ve bağcı rusumu ile ilgili hukuki sorunlardır. Bunu adi suçlarla ilgili davalar izlemektedir. Bunlara ait başlıklarda hırsızlıkla ilgili 52, katil davasıyla ilgili 10, habersiz kefil yazmayla ilgili 11, huzur davalarıyla ilgili 22 ve kaçgun kölelerle ilgili 19 kavram indekslenmiştir. Son grubu ise arazi davaları oluşturmakta olup bunlar tapu ile satılan ve mülkiyet üzere verilen arazilere aharın müdahalesinin meniyle ilgilidir.

Müteferrik konularda davalar ve hukuki sorunlardan sonra altıncı sırada *Müteferrik Tayin ve Azillerle İlgili Hükümler* indekslenmiştir. XVI. yüzyıl maliye ahkâm defterlerinde müteferrik tayinler ve azillerle ilgili 155 konu başlığı olup toplam konu başlıkları sayısının % 15'ini oluşturmaktadır. Bu gruba ait indekslenmiş kavram sayısı ise 379 olup bu rakam muhtelif konulara ait toplam indekslenmiş kavram sayısının % 12'sine tekabül etmektedir.

Müteferrik tayin ve azillerle ilgili hükümler içerisinde sayıca en büyük grubu muhtelif tayinler oluşturmaktadır. Maliye ahkâm defterlerinde tayinler gruplandırıldığında, havale kullarıyla ilgili 52, katutar (fetutar?)la ilgili 39, köprücülerle ilgili 19, martoloslarla ilgili 15, kazaya kethüda tayini ile ilgili 14, bacdarlarla ilgili 13, tamircilerle ilgili 12, cemaata kethüda tayinleriyle ilgili 9, korucularla ilgili 8, vezzanlarla ilgili 7, derbendcilerle ilgili 6, ases başları ile ilgili 4, bekçi ve debbağlara satıcı tayinleri ile ilgili 3 ve binbaşı tayinine ait 2 adet indekslenmiş kavram tespit edilmiştir. Azillerle ilgili muamelere ait ise oldukça az kavram bulunmaktadır. Bunlar ise, değirmenci, dideban, dizdar, korucu, mahkeme katibi ve reis azillerine ait birer indekslenmiş kavram tespit edilmiştir.

Müteferrik Görevlilerle İlgili Hükümler bu bölümün yedinci başlığını oluşturmaktadır. Bu grupta 26 konu başlığı mevcut olup bu rakam muhtelif konulara ait toplam konuların % 2.5'ine tekabül etmektedir. Müteferrik görevlilerle ilgili hükümlere ait indekslenmiş kavram sayısı ise 70 tane olup toplam indekslenmiş kavram sayısının % 2'sini oluşturmaktadır.

Müteferrik görevlilerle ilgili hükümler içerisinde en büyük grubu 22 indekslenmiş kavram sayısı ile celeb taifesi oluşturmaktadır. Bunu sırasıyla at çeken taifesi ve yüzdecian taifeleri 7'şer, filorici taifesi 6, haymane ve ellician taifeleri ise 3'er kavram indeksiyle takip etmektedir.

Bu bölümün sekizinci başlığı *Müteferrik Konularda Tayinat ve Tedarikler* hakkındadır. Bu grupta 179 tane konu başlığı bulunmakta olup toplam konu sayısının % 18'ine karşılık gelmektedir. Bu konudaki indekslenmiş kavram sayısı 249 olup bu rakam muhtelif konulardaki indekslenmiş kavram sayısının % 8.5'ini teşkil etmektedir.

Müteferrik konularda tayinat ve tedarikler içerisinde sayıca en büyük grubu haraç vergisini merkeze getiren eflak ve boğdan voyvodaları ve adamlarına yapılan tayinatlar oluşturmaktadır. Boğdan voyvodası adamlarına otluk tayiniyle ilgili 4, odun ve arpa tedariklerine ait ise 3'er tane kavram indekslenmiştir. Eflak voyvodası adamlarına otluk tayiniyle ilgili 4, odun ve arpa tedariklerine ait ise 2'şer tane kavram indekslenmiştir. Bunları müteferrik konularda yapılan tedariklerle ilgili konu başlığı takip etmekte olup burada sandık, urgan, arpa, çadır, keçe, serraci keçe, zift, yelken bezi, esirlere bez ve peksimed, hac kafilisine deve, kazan, balmumu ve ahkâm-ı şerife hıfzı için sandık tedariklerine ait kavramlar indekslenmiştir.

Ticaret ve Alım Satımla İlgili Hükümler dokuzuncu başlığı oluşturmaktadır. Bu grupta 60 konu başlığı tespit edilmiştir. Ticaret ve alım satımla ilgili hükümlere ait konu sayısı toplam konu sayısının % 6'sını oluşturmaktadır. Ticaret ve alım satımla ilgili hükümlere ait indekslenmiş kavram sayısı ise 198 adettir. Bu rakam bu bölüme ait toplam indekslenmiş kavram sayısının % 6.3'üne tekabül etmektedir.

Ticaret ve alım satımla ilgili hükümler içerisinde en büyük grubu 58 kavram indeksiyle resm-i tapu ile arazi satışı oluşturmaktadır. Bunu diğer arazi satışları izlemekte olup hali ve muattal yerlerin satışıyla ilgili 14, mahlul emlakın satışı ise ilgili ise 4 adet kavram indekslenmiştir. XVI. yüzyılda Osmanlı Devleti'nde üretilen sanayi ürünlerinin ticareti de hükümlerde yer almakta olup burada kumaş, balmumu, akmişe,

deri ve susamla ilgili satışlara ait kavramlar indekslenmiştir. Bunların dışında tereke satışına ait 13 ve koyun satışına ait ise 6 indekslenmiş kavram mevcuttur. Maliye ahkâm defterlerinde dış ticaretle ilgili olarak Venedik'e buğday satışıyla ilgili 6 ve zahire satışlarıyla ilgili 5 kavram indekslenmiştir.

Bu bölüme ait onuncu başlık *İstanbul'la İlgili Hükümler* den oluşmaktadır. Bu grupta 17 konu başlığı mevcut olup toplam konu sayısının % 1.5'ini oluşturmaktadır. Bu grupta indekslenmiş kavram sayısı 52 olup bu bölümün toplam indekslenmiş kavram sayısının % 1.5'ini teşkil etmektedir.

İstanbul'la ilgili hükümlerde genellikle İstanbul'a çeşitli eyaletlerden gönderilen ihtiyaç maddelerine ait kavramlar indekslenmiş olup çil akçeye ait indekslenmiş kavram sayısı 12, güherçileye ait 8, bakıra ait 6, baruta ait 5, balabana ait 4, kurşun ve zaganos 3 ve üstübüye ait 2'dir.

İstanbul'la ilgili hükümlerden sonra *Müteferrik Tahrirler* on birinci başlığı oluşturmaktadır. Bu grupta 11 konu başlığı bulunmakta olup toplam konuların % 1'ini teşkil etmektedir. Müteferrik tahrirlerle ilgili 29 indekslenmiş kavram mevcut olup toplam indekslenmiş kavram sayısının % 1'ini oluşturmaktadır.

Müteferrik tahrirlerle ilgili hükümler içerisinde sayıca en büyük grubu 19 indekslenmiş kavramla nevyafte tahriri oluşturmaktadır. Bunu arazi, denkçi, dibekçi, köprücü, küreci, martolos, reaya ve vilayet tahrirlerine ait kavram indeksleri takip etmektedir.

Müteferrik tahrirlerden sonra *Müteferrik Emanet ve Nezaretler* bu bölümün onikinci başlığını oluşturmaktadır. Bu başlık altındaki konu sayısı 6 olup bu bölüme ait toplam konu sayısının % 0.5'ini teşkil etmektedir. Bu grupta indekslenmiş kavram sayısı ise 6 tane olup toplam indekslenmiş kavram sayısının % 0.1'ine tekabül etmektedir.

Müteferrik emanet ve nezaretlerle ilgili indekslenen kavram sayıca azdır. Bu grupta altı tane alt başlık mevcuttur. Bunlar ayakbacı, damga, ifraz, bimarhane ve minare emanet ve nezaretliğidir.

Bu bölümün on üçüncü başlığı *Müteferrik İşletmelerle* ilgilidir. Bu grupta 19 konu başlığı tespit edilmiş olup bu bölüme ait toplam konu sayısının % 2'sini oluşturmaktadır. Müteferrik işletmelere ait indekslenmiş kavram sayısı ise 21 tanedir.

Bu grupta yer alan indekslenmiş kavram sayısı bu bölüme ait hükümlerdeki toplam indekslenmiş kavram sayısının % 1'ine karşılık gelmektedir.

Müteferrik işletmelerle ilgili hükümlere ait alt başlıklar mumhane işletmeciliği, yağhane, boğası, kebe, sabun, sabunhane, serhane, sırhane işletmeleri ve damga karhaneleri şeklinde tespit edilmiştir. Bunlara ait indekslenmiş kavram sayıları oldukça azdır.

Müteferrik İşletmelerden sonra bu bölümün on dördüncü başlığını *Müteferrik Belgelerin Tecdidine ait Hükümler* oluşturmaktadır. Bu konuda 9 konu başlığı mevcut olup toplam konu başlığı sayısının % 1'ine tekabül etmektedir. Bu grupta indekslenmiş kavram sayısı 13 olup bu da toplam indekslenmiş kavram sayısının % 0.5'ini teşkil etmektedir.

Müteferrik belgelerin tecdidine ait hükümler içerisinde berat tecdidleri sayıca ilk sırayı almaktadır. Bunu hüküm, ahidname, mülkname ve temessük tecdidlerine ait indekslenmiş kavramlar takip etmektedir.

Muhtelif konulardaki hükümlere ait on beşinci başlık *Müteferrik Konularla İlgili Hükümlere* aittir. Bu grupta 241 konu başlığı mevcut olup toplam konu başlığı sayısının % 23'üne karşılık gelmektedir. Müteferrik konularla ilgili hükümlere ait indekslenmiş kavram sayısı 589 adettir. Bu rakam muhtelif konulara ait toplam indekslenmiş kavram sayısının % 19'unu oluşturmaktadır.

Müteferrik konularla ilgili hükümlere ait en büyük grubu 68 kavram indeksiyle salgın hastalıklar oluşturmaktadır. Bunu define bulanlara ait 35, zahire nakline ait 34, Kudüs-ı şerife ait 27, reis pişkeşine ait 23, kefillere ait 21, batan gemilerin mallarına ait 19, hac kafilelerine ait 11, Venedik'e ait 10, çeşitli yerlere su tevcihine ait 9, Pazar yeri ihdası ve cülus-ı hümayuna ait 7'şer, yasakname, bazarbaşı ve Hameyn-i Şerifeyn'e ait 6'şar, hali ve muattal köylerin şenletilmesi, göç ve şarap nakline ait 5'er, Hz. Hüseyin, Ebu's-suud, bazeistan, bazar ihdası, asayiş ve agatorluk hizmetine ait ise 3'er indekslenmiş kavram takip etmektedir.

Bu bölümün on altıncı ve son başlığını *Gayri Müslim Cemaatlere Ait Hükümler* oluşturmaktadır. XVI. Yüzyıl maliye ahkâm defterlerinde Osmanlı Devleti'nde yaşayan gayri müslimlerin dini, ekonomik ve sosyal hayatları ile ilgili hükümlerin yanı sıra gayri müslim tebadan alınan vergiler de yer almaktadır. Özellikle

din görevlileri ve dini müesseselerin sahip oldukları arazilerle ilgili konuları ihtiva eden hükümlere ait konu başlığı sayısı 51 gibi önemli bir miktara ulaşmakta olup toplam konu başlığı sayısının % 5'ini oluşturmaktadır. Gayri müslim cemaatlere ait hükümlerle ilgili indekslenmiş kavram sayısı 246 adettir. Bu da bu bölüme ait toplam indekslenmiş kavram sayısının %8'ine tekabül etmektedir.

Gayri Müslim cemaatlere ait hükümler içerisinde sayıca en önemli grubu cemaat reisleriyle ilgili hükümler oluşturmaktadır. Burada indekslenmiş madde sayısı bakımından patrik 30, metropolit 25, rahip 18, papas 10, keşiş 12, Aynaroz keşişleri 6 ve Aynaroz rahipleri 3 adet kavramla önemli bir grup oluşturmaktadır. Bu grubu gayri Müslim cemaatlere ait dini mekanlar takip etmektedir. Burada manastırlara ait 34 ve kiliselere ait 14 kavram indekslenmiştir. Kilise ve manastırlara yapılan tayin muameleleri bu başlığın önemli gruplarından birini oluşturmaktadır. Bu grupta metropolit tayini ile ilgili 6, metropolitlikle ilgili 3 ve metropolit beratlarının tecdidine ait 4 kavram indekslenmiştir. Bu başlığın son grubunu ise kilise arazi ve vakıflarına ait alt başlıklar oluşturmaktadır. Burada sırasıyla kilise vakıflarına ait 8, manastır vakıflarına ait 2, kilise arazilerine ait 7 ve manastır arazilerine ait ise 4 kavram indekslenmiştir.

Sonuç olarak Tablo 23'te görüldüğü üzere muhtelif konularda en kapsamlı konuyu 241 konu başlığı ve 589 indekslenmiş kavram sayısı ile *Müteferrik Konularla İlgili Hükümler* oluşturmaktadır. En az konuyu ise 6 konu başlığı altında 6 adet indekslenmiş kavram sayısı ile *Müteferrik Emanet ve Nezaretler* adlı başlık oluşturmaktadır.

SONUÇ

XVI. yüzyıl Osmanlı defterdarlık teşkilatının doğuşu ve gelişimi ile bu yüzyıla ait maliye ahkâm defterlerinin incelendiği bu tezde birinci bölüm defterdarlığın teşkilat tarihine tahsis edilmiş olup burada bugüne kadar yapılan çalışmalardan farklı olarak, Fatih Kanunnamesi'nden başlayıp XVI. yüzyılın sonlarına kadar uzanan bir dönemdeki arşiv belgeleri ve muhtelif muhasebe defterleri kullanılarak defterdarlık teşkilatının kronolojik gelişim seyri tespit edilmiştir. Öncelikle mevcut literatürün değerlendirilmesi yapılmış ve yeni belgelerle defterdarlık teşkilatının XVI. yüzyıldaki kurumsal gelişimi ve faaliyetleri ortaya konulmuştur.

Tez çalışmamızın ikinci bölümünde Başbakanlık Osmanlı Arşivi'ndeki defter serileri taranmış ve XVI. yüzyıla ait 12 adet maliye ahkâm defteri tespit edilmiştir. Maliye ahkâm defter serisinin incelenmesi sonucunda hüküm, berat, tezkire, sebeb-i tahrir hükmü, sebeb-i tahrir beratı, adet ve kanun hükümleri ve hüccet olmak üzere yedi farklı belge türü belirlenmiştir. Bu belge türlerinin diplomatik özellikleri de bu bölümde ayrıntılı olarak incelenmiştir.

Tezin üçüncü bölümünde ise maliye ahkâm defterlerinde yer alan mali hükümlerin muhteva analizleri yapılmıştır. İlk aşamada maliye ahkâm defterlerindeki belgelerin özetleri çıkarılmış ve her belgenin türü tespit edilerek bunlara numara verilmiştir. Özetleri çıkarılan belgelerdeki kavramlar listelenerek bir kavram indeksi oluşturulmuştur. Defterlerin incelenmesi sonucunda 8524 sayfada 19804 hüküm tespit edilmiş ve bu hükümler özetlenerek 4944 konu başlığı altında sınıflandırılmıştır. Özetlerdeki kavramlar da ayrıca indekslenmiş ve burada da 36364 kavram tespit edilmiştir. Tezin bu son bölümü gerek hüküm özetleriyle gerekse indekslenen kavramlarla, maliye ahkâm defterleri için bir rehber çalışma olarak da düzenlenmiştir. Ayrıca özetlenen 19804 hüküm bir CD'de toplanarak teze eklenmiştir.

KAYNAKÇA

I. ARŞİV BELGELERİ

A.DVN.ŞKT Bâb-ı Âsafi Şikâyet Defterleri

No: 979

D.BŞM Devâir-i Baş Muhâsebe

No: 182/A, 199/A, 201

D.EVM Devâir-i Evâmir-i Maliye

No: 26278

İE.DH İbnü'l-Emin Dahiliye Defterleri

No: 20

K Ruus Kamil Kepeci Ruus Defterleri

No: 208, 209, 211, 216, 218, 224, 227, 230, 237, 238, 242

KK Ahkâm Kamil Kepeci Ahkâm Defterleri

No: 61, 62, 63, 67, 1764, 1765, 1769, 1770, 1771, 1864, 1866, 1869, 2275, 2296, 2468, 2473, 2478, 2677, 2796, 6593, 7514

MAD Maliyeden Müdevver Defterleri

No: 160, 233, 559, 2472, 2475, 2737, 2745, 2748, 2775, 2810, 2836, 2911, 2931, 3457, 6269, 6415, 6547, 6565, 7028, 7118, 7528, 7534, 8477, 8488, 9824, 9828, 9838, 9851, 9856, 17888, 17893, 19322

MM Mühimme Defterleri

No: 2, 4, 8, 41

Muallim Cevdet

No: 071 İn'âmât Defteri

Tahvil

No: 1

TKS / E Topkapı Sarayı Arşivi

No: 5475

II. NEŞREDİLMİŞ BELGELER, MÜNŞEAT MECMUALARI VE KANUNNAMELER

AHMET REFİK, *Friedrich Kraelitz: Osmanische Urkunden in Türkischer Sprache aus der Zweiten Hälfte des 15. Jahrhunderts*, Wien, Buchhändler der Akademi'e der Wissenschaften. 1922 (Kitap tanıtımı) *TTEM*, XIV/2 (1340), s. 121-124.

AKGÜNDÜZ, Ahmet, *Osmanlı Kanunnameleri ve Hukuki Tahlilleri*, Fey Vakfı, İstanbul, 1992-1994.

EMECEN, Feridun-ŞAHİN, İlhan, *Osmanlılarda Divan Bürokrasi Ahkâm-II. Bayezid Dönemine Ait 906/1501 Tarihli Ahkâm Defteri*, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, İstanbul, 1994.

FERİDUN AHMED BEY, *Münşeâtü's-Selâtin*, 2 c., İstanbul, 1274-75.

Kanunname-i Al-i Osman, İstanbul 1330. Yeni harfli neşri: Abdülkadir Özcan, "Fatih'in Teşkilat Kanunnamesi ve Nizam-ı Alem İçin Kardeş Katli Meselesi", *Tarih Dergisi*, sayı 33 (1980-1981), s. 7-56.

KRAELITZ, Friedrich V., "Osmanische Urkunden in Türkischer Sprache aus der zweiten Hälfte des 15. Jahrhunderts", *Sitzungsberichte der Academi'e der Wissenschaften*, 197. band, Wien, 1921.

TEVKİÂ ABDURRAHMAN PAŞA, *Osmanlı Kanunnameleri, Milli Tetebbular Mecmuası*, İstanbul Matbaa-i Amire, 1331, s. 497-544.

III. KAYNAK ESERLER VE ARAŞTIRMALAR

ABDURRAHMAN ŞEREF, "Evrâk-ı Atîka ve Vesâik-i Târihiyemiz", *TOEM* I/1 (1328), 9-19.

AÇIKGÖZ, Mustafa, *II. Bayezid devri in'amat defteri: Muharrem-Zi'l-hicce 910/Haziran Mayıs 1504-1505*. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İslam Tarihi ve Sanatları Anabilim Dalı, Türk-İslam Sanatları Tarihi Bilim Dalı. İstanbul, 1996.

AFYONCU, Erhan – AHISKALI, Recep, "Kâtip", *DİA*, XXIV, İstanbul, 2001, s. 52-54.

- , *Osmanlı Devlet Teşkilatında Defterhâne-i Amire*, Basılmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul, 1997.
- AKDAĞ, Mustafa, *Türkiyenin İktisadi ve İçtimai Tarihi 2*, (1453-1559), Barış, Ankara, 1999.
- AKTAŞ, Necati - HALAÇOĞLU, Yusuf, “Başbakanlık Osmanlı Arşivi”, *DİA*, c.2, İstanbul, 1991, s. 122-126.
- AYDIN, Bilgin, *Osmanlı Bürokrasisinde Divan-ı Hümayun Defter Formlarının Ortaya Çıkışı ve Gelişimi (XV-XVI. Yüzyıl)* Basılmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Bilgi ve Belge Yönetimi Anabilim Dalı, İstanbul, 2003.
- BALTACI, Cahit, “Kadıasker Ruznamçelerinin Tarihi ve Kültürel Ehemmiyeti”, *İslam Medeniyeti Mecmuası*, c. IV/I, İstanbul, 1979, s. 55-100.
- BARKAN, Ömer Lütfi, “954-955 (1547-1548) Mali Yılına âit bir Osmanlı Bütçesi”, *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, XIX/1-4(1957-1958), s. 219-276.
- , “H. 974-975/(M 1567-1568) Mali Yılına âit bir Osmanlı Bütçesi”, *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, XIX/1-4(1957-1958), 277-332.
- , “İstanbul Saraylarına Ait Muhasebe Defterleri”, *Belgeler*, c. IX, Türk Tarih Kurumu, Ankara, 1979. s. 1-380.
- , *Osmanlı Devleti’nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi Tetkikler – Makaleler*, 2 c., İstanbul Üniversitesi, İstanbul, 2000.
- , “H. 933-934 (M. 1527-1528) Mali Yılına ait Bir Bütçe Örneği”, *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, XV (1953-1954), s. 251-317.
- , *Türkiye’de Toprak Meselesi*, Gözlem, İstanbul, 1980.
- , *XV- XVI. Asırlarda Osmanlı İmparatorluğunda Zirai Ekonominin Hukuki ve Mali Esasları: Kanunlar*, c. I, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi, İstanbul, 2001.
- Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi*, haz: Yusuf İhsan Genç, Osman Yıldırım, Nazım Yılmaz vd., Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, Ankara, 1992.
- BOSTAN, İdris, “Kuyûd-ı Mühimmât Defterlerinin Osmanlı Teşkilat Tarihi Bakımından Önemi”, *Osmanlı Türk-Diplomatiği Semineri (30-31 Mayıs 1994, İstanbul)*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, İstanbul, 1995.

- BÜLBÜL, Yaşar, “Klasik Dönem Osmanlı Muhasebe Sistemi”, *Divan Dergisi*, c. I, İstanbul, 1999, s. 151-182.
- , *Osmanlı Devleti’nin Muhasebe Sistemi: 1300-1600*, Basılmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Ortadoğu ve İslam Ülkeleri Enstitüsü, İktisat Anabilim Dalı, İstanbul, 2000.
- ÇAKIR, Baki, *Osmanlı Mukataa Sistemi (XVI-XVIII. Yüzyıl)*, Kitabevi, İstanbul, 2003.
- ÇETİN, Atilla, *Başbakanlık Arşivi Kılavuzu*, Enderun, İstanbul, 1979.
- DAĞLI, Yücel- Cumhure Üçer, *Tarih Çevirme Kılavuzu*, Türk Tarih Kurumu, Ankara, 1997.
- D’OHSSON, M., *Tableau general de L’Empire Ottoman*, Firmin Didot Freres Editeurs, Paris, 1824.
- DARLİNG, Linda T., “Ottoman Salary Registers as a Source for Economic and Social History”, *The Turkish Studies Association Bulletin* 14 (1990), s. 13-33.
- , *Revenue-Raising and Legitimacy (Tax Collection and Finance Administration in the Ottoman Empire 1560-1660)*, E.J.Brill, Leiden, 1996.
- EMECEN, Feridun - ŞAHİN, İlhan, *Osmanlılarda Divan Bürokrasi Ahkâm-II. Bayezid Dönemine Ait 906/1501 Tarihli Ahkâm Defteri*, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, İstanbul, 1994.
- EMECEN, Feridun, “Baş Muhasebe Kalemî”, *DİA*, c. 5, İstanbul, 1991, s. 133-135.
- , “Başmukataa Kalemî”, *DİA*, c.5, İstanbul, 1991, s. 135.
- ERÜNSAL, İsmail, “Kanuni Sultan Süleyman Devrine Ait Bir İn’amat Defteri”, *Osmanlı Araştırmaları*, IV (1984). s. 1-17.
- , “Türk Edebiyatı Tarihinin Arşiv Kaynakları I, II. Bâyezid Devrine Ait Bir İn’âmât Defteri”, *Tarih Enstitüsü Dergisi*, X-XI. İstanbul, 1981. s. 303-342.
- FLEİSCHER, Cornell H., *Tarihçi Mustafa Ali. Bir Osmanlı Aydın ve Bürokrati*, çev. Ayla Ortaç, Tarih Vakfı, Yurt, İstanbul, 1996.
- , “Preliminaries to the Study of the Ottoman Bureacracy”, *Journal of Turkish Studies*, X (1986).s. 135-141.
- GENÇ, Mehmet *Osmanlı İmparatorluğunda Devlet ve Ekonomi*, Ötüken, İstanbul, 2000.
- , “İltizam”, *DİA*, c. 22, İstanbul, 2000, s.154-158.
- GÖYÜNÇ, Nejat, “XVI. Yüzyılda Ruus ve Önemi”, *Tarih Dergisi*, XVII/22, (1967), s. 17-34.

- , “Osmanlı Devleti’nde Taşra Teşkilatı”, *Osmanlı*, c. 6, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, 1999, s. 77-88.
- , “Tarih Başlıklı Muhasebe Defterleri”, *Osmanlı Araştırmaları*, 10, (1990), s. 1-37.
- HALAÇOĞLU, Yusuf, *XIV-XVII. Yüzyıllarda Osmanlılarda Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı*, Türk Tarih Kurumu, Ankara, 1995.
- HAMMER, Purgstall Von, “XIII. Asırda Osmanlı İmparatorluğu’nda Devlet Teşkilatı ve Bâb-ı Âli”, terc. Halit İlteber, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, VII/1-4, İstanbul, 1941, s. 565-586.
- , *Histoire de L’Empire Ottoman*, I-XVIII, Bellizard, Paris 1830-1843.
- HEYD, Uriel, *Ottoman Documents on Palestine, 1552-1615*, Oxford University, London, 1960.
- İNALCIK, Halil, “Osmanlı Hukukuna Giriş: Örfi-Sultani Hukuk ve Fatih’in Kanunları”, *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, XIII (1958), s. 102-126.
- , *The Ottoman Empire in the Classical Age 1300-1600*, Wiendenfeld and Nicolson, London, 1973.
- , *Osmanlı İmparatorluğunun Ekonomik ve Sosyal Tarihi*, I (1300-1600), çev. Halil Berktaş, Eren, İstanbul, 2000.
- KÖPRÜLÜ, M. Fuat, “Bizans Müesseselerinin Osmanlı Müesseselerine Tesiri Hakkında Bazı Mülâhazalar”, *Türk Hukuk ve İktisat Tarihi Mecmuası I*, (1939), s. 165-312.
- KRAELITZ, F.V., “İlk Osmanlı Padişahlarının İsdar Etmiş Oldukları Bazı Beratlar”, *TOEM*, V/30, İstanbul 1333, s. 242-245.
- KÜTÜKOĞLU, Mübahat, “Defterdar”, *DİA*, c. 9, İstanbul, 1994, s. 94 - 96.
- , “Mühimme Defterlerindeki Muamele Kayıtları Üzerine” *Tarih Boyunca Paleografya ve Diplmatik Semineri, Bildiriler*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, İstanbul, 1988, s. 95-112
- , *Osmanlı Belgelerinin Dili*, Kubbealtı, İstanbul, 1994.
- , “Osmanlı İktisadi Yapısı”, *Osmanlı Devleti ve Medeniyeti Tarihi*, c.1, İrcica, İstanbul, 1994. s. 511-650.

- LEWİS, Bernard, “Daftardar”, *Encyclopaedia of Islam*, New Edition, Leiden E. J. Brill, 1965, c. II.
- LYBER, Albert Howe, *Kanuni Sultan Süleyman Devrinde Osmanlı İmparatorluğu’nun Yönetimi*, çev. Seçkin Cılızoğlu, Süreç, İstanbul, 1987.
- MAYER, Hans George, *Das Osmanischen Registerburc der Beschwerden -Şikâyet Defteri- von Jahre 1675*, Wien, 1984.
- MUMCU, Ahmet, *Divan-ı Hümayun*, Birey ve Toplum, 2. bs., Ankara, 1986.
- OĞUZ, Mustafa, *Huccetlerin Diplomatik Yönden Tahlili (XVII. Yüzyıl)*, Marmara Üniversitesi, Yeniçağ Tarihi Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 1988.
- ORUÇ BEY, *Tevarih-i Al-i Osman*, neşr. F. Babinger, Hannover, 1925.
- ÖZVAR, Erol, *XVII. Yüzyılda Osmanlı Taşra Maliyesinde Değişim: Rum Hazine Defterdarlığından Tokat Voyvodalığına Geçiş*, Basılmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat Anabilim Dalı, İstanbul, 1998.
- , “XVII. Yüzyılda Osmanlı Taşra Maliyesinde Değişim: Rum Eyaletinde Hazine Defterdarlığından Tokat Voyvodalığına Geçiş”, *XIII. Türk Tarih Kongresi Ankara, 4-8 Ekim 1999, Kongreye Sunulan Bildiriler*, c. III, kısım. III, Ankara, 2002. s. 1505-1634.
- PAKALIN, Mehmed Zeki, *Maliye Teşkilatı Tarihi (1442-1930)*, c.1, Maliye Bakanlığı Tetkik Kurulu, Ankara, 1977.
- , “Teşkilat-ı Atika’da Defterdar”, *TTEM*, 16/93 (1926), s. 234-244.
- , *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, c.I-III, M.E.B, İstanbul, 1993.
- SAHİLLİOĞLU, Halil, “Ahkâm Defteri”, *DİA*, c. 2, İstanbul, 1990, s. 40-46.
- , “1524-1525 Osmanlı Bütçesi”, Ord. Prof. Ömer Lütfi Barkan’a Armağan, *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 4/1-4 (1985), s. 415-446.
- , *Topkapı Sarayı Arşivi, H.951-952 Tarihli ve E-12321 Numaralı Mühime Defteri*, İrcica, İstanbul, 2002.
- SCHWARZ, Klaus, “Eine Herrscherurkunde Sultan Murad II. Für Des Wesir Fazlullah”, *Journal of Turkish Studies*, c. 5, Cambridge, 1983. s. 45-57.
- SELANİKİ MUSTAFA Efendi, *Tarih-i Selaniki*, haz. Mehmed İpşirli, 2 c., İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, İstanbul, 1989.

- SERTOĞLU, Mithat, “Defterhâne”, *Osmanlı Tarih Lugatı*, Enderun, İstanbul, 1986.
- TABAKOĞLU, Ahmet, *Gerileme Dönemine Girerken Osmanlı Maliyesi*, Dergah, İstanbul, 1985.
- , *Türk İktisat Tarihi*, Dergah, 5. bs. İstanbul, 2000.
- TOĞAN, Zeki Velidi, “Moğollar devrinde Anadolu’nun iktisadi vaziyeti”, *Türk Hukuk ve İktisat Tarihi Mecmuası I*, (1939).
- , *Umumi Türk Tarihine Giriş*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, İstanbul, 1981.
- , *Tarihte Usul*, Enderun, 4. bs., İstanbul, 1985.
- TURSUN BEY, *Târîh-i Ebü’l-Feth*, haz. Mertol Tulum, Baha, İstanbul, 1977.
- UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı, *Osmanlı Devletinin Merkez ve Bahriye Teşkilatı*, 3.bs., Ankara, 1988.
- , *Osmanlı Tarihi, I*, Türk Tarih Kurumu, Ankara, 1988.
- , “Osmanlı Devleti Maliyesinin Kuruluşu ve Osmanlı Devleti İç Hazinesi, *Belleten*, XLII/165, Ankara, 1978, s. 67-93.
- YINANÇ, Mükrimin Halil, “Feridun Bey Münşe’atı”, *TOEM*, XI-XIII/77 (1339), s. 161-168; XIV/78 (1340), s. 37-46; XIV/79, (1340), s. 95-104; XIV/81, (1340), s. 216-226.

EKLER

EK 1

Maliye Ahkâm Defterleri İndeksinin Konu Başlıkları Listesi ve İndekslenmiş Madde Sayıları

A-MUKATAA VE İLTİZAMLAR	Konu Başlıkları	İndekslenmiş Madde Sayısı
I- Mukataa Türleri	274	5507
II- Mukataa İşlemleriyle İlgili Hükümler	84	2321
III-İltizam İşlemleriyle İlgili Hükümler	96	178
IV-Has Mukataalarla İlgili Hükümler	48	158
V-Dalyanlarla İlgili Hükümler	28	58
VI-Darbhanelerle İlgili Hükümler	61	157
VII-İskele Mukataaları İle İlgili Hükümler	35	78
VIII-Gümrüklerle İlgili Hükümler	7	81
IX-Kapanlarla İlgili Hükümler	29	91
X-Mevkufatla İlgili Hükümler	42	320
XI-Beytü'l-Malle İlgili Hükümler	24	715
XII-Harir (İpekle) İlgili Hükümler	13	85
XIII-Kendirle İlgili Hükümler	37	94
XIV-Çeltiklerle İlgili Hükümler	49	378
XV-İhtisabla İlgili Hükümler	11	16
XVI-Muhtesiblerle İlgili Hükümler	6	15
XVII- Mukataa İşletmelerindeki Personelle İlgili Hükümler		
a-Amillerle İlgili Hükümler	19	451
b-Eminlerle İlgili Hükümler	21	884
c- Nazırlarla İlgili Hükümler	35	182
d-Katiblerle İlgili Hükümler	27	197
e- Mültezimlerle İlgili Hükümler	16	685
f- Müfettişlerle İlgili Hükümler	10	52
g-Mübaşirlerle İlgili Hükümler	14	74
B-İDARİ VE ASKERİ SINIFLARA DAİR HÜKÜMLER		
a-Has Zeamet ve Timarla İlgili Hükümler	35	508
b-Sancakbeğleri ve Subaşılar İle İlgili Hükümler	20	39
c-Sipahilerle İlgili Hükümler	39	184
d-Yeniçerilerle İlgili Hükümler	53	103

e-Yörüklerle İlgili Hükümler	20	60
f-Yaya ve Müsellemlerle İlgili Hükümler	46	125
g-Voynuklarla İlgili Hükümler	23	65
h-Eşer ve Eşkincilerle İlgili Hükümler	16	26
ı-Piyadelerle İlgili Hükümler	38	90
i-Kalelerle İlgili Hükümler	235	890
j-Maliye Katibleri İle İlgili Hükümler	18	51
k-Kinezlerle İlgili Hükümler	6	172
l-Piremikürlerle İlgili Hükümler	4	147
m-Mevacib ve Ulufelerle İlgili Hükümler	80	553
n-Acemi Oğlanlarla İlgili Hükümler	14	27
C-RÜSUMLARLA İLGİLİ HÜKÜMLER		
a-Adet-i Ağnamla İlgili Hükümler	14	661
b-Avarızla İlgili Hükümler	40	907
c-Cizye İle İlgili Hükümler	26	278
d-Haraçla İlgili Hükümler	21	1268
e-İспенçe ile İlgili Hükümler	7	19
f-Pencikle İlgili Hükümler	16	51
g-Yave Haracı İle İlgili Hükümler	27	204
h-Mal-ı Miri İle İlgili Hükümler	26	77
ı-Hizmet ve Özel Statü Dolayısıyla Vergi ve Tekaliflerden Muafiyetlik	236	1484
i-Tekalif-i Örfiyelerle İlgili Hükümler	26	38
j-Çinganelerle İlgili Hükümler	48	343
k-Muhtelif Vergi Türleri İle İlgili Hükümler	275	5116
D-SARAY VE ASKERİ TEŞKİLATLA İLGİLİ HÜKÜMLER		
a-Kiler-i Amire İlgili Hükümler	68	145
b-Anbar-ı Amire İle İlgili Hükümler	53	81
c-Cebhane-i Amire İle İlgili Hükümler	61	119
d-Mahzen-i Amire İle İlgili Hükümler	14	18
e-Otak-ı Hümayunla İlgili Hükümler	15	21

f-Tersaneler ve Tersane-i Amire İle İlgili Hükümler	64	165
g-Havass-ı Hümayunla İlgili Hükümler	13	31
h-Saraylar ve Saray-ı Amire İle İlgili Hükümler	46	187
ı-Fırın-ı Amire İle İlgili Hükümler	13	31
i-Istabl-ı Amire İle İlgili Hükümler	47	111
j-Hazine-i Amire İle İlgili Hükümler	67	879
k-Helvahane-i Amire İle İlgili Hükümler	14	16
l-Tophane-i Amire İle İlgili Hükümler	47	69
m-Matbah-ı Amire İle İlgili Hükümler	30	63
n-Ordu-yı Hümayunla İlgili Hükümler	42	112
o-Donanma-yı Hümayun ve Gemilerle İlgili Hükümler	176	601
ö-Atmaca, Doğan, Şahin ve Atmacacılar, Doğancılar ve Şahincilerle İlgili Hükümler	88	399
p-Büyük ve Küçük Mîrahurla İlgili Hükümler	6	166
r-Arslanhane'deki Hayvanlar ve Tayinatlar	12	16
E-MADEN İŞLETMELERİYLE İLGİLİ HÜKÜMLER		
a-Madenlerle İlgili Hükümler	116	375
b-Memlehalarla İlgili Hükümler	55	579
c-Barutlarla İlgili Hükümler	42	105
d-Güherçilelerle İlgili Hükümler	44	324
e-Şablarla İlgili Hükümler	15	74
F-VAKIFLARLA İLGİLİ HÜKÜMLER		
a-Vakıflarla İlgili Hükümler	271	2002
b-İmaretle İlgili Hükümler	46	62
c-Cami ve Mescidlerle İlgili Hükümler	44	215
G-MUHTELİF		
a-İmar ve İnşalarla İlgili Hükümler	64	151
b-Tamirlerle İlgili Hükümler	63	322
c-Teftişlerle İlgili Hükümler	52	129

d-İhtilaflı Hususlarla İlgili Hükümler	6	192
e-Müteferrik Konularda Davalar ve Hukuki Sorunlar	69	476
f-Müteferrik Tayinler ve Aziller	155	379
g-Müteferrik Görevlilerle İlgili Hükümler	26	70
h-Müteferrik Konularda Tayinat ve Tedarikler	189	261
ı-Ticaret ve Alım Satımla İlgili Hükümler	61	198
i-İstanbul İle İlgili Hükümler	17	52
j-Müteferrik Tahrirler	11	29
k-Müteferrik Emanet ve Nezaretler	6	6
l-Müteferrik İşletmeler	20	22
m-Müteferrik Belgelerin Tecdidi	9	13
n-Müteferrik Konularla İlgili Hükümler	241	589
o- Gayri Müslim Cemaatlere Ait Hükümler	51	246
Toplam	4944	36364

EK 2

XVI. YÜZYIL MALİYE AHKÂM DEFTERLERİ İNDEKSİ

İNDEKSLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR

Bu kavram indeksi, Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde XVI. yüzyıla ait maliye ahkâm defterlerinde geçen kavramların indekslenmesiyle oluşturulmuştur. Bunun için önce defterlerde yer alan 19804 hükme sıra numarası verilmiş sonra da bu hükümler özetlenmiştir. Daha sonra özetlenen hükümler, bilgisayar ortamına aktarılarak sıra numarası, muhteva, sayfa numarası, hüküm numarası ve belge türleri şeklinde başlıkların bulunduğu bir tabloya yerleştirilmiştir. Bu işlem on iki defter için de ayrı ayrı yapılmış böylece her bir defterdeki hüküm ve sayfa sayıları tespit edilmiştir.

Bundan sonra hükümler konularına göre tasnif edilerek “ana” ve “alt başlıklar” oluşturuldu. Bazı hükümler birden fazla konuyu ihtiva ettiği için hükmün ihtiva ettiği bütün kavram ve anahtar kelimelere atıflar yapılarak, hazırlanan konu başlıkları listesinin aynı zamanda defterlerin bir indeksi şeklinde düzenlenmesine çalışıldı. Neticede 4944 konu başlığı altında 36364 kavram indekslenmiş oldu. Düzenlenen konu başlıkları listesinde alt başlıklar, kendi içinde alfabetik olarak gösterildi.

İndekste atıf yapılan defterlerin numaraları koyu rakamlı olarak gösterilmiştir. Bundan sonra araya (/) işareti konularak hüküm numaraları verilmiştir. Araştırmacılar kavram indeksinde atıf yapılan hükümlerin orijinallerine ulaşmak istediklerinde önce indeksteki hüküm numarasını tespit etmeli daha sonra CD üzerinde defter ve hüküm numarasını bulmalıdırlar. CD'deki hüküm özetlerinin karşısında yer alan sayfa numarasıyla da defterdeki orijinal hükmün bulunduğu sayfaya ulaşılabilir.

A-MUKATAA VE İLTİZAMLAR

I- Mukataa Türleri

Adet-i Ağnam Mukataaları **61/** 64, 69, 62, 195, 250, 254, 277, 369, 378, 468, 517, 579, 582, 618, 665, 704, 719, 794, 807, 871, 913, 1011, 1066, 1073, 1089; **20/** 20, 34, 46, 48, 107, 114, 167, 226, 233; **19322/** 47; **62/** 400, 422, 703, 906, 909, 1374, 1477; **63/** 31, 1050, 1204, 1330; **2775/** 21, 2410; **26278/** 448; **67/** 1028, 2521; **7534/** 1386, 1387, 1908; **41/** 251, 564, 771, 793, 823, 829, 876, 937

Alaiye Mukataaları; **41/** 349, 912,

Anadolu Çingane Mukataaları; **63/** 18

Ankara Mukataaları; **41/** 227

Asiyab Mukataaları; **233/** 66

At Gemileri Rusumu Mukataaları; **61/** 219

Atbazarı Mukataaları **61/** 112; **20/** 18; **19322/** 37; **62/** 445, 653; **63/** 343, 415; **41/** 67

Atmacacı Mukataaları **2775/** 1388, 1637

Atmacacıların Cürm-ı Cinayet Mukataaları; **67/** 2805

Atmacacıların Resm-i Arusaneleri Mukataaları; **67/**2805

Ayakbacı Mukataaları; **61/** 256; **19322/** 11, 13; **63/** 366, 388, 395, 1501; **2775/** 3117

Azadegan Mukataaları; **63/** 426; **41/** 34, 983, 1030

Bac Mukataaları; **61/** 456, 795; **62/** 262, 273; **26278/** 82; **2775/** 20, 3378; **67/** 3206

Bac-ı Bahar Mukataaları; **2775/** 2487, 2702

Bac-ı Bazar Mukataaları; **62/** 376, 590, 613, 1000, 1453; **63/** 886, 1067; **233/** 66; **2775/** 801; **7534/** 1971, 2500, 3223, 4723; **41/** 307, 369, 499, 628, 719, 881

Bac-ı Damga Resmi Mukataaları; **26278/** 26

Bac-ı Hamr Mukataaları; **7534/** 2002, 2094, 2095, 2190, 2274, 2408

Bac-ı Kil Mukataaları; **41/** 56, 310, 317, 338, 367, 461, 824,

Bac-ı Miyah Mukataaları; **62/** 23

Bac-ı Sipah Mukataaları; **61/** 911; **67/** 2118

Bac-ı Ubur Mukataaları; **7534/** 2146, 2165, 2289

Bac-ı Usera Mukataaları; **67/** 4188

Bac-ı Uyur Mukataaları; **26278/** 33; **67/** 387

Bad-ı Heva Mukataaları; **61/** 163, 273, 378, 434, 577, 793; **20/** 17, 78; , **62/** 400; **63/** 281, 293, 518, 569, 607, 627, 648, 1238, 1388 **2775/** 21, 131, 640, 685, 737, 1155, 1499, 1912, 2410, 2539, 3043, 3068, 3338; **26278/** 448; **67/** 424, 178, 1028, 2289, 4048, 4537; **7534/** 817, 859, 889, 1386, 1387, 1404, 1517, 1908, 2555, 2640, 2873, 2919, 4387, 5016; **41/** 121, 251, 282, 286, 307, 317, 338, 366, 402, 543, 716, 720, 793, 823, 829, 859

Bağat Mukataaları; **62/** 397

Bal Kapanı Mukataaları; **67/** 4276

Balık Saydı Mukataaları; **67/** 3062

Balıkhane Mukataaları, **61/** 748, 983, 1008; **67/** 1028; **7534/** 2866

Barut-ı Siyah Mukataaları; **2775/** 2474, 2584, 2971; **67/** 2275; **7534/** 248

Başhane Mukataaları; **2775/** 1131

Baştina Mukataaları; **20/** 43

Baştina Resmi Tapuları Mukataaları; **20/** 38

Bennak Resmi Mukataaları; **26278/** 448

Beytü'l-Mal Mukataaları; **61/**16, 28, 46, 57, 73, 88, 128, 132, 202, 218, 258, 273, 306, 319, 320, 333, 368, 371, 381, 383, 403, 417, 433, 491, 483, 530, 531, 548, 696, 697, 698, 717, 733, 743, 744, 745, 995; **20/** 3, 17, 32, 50, 55, 56, 86, 141, 175, 190, 259; **62/** 15, 19, 23, 32, 36, 52, 54, 81, 90, 109, 147, 163, 171, 174, 186, 192, 205, 243, 247, 259, 260, 263, 277, 300, 337, 343, 372, 395, 398, 429, 447, 466, 479, 483, 506, 588, 590, 592, 603, 607, 615, 616, 619, 694, 644, 668, 688, 697, 710, 756, 760, 764, 774, 802, 807, 824, 842, 845, 846, 852, 880, 904, 913, 916, 958, 985, 1046, 1111, 1132, 1141, 1154, 1159, 1168, 1174, 1194, 1203, 1206, 1228, 1237, 1241, 1254, 1270, 1272, 1312, 1314, 1317, 1373, 1392, 1430, 1432, 1452, 1472, 1473, 1475, 1488, 1506, 1514, 1515, 1518, 1520, 1521, 1529, 1536, 1544, 1548, 1582, 1586, 1593, 1597, 1602, 1617; **63/** 124, 203, 204, 206, 229, 249, 272, 293, 295, 338, 362, 403, 413, 426, 506, 605, 627, 694, 718, 719, 779, 780, 782, 911, 915, 931, 1097, 1144, 1182, 1218, 1230, 1251, 1311, 1359, 1392, 1439, 1488; **979/** 13; **67/** 129, 175, 551, 615, 626, 640, 917, 1028, 1167, 1265, 1398, 1444, 2150, 2596, 2657, 2855, 2977, 2993, 2998, 3038, 3039, 3312, 3263, 3321, 3655, 3753, 3849, 3919, 3947, 4226, 4250, 4268, 4390; **233/** 16, 17, 20, 27, 28, 29, 45, 46, 58, 66; **2775/** 20, 202, 253, 350, 396, 464, 892, 976, 1296, 1341, 1353, 1391, 1498, 1499, 1537, 1624, 1749, 1931, 2022, 2129, 2151, 2172, 2405, 2507, 2539, 2822, 3333, 3378, 3533, 3795, 4015, 4028, 4053, 4054; **26278/** 89, 347, 374, 562; **7534/** 60, 197, 605, 718, 817, 859, 1681, 1787, 1864, 1880, 1970, 2199, 2430, 2567, 3091, 3232, 3429, 3430, 3517, 3518, 3519, 3700, 4173, 4324, 4387, 4630, 4671, 4762, 5016; **41/** 55, 242, 309, 543, 564, 601, 612, 624, 635, 687, 750, 771, 859, 905, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974,

Birecik Mukataaları; **26278/** 68, 165

Boğası Mukataaları; **26278/** 652

Boyabat Mukataaları; **41/** 922, 933

Boyahane Mukataaları; **63/** 1468; **2775/** 837, 1756; **41/** 483, 490, 678, 681, 802

Boz Ulus Mukataaları; **2775/** 248, 298, 300, 822, 1006, 1764; **67/** 32328

Bursa Damga ve Akmişe Mukataaları; **63/** 1458

Bursa Mizan Mukataaları; **63/** 1283

Bursa Mukataaları; **41/** 271

Celeb Mukataaları; **7534/** 2289

Cendere Mukataaları; **41/** 101, 490, 592, 678, 681, 802, 859

Cibayet Mukataaları; **67/** 1787

Cizye Mukataaları; **62/** 192, 1411; **63/** 554, 915; **67/** 392, **7534/** 1880, 2199; **41/** 193, 213, 433, 1030

Cizye-i Gebran Mukataaları; **2775/** 20, 202, 1341, 2172

Cizye-i Kıbtiyan Mukataaları; **41/** 34

Cürm-ı Cinayet Mukataaları; **61/** 434; **20/** 78; **63/** 44,413; **2775/** 1498, 1499, 1912, 2539; **67/** 65, 424, 2289, 4048, 4537; **7534/** 718, 817, 3079, 4387; **41/** 282, 402, 628

Çeltik Mukataaları; **61/** 23, 27, 37, 103, 172, 173, 181, 308, 310, 313, 361, 381, 469, 520, 546, 578, 599, 638, 640, 648, 703, 846, 858, 901, 939, 943, 949, 996, 998, 1013, 1034, 1054, 1077, 1080, 1092; **20/** 39, 159; **63/** 95, 123, 145, 202, 207, 224, 230, 423, 443, 444, 457, 462, 561, 563, 723, 781, 882, 895, 1000, 1014, 1022, 1023, 1025, 1049, 1070, 1107, 1122, 1138, 1146, 1165, 1182, 1305, 1359, 1394, 1447, 1451, 1486, 1514; **19322/** 31, 52; **62/** 387, 530, 550, 552, 567, 628, 635, 683, 761, 762, 772, 775, 885, 913, 1103, 1322, 1329, 1334, 1339, 1446, 1502, 1508, 1527; **233/** 17, 87, 111; **2775/** 129, 256, 270, 289, 290, 307, 407, 910, 911, 1039, 1096, 1178, 1277, 1283, 1350, 1663, 1703, 1851, 1872, 1873, 1881, 1893, 1973, 1985, 2039, 2081, 2168, 2269, 2308, 2346, 2455, 2556, 2457, 2613, 2759, 2769, 2810, 2964, 3018, 3603, 4015; **26278/** 3, 197, 223, 224, 294; **67/** 476, 488, 535, 692, 693, 770, 1299, 1566, 1582, 1834, 1876, 1899, 2114, 2138, 2175, 2194, 2220, 2276, 2295, 2396, 2415, 2416, 2464, 2516, 2717, 2718, 2719, 2748, 2756, 2830, 3148, 3182, 3248, 3261, 3367, 3441, 3445, 3502, 3515, 3538, 3665, 3670, 3673, 3693, 3817, 3821, 3845, 3876, 3941, 4095, 4099, 4172, 4302, 4372, 4373; **7534/** 527, 528, 532, 533, 534, 535, 714, 887, 962, 2174, 2378, 3262, 4749, 4779, 4848, 4859; **41/** 46, 148, 156, 197, 214, 222, 228, 229, 234, 255, 259, 336, 352, 470, 480, 489, 511, 704, 803, 821, 834, 835, 861, 868, 894, 933, 943, 1032, 1046, 1047,

Çingane Bad-ı Heva Mukataaları; **2775/** 2978; **26278/** 63; **67/** 97, 397, 726, 729, 849, 886, 898, 907, 924, 925, 1043, 1301, 1302, 1482, 1768, 2359, 2452, 3133, 4599; **7534/** 2858, 3024, 3558, 3559, 4390

Çingane Haracı Mukataaları; **63/** 426; **67/** 1374

Çingane İспенçesi Mukataaları; **2775/** 131, 737, 738, 3043, 3068, 3072, 3338; **26278/** 631; **67/** 362, 395, 397, 715, 726, 729, 849, 885, 886, 898, 907, 924, 925, 1043, 1115, 1301, 1302, 1374, 1482, 1768, 1938, 2609, 2359, 2452, 3133, 4599; **7534/** 2555, 2640, 2858, 2873, 2919, 3024, 3558, 3559, 4390

Çingane Mukataaları; **63/** 203, 1368; **2775/** 1168, 2157; **67/** 3573, 4448; **41/** 362, 363

Çorak Rusumu Mukataaları; **2775/** 1147

Çuka Damga Resmi Mukataaları; **61/** 364, 393; **19322/** 49; **62/** 140, 1332, 1355, 1376, 1634,

Çuka Mukataaları; **61/** 435; **62/** 234, 235, 240,

Dakik Kapanı Mukataaları; **41/** 317, 338, 781

Dalyan Mukataaları; **61/** 15, 49, 76, 113, 121, 126, 179, 217, 299, 381, 461, 496, 548, 604, 607, 636, 639, 650, 668, 703, 705, 708, 711, 725, 742, 751, 867, 886, 900, 903, 918, 919, 923, 925, 926, 932, 972; **20/** 27, 90, 169, 192, 253, 267; **62/** 25, 28, 83, 144, 194, 198, 199, 222, 223, 270, 281, 316, 323, 339, 346, 356, 389, 396, 401, 431,

438, 487, 563, 585, 609, 675, 678, 699, 747, 748, 750, 751, 757, 763, 765, 785, 811, 812, 884, 992, 1007, 1008, 1098, 1163, 1170, 1217, 1218, 1229, 1264, 1291, 1293, 1308, 1354, 1364, 1400, 1445, 1447, 1557, 1613, 1628; **63/** 356, 666, 749, 825, 939, 1248, 1269, 1355, 1483; **233/** 9, 36; **2775/** 73, 677, 1170, 1726, 2391, 4109, 4142; **26278/** 404, 670; **67/** 793, 2204, 2348, 2779, 2982; **7534/** 143, 150, 316, 3181, 3288, 4295; **41/** 312, 319

Damga Mukataaları; **67/** 1845; **7534/** 3895

Damga Resmi Mukataaları; **63/** 1258; **41/** 56, 310, 367, 644, 824

Damga-i Akmişe Mukataaları; **63/** 1145; **2775/** 2539

Darbhone Mukataaları; **63/** 368, 386, 665; **233/** 57; **2775/** 475, 547, 601, 617, 719, 729, 764, 789, 806, 835, 862, 944, 962, 963, 985, 986, 1045, 1046, 1057, 1415, 1597, 1665, 1668, 1755, 1891, 2033, 2070, 2118, 2175, 2232, 2259, 2703, 2813, 2817, 3158, 3181, 4078, 4079, 4151; **26278/** 36, 83, 240, 298, 473, 614; **67/** 43, 79, 445, 623, 661, 662, 772, 918, 979, 1066, 1184, 1254, 1286, 1287, 1334, 1345, 1399, 1400, 1525, 1773, 1800, 1830, 2132, 2569, 2617, 2678, 2752, 2753, 2970, 2974, 3018, 3020, 3090, 3280, 3359, 3369, 3412, 3421, 3575, 3752, 3844, 3940; **7534/** 34, 212, 543, 651, 875, 900, 901, 1003, 1151, 1322, 1342, 1384, 1466, 1545, 2439, 2489, 2562, 2758, 2760, 2829, 2880, 2943, 3115, 3240, 3619, 3696, 3809, 3816, 3827, 3881, 4080, 4143, 4176, 4188, 4257, 4258, 4259, 4260, 4261, 4262, 4345, 4370, 4383, 4466, 4564, 4701, 4810, 4811, 4898, 4958, 4992, 4993, 4994, 4995, 5066; **41/** 1069

Değirmen Mukataaları; **61/** 427; **2775/** 1400

Doğan Mukataaları; **2775/** 1637

Doğancıbaşı Mukataaları; **2775/** 1560

Edirne İhtisab Mukataaları; **62/** 44, 338, 350

Edirne Kale Kapıları Mukataaları; **62/** 1356

Edirne Niyabeti Mukataaları; **61/** 831

Ehl-i Berat Mukataaları; **41/** 771

Elliciyan Hasları Mukataaları; **19322/** 57, 58

Elliciyan Mukataaları; **41/** 741

Emir Eri Mukataaları; **7534/** 418

Esir Bacı Mukataaları; **61/** 726, 1003, 1015, 1060; **62/** 1469; **63/** 343, 415

Esir Rusumu Mukataaları; **62/** 445

Fuçı Tahtası Mukataaları; **2775/** 2075, 2102

Galle Kapanı Mukataaları; **61/** 352, 421, 456, 581; **20/** 18; **62/** 283, 399, 469, 470, 598, 638, 661, 673, 853, 867, 1066, 1076, 1311, 1313, 1352; **63/** 324

Gerdek Resmi Mukataaları; **26278/** 633

Gureban ve Gurebetan Mukataaları; **41/** 287, 326, 340

Güherçile Karhanesi Mukataaları; **41/** 30, 1025

Güherçile Mukataaları; **61/** 20, 139, 145, 151, 229, 230, 244, 375, 387, 448, 544, 849, 880; **63/** 41, 172, 631, 720, 1333; **233/** 99, 107, 118, 128, 142, 143, 154, 167, 170, 171, 181; **2775/** 148, 149, 311, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 417, 418, 419, 420, 733, 931, 938, 952, 974, 977, 979, 980, 1010, 1033, 1079, 1151, 1172, 1213, 1242, 1243, 1264, 1265, 1278, 1380, 1500, 1522, 1602, 1674, 1746, 1854, 1879, 2508, 2540, 2550, 2627, 2829, 2835, 3047, 3292, 3376, 3839, 4208; **26278/** 301, 406, 477, 544, 552, 579, 621, 630; **67/** 799, 1307, 1403, 1404, 1532, 1577, 1598, 1609, 1610, 1789, 1859, 2213, 3042, 3233, 3275; **7534/** 90, 576, 1059, 1117, 1182, 1254, 1369, 1371, 1750, 1751, 2142, 2651, 2653, 3511, 3544, 3547, 3773, 4409, 4451, 4478, 4583, 4735, 4835; **41/** 241, 493, 501, 1062

Gülnar Mukataaları; **41/** 56

Gümrük Mukataaları; **61/** 255, 155, 201, 221, 223, 263, 288, 406, 435, 701, 768, 859, 860, 1025, 1043; **62/** 53, 376, 477, 526, 767, 957, 1173, 1218, 1418, 1476, 1507, 1606, 1607; **63/** 10, 310, 539, 558, 581, 764, 891, 999, 1009, 1148, 1185, 1219, 1273, 1320, 1321, 1357, 1405, 1475, 1500, 1501, 1502; **979/** 8; **2775/** 28, 809, 1524, 1525, 2379, 2580, 2872, 2959, 3100, 3102, 3387, 3644; **67/** 158, 512, 513, 514, 515, 1775; **7534/** 1291, 1319, 3004, 3508, 4037 ; **41/** 75, 147, 475, 791, 808, 1021

Hac Beytü'l-Mal Mukataaları; **7534/** 2318

Hak-ı Şure-i Bare-i Nif Mukataaları; **41/** 46, 1054

Haleb Türkmanı Mukataaları; **67/** 178; **7534/** 1646

Hali ve Harab Yerlerin Mukataaları; **67/** 1179

Hamr Gümrüğü Mukataaları; **63/** 337, 490, 660, 925, 963, 1008; **233/** 33, 191

Hamr Öşrü Mukataaları; **41/** 838, 848, 849, 890

Haraç-ı Bağat Mukataaları; **2775/** 2410

Haraç Mukataaları; **62/** 891; **2775/** 4095; **67/** 1214; **7534/** 2839, 5016

Haric-i Ez Defter Mukataaları; **41/** 34

Harir Mizanı Mukataaları; **61/** 231, 840, 885, 930, 1004; **62/** 239, 355, 360; **63/** 339, 417, 565, 650; **233/** 195; **2775/** 221, 1470, 1538, 3468; **67/** 2585; **7534/** 2440, 3030, 4979; **41/** 670, 859, 891

Harir Mizanı Rusumu Mukataaları; **67/** 1243

Has Mukataaları; **61/** 8, 18, 28, 47, 59, 66, 75, 104, 127, 142, 207, 208, 273, 296, 367, 415, 459, 485, 501, 505, 508, 509, 526, 571, 572, 574, 629, 646, 654, 672, 673, 677, 690, 692, 715, 722, 723, 730, 731, 780, 793, 819, 822, 845, 888, 889, 890, 894, 904, 922, 950, 956, 957, 969, 970, 974, 982, 989, 990, 1009, 1018, 1020, 1024, 1027, 1037, 1068, 1091; **20/** 6, 23, 33, 49, 67, 73, 78, 112, 121, 138, 140, 152, 170, 174, 185; **19322/** 16, 29, 39, 56; **62/** 17, 18, 21, 24, 56, 65, 67, 84, 85, 86, 94, 105, 108, 132, 143, 148, 165, 167, 169, 177, 180, 182, 184, 196, 197, 200, 202, 204, 209, 210, 221, 224, 230, 231, 237, 241, 246, 249, 250, 252, 266, 267, 270, 276, 284, 285, 288, 289, 290, 292, 299, 301, 303, 304, 307, 322, 324, 344, 364, 370, 374, 375, 382, 383, 390, 405, 406, 407, 409, 413, 415, 417, 418, 421, 453, 464, 466, 467, 476, 483, 485, 486, 493, 505, 513, 542, 545, 548, 551, 564, 565, 572, 573, 574,

577, 580, 582, 585, 589, 594, 595, 597, 608, 625, 630, 632, 634, 636, 643, 650, 655, 687, 689, 693, 719, 721, 725, 726, 728, 730, 731, 739, 746, 753, 758, 769, 773, 780, 792, 803, 814, 815, 816, 818, 819, 828, 829, 856, 857, 858, 859, 866, 876, 877, 889, 911, 931, 935, 950, 952, 964, 966, 976, 968, 969, 971, 972, 975, 977, 984, 993, 994, 995, 998, 1001, 1002, 1009, 1010, 1011, 1016, 1017, 1019, 1020, 1022, 1023, 1032, 1033, 1035, 1045, 1058, 1059, 1060, 1062, 1071, 1080, 1085, 1087, 1091, 1102, 1104, 1110, 1114, 1117, 1122, 1125, 1126, 1127, 1129, 1133, 1135, 1136, 1138, 1140, 1144, 1154, 1157, 1158, 1161, 1166, 1169, 1172, 1179, 1181, 1183, 1187, 1204, 1205, 1209, 1211, 1212, 1217, 1220, 1221, 1222, 1225, 1248, 1249, 1260, 1270, 1271, 1275, 1278, 1279, 1280, 1292, 1294, 1295, 1296, 1303, 1307, 1316, 1317, 1324, 1326, 1331, 1337, 1345, 1353, 1359, 1367, 1368, 1369, 1372, 1378, 1379, 1381, 1382, 1385, 1390, 1403, 1412, 1426, 1428, 1431, 1434, 1448, 1454, 1458, 1465, 1479, 1480, 1498, 1500, 1505, 1510, 1511, 1516, 1517, 1519, 1530, 1540, 1541, 1542, 1545, 1548, 1550, 1561, 1584, 1587, 1589, 1602, 1612, 1615, 1618, 1619, 1625, 1626, 1632, 1638; **63/** 20, 27, 28, 54, 77, 125, 131, 138, 151, 162, 179, 186, 206, 215, 225, 245, 259, 265, 286, 321, 355, 373, 387, 400, 413, 435, 436, 446, 451, 460, 500, 525, 527, 541, 560, 562, 577, 583, 602, 644, 648, 677, 681, 694, 699, 718, 727, 755, 768, 806, 807, 827, 833, 859, 931, 945, 975, 977, 1005, 1006, 1012, 1019, 1060, 1076, 1088, 1109, 1112, 1127, 1128, 1143, 1181, 1194, 1197, 1220, 1222, 1272, 1301, 1302, 1328, 1430, 1439, 1450; **233/** 20, 26, 37, 46, 61, 62, 63, 80, 158, 212, 216, 223; **979/** 13, 22; **2775/** 65, 74, 82, 98, 102, 127, 140, 141, 142, 150, 164, 165, 174, 178, 185, 216, 265, 266, 274, 294, 330, 356, 364, 374, 394, 395, 397, 480, 525, 548, 553, 562, 568, 591, 595, 657, 673, 787, 792, 829, 860, 899, 919, 941, 967, 971, 972, 999, 1000, 1007, 1008, 1073, 1078, 1129, 1135, 1217, 1252, 1261, 1263, 1325, 1339, 1352, 1477, 1479, 1503, 1521, 1531, 1533, 1535, 1547, 1548, 1549, 1550, 1569, 1596, 1633, 1636, 1656, 1672, 1676, 1678, 1721, 1723, 1743, 1751, 1756, 1761, 1762, 1768, 1803, 1815, 1840, 1841, 1846, 1859, 1870, 1872, 1873, 1906, 1926, 1974, 1975, 1978, 1980, 1984, 2019, 2021, 2027, 2028, 2029, 2046, 2072, 2090, 2105, 2115, 2131, 2138, 2140, 2158, 2287, 2319, 2325, 2346, 2349, 2382, 2387, 2390, 2401, 2429, 2489, 2496, 2504, 2539, 2568, 2596, 2603, 2654, 2728, 2732, 2748, 2749, 2816, 2845, 2850, 2852, 2853, 2855, 2886, 2904, 2905, 2912, 2922, 2923, 2929, 2936, 2960, 2962, 2967, 2972, 3001, 3002, 3019, 3030, 3032, 3036, 3065, 3101, 3142, 3202, 3236, 3248, 3274, 3275, 3276, 3288, 3307, 3314, 3315, 3316, 3317, 3320, 3344, 3383, 3390, 3402, 3406, 3418, 3419, 3420, 3422, 3487, 3489, 3512, 3517, 3533, 3588, 3597, 3627, 3673, 3677, 3708, 3729, 3730, 3731, 3734, 3739, 3743, 3745, 3748, 3753, 3759, 3800, 3804, 3825, 3827, 3830, 3831, 3834, 3840, 3841, 3847, 3857, 3861, 3867, 3870, 3876, 3881, 3938, 3951, 3971, 3975, 3994, 3997, 4001, 4009, 4046, 4088, 4089, 4158, 4159, 4164, 4173, 4174, 4207, 4225, 4235, 4249, 4251, 4254, 4273, 4311; **26278/** 27, 33, 37, 45, 54, 169, 202, 206, 210, 214, 299, 300, 317, 325, 351, 376, 386, 397, 418, 430, 433, 444, 502, 509, 514, 559, 567, 575, 617, 618, 664; **67/** 13, 27, 40, 42, 108, 109, 185, 186, 196, 257, 274, 309, 349, 360, 396, 406, 416, 421, 422, 442, 443, 482, 483, 487, 503, 510, 525, 528, 533, 537, 548, 586, 602, 648, 672, 723, 779, 784, 804, 875, 904, 917, 965, 998, 1030, 1056, 1066, 1099, 1100, 1114, 1120, 1126, 1138, 1155, 1169, 1175, 1190, 1201, 1213, 1215, 1293, 1324, 1357, 1367, 1388, 1453, 1458, 1459, 1462, 1490, 1509, 1521, 1551, 1552, 1553, 1589, 1633, 1642, 1643, 1644, 1690, 1707, 1745, 1755, 1810, 1816, 1832, 1852, 1918, 1963, 1989, 2000, 2024, 2025, 2026, 2027, 2029, 2030, 2034, 2042, 2050, 2059, 2094, 2128, 2131, 2164, 2193, 2204, 2214, 2216, 2258, 2304, 2345, 2361, 2363, 2374, 2381, 2387, 2420, 2429, 2448, 2453, 2474, 2477, 2482, 2485, 2486, 2491, 2497, 2503, 2507, 2518, 2521, 2524, 2541, 2546, 2547, 2566, 2590, 2602, 2618, 2624, 2632, 2670, 2727, 2728, 2751, 2758, 2836, 2846, 2847, 2895, 2902, 2905, 2906, 2948, 2955, 2962, 2974, 3012, 3037, 3041, 3108, 3163, 3173, 3186, 3187, 3197, 3207, 3208, 3209, 3234, 3237, 3259, 3291, 3295, 3352, 3359, 3369, 3370, 3389, 3472, 3517, 3518, 3527, 3534, 3544, 3550, 3558, 3683, 3731, 3797, 3905, 3917,

3927, 3942, 3945, 4008, 4099, 4135, 4151, 4155, 4157, 4214, 4249, 4259, 4282, 4286, 4303, 4331, 4385, 4446, 4460, 4463, 4501, 4505, 4572, 4576; **7534/** 219, 291, 304, 383, 403, 414, 415, 417, 424, 479, 492, 505, 577, 578, 606, 650, 661, 662, 667, 679, 684, 689, 742, 747, 757, 798, 799, 838, 872, 914, 915, 933, 937, 940, 975, 996, 997, 1021, 1029, 1064, 1094, 1102, 1129, 1209, 1279, 1376, 1404, 1409, 1453, 1469, 1493, 1498, 1517, 1564, 1622, 1690, 1727, 1754, 1779, 1780, 1813, 1814, 1855, 1861, 1877, 1910, 1921, 1932, 1942, 1999, 2010, 2026, 2027, 2034, 2059, 2060, 2061, 2077, 2102, 2172, 2191, 2224, 2241, 2291, 2309, 2333, 2431, 2435, 2461, 2570, 2619, 2627, 2642, 2685, 2755, 2767, 2825, 2839, 2842, 2849, 2863, 2870, 2894, 3037, 3080, 3126, 3178, 3212, 3213, 3357, 3403, 3428, 3520, 3530, 3531, 3542, 3546, 3553, 3554, 3555, 3576, 3611, 3637, 3709, 3741, 3753, 3765, 3768, 3788, 3797, 3806, 3934, 3940, 3952, 3965, 4006, 4016, 4074, 4080, 4087, 4103, 4109, 4122, 4141, 4143, 4148, 4160, 4164, 4173, 4192, 4194, 4195, 4198, 4201, 4459, 4462, 4557, 4624, 4697, 4723, 4726, 4740, 4762, 4780, 4783, 4841, 4881, 5012, 5085, 5086, 5152, 5153, 5175, 5234; **41/** 17, 24, 35, 38, 48, 53, 76, 77, 85, 113, 116, 150, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 186, 212, 236, 240, 242, 243, 244, 245, 250, 264, 265, 267, 274, 305, 309, 310, 327, 331, 354, 357, 358, 367, 370, 425, 437, 465, 467, 500, 529, 534, 550, 560, 579, 588, 615, 627, 636, 638, 659, 697, 703, 706, 714, 716, 752, 769, 770, 778, 783, 784, 799, 807, 814, 817, 824, 827, 839, 843, 889, 896, 900, 903, 905, 928, 950, 986, 987, 1002, 1009, 1011, 1049, 1068,

Has ve Kapan Mukataaları; **7534/** 2588

Hassa Mukataaları; **67/** 2063

Hassa Beytü'l-Mal Mukataaları; **7534/** 2826

Hassa Su Sığırları Mukataaları; **20/** 64

Havas ve Kapan Mukataaları; **7534/** 2596, 2597, 2649, 2656

Havass-ı Hümayun Mukataaları; **2775/** 1358

Haymane Cizyesi Mukataaları; **63/** 1311

Haymane Mukataaları; **63/** 518, 569, 607, 1238; **2775/** 1890; **67/** 32637534/ 503, 1599, 2387; **41/** 82, 207, 223, 226, 323, 340, 356, 613, 698, 883,

Honaz Mukataaları; **41/** 375

Hurde Beytü'l-Mali Mukataaları; **2775/** 3512

Hurde Mukataaları; **62/** 1342; **63/** 815; **67/** 129, 175, 404, 518, 1167, 1244, 2596, 1767, 2476, 2870, 3533, 3540, 3572, 3604, 3639, 3649, 3944, 4279; **2775/** 655, 1069, 1239, 1663, 1851, 2665, 2719, 3372, 3992, 4266; **26278/** 533; **7534/** 788, 2454, 2774, 3769, 4545, 4713, 4971

İfraz Hasları Mukataaları; **67/** 2457; **7534/** 2376, 2425, 2621, 2672, 4876, 4953, 5141,

İfraz Mukataaları; **7534/** 517, 2077, 3186, 3249, 3383, 3605, 3622,

İhtisab Dellaliyesi Mukataaları; **20/** 63

İhtisab İhzariyesi Mukataaları; **41/** 949

İhtisab Mukataaları; **61/** 182, 212, 492, 500, 525, 674, 675, 1075; **20/** 5, 106, 115; **62/** 282, 331, 408, 420, 511, 798, 1015, 1109, 1344, 1628; **63/** 156, 261, 272, 335, 517, 557, 592, 951, 1089, 1168, 1186, 1327, 1380; **233/** 42, 46; **979/** 19; **2775/** 706, 801, 907, 1296, 1565, 2026, 2473, 2659, 3108, 3128, 3243, 3375; **67/** 122, 965, 804, 1028, 1549, 1550, 1569, 1571, 1632, 1754, 1787, 1983, 3304, 3373, 3449; **7534/** 429, 820, 1169, 1644, 2002, 2003, 2046, 2070, 2094, 2095, 2190, 2254, 2274, 2408, 2500, 2755, 3551, 3700, 3895, 4847; **41/** 935

İhzariye Mukataaları; **63/** 335, 517, 571; **233/** 42, 46; **979/** 19; **2775/** 2026; **67/** 122, 1754, 1983, 3304; **7534/** 2500; **41/** 605, 935

İhzariye-i Çaniçe Mukataaları; **7534/** 2755

İskele Mukataaları; **61/** 36, 39, 89, 140, 167, 183, 190, 201, 339, 341, 473, 567, 568, 573, 615, 616, 617, 637, 644, 645, 666, 721, 815, 853, 876, 881, 994, 997, 1036, 1079; **20/** 35, 60, 72, 76, 99, 128, 199, 216; **19322/** 9, 15, 28; **62/** 144, 198, 389, 414, 515, 526, 563, 585, 626, 646, 648, 742, 819, 928, 943, 958, 1032, 1033, 1067, 1073, 1110, 1139, 1164, 1170, 1204, 1218, 1325, 1422, 1428, 1464; **63/** 36, 132, 230, 468, 557, 634, 725, 740, 753, 815, 834, 835, 836, 863, 878, 902, 968, 990, 1021, 1024, 1039, 1066, 1069, 1094, 1120, 1147, 1180, 1186, 1227, 1257, 1314, 1384, 1499; **233/** 2, 21, 26, 121, 190; **979/** 6, 19; **2775/** 91, 191, 198, 199, 220, 284, 329, 450, 463, 529, 606, 636, 805, 831, 877, 889, 895, 900, 1349, 1900, 1921, 1967, 1969, 1972, 1974, 1986, 1987, 1989, 1994, 2000, 2003, 2042, 2058, 2062, 2122, 2128, 2148, 2166, 2167, 2287, 2740, 3137, 3233, 3268, 3409, 3820, 3821, 3822, 4109, 4143; **26278/** 53, 138, 161, 191, 284, 292, 293, 371, 393, 429, 611, 646; **67/** 328, 508, 607, 809, 810, 880, 913, 986, 1025, 1157, 1160, 1280, 1281, 1290, 1333, 1365, 1367, 1412, 1671, 1688, 1695, 1734, 1769, 1869, 1916, 1968, 1982, 2086, 2266, 2332, 233, 2358, 2412, 2429, 2448, 2622, 2726, 2804, 2880, 2887, 2967, 2997, 3136, 3145, 3149, 3150, 3154, 3155, 3196, 3198, 3243, 3244, 3286, 3287, 3311, 3351, 3355, 3391, 3566, 3596, 3680, 3690, 3691, 4011, 4046, 4236, 4284, 4376, 4385, 4484, 4517; **7534/** 26, 47, 358, 359, 380, 413, 949, 1080, 1150, 1158, 1169, 1170, 1310, 1403, 1423, 1493, 1529, 1691, 1739, 1988, 2064, 2142, 2148, 2159, 2192, 2564, 2667, 2887, 2891, 3078, 3277, 3393, 3498, 3571, 4109, 4132, 4168, 4174, 4208, 4272, 4276, 4334, 4337, 4543, 4567, 4606, 4662, 4773, 4835, 4836, 4858, 4891, 4921, 5067, 5092, 5142, 5194; **41/** 102, 276, 285, 300, 355, 548, 633, 682, 699, 873, 902

İskele Pencîği Mukataaları; **62/** 217, 793, 805; **63/** 408

İskenderbey Mukataaları; **41/** 246

İспенçe Mukataaları; **61/** 707, 760, 810; **63/** 1311, 1474; **67/** 1214

İспенçe-i Gebran Mukataaları; **2775/** 2410

İstanbul Darbhanesi Mukataaları; **2775/** 1545

İstanbul Kapıları Mukataaları; **62/** 881, 1267, 1380, 1435, 1567, 1622,

İstanbul Mizanı Mukataaları; **63/** 1280, 1282

İstanbul Zeameti Mukataaları; **61/** 82

Kaçgun Mukataaları; **62/** 260, 337, 372, 710, 760, 783, 842; **63/** 627, 782; **2775/** 1391; **7534/** 1880, 4387; **41/** 612, 771

Kantar Mukataaları; **41/** 46, 102, 263, 316

Kapan Mukataaları; **67/** 1550, 1571, 1632; **7534/** 1864, 2435, 2863, 2894

Kapan-ı Dakik Mukataaları; **2775/** 1241

Kapan-ı Zeyt Mukataaları; **2775/** 1760

Karaburun Mukataaları; **41/** 853

Karacakoyunlu Mukataaları; **41/** 371

Karacalar Mukataaları; **41/** 812, 857

Karasi Barası Mukataaları; **41/** 18, 115, 256

Karasu Yenicesi Mukataaları; **61/** 63

Karaulus Mukataaları; **2775/** 248, 298, 300, 926, 930, 1764, 1776, 2023; **67/** 2876, 2900, 4314; **7534/** 412, 519, 544, 575, 586, 1116, 1659, 1660, 1748, 1980, 2493, 3274, 3297, 3298, 3449, 3450, 3451, 3452, 3453, 3454, 3463, 3487, 3488, 3507, 3763

Kaza Mukataaları; **26278/** 133

Kendir Mukataaları; **67/** 944; **7534/** 1000, 2379, 2380, 2524

Kıbtıyan Cizyesi Mukataaları; **41/** 57, 204, 269

Kile Bacı Mukataaları; **41/** 608

Kirpası Ham Damgası Mukataaları; **26278/** 652

Kovan Mukataaları; **61/** 883

Koyun Bacı Mukataaları; **61/** 380, 396, 398; **62/** 784, 809

Koyun Bazarı Mukataaları; **2775/** 2169

Köprü Mukataaları; **7534/** 3895

Kumbara Mukataaları; **7534/** 1101, 1103

Kurra Mukataaları; **67/** 1571

Kuru Meyve Mukataaları; **41/** 67

Kuzu Bacı Mukataaları; **61/** 396

Küre-i Mamure Mukataaları; **63/** 89, 103, 117, 493, 501, 826, 898, 1329, 1365; **233/** 78; **41/** 509, 512, 901, 963, 980, 1016

Lazkiye Mukataaları; **41/** 230

Leş Mukataaları; **61/** 33, 940; **62/** 1539

Limni Adası Mukataaları; **41/** 43, 193, 213

Liva-i Hamid Mukataaları; **41/** 349

Maden Mukataaları; **62/** 75; **63/** 30, 371, 384, 579, 665, 800, 894, 896, 897, 930, 933, 982, 1029, 1237, 1245, 1365, 1511; **233/** 14, 211; **979/** 25; **2775/** 33, 38, 46, 56, 79, 83, 110, 176, 189, 203, 209, 239, 288, 315, 321, 381, 406, 412, 437, 438, 444, 449, 458, 460, 462, 475, 477, 500, 501, 538, 543, 550, 554, 557, 560, 562, 615, 631, 633, 637, 659, 693, 702, 714, 720, 728, 735, 736, 771, 799, 810, 821, 824, 886, 891, 897, 898, 899, 908, 986, 992, 993, 1046, 1057, 1059, 1101, 1142, 1288, 1306, 1311, 1315, 1347, 1383, 1479, 1488, 1501, 1521, 1546, 1547, 1548, 1549, 1550, 1553, 1636, 1656, 1693, 1754, 1761, 1762, 1775, 1791, 1801, 1805, 1834, 1978, 1980, 1981, 2021, 2027, 2028, 2029, 2088, 2105, 2115, 2256, 2275, 2356, 2363, 2401, 2411, 2437, 2461, 2545, 2627, 2703, 2764, 2770, 2775, 2813, 2816, 2818, 2830, 2838, 2919, 2948, 2952, 2963, 3067, 3101, 3103, 3147, 3213, 3222, 3223, 3284, 3340, 3407, 3419, 3420, 3541, 3542, 3616, 3627, 3708, 3729, 3753, 3827, 3843, 3851, 3860, 3889, 3896, 3902, 3915, 3932, 3935, 3963, 3964, 3986, 4009, 4010, 4013, 4016, 4087, 4089, 4102, 4220, 4227, 4229, 4235; **26278/** 10, 60, 69, 83, 100, 126, 232, 262, 298, 310, 325, 336, 384, 396, 440, 557, 567, 587; **67/** 42, 108, 109, 149, 396, 452, 533, 649, 672, 732, 772, 848, 890, 918, 948, 998, 1013, 1066, 1105, 1106, 1141, 1142, 1149, 1153, 1163, 1166, 1207, 1217, 1236, 1311, 1345, 1437, 1388, 1509, 1537, 1538, 1644, 1667, 1715, 1758, 1901, 2034, 2144, 2288, 2396, 2530, 2618, 2705, 2763, 2791, 2917, 2947, 2948, 2954, 2955, 2974, 3032, 3066, 3067, 3102, 3143, 3164, 3187, 3191, 3199, 3200, 3201, 3202, 3203, 3234, 3252, 3266, 3285, 3313, 3325, 3334, 3342, 3359, 3362, 3368, 3369, 3397, 3462, 3485, 3490, 3500, 3501, 3509, 3527, 3551, 3564, 3575, 3618, 3619, 3660, 3661, 3696, 3731, 3780, 3787, 3842, 3844, 3867, 3927, 3940, 4096, 4187, 4256, 4269, 4429, 4463, 4501, 4505, 4576, 4593; **7534/** 18, 106, 145, 221, 268, 302, 451, 905, 975, 976, 1014, 1018, 1065, 1126, 1151, 1172, 1320, 1327, 1370, 1531, 1777, 1788, 1801, 1925, 2006, 2076, 2102, 2116, 2117, 2118, 2175, 2404, 2426, 2441, 2442, 2444, 2514, 2520, 2562, 2591, 2595, 2711, 2713, 2755, 2758, 3161, 3220, 3333, 3372, 3426, 3436, 3474, 3501, 3520, 3590, 3655, 3681, 3862, 3938, 3984, 4080, 4143, 4162, 4165, 4218, 4230, 4233, 4288, 4296, 4310, 4373, 4461, 4487, 4650, 4692, 4693, 4697, 4712, 4723, 4949, 5125, 5197, 5220 **41/** 42, 153, 268, 381, 383, 458, 481, 528, 672, 740, 743, 761, 792, 879, 892, 927, 1069, 1076

Mahi Sayyadları Mukataaları; **233/** 36

Mal Kapanı Mukataaları; **63/** 1071

Mal-ı Gaib Mukataaları; **61/** 73, 88, 273, 333, 381, 417, 483, 530, 531, 548, 733, 907; **20/** 69, 141, 175; **62/** 32, 163, 174, 186, 277, 615, 90, 880, 1111, 1132, 1159, 1206, 1237, 1312, 1392, 1452, 1514, 1520, 1548; **63/** 44, 249, 413, 780, 782, 911, 1230, 1359; **233/** 46, 150 **2775/** 202, 1391, 1498, 1499, 1624, 1931, 2026, 2129, 2151, 2172, 2405, 4054; **67/** 2150, 3655, 4226; **7534/** 197, 817, 859, 2199, 2897, 3700, 4660; **41/** 55, 58, 242, 402, 543, 564, 612, 771, 859

Mal-ı Mefkud Mukataaları; **61/** 88, 273, 333, 417, 483, 530, 531, 548, 733 ; **20/** 50, 141 ; **62/** 163, 277, 1206; **63/** 44, 249, 362, 413, 627, 780, 782, 911, 1230; **2775/** 1391, 1624, 1931, 2026, 2129, 2151, 2172; **67/** 424 , 2150; **7534/** 197, 718, 817, 859, 2199, 2897, 3700, 4671; **41/** 55, 58, 242, 402, 543, 564, 612, 771, 859

Manapolye Mukataaları; **62/** 978

Mefkud Mukataalar; **62/** 19, 32

Memleha Mukataaları; **61/** 5, 9, 19, 43, 44, 54, 58, 63, 78, 81, 85, 102, 122, 124, 170, 180, 253, 267, 302, 303, 305, 345, 348, 350, 356, 358, 359, 362, 379, 404, 440, 442, 495, 521, 522, 551, 563, 569, 603, 609, 610, 613, 619, 622, 624, 626, 627, 641, 669, 686, 691, 693, 713, 761, 762, 772, 784, 824, 835, 851, 852, 853, 854, 872, 882, 887,

895, 916, 924, 928, 946, 954, 959, 961, 975, 988, 1007, 1010, 1023, 1026, 1031, 1032, 1034, 1046, 1059, 1061, 1074; **20/** 26, 80, 118, 178, 254, 257; **19322/** 12, 17, 30, 32, 35; **62/** 63, 64, 92, 101, 104, 107, 159, 160, 198, 211, 254, 257, 278, 296, 306, 310, 311, 336, 353, 356, 367, 380, 389, 402, 403, 444, 461, 508, 510, 514, 515, 517, 536, 556, 557, 561, 562, 563, 575, 583, 600, 646, 647, 648, 652, 700, 704, 705, 707, 711, 712, 720, 727, 729, 732, 733, 740, 743, 754, 782, 862, 865, 888, 890, 900, 908, 928, 943, 944, 960, 965, 970, 973, 1004, 1032, 1033, 1036, 1067, 1073, 1081, 1082, 1110, 1142, 1149, 1170, 1193, 1204, 1207, 1234, 1253, 1290, 1318, 1330, 1341, 1347, 1348, 1413, 1414, 1415, 1419, 1420, 1421, 1422, 1428, 1456, 1457, 1495, 1496, 1614; **63/** 126, 140, 150, 165, 183, 184, 185, 537, 585, 662, 729, 733, 744, 747, 808, 903, 997, 1004, 1110, 1160, 1495; **233/** 40, 138; **2775/** 143, 552, 610, 612, 683, 877, 896, 949, 1366, 2814, 2955, 3055, 3056, 3150; **26278/** 63, 124, 151, 181, 515 ;**67/** 47, 60, 171, 331, 690, 858, 2489, 3349, 3688, 4047, 4182, 4352, 4394, 4532; **7534/** 292, 293, 749, 2557, 2696, 2808, 3078, 3398, 3435, 3526, 3603, 3823, 3869, 5165, 5180, 5204; **41/** 106, 143, 148, 182, 198, 232, 235, 273, 278, 297, 298, 313, 322, 325, 339, 386, 399, 488, 518, 621, 634, 669, 684, 797, 800, 1021, 1039, 1041, 1043, 1058, 1065,

Mensuh Piyade ve Müsellem Taifeleri Mukataaları; **26278/** 672; **41/** 5, 88, 89, 99, 108, 258, 293, 295, 334, 365, 464, 527, 536, 542, 600, 603, 656, 744, 872, 1008,

Mensuh Voynuklar Mukataaları; **2775/** 491, 533, 563; **7534/** 4697

Mensuh Voynukların Öşr-ı Gallat Mukataaları; **2775/** 29, 30

Menteşe Mukataaları; **41/** 485

Mercan Mukataaları; **979/**14

Merzifon Meyhane Mukataaları; **41/** 946

Merzifon Mukataaları; **41/** 946

Mevkufat Mukataaları; **61/** 17, 40, 127, 163, 274, 298, 353, 405, 407, 408, 422, 706, 918; **20/** 55, 86; **62/** 15, 52, 81, 87, 90, 147, 171, 243, 247, 259, 263, 343, 395, 479, 506, 520, 588, 592, 603, 615, 619, 644, 668, 684, 688, 764, 774, 845, 846, 852, 864, 924, 976, 985, 1141, 1152, 1203, 1272, 1314, 1371, 1408, 1433, 1452, 1472, 1473, 1475, 1488, 1509, 1518, 1521, 1580, 1581, 1602, 1620; **63/** 25, 87, 124, 189, 206, 212, 217, 227, 240, 249, 274, 295, 338, 362, 416, 418, 441, 448, 519, 523, 593, 604, 640, 694, 718, 833, 904, 910, 931, 983, 1010, 1017, 1068, 1133, 1144, 1182, 1217, 1230, 1235, 1284, 1311, 1323, 1359, 1439, 1488; **233/** 16, 20, 27, 28, 29, 45, 58, 66; **979/** 13; **2775/** 106, 253, 350, 396, 744, 827, 834, 892, 976, 1032, 1124, 1289, 1368, 1714, 2022, 2452, 2917, 3114, 3378, 3383, 3439, 3518, 3654, 3746, 3795, 4015, 4085, 4174, 4266; **26278/** 89, 219, 288, 347, 377, 457, 651, 662, 673; **67/** 182, 241, 248, 518, 551, 615, 626, 640, 1414, 2121, 2555, 2657, 2772, 2855, 2903, 2941, 2952, 2971, 2977, 2993, 3036, 3038, 3039, 3312, 3570, 3578, 3649, 3753, 3772, 3849, 4013, 4206, 4250, 4279, 4586; **7534/** 1681, 1787, 1970, 2058, 2153, 2454, 2826, 2827, 4825, 4914; **41/** 59, 87, 181, 212, 215, 292, 347, 368, 472, 512, 515, 543, 547, 564, 569, 570, 666, 714, 746, 771, 819, 820, 850, 858, 863, 877, 886, 907, 960, 984, 1018, 1029, 1036, 1045, 1060

Meyve Kapanı Mukataaları; **61/** 421, 456; **20/** 18; **62/** 283, 320, 399, 469, 470, 661, 1313, 1352, 1553; **63/** 343, 415; **233/** 24; **41/** 307, 317, 338, 781

Mezra Mukataaları; **26278/** 72

Mizan Resmi Mukataaları; **61/** 839

Mizan-ı Harir Mukataaları; **20/** 165; **62/** 578, 618, 642, 658, 677, 738, 776, 1093, 1131, 1242, 1243, 1276, 1302, 1350, 1351, 1363, 1377, 1425, 1429, 1439, 1440, 1450; **63/** 1098, 1200, 1503, 1507

Morina Balığı Mukataaları; **7534/** 1099, 1113

Mumhane Mukataaları; **61/** 224, 227, 376, 385, 917, 1075; **62/** 1442; **67/** 190

Mürde Mukataaları; **67/** 2997

Müteferrik Mukataaları; **2775/** 4235; **67/** 4505, 4576; **7534/** 2166

Nehir Çeltiği Mukataaları; **67/** 801, 2039, 2414, 3110, 3498,

Nehir Mukataaları; **61/** 171

Oğlak Bacı Mukataaları; **61/** 536

Ortapare Mukataaları; **41/** 374, 437

Öşr-ı Gallat Mukataaları; **63/** 77; **41/** 876

Öşr-ı Şıra Mukataaları; **62/** 978

Öşr-ı Tereke Mukataaları; **67/** 1181

Pencik İskelesi Mukataaları; **61/** 96, 166, 222, 363, 372, 443, 490, 590, 597, 670, 776, 802, 850, 955; **20/** 186; **62/** 571, 980, 989, 1014,

Pencik Mukataaları; **62/** 70, 114, 269, 379; **63/** 764

Perakende Mukataaları; **26278/** 656; **7534/** 2455

Perakende Müsellem Mukataaları; **41/** 248, 876

Pirinç Mukataaları; **2775/** 2661

Piskopos Mukataaları; **61/** 200, 297

Resm-i Ağıl Mukataaları; **41/** 564, 771, 937

Resm-i Arusane Mukataaları; **63/** 627; **2775/** 1498, 1912; **67/** 424, 1214; **7534/** 718, 859; **41/** 564, 771

Resm-i Asiyab Mukataaları; **61/** 378; **63/** 406, 489; **2775/** 3607

Resm-i Bennak Mukataaları; **63/** 77, 377; **41/** 251, 282, 543, 564, 771, 793, 823, 829, 859

Resm-i Damga Mukataaları; **41/** 461

Resm-i Dönüm Mukataaları; **67/** 2118

Resm-i Fuçı Mukataaları; **61/** 427; **63/** 925; **67/** 1028

Resm-i Gebran-ı Bergama Mukataaları; **41/** 935

Resm-i İhzariye Mukataaları; **41/** 387

Resm-i Kantar Mukataaları; **62/** 939, 941; **2775/** 294, 1390, 3677; **67/** 3390

Resm-i Ketan Mukataaları; **67/** 492

Resm-i Keyl Mukataaları; **67/** 1028

Resm-i Kışlak Mukataaları; **61/** 655

Resm-i Kovan Mukataaları; **67/** 1028

Resm-i Kürek Mukataaları; **62/** 101, 1175

Resm-i Mizan-ı Harir Mukataaları; **62/** 137

Resm-i Otlak Mukataaları; **41/** 46

Resm-i Revgan Mukataaları; **62/** 939, 941

Resm-i Ubur Mukataaları; **67/** 4188

Resm-i Yaylak Mukataaları; **67/** 2345, 2521

Resm-i Zira Mukataaları; **62/** 830

Rub-ı Mahi Mukataaları; **67/** 3443

Rum Mukataaları; **41/** 61, 677, 751, 805, 1020

Sabunhane Mukataaları; **63/** 1467; **41/** 673

Sarı Saltık Baba Zaviyesi Vakfı Mukataaları; **7534/** 2415

Sarrafbaşlık Mukataaları; **7534/** 2439

Selanik İhtisab Mukataaları; **61/** 466; **62/** 1109

Selanik Mukataaları; **61/** 60

Selhane Mukataaları; **61/** 25; **19322/** 18; **62/** 251, 653, 919, 941, 1012, 1112, 1461, 1463; **63/** 730, 917; **2775/** 775; **7534/** 1315

Serhane Mukataaları; **63/** 157; **41/** 281

Sığır Bacı Mukataaları; **62/** 1049, 1072, 1358, 1410, 1451,

Simhane Mukataaları; **20/** 18

Simkeşhane Mukataaları; **2775/** 234

Simsariye Mukataaları; **41/** 490, 592, 678, 681, 802

Sipahi Bacı Mukataaları; **62/** 569

Sirem Sürgünleri Hasları Mukataaları; **7534/** 2614

Sirem Sürgünleri Mukataaları; **2775/** 983, 1661

Siroz İhtisab Mukataaları; **61/** 429

Siroz Zeameti Mukataaları; **61/** 204

Suğla Hasları Mukataaları; **41/** 940

Suğla Suyu Mukataaları; **41/** 47

Şabhane Mukataaları; **63/** 538, 567, 582, 600, 620, 741, 750, 751, 752, 765, 778, 919, 1095, 1353, 1354, 1397; **233/** 5; **2775/** 281; **67/** 2425, 3123; **7534/** 33, 4166, 5091, 5254; **41/** 66, 913

Şab Mukataaları; **63/** 505, 879; **7534/** 826, 1114, 1415, 2896

Şahin Aşiyaneleri Mukataaları; **2775/** 1922

Şarkipare Mukataaları; **41/** 11, 437

Şehir Kapısı Mukataaları; **26278/** 23

Şehir Mukataaları; **7534/** 1435

Şemhane Bac Mukataaları; **20/** 136

Şemhane Mukataaları; **61/** 265, 272, 533, 598, 667, 768, 1087; **20/** 18; **62/** 340, 345, 484, 810, 1251, 1441, 1558; **67/** 473, 635, 693, 1982, 1983, 2754, 3473, 3673, 4172; **2775/** 1341, 2026, 3291; **7534/** 605, 1700, 1864, 2755, 4936, 4937; **41/** 935, 1039

Şikk-ı Evvel Mukataaları; **41/** 159, 268, 294

Şikk-ı Sani Mukataaları; **62/** 1069, 1555

Tapu-yı Zemin Mukataaları; **63/** 44

Tatar Mukataaları; **67/** 3571

Teke Mukataaları; **41/** 349

Tin-i Hüdayi Mukataaları; **61/** 695

Toprak Tatarları Mukataaları; **26278/** 217

Unkapanı Mukataaları; **62/** 626; **63/** 324, 438, 1151

Urgan Mukataaları; **67/** 937

Vakıf Mukataaları; **61/** 270, 371, 373, 477, 483, 570, 584; **20/** 154; **19322/** 51; **62/** 300, 391, 783, 1168, 1254; **63/** 6, 29, 35, 44, 94, 95, 98, 106, 107, 109, 146, 251, 280, 289, 293, 298, 312, 315, 333, 357, 398, 403, 409, 459, 516, 556, 596, 742, 754, 808, 811, 866, 880, 900, 989, 992, 1001, 1040, 1063, 1067, 1092, 1153, 1157, 1172, 1173, 1174, 1203, 1221, 1231, 1232, 1260, 1271, 1298, 1303, 1434; **233/** 65, 94, 104, 228; **2775/** 37, 99, 171, 247, 304, 328, 354, 362, 448, 473, 493, 677, 682, 762, 770, 772, 807, 837, 874, 939, 1002, 1016, 1017, 1018, 1019, 1095, 1096, 1177, 1179, 1181, 1182, 1188, 1194, 1196, 1211, 1240, 1244, 1262, 1280, 1281, 1282, 1303, 1310, 1318, 1398, 1400, 1401, 1413, 1478, 1520, 1527, 1564, 1603, 1626, 1651, 1652, 1658, 1673, 1689, 1695, 1699, 1717, 1726, 1739, 1741, 1845, 1847, 1884, 1885, 1899, 1946, 1982, 1983, 1990, 1995, 1996, 2002, 2006, 2034, 2053, 2061, 2125, 2200, 2211, 2217, 2284, 2303, 2308, 2309, 2317, 2373, 2383, 2392, 2420, 2425, 2428, 2435, 2453, 2457, 2472, 2484, 2503, 2650, 2707, 2716, 2756, 2766, 2809, 2840, 2890, 2908, 2914, 2928, 2938, 2939, 2946, 2980, 2981, 2989, 2992, 3031, 3039, 3146, 3157, 3212, 3217, 3286, 3291, 3313, 3366, 3486, 3500, 3504, 3535, 3565, 3573, 3574, 3586, 3607, 3651, 3666, 3693, 3712, 3722, 3723, 3724, 3751, 3829, 4037, 4082; **26278/** 163,

233, 560, 566, 667, 668; **67/** 23, 30, 59, 65, 68, 73, 86, 87, 91, 114, 124, 133, 164, 165, 264, 293, 308, 424, 473, 501, 502, 595, 634, 660, 724, 754, 755, 758, 860, 909, 922, 1096, 1145, 1161, 1188, 1189, 1278, 1474, 1499, 1558, 1565, 1622, 1626, 1710, 1746, 1802, 1862, 1922, 2032, 2056, 2109, 2116, 2134, 2223, 2243, 2274, 2502, 2533, 2560, 2562, 2779, 3040, 3053, 3159, 3240, 3263, 3265, 3324, 3326, 3451, 3461, 3486, 3561, 3580, 3591, 3638, 3642, 3654, 3745, 3771, 3865, 3894, 3919, 3937, 3938, 4021, 4114, 4128, 4136, 4230; **7534/** 31, 38, 143, 192, 259, 333, 356, 357, 371, 397, 400, 426, 443, 483, 484, 524, 530, 541, 591, 718, 817, 847, 859, 967, 981, 1074, 1077, 1094, 1169, 1171, 1183, 1184, 1187, 1198, 1199, 1231, 1247, 1267, 1269, 1286, 1296, 1303, 1314, 1345, 1346, 1355, 1364, 1372, 1380, 1381, 1385, 1426, 1427, 1428, 1458, 1489, 1497, 1518, 1535, 1593, 1715, 1817, 1818, 1924, 1974, 1975, 2056, 2065, 2068, 2099, 2152, 2321, 2335, 2372, 2405, 2413, 2453, 2487, 2503, 2612, 2643, 2712, 2953, 2986, 3083, 3123, 3444, 3549, 3594, 3647, 3666, 3706, 3729, 3731, 3750, 3755, 3792, 3815, 4134, 4175, 4187, 4295, 4311, 4343, 4374, 4387, 4389, 4481, 4515, 4517, 4525, 4563, 4608, 4909, 5089, 5217, 5223, 5224; **41/** 37, 49, 50, 90, 117, 119, 125, 129, 140, 272, 279, 291, 328, 336, 444, 484, 497, 602, 788, 810, 832, 836, 918, 919, 932, 961, 962, 998, 1048, 1055

Vilayet-i Karaman Mukataaları; **26278/** 655

Vakıf Koru Mukataaları; **2775/** 705

Vakıf Resimlerinin Mukataaları; **67/** 1028

Mal-ı Vakfın Tahsili; **2775/** 1914

Vilayet-i Rum Aşiyaneleri Mukataaları; **2775/** 711

Voynuk Baştineleri Rusumu Mukataaları; **7534/** 2696

Voynuk Baştinesi Rusumu Mukataaları; **2775/** 788

Voynuk Mukataaları; **2775/** 1653, 1677, 3667

Yağ Bal Kapanı Mukataaları; **63/** 1261

Yağ Kapanı Mukataaları; **63/** 1071

Yağhane Mukataaları; **19322/** 60; **63/** 732, 818, 1168; **41/** 98, 206, 303, 318, 353, 360, 375, 376, 377, 388, 539, 654, 784, 826, 854

Yalı Bacı Mukataaları; **61/** 859, 860

Yave Cizyesi Mukataaları; **7534/** 197

Yave Haracı Mukataaları; **61/** 174, 196, 258, 273, 322, 333, 378, 417, 530, 531, 539, 733, 767, 800, 808, 843; **20/** 32, 141; **62/** 55, 74, 97, 109, 176, 192, 201, 213, 260, 337, 372, 501, 590, 710, 755, 760, 783, 824, 842, 880, 913, 1079, 1118, 1132, 1159, 1174, 1194, 1210, 1297, 1361, 1515, 1546, 1548, 1582, 1593, 1596, 1597, 1603; **63/** 203, 426, 627, 1368; **2775/** 20, 1442, 1624, 1690, 2026, 2129, 2151, 3383; **67/** 1167, 1597; **41/** 394, 402, 403, 428, 612

Yave Kafir Cizyesi Mukataaları; **2775/** 1391

Yave-i Cizye-i Gebran Mukataaları; **41/** 34, 57, 204, 269, 362, 363, 671, 675, 723, 983

Yave Mukataaları; **63/** 293, 782; **2775/** 1391, 2172; **67/** 3263, 3919; **7534/** 1880; **41/** 286, 905, 1030

Yave Şemhane Mukataaları; **7534/** 2199

Yave ve Kaçgun Mukataaları; **61/** 46, 73, 88, 315, 333, 368, 381, 383, 390, 548, 733; **19322/** 40; **62/** 174, 176, 185, 186, 300, 958, 1174, 1194, 1237, 1254, 1392, 1430, 1514, 1520, 1594, 1595; **63/** 413, 780; **2775/** 1341, 1749, 2026, 3512, 3522, 3533; **67/** 424, 4226; **7534/** 718, 2199, 2897, 4660, 5016; **41/** 55, 58, 242, 543, 564

Yörük Amilleri Mukataaları; **63/** 854

Yörük Mukataaları; **63/** 111, 514, 645, 832, 980, 1003, 1035, 1103, 1153, 1223, 1249, 1254, 1267, 1362; **2775/** 1108; **41/** 91, 97, 100, 123, 128, 139, 145, 155, 185, 238, 251, 344, 359, 361, 364, 448, 544, 668

Yüzde Pare Mukataaları; **41/** 437

Yüzdeci Mukataaları; **979/** 3; **41/** 1066

Zeamet Mukataaları; **61/** 268, 634, 642, 892, 893; **62/** 316, 515, 744, 779, 1037, 1048, 1171, 1298, 1411, 1628

Zehayir Resmi Mukataaları; **61/** 427

Zevaid-i Aşar Mukataaları; **41/** 275

Zevayid-i Voynuğan Mukataaları; **67/** 404, 420, 432, 614, 949

Zevayid-i Voynuğan Mukataaları; **2775/** 531; **26278/** 113; **67/** 5, 2744

II- Mukataa İşlemleriyle İlgili Hükümler

Mukata Nazırlarının Muhasebelerinin Teftişi; **41/** 1001

Mukataa Akçelerinin Divan-ı Hümayun'da Tartılması; **61/** 770

Mukataa Akçelerinin Yağ İle Değiştirilip Hazine-i Amireye İrsali; **63/** 685

Mukataa Arazileri İle İlgili Hukuki Sorunlar; **7534/** 294, 2490

Mukataa Arazlerinin Hassa-i Hümayuna İlhakı; **62/** 261

Mukataa Bakilerinin Tahsili; **61/** 360

Mukataa Davaları; **62/** 54, 244; **41/** 320, 361, 543

Mukataa Defterleri Hıfzı; **2775/** 2434

Mukataa Defterleri İçin Sandık Muşambası Tedariki; **2775/** 2434

Mukataa Defterlerinin Hıfzı İçin Kilit Tedariki; **2775/** 2434

Mukataa Emmini'nin Azli; **62/** 81

Mukataa Gelirleri İle İlgili Hukuki Sorunlar; **61/** 658; **2775/** 872, 1535, 3651; **26278/** 376, 553; **41/** 123, 207, 402, 1037

Mukataa Gelirlerinden Maaş Tayini; **67/** 1578

Mukataa Gelirlerinin Hazine-i Amireye Gönderilmesi; **61/** 259, 265, 363, 501, 635, 763, 706, 770, 853, 931, 959, 975, 1016; **62/** 167, 656, 693, 769, 771, 802, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 858, 1068, 1152, 1184, 1235, 1282, 1288, 1346, 1390, 1391, 1401, 1443, 1455, 1458, 1587, 1618, 1619, 1625, 1626; **63/** 249, 290,

291, 893, 909, 1156, 1163, 1202, 1230, 1478, 1479, 1480, 1481, 1482; **2775/** 1900, 3087, 3303, 3527; **41/** 540, 982, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997

Mukataa Gelirlerinin Hazine-i Amireye Teslimi; **20/** 178, 203; **63/** 204, 611, 612, 613, 889, 1020, 1184, 1203, 1223, 1392 ; 233/27, 28, 79, 108, 214, 217, 218; **2775/** 109, 380, 506, 595, 709, 789, 790, 800, 835, 839, 842, 845, 861, 920, 1055, 1190, 1306, 1996, 1215, 1338, 1767, 1813, 3274, 3275, 3276; **26278/** 16, 95, 629; **67/** 1726, 1864, 1912, 1975, 2045, 2101, 2183, 2184, 2296, 2389, 2482, 2731, 2732, 2792, 3410, 3484, 3563, 3583, 3783, 3784, 3842; **7534/** 10, 77, 82, 107, 108, 152, 378, 487, 488, 555, 743, 744, 900, 901, 907, 918, 1029, 1067, 1073, 1351, 1545, 2042, 2382, 2536, 2537, 2551, 2552, 2563, 3156, 3399, 3400, 3507, 3517, 3518, 3519, 3560, 3566, 4723, 4745, 4746, 4747, 4790, 5215

Mukataa Gelirlerinin Hıfzı; **20/** 111; **63/** 614

Mukataa Gelirlerinin Korunması; **233/** 11, 12

Mukataa Gelirlerinin Tahsili; **61/** 7, 17, 32, 47, 60, 81, 104, 129, 140, 162, 200, 238, 240, 241, 340, 407, 408, 422, 473, 495, 496, 530, 531, 555, 558, 564, 574, 600, 607, 630, 631, 633, 699, 672, 692, 677, 705, 709, 720, 722, 743, 744, 745, 801, 828, 841, 843, 888, 889, 890, 894, 901, 922, 926, 928, 933, 944, 950, 953 , 954, 963 , 969, 970, 989, 1019, 1024; **62/** 36, 57, 63, 64, 65, 101, 105, 123, 124, 165, 242, 355, 391, 476 , 479, 506, 566, 587, 674, 964, 1154, 1227, 1329, 1402, 1403, 1464, 1518.; **63/** 9, 15, 366, 418, 439, 517, 865, 1069, 1164, 1194, 1265; **233/** 36, 68; **2775/** 52, 140, 141, 142, 164, 180, 347, 350, 519, 578, 673, 793, 809, 1884, 1885, 3517, 4138; **26278/** 16, 80, 82, 106, 329, 492, 511, 610, 647, 662; **67/** 137, 411, 442, 458, 600, 667, 743, 748, 749, 869, 932, 1238, 1332, 1539, 1567, 1779, 1835, 1911, 2027, 2046, 2363, 2685, 3216, 3301; **7534/** 218, 366, 472, 491, 677, 742, 1036, 1073, 1091, 1614, 1632, 1698, 2172, 2657, 2687, 2688, 3033, 3219, 3276, 3475, 3476, 3477, 3478, 3504, 3511, 3610, 3781, 4100, 4237, 4385, 4469, 4475, 4476, 4664, 4700, 4814, 4863, 5097, 5216; **41/** 6, 34, 138, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 291, 292, 293, 294, 307, 310, 435, 437, 599, 746, 752, 823, 859, 876, 896, 960, 1002, 1021, 1060, 1067

Mukataa Gelirlerinin Teftişi; **2775/** 56, 597, 2122; **7534/** 2691

Mukataa Görevlilerinin Beratlarının Tecdidı; **61/** 130

Mukataa Görevlilerinin Mevacibi; **233/** 91

Mukataa Hesap Defterleri; **62/** 308, 568, 657, 664, 665, 979, 1027, 1232, 1578; **63/** 71, 80, 179, 211, 328, 651, 889, 965, 1093, 1185, 1282; **2775/** 1356, 1843, 2098; **7534/** 975, 1337

Mukataa Hesap Defterlerinin İrsali; **7534/** 2395, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633; **41/** 522

Mukataa Hesap Defterlerinin Teftişi; **20/** 198, 210, 211, 212

Mukataa Katibinin Azli; **61/** 740

Mukataa Katibinin Muhasebesinin Teftişi; **63/** 203; **67/** 2492; **7534/** 2527

Mukataa Katiplerinin Suistimalleri; **41/** 283

Mukataa Kethüdasının Teftişi; **63/** 1000; **67/** 187

Mukataa Muhasebe Defterlerinin Teftişı; **61/** 776; **63/** 42, 124; **2775/** 956, 1154, 1191; **26278/** 3, 219, 522, 523; **67/** 3632, 3673, 3724, 3961

Mukataa Nazırına Aharın Dahlinin Meni; **41/** 395, 677

Mukataa Nazırının Reayaya Zulmünün Meni; **7534/** 2458

Mukataa Rusumuna Aharın Dahlinin Meni; **41/** 576

Mukataa'ya Emin Tayini; **62/** 126, 127, 128, 129, 130, 131, 144, 147, 376, 541, 588, 589, 592, 630, 1203, 1324, 1519

Mukataacı Tayini; **2775/** 542; **67/** 3219

Mukataacı; **2775/** 1843

Mukataacıların Mukataa Katibine Zulmünün Meni; **7534/** 3067

Mukataacıya Muşamba Tedariki; **2775/** 2361

Mukataadan Hasıl Olan Buğdayın Satışı; **62/** 667

Mukataalara Aharın Dahlinin Meni; **41/** 76, 77, 116, 129, 226, 236, 242, 256, 300, 363, 544, 555, 564, 612, 807, 832, 935

Mukataalara Aharın Dahlinin Meni; **62/** 176, 182

Mukataalara Anbarcı Tayini; **62/** 387, 530, 772

Mukataalara Bekçi Tayini; **62/** 507, 552

Mukataalara Dideban Tayini; **62/** 9, 109, 1603

Mukataalara Emin Tayini; **61/** 295; **7534/** 884, 1027

Mukataalara Havale Kul Tayini; **62/** 123, 124, 335

Mukataalara Hizmetli Tayini; **62/** 381

Mukataalara Katib Tayini; **61/** 664, 713, 731, 780, 859, 860; **62/** 17, 21, 84, 86, 87, 166, 177, 209, 360, 364, 383, 410, 418, 430, 505, 545, 573, 619, 628, 632, 780, 876, 903, 983, 1019, 1020, 1038, 1058, 1059, 1087, 1098, 1101, 1102, 1103, 1104, 1158, 1163, 1164, 1260, 1332, 1372, 1382, 1424, 1425; **63/** 146, 563; **19322/** 17, 29; **67/** 660

Mukataalara Kethüda Tayini; **62/** 460

Mukataalara Korucu Tayini; **63/** 541

Mukataalara Kul İstihdamı; **62/** 1147, 1448

Mukataalara Müfettiş Tayini; **62/** 289, 483, 739

Mukataalara Nazır Tayini; **61/** 52, 830; **20/** 45; **62/** 333, 866, 1022, 1060, 1063, 1519; **63/** 387, 446, 451, 470, 677, 694, 718, 836, 931, 1001, 1005, 1012, 1438; **2775/** 350, 1352; **67/** 3042; **7534/** 1030, 1315, 1391, 2989, 3603, 3862

Mukataalara Vezzan Tayini; **62/** 661, 1093, 1438

Mukataalara Yasakçı Tayini; **62/** 1322

Mukataalara Zorla Kefil Yazma; **61/** 13

Mukataalardan Hasıl Olan Mahsulün Satışı; **62/** 813, 1146; **63/** 833

Mukataalardan Hazine-i Amireye Akçe Gönderilmesi; **63/** 136, 143

Mukataalardan Hazine-i Amireye Nevruz Akçesi Gönderilmesi; **63/** 26, 81, 83, 84, 85,

Mukataalardan Kötürümlere Akçe Tayini; **41/** 243

Mukataalardan Mahsul Satışı; **63/** 143

Mukataalardan Mevacib Ödenmesi; **2775/** 918

Mukataalardan Nevruz İçin Hazine-i Amireye Akçe Gönderilmesi; **2775/** 194, 195, 196, 197

Mukataaların İltizama Verilmesi; **61/** 171, 172, 565, 624, 850, 893, 917, 1079; **20/** 27, 34, 67, 76, 90, 99, 175, 201; 19322/17, 21, 28, 58; **67/** 5, 13, 23, 27, 40, 42, 79, 168, 185, 186, 200, 214, 223, 241, 248, 264, 308, 309, 331, 360, 362, 387, 392, 395, 397, 404, 416, 420, 421, 422, 424, 432, 443, 466, 473, 476, 479, 480, 482, 483, 487, 492, 499, 503, 510, 517, 524, 525, 526, 527, 533, 537, 548, 556, 586, 595, 602, 615, 627, 632, 634, 640, 648, 663, 672, 690, 693, 723, 724, 726, 729, 784, 799, 804, 805, 810, 849, 854, 865, 875, 876, 878, 886, 898, 907, 909, 913, 918, 924, 925, 949, 998, 999, 1013, 1016, 1025, 1028, 1030, 1043, 1056, 1099, 1100, 1114, 1115, 1120, 1125, 1126, 1138, 1155, 1157, 1160, 1161, 1169, 1175, 1181, 1190, 1207, 1215, 1216, 1258, 1265, 1290, 1293, 1299, 1321, 1324, 1333, 1339, 1345, 1357, 1365, 1367, 1374, 1388, 1401, 1414, 1450, 1458, 1474, 1482, 1490, 1509, 1521, 1537, 1545, 1549, 1550, 1551, 1552, 1553, 1566, 1576, 1582, 1597, 1625, 1633, 1644, 1671, 1688, 1707, 1734, 1745, 1746, 1755, 1758, 1768, 1769, 1776, 1787, 1789, 1810, 1816, 1830, 1834, 1845, 1850, 1852, 1876, 1891, 1941, 1942, 1950, 1963, 1967, 1995, 2024, 2025, 2026, 2029, 2030, 2039, 2050, 2059, 2063, 2088, 2094, 2109, 2114, 2121, 2131, 2138, 2164, 2165, 2175, 2192, 2193, 2194, 2214, 2216, 2220, 2223, 2258, 2276, 2288, 2289, 2290, 2295, 2302, 2304, 2305, 2332, 2345, 2358, 2359, 2361, 2374, 2375, 2380, 2387, 2396, 2405, 2407, 2408, 2414, 2415, 2416, 2420, 2429, 2448, 2452, 2453, 2469, 2477, 2480, 2491, 2497, 2503, 2516, 2518, 2524, 2555, 2585, 2590, 2596, 2609, 2618, 2622, 2624, 2646, 2657, 2670, 2717, 2718, 2719, 2726, 2727, 2728, 2748, 2754, 2758, 2763, 2772, 2777, 2820, 2830, 2836, 2846, 2847, 2870, 2873, 2876, 2880, 2887, 2903, 2905, 2941, 2948, 2952, 2955, 2963, 2971, 2977, 2982, 2996, 3032, 3039, 3041, 3066, 3067, 3102, 3108, 3110, 3123, 3133, 3136, 3145, 3148, 3149, 3150, 3154, 3163, 3164, 3168, 3173, 3186, 3187, 3196, 3197, 3198, 3206, 3228, 3233, 3234, 3237, 3240, 3243, 3244, 3252, 3260, 3261, 3265, 3282, 3286, 3287, 3291, 3295, 3300, 3304, 3312, 3313, 3323, 3331, 3342, 3349, 3351, 3352, 3362, 3367, 3370, 3389, 3391, 3400, 3427, 3441, 3472, 3473, 3475, 3485, 3486, 3490, 3498, 3517, 3527, 3530, 3531, 3533, 3534, 3540, 3544, 3545, 3551, 3558, 3570, 3571, 3572, 3573, 3578, 3580, 3591, 3594, 3596, 3615, 3638, 3649, 3660, 3663, 3665, 3680, 3688, 3696, 3730, 3731, 3752, 3753, 3772, 3797, 3817, 3821, 3844, 3849, 3865, 3876, 3885, 3894, 3905, 3917, 3927, 3937, 3938, 3940, 3944, 3964, 3983, 3999, 4008, 4013, 4021, 4044, 4079, 4099, 4129, 4135, 4151, 4155, 4156, 4157, 4172, 4182, 4203, 4214, 4215, 4236, 4256, 4276, 4279, 4286, 4302, 4334, 4336, 4372, 4373, 4376, 4385, 4444, 4448, 4458, 4463, 4477, 4501, 4517, 4537, 4545, 4563, 4572, 4586, 4599, 4602; **62/** 111, 116, 146, 150, 165, 189, 224, 266, 270, 298, 336, 445, 484, 524, 541, 564, 608, 448, 620, 662, 822, 943, 1009, 1051, 1122, 1133, 1187, 1197, 1277, 1290, 1303, 1304, 1360, 1431, 1533, 1638; **63/** 35, 44, 217, 274, 289, 312, 322, 324, 343, 350, 403, 440, 454, 470, 648, 650,

771, 780, 782, 865, 886, 892, 938, 945, 946, 976, 983, 1003, 1008, 1022, 1025, 1030, 1034, 1067, 1076, 1077, 1088, 1094, 1127, 1157, 1165, 1182, 1186, 1218, 1231, 1280, 1292, 1293; **233/** 9, 16, 17, 20, 21, 24, 26, 33, 34, 37, 40, 42, 45, 46, 61, 62, 66, 93, 111, 138, 187, 191, 212, 216, 223; **979/** 3, 14; **2775/** 20, 21, 29, 30, 37, 74, 98, 99, 106, 150, 171, 176, 185, 202, 216, 220, 221, 240, 245, 248, 259, 298, 300, 304, 354, 394, 395, 397, 406, 487, 493, 525, 531, 533, 538, 543, 553, 640, 729, 762, 770, 772, 792, 822, 824, 827, 904, 907, 908, 924, 926, 930, 971, 983, 985, 986, 989, 992, 999, 1000, 1006, 1007, 1008, 1070, 1073, 1108, 1124, 1140, 1146, 1178, 1239, 1240, 1241, 1244, 1303, 1314, 1315, 1456, 1470, 1477, 1478, 1479, 1498, 1499, 1521, 1523, 1533, 1537, 1549, 1550, 1560, 1633, 1636, 1661, 1663, 1677, 1678, 1714, 1723, 1739, 1743, 1749, 1756, 1761, 1762, 1764, 1768, 1775, 1800, 1803, 1815, 1826, 1836, 1840, 1841, 1845, 1846, 1871, 1872, 1873, 1881, 1891, 1900, 1917, 1926, 1967, 1969, 1974, 1975, 1978, 1984, 1990, 1994, 2000, 2026, 2027, 2029, 2046, 2053, 2058, 2061, 2075, 2081, 2102, 2109, 2115, 2128, 2129, 2131, 2138, 2140, 2143, 2148, 2151, 2158, 2167, 2172, 2200, 2284, 2287, 2303, 2315, 2325, 2356, 2381, 2390, 2401, 2429, 2446, 2452, 2453, 2484, 2496, 2504, 2522, 2539, 2596, 2603, 2621, 2634, 2654, 2665, 2707, 2719, 2728, 2732, 2748, 2782, 2813, 2850, 2870, 2904, 2910, 2912, 2917, 2929, 2934, 2959, 2962, 2967, 2972, 2989, 2992, 3019, 3030, 3055, 3056, 3067, 3100, 3101, 3102, 3114, 3157, 3202, 3217, 3233, 3248, 3286, 3307, 3320, 3340, 3344, 3366, 3372, 3378, 3383, 3402, 3406, 3420, 3439, 3489, 3492, 3501, 3512, 3522, 3535, 3597, 3607, 3627, 3654, 3668, 3677, 3708, 3722, 3723, 3745, 3746, 3748, 3759, 3800, 3803, 3820, 3821, 3825, 3827, 3834, 3861, 3873, 3881, 3889, 3935, 3938, 3975, 3997, 4009, 4010, 4013, 4029, 4088, 4089, 4109, 4142, 4158, 4164, 4173, 4207, 4213, 4225, 4236, 4254; **26278/** 33, 37, 44, 53, 60, 63, 138, 163, 181, 191, 197, 202, 210, 214, 217, 244, 284, 288, 320, 329, 330, 351, 377, 381, 386, 392, 393, 426, 429, 440, 444, 448, 533, 544, 555, 567, 572, 575, 611, 618, 631, 633, 646, 651, 652, 656, 664, 667, 668, 672; **7534/** 33, 38, 46, 47, 90, 94, 104, 111, 143, 199, 201, 215, 247, 252, 259, 263, 315, 325, 333, 336, 371, 387, 424, 426, 443, 475, 476, 483, 484, 491, 499, 500, 505, 517, 519, 524, 528, 530, 533, 537, 544, 575, 576, 581, 582, 585, 601, 615, 642, 650, 662, 667, 679, 684, 689, 714, 732, 788, 798, 799, 800, 915, 1064, 1065, 1074, 1116, 1117, 1150, 1163, 1193, 1198, 1209, 1254, 1279, 1310, 1403, 1409, 1415, 1423, 1435, 1453, 1469, 1531, 1599, 1605, 1646, 1659, 1660, 1681, 1690, 1691, 1748, 1750, 1751, 1765, 1777, 1781, 1801, 1810, 1813, 1814, 1817, 1818, 1861, 1877, 1880, 1908, 1910, 1921, 1924, 1932, 1939, 1962, 1965, 2010, 2027, 2056, 2061, 2069, 2072, 2077, 2100, 2102, 2126, 2142, 2146, 2153, 2175, 2216, 2219, 2224, 2241, 2254, 2289, 2307, 2309, 2315, 2316, 2333, 2335, 2372, 2376, 2387, 2404, 2405, 2410, 2413, 2415, 2419, 2425, 2427, 2431, 2435, 2439, 2440, 2453, 2455, 2500, 2504, 2508, 2555, 2588, 2595, 2596, 2597, 2614, 2615, 2619, 2627, 2651, 2653, 2656, 2696, 2755, 2764, 2765, 2767, 2774, 2825, 2836, 2839, 2842, 2849, 2863, 2870, 2887, 2891, 2894, 2897, 2919, 2920, 2928, 2986, 2989, 2990, 3004, 3011, 3037, 3078, 3083, 3091, 3106, 3123, 3126, 3146, 3181, 3186, 3262, 3268, 3272, 3274, 3288, 3290, 3291, 3296, 3334, 3335, 3372, 3403, 3415, 3428, 3435, 3436, 3449, 3450, 3452, 3453, 3454, 3457, 3463, 3479, 3487, 3488, 3507, 3508, 3530, 3531, 3535, 3541, 3542, 3546, 3551, 3583, 3584, 3585, 3594, 3600, 3605, 3655, 3658, 3691, 3700, 3709, 3731, 3732, 3737, 3741, 3763, 3768, 3769, 3771, 3772, 3788, 3793, 3797, 3806, 3814, 3815, 3861, 3895, 3909, 3910, 3934, 3940, 3951, 3960, 3965, 4003, 4016, 4063, 4080, 4087, 4103, 4109, 4122, 4134, 4141, 4143, 4148, 4155, 4160, 4162, 4164, 4167, 4173, 4175, 4187, 4192, 4195, 4198, 4201, 4216, 4275, 4282, 4292, 4296, 4334, 4361, 4364, 4374, 4390, 4436, 4459, 4462, 4481, 4515, 4517, 4543, 4545, 4557, 4563, 4567, 4570, 4583, 4605, 4606, 4662, 4671, 4672, 4688, 4697, 4713, 4718, 4726, 4735, 4740, 4749, 4762, 4779, 4780, 4783, 4808, 4825, 4841, 4859, 4868, 4880, 4884, 4914, 4936, 4937, 5012, 5019, 5067, 5085, 5086, 5125, 5141, 5142, 5152, 5192, 5217, 5220, 5227, 5234, 5254; **41/** 17, 18, 25, 27, 34, 46, 97, 119, 123, 125, 189, 206, 207, 213, 232,

235, 239, 246, 248, 251, 263, 265, 274, 275, 278, 279, 285, 287, 291, 292, 305, 317, 331, 339, 340, 356, 357, 361, 363, 369, 371, 374, 375, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 433, 444, 461, 464, 465, 467, 490, 498, 501, 512, 529, 564, 605, 632, 644, 653, 654, 698, 716, 720, 743, 791, 800, 827, 850, 853, 879, 881, 888, 895, 905, 937, 940, 983, 984, 1036, 1045, 1069

Mukataaların Muhasebelerinin Teftişi; **62/** 57, 91, 125, 149, 234, 243, 263, 395, 235, 476, 503, 583, 656, 662, 693, 769, 771, 795, 800, 929, 979, 1018, 1068, 1184, 1226, 1270, 1312, 1314, 1339, 1344, 1349, 1420, 1422, 1434, 1440, 1441, 1442, 1448, 1472, 1473, 1536, 1549

Mukataaların Teftişi; **61/** 40, 47, 49, 60, 263, 298, 306, 308, 946; **20/** 50, 52, 56; **63/** 889, 904, 911, 1344; **233/** 75, 78 ; **2775/** 55, 57, 636, 757, 799, 834, 1013, 1492, 1745, 1805, 1860, 2177, 2347, 3044, 3393, 3627, 3730, 4154; **26278/** 317, 371, 509, 515, 557, 562; **67/** 23, 869, 1546, 1739, 1864, 3010, 3350, 3449; **7534/** 106, 387, 577, 683, 732, 800, 806, 1036, 1106, 1152, 1666, 1300, 1632, 1724, 1732, 1733, 1734, 1735, 1751, 1830, 2115, 2378, 2398, 2478, 2493, 2514, 2594, 2760, 3035, 3065, 3148, 3301, 3416, 4090, 4271, 4649

Mukataalarla İlgili Hukuki Sorunlar; **2775/** 102, 165, 533, 860, 1084, 1624, 1779, 2002, 2028, 2046, 2214, 2215; **26278/** 89, 408; **7534/** 259, 336, 358, 359, 541, 585, 940, 1225, 3080

Mukataanın Feshi; **2775/** 1589; **41/** 868

Mukataaya Amil Tayini; **61/** 974

Mukataaya Dalyancı Tayini; **2775/** 1280, 1281, 1282; **26278/** 233

Mukataaya Dellal Tayini; **63/** 1507

Mukataaya Emin Tayini; **61/** 1043; **20/** 241; **19322/** 37; **63/** 458, 470, 765, 771, 1019, 1144, 1253, 1449; **2775/** 284, 519, 963, 1480, 2507; **26278/** 26; **67/** 858; **7534/** 104, 111; **41/** 485

Mukataaya İfrazcı Tayini; **7534/** 1342

Mukataaya Kantarcı Tayini; **19322/** 18

Mukataaya Katib Tayini; **2775/** 771; **7534/** 5067; **41/** 1016

Mukataaya Korucu Tayini; **67/** 754; **7534/** 3666

Mukataaya Mübaşir Tayini; **63/** 631, 764, 1174, 1183; **2775/** 347

Mukataaya Müfettiş Tayini; **63/** 91, 655, 656, 657, 674, 743, 922, 923, 1048, 1087, 1217, 1403, 1438, 1439; **2775/** 82, 702, 941, 1352, 3393; **67/** 406; **7534/** 683, 1830, 1999, 2065, 2115, 3065, 3416, 3547, 4006, 4074, 4090, 4271; **41/** 976

Mukataaya Nazır Tayini; **41/** 43

Mukataaya Satıcı Tayini; **19322/** 9

Mukataaya Şahinci Tayini; **7534/** 1342

Mukataaya Yasakçı Tayini; **2775/** 911

Şeyhe Mukataattan Akçe Tayini; **2775/** 1323, 1449

Kelam-ı Kadim Kitabeti İçin Mukataa Akçesi Tayini; **63/** 1377

Mürde ve Kerihtelerin Mukataa Defterinden İhracı; **7534/** 1702

III-İltizam İşlemleriyle İlgili Hükümler

Adet-i Ağnam İltizamı; **2775/** 1006; **67/** 4314, 4411

Arsa İltizamı; **7534/** 2780

Aşiret İltizamı; **7534/** 1441

Aşiyanelerden ve Dehşiden Balaban ve Atmaca ve Doğan zabtı ve İrsali İltizamı; **7534/** 705

Atmaca İltizamı; **2775/** 1747; **67/** 1176

Avarız Beliyatı İltizamı; **67/** 1741, 1985, 2079, 2483, 3577

Avarız İltizamı; **67/** 1469, 1803

Ayak Bacı İltizamı; **2775/** 1100, 1572, 1804; **67/** 1712

Bad-ı Heva İltizamı; **67/** 724; **41/** 179, 238

Bahar Emaneti İltizamı; **7534/** 1834

Bal Kapanı İltizamı; **67/** 3231

Balaban İltizamı; **2775/** 1419; **67/** 1860

Balık İltizamı; **233/** 51

Barut İltizamı; **7534/** 2533

Barut-ı Siyah İltizamı; **2775/** 3

Başhane İltizamı; **7534/** 1346

Beliyat Teftişi İltizamı; **61/** 538; **62/** 35; **26278/** 15; **67/** 1240, 1888, 3947; **7534/** 2311, 4312, 4330, 5186

Bevvaban İltizamı; **7534/** 1548

Boyahane İltizamı; **67/** 3091

Buğday Tevzii İltizamı; **7534/** 1935

Cabinin Muhasebesinin Teftişi İltizamı; **7534/** 3755

Cibayet İltizamı; **2775/** 3751; **67/** 2116, 2533

Çakır Yavruları İltizamı; **67/** 1860

Çanaklık İltizamı; **62/** 1490

Çavuş Teftişi İltizamı; **7534/** 1875

Çeltik İltizamı; **2775/** 2445, 3304, 3603, 3695, 3818

Çingane Bad-ı Heva İltizamı; **7534/** 633, 3388

Çingane Cizyesi Tahsili İltizamı; **26278/** 645

Çingane İспенçesi İltizamı; **2775/** 1123, 1144, 1155, 1214, 1381, 1648, 1649, 1704, 1711, 2154, 2155, 2156, 2178; **26278/** 338; **67/** 1987, 3801; **7534/** 633, 3388

Daru'l-Harb Mukataaları İltizamı; **67/** 3019

Doğancıbaşılık İltizamı; **7534/** 1434

Dulkadiyye İfrazı İltizamı; **67/** 1390, 1533, 1755

Ekrad Taifesinin İltizamı; **2775/** 1691

Eminin Beliyatı Teftişı İltizamı; **19322/** 56

Eminin Muhasebesinin Teftişı İltizamı; **63/** 644; **7534/** 4953

Esir Bacı İltizamı; **63/** 299

Fuçı Tahtası İltizamı; **2775/** 1066

Fuçı Tahtası Rusumu İltizamı; **2775/** 2734, 2991

Fulus Darbhanesi İltizamı; **7534/** 2976

Güherçile İltizamı; **67/** 1522; **7534/** 942, 998, 2701, 5166

Güherçile Karhanesi İltizamı; **7534/** 686, 865, 950, 2757, 3209, 3314, 3458, 3491, 3789, 3840,

Gümrük İltizamı; **2775/** 3468

Haraç Nevyafesi İltizamı; **2775/** 2819

Harir Mizanı Gümrüğü İltizamı; **67/** 2581

Haymane İltizamı; **7534/** 1535

İfraz Hasları İltizamı; **67/** 1002, 1077, 1694, 1997, 2015; **7534/** 1194, 1284, 1292, 1325

İhtisab ve İhzariye İltizamı; **2775/** 2270

İskele İltizamı; **7534/** 4624

İспенçe İltizamı; **7534/** 2969

İstanbul Fulus Darbhanesi İltizamı; **7534/** 2623

Kadı'nın Teftişı İltizamı; **61/** 910

Kale Beytü'l-Mali İltizamı; **2775/** 1570

Kale Dizdarı Teftişı İltizamı; **63/** 1054

Kayacıların Cürm-ı Cinayetleri İltizamı; **7534/** 4538

Kayacıların Resm-i Kovan İltizamı; **7534/** 4538

Kayıkçılar Kethüdası İltizamı; **7534/** 4208

Kükürd İltizamı; **67/** 1877

Kürekçi Bedeli Beliyatı Teftişı İltizamı; **67/** 1098

Mensuh Müsellemlerin İltizamı; **26278/** 666

Merkeb Adası İmarı İltizamı; **41/** 289

Meyve Kapanı İltizamı; **63/** 299

Mübaşirlerin Beliyatı Teftişı İltizamı; **7534/** 4079

Mültezim Muhasebesinin Teftişı İltizamı; **61/** 907

Nahiyelerin İltizamı; **67/** 2552

Nehir İltizamı; **7534/** 2642

Nevyafte Tahriri İltizamı; **7534/** 3256

Okluk Ağacı Kesilmesi İltizamı; **2775/** 2480

Pelit Mukataası İltizamı; **7534/** 3062

Pencik İltizamı; **2775/** 2822

Piyade Hasları İltizamı; **67/** 772

Resm-i Bennak İltizamı; **41/** 238

Resm-i Çavuşan İltizamı; **7534/** 1548

Resm-i Kışlak İltizamı; **67/** 2823

Ruscuk Kapanı İltizamı; **7534/** 3706

Rusum-ı Haymanegan İltizamı; **7534/** 2177

Rusum-ı Suvariye İltizamı; **7534/** 35

Sirem Sürgünleri Mukataası İltizamı; **67/** 3267

Suğla İltizamı; **41/** 959

Şabhane İltizamı; **2775/** 2335, 2336, 3348

Şahinci İltizamı; **7534/** 769

Teftiş İltizamı; **7534/** 1876

Un Kapanı İltizamı; **233/** 147, 179

Vakıf Hamamı İltizamı; **63/** 1092; **7534/** 1457

Voynuk Baştineleri İltizamı; **67/** 2324, 2456

Yağ Kapanı İltizamı; **67/** 3231

Yağhane İltizamı; **41/** 53

Yave Kafir Cizyesi İltizamı; **2775/** 1097, 1099

Yave Kafir Haracı İltizamı; **7534/** 2399

Zift İltizamı; **2775/** 1833

Değirmenlerin İltizama Verilmesi; **2775/** 3456

İfrazın İltizama Verilmesi; **7534/** 961

Karyelerin İltizama Verilmesi; **26278/** 153; **67/** 2367, 2376, 2508

Mezraların İltizama Verilmesi; **2775/** 2382

Vakıf Haslarının İltizama Verilmesi; **7534/** 2918, 2980

Yolcu ve Yasakçı Haslarının İltizama Verilmesi; **2775/** 948

Zaviyelerin İltizama Verilmesi; **2775/** 1914

IV-Has Mukataalarla İlgili Hükümler

Has Ahır Tamiri; **67/** 1475

Has Ahura Alaf Tedariki; **7534/** 1656

Has Anbarı İle İlgili Hukuki Sorunlar; **7534/** 2598

Has Araziler; **19322/** 1

Has Arazileri İle İlgili Hukuki Sorunlar; **62/** 112,357,358,363,472,482,516,621,622

Has Arazilerin Havass-ı Hümayun'a İlhakı; **2775/** 1426, 2131

Has Arazilerin Tahriri; **7534/** 1675

Has Arazilerin Timara İlhakı; **62/** 378, 1165; **63/** 856

Has Arazilerin Vakfa İlhakı; **62/** 268; **63/** 736

Has Arazilerle İlgili Hukuki Sorunlar; **62/** 386; **63/** 434, 474, 711, 884, 1083; **67/** 336, 2221, 2222; **7534/** 5153

Has Atmacalar; **7534/** 2078

Has Bağçe; **2775/** 3466

Has Bağlarının Ölçülmesi; **62/** 1124

Has Bargirlerin Satışı; **7534/** 2862

Has Değirmenler; **62/** 612; **7534/** 66

Has Develer; **7534/** 2590, 4119

Has Develere Arpa Tedariki; **7534/** 2813

Has Develere Katran Mukabili Muafiyet; **61/** 314

Has Develere Kışlak Tedariki; **7534/** 2812

Has Develere Saman Tedariki; **7534/** 2813

Has Develere Zahir Tadariki; **7534/** 2302

Has Fırın; **67/** 1306

Has Gelirlerin Tahsili; **61/** 337; **67/** 3774, 3775, 3776, 3777, 3778; **7534/** 520

Has Karyeler; **61/** 178, 335; **62/** 226, 1160; **67/** 2323, 3241, 3278, 3682; **41/** 114, 422, 532, 715

Has Karyelere Aharın Dahlinin Meni; **67/** 1496, 3169

Has Karyelere Korucu Tayini; **61/** 119

Has Karyelerin Rusumu Tahsili; **67/** 3147

Has Kayıkların Tamiri; **2775/** 2060, 4024

Has Korular; **7534/** 1655

Has Mahsullerinin Satılması; **62/** 1178

Has Mahsulü; **7534/** 2756

Has Mahsulüne Aharın Dahlinin Meni; **41/** 439

Has Mukataaarı İle İlgili Hukuki Sorunlar; **62/** 292, 393, 394, 417, 942, 1301, 1327, 1345, 1366

Has Mukataalara Aharın Dahlinin Meni; **41/** 85

Has Mukataalara Nazır Tayini; **61/** 264, 508, 509

Has Mukataaların İltizama Verilmesi; **62/** 537, 1180, 1277; **63/** 772, 1386,

Has Mukataaların Teftişı; **61/** 652

Has Mukataaların Vakfa İlhakı; **62/** 623; **2775/** 38

Has Mukataalarından Hasıl Olan Mahsulün Satışı; **62/** 777

Has Mukataları İle İlgili Hukuki Sorunlar; **62/** 1375, 1491; **63/** 378, 761, 986, 987, 991, 1078, 1342, 1450; **2775/** 478, 480, 657, 1730; **26278/** 27; **67/** 257; **7534/** 92

Has Ormanların Teftişı; **63/** 492

Has Ortakçıları; **63/** 265

Has Reayası İle İlgili Hukuki Sorunlar; **61/** 286; **26278/** 549, 550; **67/** 547, 750, 761, 971, 1725, 2158, 3100; **7534/** 1011, 1082, 1160, 2103, 2244, 2246, 2306, 2610, 2864, 3051, 3094, 3132, 3135, 3164, 3169, 3170, 3207, 3397, 3448, 3499, 4062; **41/** 120, 209, 301, 507, 641

Has Reayası; **7534/** 1578, 1579, 1648

Has Reayasının Rusumu İle İlgili Hukuki Sorunlar; **67/** 196; **7534/** 1952

Has Tayin Olunan Haymeler; **63/** 1131

Has Tayin Olunan Yörük Cemaati; **63/** 1224

V-İskele Mukataaları İle İlgili Hükümler

İskele Emaneti; **2775/** 1866, 3711

İskele Hizmetlilerinin Muafiyeti, **2775/** 3422, 4105

İskele İnşası; **2775/** 1578; **26278/** 634,

İskele Muhafızlarının Muafiyeti; **2775/** 716

İskele Pencigine Satıcı Tayini; **62/** 796, 827, 843, 879, 883, 1065, 1274

İспенçe İle İlgili Hukuki Sorunlar; **62/** 22, 306, 315, 322

İskele Resmi Tahsili; **2775/** 606

İskele Tamiri; **63/** 381; **2775/** 113, 1825; **26278/** 635; **67/** 1838, 1856, 1917; **7534/** 195, 810

İskelelerdeki Hizmetlilerin Muafiyeti; **2775/** 691

İskeleye Bekçi Tayini; **61/** 141; **62/** 414, 1246

İskeleye Dideban Tayini; **62/** 1629; **63/** 36

İskeleye Emin Tayini; **63/** 36

İskeleye Hizmetli Tayini; **7534/** 1158

İskeleye Katib Tayini; **61/** 568, 573; **62/** 742, 1320, 1444; **63/** 36

İskeleye Limancı Tayini; **63/** 17

İskeleye Muafiyetle Hizmetli Tayini; **67/** 1685

İskeleye Mubassır Tayini; **61/** 567, 721, 881

İskeleye Nazır Tayini; **61/** 206

İskeleye Reis Tayini; **67/** 2386

İskeleye Satıcı Tayini; **61/** 39

İskeleye Vezzan Tayini; **62/** 1119; **7534/** 2159

VI-Memlehalarla İlgili Hükümler

Memleha Bekçisinin Azli; **61/** 294

Memleha Katibinin Azli; **61/** 294

Memleha Növbetçilerinin Muafiyeti; **7534/** 3869

Memleha Reisleri; **61/** 164

Memleha Sed İnşasına Mimar Tayini; **7534/** 3901

Memleha; **62/** 669, 682, 686, 690, 735, 1078; **67/** 1897; **7534/** 64, 1499, 1500, 1865

Memleha'ya Anbar Bekçisi Tayini; **61/** 175

Memleha'ya Bekçi Tayini; **61/** 55, 56, 149, 215, 543, 215, 261, 486, 543, 593, 594, 689; **20/** 87, 109

Memleha'ya Bekçi Tayini; **62/** 219, 312, 325, 329, 334, 341, 342, 361, 384, 404, 659, 720, 794, 1155, 1417, 1437, 1459, 1524, 1565,

Memleha'ya Destiban Tayini; **63/** 1496

Memleha'ya Dideban Tayini; **61/** 177, 593

Memleha'ya Emin Tayini; **61/** 168, 450; **20/** 104, 117, 216; **62/** 416, 743, 1088; **233/** 40

Memleha'ya Hizmetkar Tayini; **61/** 753; **63/** 478, 479, 480, 481, 1110

Memleha'ya Katib Tayini; **61/** 86, 91, 97, 170, 451, 455, 535, 651, 710, 872, 986, 1022; **20/** 98, 104, 251; ; **62/** 6, 452, 547, 579, 1075, 1099, 1512; **233/** 40

Memleha'ya Kerbanbaşı Tayini; **61/** 823

Memleha'ya Kethüda Tayini; **62/** 570

Memleha'ya Kürekçi Tayini; **61/** 92; **26278/** 234

Memleha'ya Müfettiş Tayini; **61/** 625

Memleha'ya Mühürücü Tayini; **61/** 125, 159, 476, 486; **62/** 7, 8, 325, 326, 327, 328, 329, 359, 794, 940, 1097, 1323

Memleha'ya Nazır Tayini; **61/** 216, 482; **20/** 105, 157

Memleha'ya Reis Tayini; **61/** 148, 205, 211, 220, 269, 391, 412, 444, 449, 462, 489, 727, 759, 790, 877, 916, 927; **19322/** 42

Memleha'ya Reis Tayini; **62/** 173, 187, 188, 256, 275, 295, 419, 437, 591, 808, 963, 1034, 1055, 1383, 1532,

Memleha'ya Tuzcu Tayini; **61/** 542; **62/** 89, 315; **67/** 2853; **7534/** 1394

Memleha'ya Ulufeci Tayini; **62/** 216, 1095, 1559

Memleha'ya Veznedar Tayini; **20/** 254

Memleha'ya Vezzan Tayini; **61/** 93, 150, 242, 261, 606, 732, 991, 1086; **62/** 10, 141, 142, 183, 637, 791, 794, 804, 826, 1097, 1323; **63/** 482, 483

Memleha'ya Yasakçı Tayini; **61/** 19, 30, 125, 134, 988, 1014; **62/** 5, 1096, 1321, 1423, 1591

Memlehadan Tuz İrsali; **7534/** 2740

Memlehadan Vakfa Akçe ve Tuz Verilmesi; **61/** 246

Tuz Alım Satımı; **61/** 44, 54, 74, 89, 180, 183, 358, 404, 626, 627, 669, 713, 742, 762, 784, 852, 887, 1005, 1007, 1074; **62/** 193, 508, 575, 732, 740, 865, 934, 1081, 1082, 1149, 1207, 1415, 1421, 1457; **63/** 140, 150, 165, 183, 184, 419, 585, 589, 729, 903; **233/** 40; **2775/** 251, 329, 450, 463, 529, 612, 683, 1972, 1986, 1987, 2000, 2042, 2167, 3850; **26278/** 341; **67/** 1148, 1897, 2269, 3297, 3690, 4243; **7534/** 1170, 1470, 1499, 5194; **41/** 143, 235, 272, 297, 339, 582, 634, 669, 797, 1043,

Tuz Anbarı İnşası; **61/** 817

Tuz Bacı Tahsili; **2775/** 4143

Tuz Cemi; **20/** 109

Tuz Kesimi Tahsili; **61/** 641,627, 686; **62/** 403, 1116

Tuz Miktarı; **62/** 159, 160

Tuz Nakli; **62/** 444; **41/** 298, 313, 322, 325, 399, 607, 633

Tuz Ocaklarının Tamiri; **62/** 47; **67/** 4394, 4532

Tuz Tarhı; **41/** 198, 674, 684, 1003, 1065

Tuz Tedariki; **7534/** 3603

Tuz Yüğü Kirası; **41/** 111

Tuz; **67/** 2086

Tuzcu Miktarı; **62/** 159, 160

Tuzcu Tayini; **63/** 997; **2775/** 610; **7534/** 292

Tuzcubaşı Azli; **61/** 294

Tuzcubaşının Teftişi; **19322/** 32

Tuzcuların Muafiyeti; **61/** 245, 253, 303, 432, 622, 736, 738, 761, 765, 773, 775, 783; **19322/** 27; **62/** 257, 310, 311, 367, 514, 646, 690, 712, 888, 1114, 1330, 1414, 1419, 1495, 1614; **63/** 589, 1160, 1495; **2775/** 552, 949, 2842; **67/** 47, 60, 2788, 4326, 4356; **7534/** 292, 293, 713, 2124, 2135, 3138, 4634, 4635, 5165, 5180, 5204; **41/** 109

Tuzcuların Ücretlerinin Ödenmesi; **62/** 965

Vakfa Tuz Tedariki; **7534/** 3398

İstanbul'a Tuz İrsali; **61/** 691; **7534/** 2737, 2738, 2739, 2779, 3061, 4298,

VII-Çeltiklerle İlgili Hükümler

Avarız Bedeli Çeltik Tahsili; **233/** 38

Çeltik Anbarlarının Tamiri; **233/** 189

Çeltik Arazileri İle İlgili Hukuki Sorunlar; **62/** 1334

Çeltik Arazileri; **67/** 3442

Çeltik Arazisinin İcareye Verilmesi; **7534/** 3729

Çeltik Cibayeti; **233/** 43

Çeltik Değirmeni; **67/** 3212; **7534/** 3424

Çeltik Ekimi; **61/** 4, 257, 446, 465, 471; **20/** 21; **62/** 584; **63/** 320, 591, 842, 1026, 1497; **2775/** 1588, 2755, 3482, 3505, 3537, 3548, 3556; **26278/** 497, 668, 669; **67/** 297, 430, 800, 1455, 1590, 2028, 2807, 2866, 3246, 3255, 3459, 3521, 3608, 3756, 4211; **7534/** 1489, 1518, 1564, 2062, 2151, 2433, 2501, 2882, 3424, 3944, 3991, 4932; **41/** 19, 157, 191, 546, 712, 928, 932, 1031

Çeltik Hizmetindeki Sipahilerin Muafiyeti; **67/** 269

Çeltik Kesimi Tahsili; **41/** 20

Çeltik Mahsulü; **2775/** 1874

Çeltik Nehrine Emin Tayini; **61/** 638

Çeltik Nehrine Hizmetçi Tayini; **7534/** 1258

Çeltik Nehrine Katib Tayini; **61/** 226

Çeltik Nehrine Keyyal Tayini; **41/** 392

Çeltik Nehrine Kürekçi Tayini; **67/** 1267

Çeltik Nehrine Reis Tayini; **61/** 111, 191, 192, 193, 198, 199, 228, 231, 232, 234, 235, 236, 237, 239, 248, 300, 329, 338, 344, 346, 382, 413, 418, 484, 487, 512, 518, 527, 537, 647, 764, 818, 829, 855, 857, 1021; **20/** 42, 149, 150, 222, 229; **19322/** 6, 41; **62/** 42, 139, 172, 190, 191, 227, 228, 229, 427, 468, 496, 497, 528, 593, 915, 921, 1266, 1305, 1340, 1343, 1386, 1407, 1501, 1525, 1562, 1569, 1571, 1572; **63/** 224, 759, 307, 329, 330, 379, 407, 452, 576, 759, 797, 819, 852, 1011, 1336, 1441; **233/** 70, 81; **2775/** 97, 379, 807, 838, 868, 869, 1040, 1058, 1148, 1371, 1970, 2263, 2373, 2690, 3379, 3435, 3480, 3619, 4180; ;26278/ 125, 224, 235, 254, 274; **67/** 25, 26, 212, 295, 427, 861, 938, 939, 940, 941, 1188, 1197, 1283, 1560, 1590, 1592, 1634, 1759, 1804, 3637, 4045, 4487, 4598; **7534/** 39, 95, 126, 148, 149, 255, 1140, 1141, 1258, 1947, 2093, 2104, 2275, 2879, 2959, 3248, 3420, 3494, 3591, 3607, 3962, 4638, 4774, 4879, 4952, 5069, 5207; **41/** 134, 141, 142

Çeltik Nehrine Yasakçı Tayini; **61/** 357; **67/** 1588

Çeltik Reayasının Muafiyeti; **2775/** 123, 182, 2364, 2994, 3770, 3914

Çeltik Reayasının Teftişi; **7534/** 4859

Çeltik Reisleriyle İlgili Hukuki Sorunlar; **2775/** 2269

Çeltik Riyaseti; **67/** 2866

Çeltik Rusumu; **2775/** 3507

Çeltik Suları Anlaşmazlıkları; **67/** 1119, 3430; **41/** 228, 489

Çeltik Tohumu Tevzii; **41/** 19

Çeltik Zeameti; **2775/** 2168

Çeltik Ziraati; **7534/** 2671

Çeltik; **63/** 681; **2775/** 1838; **7534/** 1364, 1426, 2956, 5246; **41/** 184

Çeltikçi İstihdamı; **67/** 1976

Çeltikçi Tahriri; **63/** 202; **67/** 4267

Çeltikçi Yasağı; **20/** 101

Çeltikçiler; **41/** 925

Çeltikçilere Aharın Dahlinin Meni; **41/**541

Çeltikçilere Mevkufat Eminlerinin Dahlinin Meni; **41/** 221

Çeltikçilerin Muafiyeti; **61/** 67, 115, 303, 354, 540, 809, 1083; **2775/** 1838; **26278/** 21; **67/** 32, 117, 287, 394, 657, 1064, 1073, 1092, 1129, 1338, 1455, 1735, 1736, 1790, 1841, 1842, 1866, 1960, 2633, 3863, 4131, 4177, 4489; **7534/** 281, 457, 482, 675, 699, 703, 902, 928, 929, 930, 979, 1361, 1401, 1411, 1577, 1715, 1785, 1809, 2018, 2057, 2359, 2406, 2526, 2625, 2911, 3856, 4846, 4848, 4913, 5195; **41/** 786

Çeltikçilerin Ücreti; **67/** 4460

Çeltikçilerle İlgili Hukuki Sorunlar; **7534/** 1895

Çeltikçilik; **67/** 3388; **7534/** 2539

Çeltike Gözcü Tayini; **2775/** 3537

Çeltiğe Anbarcı Tayini; **62/** 1554

Çeltiğe Katib Tayini; **61/** 858

Çeltiğe Kürekçi Tayini; **26278/** 294

Çeltiğe Yasakçı Tayini; **62/** 1446

Reislerin Çeltik Ziraatı; **2775/** 910

Reislerin Çeltikçilere Zulmünün Meni; **61/** 471

Pirinç Alım-Satımı; **61/** 289, 313, 820, 939, 1013, 1088; **20/** 79; **62/** 635; **63/** 560, 592, 1021, 1024, 1039, 1070, 1146; **2775/** 1184, 1271, 1350, 2768, 2769; **67/** 630, 820, 852, 1873, 3878, **41/** 156, 229, 272, 704, 943, 1032

Pirinç İrsali; **67/** 2528

Pirinç Tarhı; **41/** 811

Pirinç Tevzii; **41/** 234

VIII-Dalyanlarla İlgili Hükümler

Dalyan Sedlerinin Tamiri; **62/** 47, 48, 49, 50

Dalyan Tamiri; **62/** 222, 223, 323, 763; **19322/** 26

Dalyan; **2775/** 252, 1564

Dalyana Bekçi Tayini; **62/** 404

Dalyana Dalyancı Tayini; **62/** 28

Dalyana Dideban Tayini; **20/** 253

Dalyana Emin Tayini; **62/** 25

Dalyana Katib Tayini; **61/** 461, 703; **20/** 24; **62/** 83, 309, 321

Dalyana Kethüda Tayini; **62/** 431

Dalyana Korucu Tayini; **61/** 711

Dalyana Yasakçı Tayini; 61/179, 299; **62/** 699

Dalyancı Muafiyeti; **2775/** 9, 1177, 1282, 2391

Dalyancı Pişkeşi; **67/** 502

Dalyancı Tayini; **2775/** 9, 2391; **67/** 502, 1896; **7534/** 1856, 4295

Dalyancıların Muafiyeti; **7534/** 150, 1856, 2418

Dalyanın Timara Verilmesi; **26278/** 364

Balık Avlama Yasağı; **61/** 708

Balık Satılmasının Meni; **20/** 219

Balık Satışı; **63/** 666

Balık; **63/** 356

Balıkthane Emaneti, **61/** 251, 748

Balıkthane İnşası; **20/** 264, 265

Balıkthane Tamiri; **62/** 423, 463, 475, 801, 1050

Balıkthane Yasağı; **20/** 264, 47

Balıkthane'ye Dideban Tayini; **20/** 234

Balıkhaneye Yasakçı Tayini; **20/** 47

IX-Madenlerle İlgili Hükümler

Maden Hizmeti; **7534/** 1794

Maden Hizmetine Eda Edenlere Mevkufat Eminlerinin Dahlinin Meni; **63/** 1281; **41/** 63, 122

Maden Hizmetine Giden Müsellemlere Mevkufat Eminlerinin Dahlinin Meni; **41/** 585

Maden Hizmetine Gitmeyenlerin Irgadiye Akçeleri Tahsili; **41/** 149

Maden Hizmetine Gitmyene Müsellemlerin Irgadiye Akçeleri Tahsili; **41/** 796

Maden İhdası; **41/** 1074

Maden İşçileri İle İlgili Hukuki Sorunlar; **2775/** 1679

Maden İşçilerinin Gemici Olması; **7534/** 282

Maden İşçilerinin Piyade Yayabaşısı; **63/** 800

Maden Kethüdalarına Aharın Dahlinin Meni; **2775/** 2948

Maden Muhafazası; **7534/** 596

Maden Muhafızlarının Muafiyeti; **7534/** 596

Maden Muhasebelerinin Teftişi; **26278/** 22

Maden Mukataaları İle İlgili Hukuki Sorunlar; **2775/** 659

Maden Nezareti; **67/** 2791

Maden Sarrafının Azli; **2775/** 315

Maden'e Emin Tayini; **2775/** 1057

Madenci Tahriri; **67/** 4267; **7534/** 3938

Madenci Tayini; **67/** 231

Madenci Tedariki; **67/** 948

Madenciler; **7534/** 976

Madencilere Sermaye Tedariki; **7534/** 4218

Madencilerin Muafiyeti; **63/** 30; **2775/** 5, 332, 333, 462, 752,1045, 1059, 1488, 2256, 2586, 2703, 2906, 2907, 3284, 3673, 3796, 3925, 3964, 3966, 3974, 4102, 4010, 4014, 4223, 4228, 4288, 4292, 4294, 4303; **26278/** 403, 440; **67/** 613, 1014, 1217, 1312, 1489, 1547, 2034, 2208, 2250, 2408, 2705, 2786, 2944, 3013, 3014, 3619, 3711, 3971, 4113, 4472, 4473; **7534/** 659, 772, 815, 844, 956, 1014, 1327, 1925, 2006, 2053, 2170, 2220, 2444, 2713, 3025, 3238, 3474, 3590, 4052, 4233

Madencilerin Sermaye Akçelerinin Tahsili; **7534/** 3520

Madencilerin Teftişi; **63/** 371, 384

Madende Kömürcülük; **2775/** 2437

Madene Emin Tayini; **67/** 3201

Madene Güherçile Tedariki; **63/** 993; **67/** 2954

Madene İşçi Tayini; **26278/** 455; **7534/** 3112

Madene Kömür Tedariki; **67/** 2947

Madene Kömürcü Tayini; **2775/** 458, 2953, 3902; **67/** 149, 4593; **7534/** 451, 1370, 2117, 2261

Madene Kuyucu Tayini; **67/** 1715, 3867,

Madene Madenci Tayini; **2775/** 110, 504

Madene Martolos Tayini; **26278/** 262

Madene Mehter Tayini; **2775/** 2830

Madene Nazır Tayini; **2775/** 891

Madene Pavenci Tayini; **41/** 446

Madene Sarraf Tahriri; **41/** 268

Madene Sarraf Tayini; **2775/** 46, 288, 437, 438, 444, 477, 615, 642,1288, 1553, 1693, 1980, 1981, 2275, 2411, 3541, 3542, 3843, 3860, 3896, 3932, 4016; **67/** 452, 3397; **7534/** 1126, 1172, 3161, 3426, 3681, 4165, 4373,

Madene Tomrukçu Tayini; **7534/** 3501

Madene Yasakçı Tayini; **2775/** 557

Madene Yaveci Tayini; **67/** 149

Madenlere Ağaç Tedariki; **63/** 89

Madenlere Tahta Tedariki; **63/** 89

Madenlerin Teftişi; **7534/** 2271

Sefere Gitmeyenlerin Madende İstihdamı; **2775/** 4160

Altın Madeni; **2775/** 5

Altın İfrazı; **26278/** 100

Altın; **67/** 1141, 1142, 1153, 1163

Bakır Madeni; **233/** 211; **2775/** 7992; **6278/** 310; **67/** 2705, 3066, 3164; **41/** 879

Bakır Nakli; **2775/** 687

Bakır Tahsili; **41/** 509

Bakır Tedariki; **233/** 77, 169; **2775/** 2407, 2492; **67/** 1919

Bakır Ticareti; **2775/** 310, 550, 554, 637, 736, 2838, 2952; **7534/** 302, 1539

Bakır; **2775/** 79; **67/** 1163

Bakır Damgası İrsali; **7534/** 2361, 2695

Bakır İrsali; **2775/** 1701

Demir Madeni; **67/** 3199, 4187; **7534/** 4461, 4487; **41/** 743

Demir Taşıyanların Muafiyeti; **67/** 1667

Demir Tedariki; **2775/** 1957, 2159; **7534/** 3097, 4148

Demir Top Dökülmesi; **2775/** 1347; **26278/** 541; **67/** 2821, 2822, 3143, 339

Demir Top Tedariki; **62/** 76

Demir Top Yuvalıkları Dökülmesi; **2775/** 1416, 1510, 2461; **67/** 3200, 3201, 3202, 3203, 3266, 4096, 4187, 4429

Demir Yuvalık Tedariki; **2775/** 1680

Demir; **67/** 3661; **7534/** 2116

Demirciler; **7534/** 2118

Demircilerin Muafiyeti; **7534/** 2188

Demircilik Hizmeti; **26278/** 443

Demir İhracı; **7534/** 2116

Demir İşletmeciliği; **67/** 1118

Demir Kürek Tedariki; **67/** 3706

Ham Demir Tedariki; **67/** 1939, 3199

Ham Demir; **67/** 1309

Gümüş Madeni; **61/** 42; **63/** 1511; **233/** 14, 211; **2775/** 460, 4013; **26278/** 10; **67/** 1141, 1142, 1153, 1715, 3067, 3313, 3462, 3618, 3787; **41/** 153, 381, 528, 672, 892, 1069;

Gümüş Tel Karhanesi; **41/** 396

Gümüş Yasakçısı Tayini; **7534/** 2711

Gümüş; **7534/** 145, 3571, 3881, 4230, 4288, 5197

Gümüşçülerin Muafiyeti; **2775/** 4151

Gümüş Hıfzına Kıbtı Tayini; **7534/** 4288

Gümüş İhracı; **63/** 1029

Gümüş İrsali; **2775/** 3147

Gümüş İşçiliği; **67/** 3711

Gümüş Kal Edilmesi; **26278/** 36

Gümüş Kesilmesi; **63/** 868, 896, 897, 982

Kurşun Madeni; **2775/** 720; **26278/** 69

Kurşun Satışı; **2775/** 4220

Kurşun Tedariki; **2775/** 2159; **26278/** 336; **67/** 1112, 1311, 1583, 2530, 3481, 3488, 3754; **7534/** 3577

Kükürd İrsali; **2775/** 574, 2093; **7534/** 3862

Kükürd İşletmeciliği; **2775/** 3928, 3929, 3930

Kükürd Madeni; **62/** 75; **2775/** 574, 631, 2963, 3928, 3929; **67/** 3343; **7534/** 2271, 3862; **41/** 1048

Kükürd Satışının Meni; **2775/** 2092

Kükürd Tedariki; **2775/** 1855

Kükürd Verilmesi; **2775/** 1414

Kükürd; **2775/** 321, 381, 633

Kükürdçülerin Muafiyeti; **67/** 1406; **7534/** 57

Kükürdçülük; **67/** 1406

Kürekçi Madeni; **7534/** 2261

Macar Bakırı Satın Alınması; **26278/** 120

Sarraf Tayini; **67/** 434, 3191, 3500; **7534/** 1788

Sarrafin Muafiyeti; **7534/** 2713

Sarrafin Muhasebesinin Teftişi; **7534/** 2789

Kuyu Tamiri; **67/** 753

Kuyucu Tayini; **67/** 848

Kuyuya Tamirci Tayini; **67/** 381

Küre-i Mamure; **233/** 7, 19, 39; **2775/** 550, 554, 637, 735, 736, 1701, 2838, 2952; **26278/** 22, 91, 649; **7534/** 268; **41/** 482

Küre-i Mamure'ye Küreci Tayini; **233/** 39

Küre-i Mamureye Kendir Tedariki; **67/** 871; **26278/** 212

Küre-i Mamureye Vezzan Tayini; **233/** 55

Kömür İrsali; **67/** 2884

Kömür İşletmeciliği; **2775/** 1686, 3829

Kömür Tedariki; **67/** 2366, 3285, 3302

Kömürcü Piyadelerin Tayinatı; **2775/** 1724

Kömürcü Taifesine Bargir Verilmesi; **7534/** 968

Kömürcü Tayini; **67/** 1399, 3285; **7534/** 1636

Kömürcülerin Muafiyeti; **2775/** 2953; **67/** 2938, 2947, 3077, 3090, 3334, 4492; **7534/** 451, 1636, 2117, 3333, 4692, 4693; **41/** 153

X-Darbanelerle İlgili Hükümler

Darbane Alatu Tedariki; **63/** 23

Darbane İfrazcılarının Muafiyeti; **7534/** 1430

Darbane Mühimmatı Tedariki; **7534/** 1066

Darbane Refi; **67/** 2603

Darbane Tamiri; **7534/** 1272, 3495

Darbane; **2775/** 1791; **7534/** 390, 553, 791, 1510, 2083, 2945, 3045, 3049,

Darbane'ye Nazırı Tayini; **7534/** 2584, 2810

Darbane'ye Üstad Tayini; **7534/** 1503, 1507, 4176

Darbthane'ye Yasakçı Tayini; **67/** 1525; **7534/** 651, 2943

Darbhanecilerin Muafiyeti; **7534/** 4383

Darbhanede Akçe Kesilmesi; **41/** 21, 70, 118

Darbhanede Para Kesilmesi; **7534/** 4176

Darbhanede Pul Kesilmesi; **7534/** 3115, 3696

Darbhaneden Akçe İrsali; **7534/** 1609, 1610

Darbthane'ye Çam Kömürü Tedariki; **63/** 368

Darbthane'ye Güherçile Tedariki; **67/** 2569, 2678, 2970, 3018

Darbthane'ye Yasakçı Tayini; **2775/** 601, 719; **26278/** 590

Akçe Ayarı Düzenlemesi; **63/** 86; **2775/** 1421, 1597, 1665, 1668, 2175, 2857, 3158, 3355; **67/** 661, 662; **7534/** 1322, 3045, 3816; **41/** 21, 32, 70, 118, 455, 488

Akçe İrsali; **2775/** 2181

Akçe Kesilmesi; **26278/** 240, 473; **67/** 661, 662; **41/** 792

Akçe Kestirilmesi; **2775/** 680, 1791

Akçe Kırkıcılar; **7534/** 2810

Akçe Üstadları; **7534/** 1384

Akçe Veznesi Tedariki; **67/** 234

Akçe Vezni İçin Keçe Tedariki; **2775/** 1411, 2812; **67/** 2736

Akçelerin Tecdidı; **67/** 2753

Altın ve Gümüş Ayarı; **67/** 651

Amel Mande Kürsülerin Tecdidı; **2775/** 2118, 2259

Çil Akçe Ayarı; **7534/** 553

Gümüş Para Kesilmesi; **67/** 1538

Gümüşten Akçe Kesilmesi; **2775/** 944; **7534/** 2006

Gümüş Ayarı Kontrolü; **7534/** 145, 4370

Filori Ayarı; **2775/** 1307

Filori Kesimi; **2775/** 2600

Filoricilik; **2775/** 139, 372, 373, 385, 727, 1116,

Fulus Darbhanesi; **2775/** 2318

Fulus Kesilmesi; **7534/** 2829

Fulus Tahsili; **2775/** 222

Fulus Tevzii; **2775/** 2385, 2386; **67/** 311, 3318; **7534/** 2945, 3619

Pul Kesilmesi; **7534/** 3049

Pul Tevzii; **7534/** 2945

Sahib-i Ayar; **7534/** 3827, 4898

Sahte Akçeler; **7534/** 4901

Sikke Tecdidı; **7534/** 1736

Sikke; **7534/** 390

Sikkelerin Ayarı; **2775/** 2547

Sikkelerin Tecdidı; **67/** 2752

Çelik Tamiri; **67/** 979

Çelik Tecdidı; **7534/** 212, 791, 1003, 1510, 2083, 4345; **26278/** 614; **67/** 2132, 2617, 3020,

Çelik Tedariki; **67/** 1184; **7534/** 5066

Çelik; **67/** 1773

Kürsü Tamiri; **2775/** 547

Kürsü Tecdidı; **7534/** 212, 791, 1003, 1510, 2083, 2489, 4345, 4466, 4701; **26278/** 614; **67/** 623, 1254, 1286, 1334, 1400, 2132, 2617, 3020, 3280, 3421

Kürsü Tedariki; **67/** 1184; **7534/** 5066

Kallab Teftişı; **2775/** 1291, 2666,

Kallab; **67/** 1611; **7534/** 2810, 4901

Kallabların Hapsi; **2775/** 325

Kallabların Siyaseti; **2775/** 60

Kalpazanlık; **41/** 28, 309

XI-Gümrüklerle İlgili Hükümler

Gümrüğe Bevvab Tayini; **62/** 293

Gümrük İhdası; **19322/** 15

Gümrük Mukataalarına Mubassır Tayini; **61/** 107

Gümrük Resmi Tahsili; **61/** 155, 223, 524, 614, 688, 739, 799; **20/** 60, 225, 257; **62/** 135, 136, 330, 648, 767, 957, 1418, 1507; **63/** 68, 549, 558, 634, 834, 891, 1353, 1354, 1462, 1502; **233/** 131; **2775/** 529, 544, 889, 1921, 1989, 2003, 2018, 2062, 2634, 2872, 3145; **67/** 37, 247, 446, 569, 805, 809, 810, 880, 986, 1412, 1724, 1775, 2967, 3132, 3336, 3402; **7534/** 230, 287, 551, 770, 987, 1080, 1291, 1854, 3004, 4037, 4109, 4158, 4510, 4602, 4711, 4772, 4773, 5133; **41/** 75, 355, 633, 902

Gümrük; **61/** 473, 856; **62/** 679

Gümrükhaneye Bevvab Tayini; **62/** 162

Gümrükle İlgili Hukuki Sorunlar; **2775/** 2018; **7534/** 1378, 1486, 1519, 1638, 1670, 1672, 1854, 2208, 4078

XII-Beytü'l-Malle İlgili Hükümler

Asker Beytü'l-Mali'ne Emin Tayini; **67/** 835

Beytü'l-Mal Akçelerinin Hazine-i Amire'ye İrsali; **7534/** 2317

Beytü'l-Mal Akçelerinin Zabtı; **2775/** 1861

Beytü'l-Mal Beliyatı Teftişi; **67/** 2597

Beytü'l-Mal Emaneti; **2775/** 2020, 3742

Beytü'l-Mal Emanetine Emin Tayini; **7534/** 432, 2981, 5107

Beytü'l-Mal Geliri Tahsili; **19322/** 3, 22; **2775/** 1999

Beytü'l-Mal İle İlgili Hukuki Sorunlar; **7534/** 58, 60, 157, 1791, 2434

Beytü'l-Mal Muhasebesinin Teftişi; **7534/** 1512

Beytü'l-Mal Tahsili; **61/** 270, 324, 1081; **20/** 53; **62/** 45; **67/** 65, 1922, 2156; **41/** 349

Beytü'l-Mal; **61/** 999; **62/** 103, 168; **19322/** 19; **979/** 21; **2775/** 47, 351, 1343, 1566, 1792, 1847, 2007, 2882, 3165, 3369, 3453, 3799; **67/** 881, 598; **7534/** 339, 2853, 3228, 4186, 4851

Beytü'l-Male Katib Tayini; **61/** 696; **20/** 3; **62/** 807; **2775/** 464, 3453; **7534/** 432; **41/** 750

Beytü'l-Male Beytü'l-Malci Tayini; **7534/** 1201

Beytü'l-Male Nazır Tayini; **63/** 295

Beytü'l-Mal-ı Amme Tahsili; **2775/** 2130

Donanma-yı Hümayun Beytü'l-maline Katib Tayini; **67/** 3740

Emanete Bırakılan Malların Beytülmalce Zabtı; **2775/** 2008

Hassa Beytü'l-Mal Emaneti; **2775/** 3518

Kabe-i Şerif Beytü'l-Mal Emaneti; **2775/** 1671

Ordu-yı Hümayun'a Beytü'l-Mal Katibi Tayini; **67/** 725

Ordu-yı Hümayun'daki Beytü'l-Mal'e Emin Tayini; **2775/** 2581, 2601, 3324,

Ordu-yı Hümayun'daki Beytü'l-Mal'e Katib Tayini; **2775/** 2582, 2602

Muhallefat Tahsiline Emin Tayini; **7534/** 1192

Muhallefat; **61/** 57, 128, 132, 152, 202, 287, 319, 320, 327, 347, 386, 394, 397, 402, 403, 438, 439, 445, 514, 529, 576, 683, 697, 698, 717, 789, 803, 874, 938, 941, 962, 966, 995, 999, 1000, 1002, 1028; **20/** 2, 9, 14, 27, 29, 36, 54, 84, 95, 96, 97, 123, 144, 153, 155, 184, 190, 207, 238, 249, 261; **62/** 12, 30, 34, 95, 96, 100, 115, 133, 168, 207, 220, 287, 294, 362, 398, 446, 457, 481, 499, 503, 524, 606, 607, 645, 650, 676, 688, 694, 716, 741, 745, 752, 817, 853, 894, 895, 911, 916, 920, 922, 923, 962, 984, 1003, 1151, 1089, 1113, 1185, 1214, 1229, 1241, 1250, 1257, 1262, 1361, 1373, 1433, 1470, 1535, 1537, 1546, 1585, 1608; **19322/** 19, 22, 23; **63/** 5, 9, 19, 32, 49, 50, 58, 133, 153, 163, 200, 201, 220, 226, 229, 254, 262, 268, 275, 292, 346, 374, 437, 442, 463, 464, 465, 466, 494, 497,

506, 531, 532, 552, 566, 587, 605, 622, 623, 624, 628, 686, 692, 703, 712, 719, 788, 789, 795, 796, 804, 867, 875, 907, 912, 924, 934, 950, 959, 995, 1065, 1075, 1079, 1086, 1097, 1134, 1135, 1139, 1155, 1251, 1264, 1284, 1316, 1358, 1364, 1413, 1415, 1416, 1423, 1424, 1431, 1448, 1454, 1484, 1492, 1493; **233/** 60, 64, 114, 116, 124, 125, 139, 152, 157, 174, 196, 235, 236, 240, 249; **67/** 105, 129, 150, 206, 228, 276, 299, 307, 320, 355, 359, 373, 374, 387, 463, 465, 554, 593, 598, 612, 641, 644, 658, 694, 722, 817, 964, 1041, 1097, 1111, 1126, 1162, 1178, 1229, 1300, 1314, 1398, 1464, 1512, 1630, 1651, 1674, 1698, 1699, 1703, 1708, 1752, 1763, 1855, 1992, 2022, 2106, 2149, 2154, 2176, 2182, 2197, 2238, 2255, 2319, 2378, 2394, 2400, 2419, 2446, 2472, 2495, 2571, 2627, 2629, 2647, 2651, 2665, 2669, 2675, 2688, 2707, 2715, 2739, 2784, 2851, 2868, 2885, 2886, 2998, 3071, 3078, 3113, 3122, 3124, 3172, 3246, 3281, 3316, 3322, 3365, 3722, 3726, 3732, 3743, 3756, 3782, 3814, 3866, 3896, 3898, 3947, 3961, 3969, 3990, 4035, 4170, 4191, 4270, 4304, 4401, 4491, 4542, 4571; **2775/** 47, 54, 179, 301, 314, 351, 354, 470, 565, 573, 589, 594, 609, 692, 708, 748, 820, 853, 951, 965, 981, 1023, 1047, 1062, 1192, 1298, 1335, 1340, 1342, 1343, 1384, 1452, 1566, 1575, 1635, 1655, 1667, 1769, 1771, 1792, 1837, 1850, 1852, 1903, 1913, 1932, 2013, 2015, 2020, 2065, 2082, 2112, 2120, 2170, 2179, 2184, 2192, 2195, 2199, 2230, 2251, 2258, 2278, 2301, 2310, 2371, 2372, 2393, 2454, 2490, 2494, 2495, 2527, 2531, 2543, 2620, 2624, 2647, 2648, 2675, 2676, 2698, 2699, 2760, 2844, 2875, 2882, 2915, 3063, 3092, 3125, 3188, 3231, 3277, 3283, 3305, 3356, 3369, 3438, 3450, 3461, 3498, 3545, 3585, 3642, 3656, 3714, 3780, 3799, 3854, 3871, 3890, 3903, 3941, 3967, 3992, 4020, 4031, 4038, 4072, 4107, 4157, 4161, 4195, 4209, 4217, 4302, 4305; **26278/** 79, 101, 107, 110, 202, 203, 215, 239, 302, 347, 431, 461, 463, 495, 498, 517, 588, 591, 606, 643, 646; **7534/** 50, 134, 164, 226, 265, 317, 368, 400, 432, 493, 560, 613, 621, 746, 793, 866, 919, 921, 925, 972, 991, 1062, 1068, 1083, 1123, 1166, 1192, 1252, 1259, 1261, 1290, 1297, 1366, 1442, 1540, 1640, 1654, 1673, 1717, 1811, 1840, 1882, 1892, 2016, 2068, 2137, 2160, 2178, 2292, 2293, 2328, 2339, 2340, 2466, 2515, 2566, 2637, 2662, 2684, 2804, 2821, 2840, 2853, 2947, 2970, 2988, 2997, 3010, 3066, 3107, 3108, 3120, 3128, 3145, 3153, 3226, 3227, 3228, 3232, 3317, 3391, 3586, 3604, 3627, 3629, 3636, 3663, 3668, 3694, 3697, 3708, 3715, 3736, 3745, 3955, 4004, 4007, 4022, 4048, 4064, 4139, 4211, 4223, 4407, 4426, 4427, 4496, 4627, 4657, 4788, 4823, 4827, 4828, 4878, 4918, 4925, 5005, 5009, 5034, 5055, 5120, 5163, 5187, 5196, 5204, 5226 ; **41/** 161, 210, 219, 260, 262, 309, 329, 345, 349, 510, 562, 635, 655, 700, 717, 750, 782, 820, 822, 830, 831, 858, 860, 880, 958

XIII-Harir (İpekle) İlgili Hükümler

Harir Mizanı Hizmeti; **67/** 1419

Harir Mizanına Dellal Tayini; **63/** 417

Harir Mizanına Nazır Tayini; **61/** 930

Harir Mizanına Vezzan Tayini; **61/** 213, 863, 864, 865, 1033

Harir Ticareti; **61/** 617; **62/** 1450; **63/** 868; **7534/** 627, 628, 4158

Harir Tüccarları; **63/** 24

Harircilerin Muafiyeti; **7534/** 303

Bursa Mizanına İpek İrsali; **67/** 3689

İpek Ticareti; **61/** 524, 679; **62/** 618; **233/** 195; **2775/** 267, 361; **67/** 3504, 3702, 3800, 4105; **41/** 483

XIV-Kendirle İlgili Hükümler

Kendir Akçesi; **67/** 2538

Kendir Alım Satımı; **7534/** 2638, 2675, 5188

Kendir Ekimi; **2775/** 2567

Kendir Emaneti; **2775/** 1431, 2970; **67/** 1308, 1457; **7534/** 158, 2238, 4079, 4159, 4330, 4448

Kendir Emanetine Emin Tayini; **2775/** 1431

Kendir Emmini Tayini; **7534/** 2495

Kendir Hizmeti; **7534/** 3182

Kendir İhracı; **2775/** 3095

Kendir İhracına Katib Tayini; **2775/** 3095

Kendir İrsali; **67/** 2146, 3448; **7534/** 2497, 2525

Kendir Mahzeni; **2775/** 2859

Kendir Satışı; **2775/** 1616, 2328, 3076; **67/** 946; **7534/** 994

Kendir Urganı Tedariki; **67/** 1457; **7534/** 2528, 3144

Kendir Urganına Mübaşir Tayini; **67/** 4246

Kendir; **67/** 2139; **7534/** 28, 4935

Kendirhane; **7534/** 2377

XV-İhtisabla İlgili Hükümler

İhtisab Eminleri; **7534/** 820

İhtisab Kethüdası Tayini; **61/** 425, 426, 479, 516

İhtisab Mukataalarına Katib Tayini; **61/** 212

İhtisaba Emin Tayini ; **62/** 331

İhtisaba Katib Tayini; **20/** 88; **41/** 308

İhtisaba Kethüda Tayini; **62/** 350

İhtisabın Hassa-i Hümayun'a İlhakı; **63/** 156

İhtisabla İlgili Hukuki Sorunlar; **7534/** 1826, 1940

İstanbul İhtisabına Emin Tayini; **2775/** 3437

Selanik İhtisabı; **62/** 631

Timara Verilen İhtisab; **63/** 1096

XVI-Muhtesiblerle İlgili Hükümler

Muhtesib; **61/** 992; **67/** 198, 1465; **7534/** 1644, 2878, 4161; **41/** 107

Muhtesibin Dükkan Sahiblerine Zulmünün Meni; **7534/** 1825

Muhtesibin Hapsi; **20/** 146

Muhtesibin Reayaya Zulmünün Meni; **61/** 466, 500; **7534/** 2815, 2960

Muhtesibin Tüccara Zulmünün Meni; **7534/** 429

Muhtesiblerin Teftişi; **7534/** 2491

XVII-Kapanlarla İlgili Hükümler

Galle Kapanına Katib Tayini; **61/** 101; **62/** 867, 1066, 1076

Galle Kapanına Kurşun Tedariki; **7534/** 4340, 4883

Galle Kapanına Nazır Tayini; **61/** 409

Galle Kapanına Vezzan Tayini; **61/** 410; **62/** 673, 1313

Meyve Kapanına Nazır Tayini; **61/** 275

Meyve Kapanına Vezzan Tayini; **61/** 266

Kapana Gelen Mallara Ahardan Dahl Olunmaması; **2775/** 1946

XVIII-Mevkufatla İlgili Hükümler

Mevkufat Mukataalarına Aharın Dahlinin Meni; **41/** 87

Mevkufat Eminlerinin Eşkincilere Zulmünün Meni; **7534/** 1477

Mevkufat Eminlerinin Hilaf-ı Şer Kimseye Dahl Etmemeleri; **41/** 953

Mevkufat Eminlerinin Yamaklara Zulmünün Meni; **7534/** 1477

Mevkufat Mukataalarla İlgili Hukuki Sorunlar; **63/** 1010

Muhafaza Hizmetini Eda Edenlere Mevkufat Eminlerinin Dahlinin Meni; **67/** 1944

Piyade Olmayanlara Mevkufat Eminlerinin Dahlinin Meni; **41/** 10

Suyolu Hizmetine Gelenlere Mevkufat Eminlerinin Dahlinin Meni; **2775/** 352

Bozahaneye Mevkufat Eminlerinin Dahlinin Meni; **41/** 602

Eşkincilerden Hizmet Edenlere Mevkufat Eminlerinin Dahlinin Meni; **62/** 768, 893, 899,

Hizmete Bedel Gönderenlerin Arazilerine Mevkufat Eminlerinin Dahlinin Meni; **41/** 680, 707, 739, 952, 1059, 1063

Hizmete Giden Çingane Müselleme Mevkufat Eminlerinin Dahlinin Meni; **67/** 1620, 1693, 1926, 2965

Hizmete Giden Eşkincilere Mevkufat Eminlerinin Dahlinin Meni; **67/** 1506, 2152, 2545

Hizmete Giden Müsellemlere Mekufat Eminlerinin Dahlinin Meni; **62/** 749; **67/** 1017; **41/** 224, 247, 842, 942

Hizmete Giden Piyadeye Mevkufat Emininin Dahlinin Meni; **63/** 1207; **41/** 199, 220, 233, 384

Hizmete Giden Seraskerin Çiftliğine Mevkufat Eminlerinin Dahlinin Meni; **67/** 345

Hizmete Giden Yaya Taifesine Mevkufat Eminlerinin Dahlinin Meni; **61/** 290

Hizmetini Eda Eden Eşkıncilerin Taifesine Mevkufat Eminlerinin Dahlinin Meni; **2775/** 2847

Hizmetlerini Eda Eden Müsellem Taifesine Mevkufat Eminlerinin Dahlinin Meni; **63/** 1469, 1470, 1471

Hizmetlerini Eda Eden Müsellemlerin Çiftliklerine Mekufat Eminlerinin Dahlinin Meni; **62/** 932

Kadırga Hizmetinde Olanlara Mevkufat Eminlerinin Dahlinin Meni; **67/** 1291, 2549

Kağıthane Suyolu Hizmetini Eda Eden Eşkıncilere Mevkufat Eminlerinin Dahlinin Meni; **2775/** 1219

XIX- Mukataa İşletmelerindeki Personelle İlgili Hükümler

a-Amillerle İlgili Hükümler

Amil Tayini; **61/** 392

Amil; **61/** 29, 247

Amilin Affı; **61/** 63, 64, 66, 69, 70, 73, 76, 78, 82, 103, 135, 196, 204, 218, 219, 421, 629,

Amilin Hapsi; **61/** 9 ,23 ,63 ,64 , 66, 69 , 70, 73, 76 ,78 , 82, 103, 121, 135, 152, 154, 169, 196, 201, 204, 218, 219, 366, 401, 421, 428, 443, 456, 468, 492, 601, 629, 701, 707, 751, 815, 822, 978, 1008, 1023, 1032, 1054; **62/** 631

Amilin Muhasebesinin Teftişi; **61/** 5, 18, 25, 29, 31, 36, 46, 59, 60, 66, 83, 84, 99, 135, 156, 163, 201, 207, 208, 276, 304, 310, 311, 315, 328, 334, 351, 364 ,377, 378, 381, 383, 387, 399, 417, 440, 506, 517, 640, 642, 644, 673, 676, 715, 728, 792, 793, 824, 892, 939, 998, 1009, 1011, 1038, 1039, 10771090, 1091; **20/** 20, 23, 26, 28, 31, 33, 36, 40, 43, 58, 61, 65, 66, 68, 72, 83, 91, 92, 94, 102, 110, 114, 137, 138, 148, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 192, 203, 226, 233, 239, 244, 259, 267; **19322/** 39, 43, 50, 51, 57; **233/** 150; **62/** 24, 132, 149, 150, 174, 204, 242, 246, 255, 260, 278, 285, 288, 370, 374, 375, 382, 396, 397, 401, 405, 408, 448, 464, 511, 565, 580, 582, 597, 602, 625, 631, 634, 721, 723, 730, 731, 753, 784, 792, 825, 863, 866, 891, 893, 898, 943, 944, 1000, 1006, 1015, 1023, 1027, 1037, 1069, 1079, 1117,1120, 1125, 1127, 1134, 1136, 1195, 1209, 1211, 1212, 1242, 1243, 1265, 1289, 1293, 1298, 1310, 1349, 1350, 1351, 1378, 1392, 1400, 1408, 1433, 1453, 1477, 1525, 1596; 1601; **63/** 88, 94, 162, 245, 357, 398, 400, 443, 484, 505, 609, 629, 754, 778, 849, 850, 854, 1064, 1249, 1265, 1328, 1362, 1369; **979/** 8, 19; **2775/** 233, 364, 500, 512, 744, 788, 896, 989, 1069, 1263, 1442, 1658, 689, 1990, 1995, 1996, 2088, 2232, 2320, 2756, 2922, 2923, 3077, 3226, 3314, 3315, 3316, 3317, 3362, 4227; **26278/** 647, 654; **67/** 191, 581, 704, 760, 847, 929, 1006, 1035, 1201, 1213, 2385, 2546, 2566, 4091; **67/** 396, 416, 602, 1691, 2056, 2380, 2383, 2384, 4206; **7534/** 573, 681, 782, 788, 807, 1080, 1487, 2227, 2455, 2712, 2899, 2900, 2901, 2902, 2903, 3969, 4194, 4316, 4326, 4470, 4660, 4702, 4713, 4890; **41/** 270, 279, 463, 592, 772, 870, 878, 906, 911;

Amilin Teftişi; **62/** 1597

Amilin Zımmetindeki Bakilerin Tahsili; **7534/** 1622

Amiller Zindanı; **62/** 73, 844

Amiller Zindanına Kilit Tedariki; **67/** 3707

Amiller Zindanına Zindancı Tayini; **62/** 844

Amillerin Reayaya Zulmünün Meni; **61/** 472, 525, 1074; **20/** 140; **2775/** 2631, 3288, 4210; **26278/** 486, 600, 665; **67/** 50, 1361, 2572, 2729, 4560; **7534/** 608, 937, 1270, 3988, 4098; **41/** 160, 194, 216, 364, 420, 535, 715

Amillerin Tüccarlara Zulmü; **61/** 876, 909, 987

Ayak Amili; **67/** 1767

Ayak Amillerinin Muhasebelerinin Teftişi; **61/** 634; **62/** 67, 447, 577, 711, 726, 829, 1005, 1253, 1277, 1586; **63/** 827, 1260; **2775/** 1917, 2053, 4053, 4259; **26278/** 381, 653; **67/** 1982; **7534/** 3428, 3436, 4164, 4726; **41/** 11, 115, 204, 214, 222, 250, 499, 570, 628, 678, 886, 907, 918, 919, 986, 1009, 1058,

Ayak Amillerinin Reayaya Zulmünün Meni; **2775/** 2056; **67/** 2541

Ayak Amillerinin Teftişi; **67/** 1569, 3604

b-Eminlerle İlgili Hükümler

Emin ve Eminlerin Muhasebelerinin Teftişi; **20/** 18, 20, 26, 35, 39, 57, 59, 75, 76, 80, 99, 116, 117, 118, 122, 136, 139, 152, 159, 162, 181, 196, 203; **19322/** 12, 51; **61/** 28, 33, 36, 37, 59, 98, 109, 115, 122, 126, 142, 160, 172, 221, 267, 272, 278, 284, 288, 305, 325, 343, 345, 348, 378, 406, 411, 459, 469, 494, 521, 522, 526, 555, 624, 638, 639, 648, 676, 693, 726, 819, 867, 903, 918, 919, 949, 957, 1020, 1034, 1049, 1059, 1062, 1072, 1077, 1090; **62/** 15, 18, 24, 37, 44, 51, 53, 132, 143, 148, 169, 171, 180, 184, 196, 197, 199, 200, 202, 217, 221, 230, 237, 241, 242, 247, 248, 250, 251, 253, 269, 281, 285, 299, 339, 374, 375, 379, 399, 409, 421, 438, 448, 457, 473, 477, 480, 485, 493, 513, 520, 542, 548, 550, 564, 574, 580, 594, 597, 600, 602, 603, 609, 612, 615, 625, 636, 644, 652, 653, 655, 674, 721, 723, 731, 727, 728, 746, 747, 753, 765, 774, 776, 782, 785, 792, 803, 811, 853, 856, 859, 862, 877, 889, 907, 924, 944, 950, 976, 977, 984, 985, 986, 994, 998, 1001, 1002, 1003, 1004, 1011, 1027, 1031, 1036, 1048, 1069, 1080, 1091, 1100, 1105, 1117, 1120, 1127, 1130, 1131, 1134, 1135, 1136, 1141, 1142, 1144, 1169, 1172, 1179, 1180, 1183, 1186, 1193, 1195, 1209, 1211, 1212, 1217, 1220, 1221, 1222, 1225, 1229, 1230, 1234, 1248, 1249, 1262, 1265, 1271, 1272, 1275, 1279, 1280, 1289, 1293, 1296, 1307, 1308, 1309, 1310, 1316, 1318, 1337, 1370, 1342, 1363, 1408, 1416, 1429, 1435, 1451, 1455, 1458, 1475, 1476, 1479, 1488, 1498, 1510, 1511, 1517, 1521, 1539, 1540, 1541, 1544, 1548, 1550, 1576, 1580, 1581, 1582, 1584, 1593, 1615, 1632; **63/** 20, 28, 79, 103, 123, 125, 131, 138, 143, 163, 186, 197, 206, 207, 215, 225, 227, 230, 250, 259, 281, 321, 339, 355, 362, 418, 423, 430, 435, 436, 444, 448, 450, 468, 500, 513, 518, 533, 537, 567, 577, 579, 604, 607, 609, 621, 640, 652, 662, 691, 727, 733, 740, 779, 806, 807, 825, 863, 893, 894, 901, 910, 930, 933, 946, 980, 990, 1006, 1034, 1047, 1068, 1069, 1117k, 1180, 1237, 1282, 1311, 1329, 1430, 1451, 1459, 1474, 1488, 1513; **233/** 9, 16, 17, 20, 29, 45, 58, 63, 87, 141, 121, 158, 161, 192, 193, 203; **2775/** 33, 100, 131, 253, 294, 376, 459, 475, 512, 686, 690, 899, 976, 1084, 1090, 1171, 1570, 1614, 1907, 1974, 2022, 2070, 2089, 2099, 2424, 2559, 2640, 2654, 2878, 3077, 3424, 3597, 3639, 3654, 3795, 3923, 3989, 3997, 4088, 4174, 4175, 198, 199, 203, 209, 239, 265, 330, 356, 501, 563, 568, 617, 655, 784, 806, 810, 829, 841, 897, 898, 900, 989, 993, 1069, 1078, 1123, 1142, 1217, 1311, 1325, 1383, 1415, 1569, 1572, 1751, 1755, 1866, 1906, 1985, 2088, 2494, 2580, 2853, 2855, 2922, 3117, 3310, 3351, 3362, 3387, 3715, 3822, 3406, 3418, 4015, 4040, 4085, 4154, 4311; **26278/** 91, 33, 161, 191, 244, 292, 298, 300, 377, 430, 433, 457, 617, 649, 652, 654, 664; **67/** 5, 27, 108, 109, 191, 223, 236, 274, 306, 362, 392, 395, 420, 422, 537, 581, 626, 648, 692, 704, 760, 778, 847, 929, 1006, 1026, 1035, 1215, 1240, 1244, 1269, 1308, 1343, 1598, 1689, 1692, 1758, 1800, 1867, 1918, 1947, 2094, 2383, 2384, 2385, 2457, 2582, 2714, 2993, 3226, 3346, 3357, 3370, 3412, 3575, 3953, 3958, 4091, 4048, 4250, 4393; **7534/** 134, 153, 304, 325, 414, 415, 467, 489, 501, 506, 517, 543, 586, 621, 690, 770, 803, 807, 1080, 1487, 1493, 1929, 1942, 1996, 2011, 2014, 2026, 2034, 2063, 2097, 2098, 2197, 2237, 2252, 2427, 2435, 2517, 2527, 2569, 2621, 2639, 2670, 2685, 2826, 2827, 2870, 3081, 3099, 3146, 3189, 3272, 3274, 3372, 3404, 3428, 3429, 3430, 3435, 3488, 3452, 3508, 3576, 3622, 3637, 3737, 3765, 3768, 3769, 4111, 4159, 4194, 4324, 4326, 4327, 4336, 4346, 4470, 4487, 4654, 4712, 4713, 4734, 4783, 4821, 4868, 4881, 4890, 4898, 4922, 4937, 4943, 4969, 5047, 5092; **41/** 145, 193, 205, 241, 264, 267, 270, 433, 452, 463, 557, 558, 559, 668, 682, 687, 772, 812, 870, 873, 878, 906, 911, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 1049

Emin Tayini; **61/** 336, 454, 786; **67/** 1655, 1658, 4125; **7534/** 1466

Emine Zulm Edilmemesi; **7534/** 645

Eminin Azli; **62/** 52, 1411; **63/** 1323

Eminin Beliyatı Teftişi; **7534/** 4448

Eminin Beratı Tecdidı; **61/** 168

Eminin Hapsi; **62/** 4; **63/** 1109; **2775/** 1029, 1100

Eminin Madencilere Zulmünün Meni; **63/** 894; **67/** 3564

Eminin Odunculara Zulmünün Meni; **41/** 458

Eminin Reayaya Zulmünün Meni; **63/** 513; **2775/** 1252, 1584, 1682, 2099, 2142, 2319, 2421, 2530, 2598, 2631, 2751, 3288, 4210, 4251, 4249, 4253, 4273; **26278/** 214, 236, 486, 490, 547, 551, 665; **67/** 50, 370, 895, 995, 1147, 1000, 1201, 1213, 1221, 1308, 1337, 1361, 1716, 1833, 1890, 2165, 2173, 2246, 2546, 2566, 2572, 2729, 2917, 3101, 3640, 3816, 4485, 4486, 4560; **7534/** 190, 249, 360, 536, 587, 606, 644, 665, 757, 758, 853, 904, 957, 959, 1042, 1121, 1127, 1217, 1270, 1320, 1371, 1449, 1452, 1455, 1530, 1641, 1781, 1797, 1977, 1992, 2036, 2058, 2253, 2256, 2503, 2717, 2726, 2731, 2773, 2786, 2950, 3155, 3455, 3785, 3828, 3988, 4036, 4142, 4186, 4214, 4274, 4294, 4310; **41/** 60, 160, 183, 194, 290, 364, 391, 420, 442, 462, 715, 892, 950, 954, 1038

Eminin Reis ve Kürekçilere Zulmünün Meni; **7534/** 527, 532, 535, 1529

Eminin Teftişi; **2775/** 1584, 1682, 2357, 3518, 4225; **7534/** 28, 158, 2254, 2309

Eminin Tüccar Taifesine Zulmünün Meni; **7534/** 1319; **41/** 454

Eminle İlgili Hukuki Sorunlar; **2775/** 2270; **26278/** 351; **7534/** 122

Eminlerin Tuzculara Zulmünün Meni; **41/** 106

c- Nazırlarla İlgili Hükümler

Nazır Katibi Tayini; **62/** 1264

Nazır Tayini; **61/** 409; **67/** 1962

Nazıra Aharın Dahlinin Meni; **67/** 1557

Nazırın Hapsi; **63/** 1417

Nazırın Madencilere Dahlinin Meni; **41/** 743

Nazırın Muhasebesinin Teftişi; **62/** 119, 486, 748, 811, 812, 884, 972, 1018, 1317, 1545; **63/** 78, 106, 602, 645, 763, 975, 1116, 1181; **2775/** 448, 2106, 2625, 3644, 3737; **26278/** 444, 655, 672; **67/** 61, 443, 904, 1582, 1633, 2266, 3681; **7534/** 586, 789, 874, 2174, 2685, 2831, 2872, 3372, 3765, 4081, 4621, 4776, 5177; **41/** 38, 88, 89, 99, 159, 201, 239, 246, 295, 343, 369, 460, 628, 709, 751, 827, 841, 861, 1068

Nazırın Mültezime Dahlinin Meni; **41/** 137

Nazırın Teftişi; **67/** 1720

Nazırların Çeltikçilere Zulmünün Meni; **7534/** 2057

Nazırların Reayaya Zulmünün Meni; **7534/** 1215, 1505; **41/** 225

d-Katiblerle İlgili Hükümler

Katib Tayini; **61/** 485, 585; **20/** 62; **62/** 610, 668, 1075; **67/** 1658, 4120

Katibin Azli; **61/** 458

Katibin Muafiyeti; **67/** 1857, 1869, 4106

Katiblerin Muhasebelerinin Teftişi; **61/** 399, 957; **20/** 57, 136; **19322/** 39; **62/** 574, 577, 643, 652, 725, 748, 812, 884, 944, 998, 1062, 1234, 1292, 1418, 1517, 1578; **233/** 17, 259, 426; **979/** 15; **26278/** 647; **7534/** 887, 1456, 1965, 2097, 2098, 3099, 3104, 3225, 3404, 3508, 3737, 3892, 4111, 4159, 4336, 4734, 4899, 4922, 4969, 5019; **2775/** 121, 784, 810, 1018, 1931; **67/** 236, 306, 429, 778; **41/** 639, 891, 930

Katibin Teftişi; **62/** 674, 727, 1090

Katibin Ulufesi; **62/** 1347; **63/** 1128

Katibin Ulufesinin Tashihi; **63/** 1499

Katiblerin Beliyatı Teftişi; **7534/** 1079

Katiblerle İlgili Hukuki Sorunlar; **2775/** 2692

e- Mültezimlerle İlgili Hükümler

Mültezim Bakisinin Kefilden Alınmaması; **41/** 72, 368

Mültezim Muhasebesinin Teftişi; **19322/** 28; **62/** 56, 66, 224, 249, 282, 296, 305, 307, 309, 353, 380, 406, 407, 510, 578, 598, 605, 608, 642, 670, 719, 814, 816, 828, 928, 929, 959, 964, 975, 1017, 1045, 1161, 1267, 1326, 1344, 1354, 1359, 1360, 1364, 1367, 1378, 1379, 1403, 1413, 1445, 1465, 1533; **63/** 137, 139, 147, 212, 240, 251, 460, 462, 527, 546, 569, 593, 699, 878, 915, 976, 989, 1014, 1017, 1030, 1066, 1077, 1088, 1098, 1103, 1112, 1138, 1147, 1172, 1197, 1235, 1240, 1250, 1257, 1267, 1269, 1272, 1301, 1302, 1340, 1355, 1359, 1368, 1380, 1394, 1419, 1425, 1459, 1475, 1483, 1494; **233/** 71, 21, 24, 26, 33, 127; **2775/** 121, 127, 129, 131, 174, 189, 233, 266, 270, 281, 289, 290, 362, 371, 412, 491, 538, 548, 553, 560, 562, 597, 643, 693, 706, 710, 711, 712, 738, 821, 831, 862, 874, 886, 892, 895, 983, 994, 1144, 1181, 1182, 1214, 1257, 1277, 1289, 1339, 1349, 1521, 1523, 1649, 1711, 1768, 1826, 1836, 1845, 1881, 1893, 1984, 2002, 2021, 2033, 2039, 2070, 2081, 2125, 2129, 2650, 2669, 2788, 2813, 2816, 2817, 2818, 2845, 2852, 2855, 2870, 2886, 2905, 2917, 2927, 2928, 2989, 3072, 3217, 3233, 3304, 3340, 3533, 3666, 3667, 3677, 3695, 3731, 3748, 3753, 3795, 3963, 4158, 4164, 4266; **26278/** 134, 138, 181, 217, 284, 386, 539, 548, 572, 647, 651, 673; **67/** 79, 308, 479, 487, 488, 488, 518, 595, 784, 909, 999, 1002, 1016, 1018, 1026, 1160, 1258, 1278, 1299, 1301, 1339, 1357, 1474, 1532, 1533, 1622, 1671, 1688, 1690, 1741, 1810, 1876, 1941, 1959, 1967, 1968, 1987, 1997, 2024, 2025, 2063, 2079, 2088, 2116, 2163, 2165, 2223, 2282, 2302, 2375, 2480, 2503, 2516, 2524, 2552, 2590, 2718, 2719, 3038, 3123, 3136, 3183, 3206, 3261, 3349, 3350, 3362, 3389, 3391, 3400, 3451, 3472, 3473, 3534, 3540, 3558, 3570, 3571, 3680, 3752, 3771, 3772, 3894, 3908, 3909, 3910, 3911, 3912, 3913, 3914, 3915, 3983, 4011, 4044, 4046, 4129, 4151, 4182, 4236, 4284, 4334, 4352, 4373, 4376, 4393, 4458, 4602; **7534/** 33, 34, 46, 47, 62, 94, 198, 219, 483, 484, 519, 528, 533, 537, 567, 601, 615, 650, 662, 722, 725, 880, 881, 882, 897, 903, 942, 949, 953, 983, 994, 1065, 1139, 1144,

1145, 1148, 1151, 1198, 1209, 1216, 1254, 1310, 1325, 1340, 1441, 1522, 1531, 1574, 1584, 1597, 1605, 1623, 1642, 1669, 1681, 1690, 1739, 1787, 1864, 2010, 2100, 2109, 2216, 2315, 2316, 2379, 2410, 2425, 2441, 2442, 2498, 2504, 2508, 2593, 2653, 2656, 2672, 2686, 2709, 2849, 2896, 2899, 2900, 2901, 2902, 2903, 2948, 2952, 2980, 3011, 3078, 3083, 3091, 3103, 3115, 3186, 3208, 3213, 3215, 3225, 3232, 3240, 3249, 3268, 3282, 3290, 3291, 3383, 3403, 3457, 3458, 3465, 3535, 3553, 3554, 3555, 3575, 3583, 3613, 3691, 3709, 3732, 3798, 4015, 4080, 4134, 4143, 4155, 4168, 4192, 4198, 4249, 4276, 4296, 4334, 4363, 4372, 4409, 4436, 4517, 4567, 4583, 4614, 4710, 4735, 4740, 4760, 4770, 4808, 4821, 4825, 4862, 4868, 4884, 5019, 5030, 5091, 5116, 5168, 5175, 5211, 5217, 5220, 5234; **41/** 14, 17, 18, 35, 56, 67, 72, 82, 98, 121, 128, 148, 150, 181, 182, 186, 193, 197, 206, 211, 212, 222, 238, 240, 284, 286, 303, 312, 319, 327, 328, 334, 338, 354, 358, 359, 360, 362, 366, 367, 374, 383, 386, 388, 394, 403, 430, 438, 448, 452, 461, 463, 465, 467, 470, 472, 482, 500, 511, 515, 518, 534, 539, 560, 569, 570, 574, 591, 592, 604, 615, 627, 636, 644, 659, 666, 671, 672, 681, 703, 706, 708, 719, 720, 723, 741, 744, 769, 770, 771, 781, 802, 803, 805, 817, 819, 821, 824, 829, 834, 836, 843, 857, 863, 877, 889, 900, 901, 905, 912, 913, 922, 937, 940, 949, 958, 962, 978, 983, 985, 987, 1000, 1005, 1011, 1020, 1029, 1030, 1033, 1036, 1041, 1046, 1047, 1048, 1054, 1070, 1073

Mültezim Olmayanlara Ahardan Dahl Olunmaması; **41/** 766, 773, 938

Mültezim Tayini; **62/** 1405

Mültezime Aharın Dahlinin Meni; **41/** 271

Mültezimin Hapsi; **63/** 1370; **7534/** 1642

Mültezimin Kefili; **62/** 1496

Mültezimlerin Reayaya Zulmünün Meni; **2775/** 2921, 3112, 3962; **26278/** 426; **67/** 1891, 4021; **7534/** 333, 671, 673, 1796, 3177, 4016, 4087

Mültezimin Teftişi; **2775/** 60, 648,

Mültezimle Emin Arasındaki İhtilafın Halli; **7534/** 3181

Mültezimlerin Sipahizadelere Zulmünün Meni: **7534/** 630

f- Müfettişlerle İlgili Hükümler

Müfettiş Tayini; **2775/** 396; **67/** 582, 639; **7534/** 320, 1724, 3611; **41/** 343, 534, 901

Müfettişe Yardımcı Tayini; **63/** 706

Müfettişlere Muavenet; **7534/** 955

Müfettişlere Timar Tevcihi; **7534/** 954

Müfettişlerin Beliyatı Teftişi; **7534/** 2214

Müfettişlerin Eminlere Zulmünün Meni; **7534/** 489

Müfettişlerin Mültezimlere Yaptığı Zulmün Meni; **7534/** 2674, 3062

g-Mübaşirlerle İlgili Hükümler

Mübaşir; **61/** 846

Mübaşirlerin Beliyatı Teftişi; **7534/** 953

Mübaşirlerin Muhasebelerinin Teftişi; **61/** 5, 15, 18, 28, 46, 59, 122, 156, 328, 351, 362, 368, 494, 517, 522, 615, 640, 642, 643, 794, 885, 925, 957, 1004, 1038, 1039; **20/** 23, 26, 35, 118, 136, 152; **19322/** 12, 57; **62/** 603; **63/** 88, 1248, 1265; **2775/** 84, 3146; **67/** 764; **7534/** 681, 1337, 1487, 2380, 2517, 2593, 3225, 3892, 4143, 4159; **41/** 35

Mübaşirlerin Reayaya Zulmünün Meni; **67/** 1488; **7534/** 665

Mübaşirlerin Teftişi; **7534/** 28, 158, 656, 1023, 1043

B-İDARİ VE ASKERİ SINIFLARA DAİR HÜKÜMLER

a-Has Zeamet ve Timarla İlgili Hükümler

Hizmete Gitmeyen Zaimlerin Mahsullerinin Miriye Zabtı; **7534/** 3330

Zaim; **7534/** 4267, 4268

Edirne Zeameti; **61/** 94

Zaimin Muhasebesinin Teftişi; **61/** 735; **20/** 4; **62/** 1227, 1255, 1256

Zeamet; **62/** 208, 218, 316, 443, 524, 534, 538, 614, 641, 649, 654, 670, 797, 855, 860, 1048, 1188, 1227, 1230, 1235, 1255, 1256, 1257, 1263, 1577

Zeamet İle İlgili Hukuki Sorunlar; **62/** 641, 744, 779, 1523

Zeamet Katibinin Azli; **62/** 538

Zeamet; **61/** 41, 282, 331, 545, 605, 621, 634, 657, 735, 757, 789, 892, 979, 1051, 1052, 1053; **20/** 4; **63/** 220, 264, 390, 621; **233/** 46, 161, 203; **2775/** 485, 942, 1688, 1918, 1947, 2107, 2185, 2329, 2651; **26278/** 5, 84, 118, 190, 200; **67/** 67, 164, 231, 266, 277, 447, 699, 1391, 1502, 1527, 1570, 1765, 2077, 2242, 2664, 2926, 2997, 3044, 3143, 3564, 3845, 4460; **7534/** 216, 577, 1792, 1930, 2468, 3026, 3531, 3563, 3598, 3749, 3810, 3825, 3888, 4462, 4508, 4509, 4534, 4535, 4536, 4537, 4539, 4589, 4841, 4924, 4962, 4973, 4974, 4975, 4976, 4977, 5089, 5164; **41/** 254, 288, 510, 537, 606, 665, 763, 794, 831, 935

Zeamete Asesler Kethüdası Tayini **62/** 855

Zeamete Emin Tayini; **61/** 979; **63/** 1404, 1421; **67/** 2242

Zeamete Katib Tayini; **62/** 208, 218, 443, 534, 1577

Zeamete Müfettiş Tayini; **2775/** 942

Zeamete Zaim Tayini; **62/** 654, 1263

Zeametle İlgili Hukuki Sorunlar; **7534/** 1792, 3026

Timar Arazileri İle İlgili Hukuki Sorunlar; **61/** 11, 161, 184, 187, 188, 225, 262, 478, 577; **20/** 13, 16, 81, 119 ; **62/** 31, 38, 46, 58, 88, 93, 175, 178, 181, 258, 604, 734, 910, 927, 1137, 1145, 1156, 1299, 1333, 1406, 1483,

1485, 1487, 1531, 1561, 1583; **63/** 159, 641, 642, 680, 823, 881, 988, 1106, 1234, 1466, 1498, 1514; **233/** 8, 22, 30, 47, 89, 117, 165, 173, 175, 253; **2775/** 411, 520, 704, 715, 850, 851, 1115, 1562, 1848, 1905, 2036, 2052, 2107, 2516, 2767, 3097, 3426, 3600, 3833, 4017; **26278/** 107, 379, 420, 431, 545, 616, 639, 659; **67/** 75, 126, 233, 260, 319, 321, 337, 555, 642, 747, 806, 856, 893, 905, 921, 953, 1032, 1260, 1417, 1448, 1501, 1516, 1718, 1743, 1849, 1936, 2041, 2062, 2200, 2355, 2391, 2398, 2401, 2427, 2431, 2439, 2540, 2673, 2698, 2781, 2894, 2911, 2946, 2951, 3022, 3046, 3048, 3236, 3257, 3262, 3310, 3511, 3516, 3554, 3557, 3576, 3579, 3592, 3624, 3675, 3684, 3695, 3725, 3785, 3846, 3853, 3881, 3978, 4016, 4081, 4104, 4167, 4207, 4295, 4375, 4391, 4476, 4518, 4561, 4567, 4584, 4585, 4601; **7534/** 45, 151, 182, 1112, 1203, 1973, 1995, 2155, 2346, 2383, 2412, 2420, 2445, 2448, 2613, 2846, 3286, 3294, 3394, 3431, 3595, 3705, 3799, 3800, 4096, 4231, 4352, 4410, 4447, 4520, 4544, 4569, 4598, 4651, 4682, 4818, 4820, 4861, 4933, 5031, 5100, 5117, 5128, 5160; **41/** 158, 184, 521, 551, 595, 619, 620, 630, 696, 702, 749, 754, 757, 804, 816, 846, 856, 975, 984, 999, 1010, 1015, 1024; **41/** 347

Timar Arazileri Mahsulünün Satılması; **63/** 1162

Timar Arazileri; **63/** 108, 320

Timar Arazilerine Mevkufat Eminlerinin Dahlinin Meni; **63/** 1433

Timar Arazilerinin Hassa-i Hümayuna İlhakı; **62/** 532; **63/** 67, 104, 120, 134, 410, 428, 693, 984, 985, 1167, 1188, 1189, 1201, 1239, 1477; **2775/** 1959, 2074, 3377; **26278/** 379; **41/** 192

Timar Arazilerinin Mukataaya Verilmesi; **63/** 382, 458

Timar Arazilerinin Vakfa İlhakı; **26278/** 84; **62/** 714; **63/** 258, 308

Timar Beratının Tebdili; **7534/** 2659

Timar Dahanların Hassa-i Hümayuna İlhakı; **62/** 1074

Timar Defterleri; **7534/** 931

Timar Gediği Tasarrufu; **2775/** 2380

Timar Resimlerinin Hazine-i Amireye Teslimi; **63/** 1294

Timar Resimleriyle İlgili Hukuki Sorunlar; **67/** 379

Timar Tevcihi; **61/** 912; **2775/** 833, 850, 851, 1076, 1086, 1111, 2031, 2044, 2101, 2246, 2247, 2248, 2249, 2276, 2277, 2298, 2324, 2342, 2350, 2384, 2389, 2427, 2623, 2718, 2919, 3239, 3360, 4130, 4197; **67/** 481, 603, 2333, 2611; **7534/** 579, 1543, 1909, 2132, 2171, 2571, 4096; **41/** 304

Timar; **62/** 258; **7534/** 945, 1421, 3888

Timara Ait Arazilerin Hassa-i Hümayuna İlhakı; **62/** 1150

Timara Verilen Araziler; **63/** 56, 267, 270, 271, 633, 783, 1236

Timara Verilen Karyeler; **62/** 1259

Timardan Azil; **7534/** 110

Timarla İlgili Hukuki Sorunlar; **7534/** 125, 340, 363, 459, 511, 672, 1244, 1472, 1553, 1573, 1816, 1878, 1987, 2030, 3977, 3990, 4000

Timarların Teftişı; **61/** 65; **7534/** 1204

b-Sancakbeğleri ve Subaşılar İle İlgili Hükümler

Sancak Beği Adamlarının Reayaya Zulmünün Meni; **61/** 21

Sancak Beği Adamlarının Tüccar Taifesine Zulmünün Meni; **61/** 184

Sancak Beği Raiyyeti İle İlgili Hukuki Sorunlar; **7534/** 307

Sancak Beği'nin Sefer Emri; **2775/** 2432

Sancak Beğine Hasıl Kayd Olan Gelirlere Aharın Dahlinin Meni; **41/** 196, 887

Sancak Beğinin Madencilere Zulmünün Meni; **67/** 1105

Sancak Beğinin Teftişı; **63/** 1337; **26278/** 422; **67/** 2615, 3023; **7534/** 1321

Sancak Beğinin Tüccar Taifesine Zulmünün Meni; **61/** 157

Sancak Beğleri Arazileri İle İlgili Hukuki Sorunlar; **2775/** 1832

Sancak Beğlerine Raiyyet Kayd Olanlara Aharın Dahlinin Meni; **67/** 2674

Sancak Beğlerinin Reayaya Zulmünün Meni; **2775/** 1082

Hizmete Gitmeyen Sancakbeği Subaşılarının Üç Yıllık Mahsulatının Mevkufat Eminlerince Zabtı; **63/** 653

Subaşı Emaneti; **7534/** 1019

Subaşı Tayini; **2775/** 472, 2047

Subaşıların Güherçile Mukataalarına Dahlinin Meni, **61/** 145

Subaşıların Reayaya Zulmünün Meni; **67/** 1061, 2211, 3617; **7534/** 933, 1094, 1107, 1454, 1494, 1793, 1928, 1932, 2483, 3786, 5140

Subaşıların Reayaya Zulmünün Meni; **2775/** 143

Subaşıların Tüccara Zulmünün Meni; **7534/** 2085

Subaşıların Teftişı; **7534/** 662

İstanbul Subaşılarına Balta Tedariki; **2775/** 2030

c-Sipahilerle İlgili Hükümler

Derya Kenarı Muhafazasına Sipahi Tayini; **62/** 1365

Hizmete Giden Sipahi Mahsulüne Mevkufat Eminlerinin Dahlinin Meni; **63/** 263, 372, 572, 632; **41/** 651, 726

Hizmete Gitmeyen Sipahi Timarlarının Bir Yıllık Mahsullerinin Miri İçin Zabtı; **62/** 62, 99, 151, 347, 348, 349, 428, 596, 701, 702, 709, 868, 869, 872, 917, 918, 936, 937, 938, 1025, 1176, 1177, 1202, 1268, 1269, 1335, 1389, 1449, 1471, 1550, 1594, 1635; **63/** 96, 222, 223, 282, 336; **2775/** 204, 242

Hizmete Gitmeyen Sipahi Timarlarının İki Yıllık Mahsullerinin Miri İçin Zabtı; **63/** 391, 485

Hizmete Gitmeyen Sipahi Tımarlarının Üç Yıllık Mahsullerinin Miri İçin Zabtı; **63/** 528, 530, 584, 625, 663, 710, 948, 949, 996, 1196, 1290, 1315, 1442; **2775/** 1896

Hizmete Gitmeyen Sipahilerin Kayıtlarının Hazine-i Amireye İrsali; **63/** 564

Hizmete Gitmeyen Sipahilerin Mahsullerinin Miri İçin Zabtı; **7534/**1927

Hizmete Gitmeyen Sipahilerin Yoklama Defterinin İrsali; **63/** 1420

Ölen sipahinin Tımarının Ahara Verilmesi; **63/** 1347

Ölen Sipahinin Tımarının Oğullarına Verilmesi; **63/** 1297

Ölen Tımar Sahibinin Mahsulünün Mevkufat Eminleri Tarafından Zabtı; **63/** 606

Sipahi Bacına Kantarcı Tayini; **62/** 569

Sipahi Beratlarının Tecdidı; **61/** 138; **7534/** 2364

Sipahi Gediği; **2775/** 2207

Sipahi Mahlulat Defterinin Hazine-i Amireye İrsali; **63/** 515

Sipahi Raiyeti İle İlgili Hukuki Sorunlar; **7534/** 2141

Sipahi Raiyetine Aharın Dahlinin Meni; **41/** 81, 513, 629

Sipahi Reayalarına Aharın Dahlinin Meni; **233/** 231

Sipahi Reayası Çinganelere Aharın Dahlinin Meni; **67/** 3585

Sipahi Reayası İle İlgili Hukuki Sorunlar; **2775/** 1012

Sipahi Tımarı Arazileri İle İlgili Hukuki Sorunlar; **2775/** 2133

Sipahi Tımarı Arazileri; **63/** 1176

Sipahi Tımarı İle İlgili Hukuki Sorunlar; **62/** 1121, 1247, 1273, 1504; **63/** 1137; **7534/** 1967, 2157

Sipahi Tımarı Mahsulü; **61/** 737, 873, 1058

Sipahi Tımarı; **63/** 170, 187, 519, 1306; **67/** 2540

Sipahi Tımarına Ait Arazilerin Hassa-i Hümayuna İlhakı; **62/** 365

Sipahi Tımarına Ait Arazilerin Mukataaya Verilmesi; **62/** 680

Sipahi Tımarındaki Rusumun Tahsili, **61/** 11; **63/** 1150

Sipahi Tımarlarının Has Arazilerine İlhakı; **67/** 2783

Sipahi, Yörük ve Eşkıncilerden Hizmete Gitmeyenlerin Bir Yıllık Mahsullerinin Miri İçin Zabtı; **62/** 1570

Sipahilerde Adet-i Ağnam Taleb Olunmaması; **41/** 474

Sipahilerin Güherçile Hizmeti; **7534/** 233, 462, 576, 2134

Sipahilerin Muafiyeti; **63/** 353; **67/** 497, 3549, 3636, 4561; **7534/** 947, 2127, 2134, 233, 3055

Sipahilerin Reayaya Zulmünün Meni; **233/** 176; **67/** 3835

Sipahiye Timar Tevcihi; **63/** 1108, 1436; **2775/** 1928; **7534/** 811

Sipahiye Timar Verilen Araziler; **62/** 1181, 1228

Sipahizade Tayini; **67/** 4434, 4435, 4436

Sipahizadelerin Güherçile Hizmeti; **7534/** 420, 446, 2680; **41/** 390

Sipahizadelerin Muafiyeti; **2775/** 2784, 3373, 3400; **26278/** 594; **67/** 490, 1210, 1323, 1782, 1940, 1977, 2325, 2588, 2628, 2643, 2769, 2817, 2939, 3011, 3107, 3444, 3463, 4100, 4296, 4299, 4434, 4435, 4436, 4481, 4544; **7534/** 420, 446, 496, 635, 1533, 1534, 1587, 1600, 1601, 1602, 1603, 2004, 2225, 2474, 2680, 2898, 2933, 2934, 4636; **41/** 95, 508

d-Yeniçerilerle İlgili Hükümler

Yeniçeri Ağasına At Verilmesi; **2775/** 2323

Yeniçeri Astarı Tedariki; **233/** 75

Yeniçeri Çavuşlarına Kethüda Tayini; **26278/** 456

Yeniçeri Çuka Astarı İçin Edremid Bezi Tedariki; **2775/** 676, 3237

Yeniçeri Çuka Astarı İçin Kızılca Tuzla Bezi Tedariki; **2775/** 676; **7534/** 1683

Yeniçeri Çukaları Astarı; **2775/** 676, 3237; **26278/** 663; **7534/** 702, 1683

Yeniçeri Çukaları İçin Kebe Tedariki; **2775/** 2824

Yeniçeri Çukaları; **62/** 33; **2775/** 2670, 2677, 2824, 3093; **67/** 823, 1491, 1529, 1530, 1531, 3513, 3699, 3836, 3870, 3956, 4017, 4120, 4125

Yeniçeri Çukalarına Emin Tayini; **2775/** 1540, 3093

Yeniçeri Çukalarına Katib Tayini; **2775/** 1577

Yeniçeri Çukalarına Mubassır Tayini; **61/** 107; **67/** 678

Yeniçeri Çukası İçin Edremid Damgası Bezi Tedariki; **7534/** 1683

Yeniçeri Çukası İşletmeciliği; **67/** 240

Yeniçeri Çukası; **7534/** 984, 3823

Yeniçeri Çukasına Katib Tayini; **7534/** 3751

Yeniçeri Defterlerinin Teftişi; **26278/** 98

Yeniçeri Donu ve Gömleği; **67/** 2605, 2762

Yeniçeri Fitili İçin Penbe İpliği Tedariki; **7534/** 2429

Yeniçeri Fitili; **7534/** 2429

Yeniçeri İmtihanı İçin Barut-ı Siyah Tedariki; **67/** 3214

Yeniçeri İmtihani İçin Fitol Otu Tedariki; **67/** 3214

Yeniçeri İmtihani İçin Penbe İpliği Tedariki; **67/** 3213

Yeniçeri İmtihani İçin Tüfenk Tedariki; **67/** 3213

Yeniçeri Keçeleri; **67/** 2133

Yeniçeri Odaları Tamiri; **2775/** 10, 656, 2190; **7534/** 345, 1305, 1719, 1799, 2079, 2558, 2966, 5093

Yeniçeri Tekaidlülüğü; **63/** 340

Yeniçeri Tüfenk Fitili İçin Penbe İpliği Tedariki; **7534/** 2575

Yeniçeri Yayabaşılara Kalkan Tedariki; **2775/** 2340

Yeniçeri Yayabaşılara Kolçak Tedariki; **2775/** 2340

Yeniçeri; **67/** 803

Yeniçerilere Barut Tedariki; **2775/** 1472, 2498; **7534/** 15, 3038

Yeniçerilere Bez Tedariki; **2775/** 498, 2485; **67/** 545; **7534/** 97

Yeniçerilere Fişek Tedariki; **26278/** 369

Yeniçerilere Fitol Otu Tedariki; **2775/** 1472; **7534/** 15

Yeniçerilere Harbe Tedariki; **2775/** 2497, 2802

Yeniçerilere Harbe Tedariki; **7534/** 204

Yeniçerilere Hasır Tedariki; **26278/** 637; **67/** 845

Yeniçerilere Kalkan Tedariki; **2775/** 2497

Yeniçerilere Katib Tayini; **26278/** 499

Yeniçerilere Kol Ağası Tayini; **2775/** 3073

Yeniçerilere Kurşun Tedariki; **7534/** 16, 3039

Yeniçerilere Mühimmat Tedariki; **26278/** 257

Yeniçerilere Peksimed Verilmesi; **67/** 1256

Yeniçerilere Penbe İpliği Tedariki; **2775/** 1473, 2497

Yeniçerilere Şayte Tedariki; **2775/** 2497

Yeniçerilere Talim İçin Pembe İpliği Tedariki; **7534/** 3039

Yeniçerilere Tüfenk Fitili Tedariki; **7534/** 2575

Yeniçerilere Tüfenk Kundağı Tedariki; **2775/** 1473, 2497

Yeniçerilere Tüfenk Tedariki; **2775/** 2497, 2802,

Yeniçerilere Tüfenk Verilmesi; **67/** 1255; **7534/** 193

Kıbrıs Yeniçerilerine Tüfenk Verilmesi; **67/** 390

Kale Yeniçerilerine Zahir Tedariki; **62/** 534, 1484

Kaledeki Yeniçerilere Buğday Verilmesi; **61/** 512

e-Yörüklerle İlgili Hükümler

Hizmete Giden Yörüklerle Mevkufat Eminlerinin Dahlinin Meni; **67/** 1986, 4205

Hizmete Gitmeyen Yörüklerin Bir Yıllık Mahsullerinin Mekufat Eminleri Tarafından Zabtı; **62/** 152, 153, 154, 770

Sefere Giden Yörük Taifesinin Muafiyeti; **67/** 1587, 1761

Yörük Eşkıncilerinden Hizmetlerine Eda Edenlere Mevkufat Eminlerinin Dahlinin Meni; **2775/** 1003

Yörük Eşkıncilerinin Muafiyeti; **67/** 2578

Yörük Kürdlere Aharın Dahlinin Meni; **7534/** 2618

Yörük Taifeleri; **2775/** 3032, 3168

Yörük Taifesi Avarızı; **7534/** 2578

Yörük Taifesi İle İlgili Hukuki Sorunlar; **63/** 1254, 1406

Yörük Taifesi Muafiyeti; **67/** 2133

Yörük Taifesinden Raiyyet Rusumu Taleb Olunmaması; **41/** 218

Yörük Taifesine Aharın Dahlinin Meni; **41/** 2

Yörük Taifesinin Muafiyeti; **2775/** 2832

Yörük Taifesinin Zorla Kürekçi Yazdırılmaması; **63/** 218

Yörük ve Eşkıncilerden Hizmete Gitmeyenlerin Bir Yıllık Mahsullerinin Miri İçin Zabtı; **62/** 1482, 1568

f-Yaya ve Müsellemlerle İlgili Hükümler

Yaya İstihdamı; **63/** 1367

Yaya ve Müsellem Çiftlikleri; **63/** 670

Yaya ve Müsellem Çiftliklerinin Zevayidinin Satılması; **63/** 504, 580, 862, 905, 928

Yaya ve Müsellem Taifesinden Hizmetlerine Eda Etmeyenlerin Mahsullerinin Mevkuf İçin Zabtı; **63/** 1133, 1291, 1491

Yaya ve Müsellem Ait Arazilere İlgili Hukuki Sorunlar; **63/** 713

Yayabaşılara Toğluka Tedariki; **2775/** 2340

Yayabaşılık Beratı; **63/** 1453

Yayabaşılık Hizmeti; **41/** 583

Yayabaşılık; **63/** 219, 334, 647, 739, 756, 935, 1367

Yayaların Muafiyeti; **7534/** 554

Mensuh Müsellem Taifesi; **7534/** 5127

Mensuh Müsellem ve Piyade Tahririne Muavenet; **7534/** 2531

Mensuh Müsellem ve Piyadelere Katib Tayini; **7534/** 2828

Muaf ve Müsellem Taifesinin Muafiyeti; **7534/** 924, 3018; **2775/** 3129, 3329, 4295; **67/** 739, 1524, 2368, 3757, 3758

Muaf ve Müsellem Tayini; **67/** 193, 194, 2937; **7534/** 878

Müsellem Arazileri; **7534/** 1376

Müsellem Beratlarının Tecdidı; **7534/** 2909

Müsellem Çiftliği Yamaklarının Muafiyeti; **2775/** 128, 2345, 3166

Müsellem Çiftliği; **63/** 553

Müsellem Çiftlikleri İle İlgili Hukuki Sorunlar; **2775/** 2068; **41/** 722, 989, 1004

Müsellem Eşkıncilerinden Hizmetlerine Eda Edenlere Mevkufat Eminlerinin Dahlinin Meni; **67/** 2458

Müsellem Piyade Çiftlikleri; **63/** 491

Müsellem Tahriri; **67/** 4267

Müsellem Taifesi Muafiyeti; **63/** 805; **2775/** 2152, 3469, 3575, 3717, 3904, 4263; **67/** 34, 142, 245, 1219, 1228, 1861, 2187, 2231, 2509, 4433; **7534/** 99, 168, 653, 707, 842, 917, 1071, 1093, 1115, 2655, 3744, 4028, 4369, 4488, 4665, 4807, 5010, 5111

Müsellem Taifesi; **2775/** 934; **67/** 3363

Müsellem Taifesinin Hizmet Tayini; **67/** 64

Müsellem Tayini; **67/** 955; **7534/** 498, 3744

Müsellem ve Piyade Çiftlikleri Hasılının Hazine-i Amireye Teslimi; **63/** 682

Müsellem ve Piyade Çiftlikleri Zevayid; **63/** 709

Müsellem ve Piyade Çiftlikleri; **41/** 25, 27

Müsellem ve Piyade Çiftliklerindeki Hasılın Satışı; **233/** 56

Müsellem ve Piyade Taifelerinin Avarızları Tahsili; **67/** 121, 204

Müsellem ve Piyade Taifesinin Muafiyeti; **233/** 18; **67/** 3118, 3629, 3630, 3712, 3713, 3714, 3715, 3716

Müsellem ve Piyadelerin Defterlerinin İrsali; **63/** 209

Müsellem Yamaklarının Muafiyeti; **67/** 85

Müsellemlerden Hizmete Gitmeyenlerin Bir Yıllık Mahsullerinin Miri İçin Zabtu; **62/** 1620

Müsellemlerden Hizmetini Eda Edenlerin Çiftliklerine Mevkufat Eminlerinin Dahlinin Meni; **62/** 948, 949

Müsellemlere İcazet Verilmesi; **233/** 227

Müsellemlerin Taycı Olarak Tayini; **2775/** 934

Müsellemlerle İlgili Hukuki Sorunlar; **63/** 700; **7534/** 1245

Müsellemlik Beratı; **26278/**

Müsellemlik Hizmetini Eda Edenlere Mevkufatçıların Dahlinin Meni; **7534/** 2871

Hizmete Gitmeyen Müsellemlerin Bir Yıllık Mahsullerinin Miri İçin Zabtı; **63/** 93

Hizmete Gitmeyen Müsellemlerin Mahsullerinin Miri İçin Zabtı; **41/** 683

Kağıthane Suyoluna Müsellem Tayini; **67/** 4589

Suyolu Tamirine Müsellem Tayini; **7534/** 663, 700, 765

Tapu Resmi İle Müsellem Çiftliği Satışı; **41/** 758

g-Voynuklarla İlgili Hükümler

Voynuk Baştineleri; **20/** 126; **7534/** 1180, 3653

Voynuk Taifesi Muafiyetleri; **2775/** 1104, 2365, 2394, 2672, 2862, 3004, 3010, 3296, 3407, 3499, 3519, 3529, 3590, 3626, 3701, 3704, 3716, 3717, 3762, 3785

Voynuk Taifesi Rusumu Tahsili; **67/** 454

Voynuk Taifesi; **67/** 686; **7534/** 916, 3675

Voynuk Taifesinin Muafiyeti; **67/** 46, 95, 289, 862, 2102; **7534/** 112, 935, 1130, 1278, 1354, 1504

Voynuk Temessükleri İçin Kağıt Verilmesi; **67/** 4317

Voynuk Tezkireleri İçin Kağıt Tedariki; **7534/** 332

Voynuk; **67/** 347, 2796

Voynukların Muafiyeti; **67/** 2816, 3537, 4306, 4472, 4473

Voynuklarla İlgili Hukuki Sorunlar; **2775/** 2542

Mensuh Voynuklar Mahsulatına Sipahilerin Dahlinin Meni; **62/** 1092

Mensuh Voynuklar Zevayidi; **61/** 842

Mensuh Voynuklar Rusumuna Katib Tayini; **62/** 781

h-Eşer ve Eşkincilerle İlgili Hükümler

Eşer Eşkinci Taifesinin Muafiyeti; **2775/** 2032

Eşer Taifesi Baştineleri; **7534/** 3653

Eşer Timarları Muafiyeti; **67/** 3934

Eşer ve Voynuk Taifesinin Muafiyeti; **2775/** 2887

Eşkinici Beratlarının Tecdidı; **7534/** 2910

Eşkinici Hizmeti; **7534/** 1056, 1477

Eşkinici Müsellem Taifesi; **2775/** 3140

Eşkinici Taifesinin Güherçile Mukabilı Muafiyeti; **67/** 3117

Eşkinici ve Müsellemlerden Hizmetlerini Eda Edenlerin İsimlerinin İrsalı; **2775/** 840, 864

Eşkinici Yamakları Tahriri; **67/** 4267

Eşkincilerden Güherçile Hizmetini Eda Edenlere Aharın Dahlinin Meni; **67/** 1497

Eşkincilerden Hizmete Gitmeyenlerin Bir Yıllık Mahsullerinin Miri İçin Zabtı; **62/** 1588

Eşkincilerin Haracı Tahsili; **67/** 1226

Eşkincilerin Muafiyeti; **67/** 161, 162, 163, 1729, 2859, 3024, 3103; **7534/** 1874, 4856

Hizmete Gitmeyen Eşkinici ve Müsellem Timarlarının Bir Yıllık Mahsullerinin Miri İçin Zabtı; **62/** 259

Hizmete Gitmeyen Eşkincilerin Bir Yıllık Muhasebelerinin Miri İçin Zabtı; **62/** 1409; **7534/** 435

ı-Piyadelerle İlgili Hükümler

Piyade Çiftliği Mahsulünün Satışı; **63/** 342

Piyade Çiftliğine Kethüda Tayini; **2775/** 1044

Piyade Çiftlikleri; **41/** 730, 767, 908, 917, 1008, 1018

Piyade Olmayanlara Aharın Dahlinin Meni; **41/** 809

Piyade Tahrir Defteri İrsalı; **63/** 1515

Piyade Taifesi Çiftlik Mahsulü; **63/** 590, 638

Piyade Taifesinin Muafiyeti; **26278/** 394; **67/** 267, 1165, 4029, 4150

Piyade ve Müsellem Çiftlikleri; **63/** 672, 769

Piyade Yayabaşısı Muafiyeti; **67/** 2459

Piyade Yoklama Defterlerinin Teftişi; **41/** 69

Piyale Paşa Binaları İnşasına Kurşun Tedariki; **7534/** 2324

Samako Hizmetindeki Piyadelerin Yoklanması; **233/** 105, 159

Tapu Resmi İle Mensuh Piyade Çiftliği Satışı; **41/** 577

Küçük Raiyyetlerin Piyade Yazılmamaları; **41/** 466

Mahlul Çiftliklerin Piyadelere Verilmesi; **63/** 701

Mensuh Piyade Çiftliği Satışı; **41/** 365, 473, 527, 603, 658

Hizmete Gitmeyen Müsellem ve Piyadelerin Hasılın Mevkuf İçin Zabtı; **63/** 601, 689

Hizmete Gitmeyen Piyadelerin Mahsullerinin Miri İçin Zabtı; **41/** 426, 734, 738

i-Kalelerle İlgili Hükümler

Hisar Eminine Kağıt Verilmesi; **7534/** 14

Hisareri Gediği; **67/** 388

Hisarerlerinden alınıp Hassa-i Hümayuna İlhak Olunan Çiftlikler; **63/** 47

Hisarerlerine Timar Verilen Araziler; **62/** 1182

Kale; **62/** 76, 77, 102, 113, 118, 212, 351, 633, 1056

Kale Ağalarının Timarı; **26278/** 140

Kale Ağalığına Ahardan Dahlin Meni; **67/** 1777

Kale Azebler Kethüdasına Timar Tevcihi; **2775/** 401

Kale Azebleri; **61/** 993; **62/** 232, 233, 236, 1640; **7534/** 337

Kale Azebleri Ağalığı Tayini; **26278/** 452

Kale Azebleri İrsali; **62/** 925

Kale Azebleri Tayini; **61/** 650

Kale Azeblerine Binbaşı Tayini; **7534/** 337

Kale Azeblerine Çavuş Tayini; **61/** 48

Kale Azeblerine Katib Tayini; **62/** 1111

Kale Azeblerine Timar Tevcihi; **2775/** 400

Kale Camisi Görevlileri; **2775/** 1279

Kale Dizdarı; **62/** 1538, 1640

Kale Dizdarı; **61/** 323, 612; **63/** 1456; **2775/** 144, 730; **67/** 1840; **7534/** 1133

Kale Dizdarına Emanete Bırakılan Eşyalar; **26278/** 447

Kale Dizdarlarının Timarı; **26278/** 140

Kale Erenleri; **63/** 486

Kale Farisine Timar Tevcihi; **2775/** 398, 403

Kale Gediği Beliyatı Teftişi; **20/** 177

Kale Gediği Tasarrufu; **62/** 236; **26278/** 2

Kale Gediği Tevcihi; **20/** 93, 187; **63/** 1276

Kale Görevlileri; **7534/** 2998, 2999

Kale Görevlilerinin Tevcihi; **62/** 79

Kale Harb Aletleri; **26278/** 372

Kale Harizanları (?); **2775/** 1680, 1681, 1701

Kale Hazine Defteri; **63/** 1278

Kale Hazinesi; **2775/** 1766

Kale Hazinesine Kurşun Tedariki; **2775/** 1765, 1778, 1830, 1831

Kale Hisarerlerinin Muafiyeti; **67/** 131

Kale Hizmetçilerinin Muafiyeti; **67/** 3474; **7534/** 2272, 2273, 4210, 4629, 4678

Kale Hizmeti; **7534/** 2260

Kale Hizmetini Eda Edenlere Mevkufat Eminlerinin Dahlinin Meni; **62/** 892

Kale İnşası; **62/** 454; **2775/** 681, 932, 1441, 1481, 1544, 3143, 3161, 3206, 3215; **26278/** 315; **67/** 889, 1186; **7534/** 246, 285, 286, 367, 447, 1784, 1812, 1964, 4558, 4678

Kale İnşasına Mimar Tayini; **7534/** 1224

Kale İnşasına Mübaşir Tayini; **2775/** 3161

Kale İnşasına Neccar Tayini; **7534/** 1224

Kale İnşasına Usta Tedariki; **26278/** 315

Kale Kapılarının Açılıp Kapanma Zamanı; **2775/** 1481

Kale Kayıkları Malzemelerinin Tedariki; **62/** 945, 967

Kale Kethüdaları; **62/** 1640; **2775/** 2036

Kale Mahsulatı; **62/** 490

Kale Mahsulatı Öşrü; **61/** 614

Kale Mahzeni Tamiri; **62/** 82

Kale Mahzeninde Harap Olan Silahların Tamiri; **41/** 42

Kale Martoloslarına Timar Tevcihi; **2775/** 399

Kale Mehterleri; **2775/** 339

Kale Mehterlerinin Muafiyeti; **2775/** 339

Kale Muhafazası; **62/** 264, 1497; **2775/** 78, 696, 1430; **67/** 955, 3825

Kale Muhafazasına Hisareri Tayini; **62/** 1153; **2775/** 1230

Kale Muhafazasına Kalita İrsali; **62/** 933

Kale Muhafazasına Muaf Kaydı; **2775/** 2861

Kale Muhafazasına Müsellem Kaydı; **2775/** 2858

Kale Muhafazasına Yardım Edenlerin Muafiyeti; **7534/** 2417, 2822

Kale Muhafızı Tayini; **61/** 725; **67/** 1223

Kale Muhafızlarının Muafiyeti, **2775/** 104, 353, 367, 393, 602, 654, 1173, 1393, 1570, 1961, 2193, 2541, 2622, 2722, 2739, 3136, 3046, 3493, 3598, 3784, 3990, 4033

Kale Mustahfızının Kalabend Olarak Cezalandırılması; **223/** 178

Kale Mustahfızının Kitabetine Aharın Dahlinin Meni; **41/** 471

Kale Mustahfızları; **61/** 554; **7534/** 2059

Kale Mustahfızlarına Buğday Tedariki; **7534/** 2059

Kale Mustahfızlarının Dirlikleri; **7534/** 945

Kale Mustahfızlarının Mevacibi; **62/** 16, 297, 666, 685, 1028, 1123, 1636; **233/** 3, 6, 148, 184; **26278/** 96, 152, 291, 311, 453, 459

Kale Mustahfızlarının Muafiyeti; **7534/** 1227

Kale Mühimmatı Mukabili Muafiyet; **26278/** 249

Kale Mühimmatı Tedariki; **233/** 73; **67/** 106, 4244, 4343

Kaleye Müsellem Tayini; **7534/** 697, 1344

Kale Müsellemlerinin Muafiyeti; **67/** 1383

Kale Neferatının Muafiyeti; **2775/** 600

Kale Neferinin İhracı; **62/** 212

Kale Növbethanesi Tamiri; **67/** 855

Kale Odabaşısına Timar Tevcihi; **2775/** 402

Kale Okçularının Muafiyeti; **2775/** 600

Kale Oklarının Tamiri; **26278/** 615

Kale Reayası Tahriri; **62/** 494

Kale Reisleri Mevacibi; **62/** 1633

Kale Sarmıcı Tamiri; **61/** 463

Kale Silah, Zahir ve Nefer Yoklamaları; **67/** 767

Kale Tamiri; **61/** 262, 349, 414, 458, 559, 747, 769, 796, 804, 847, 896, 899, 977; **20/** 7, 11, 12; **62/** 13, 29, 155, 158, 368, 441, 458, 521, 555, 560, 639, 640, 651, 713, 736, 821, 871, 1083, 1084, 1224, 1478, 1513, 1616, 1621; **63/** 154, 155, 198, 199, 287, 294, 380, 668, 722, 726, 762, 773, 824, 1410, 1487; **2775/** 19, 168, 255, 308, 675, 873, 880, 901, 1025, 1038, 1394, 1698, 1702, 2051, 2055, 2127, 2229, 2396, 2479, 2868, 3017, 3135, 3148, 3253, 3738, 3774, 4145; **26278/** 32, 391, 513, 634; **67/** 11, 408, 605, 650, 902, 915, 1069, 1156, 1284, 1344, 1364, 1468, 1717, 2181, 2259, 2372, 2594, 2815, 2838, 2842, 2949, 3045, 3283, 3284, 3317, 3489, 3646, 3651, 3773, 3874,

4233, 4234, 4241, 4245, 4548; **7534/** 128, 262, 284, 303, 321, 593, 978, 1015, 1091, 1536, 1860, 1931, 2023, 2472, 2574, 2860, 2937, 2968, 3183, 3579, 4115, 4116, 4220, 4322, 4405, 4465, 4521, 4599, 5136; **41/** 45, 51, 429, 436, 475, 505, 547, 893, 944, 1052

Kale Tamirine Kereste Tedariki; **26278/** 391

Kale Tamirine Mimar Tayini; **67/** 1132; **7534/** 1091

Kale Top Sedlerinin Tamiri; **67/** 2273

Kale Topçularının Muafiyeti; **2775/** 600

Kale Topları; **7534/** 2975

Kale Toplarının Tamiri; **61/** 861

Kale Tüfenkçileri Mevacibi; **62/** 1143

Kale Tüfenklerinin Tecdidı; **26278/** 279

Kale Vazifeleri; **41/** 573

Kale Zahiresi Yoklanması; **7534/** 2877

Kale; **61/** 370, 419; **2775/** 1950; **67/** 2844; **7534/** 48, 120, 169, 5009

Kalede Araba İnşası; **2775/** 136

Kalede Beslenen Camuslar; **67/** 1631

Kalede Bina İnşası; **2775/** 2612

Kalede Cami İnşası; **2775/** 145, 154, 331, 2611, 3215

Kalede Cami Tamiri; **61/** 87, 453, 862; **62/** 1467, 1511, 1579; **2775/** 2637; **67/** 2591, 2928

Kalede Demir Top Yuvalıkları Dökülmesi; **67/** 3409

Kalede Emanete Konulan Akçelerin Hazine-i Amire'ye İrsali; **61/** 528; **26278/** 623

Kalede Gedik Tasarrufu; **63/** 313

Kalede Hamam İnşası; **2775/** 2610, 2611

Kalede Hendek İnşası; **2775/** 3215

Kalede Mescid İnşası; **2775/** 1497

Kalede Mescid Tamiri; **61/** 143; **26278/** 391; **67/** 2613

Kalede Saray İnşası; **2775/** 2611, 3215

Kalede Silah Muhafazası; **67/** 1563

Kalede Silah Yoklanması; **67/** 2091, 2217

Kalede Top Dökülmesi; **2775/** 136, 2492

Kalede Top Dökümü İçin Topçu Tayini; **2775/** 1748

Kalede Top Tamiri; **2775/** 2234

Kalede Topçu İmtihanı; **67/** 1503

Kalede Zenberçilik Hizmetindekilerin Muafiyeti; **61/** 186

Kaledeki Barutun Miktarının Bildirilmesi; **2775/** 1246, 1247, 1248, 1249

Kaledeki Darının Tevzii; **62/** 1236

Kaledeki Güherçile Miktarının Bildirilmesi; **2775/** 1246, 1247, 1248, 1249

Kaledeki Hamam Cemekanı Satışı; **67/** 1871

Kaledeki Mahbuslara Nafaka Tayini; **2775/** 2201

Kaledeki Mescid Tamirine Kereste Tedariki; **26278/** 391

Kaledeki Mescidin Tamiri; **7534/** 2974

Kaledeki Silah Miktarının Bildirilmesi; **2775/** 1468, 1606

Kaledeki Silahların Tamiri; **67/** 1607

Kaledeki Silahların Tedidi; **20/** 256

Kaledeki Top Arabalarının Tamiri; **67/** 1231

Kaledeki Topların Miktarının Bildirilmesi; **2775/** 2067

Kaledeki Topların Tamiri; **7534/** 394

Kalelerde Növbet Çalınması; **2775/** 1049

Kaleye Ağaç Tedariki; **7534/** 1561

Kaleye Anbar İnşası; **2775/** 2203

Kaleye Araba Tedariki; **7534/** 4318

Kaleye Asker İrsali; **2775/** 295

Kaleye Bakır Tedariki; **2775/** 1639

Kaleye Barut Havanı Tedariki; **7534/** 1001

Kaleye Barut-ı Siyah Tedariki; **62/** 118, 946; **63/** 178; **2775/** 268, 269, 1208, 1389, 1842, 2042, 2064, 2123, 2149, 3652; **26278/** 30, 150, 281; **67/** 210, 1230, 2883, 2888, 3097, 3098, 3158; **7534/** 21, 246, 303, 365, 438, 830, 990, 1444, 1445, 1520, 1784, 4026, 4467, 4533, 4647

Kaleye Bevvab Tayini; **67/** 3242

Kaleye Cebe Tedariki; **67/** 567; **7534/** 1668

Kaleye Cebehane Tedariki; **7534/** 1900

Kaleye Çapa Tedariki; **67/** 521

Kaleye Darı Tedariki; **7534/** 256

Kaleye Demir Kazma Tedariki; **7534/** 1668

Kaleye Demir Kürek Tedariki; **7534/** 1000

Kaleye Demir Top Yuvalıkları Tedariki; **67/** 520, 1836

Kaleye Demirci Tayini; **7534/** 2188; **2775/** 2612

Kaleye Direk Tedariki; **7534/** 1561, 4120

Kaleye Dizdar Tayini; **2775/** 1959; **7534/** 2242

Kaleye Fitol Otu Tedariki; **7534/** 1784

Kaleye Fitol Tedariki; **7534/** 1784

Kaleye Güherçile Tedariki; **2775/** 2043, 2064

Kaleye Haddad Tayini; **2775/** 1297

Kaleye Ham Demir Tedariki; **67/** 2883, 2888

Kaleye Harbe Tedariki; **63/** 177

Kaleye Havan Tedariki; **7534/** 4026, 4533

Kaleye Haymane Tayini; **7534/** 2975

Kaleye Hıcar Tayini; **2775/** 2612

Kaleye İmam ve Hatib Tayini; **2775/** 2471

Kaleye İspavli İpliği Tedariki; **67/** 711

Kaleye Kağıt Tedariki; **67/** 2349

Kaleye Katib Tayini; **61/** 10; **7534/** 284

Kaleye Kazma Tedariki; **7534/** 1000

Kaleye Keman Verilmesi; **61/** 797

Kaleye Kethüda Tayini; **62/** 79; **2775/** 503

Kaleye Kireçci Tayini; **2775/** 2612

Kaleye Kiriş Ağacı Tedariki; **7534/** 4120

Kaleye Kovan Tedariki; **7534/** 1546

Kaleye Köskü Tedariki; **7534/** 1000

Kaleye Kumbara Tedariki; **7534/** 869

Kaleye Kundak Tahtası Tedariki; **7534/** 4120, 4533

Kaleye Kundak Tedariki; **62/** 113, 1219

Kaleye Kurşun Tedariki; **2775/** 271, 273, 2119, 2149; **67/** 3097; **7534/** 1562, 1784, 4318, 4648,

Kaleye Kürek Tedariki; **62/** 1115; **67/** 521; **7534/** 1668, 4533

Kaleye Martolos Tayini; **67/** 3494

Kaleye Muhafız Tayini; **62/** 119,120,121,122

Kaleye Mühimmat Tedariki; **67/** 435, 436, 437, 438; **7534/** 1823, 1859, 1899, 2087, 2230, 2231, 4014, 4834

Kaleye Müsellem Tayini; **26278/** 160

Kaleye Navlunlu Gemi Tedariki; **62/** 967

Kaleye Neccar Tayini; **2775/** 2611, 2612; **67/** 1460, 4245

Kaleye Odabaşı Tayini; **2775/** 1945

Kaleye Ok Tedariki; **63/** 177

Kaleye Ok Verenlerin Muafiyeti; **61/** 416, 423, 424, 779

Kaleye Peksimed Tedariki; **67/** 3095

Kaleye Penbe İpliği Tedariki; **67/** 2263, 2262

Kaleye Pranga Tedariki; **7534/** 213

Kaleye Sengtraş Tayini; **2775/** 2612

Kaleye Silah Nakli İçin Deve Kiralanması; **7534/** 1745

Kaleye Silah Tedariki; **62/** 553, 554; **63/** 414, 1509; **67/** 790, 1209, 3120; **7534/** 1547, 1745

Kaleye Su Getirilmesi; **2775/** 1185

Kaleye Şakalve Tedariki; **7534/** 829

Kaleye Şayka Tedariki; **67/** 153

Kaleye Tahta Tedariki; **62/** 1115; **7534/** 1561

Kaleye Tamirci Tayini; **67/** 1460; **7534/** 4220

Kaleye Top Arabası Tedariki; **7534/** 1667

Kaleye Top Kundağı Tedariki; **67/** 1434; **7534/** 1667

Kaleye Top Otu Tedariki; **61/** 547, 552

Kaleye Top Taşıyanların Muafiyeti; **2775/** 3960

Kaleye Top Tedariki; **62/** 1219; **2775/** 355, 906, 1445; **26278/** 282; ; **67/** 439, 968, 2349; **7534/** 1521

Kaleye Topçu Tayini; **7534/** 2297

Kaleye Topçubaşı Tayini; **62/** 79; **67/** 703

Kaleye Tüfenk Kundağı Tedariki; **63/** 177

Kaleye Tüfenk Tedariki; **62/** 113, 118, 1236; **63/** 177; **67/** 211, 566, 2262, 3735, 3736, 3737; **2775/** 696, 3652; **7534/** 250, 831, 1444, 1445, 1520, 1546, 1668, 2229, 4464, 4843

Kaleye Urgan Tedariki; **7534/** 3183

Kaleye Üstübu Tedariki; **62/** 955

Kaleye Varil Tedariki; **7534/** 1000

Kaleye Varpa Tedariki; **62/** 1115

Kaleye Yağ Tedariki; **62/** 955

Kaleye Yapağı İrsali; **67/** 2843

Kaleye Yelkenbezi Tedariki; **67/** 711

Kaleye Zahir Tedariki; **62/** 1057; **63/** 1509; **2775/** 264, 391; **26278/** 11, 451, 500, 501; **67/** 2522, 3798; **7534/** 1661, 4167

Kaleye Zahir Tevzii; **2775/** 2016

Kaleye Zift İpliği Tedariki; **7534/** 999

Kaleye Zift Tedariki; **62/** 955; **67/** 152

Kaleye Zindancı Tayini; **61/** 197

Draç Kalesindeki Akçelerin İrsali; **61/** 243

Esir Düşen Kale Görevlilerinin Emlakine Mevkufat Eminlerinin Dahlinin Meni; **62/** 103

j-Maliye Katibleri İle İlgili Hükümler

Maliye Ahkâm Katibleri; **2775/** 863, 1376, 2376; **26278/** 260; **67/** 969, 2080, 2337, 2913, 2931, 4471; **7534/** 59, 96, 1047, 3060, 3588, 3595, 4096, 4169, 4956,

Maliye Ahkâm Katiblerine Boğası Tedariki; **7534/** 1653

Maliye Ahkâm Katiblerine Kağıt Tedariki; **2775/** 863, 1367, 2376; **67/** 969, 2080, 2337, 2913, 4471; **7534/** 1047, 1707, 3588, 4956

Maliye Ahkâmı Hıfzı; **7534/** 1653

Maliye Ahkâmı İçin Sandık Verilmesi; **7534/** 458

Maliye Ahkâmı Tezkirecisi; **7534/** 78, 375

Maliye Katibine Timar Tevcihi; **67/** 691

Maliye Katiblerinin Hac Vazifeleri; **7534/** 1868, 1945

Maliye Tezkireleri İçin Kağıt Tedariki; **7534/** 375

Anadolu Maliye Ahkâmı Tezkireciliği; **7534/** 1707

Anadolu Muhasebesi; **2775/** 1954

Baş Mukataacı; **7534/** 2687, 2876, 4440

Rûznâmecî Tayini; **2775/** 603

Rumeli Tezkirecisi; **2775/** 1954

Tezkireci Tayini; **2775/** 542

Mukabeleci Tayini; **2775/** 542

Mukabeleci; **2775/** 1843

Mukabeleciye Muşamba Tedariki; **2775/** 2361

k-Kınezlerle İlgili Hükümler

Kınez Muafiyeti; **2775/** 4120, 4136, 4226,

Kınez Tayini; **2775/** 249, 250, 261, 263, 382, 523, 530, 532, 607, 669, 670, 671, 672, 749, 1133, 1134, 1138, 1149, 1200, 1269, 1270, 1374, 1547, 1548, 1811, 2077, 2358, 2367, 2413, 2775, 3009, 3075, 3104, 3174, 3290, 3294, 3318, 3397, 3628, 3636, 3939, 3948, 3949, 4066, 4091, 4106, 4120, 4125, 4136, 4146, 4150, 4176, 4179, 4183, 4216, 4218, 4226, 4232, 4245, 4246, 4247, 4270, 4283, 4284, 4286, 4306, 4307; **26278/** 339, 432, 474, 493; **67/** 366, 1116, 1168, 1340, 1362, 1380, 1381, 1394, 1420, 1422, 1504, 1568, 1757, 1798, 1799, 1805, 1843, 1844, 1934, 1953, 2036, 2330, 2331, 2579, 2620, 3009, 3024, 3135, 3305, 3387, 3454, 3529, 3546, 3568, 3875, 3952, 4067, 4117, 4388, 4415; **7534/** 236, 237, 238, 239, 369, 408, 409, 422, 423, 425, 442, 525, 526, 531, 574, 837, 843, 848, 1462, 1537, 1604, 1633, 1695, 1749, 1771, 1979, 2129, 2176, 2351, 2401, 2580, 2581, 2646, 2710, 2792, 2924, 2925, 2987, 3236, 3237, 3239, 3384, 3651, 3873, 4106, 4213, 4415, 4438, 4439, 4787, 4869, 4942

Kınezlerle İlgili Hukuki Sorunlar; **26278/** 56

Kınezlik Baştinesi; **2775/** 4270

Kınezlik Edenlere Ahardan Dahl Olunmaması; **7534/** 2719

Kınezlik; **67/** 3250, 3251, 4117

l-Piremikürlerle İlgili Hükümler

Piremikür Beratları Rusumu Tahsili; **7534/** 2692

Piremikür Muafiyeti; **2775/** 4126, 4127, 4128, 4136, 4165, 4166, 4291; **67/** 1222

Piremikür Tayini; **2775/** 514, 516, 517, 549, 558, 734, 1198, 1199, 1200, 1201, 1202, 1203, 1204, 1205, 1206, 1207, 1235, 1236, 1237, 1238, 1285, 1319, 1320, 1322, 1331, 1332, 1547, 1548, 1818, 1820, 1821, 1822, 1823, 1827, 1828, 1901, 2304, 2305, 2439, 2560, 2764, 2770, 2889, 2982, 3048, 3049, 3199, 3346, 3434, 3905, 3917, 3939, 4030, 4032, 4080, 4114, 4126, 4127, 4128, 4136, 4155, 4165, 4166, 4194, 4199, 4248, 4257, 4269, 4276, 4277, 4278, 4279, 4280, 4281, 4282, 4285, 4291, 4297, 4308, 4309; **26278/** 77, 143, 166, 324, 395, 518, ; **67/** 6, 7, 270, 470, 578, 579, 700, 701, 702, 785, 786, 1222, 1421, 2619, 2679, 2755, 3134, 3269, 3270, 3766, 4570; **7534/** 428, 463, 775, 801, 813, 876, 1448, 1461, 1542, 1687, 1722, 1803, 1804, 1805, 1869, 2304, 2402, 2403, 3443, 3906, 3920, 3921, 4303, 4315, 4439, 4628, 4707, 4753, 4903, 4904

Piremikürlük Rusumu Tahsili; **7534/** 2304

m-Mevacib ve Ulufelerle İlgili Hükümler

Asker Mevacibi; **2775/** 26, 45

Askerilerin Ölümü ve Yetimlerine Ulufe Tayini; **2775/** 70, 114, 324, 461, 522, 1290, 1387, 1867, 2011, 2085, 2266, 2291, 2292, 2321, 2370, 2515, 2526, 2558, 3251, 4135; **26278/** 17, 78, 147, 345, 360; **67/** 33, 54, 55, 56, 147, 151, 181, 235, 256, 318, 323, 451, 583, 589, 933, 990, 1046, 1062, 1081, 1130, 1397, 1494, 1507, 1943, 1952, 2103, 2104, 2241, 2390, 2527, 2542, 2543, 2559, 2607, 2608, 2655, 2656, 2697, 2749, 2770, 2793, 2806,

2840, 2988, 3160, 3175, 3238, 3492, 3833, 3935, 4123, 4425, 4506, 4575; **7534/** 132, 171, 172, 253, 301, 373, 441, 448, 594, 752, 818, 1007, 1468, 1596, 1612, 1705, 1901, 1902, 2529, 2530, 2585, 2586, 2668, 2669, 3048, 3068, 3069, 3102, 3510, 3539, 3628, 3717, 3890, 3891, 4056, 4248, 4406, 4473, 4531, 4601, 5057, 5172

Azeb Mevacibi; **62/** 455; **7534/** 1010

Baki Ulufelerin Ödenmesi; **61/** 374, 940; **63/** 1322; **233/** 144, 182; **979/** 2; **2775/** 80, 825, 832, 2427, 2623, 2639, 2718, 2793, 2954, 3176, 3403, 3404, 3446, 3727, 3936, 4035, 4130, 4197; **26278/** 131, 262, 308, 415, 526, 597; **67/** 84, 633, 1104, 1251, 1815, 1898, 2053, 2603, 3087, 3939, 3998, 4198, 4357; **7534/** 116, 124, 229, 794, 1237, 1697, 1835, 1906, 2071, 2195, 2257, 2437, 2814, 3012, 3166, 3188, 3259, 3840, 4188, 4273, 4350, 4408, 4502, 4564, 4637, 5061; **41/** 200, 980

Cami Görevlilerinin Ulufelerinin Ödenmesi; **2775/** 2035; **67/** 2072

Cami Mürtezikaı Ulufeleri; **63/** 1102

Cebecilerin Mevacibi; **67/** 225

Cüzhanın Ulufesi; **63/** 1313, 1363, 1372

Deveci Ulufeleri; **63/** 851, 1166, 1208, 1209,

Donanma-yı Hümayun Askerlerinin Mevacibi; **7534/** 1006

Donanma-yı Hümayun'daki Kalafatçıların Ulufelerinin Ödenmesi; **2775/** 1694

Enamhan Ulufeleri; **7534/** 4191, 4242

Gıray Han'a Gönderilen Yeniçerilerin Mevacibi; **63/** 716, 770, 793

Gönüllü Mevacibi; **2775/** 3119

Gönüllülerin Ulufelerinin Verilmesi; **2775/** 2792

Gureba-i Yesarın Mevacibi; **67/** 225

Hasahane Tamircilerinin Ulufeleri; **62/** 627

Hassa Topçuların Mevacibi; **26278/** 472

Hisarerleri Mevacibi; **61/** 942; **62/** 455; **7534/** 556

Hizmetlilerin Ulufesi; **7534/** 812

Hüddam Ulufeleri; **62/** 1543

İmam, Hatib, Müezzın, Kayyım, Mütevellı Ulufeleri; **63/** 811

İskeleye Ulufeci Tayini; **62/** 216

Kadı'nın Ulufesi; **67/** 2433

Kalafatçı Ulufeleri; **62/** 1543

Kaldeki Atlı Ulufecilerin Mevacibi; **62/** 1300

Kale Ağaları Mevacibi; **2775/** 2833

Kale Azebleri Mevacibleri; **61/** 90, 158, 503, 511, 951; **62/** 1328, 1543, 1633; **63/** 821, 843, 972, 1061, 1268; **233/** 184; **2775/** 305, 384, 494, 561, 1554, 1570, 2968, 3127, 3208, 3327, 3358, 3934, 3946, 4113, 4163, 4256; **26278/** 152, 453, 459; **67/** 1446, 2225, 2362, 2606, 3315, 3553, 3678, 4000, 4168, 4171; **7534/** 1168, 2854, 2874, 2875, 2946, 3640, 3746, 4354, 4355, 4356, 4414, 4555, 4950

Kale Cebecibaşının Mevacibi; **7534/** 3012

Kale Dizdarı Mevacibi; **61/** 553; **26278/** 658

Kale Erleri Mevacibi; **61/** 952

Kale Farislerinin Mevacibi; **2775/** 499, 1041, 1268, 1627, 1631, 2044, 2297, 2671, 2739, 2790, 2986, 3272, 3326, 3663, 3732, 3768, 3884; **67/** 1024, 1639, 2035, 2667, 2680, 4168, 4221

Kale Hisarerlerinin Mevacibi; **67/** 1273, 1335, 2604, 2606, 3403, 3720, 4168, 4171; **7534/** 1168

Kale Martolosları Mevacibi; **62/** 1143; **2775/** 624, 1598, 1962, 2968, 2986, 3650, 3725, 3836; **26278/** 226; **67/** 1902, 1932, 2986, 3553, 4000, 4144, 4171; **7534/** 2217

Kale Mustahfızı Mevacibi; **61/** 10, 184, 309, 478, 869, 825, 875; **63/** 787, 1072, 1104, 1195, 1289, 1437 ; **2775/** 3650; **67/** 1024, 1382, 1981, 2035, 2225, 2598, 2827, 2841, 2986, 3335, 3395, 4144, 4221, 4283; **7534/** 973, 1255, 1729, 2075, 2119, 2217, 3987, 4200, 4412, 4490, 4500, 4951, 5256; **41/** 299

Kale Neferatının Mevacibi; **61/** 330 ; **233/** 220 ; **2775/** 146, 163, 183, 184, 235, 275, 286, 894, 935, 961, 1087, 1232, 1253, 1551, 1785, 1807, 1808, 1857, 2069, 2114, 2239, 2280, 2281, 2298, 2436, 2456, 2477, 2935, 3433, 3872, 4230; **26278/** 131, 205, 251, 434; **67/** 226, 943, 1206, 2667, 2680, 3109, 3548, 3839, 4110; **7534/** 181, 547, 2128, 2186, 2336, 2355, 2422, 2605, 2777, 2802, 2930, 4114, 4167, 4572, 4805; **41/** 504

Kale Odacısının Mevacibi; **2775/** 2238

Kale Serbölüğünün Mevacibi; **7534/** 2257

Kale Topçularının Mevacibi; **61/** 6; **62/** 627, 1143; **67/** 1034, 3395, 3553, 4144; **7534/** 2297, 2298

Kale Yeniçerilerinin Mevacibi; **2775/** 111, 112; **7534/** 1407, 2915, 2916

Kaledeki Cami Görevlilerinin Ulufeleri; **2775/** 754

Kira Davarlarının Ücretlerinin Verilmesi; **63/** 185

Kul Taifesinin Mevacibi; **67/** 425, 426

Kuran Okuyan Cüzhanların Ulufeleri; **63/** 393

Kürekçilerin Mevacibi; **2775/** 1321; **67/** 225; **7534/** 637

Maaş Düzenlemesi; **67/** 3429

Martolosların Mevacibi; **26278/** 225

Memlehaya Ulufeci Tayini; **61/** 79, 233, 260, 586, 587, 588, 589, 591, 592, 694, 821, 936

Mevacib; **62/** 1605

Müderriş Ulufesi; **63/** 885, 1228; **2775/** 80, 1865

Müderriş ve Talebeye Ulufe Tayini; **2775/** 2660

Müderrişin Ulufesinin Ödenmesi; **7534/** 794

Mütevelli Ulufesi; **7534/** 1263

Neccar Ulufeleri; **62/** 1543

Neferatın Mevacibi; **2775/** 3109

Oduncunun Ücretinin Ödenmesi; **7534/** 599

Sağ Bölük Gurebası Mevacibi; **63/** 389

Şeyh Oğluna Ulufe Tayini; **63/** 264, 390, 704

Şeyh, Hatib, İmam, Müezzîn, Katib, Dideban Mevacibi; **63/** 755, 768

Silahdar Tayini ve Ulufeleri; **2775/** 1625

Sipahi Oğlanlarının Mevacibi; **67/** 225, 745, 746

Sol Bölük Ulufecilerinin Mevacibi; **67/** 745, 746

Suyolu Hizmeti Ücreti; **67/** 2878

Tekaüd Akçesi Tevcihi; **41/** 808

Tersane-i Amire Halkının Mevacibleri; **7534/** 1006

Tersane-i Amire Mevacibi; **67/** 225

Topçu Ağaları Ulufesi; **67/** 2645

Topçuların Mevacibi; **62/** 455; **67/** 225, 745, 746; **7534/** 2766, 3077, 3149, 4471, 5213, 5214

Tuz Anbarına Ulufeci Tayini; **61/** 504

Ulufeci Tayini; **61/** 921

Vakıf Görevlilerinin Ulufeleri; **63/** 1331; **2775/** 1459; **7534/** 1581

Vakıftan Ulufe Tayini; **63/** 857

Yeniçeri Çavuşunun Ulufesine Terakki; **26278/** 362

Yeniçeri Mevacibi; **26278/** 368, 370; **67/** 225, 734, 745, 746, 834, 841, 975, 976, 977, 987, 991, 2219, 2297, 2370, 2580

Yeniçerilerin Mevacibi; **2775/** 2723; **7534/** 1678, 1747

n-Acemi Oğlanlarla İlgili Hükümler

Acemi Oğlanı Nafakaları, **2775/** 2212

Acemi Oğlanlar Ağası; **2775/** 2902

Acemi Oğlanlar Ağasına At Verilmesi; **7534/** 1110

Acemi Oğlanlara Hasır Tedariki; **26278/** 637

Acemi Oğlanlara Kethüda Tayini; **2775/** 1344, 1530
Acemi Oğlanlara Libas Tayini; **67/** 2766
Acemi Oğlanlara Nafaka Tayini; **67/** 3210
Acemi Oğlanları Akrabalarından Cizye Alınmaması; **2775/** 11, 928, 1313
Acemi Oğlanları Tayinatı; **2775/** 1036, 1167, 1692
Acemi Oğlanların Muafiyeti; **67/** 2202, 2311, 2312, 2313, 2314
Acemi Oğlanlara Hasır Tedariki; **67/** 845
Acemi Oğlanlara Kethüda Tayini; **7534/** 3234, 3235
Acemi Oğlanlarının Cizye Defterinden İhracı; **67/** 2311, 2312, 2313, 2314

C-RÜSUMLARLA İLGİLİ HÜKÜMLER

a-Adet-i Ağnamla İlgili Hükümler

Adet-i Ağnam Tahsiline Emin Tayini; **67/** 1657
Adet-i Ağnam Tahsiline Katib Tayin; **67/** 1657
Adet-i Ağnam'a Korucu Tayini; **63/** 432

Adet-i Ağnamla İlgili Hukuki Sorunlar; **61/** 22, 51, 53, 195, 277, 457, 572, 618, 665, 719, 766, 871, 873, 1066; **19322/** 14, 16, 46; **62/** 170, 400, 536, 1223, 1627, 1427; **63/** 1458; **233/** 19; **2775/** 569, 623, 627, 688, 1233, 1546, 2261, 2512, 2638, 2746, 2966, 3312, 3448, 3506, 3520, 3606, 3623, 3706, 3718, 3778, 3789, 3805, 3814, 3815, 3832, 3880, 3883, 3931, 3952, 3976, 3980, 3981, 4021, 4058, 4086, 4115, 4156, 4181, 4188; **26278/** 12, 24, 263, 380, 454, 593, 598, 665; **67/** 14, 44, 176, 218, 305, 417, 433, 643, 1015, 1137, 1415, 1436, 1791, 2168, 2320, 2915, 3099, 3188, 3232, 3303, 3625, 4033, 4176, 4249, 4513; **7534/** 312, 364, 410, 411, 464, 497, 504, 513, 583, 657, 678, 786, 804, 840, 913, 1097, 1105, 1274, 1350, 1352, 1514, 1688, 1740, 1772, 2005, 2182, 2338, 2397, 2447, 2516, 2583, 2794, 2803, 2805, 3125, 3194, 3337, 3349, 3353, 3413, 3423, 3440, 3621, 3634, 3661, 3671, 3687, 3723, 3743, 3970, 4008, 4050, 4059, 4089, 4181, 4232, 4425, 4587, 4673, 5041, 5094; **41/** 4, 29, 84, 124, 136, 290, 331, 397, 400, 434, 523, 533, 729, 777

b-Avarızla İlgili Hükümler

Avarız Akçeleri İle İlgili Hukuki Sorunlar; **2775/** 3118, 3120
Avarız Akçelerinin Hazine-i Amire'ye Teslimi; **7534/** 11
Avarız Bedeli Okluk Ağaç Kesilmesi; **2775/** 2299

Avarız Tahsili İle İlgili Hukuki Sorunlar; **7534/** 32, 495, 704, 852, 1208, 1266, 1268, 1277, 1288, 1377, 1528, 1538, 1565, 1570, 1795, 1933, 2112, 2221, 2222, 2232, 2463, 2512, 2522, 2679, 2729, 2732, 2783, 2798, 2955, 3075, 3184, 3197, 3231, 3292, 3638, 3646, 3762, 3817, 3894, 4076, 4099, 4156, 4163, 4179, 4287, 4341, 4547, 4646, 4695, 4833, 4857, 4999, 5058, 5079, 5121

Avarız ve Kürekçi Tahsili İle İlgili Hukuki Sorunlar; **2775/** 2724

Avarız ve Nuzülle İlgili Hukuki Sorunlar; **2775/** 2733; **67/** 21

Avarızhane; **2775/** 1780, 2255, 3071, 3532

Avarızla İlgili Hukuki Sorunlar; **233/** 25; **2775/** 283, 1301, 1382, 2459, 2698, 3041, 3302, 3361, 3709; **26278/** 184, 265, 273, 326, 373, 428, 582, 602, 627, 628; **67/** 53, 76, 102, 119, 140, 143, 258, 265, 317, 369, 383, 384, 385, 428, 469, 474, 486, 539, 762, 777, 819, 830, 985, 988, 1001, 1009, 1121, 1351, 1377, 1456, 1470, 1487, 1608, 1714, 1770, 1801, 1865, 2009, 2040, 2048, 2113, 2119, 2153, 2215, 2226, 2286, 2335, 2354, 2402, 2423, 2466, 2467, 2923, 2984, 3005, 3008, 3028, 3030, 3152, 3288, 3289, 3290, 3314, 3386, 3396, 3399, 3439, 3458, 3465, 3466, 3506, 3555, 3556, 3584, 3589, 3601, 3607, 3635, 3671, 3717, 3719, 3755, 3791, 3888, 3890, 3892, 3930, 3970, 3972, 3973, 3977, 3987, 4009, 4015, 4020, 4023, 4028, 4049, 4058, 4062, 4063, 4087, 4090, 4097, 4109, 4130, 4133, 4134, 4137, 4138, 4139, 4146, 4153, 4228, 4261, 4274, 4275, 4281, 4305, 4307, 4312, 4316,

4345, 4348, 4358, 4365, 4408, 4432, 4438, 4441, 4466, 4468, 4479, 4488, 4490, 4502, 4508, 4509, 4510, 4511, 4521, 4529, 4535, 4541, 4553, 4556, 4577, 4578, 4580, 4595

c-Cizye İle İlgili Hükümler

Cizye İle İlgili Hukuki Sorunlar; **62/** 279; **26278/** 297, 458; **67/** 2392, 2919, 3027, 3353, 3483, 4278, 4323, 4324

Cizye Tahsili İle İlgili Hukuki Sorunlar; **2775/** 611, 2231, 3051, 4044, 4103; **7534/** 197, 1649, 3305, 3589, 3602, 3961, 4129, 4658, 5075; **41/** 131, 775

Cizye Tahsiline Emin Tayini; **2775/** 428, 1063, 2565; **7534/** 2276, 3821

Cizye Tahsiline Katib Tayini; **61/** 734; **2775/** 428, 1063, 2565; **67/** 1646, 1647; **7534/** 2276, 3821

Cizye; **7534/** 3, 4

Cizye-i Gebran Tahsili; **2775/** 428

d-Haraçla İlgili Hükümler

Haraç Tahriri; **26278/** 398

Haraç Tahsili; **61/** 137, 174, 209, 767, 800, 905; **20/** 151, 180; **19322/** 34, **62/** 14, 69, 74, 97, 388, 518, 519, 601, 789, 1151; **63/** 55, 72, 164, 344, 498, 499, 1140, 1296, 1337, 1434; **233/** 13, 146, 183; **2775/** 7, 14, 17, 25, 39, 109, 135, 157, 160, 227, 229, 247, 262, 296, 297, 413, 423, 427, 431, 447, 510, 513, 524, 566, 593, 650, 652, 653, 679, 750, 769, 784, 813, 814, 849, 881, 922, 975, 987, 1043, 1046, 1120, 1121, 1122, 1125, 1128, 1370, 1503, 1546, 1561, 1659, 1662, 1670, 1742, 1829, 1968, 2095, 2104, 2147, 2162, 2165, 2182, 2202, 2244, 2245, 2253, 2290, 2295, 2369, 2402, 2406, 2528, 2529, 2619, 2628, 2630, 2632, 2653, 2655, 2664, 2679, 2691, 2717, 2735, 2736, 2737, 2738, 2742, 2750, 2773, 2779, 2800, 2807, 2815, 2821, 2843, 2849, 2857, 2863, 2865, 2867, 2879, 2920, 2930, 2941, 2947, 3012, 3035, 3037, 3069, 3070, 3078, 3164, 3180, 3183, 3260, 3261, 3262, 3282, 3295, 3336, 3337, 3354, 3355, 3357, 3389, 3394, 3411, 3417, 3425, 3428, 3440, 3443, 3449, 3454, 3455, 3474, 3485, 3488, 3497, 3540, 3547, 3551, 3555, 3557, 3561, 3562, 3565, 3567, 3573, 3599, 3602, 3618, 3624, 3625, 3630, 3631, 3657, 3671, 3674, 3699, 3700, 3703, 3713, 3719, 3720, 3726, 3735, 3740, 3744, 3754, 3755, 3756, 3758, 3766, 3779, 3786, 3808, 3816, 3826, 3835, 3837, 3842, 3844, 3852, 3853, 3862, 3874, 3885, 3886, 3899, 3908, 3911, 3913, 3920, 3921, 3924, 3933, 3945, 3953, 3954, 3961, 3965, 3972, 3977, 3983, 3984, 3987, 3999, 4003, 4004, 4069, 4073, 4077, 4112, 4115, 4119, 4123, 4168, 4169, 4170, 4184, 4185; **26278/** 8, 31, 52, 90, 113, 146, 149, 157, 201, 238, 268, 269, 318, 323, 335, 382, 383, 385, 397, 398, 400, 416, 436, 437, 445, 479, 487, 491, 496, 507, 512, 529, 537, 538, 540, 549, 550, 556, 561, 564, 568, 574, 581, 587, 593, 595, 599, 601, 609, 644; **67/** 36, 94, 133, 138, 177, 227, 255, 273, 275, 278, 280, 304, 315, 316, 334, 407, 477, 495, 621, 631, 691, 778, 787, 802, 838, 860, 916, 927, 997, 1007, 1091, 1113, 1133, 1144, 1146, 1191, 1192, 1193, 1194, 1204, 1264, 1272, 1294, 1296, 1304, 1353, 1356, 1359, 1368, 1373, 1385, 1389, 1396, 1410, 1443, 1445, 1463, 1466, 1471, 1508, 1511, 1514, 1515, 1534, 1601, 1603, 1655, 1658, 1680, 1681, 1682, 1686, 1700, 1713, 1733, 1753, 1756, 1778, 1788, 1793, 1837, 1839, 1933, 1964, 1965, 1998, 2008, 2014, 2016, 2017, 2073, 2084, 2090, 2092, 2093, 2112, 2122, 2140, 2142, 2156, 2169, 2171, 2185, 2190, 2207, 2232, 2237, 2252, 2321, 2336, 2339, 2342, 2356, 2364, 2393, 2422, 2432, 2444, 2447, 2463, 2475, 2479, 2517, 2520, 2525, 2536, 2539, 2567, 2573, 2576, 2625, 2642, 2648, 2649, 2660, 2693, 2696, 2699, 2700, 2701, 2706, 2737, 2780, 2782, 2790, 2801, 2808, 2810, 2835, 2839, 2849, 2858, 2882, 2898, 2899, 2907, 2929, 2936, 2940, 2943, 2956, 2975, 2999, 3016, 3026, 3057, 3094, 3099, 3103, 3112, 3116, 3125, 3146, 3170, 3205, 3235, 3278, 3306, 3332, 3334, 3354, 3366, 3382, 3385, 3405, 3407, 3411,

3415, 3417, 3428, 3497, 3503, 3507, 3644, 3658, 3698, 3701, 3710, 3721, 3750, 3764, 3779, 3815, 3818, 3841, 3850, 3858, 3871, 3872, 3873, 3877, 3899, 3901, 3918, 3922, 3931, 3943, 3960, 3963, 3966, 3985, 3988, 3994, 4001, 4022, 4027, 4032, 4033, 4051, 4057, 4103, 4179, 4189, 4222, 4240, 4263, 4280, 4300, 4301, 4313, 4319, 4325, 4344, 4349, 4350, 4351, 4377, 4380, 4384, 4397, 4398, 4400, 4407, 4411, 4412, 4424, 4428, 4431, 4474, 4480, 4483, 4514, 4515, 4519, 4527, 4543, 4552, 4562, 4574, 4588, 4590; **7534/** 2, 8, 96, 351, 385, 439, 597, 603, 676, 712, 719, 847, 861, 873, 944, 985, 995, 1008, 1028, 1038, 1039, 1084, 1088, 1174, 1190, 1199, 1205, 1212, 1213, 1217, 1219, 1264, 1265, 1287, 1307, 1308, 1316, 1349, 1390, 1412, 1436, 1515, 1645, 1689, 1727, 1778, 1794, 1800, 1881, 1912, 1916, 1920, 1986, 2001, 2031, 2032, 2040, 2111, 2120, 2283, 2287, 2288, 2290, 2341, 2506, 2507, 2559, 2572, 2614, 2643, 2690, 2706, 2707, 2708, 2720, 2819, 2830, 2855, 2857, 2913, 2957, 2977, 3007, 3013, 3014, 3015, 3031, 3043, 3076, 3082, 3133, 3134, 3158, 3191, 3192, 3195, 3199, 3256, 3258, 3266, 3278, 3281, 3289, 3293, 3303, 3325, 3332, 3348, 3355, 3373, 3411, 3412, 3434, 3461, 3500, 3565, 3599, 3602, 3609, 3687, 3728, 3734, 3818, 3831, 3884, 3886, 3904, 3905, 3930, 3941, 3942, 3975, 4041, 4146, 4189, 4225, 4227, 4300, 4323, 4338, 4344, 4368, 4399, 4419, 4485, 4491, 4501, 4530, 4568, 4595, 4622, 4659, 4699, 4769, 4794, 4797, 4809, 4812, 4832, 4850, 4864, 4871, 4872, 4877, 4922, 4947, 4969, 5064, 5065, 5170, 5183, 5199, 5236, 5237; **41/** 664

Haraç Tahsiline Emin Tayini; **2775/** 109, 427, 431, 510, 2867, 3357; **67/** 227, 315, 1680, 1681, 1682, 2084, 2122, 4325, 4431

Haraç Tahsiline Haraççı Tahsili; **7534/** 8

Haraç Tahsiline Katib Tayini; **2775/** 109, 427, 431, 510, 2867, 3357; **67/** 315, 1680, 1681, 1682, 2084, 2122, 4325, 4431; **7534/** 2, 96

Haraç ve İspençe Defterlerinin İstanbul'a İrsali; **7534/** 548

Haraçla İlgili Hukuki Sorunlar; **61/** 137, 322;19322/ 34; **62/** 69, 388, 518, 519; **63/** 1140; **233/** 13; **2775/** 14, 25, 126, 157, 160, 229, 247, 262, 296, 297, 513, 566, 593, 650, 652, 653, 663, 679, 798, 813, 922, 1043, 1122, 1125, 1128, 1503, 1528, 1546, 1670, 1829, 1947, 2050, 2095, 2147, 2165, 2290, 2402, 2449, 2619, 2628, 2632, 2653, 2655, 2750, 2800, 2821, 2826, 2849, 2864, 2865, 2916, 2947, 3037, 3078, 3180, 3183, 3214, 3260, 3282, 3336, 3337, 3394, 3417, 3425, 3443, 3444, 3467, 3471, 3472, 3488, 3490, 3538, 3547, 3551, 3562, 3564, 3571, 3593, 3610, 3624, 3719, 3720, 3786, 3809, 3826, 3837, 3862, 3874, 3899, 3911, 3942, 3965, 3971, 3972, 3984, 3985, 3987, 3999, 4042, 4069, 4073, 4077, 4101, 4112, 4115, 4119, 4123, 4124, 4147, 4169, 4170, 4184, 4185, 4300; **26278/** 8, 31, 90, 113, 149, 164, 201, 209, 318, 382, 385, 397, 400, 416, 435, 436, 445, 479, 487, 491, 568, 574, 581, 593, 595, 609, 644; **67/** 36, 133, 138, 170, 255, 268, 280, 316, 802, 838, 906, 997, 1091, 1146, 1191, 1192, 1193, 1204, 1252, 1264, 1389, 1443, 1445, 1508, 1723, 1733, 1778, 1793, 1837, 2008, 2090, 2093, 2112, 2171, 2190, 2237, 2321, 2336, 2393, 2422, 2432, 2475, 2479, 2573, 2625, 2696, 2699, 2784, 2808, 2810, 2839, 2849, 2882, 2922, 2956, 3026, 3112, 3116, 3141, 3146, 3191, 3382, 3385, 3405, 3417, 3503, 3701, 3721, 3750, 3764, 3779, 3841, 3858, 3922, 3943, 3988, 4001, 4027, 4107, 4189, 4240, 4349, 4350, 4428, 4531, 4585, 4588, 4590; **7534/** 385, 439, 603, 712, 763, 847, 861, 944, 956, 985, 1008, 1028, 1038, 1039, 1088, 1199, 1264, 1265, 1287, 1436, 1645, 1689, 1778, 1881, 1912, 1916, 1920, 1986, 2001, 2032, 2054, 2111, 2287, 2288, 2341, 2506, 2507, 2572, 2603, 2604, 2690, 2706, 2707, 2708, 2795, 2819, 2913, 2957, 2977, 2985, 3056, 3057, 3195, 3281, 3344, 3355, 3411, 3565, 3599, 3728, 3734, 3818, 3941, 3942, 4146, 4196, 4399, 4485, 4515, 4530, 4622, 4769, 4794, 4850, 5065, 5170, 5199, 5236, 5237

Haraçlı Baştine; **67/** 1601

Haraçlı Baştinelerin Teftişi; **2775/** 1920

Mürde Çinganelerin Haraç Defterinden İhracı; **2775/** 3483, 3531, 3569, 3587, 3621, 3622

Mürdelerin Haraç Defterinden İhracı; **2775/** 17, 39, 1370, 2162, 2244, 2245, 2253, 2369, 2528, 2529, 2551, 2691, 2735, 2736, 2737, 2738, 2742, 2828, 2843, 2863, 2878, 2879, 2930, 3012, 3069, 3070, 3353, 3449, 3454, 3455, 3497, 3540, 3550, 3555, 3557, 3560, 3567, 3570, 3599, 3602, 3625, 3630, 3631, 3638, 3640, 3645, 3647, 3649, 3657, 3671, 3674, 3699, 3700, 3703, 3735, 3740, 3744, 3758, 3766, 3769, 3779, 3808, 3816, 3835, 3844, 3852, 3885, 3908, 3913, 3920, 3921, 3924, 3933, 3945, 3953, 3954, 3961, 3977, 3983, 4003, 4004, 4168; **26278/** 479, 496, 529, 531, 537, 538, 540, 561, 564, 581, 593, 599, 601; **67/** 621, 860, 1368, 2014, 2700, 2898, 3103, 3170, 3366, 3698, 3850, 3871, 3872, 3873, 3931, 3985, 4263, 4380, 4397, 4398, 4543; **7534/** 995, 1219, 2040, 2283, 2643, 2681, 2830, 3007, 3195, 3300, 3500, 3565, 3609, 3930, 4227, 4368, 4419, 4797, 4871, 5042, 5064

Müslüman Olan Çinganeden Haraç Taleb Olunmaması; **7534/** 427

Müslüman Olanlardan Haraç Taleb Olunmaması; **2775/** 798; **67/** 1204, 1252, 2639, 4531; **7534/** 1680

Müslüman Olanlardan Haraç ve Cizye Taleb Olunmaması; **2775/** 227

Tacirlerden Alınan Haraç; **26278/** 7

Tahsil Olunan Haraç Akçelerinin Hazine-i Amireye Teslimi; **2775/** 12

Voynukların Haraçları Tahsili; **19322/** 33

Acemi Oğlanlarının Haraç Defterinden İhracı, **2775/** 2574

e-İспенçe İle İlgili Hükümler

İспенçe Haracı İle İlgili Hukuki Sorunlar; **2775/** 707

İспенçe İle İlgili Hukuki Sorunlar; **2775/** 644, 3287, 3747, 3841, 3868, 4007; **7534/** 2032

İспенçe Tahsiline Emin Tayini; **2775/** 2869, 3300; **67/** 1663, 1664

İспенçe Tahsiline Katib Tayini; **2775/** 2869, 3300; **67/** 1663, 1664

Mürdelerin İспенçe Defterinden İhracı; **7534/** 4758

Tahsil Olunan İспенçe Akçelerinin Hazine-i Amireye Teslimi; **2775/** 302

Zevayid-i Voynuğan İспенçesi Tahsiline Emin Tayini; **67/** 1662

f-Pencikle İlgili Hükümler

Pencik İskelesine Hizmetkar Tayini; **61/** 372

Pencik İskelesine Katib Tayini; **61/** 222

Pencik İskelesine Nazır Tayini; **61/** 45, 166, 216, 811

Pencik İskelesine Satıcı Tayini; **61/** 805, 814, 1030,

Pencik İskelesine Satıcıbaşı Tayini; **61/** 670

Pencik Oğlanı Karhane Şakirtliği; **7534/** 2962, 3214,

Pencik Oğlanı Tahsili; **67/** 668, 669

Pencik Oğlanları Libasları İçin Akçe Tayini; **7534/** 2962

Pencik Resmi Emaneti; **2775/** 2348, 2430

Pencik Resmi Tahsili; **62/** 841, 930; **63/** 92, 408; **2775/** 2874

Pencik Rusumu Tahsiline Emin Tayini; **2775/** 2874

Pencik Tahsili; **62/** 108, 114, 571

Pencikbaşı Tayini; **2775/** 1894

g-Yave Haracı İle İlgili Hükümler

Yave Haracı İle İlgili Hukuki Sorunlar; **62/** 213

Yave Haracı Mukataaları İle İlgili Hukuki Sorunlar; **2775/** 1690

Yave Haracı Tahsiline Emin Tayini; **67/** 1656

Yave Haracı Tahsiline Katib Tayini; **67/** 424, 1656

Yave Haracına Dideban Tayini; **62/** 201

Yave Haracına Nazır Tayini; **61/** 696

h-Mal-ı Miri İle İlgili Hükümler

Mal-ı Miri İçin Kadı Tayini; **2775/** 660

Mal-ı Miri Tahsiline Emin Tayini; **67/** 2145

Mal-ı Miri'ye Katır Tedariki; **63/** 776

Mal-ı Miri Tahsili; **61/** 203; **62/** 1590; **2775/** 745, 746, 753, 756, 2177; **7534/** 3386

Mal-ı Miriye Hisareri Tayini; **62/** 271

Mal-ı Miriye Hizmet Edenlerin Muafiyeti; **67/** 1037, 1040, 2198

Mal-ı Miriye Hizmetli Tayini; **61/** 937; **2775/** 1385, 2209, 2218, 2219, 2267, 2442, 2657, 3328; **26278/** 592; **67/** 244, 523, 1127, 1352, 3311, 3327, 3559, 3686, 3687, 3788, 3789, 4126; **7534/** 135, 177, 598, 812, 958, 1033, 1159, 1179, 1212, 1213, 2019, 2334, 2437, 2964, 2965, 3009, 3978, 4456; **41/** 337

Mal-ı Miriye Kethüda Tayini; **26278/** 207

Mal-ı Miriye Muavenet; **63/** 695

Miri Anbara Müfettiş Tayini; **61/** 71

Miri Araba Bargirlerine Saman Tedariki; **7534/** 2622

Miri Çuka; **2775/** 94, 208

Miri Değirmenler; **2775/** 697

Miri Develer; **67/** 1670

Miri Develerin Satışı; **7534/** 3778

Miri Dükkanların Teftişi; **61/** 419

Miri Emtia Satışına Mübaşir Tayini; **7534/** 2890

Miri Evlerin Teftişi; **61/** 419

Miri Gemi Kalafatı; **61/** 12

Miri Gemilere Zift Tedariki; **62/** 806

Miri Gemiye Kereste Tedariki; **7534/** 3211

Miri İçin Deve Cemi; **63/** 630

Miri İçin Satın Alınan Evler; **63/** 978

Miri Pirincin Satışı; **2775/** 307

Miri Piring; **67/** 1724

Miri Tarlaların Teftişi; **61/** 419

ı-Hizmet ve Özel Statü Dolayısıyla Vergi ve Tekaliflerden Muafiyetlik

Ağaç Çekilmesi Muafiyeti; **2775/** 2680, 3566

Akıncıların Muafiyeti, **2775/** 2161, 2714, 3082; **67/** 2191, 3830, 4200; **7534/** 260, 311, 562, 1090, 4716, 5206

Amaların Muafiyeti; **67/** 19

Arıkçıların Muafiyeti; **67/** 4095

At Çeken Taifesinin Muafiyeti; **67/** 2493

Bağcı ve Kürecilerin Muafiyeti, **2775/** 3121

Bağcılarının Muafiyeti; **67/** 961; **7534/** 4290

Bargir Hizmetindekilerin Muafiyeti; **2775/** 3616; **7534/** 63

Bekçi Muafiyeti; **2775/** 2187

Cebecilerin Muafiyeti; **62/** 546

Cebelülerin Muafiyeti; **2775/** 997

Celeb Taifesinin Muafiyeti; **2775/** 2078, 2426, 2475, 2482, 2514, 2524, 2652, 2668, 2714, 2949, 3173, 3664, 3689, 3710, 3782; **26278/** 176, 237, 480; **67/** 695, 1729, 1858, 2294, 2322, 2334, 2338, 2512, 2548, 3469, 3537, 4566; **7534/** 41, 83, 669, 755, 828, 841, 964, 1131, 1132, 1185, 1200, 1454, 1496, 1651, 1905, 2105, 2699, 3390, 3405, 3414, 3432, 3433, 3568, 3569, 3834, 4039, 4075, 4094, 4108, 4393, 4573, 4838, 4856, 5167

Çayırıncıların Muafiyeti; **2775/** 2753

Çıracıların Muafiyeti; **67/** 3090

Çiftliğe Yamak Kayd Olunanların Muafiyeti; **63/** 598,

Derbend Karyelerinin Muafiyeti; **61/** 1001; **62/** 11, 60, 61, 1233, 1637; **2775/** 570, 689, 856, 988, 1081, 1195, 1300, 1591, 1997, 2040, 2265, 2417, 2599, 2658, 2871, 2878, 2903, 2932, 2933, 3062, 3064, 3152, 3189, 3190, 3191, 3192, 3193, 3194, 3195, 3265, 3321, 3413, 3451, 3475, 3494, 3553, 3577, 3605, 3634, 3659, 3660, 3672, 3750, 3752, 3771, 3772, 3777, 3787, 3792, 3793, 3794, 3798, 3855, 3864, 3875, 3877, 3878, 3882, 3901, 3906, 3912, 3922, 3956, 3958, 3970, 3979, 3996, 4002, 4023, 4055, 4061, 4071, 4132, 4139, 4152, 4153, 4162, 4172, 4260, 4261, 4264 ;26278/ 34, 97, 142, 188, 286, 442, 464, 481, 532, 536 ;67/ 9, 112, 230, 343, 455, 459, 461, 485, 511, 829, 859, 887, 891, 897, 950, 1021, 1102, 1103, 1143, 1173, 1177, 1253, 1316, 1378, 1447, 1604, 1826, 2031, 2033, 2186, 2247, 2307, 2316, 2360, 2449, 2450, 2909, 2987, 3358, 3398, 3426, 3438, 3470, 3495, 3623, 3672, 3746, 3832, 3840, 4055, 4124, 4163, 4176, 4180, 4190, 4217, 4229, 4251, 4285, 4413, 4538, 4554; **7534/** 37, 86, 270, 283, 296, 323, 324, 508, 552, 595, 622, 623, 710, 731, 777, 923, 932, 936, 939, 1017, 1055, 1096, 1177, 1474, 1475, 1516, 1606, 1696, 1752, 1782, 1802, 1832, 1873, 1982, 2184, 2285, 2286, 2446, 2550, 2753, 2850, 2851, 2904, 3016, 3020, 3163, 3230, 3254, 3338, 3359, 3442, 3445, 3538, 3578, 3727, 3742, 3805, 3868, 3871, 3899, 3900, 3919, 3945, 4024, 4057, 4130, 4362, 4493, 4580, 4582, 4590, 4591, 4684, 4802, 4831, 4926, 5008, 5020, 5063, 5083, 5095, 5104, 5154, 5241

Derbendçi Muafiyeti; **2775/** 317

Dervişlerin Muafiyeti; **67/** 4068; **7534/** 144, 3502, 4566, 5112,

Duacı Dervişlerin Muafiyeti; **7534/** 572, 899

Duacıların Muafiyeti; **67/** 1612

Eflaklerin Muafiyeti; **67/** 1346

Ekincilerin Muafiyeti; **7534/** 1286

Ellici Taifesini Muafiyeti; **7534/** 1333, 1334, 4856

Ellinci Taifesinin Muafiyeti; **2775/** 2076, 2714

Erbab-ı Timarın Muafiyeti, **67/** 154, 217

Fakirlerin Muafiyeti; **67/** 744, 935, 1275, 2021; **7534/** 507, 508, 2954

Ferraşın Muafiyeti; **2775/** 466; **7534/** 384

Filorici Taifesinin Muafiyeti; **7534/** 232, 1956

Göç Edenlerin Muafiyeti; **67/** 2340, 3165

Hac Kafflesine Hizmet Edenlerin Muafiyeti; **67/** 15

Hacı Bektaş Dervişlerinin Muafiyeti; **67/** 763; **7534/** 2800, 2816

Haddadların Muafiyeti; **2775/** 1297

Han Hizmetlilerinin Muafiyeti; **67/** 1237, 1241

Haymane Taifesinin Muafiyeti; **67/** 3464

Hisareri Muafiyeti; **67/** 988

Hizmet Mukabili Muafiyeti; **7534/** 175

Hizmetlilerin Muafiyeti; **2775/** 2025; **7534/** 612, 2450

İlim Tahsilindekilerin Muafiyeti; **7534/** 2676, 4585, 5131

İşçilerin Muafiyeti; **67/** 2716

Kalafatçıların Muafiyeti; **67/** 1606

Kala-i Anabolı'da Oturanların Muafiyeti; **2775/** 2831

Kalaycı Taifesinin Muafiyeti; **7534/** 1253

Kalıça Kürekleri Kesenlerin Muafiyeti; **67/** 3004

Kasabların Muafiyeti; **67/** 3245; **7534/** 2807

Katrancıların Muafiyeti; **61/** 314

Kayacıların Muafiyeti; **2775/** 766, 1222, 1223, 1224, 1225, 1226, 1227, 1869, 2268, 2811

Kerbansaray Hizmetlilerinin Muafiyeti; **7534/** 584

Kereste Çekenlerin Muafiyeti; **7534/** 724

Kereste Taşıyan Öküzçülerin Muafiyeti; **7534/** 2121

Kerestecilerin Muafiyeti; **7534/** 1439

Kesici Taifesinin Muafiyeti; **67/** 3106

Kesimcilerin Muafiyeti; **7534/** 3059, 5103

Kethüdaların Muafiyeti; **2775/** 1344; **7534/** 602

Kılavuzların Muafiyeti; **67/** 1591; **7534/** 1275

Köprü Tamircilerinin Muafiyeti; **2775/** 2553

Köprücülerin Muafiyeti; **62/** 1468, 1474; **2775/** 1471; **26278/** 49; **67/** 70, 478, 706,709, 1613, 1946, 2160, 2224, 2278, 2445, 2413, 2470, 2621, 3033, 3468, 3921, 3926, 4060, 4520; **7534/** 161, 244, 856, 891, 943, 982, 1031, 1232, 1273, 1408, 1419, 1420, 1483, 1613, 1674, 1923, 2037, 2162, 2295, 3018, 3380, 3438, 3614, 3943, 4128, 4215, 4291, 4398, 4633, 4666, 4668, 4743, 5078, 5113, 5161, **41/** 68

Köyün Muafiyeti; **7534/** 1306

Kürecilerin Muafiyeti; **2775/** 3616; **67/** 961, 1640; **7534/** 43, 1652, 4113

Kürekçilerin Muafiyeti; **61/** 354, 846, **2775/** 3379; **26278/** 234; **67/** 1063, 1267, 1572, 1884, 1889, 3248; **7534/** 1402, 1845, 1891, 3996

Martolosların Muafiyeti; **2775/** 4117, 4234, 4250; **67/** 3494

Mehterlerin Muafiyeti; **7534/** 51

Meliklerin Muafiyeti; **67/** 1409

Menzil Atı Besleyenlerin Muafiyeti; **7534/** 624, 832

Menzil Bargiri Besleyenlerin Muafiyeti; **67/** 1004, 2499, 2723; **7534/** 354, 1944, 2782, 3376, 3532, 3932, 4069, 4423, 4424, 5018

Meşayihe Hizmet Edenlerin Muafiyeti; **2775/** 1552

Muafiyet; **61/** 460, 967; **63/** 1154; **67/** 819, 2544, 2864, 3082, 3393, 3394; **26278/** 569; **7534/** 1120, 1478, 3466, 3505, 3606, 4656, 5025, 5026, 5156

Muafiyetle Muhafız Tayini; **67/** 1684

Muafname Tecdidi; **67/** 2838

Muafname; **61/** 837; **63/** 1472; **2775/** 528, 1068; **67/** 3560

Muhafızların Muafiyeti; **67/** 1223; **7534/** 1049

Mumcu Muafiyeti; **2775/** 2363

Musluk Hizmetindekilerin Muafiyeti; **7534/** 809

Müezzinin Muafiyeti; **67/** 213, 759, 773, 1880

Mülk Köylerin Muafiyeti; **7534/** 2193, 2464

Müslüman Olan Yahudinin Muafiyeti; **7534/** 214

Neccarın Muafiyeti; **2775/** 2868

Nehir Kürekçileri Muafiyeti; **67/** 1687; **7534/** 1260

Nehir Reisi Muafiyeti; **67/** 1687

Odun Hizmetçilerinin Muafiyeti; **7534/** 2089

Oduncuların Muafiyeti; **7534/** 561, 3365

Olukçuların Muafiyeti; **67/** 3751; **7534/** 4283

Ormancıların Muafiyeti; **2775/** 2897

Ortakçı Muafiyeti; **2775/** 3031, 3462; **26278/** 471; **67/** 3420, 4128

Öksüz Karyelerin Muafiyeti; **7534/** 3018

Raiyyet Kulların Muafiyeti; **67/** 2785

Reislerin Muafiyeti; **7534/** 1402

Resm-i Bennak Muafiyeti; **41/** 833, 955

Sakaların Muafiyeti; **7534/** 1402

Sayyadların Muafiyeti; **67/** 815, 1875

Sefere Katılanların Muafiyeti; **2775/** 132

Serhadde Hizmet Edenlerin Muafiyeti; **7534/** 1175

Seyyidlerin Muafiyeti; **2775/** 2124, 3016; **26278/** 563; **67/** 28, 83, 98, 262, 301, 980, 981, 982, 1350, 1548, 1948, 1973, 1974, 1979, 1980, 2235, 2828, 3345, 3897, 4260; **7534/** 54, 69, 76, 490, 607, 611, 734, 762, 1388, 2203, 2264, 2325, 2330, 2331, 4154; **41/** 1050

Suhte Taifesinin Muafiyeti; **67/** 2985

Suyolcuların Muafiyeti; **67/** 1895, 2141, 3926; **7534/** 2907; **41/** 925

Suyolu Hizmetindekilerin Muafiyeti; **2775/** 1093, 1094, 1180, 1274, 1275, 1276, 1304, 1464, 1722, 2316, 2344; **7534/** 565, 1153, 1154

Suyolu Muhafazasındaki Köylerin Muafiyeti; **2775/** 130

Sürgün Taifesinin Muafiyeti; **7534/** 4040, 4107

Şehirci Taifesinin Muafiyeti; **7534/** 386

Şeyhlerin Muafiyeti; **2775/** 2451; **67/** 2070, 2306, 3379, 4068,

Şeyhlerin ve Dervişlerin Muafiyeti; **7534/** 2024

Şuayib Peygamber Mezarına Hizmet Edenlerin Muafiyeti; **67/** 1060

Tabiblerin Muafiyeti; **2775/** 217

Tamircilerin Muafiyeti; **2775/** 2187; **26278/** 173, 375, 417, 421, 635; **67/** 371, 381, 400, 516, 915, 1156, 1386, 1460, 1581, 2181, 2430, 2551, 2671, 2838, 2842, 3372, 3471, 3874, 3886, 3916, 3967, 4530; **7534/** 166, 557, 593, 810, 951, 1406, 1476, 1479, 1501, 1532, 2144, 2294, 2436, 2472, 2824, 2883, 3366, 3419, 4243, 4855, 5023, 5136, 5255

Temlik Olarak Verilen Köylerin Muafiyeti; **7534/** 105

Tercümanın Muafiyeti; **2775/** 2225

Tüfenk Kundağı Mukabili Muafiyeti; **7534/** 4494

Ulak Bargiri Besleyenlerin Muafiyeti; **2775/** 1028, 3470, 3513, 3988, 4000; **26278/** 1597534/ 87, 297, 600, 647, 666, 822, 927, 948, 1061, 1358, 1360, 1363, 1790, 1976, 2715, 2716, 3064, 4157, 4972

Vergilerden Muafiyeti; **7534/** 1335

Yalı Muhafazı Mukabili Muafiyet; **67/** 194

Yamakların Muafiyeti; **7534/** 3085, 4625, 4856

Yavecilerin Muafiyeti; **2775/** 335, 802, 2546, 2588

Yelkenbezi Mukabili Muafiyet; **67/** 666

Yol Hıfzı Mukabili Muafiyet; **67/** 2912

Yuvacıların Muafiyeti; **7534/** 361

Yüzdecilerin Muafiyeti; **67/** 1083, 1084

Zift İşleyenlerin Muafiyeti; **2775/** 1833

Zift Verenlerin Muafiyeti; **61/** 623

i-Tekalif-i Örfiyelerle İlgili Hükümler

Ağaç Kesilmesi Teklifi; **7534/** 4683

Ağaç Kesilmesi; **26278/** 256

Arpa Teklifi; **7534/** 1267

Çayır Biçilmesi; **7534/** 330, 331, 5076

Çayır Hizmeti; **67/** 4317

Fuçı Tahtaları Kesilmesi; **67/** 3364

Fuçı Tahtası Kestirilmesi; **7534/** 1918, 2485

Kağıthane Suyolu Hizmeti; **2775/** 2765

Kalıça Kürekleri Kesilmesi; **67/** 978, 1257, 2734

Kantarcılık Hizmeti; **67/** 84

Kayacıların Sefer Hizmeti; **67/** 3223, 3224, 3225,

Kayacılık Hizmeti; **67/** 4557

Kerbansaray Hizmetlileri; **67/** 3781

Kereste Kestirilmesi Teklifi; **7534/** 4561, 4565, 4645, 5222

Kırkçeşme Suyolu Hizmeti; **2775/** 2765

Kıyallık Hizmeti; **67/** 1249

Küreci Hizmeti; **7534/** 910

Kürek Kestirilmesi; **67/** 1929, 2003

Menzil Atları Hizmeti; **2775/** 2597

Musluk Hizmeti; **7534/** 809

Odun Çekme Hizmeti; **7534/** 2450

Rençberlik Hizmeti; **67/** 3254

Sakalık Hizmeti; **7534/** 200, 343

Samako Hizmeti; **63/** 209

Yüzdecilik Hizmeti; **67/** 3329

j-Çinganelerle İlgili Hükümler

Çingane At Canbazı; **7534/** 2287

Çingane Cizyeleri İle İlgili Hukuki Sorunlar; **7534/** 3180

Çingane Cizyeleri Tahsili; **2775/** 804, 1904, 3250; **67/** 2799, 3920; **7534/** 7, 868, 1338, 1339, 1915, 2074, 2606, 3180, 3829, 4011, 4484; **41/** 7; **7534/** 2969

Çingane Cizyesi Tahsiline Emin Tayini; **7534/** 1338

Çingane Cizyesi Tahsiline Katib Tayini; **7534/** 7, 1338

Çingane Haddad Tayini; **7534/** 986

Çingane Haracı İle İlgili Hukuki Sorunlar; **2775/** 1644

Çingane Haracı Tahsiline Emin Tayini; **67/** 1650, 1659, 1954

Çingane Haracı Tahsiline Katib Tayini; **67/** 1650, 1659, 1954

Çingane Kürekçi Bedeli Avarız Akçesi Tahsili; **7534/** 1850, 1981, 3101, 3556

Çingane Müsellemlerin Muafiyeti; **67/** 1017, 2713, 3408, 3641

Çingane Subaşı; **7534/** 460

Çingane Taifesi; **7534/** 454, 610, 631, 867, 1843, 1862, 1881

Çingane Taifesine Çeribaşı Tayini; **7534/** 569

Çingane Taifesine Peksimed Tedariki; **7534/** 867

Çingane; **7534/** 2023, 2287, 2288

Çinganeler; **7534/** 845, 846

Çinganelerin Raiyyet Kaydı; **67/** 4330

Çinganelerin Süpürge Hizmeti Mukabili Muafiyeti; **7534/** 2697, 2698

Çinganelerle İlgili Hukuki Sorunlar; **7534/** 460

Mürde Çinganelerin Haracı, İспенçesi ve Avarızı İle İlgili Hukuki Sorunlar; **7534/** 1819

Perakende Çinganeler; **7534/** 2101

Müslüman Olan Kıbtillerle İlgili Hukuki Sorunlar; **2775/** 555

k-Muhtelif Vergi Türleri İle İlgili Hükümler

Aba Tahsili; **7534/** 3665

Acemi Oğlanı Cemi; **67/** 273; **2775/** 596, 611; **7534/** 641, 2158, 3234, 3235, 4239, 4934

Adet-i Ağnam Tahsili: **61/** 22, 26, 51, 53, 61, 72, 109, 127, 153, 176, 252, 254, 270, 276, 301, 324, 326, 371, 384, 457, 532, 549, 571, 572, 575, 596, 602, 656, 766, 807, 844, 914, 915, 960, 971, 981, 1006, 1041, 1042, 1044, 1047, 1048, 1057, 1062, 1067; **20/** 107, 131, 147, 156, 158, 160; **19322/** 10, 14, 44, 46; **62/** 170, 225, 415, 500, 536, 703, 878, 906, 909, 961, 1021, 1094, 1106, 1107, 1108, 1190, 1201, 1223, 1231, 1306, 1486, 1547, 1552, 1556, 1560, 1566, 1573, 1592, 1604, 1611, 1623, 1627; **233/** 119; **979/** 10, 23; **2775/** 40, 188, 248, 569, 623, 627, 641, 661, 688, 822, 843, 1046, 1233, 1305, 1546, 1685, 1770, 1776, 1777, 1787, 2057, 2213, 2261, 2272, 2343, 2460, 2469, 2512, 2549, 2638, 2746, 2809, 2966, 3052, 3312, 3370, 3448, 3506, 3520, 3591, 3606, 3608, 3618, 3623, 3635, 3643, 3675, 3676, 3705, 3706, 3718, 3754, 3755, 3756, 3765, 3778, 3789, 3805, 3814, 3815, 3832, 3848, 3853, 3863, 3880, 3883, 3900, 3907, 3931, 3952, 3973, 3976, 3980, 3981, 3982, 4012, 4021, 4032, 4058, 4081, 4086, 4149, 4156, 4181, 4188, 4193, 4268; **26278/** 12, 24, 35, 66, 252, 263, 283, 303, 304, 314,

380, 454, 470, 593, 598; **67/** 14, 44, 48, 49, 59, 65, 73, 166, 176, 218, 252, 292, 305, 534, 588, 643, 901, 1055, 1083, 1084, 1113, 1146, 1187, 1205, 1208, 1359, 1415, 1436, 1526, 1540, 1657, 1791, 1806, 1915, 1988, 2071, 2168, 2243, 2244, 2293, 2320, 2333, 2341, 2435, 2601, 2852, 2915, 2933, 2942, 2961, 2964, 3041, 3057, 3099, 3125, 3188, 3204, 3222, 3232, 3303, 3510, 3614, 3625, 3656, 3739, 3744, 3770, 3928, 3954, 4004, 4033, 4088, 4094, 4138, 4219, 4249, 4364, 4445, 4465, 4513; **7534/** 40, 188, 312, 364, 410, 411, 464, 497, 504, 513, 583, 657, 678, 716, 786, 804, 833, 840, 913, 960, 967, 1072, 1084, 1097, 1105, 1138, 1217, 1231, 1274, 1350, 1352, 1355, 1379, 1422, 1437, 1488, 1514, 1571, 1608, 1688, 1740, 1772, 2005, 2096, 2182, 2200, 2201, 2210, 2240, 2338, 2397, 2447, 2516, 2547, 2583, 2794, 2803, 2805, 2847, 3058, 3095, 3125, 3194, 3218, 3337, 3349, 3353, 3408, 3413, 3423, 3462, 3470, 3546, 3550, 3581, 3598, 3608, 3618, 3621, 3634, 3648, 3661, 3687, 3723, 3743, 3763, 3897, 3970, 4059, 4089, 4181, 4216, 4224, 4232, 4263, 4297, 4323, 4388, 4413, 4425, 4471, 4568, 4587, 4651, 4673, 4905, 5041, 5094; **41/** 4, 29, 84, 124, 136, 290, 331, 397, 400, 434, 523, 533, 729

Adet-i Derbendiye Tahsili; **7534/** 5063

Akıncı Baştineleri Rusumu Tahsili; **67/** 597

Anadolu Perakendesı Tahsili; **2775/** 1176

Araba Bacı Tahsili; **26278/** 293

Askerilerden Rusum Taleb Edilmemesi; **7534/** 1032

At Çeken Taifesi Rusumu Tahsili; **67/** 2455, 2493

Atmacacıların Adet-i Ağnam Tahsili; **67/** 2471, 2809

Atmacacıların Resm-i Arusaneleri Tahsili; **67/** 2471, 2809, 3925

Atmacacıların Resm-i Bennakleri Tahsili; **67/** 2471, 2809, 3925; **7534/** 3079

Atmacacıların Rusumları Tahsili; **2775/** 2727, 3263; **67/** 2652, 2805; **7534/** 1410

Avarız Akçeleri Tahsili; **2775/** 1943, 1944

Avarız Bedeli Gemi Kürekleri Tahsili; **7534/** 2861

Avarız Bedeli Kendir Tahsili; **26278/** 267, 578; **2775/** 388, 442, 539, 540, 1892, 3124; **7534/** 2579, 3341

Avarız Bedeli Kürekçi Tahsili; **2775/** 1183

Avarız Bedeli Un ve Arpa Tahsili; **2775/** 2355

Avarız, Kürekçi ve Nuzül Tahsili; **7534/** 1828, 2233, 3371, 3521, 4764

Avarız Tahsili, **61/** 931, 209; **63/** 429; **233/** 38; **2775/** 32, 172, 258, 283, 312, 388, 467, 534, 665, 791, 846, 878, 883, 1077, 1382, 1632, 1998, 2398, 2273, 2444, 2448, 2449, 2459, 2569, 2571, 2595, 2624, 2646, 2694, 2710, 2758, 2795, 2976, 2983, 3033, 3041, 3079, 3168, 3218, 3277, 3302, 3525, 3763; **26278/** 117, 123, 175, 182, 184, 227, 228, 265, 272, 273, 326, 352, 363, 373, 428, 471, 525, 534, 542, 578, 583, 584, 588, 589, 599, 602, 627, 628; **67/** 16, 31, 41, 45, 146, 219, 237, 265, 317, 364, 486, 494, 538, 752, 762, 777, 911, 926, 967, 985, 1001, 1009, 1019, 1072, 1121, 1180, 1232, 1270, 1351, 1377, 1408, 1456, 1487, 1514, 1770, 1797, 1865, 2009, 2020, 2040, 2055, 2098, 2119, 2137, 2153, 2195, 2209, 2291, 2309, 2326, 2335, 2354, 2402, 2423, 2466, 2467, 2500, 2636, 2640, 2650, 2738, 2743, 2774, 2854, 2861, 2863, 2871, 2879, 2923, 2972, 2984, 3028, 3030, 3069, 3070, 3089, 3126, 3130, 3138, 3151, 3152, 3161, 3192, 3271, 3294, 3309, 3314, 3386, 3396, 3419, 3458, 3465, 3506, 3508, 3552, 3555, 3584, 3589, 3599, 3607, 3620, 3621, 3631, 3633, 3635, 3645, 3662, 3668, 3671, 3677, 3718, 3719, 3741, 3749, 3755, 3791, 3792, 3796, 3809, 3843, 3864, 3884, 3888, 3890, 3903, 3906, 3930, 3959, 3970, 3972, 3973, 3977, 3984, 3987, 4007, 4009, 4015, 4020, 4028, 4041, 4057, 4058, 4063, 4069, 4078, 4097, 4102, 4118, 4122, 4130, 4133, 4134, 4137, 4146, 4153, 4158, 4162, 4164, 4174, 4179, 4186, 4199, 4202, 4228, 4305, 4307, 4315, 4316, 4345, 4348, 4355, 4365, 4382, 4408, 4441, 4453, 4455, 4466, 4468, 4496, 4497, 4502, 4507, 4508, 4509, 4511, 4522, 4524, 4528, 4550, 4556, 4580, 4595, 4600; **7534/** 209, 495, 510, 640, 701, 704, 764, 852, 1081, 1208, 1268, 1277, 1293, 1300, 1528, 1550, 1554, 1565, 1863, 1850, 1891, 1933, 2084, 2120, 2204, 2221, 2269, 2327, 2337, 2400, 2438, 2460, 2463, 2496, 2512, 2522, 2576, 2578, 2617, 2783, 3019, 3021, 3184, 3197, 3292, 3638, 3646, 3762, 3777, 3779, 3817, 3832, 3857, 3894, 4018, 4072, 4073, 4076, 4085, 4131, 4156, 4163, 4205, 4219, 4225, 4256, 4287, 4341, 4377, 4433, 4453, 4454, 4477, 4495, 4527, 4552, 4562, 4581, 4610, 4626, 4646, 4695, 4703, 4705, 4738, 4763, 4803, 4804, 4840, 4857, 4832, 4888, 4889, 4896, 4912, 4915, 4916, 4928, 5001, 5011, 5014, 5028, 5042, 5079, 5088, 5098, 5099, 5102, 5105, 5106, 5119, 5127, 5185, 5193, 5248, 5252

Avarız ve Kürekçi Tahsili; **67/** 143, 205, 251, 468, 493, 674, 688, 707, 730, 818, 830

Avarız ve Nuzül Tahsili; **2775/** 973, 991, 1061, 1105, 1299, 1493, 1988, 2126, 2313, 2688, 2733, 2797, 2804, 3764, **67/** 21, 1881, 2043, 2048, 2049, 2226

Kürekçi İhracı; **2775/** 1197, 1273, 1430, 1780, 1781, 1958, 2306, 2415, 2606, 2713, 2984, 3071, 3080, 3280, 3349; **26278/** 603; **2775/** 534, 991, 1061, 1105, 1299, 3452; **67/** 71; **7534/** 778, 1266, 3779, 3817, 3833

Kürekçilerin Nafakaları; **2775/** 2206

Kürekçilik; **67/** 3388

Firari Kürekçiler; **26278/** 603; **67/** 3, 10, 90, 120, 215, 216, 291, 310, 1731, 2240, 2417, 2454, 2818, 4500, 4568, 4569, 4604

Avarız, Kürekçi ve Nuzül Tahsili; **2775/** 1883, 2435

Avarız, Kürekçi ve Nuzül Tahsili; **67/** 279, 683, 741, 742, 789, 994, 1011, 1031, 1057, 1079, 2107, 3178, 3399, 3648

Nuzül İhracı; **2775/** 2999, 3099

Avarızhane Tahsili; **67/** 254, 288, 428, 448, 469, 536, 673, 684, 2113

Avarızhane Tahsili; **7534/** 1314, 2320, 2867, 3231, 4720, 4721, 4919, 4929, 4934, 4999, 5021, 5027, 5044, 5054, 5121, 5162

Mürdelerin Avarız Defterinden İhracı; **67/** 2879; **7534/** 510, 4888, 4889, 5054

Ayakbacı Tahsili; **61/** 281, 488, 510, 716, 793; **67/** 3132, 3336

Azebler Üzerindeki Çuka Behasının Tahsili; **61/** 781

Bac Resmi Tahsili; **61/** 21, 791, 798, 799, 1019, 1055, 1065; **62/** 262, 465, 478, 939; **63/** 151, 592, 744, 1148, 1353, 1354, 2902; **979/** 24; **67/** 29, 122, 596, 895, 1724, 2173, 4310; **26278/** 18, 23, 115; **2775/** 726, 1250, 2018, 2768; **7534/** 380, 485, 1372, 1917, 2003, 2960, 3347, 3980, 4479, 4921, 4927, 4944, 4971, 5002, 5015; **41/** 537

Bac-ı Bazar Resmi Tahsili; **62/** 613; **233/** 228; **67/** 3065; **7534/** 4135

Bac-ı Sipah Tahsili; **26278/** 111

Bad-ı Heva Tahsili; **61/** 270, 287, 646; **62/** 1166, 1492; **2775/** 212, 1786, 2090, 2158, 2892, 3022, 3201, 3761; **67/** 49, 59, 78, 761, 779, 2603, 2660, 2962, 3664, 4138, 4230; **7534/** 1094, 1558, 1598, 3079, 3656, 4420; **41/** 939

Bağ Resmi Tahsili; **2775/** 3500

Bağcı Rusumu Tahsili; **2775/** 2635, 3510, 3580; **26278/** 64, 259; **67/** 415, 1015, 2593, 3012

Bağçe Resmi Tahsili; **2775/** 3607

Bağ-ı Dönüm Resm-i Tahsili; **7534/** 372

Bağların Öşrü Tahsili; **2775/** 2693

Bağların Resm-i Dönümleri Tahsili; **67/** 2371, 4121

Baha-i Zemin Tahsili; **67/** 3446

Baki Vergilerin Tahsili; **61/** 973

Balaban Tahsili; **7534/** 4584

Balaban Teslim Etmeyenlerin Mürde Behaları Tahsili; **7534/** 4800

Baş Resmi Tahsili; **41/** 281

Başına Filorisi Tahsili; **61/** 730

Başına Haracı Tahsili; **26278/** 296; **2775/** 1927, 3262, 4083; **7534/** 2929, 3653

Başına Resmi Tahsili; **2775/** 727, 2630

Bedel-i Öşür Tahsili; **26278/** 507

Beledi Tahsili; **62/** 330

Bennak Resmi Tahsili; **233/** 119

Berevat Rusumu Tahsili; **233/** 133

Bevvab Resmi Tahsili; **61/** 802

Buğday Bacı Tahsili; **7534/** 1826

Cerime Tahsili; **62/** 420; **26278/** 384; **7534/** 417

Cizye Tahsili; **61/** 523, 734; **62/** 279; **63/** 1113, 1210, 1299, 1401; **2775/** 125, 135, 227, 229, 423, 424, 432, 443, 848, 876, 1063, 1346, 1461, 1856, 1938, 2038, 2045, 2194, 2231, 2272, 2416, 2562, 2563, 2565, 2686, 2772, 2780, 2864, 2878, 3005, 3051, 3153, 3240, 3264, 3335, 3503, 3632, 3691, 3845, 3848, 3993, 4044, 4045, 4103; **26278/** 29, 66, 155, 297, 458, 512, 528, 642; **67/** 30, 174, 330, 1259, 1277, 1330, 1336, 1478, 1554, 1619, 1623, 1646, 1647, 1937, 2249, 2392, 2587, 2914, 2919, 3027, 3195, 3272, 3353, 3383, 3402, 3404, 3483, 4239, 4273, 4278, 4323, 4324; **7534/** 59, 85, 177, 416, 620, 638, 885, 963, 967, 981, 1022, 1142, 1205, 1242, 1368, 1416, 1417, 1438, 1490, 1595, 1649, 1713, 2025, 2276, 2681, 3305, 3312, 3358, 3382, 3404, 3483, 3572, 3589, 3753, 3784, 3790, 3791, 3821, 3835, 3841, 3842, 3848, 3874, 3907, 3948, 3949, 3961, 3964, 4111, 4127, 4129, 4238, 4376, 4417, 4435, 4607, 4618, 4653, 4658, 4724, 4725, 4755, 4899, 4959, 4968, 5039, 5060, 5075, 5080; **41/** 7, 131, 135, 269, 998

Mürdelerin Cizye Defterinden İhracı; **2775/** 1938, 2038, 2194, 3632, 3993, 4045; **67/** 1336, 1623, 1937; **7534/** 963, 1490, 4653, 5039

Müslüman Olanlardan Cizye Taleb Olunmaması; **26278/** 350; **67/** 1325, 1326, 2418; **7534/** 989

Cülus Terakkileri Tahsili; **7534/** 5219

Cülus-ı Hümayun Akçesi Tahsili; **7534/** 334, 981, 3848, 4618, 4899

Cürm-ı Cinayet Tahsili; **61/** 178, 577, 646, 658, 723, 1027; **62/** 1492; **2775/** 960, 2090, 2158, 3202; **26278/** 206; **67/** 59, 266, 2189, 2632, 4534; **7534/** 1404, 1517, 2518, 4525, 4943; **41/** 2, 9, 828

Çayır Resmi Tahsili; **2775/** 3694

Çiftlik ve Bağ Resmi Tahsili; **61/** 335

Çingane Avarızı Tahsili; **7534/** 1147

Çingane Bad-ı Hevaları Tahsili; **2775/** 1648, 1649, 1704, 2154, 2155, 2178, 2626; **26278/** 65

Çingane Haracı Tahsili; **2775/** 92, 115, 433, 434, 707, 905, 1064, 1067, 1080, 1175, 1327, 1528, 1644, 1789, 1880, 1963; **26278/** 73, 164, 209, 357, 435; **67/** 145, 170, 250, 580, 619, 676, 682, 1297, 1650, 1659, 1723, 1954, 2395, 2565, 2692, 2694, 2695, 2745, 2819, 3141, 3900, 4040; **7534/** 696, 835, 986, 1048, 1147, 2054, 2795, 2985, 3056, 3057, 4123, 4196, 5179, 5212,

Çingane İспенçesi Tahsili; **2775/** 92, 115, 212, 628, 629, 630, 632, 640, 644, 646, 663, 685, 707, 919, 955, 1064, 1065, 1067, 1373, 1412, 1505, 1506, 1528, 1644, 1880, 1904, 1963, 2139, 2296, 2626, 2685, 2892, 2978, 2993, 3250, 3467, 3531, 3558, 3559, 3568, 3610, 3621, 3622, 3638, 3647, 3649, 3680, 3683, 3728, 3761, 3824, 3942, 3985, 4124, 4147; **26278/** 65, 337, 357; **67/** 97, 145, 170, 619, 996, 1297, 2494, 2692, 2735, 2799, 3140, 3813, 3838, 3920, 4108, 4140, 4204, 4332; **7534/** 542, 696, 1282, 1841, 1842, 2147, 2101, 2211, 2277, 3956, 4011

Çingane Resm-i Bennakleri Tahsili; **2775/** 1065, 1067; **7534/** 5179

Çingane Rusumu Tahsili; **41/** 553

Çinganelerin Avarız Tahsili; **7534/** 2541

Çorak Bedeli Tahsili; **41/** 673

Çorak Rusumu Tahsili; **63/** 1467

Çuka Damga Resmi Tahsili; **62/** 509

Damga Behaları Tahsili; **2775/** 3395; **67/** 973

Damga Resmi Tahsili; **62/** 509; **63/** 7, 57, 1199; **2775/** 1193; **67/** 1407

Davar Bacı Tahsili; **61/** 133

Değirmen Resmi Tahsili; **67/** 1910; **7534/** 2223

Dellaliye Rusumu Tahsili; **62/** 901, 902

Deştibani Resmi Tahsili; **41/** 348

Dimos Tahsili; **2775/** 2006; **67/** 1505, 1626; **7534/** 1566, 2270

Doğancı Rusumu Tahsili; **2775/** 2747, 2876; **7534/** 1770, 3512

Doğancı Timarı Mahlulü Tahsili; **2775/** 1605

Doğancıbaşılığa Mütteallik Rusum Tahsili; **67/** 4072, 4073

Doğancıbaşılık Rusumu Tahsili; **2775/** 2943, 3089

Doğancıların Adet-i Ağnamları Tahsili; **67/** 201

Doğancıların Bad-ı Hevaları Tahsili; **67/** 201

Doğancıların Cürm-ı Cinayeti Tahsili; **67/** 201, 3093

Doğancıların İспенçesi Tahsili; **2775/** 2747

Doğancıların Mürde Behaları Tahsili; **2775/** 1748, 1812, 1925, 3754, 3755, 3756; **67/** 2634, 2966, 3247, 4070, 4071, 4579; **7534/** 4800, 4906

Doğancıların Resm-i Arusaneleri Tahsili; **67/** 201, 3093

Doğancıların Resm-i Bennakleri Tahsili; **67/** 201

Eflak Rusumu Tahsili; **67/** 1678, 1679; **7534/** 1555, 4336, 4734

Ellici Rusumu Tahsili; **7534/** 3882

Ellincilik Resmi Tahsili; **2775/** 2076

Esir Bacı Tahsili; **62/** 991; **63/** 835, 968

Esir Pencığı Tahsili; 61/ 167, 490, 812, 816, 910; **62/** 805; **2775/** 1030, 2196; **67/** 261, 552, 568; **7534/** 468, 1509, 1957, 2667, 3242

Eşkinici Rusumu Tahsili; **7534/** 980

Filori Resmi Tahsili; **61/** 95, 114, 285, 1012; **19322/** 25; **2775/** 139, 372, 373, 385, 425, 541, 921, 1116, 1126, 2776, 2925, 3323, 3813, 3838, 4304; **26278/** 5, 144, 148, 241; **67/** 82, 906, 1348, 1637, 3271, 4210; **7534/** 232, 254, 470, 471, 709, 1165, 1572, 2179, 3300, 3323, 3537, 3617, 3621, 3730, 3733, 3774, 4795

Filoricı Baştineleri Resm-i Tapusu Tahsili; **7534/** 2628, 2700

Filoricı Resm-i Zemini Tahsili; **7534/** 2628, 2700

Geçit Resmi Tahsili; 61/ 96, 291, 292, 994, 997, 1036; **26278/** 494; **67/** 233, 328, 1916, 1280, 1281, 4484; **7534/** 3277, 3393

Gedik Hakkı Tahsili; **61/**1068

Gemi Kerestesi Akçesi Tahsili; **67/** 2924, 2991

Hamr Bacı Tahsili; **62/** 617; **26278/** 277; **67/** 3298

Hane Resmi Tahsili; **2775/** 36

Haymane İspençesi Tahsili; **67/** 2961

Haymane Rusumu Tahsili; **67/** 2550; **41/** 52

Hizmet Etmeyen Duzakçıların Rusumu Tahsili; **7534/** 4542

Hizmet Etmeyen Gözeticilerin Rusumu Tahsili; **7534/** 4542

Hizmet Etmeyen Sayyadların Rusumu Tahsili; **7534/** 4542

Hizmet Etmeyen Yavecilerin Rusumu Tahsili; **7534/** 4542

Hizmete Gitmeyen Piyadelerin Bedel Akçeleri Tahsili; **41/** 761, 1052

Hizmete Gitmeyen Piyadelerin İrgadiye Akçeleri Tahsili; **41/** 897

Hizmetlerini Eda Etmeyen Kümecilerin Rusumu Tahsili; **7534/** 404

Hububat Rusumu Tahsili; **7534/** 2780

Hukuk-ı Şeriye ve Rusum-ı Örfiye Tahsili; **2775/** 1819

Irgadiye Bedeli Tahsili; **41/** 657

İspençe Tahsili; **61/** 209, 282, 353, 355, 437, 505, 566, 724, 737, 760, 771, 1082; **62/** 306, 315, 322, 415, 425, 543, 1021; **63/** 594; **233/** 164; **2775/** 65, 447, 1046, 1048, 2038, 2138, 2869, 3287, 3300, 3488, 3562, 3565, 3573, 3586, 3630, 3671, 3690, 3726, 3747, 3754, 3755, 3756, 3826, 3841, 3848, 3868, 3900, 3907, 3984, 4007, 4069, 4077, 4101; **26278/** 43, 358, 507; **67/** 59, 495, 1648, 1663, 1664, 2535, 2537, 2660, 3582, 3995, 4262, 4445, 4516, 4480; **41/** 998; **7534/** 6, 8, 25, 407, 568, 2795, 3013, 2032, 2205, 3014, 3015, 3281, 3439, 3601, 3602, 3739, 4300, 4368, 4511, 4758, 4970, 5029, 5095

Kaçgun Tahsili; **61/** 287

Kayacıların Mürde Behaları Tahsili; **67/** 812, 2711, 2865, 2874, 2927, 3000, 3001, 3002, 3056, 3166, 3996, 4071

Kayacıların Rusumu Tahsili; **26278/** 640; **7534/** 300

Kendir Bedeli Avarız Akçesi Tahsili; **7534/** 159

Kendir Cemi; **67/** 2069

Kendir Öşrü Tahsili; **26278/** 200; **7534/** 2638, 2675

Kendir Resmi Tahsili; **7534/** 2377

Kendir Tahsili; **67/** 357, 857, 945, 1094, 3803; **7534/** 2843

Kesim Akçesi Tahsili; **20/** 126; **62/** 40

Kile Bacı Tahsili; **41/** 87, 759, 888

Koru Cizyesi Tahsili; **7534/** 1726

Kovan Resmi Tahsili; **2775/** 1844, 3607

Koyun Bacı Tahsili; **61/** 571; **62/** 576, 809, 919; **63/** 327; **2775/** 282, 950, 3108; **7534/** 220

Köprü Bacı Tahsili; **7534/** 2797

Kumaş Behalarının Tahsili; **41/** 1026

Kuzu Bacı Tahsili; **61/** 571; **62/** 273

Kümecilerin Rusumu Tahsili; **7534/** 3512

Kürecilere Verilen Sermaye Akçelerinin Tahsili; **63/** 54

Küreci Rusumu Tahsili; **2775/** 1250, 2066, 2696, 2697, 3121; **26278/** 64, 259, 640; **67/** 415, 2124, 2593, 4056; **7534/** 564, 694, 708, 3702, 3285, 3807, 5043

Küreççi Bedeli Avarız Akçelerinin Tahsili; **2775/** 1287, 1334, 1763, 2713, 2958, 3118, 3120, 3267, 3349, 3382, 3819; **26278/** 6, 9, 58, 108, 109, 114, 158, 387, 476, 554, 558, 576, 584, 603, 604; **67/** 3, 10, 22, 71, 74, 88, 90, 92, 113, 120, 127, 135, 136, 184, 207, 216, 258, 291, 310, 344, 489, 530, 536, 546, 575, 733, 776, 791, 814, 840, 842, 846, 853, 942, 947, 997, 1008, 1110, 1113, 1150, 1242, 1369, 1379, 1402, 1536, 1635, 1706, 1731, 1737, 1738, 1888, 1907, 1913, 1920, 2037, 2170, 2240, 2303, 2417, 2454, 2511, 2677, 2818, 2837, 2869, 3005, 3115, 3139, 3176, 3692, 3177, 3299, 3360, 3892, 4227, 4495, 4500, 4565, 4568, 4569, 4604; **7534/** 5, 32, 129, 165, 170, 186,

202, 210, 245, 272, 273, 276, 277, 278, 279, 322, 393, 401, 437, 454, 456, 550, 610, 631, 729, 785, 860, 890, 911, 1040, 1317, 1353, 1568, 1618, 1635, 1699, 1728, 2314, 2609, 2703, 2722, 2733, 2795, 3075, 3150, 3309, 3356, 3368, 3377, 3468, 3509, 3711, 3864, 3976, 4547, 4574, 4681, 4781, 4983, 5000, 5068, 5139

Kürekçilerin Mürde Behaları Tahsili; **67/** 812, 2711

Maktu Vergilerin Tahsili; **62/** 231; **2775/** 626, 639, 751, 879, 887, 1129, 1392, 1527; **26278/** 45; **67/** 498, 645, 477, 1095, 1493, 1709, 2095, 2135, 2421, 2484, 3729, 3974, 4181; **7534/** 142, 227, 776, 850, 873, 1077, 1250, 1404, 1455, 1566, 1593, 1657, 2886, 3185, 3998, 4267, 4268, 4380, 4486, 4679, 4680, 4729, 4755; **41/** 324, 790, 864

Maktu Zahirelerin Tahsili; **41/** 22

Mal-ı Gaib Tahsili; **61/** 1081

Mal-ı Mefkud Tahsili; **61/** 1081; **67/** 59, 65

Manapolya Tahsili; **62/** 290

Mensuh Müsellem Avarızları Tahsili; **7534/** 189

Mensuh Voynuk Rusumlarının Tahsili; **20/** 135; **62/** 886

Mevkufat Gelirlerin Tahsili; **61/** 515; **26278/** 497; **67/** 1322

Murahhaslık Rusumu Tahsili; **63/** 936

Mücerred Tahsili; **7534/** 2096

Mülkiyet Üzere Tasarruf Edilen Yerlerin Rusumu Tahsili; **7534/** 1682

Mürde Beha Tahsili; **2775/** 2223, 2900, 3846; **7534/** 2607

Müslüman Çingane Bennakleri Tahsili; **26278/** 4, 340, 467, 489, 506; **7534/** 430, 1879, 4051, 4751

Müslüman Çingane Haracı Tahsili; **26278/** 162, 467, 489; **7534/** 102, 2603, 2604, 3344

Müslüman Çingane İспенçesi Tahsili; **2775/** 42, 1956, 3476, 3477, 3478, 3479, 3495, 3538, 3554, 3564, 3569, 3571, 3582, 3640, 3645, 3776, 3801, 4042, 4300; **26278/** 162, 340; **67/** 618, 1727, 4406; **7534/** 430, 1108, 1195, 1879, 4051

Müslüman Çingane Rusumu Tahsili; **7534/** 926

Müslüman Çinganelerden Kürekçi Tahsili; **7534/** 430

Müteferrikaların Mürde Behaları Tahsili; **67/** 4071

Navlun Akçesi Tahsili; **7534/** 3417

Nuzül Tahsili; **63/** 411, 676, 784; **2775/** 534, 2327, 2415, 3197, 3431, 3592, 3741; **26278/** 186, 258; **67/** 100, 506, 507, 522, 719, 720, 756, 771, 780, 781, 899, 983, 985, 989, 967, 1054, 1514, 3508, 3555, 3806, 3843, 4133, 4600,

Raiyyet Rusumu Tahsili; **62/** 552; **63/** 296, 813; **2775/** 61, 62, 2288, **322567/** 908, 1211, 1387, 1783, 3107, 3524, 3704, 3723; **7534/** 604, 1776, 2416, 2725, 3657

Öşr-ı Gallat Tahsili; **67/** 2557; **7534/** 291; **41/** 497

Öşr-ı Mahi Tahsili; **67/** 3902

Öşr-ı Şıra Tahsili; **19322/** 38; **62/** 1609; **2775/** 1095, 3827; **26278/** 210, 565; **67/** 283, 1317, 1319, 1586, 2682, 4306; **7534/** 3739, 3838

Öşr-ı Tereke Tahsili; **2775/** 3521, 3607

Öşür Tahsili; **61/** 37, 50 , 66, 109, 271, 310, 399, 436, 465, 472, 481, 499, 614, 654, 660, 714, 810, 947, 1035, 1082; **20/** 112, 247; **62/** 68, 226, 265, 267, 291, 332, 377, 390, 393, 489, 498, 544, 551, 572, 614, 722, 861, 896, 1189, 1216, 1261, 1368, 1393, 1412, 1426, 1460, 1503, 1522, 1528, **153463/** 119, 247, 265, 420, 553, 908, 940, 1029, 1055, 1125, 1143, 1176; **233/** 52, 92, 103; **2775/** 79, 174, 178, 252, 274, 328, 509, 731, 1060, 1220, 1251, 1262, 1588, 1652, 1699, 1721, 1874, 1890, 2197, 2224, 2308, 2319, 2428, 2472, 2556, 2661, 2749, 2801, 2908, 2960, 3039, 3390, 3418, 3482, 3486, 3505, 3548, 3556, 3586, 3596, 3611, 3615, 3620, 3712, 3715, 3721, 3734, 3739, 3743, 3747, 3847, 3857, 3867, 3870, 3876, 3888, 3915, 3951, 3986, 3994, 4001, 4046, 4231, 4235, 4249, 4251, 4273; **26278/** 208, 299, 478, 546, 560, 666; **67/** 62, 86, 99, 103, 123, 139, 157, 188, 339, 570, 659, 675, 774, 800, 816, 870, 922, 1003, 1029, 1247, 1358, 1361, 1453, 1454, 1462, 1558, 1580, 1589, 1602, 1616, 1642, 1643, 1668, 1669, 1702, 1801, 1961, 1978, 1989, 2000, 2013, 2042, 2128, 2162, 2323, 2391, 2474, 2507, 2513, 2514, 2515, 2523, 2554, 2729, 2751, 2765, 2807, 2908, 3040, 3054, 3308, 3310, 3491, 3493, 3522, 3664, 3682, 3811, 3812, 3829, 3893, 4002, 4005, 4266, 4335, 4354, 4383, 4427, 4475, 4486, 4504, 4564; **7534/** 395, 403, 443, 479, 502, 518, 563, 572, 606, 670, 671, 747, 758, 767, 779, 805, 821, 838, 898, 916, 937, 957, 961, 996, 997, 1247, 1303, 1309, 1376, 1381, 1428, 1449, 1498, 1573, 1742, 1888, 1951, 1966, 2012, 2030, 2152, 2156, 2205, 2228, 2313, 2332, 2347, 2612, 2613, 2726, 2750, 2769, 2882, 2886, 2956, 3034, 3122, 3315, 3497, 3655, 3675, 3819, 3863, 3918, 3952, 3974, 3984, 4021, 4029, 4049, 4182, 4279, 4280, 4293, 4381, 4416, 4639, 4640, 4641, 4642, 4980, 5020, 5095, 5155; **41/** 3, 90, 110, 152, 157, 191, 223, 351, 352, 422, 502, 532, 623, 729, 731, 755, 762, 768, 779, 939, 979, 1019, 1035, 1055, 1072, 1075

Panayır Bacı Tahsili; **7534/** 4979

Pişkeş Tahsili; **61/** 164, 214; **26278/** 25, 148

Piyade Nöbetleri Bedel Akçesi Tahsili; **41/** 71

Reis Pişkeşi Tahsili; **61/** 198, 199, 382, 391, 412, 413, 418, 444, 449, 484, 487, 489, 512, 518, 527, 764, 877, 927; **20/** 42, 149, 150; **2775/** 97, 379; **26278/** 224, 254, 274, 638; **67/** 26; **7534/** 126, 148, 149, 1947; **41/** 141, 142

Resim Tahsili; **62/** 332; **2775/** 300, 872, 2173, 1312

Resm-i Ağıl Tahsili; **62/** 1486; **2775/** 1787; **26278/** 303, 470; **67/** 48, 1915, 2155, 2333, 2601, 2933; **7534/** 1422, 1437, 2547, 2583, 2847, 3218, 3462, 3470, 3581, 3608, 4651; **41/** 4

Resm-i Ağnam Tahsili; **67/** 4446

Resm-i Arus Tahsili; **67/** 4482

Resm-i Arusane Tahsili; **2775/** 2009; **67/** 49, 266, 2632; **7534/** 3079, 4943; **41/** 961

Resm-i Asiyab Tahsili; **67/** 3249, 3324

Resm-i Bac Tahsili; **67/** 3574

Resm-i Baġat Tahsili; **63/** 1435; **67/** 1649, 1676, 1677, 1994, 2118

Resm-i Bennak Tahsili; **233/** 241; **26278/** 74; **67/** 50, 1449; **7534/** 1355, 1616, 1617, 2096, 2360, 3090, 4142; **41/** 85, 209, 290, 331, 434, 764, 777

Resm-i Camus Tahsili; **2775/** 2781

Resm-i Çift Tahsili; **26278/** 74, 325, 546, 551; **7534/** 1094, 1616, 1617, 4216; **41/** 844

Resm-i Çobaniye Tahsili; **67/** 3228

Resm-i Damga Tahsili; **62/** 240; **233/** 162; **2775/** 1193; **26278/** 115; **7534/** 4602; **41/** 810

Resm-i Dönüm Tahsili; **2775/** 59, 254, 3637, 3698; **67/** 329, 3822

Resm-i Dönüm-ı Baġat Tahsili; **7534/** 872

Resm-i Dud Tahsili; **41/** 442

Resm-i Duhan Tahsili; **61/** 760; **7534/** 1767

Resm-i Eflakiye Tahsili; **2775/** 2071

Resm-i Filori Tahsili; **26278/** 504; **67/** 3544

Resm-i Fuçı Tahsili; **62/** 990

Resm-i Gallat Tahsili; **7534/** 2413

Resm-i Ganem Tahsili; **67/** 1931, 2155

Resm-i Hamr Tahsili; **7534/** 664, 2046

Resm-i Hane Tahsili; **67/** 4446

Resm-i Hayme Tahsili; **2775/** 447; **67/** 1648

Resm-i İskele Tahsili; **63/** 1120

Resm-i Kantar Tahsili; **63/** 1339

Resm-i Kantariye Tahsili; **2775/** 96, 3588

Resm-i Kapan Tahsili; **61/** 760; **63/** 1261, 1320, 1321, 1339; **2775/** 1759

Resm-i Kara ve Cev Tahsili; **41/** 442

Resm-i Kışlak Tahsili; **62/** 495; **233/** 206; **2775/** 1326, 1567, 1596; **67/** 2485, 2486; **7534/** 741, 661, 1269, 1786, 3421; **41/** 2, 721

Resm-i Kıyah Tahsili; **2775/** 447, 3607; **67/** 1648; **7534/** 8

Resm-i Kovan Tahsili; **2775/** 1994, 2009, 3463; **7534/** 591, 1247, 3079; **41/** 180, 400

Resm-i Küre Tahsili; **67/** 1676, 1677, 1994

Resm-i Mahi Tahsili; **63/** 1271

Resm-i Mizan Tahsili; **61/** 679; **63/** 977

Resm-i Mücerred Tahsili; **26278/** 74; **7534/** 1616, 1617

Resm-i Nikah Tahsili; **67/** 1000; **7534/** 1844

Resm-i Otlak Tahsili; **2775/** 2537; **41/** 1053

Resm-i Şıra Tahsili; **7534/** 2413

Resm-i Ubur Tahsili; **2775/** 3409

Resm-i Uyuran Tahsili; **67/** 2328

Resm-i Yaylak Tahsili; **62/** 467; **63/** 696, 1338; **2775/** 374, 954, 1326; **67/** 879, 2300, 2341, 3505, 3550; **7534/** 661, 673, 1193; **41/** 2

Resm-i Zemin Tahsili; **7534/** 3178, 4019

Rusum Tahsili; **61/** 116, 778, 787, 827, 834, 842, 845, 908, 980, 1045, 1050; **20/** 108, 189; **62/** 27, 41, 59, 145, 303, 304, 354, 366, 424, 449, 492, 502, 504, 529, 533, 539, 540, 549, 599, 611, 613, 698, 724, 870, 882, 887, 954, 974, 981, 982, 1006, 1024, 1198, 1199, 1200, 1238, 1240, 1252, 1315, 1336, 1413, 1422, 1574, 1575, 1598, 1599, 1604; **63/** 433, 608, 636, 753; **2775/** 299, 426, 429, 435, 446, 449, 451, 703, 721, 774, 841, 2023; **26278/** 99, 121, 275, 388, 427; **67/** 1887, 2163, 2310, 4321; **7534/** 42, 203, 952, 1341, 2718, 3396, 3819, 3854, 3993; **41/** 139, 248, 296, 344, 420, 421

Rusum-ı Bağ Tahsili; **67/** 3455

Rusum-ı Bağcıyan Tahsili; **61/** 467; **2775/** 430, 436

Rusum-ı Berevat Tahsili; **26278/** 218

Rusum-ı Bevvaban Tahsili; **7534/** 4217

Rusum-ı Haymane Tahsili; **67/** 248

Rusum-ı Küreciyan Tahsili; **2775/** 430

Sayyadların Baştine Öşürleri Tahsili; **67/** 418, 419

Sayd-ı Mahi Tahsili; **61/** 217, 752; **19322/** 7; **62/** 996, 997, 1007, 1008; **63/** 449, 728; **2775/** 3838; **7534/** 1427, 4718, 4836

Sayyadların Mürde Behaları Tahsili; **67/** 286, 812, 2711, 2865, 3000, 3001, 3002, 3166, 3247

Sayyadların Rusumu Tahsili; **26278/** 640; **67/** 413; **7534/** 300, 3370

Sermaye Akçelerinin Tahsili; **67/** 732

Sermaye Akçesi Tahsili; **7534/** 4461

Sığır Bacı Tahsili; **63/** 327

Simsariye Resmi Tahsili; **7534/** 65

Şahin Götürücülerinin Mürde Behaları Tahsili; **67/** 286

Şahin Kayacıların Mürde Behaların Tahsili; **67/** 286

Şahin Kayacıların Rusumu Tahsili; **2775/** 2877

Şahincilerin Mürde Behaları Tahsili; **2775/** 1924

Şem Resmi Tahsili; **7534/** 3395

Şıra Öşrü Tahsili; **7534/** 2811

Tamir İçin Verilen Akçelerin Tahsili; **7534/** 529

Tapu Resmi Tahsili;**61/** 118, 502; **2775/** 336, 705

Tapu-yı Zemin Tahsili; **41/** 961

Tekalif-i Örfiye Rusumu Tahsili; **2775/** 1660, 1676, 1806; **26278/** 278; **67/** 69, 3179, 4223; **7534/** 4494, 5022, 5025; **41/** 114

Temlik Olarak Verilen Arazilerin Rusumatın Tahsili; **7534/** 896

Timar Gelirlerinin Tahsili; **61/** 1069, 1071

Timar Mahsullerinin Tahsili; **61/** 474, 519, 671

Timar Reayalarının Rusumu Tahsili; **7534/** 2021

Timar Tezkiresi Rusumu Tahsili; **63/** 300

Tuzakçıların Mürde Behaları Tahsili; **67/** 3000, 3001, 3002, 3166

Tuzakçıların Rusumu Tahsili; **7534/** 3512

Un Bacı Tahsili; **2775/** 3452; **7534/** 1826

Vergi Tahsiline Gelenlerin Reayaya Zulmünün Meni; **2775/** 1312

Voynuk Taifesinin İспенçeleri Tahsili; **67/** 51; **7534/** 886

Voynukların Adet-i Ağnamlarının Tahsili; 19322/33

Voynukların Avarızları Tahsili; **19322/** 33

Voynukların İспенçeleri Tahsili; **19322/** 33

Voynukların Öşürlerinin Tahsili; **19322/** 33

Voyvoda Rusumu Tahsili; **7534/** 4033

Yahudilerden Filori Tahsili; **63/** 1432

Yapağı Bacı Tahsili; **2775/** 3693

Yapağı Gümrüğü Tahsili; **41/** 107

Yarım Çift Yer Rusumu Tahsili; **41/** 372

Yave Haracı Tahsili; **61/** 808, 984, 1081; **62/** 45, 1338, 1561; **2775/** 147, 223, 2366; **26278/** 460; **67/** 1656; **7534/** 2235, 3597, 4366

Yave Tahsili; **61/** 523

Yave ve Kaçgun Resmi Tahsili; **67/** 59, 1922, 2156; **7534/** 3444, 4525

Yaveci Rusumu Tahsili; **2775/** 2876; **7534/** 4033

Yavecilerin Mürde Behaları Tahsili, **67/** 3247, 4071

Yaylak Resmi Tahsili; **2775/** 2936; **67/** 4181; **41/** 231, 934

Yörük Gediği Tahsili; **19322/** 48

Yörük Rusumu Tahsili; **41/** 188

Yüzdecilerin Rusumu Tahsili; **7534/** 2133, 2145, 2462

Zahire Cemi; **63/** 1460

Zeamet ve Has Tahsili; **61/** 34

Zemin-i Öşr Tahsili; **20/** 164

Zevayid-i Voynuğan Cizyeleri Tahsili; **2775/** 1940; **67/** 3220

Zevayid-i Voynuğan İспенçesi Tahsili; **67/** 1662, 2019, 4426, 4459

Zımmetlerdeki Bakilerin Tahsili; **61/** 8, 5, 18, 31, 36, 46, 59, 62, 83, 84, 98, 99, 110, 122, 126, 158, 160, 162, 163, 164, 182, 190, 214, 221, 249, 268, 276, 278, 288, 304, 308, 310, 311, 315, 323, 326, 328, 334, 335, 343, 347, 348, 351, 352, 362, 364, 368, 369, 377, 378, 381, 383, 384, 387, 390, 399, 406, 410, 411, 417, 428, 429, 430, 431, 438, 439, 459, 469, 470, 473, 474, 480, 494, 503, 506, 517, 520, 521, 522, 526, 598, 604, 605, 608, 615, 624, 634, 637, 639, 640, 642, 644, 648, 659, 673, 675, 676, 691, 693, 695, 700, 712, 715, 726, 728, 733, 735, 781, 794, 795, 824, 848, 867, 892, 916, 920, 923, 939, 943, 955, 956, 1009, 1020, 1031, 1034, 1038, 1062, 1072, 1077, 1080, 1090, 1091; **20/** 13, 18, 23, 28, 43, 51, 55, 57, 67, 72, 75, 76, 80, 94, 99, 102, 110, 114, 116, 117, 118, 122, 138, 139, 145, 161, 162, 166, 169, 170, 176, 181, 192, 196, 203, 226, 233, 259, 267, 272; **19322/** 51; **62/** 12, 37, 44, 51, 56, 67, 70, 91, 94, 95, 125, 143, 149, 150, 169, 180, 184, 189, 196, 197, 200, 202, 204, 217, 221, 230, 237, 241, 246, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 255, 269, 274, 278, 281, 282, 284, 286, 294, 296, 299, 305, 307, 339, 353, 366, 370, 379, 380, 382, 396, 397, 401, 405, 406, 407, 408, 409, 421, 447, 457, 464, 473, 480, 481, 485, 486, 487, 493, 502, 508, 510, 511, 513, 520, 523, 525, 539, 540, 542, 548, 550, 557, 565, 578, 582, 594, 595, 598, 600, 602, 605, 609, 612, 629, 631, 634, 636, 642, 643, 649, 655, 677, 683, 687, 689, 711, 719, 723, 725, 726, 728, 730, 735, 738, 746, 747, 757, 765, 773, 776, 782, 785, 803, 814, 816, 817, 824 825, 828, 856, 857, 859, 862, 863, 877, 889, 891, 898, 907, 920, 924, 929, 950, 951, 952, 953, 956, 959, 960, 961, 968, 971, 972, 975, 986, 993, 994, 995, 1000, 1001, 1002, 1003, 1004 1005, 1011, 1015, 1017, 1018, 1023, 1029, 1036, 1037, 1045, 1054, 1062, 1079, 1080, 1090, 1091, 1100, 1105, 1107, 1117, 1120, 1125, 1129, 1130, 1131, 1134, 1135, 1144, 1157, 1161, 1169, 1172, 1179, 1180, 1183, 1185, 1186, 1193, 1195, 1201, 1213, 1220, 1221, 1222, 1225, 1230, 1242, 1243, 1248, 1249, 1251, 1255, 1256, 1265, 1267, 1271, 1275, 1278, 1279, 1289, 1292, 1294, 1296, 1298, 1307, 1308, 1309, 1310, 1316, 1318, 1325, 1326, 1337, 1342, 1350, 1353, 1354, 1359, 1360, 1361, 1363, 1364, 1367, 1370, 1371, 1379, 1387, 1388, 1400, 1404, 1408, 1411, 1413, 1416, 1429, 1435, 1445, 1451, 1453, 1458, 1465, 1476, 1477, 1479, 1498, 1500, 1502, 1509, 1510, 1511, 1525, 1533, 1536, 1539, 1540, 1541, 1545, 1547, 1548, 1549, 1550, 1576, 1578, 1580, 1581, 1584, 1586, 1589, 1596, 1601, 1615; **63/** 5, 6, 10, 19, 20, 28, 42, 51, 58, 59, 63, 64, 65,

75, 80, 88, 94, 100, 101, 102, 103, 106, 111, 131, 137, 147, 162, 163, 168, 197, 203, 206, 211, 212, 215, 225, 227, 240, 245, 248, 250, 251, 256, 257, 276, 281, 283, 286, 292, 301, 304, 344, 346, 347, 355, 357, 362, 365, 394, 398, 400, 405, 406, 412, 423, 425, 426, 435, 436, 443, 444, 448, 450, 454, 462, 468, 484, 487, 495, 500, 505, 518, 522, 526, 533, 537, 544, 546, 555, 566, 568, 575, 579, 583, 588, 595, 602, 603, 604, 607, 609, 611, 612, 621, 640, 645, 647, 652, 654, 658, 660, 661, 662, 697, 699, 708, 715, 727, 734, 737, 738, 740, 742, 745, 754, 764, 788, 799, 800, 806, 807, 825, 827, 849, 850, 854, 863, 866, 877, 882, 890, 893, 901, 903, 904, 905, 906, 909, 910, 914, 915, 916, 933, 943, 944, 950, 954, 955, 958, 959, 961, 962, 974, 976, 980, 983, 989, 990, 994, 1006, 1007, 1008, 1014, 1017, 1020, 1030, 1034, 1040, 1043, 1046, 1047, 1060, 1064, 1066, 1068, 1098, 1099, 1100, 1112, 1116, 1117, 1119, 1138, 1147, 1149, 1153, 1156, 1173, 1175, 1179, 1181, 1183, 1184, 1192, 1197, 1203, 1221, 1225, 1226, 1229, 1240, 1257, 1260, 1261, 1263, 1267, 1273, 1286, 1301, 1302, 1303, 1305, 1331, 1328, 1335, 1340, 1341, 1351, 1352, 1355, 1357, 1358, 1359, 1361, 1362, 1368, 1369, 1378, 1380, 1387, 1388, 1393, 1394, 1398, 1408, 1411, 1412, 1413, 1422, 1430, 1434, 1445, 1447, 1448, 1451, 1459, 1473, 1474, 1476, 1487, 1488, 1489, 1491, 1494, 1506, 1512, 1513 ;233/ 7, 15, 16, 17, 20, 21, 24, 26, 46, 58, 61, 62, 63, 65, 71, 78, 93, 113, 127, 135, 158, 160, 172, 199, 202, 207, 208, 215, 221, 222, 223; **979/** 7, 8, 9, 13, 15, 19; **2775/** 24, 33, 57, 84, 85, 100, 121, 131, 173, 198, 199, 203, 207, 209, 221, 224, 232, 233, 233, 256, 265, 270, 277, 289, 290, 298, 316, 330, 362, 371, 376, 377, 406, 448, 459, 473, 475, 487, 491, 500, 501, 512, 526, 535, 538, 543, 548, 553, 560, 562, 563, 568, 577, 615, 617, 618, 620, 640, 643, 647, 655, 686, 690, 693, 695, 701, 710, 711, 712, 735, 738, 744, 757, 763, 765, 784, 787, 788, 793, 805, 806, 817, 821, 827, 841, 854, 862, 865, 874, 886, 892, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 924, 926, 976, 982, 983, 986, 989, 992, 993, 994, 1013, 1016, 1017, 1018, 1054, 1069, 1090, 1110, 1123, 1142, 1144, 1171, 1174, 1181, 1182, 1214, 1217, 1239, 1240, 1257, 1263, 1277, 1289, 1311, 1325, 1334, 1336, 1340, 1349, 1353, 1383, 1390, 1400, 1401, 1415, 1429, 1442, 1492, 1521, 1523, 1568, 1569, 1570, 1572, 1617, 1635, 1649, 1658, 1675, 1687, 1689, 1704, 1711, 1736, 1743, 1751, 1755, 1763, 1764, 1768, 1794, 1795, 1803, 1826, 1836, 1840, 1845, 1866, 1893, 1917, 1918, 1919, 1967, 1969, 1972, 1973, 1974, 1983, 1984, 1990, 2016, 2017, 2021, 2022, 2033, 2034, 2039, 2053, 2070, 2088, 2089, 2098, 2104, 2106, 2136, 2143, 2211, 2232, 2264, 2287, 2317, 2320, 2347, 2357, 2424, 2453, 2476, 2538, 2570, 2580, 2590, 2593, 2608, 2620, 2621, 2625, 2626, 2636, 2640, 2642, 2650, 2654, 2669, 2719, 2748, 2756, 2766, 2783, 2788, 2794, 2813, 2816, 2817, 2818, 2840, 2845, 2852, 2855, 2870, 2886, 2888, 2905, 2911, 2912, 2914, 2917, 2919, 2922, 2923, 2927, 2928, 2961, 2967, 2970, 2989, 3011, 3044, 3063, 3072, 3077, 3083, 3117, 3124, 3146, 3170, 3217, 3226, 3230, 3233, 3242, 3295, 3298, 3304, 3310, 3340, 3350, 3351, 3352, 3359, 3362, 3387, 3388, 3392, 3424, 3468, 3523, 3526, 3533, 3535, 3544, 3639, 3644, 3654, 3666, 3677, 3695, 3731, 3737, 3795, 3820, 3821, 3822, 3834, 3923, 3938, 3963, 3989, 4015, 4037, 4087, 4154, 4158, 4164, 4175, 4215, 4225, 4259, 4266 , 4311; **26278/** 19, 22, 33, 54, 80, 91, 101, 161, 178, 191, 199, 217, 239, 258, 276, 284, 292, 298, 316, 322, 377, 381, 422, 430, 433, 437, 439, 444, 539, 567, 572, 588, 617, 619, 647, 651, 652, 653, 654, 655, 657, 664, 672, 673; **67/** 61, 67, 69, 89, 91, 97, 100, 130, 134, 171, 191, 221, 223, 236, 263, 272, 274, 306, 309, 322, 341, 358, 414, 421, 448, 463, 466, 479, 482, 483, 496, 499, 500, 507, 522, 543, 568, 581, 622, 632, 634, 663, 690, 692, 704, 719, 757, 760, 775, 794, 795, 822, 826, 837, 839, 847, 864, 904, 910, 919, 929, 956, 957, 983, 999, 1002, 1006, 1016, 1018, 1019, 1035, 1053, 1056, 1058, 1078, 1096, 1136, 1138, 1139, 1151, 1157, 1158, 1161, 1167, 1238, 1240, 1244, 1258, 1269, 1278, 1290, 1324, 1339, 1343, 1355, 1365, 1379, 1444, 1464, 1546, 1551, 1555, 1598, 1603, 1687, 1690, 1691, 1692, 1696, 1707, 1720, 1741, 1760, 1776, 1797, 1800, 1807, 1852, 1853, 1867, 1870, 1879, 1886, 1918, 1928, 1930, 1941, 1947, 1955, 1959, 1964, 1965, 1967, 1968, 1987, 1997, 2046, 2056, 2057, 2073, 2079, 2088, 2111, 2163, 2266, 2282, 2302, 2374, 2375,

2376, 2377, 2380, 2383, 2384, 2385, 2414, 2434, 2457, 2480, 2511, 2529, 2552, 2560, 2577, 2582, 2599, 2630, 2714, 2715, 2741, 2759, 2798, 2917, 2960, 2978, 2994, 3010, 3023, 3137, 3168, 3192, 3265, 3272, 3322, 3330, 3346, 3350, 3357, 3400, 3412, 3414, 3423, 3433, 3434, 3436, 3449, 3452, 3477, 3500, 3501, 3517, 3523, 3525, 3526, 3567, 3572, 3578, 3591, 3634, 3638, 3690, 3691, 3713, 3714, 3715, 3716, 3726, 3728, 3771, 3805, 3824, 3908, 3909, 3910, 3911, 3912, 3913, 3914, 3915, 3953, 3983, 4007, 4008, 4011, 4039, 4044, 4091, 4114, 4132, 4142, 4143, 4145, 4154, 4188, 4193, 4206, 4220, 4247, 4284, 4333, 4336, 4337, 4338, 4339, 4340, 4341, 4346, 4352, 4371, 4393, 4494, 4496, 4542, 4545, 4571, 4602; **7534/** 20, 28, 33, 34, 94, 134, 153, 158, 187, 198, 216, 217, 219, 225, 263, 269, 289, 302, 304, 320, 325, 379, 398, 412, 414, 415, 426, 452, 467, 483, 484, 486, 491, 499, 500, 501, 505, 506, 509, 517, 528, 533, 537, 538, 542, 543, 568, 573, 582, 601, 621, 633, 636, 650, 662, 682, 684, 689, 690, 722, 725, 737, 738, 739, 740, 749, 761, 782, 788, 789, 803, 807, 814, 880, 881, 882, 889, 897, 910, 915, 994, 1035, 1080, 1091, 1104, 1129, 1139, 1144, 1145, 1148, 1151, 1198, 1205, 1206, 1209, 1222, 1283, 1285, 1292, 1321, 1325, 1345, 1366, 1391, 1409, 1435, 1443, 1453, 1487, 1493, 1540, 1550, 1555, 1556, 1574, 1583, 1584, 1624, 1646, 1669, 1681, 1690, 1691, 1692, 1693, 1694, 1728, 1739, 1768, 1780, 1787, 1820, 1827, 1829, 1849, 1877, 1919, 1921, 1929, 1942, 1962, 1991, 2025, 2056, 2060, 2061, 2077, 2102, 2107, 2108, 2113, 2130, 2146, 2163, 2165, 2174, 2224, 2227, 2237, 2238, 2300, 2301, 2309, 2315, 2316, 2343, 2356, 2376, 2393, 2394, 2410, 2414, 2427, 2431, 2435, 2461, 2469, 2478, 2487, 2498, 2504, 2508, 2532, 2534, 2535, 2549, 2561, 2569, 2570, 2593, 2605, 2606, 2617, 2621, 2639, 2644, 2649, 2653, 2657, 2667, 2670, 2672, 2685, 2686, 2691, 2709, 2712, 2733, 2789, 2799, 2825, 2826, 2827, 2829, 2840, 2842, 2849, 2855, 2861, 2863, 2870, 2872, 2876, 2884, 2885, 2887, 2888, 2891, 2896, 2899, 2900, 2901, 2902, 2903, 2939, 2944, 2945, 2948, 2952, 2953, 2970, 2986, 2988, 3000, 3017, 3044, 3047, 3066, 3076, 3081, 3083, 3096, 3099, 3103, 3107, 3109, 3115, 3134, 3137, 3146, 3147, 3148, 3168, 3173, 3182, 3186, 3189, 3208, 3215, 3243, 3246, 3249, 3268, 3272, 3274, 3276, 3282, 3283, 3284, 3306, 3325, 3350, 3357, 3361, 3362, 3383, 3401, 3404, 3429, 3430, 3436, 3447, 3450, 3454, 3457, 3463, 3465, 3468, 3470, 3487, 3488, 3504, 3508, 3525, 3535, 3540, 3542, 3549, 3553, 3554, 3555, 3575, 3576, 3613, 3615, 3620, 3622, 3623, 3624, 3625, 3626, 3637, 3647, 3650, 3654, 3658, 3659, 3678, 3702, 3709, 3711, 3731, 3749, 3765, 3768, 3769, 3781, 3788, 3792, 3798, 3806, 3814, 3821, 3825, 3827, 3835, 3836, 3837, 3844, 3845, 3846, 3847, 3853, 3874, 3907, 3934, 3936, 3948, 3968, 4015, 4043, 4068, 4080, 4081, 4087, 4097, 4102, 4105, 4111, 4134, 4136, 4144, 4145, 4155, 4159, 4164, 4168, 4170, 4172, 4173, 4194, 4201, 4204, 4230, 4237, 4249, 4278, 4289, 4292, 4296, 4299, 4300, 4301, 4309, 4316, 4332, 4334, 4336, 4346, 4360, 4361, 4363, 4364, 4372, 4385, 4389, 4404, 4436, 4440, 4452, 4468, 4469, 4470, 4481, 4487, 4517, 4526, 4567, 4593, 4612, 4614, 4644, 4649, 4650, 4654, 4661, 4664, 4677, 4700, 4702, 4710, 4712, 4713, 4726, 4727, 4734, 4740, 4741, 4760, 4762, 4770, 4775, 4776, 4781, 4783, 4801, 4816, 4821, 4822, 4853, 4862, 4868, 4876, 4881, 4884, 4890, 4893, 4898, 4899, 4900, 4902, 4922, 4924, 4935, 4939, 4955, 4968, 4969, 4986, 4991, 5019, 5030, 5032, 5047, 5060, 5062, 5070, 5092, 5101, 5115, 5116, 5159, 5164, 5168, 5175, 5176, 5211, 5216, 5217, 5219, 5220, 5229, 5249, 5250, 5251; **41/** 5, 11, 14, 17, 18, 25, 33, 35, 37, 38, 46, 56, 57, 61, 67, 72, 82, 88, 89, 93, 94, 99, 100, 115, 121, 128, 129, 130, 148, 155, 179, 181, 182, 186, 193, 204, 205, 206, 211, 212, 214, 216, 222, 238, 239, 240, 246, 251, 264, 270, 277, 279, 284, 286, 295, 312, 317, 319, 327, 332, 334, 335, 336, 338, 343, 350, 354, 359, 360, 367, 369, 374, 379, 382, 383, 385, 394, 398, 433, 438, 448, 452, 460, 461, 463, 465, 467, 470, 480, 481, 482, 486, 490, 491, 499, 500, 506, 511, 515, 519, 534, 538, 539, 548, 549, 552, 557, 558, 559, 560, 569, 570, 571, 574, 575, 580, 592, 593, 594, 596, 604, 615, 616, 622, 627, 628, 636, 639, 642, 650, 655, 659, 662, 666, 670, 671, 672, 678, 681, 682, 687, 699, 703, 705, 706, 708, 709, 713, 716, 719, 720, 723, 741, 744, 751, 760, 770, 771, 772, 780, 781, 795, 798, 800,

802, 803, 805, 806, 817, 819, 821, 824, 829, 834, 836, 841, 843, 853, 861, 863, 870, 872, 873, 877, 878, 886, 889, 891, 894, 898, 900, 905, 906, 907, 911, 912, 913, 914, 918, 919, 922, 937, 940, 949, 956, 958, 959, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 978, 983, 985, 986, 987, 988, 1000, 1005, 1009, 1011, 1012, 1014, 1020, 1027, 1029, 1030, 1033, 1036, 1040, 1041, 1042, 1044, 1045, 1046, 1047, 1048, 1049, 1054, 1056, 1058, 1068, 1070, 1073 ,

D-SARAY VE ASKERİ TEŞKİLATLA İLGİLİ HÜKÜMLER

a-Kiler-i Amire İlgili Hükümler

Kiler Emininin Muhasebesinin Teftişi; **67/** 1928, 1955

Kiler-i Amire; **62/** 3, 314, 432, 434, 435, 436, 440, 1013, 1052, 1258; **19322/** 59; **2775/** 634, 1024, 3255; **67/** 1131, 3049, 3854; **7534/** 1221, 1473, 1867, 2714

Kiler-i Amire Muhasebesinin Teftişi; **233/** 97

Kiler-i Amire'ye Armud Kurusu Tedariki; **63/** 1036

Kiler-i Amire'ye Armud Tedariki; **2775/** 2160

Kiler-i Amire'ye Asel Tedariki; **2775/** 4240

Kiler-i Amire'ye Badem Tedariki; **2775/** 456, 457

Kiler-i Amire'ye Bakır Tedariki; **2775/** 1576

Kiler-i Amire'ye Bal Tedariki; **62/** 440; **7534/** 19

Kiler-i Amire'ye Balmumu Tedariki; **2775/** 1050, 1136, 1137, 1579, 1646; **67/** 335, 1433; **7534/** 545

Kiler-i Amire'ye Buğday Tedariki; **7534/** 545

Kiler-i Amire'ye Buz Tedariki; **67/** 1467, 2932

Kiler-i Amire'ye Çadır Tedariki; **2775/** 1457, 1585

Kiler-i Amire'ye Çiçek Suyu Tedariki; **7534/** 3351, 4302

Kiler-i Amire'ye Elma Tedariki; **2775/** 1052, 2160

Kiler-i Amire'ye Fota Tedariki; **67/** 714

Kiler-i Amire'ye Garar Tedariki; **2775/** 1991

Kiler-i Amire'ye Garikon Tedariki; **2775/** 3006

Kiler-i Amire'ye Harir-i Ham Tedariki; **2775/** 2754

Kiler-i Amire'ye Kar Tedariki; **67/** 1467, 2932

Kiler-i Amire'ye Kavun Tedariki; **7534/** 1239

Kiler-i Amire'ye Kaysı Tedariki; **2775/** 1502, 2754

Kiler-i Amire'ye Kızıl Üzüm Tedariki; **2775/** 3007

Kiler-i Amire'ye Kilit Tedariki; **2775/** 2121

Kiler-i Amire'ye Kiren Turşusu Tedariki; **63/** 1074

Kiler-i Amire'ye Kişmiş Üzümü Tedariki; **2775/** 2374

Kiler-i Amire'ye Koruk Ekşisi Tedariki; **62/** 436

Kiler-i Amire'ye Koyun Tedariki; **2775/** 2700

Kiler-i Amire'ye Koz Tahtası Tedariki; **2775/** 2121

Kiler-i Amire'ye Kuru Meyve Tedariki; **7534/** 1756

Kiler-i Amire'ye Mercimek Tedariki; **67/** 3218

Kiler-i Amire'ye Meşk Tedariki; **2775/** 1034, 1035

Kiler-i Amire'ye Meyve Tedariki; **2775/** 3008; **7534/** 1239

Kiler-i Amire'ye Mühimmat Tedariki; **2775/** 497; **26278/** 663

Kiler-i Amire'ye Nar Tedariki; **62/** 1052, 1064; **7534/** 2972

Kiler-i Amire'ye Nebat Tedariki; **2775/** 2375

Kiler-i Amire'ye Nişasta Tedariki; **2775/** 177

Kiler-i Amire'ye Nohut Tedariki; **2775/** 4240; **7534/** 545

Kiler-i Amire'ye Pirinç Tedariki; **2775/** 515, 1773, 4043; **67/** 3218; **7534/** 2161

Kiler-i Amire'ye Revgan-ı Sade Tedariki; **62/** 1258; **63/** 69; **2775/** 3132; **26278/** 663

Kiler-i Amire'ye Sabun Tedariki; **2775/** 3023

Kiler-i Amire'ye Sade Yağ Tedariki; **2775/** 2700

Kiler-i Amire'ye Safran Tedariki; **62/** 435; **7534/** 1053

Kiler-i Amire'ye Sandık Tedariki; **2775/** 1216, 1817, 1886

Kiler-i Amire'ye Sarı Çam Balmumu Tedariki; **2775/** 3132

Kiler-i Amire'ye Sebze Tedariki; **2775/** 3008

Kiler-i Amire'ye Soğan Tedariki; **2775/** 2441, 4240; **67/** 712; **7534/** 920, 1223

Kiler-i Amire'ye Şeker Tedariki; **67/** 1766, 1847, 2126, 3128, 3193, 3218, 3221; **7534/** 802, 1246, 1760, 4222

Kiler-i Amire'ye Tabak Tedariki; **7534/** 4430

Kiler-i Amire'ye Tarhana Tedariki; **233/** 197

Kiler-i Amire'ye Taştuzu Tedariki; **2775/** 2700

Kiler-i Amire'ye Taze Meyve Tedariki; **7534/** 2044
Kiler-i Amire'ye Temura Pekmezi Tedariki; **7534/** 2371
Kiler-i Amire'ye Tin-i Mahtum Tedariki; **2775/** 890, 2163; **67/** 2099; **7534/** 1870
Kiler-i Amire'ye Turşu Tedariki; **7534/** 2310
Kiler-i Amire'ye Tuz Tedariki; **2775/** 4240
Kiler-i Amire'ye Un Çuvalı Tedariki; **2775/** 1255, 1256
Kiler-i Amire'ye Un Tedariki; **2775/** 2700
Kiler-i Amire'ye Üzüm Tedariki; **63/** 1059, 1082
Kiler-i Amire'ye Üzüm Turşusu Tedariki; **62/** 436; **63/** 1059; **2775/** 3007
Kiler-i Amire'ye Yağ Tedariki; **62/** 1013; **7534/** 1052, 545
Kiler-i Amire'ye Zerraki Üzümlü Tedariki; **7534/** 2370
Kiler-i Amire'ye Zeytin Tedariki; **20/** 172; **7534/** 131, 1054
Kiler-i Amire'ye Zeytin ve Zeytinyağı Tedariki; **62/** 432,434
Kiler-i Amire'ye Zeytinyağı Tedariki; **63/** 1510; **41/** 825
Kiler-i Amire'ye Kuru Meyve Tedariki; **41/** 825

b-Anbar-ı Amire İle İlgili Hükümler

Anbar Emaneti; **61/** 58,
Anbar Emmini Tayini; **61/** 74, 108
Anbar İnşası; **63/** 1374
Anbar Tamiri; **2775/** 137, 1009, 1025, 271; **67/** 958, 1811; **7534/** 984
Anbara Hizmetli Tayini; **7534/** 306
Anbarcılarının Muafiyeti; **67/** 4106
Anbar-ı Amire Gemileri; **2775/** 348, 349
Anbar-ı Amire Mühimmatı Tedariki; **7534/** 251
Anbar-ı Amire Tamiri; **7534/** 2996, 3087
Anbar-ı Amire; **67/** 562, 563, 2136, 3068
Anbar-ı Amire'den Zahir Satışı; **7534/** 1433
Anbar-ı Amire'ye Arpa Tedariki; **7534/** 1295, 2262
Anbar-ı Amire'ye Bezir Yağı Tedariki; **7534/** 2407, 4941
Anbar-ı Amire'ye Buğday Tedariki; **7534/** 1575, 4244, 4554
Anbar-ı Amire'ye Darı Tedariki; **7534/** 2262
Anbar-ı Amire'ye Gülle Tedariki; **7534/** 2066
Anbar-ı Amire'ye Ham Demir Tedariki; **7534/** 2066
Anbar-ı Amire'ye Hasır Tedariki; **2775/** 3130; **67/** 843

Anbar-1 Amire'ye Kağıt Tedariki; **7534/** 2384
Anbar-1 Amire'ye Kalay Tedariki; **7534/** 2384
Anbar-1 Amire'ye Kalkan Tedariki; **26278/** 543
Anbar-1 Amire'ye Kazma Tedariki; **67/** 900; **7534/** 2048
Anbar-1 Amire'ye Keten Tedariki; **7534/** 1382, 2407
Anbar-1 Amire'ye Kurşun Tedariki; **67/** 2490
Anbar-1 Amire'ye Kürek Tedariki; **67/** 900
Anbar-1 Amire'ye Küskü Tedariki; **67/** 900
Anbar-1 Amire'ye Mavna Küreği Tedariki; **2775/** 348, 349
Anbar-1 Amire'ye Mertek Tedariki; **7534/** 2066, 2384
Anbar-1 Amire'ye Mesamir Tedariki; **26278/** 543
Anbar-1 Amire'ye Muafiyetle Koza Tedariki; **7534/** 2734
Anbar-1 Amire'ye Mühimmat Tedariki; **7534/** 1155, 1762, 1763
Anbar-1 Amire'ye Öküz Tedariki; **7534/** 2735
Anbar-1 Amire'ye Saman Tedariki; **67/** 872; **7534/** 1295
Anbar-1 Amire'ye Saz Tedariki; **67/** 843
Anbar-1 Amire'ye Sünger Tedariki; **7534/** 2048, 2832, 3917
Anbar-1 Amire'ye Urgan Tedariki; **2775/** 3130
Anbar-1 Amire'ye Zeytinyağı Tedariki; **7534/** 1383

c-Cebhane-i Amire İle İlgili Hükümler

Alat-1 Harb İrsali; **233/** 102
Cebhane Tedariki; **67/** 3659
Cebhane'den Tüfenk Verilmesi; **67/** 3456, 3457
Cebhanedeki Tüfenklere Kundak Yaptırılması; **26278/** 42
Cebhaneden Harbe Verilmesi; **67/** 3457
Cebhane-i Amire İnşası; **67/** 2918
Cebhane-i Amire; **63/** 11, 33; **2775/** 2299, 2480, 3111; **26278/** 280, 281, 425; **67/** 12, 509, 1510, 3735, 3736
Cebhane-i Amire'den Tüfenk İrsali; **2775/** 700
Cebhane-i Amire'ye Aba Tedariki; **67/** 2676
Cebhane-i Amire'ye Arpa Tedariki; **7534/** 100
Cebhane-i Amire'ye At Tedariki; **2775/** 1955
Cebhane-i Amire'ye Balmumu Tedariki; **67/** 2676
Cebhane-i Amire'ye Çam Çubuğu Tedariki; **67/** 1889
Cebhane-i Amire'ye Demir Tedariki; **2775/** 481, 2222
Cebhane-i Amire'ye Deve Tedariki; **2775/** 161, 3167

Cebehane-i Amire'ye Ham Demir Tedariki; **7534/** 1883

Cebehane-i Amire'ye Harbe Sapanı Tedariki; **67/** 1795

Cebehane-i Amire'ye Karaağaç Tahtası Tedariki; **7534/** 309

Cebehane-i Amire'ye Kazma Tedariki; **67/** 884

Cebehane-i Amire'ye Keçe Tedariki; **63/**11, 39, 48, 73

Cebehane-i Amire'ye Kilim Tedariki; **63/** 66

Cebehane-i Amire'ye Kilit Tedariki; **2775/** 1816

Cebehane-i Amire'ye Kira Davarları İhracı; **67/** 541

Cebehane-i Amire'ye Kiriş Tedariki; **67/** 3478

Cebehane-i Amire'ye Kundak Tedariki; **7534/** 309

Cebehane-i Amire'ye Kurşun Tedariki; **2775/** 2704; **67/** 1584, 1585, 1595, 1596

Cebehane-i Amire'ye Kürek Tedariki; **67/** 884

Cebehane-i Amire'ye Küskü Tedariki; **67/** 884

Cebehane-i Amire'ye Lağımçı Köskiri Tedariki; **2775/** 2216

Cebehane-i Amire'ye Merkeb Tedariki; **2775/** 1955

Cebehane-i Amire'ye Mühimmat Tedariki; **2775/** 118, 213, 452, 453, 1165, 2080, 2787; **67/** 441

Cebehane-i Amire'ye Neftyağı Tedariki; **2775/** 1887

Cebehane-i Amire'ye Ok Garnı Tedariki; **67/** 1109

Cebehane-i Amire'ye Ok Sandığı Tedariki; **67/** 3337

Cebehane-i Amire'ye Ok Tedariki; **26278/** 585; **67/** 1893, 1894, 2388

Cebehane-i Amire'ye Okluk Çam Tedariki; **67/** 1109; **7534/** 310

Cebehane-i Amire'ye Otlak Tedariki; **67/** 697, 698

Cebehane-i Amire'ye Penbe İpliği Tedariki; **63/** 33; **67/** 405

Cebehane-i Amire'ye Saman Tedariki; **7534/** 100

Cebehane-i Amire'ye Sandık Tedariki; **67/** 3337

Cebehane-i Amire'ye Sirke Tedariki; **67/** 2813

Cebehane-i Amire'ye Tahta Tedariki; **67/** 12

Cebehane-i Amire'ye Tire Urganı Tedariki; **63/** 33; **2775/** 1590, 2643, 2644, 2645

Cebehane-i Amire'ye Yıldızlı Mıh Tedariki; **67/** 1109

Cebehane-i Amire'ye Yelkenbezi Tedariki; **2775/** 2174; **67/** 440; **7534/** 1156, 1236

Cebhane-i Amire'ye Zeytinyağı Tedariki; **2775/** 441, 2502; **67/** 2676

Cebhane-i Amire'ye Tüfenk Demiri Tedariki; **67/** 3447

Cebhane-i Amire'ye Tüfenk Kundağı Tedariki; **67/** 20, 1274, 2813

Basra'ya Kurşun İrsali; **2775/** 1889

Basra'ya Top İrsali; **2775/** 2443

Basra'ya Tüfenk İrsali; **2775/** 1888

Belgrad'a Silah İrsali; **2775/** 3205

Kalafatçılara Tüfenk Verilmesi; **2775/** 1712

Silah; **2775/** 1468, 4141

Silahdarlara Cebhane Verilmesi; **26278/** 332

Tüfenk İrsali; **233/** 102; **26278/** 280

Tüfenk Kundağı İrsali; **26278/** 280; **67/** 3754

Tüfenk Verilmesi; **26278/** 425; **67/** 456, 457, 1076, 1112; **7534/** 1812, 2723

Tüfenkhane-i Amire'ye Kömür Tedariki; **67/** 2938

Venedik Gemilerindeki Türklere Silah Verilmesi; **2775/** 337, 338

Venedik Gemisine Barut Tedariki; **2775/** 391

d-Mahzen-i Amire İle İlgili Hükümler

Mahzen İnşası; **7534/** 1884

Mahzen Tamiri; **2775/** 243, 1395, 2041; **41/** 818

Mahzen-i Amire; **67/** 1170

Mahzen-i Amire'den Un Satışı; **7534/** 1392

Mahzen-i Amire'ye Demir Esbabı Tedariki; **26278/** 342

Mahzen-i Amire'ye Gemi Direği Tedariki; **67/** 716

Mahzen-i Amire'ye İçyağı Tedariki; **7534/** 1721

Mahzen-i Amire'ye Kendir Teli Tedariki; **2775/** 1328

Mahzen-i Amire'ye Kendir Urganı Tedariki; **2775/** 1328, 1447

Mahzen-i Amire'ye Şem-i Asel Tedariki; **7534/** 3903

Mahzen-i Amire'ye Tente Bezi Tedariki; **67/** 4430

Mahzen-i Amire'ye Urgan Tedariki; **2775/** 409

Mahzen-i Amire'ye Zift Tedariki; **7534/** 3903

e-Otağ-ı Hümayunla İlgili Hükümler

Otağ-ı Hümayun; **63/** 1511; **67/** 825; **7534/** 717

Otağ-ı Hümayun'a Bez Tedariki; **26278/** 663

Otağ-ı Hümayun'a Divan İskemlesi Tedariki; **2775/** 1542

Otağ-ı Hümayun'a Düzdutan Tedariki; **7534/** 2979

Otağ-ı Hümayun'a Fındık Çubuğu Tedariki; **7534/** 2979

Otağ-ı Hümayun'a Kazma ve Kürek Tedariki; **2775/** 1542

Otağ-ı Hümayun'a Kebe Tedariki; **61/** 1017

Otağ-ı Hümayun'a Keçe Sarığı Tedariki; **2775/** 2086

Otağ-ı Hümayun'a Keçe Tedariki; **2775/** 2086, 3040; **7534/** 29, 2209, 4885

Otağ-ı Hümayun'a Kilim Tedariki; **2775/** 1542

Otağ-ı Hümayun'a Kirpas Tedariki; **67/** 1185

Otağ-ı Hümayun'a Odun Tedariki; **7534/** 2979

Otağ-ı Hümayun'a Penbe İpliği Tedariki; **2775/** 3042

Otağ-ı Hümayun'a Sarraci Keçe Tedariki; **2775/** 1542

Otağ-ı Hümayun'a Şilte Tedariki; **2775/** 1542

f-Tersaneler ve Tersane-i Amire İle İlgili Hükümler

Tersane İnşası; **7534/** 634; **2775/** 1423, 1460, 1476, 1513, 1514, 3209, 3496, 3516,

Tersane İnşasına Mimar Tayini; **2775/** 1517

Tersane Tamiri; **67/** 708

Tersane-i Amire İnşası; **2775/** 2468, 2616, 2618, 2848; **7534/** 1235

Tersane-i Amire Kadırgalarına Tahta Tedariki; **67/** 807

Tersane-i Amire Mahzeni; **67/** 232

Tersane-i Amire Mahzenine Yelkenbezi Tedariki; **67/** 232

Tersane-i Amire; **2775/** 1028, 1432, 1536, 1622, 3133; **67/** 3, 1360, 2120, 3346, 3406; **7534/** 468, 473, 551, 1919, 3665, 3889, 3968, 4559

Tersane-i Amire'deki Gemilere Urgan Tedariki; **2775/** 2881

Tersane-i Amire'den Esir Satışı; **7534/** 2363

Tersane-i Amire'ye Aba Tedariki; **7534/** 223

Tersane-i Amire'ye Acemi Oğlanı Tayini; **2775/** 2618

Tersane-i Amire'ye Ağaç Tedariki; **2775/** 2462, 2674; **26278/** 221, 343

Tersane-i Amire'ye Akçe Tedariki; **26278/** 106

Tersane-i Amire'ye Bakır Tediraki; **2775/** 937; **7534/** 194

Tersane-i Amire'ye Balta Tedariki; **7534/** 3957

Tersane-i Amire'ye Baltacı Tayini; **2775/** 2741, 2796

Tersane-i Amire'ye Bez Tedariki; **7534/** 121

Tersane-i Amire'ye Beziryağı Tedariki; **7534/** 1502

Tersane-i Amire'ye Bıçakçı Tayini; **2775/** 888

Tersane-i Amire'ye Demir Esbabı Tedariki; **26278/** 342

Tersane-i Amire'ye Demir Tedariki; **2775/** 1957

Tersane-i Amire'ye Direkbaşı Tedariki; **26278/** 51

Tersane-i Amire'ye Don Yağı Tedariki; **67/** 1675

Tersane-i Amire'ye Erbil Tahtası Tedariki; **2775/** 1439

Tersane-i Amire'ye Fuçı Tedariki; **2775/** 1107

Tersane-i Amire'ye Gemi Esbabı Tedariki; **2775/** 439

Tersane-i Amire'ye Ham Demir Tedariki; **2775/** 2352

Tersane-i Amire'ye Ham Traş Tedariki; **67/** 827

Tersane-i Amire'ye İspavli İpliği Tedariki; **2775/** 2341

Tersane-i Amire'ye İsporçine Urganı Tedariki; **2775/** 1435

Tersane-i Amire'ye Kadirga Kerestesi Tedariki; **2775/** 75

Tersane-i Amire'ye Kadirga Küreği Tedariki; **2775/** 2431

Tersane-i Amire'ye Kalkancı Tedariki; **67/** 531

Tersane-i Amire'ye Katran Tedariki; **2775/** 666; **67/** 2081; **7534/** 4226

Tersane-i Amire'ye Kazgan Tedariki; **2775/** 1436

Tersane-i Amire'ye Kazma Tedariki; **2775/** 2616

Tersane-i Amire'ye Kendir Tedariki; **67/** 1675; **7534/** 17, 1764, 3719, 3759

Tersane-i Amire'ye Kendir Urganı Tedariki; **67/** 930

Tersane-i Amire'ye Kereste Tedariki; **7534/** 892, 3820, 3866, 3997, 4304, 4305, 4670, 4742, 5022, 5134, 5228, 5235

Tersane-i Amire'ye Kirpas Tedariki; **7534/** 1502

Tersane-i Amire'ye Kürek Tedariki; **2775/** 2616

Tersane-i Amire'ye Kürekçi Tayini; **2775/** 823, 1056

Tersane-i Amire'ye Lenger Demiri Tedariki; **2775/** 2117

Tersane-i Amire'ye Lenger Tedariki; **7534/** 2865

Tersane-i Amire'ye Mavna Kevkeni Tedariki; **2775/** 1434; **7534/** 17

Tersane-i Amire'ye Mavna Küreği Tedariki; **2775/** 2741, 2796; **67/** 827

Tersane-i Amire'ye Mismar Tedariki; **7534/** 1167, 4265

Tersane-i Amire'ye Mühimmat Tedariki; **2775/** 496, 1979; **7534/** 75, 514, 5174,

Tersane-i Amire'ye Neccar Tedariki; **26278/** 221; **67/** 531

Tersane-i Amire'ye Odun Tedariki; **7534/** 222

Tersane-i Amire'ye Peksiri ? Tedariki; **2775/** 2466

Tersane-i Amire'ye Penbe İpliği Tedariki; **67/** 2082; **7534/** 5108

Tersane-i Amire'ye Tentebezi Tedariki; **2775/** 666; **67/** 735, 736; **7534/** 113, 768, 5108

Tersane-i Amire'ye Tire Urganı Tedariki; **2775/** 1434, 1435; **7534/** 17

Tersane-i Amire'ye Tunç Tedariki; **7534/** 194

Tersane-i Amire'ye Urgan Tedariki; **2775/** 1438; **7534/** 494, 894

Tersane-i Amire'ye Usta Tedariki; **2775/** 2467

Tersane-i Amire'ye Üstübü Tedariki; **2775/** 1437, 2341; **67/** 1349; **7534/** 348, 1228, 1229, 1230, 1502, 3830, 3914, 3915, 3916, 4431

Tersane-i Amire'ye Yelkenbezi Tedariki; **7534/** 327, 1527, 5108; **2775/** 1324, 1436

Tersane-i Amire'ye Zift Kazanı Tedariki; **2775/** 937

Tersane-i Amire'ye Zift Tedariki; **2775/** 674, 739, 1436, 1604, 2681; **26278/** 410; **67/** 3381; **7534/** 222, 579, 2196, 4226, 4445, 4449, 4576, 4997

g-Havass-ı Hümayunla İlgili Hükümler

Hassa Ahır Tamiri; **63/** 547; **26278/** 405

Hassa Ahura Silah Tedariki; **2775/** 1295

Hassa Akmişe Karhanesi; **63/** 1105

Hassa Akmişeleri İçin İplik Tedariki; **233/** 201

Hassa Akmişeleri İçin Kadife Tedariki; **233/** 201

Hassa Anbar Tamiri; **2775/** 761

Hassa Anbara Saman Tedariki; **7534/** 1833

Hassa Anbar-ı Amire'ye Hasır Tedariki; **2775/** 1526

Hassa Arabaların Tamiri; **2775/** 1485

Hassa Arpa Anbarına Muhafız Tayini; **2775/** 3172

Hassa At Gemileri Alatinın Yoklanması; **233/** 200

Hassa At Gemileri İçin Ağaç Kesilmesi; **7534/** 1226

Hassa At Gemileri İnşası; **67/** 1728; **7534/** 350

Hassa At Gemileri Tamiri; **67/** 616

Hassa At Gemileri; **63/** 74; **2775/** 1021; **67/** 472, 2487, 2488, 4010; **7534/** 1226

Hassa At Gemilerine Çubuk Tedariki; **7534/** 4492

Hassa At Gemilerine Katran Tedariki; **7534/** 13

Hassa At Gemilerine Kendir Tedariki; **233/** 72

Hassa At Gemilerine Kürek Tedariki; **233/** 226; **7534/** 4492

Hassa At Gemilerine Kürekçi Tedariki; **2775/** 2525

Hassa At Gemilerine Top Verilmesi; **7534/** 851

Hassa At Gemilerine Tunç Tedariki; **2775/** 511

Hassa At Gemilerine Urgan Tedariki; **233/** 35, 95, 96; **2775/** 455

Hassa At Gemilerine Üstübü Tedariki; **2775/** 811; **7534/** 1271

Hassa At Gemilerine Yelkenbezi Tedariki; **2775/** 2786

Hassa At Gemilerine Zift Tedariki; **7534/** 13, 350

Hassa Atlara Arpa Tedariki; **7534/** 1240, 1241

Hassa Atlara Keçe Tedariki; **2775/** 893

Hassa Atlarına Kebe Tedariki; **67/** 1082

Hassa Atmacılara Serraci Keçe Tedariki; **67/** 2498

Hassa Atmacıları; **2775/** 2743

Hassa Atmacılarına Bargir Verilmesi; **67/** 58

Hassa Bağ ve Bağçelerde Hizmet Edenlerin Muafiyeti; **67/** 2270

Hassa Bağçe Oğlanları; **7534/** 2248

Hassa Bağçe; **7534/** 849

Hassa Bağçe-i Amire'ye Perde Tedariki; **67/** 1593

Hassa Bağçelere Armud Fidanı Tedariki; **67/** 3378

Hassa Bağçelere Saz Tedariki; **63/** 1169

Hassa Bağlara Korucu Tayini; **20/** 274

Hassa Bargirlerin Otlatılması; **63/** 616, 617, 618, 619

Hassa Baruthanesi; **67/** 332

Hassa Baruthanesine Bargir Tedariki; **67/** 332

Hassa Baruthanesine Otluk Tedariki; **67/** 332

Hassa Bazırbaşılık; **7534/** 2878

Hassa Bazirganları; **67/** 37

Hassa Çadır Verilmesi; **2775/** 2501

Hassa Çakırlar; **67/** 2506

Hassa Cameşuyları; **2775/** 1396, 1425

Hassa Cameşuylarına Acemi Oğlanı Tayini; **2775/** 1396

Hassa Çayır Hizmeti; **67/** 347

Hassa Çayıra Araba Tedariki; **2775/** 3122; **67/** 4291, 4421, 4422; **7534/** 184, 1135, 1136,

Hassa Çayıra Arabacı Tedariki; **7534/** 290

Hassa Çayıra Dekrenci Tedariki; **67/** 4421, 4422; **7534/** 184, 241, 242, 243

Hassa Çayıra Kehil Tayini; **63/** 1262,

Hassa Çayıra Korucu Tayini; **2775/** 1098, 1114, 2198

Hassa Çayıra Kürekçi Tayini; **2775/** 2974, 3021, 3022,

Hassa Çayıra Sarraç Tedariki; **7534/** 241, 242, 243

Hassa Çayıra Tarakçı Tedariki; **7534/** 241, 242, 243

Hassa Çayıra Tırpancı Tedariki; **2775/** 3122; **67/** 4289, 4292; **7534/** 241, 242, 243

Hassa Çayırın Taşınması; **2775/** 2975; **67/** 4289, 4291, 4292; **7534/** 988

Hassa Çayırlara Sandık Tedariki; **233/** 100

Hassa Çayırların Otunun Biçilmesi; **63/** 678, 679; **2775/** 2221, 2438, 2753, 3122; **7534/** 241, 242, 243, 290, 313, 330, 331

Hassa Çeltiği Hizmeti; **67/** 103

Hassa Davar Hizmetlilerinin Muafiyeti; **7534/** 1197

Hassa Davar Korusuna Korucu Tayini; **61/** 77

Hassa Davarlar; **62/** 26

Hassa Davarlara Arpa Tedariki; **63/** 791, 792; **7534/** 1559, 1560

Hassa Davarları Yalaklarına Korucu Tayini; **67/** 2462

Hassa Davarlarına Olukçu Tayini; **67/** 1882

Hassa Değirmen Tamiri; **61/** 493, 866,

Hassa Değirmenleri; **61/** 891; **67/** 1846

Hassa Develer; **7534/** 539, 720, 795, 1400, 3812, 4526, 5017

Hassa Develere Arpa Tedariki; **2775/** 1878; **67/** 1993, 2010; **7534/** 728, 1897, 1898, 2751, 2778, 3023, 3536,

Hassa Develere Katran Tedariki; **67/** 882; **7534/** 715

Hassa Develere Mühimmat Tedariki; **7534/** 512

Hassa Develere Saman Tedariki; **26278/** 359; **67/** 1993, 2010; **7534/** 728, 1897, 1898, 2751, 2778, 3536

Hassa Develere Zahire Tedariki; **7534/** 539, 970, 2752

Hassa Develere Zeytinyağı Tedariki; **2775/** 1467

Hassa Develerin Otlatılması; **63/** 853

Hassa Doğanlar; **2775/** 1345; **67/** 271, 2506; **7534/** 3879

Hassa Dükkan Tamiri; **67/** 3333

Hassa Ekmekçilere Çadır Tedariki; **2775/** 1465

Hassa Gelirleri İçin Çadır Tedariki; **2775/** 3163

Hassa Gemilere Isporçine Urganı Tedariki; **2775/** 1534

Hassa Gemilere Urgan Tedariki; **2775/** 2860

Hassa Gemilere Yelkenbezi Tedariki; **62/** 1436; **2775/** 2146

Hassa Gemileri; **63/** 1322; **2775/** 2680

Hassa Harcı Emaneti; **63/** 1399; **7534/** 1989, 2485, 2584; **41/** 257, 271

Hassa Harcı Katibi Azli; **2775/** 2678

Hassa Harcı Katibinin Muhasebesinin Teftişi; **7534/** 2393

Hassa Harcına Arpa Tedariki; **7534/** 2049

Hassa Harcına Bal Mumu Tedariki; **2775/** 1440

Hassa Harcına Buz Tedariki; **7534/** 1989

Hassa Harcına Emin Tayini; **63/** 524, 812

Hassa Harcına Katib Tayini; **2775/** 2745; **67/** 3021

Hassa Harcına Muşamba Tedariki; **2775/** 1440

Hassa Harcına Peşkir Tedariki; **7534/** 1111

Hassa Harcına Sandık Tedariki; **2775/** 1440

Hassa Helvahane; **2775/** 1463

Hassa Helvahane-i Amire'ye Vişne Kurusu Tedariki; **67/** 713

Hassa Helvahaneye Mercimek Tedariki; **67/** 2292

Hassa Helvahaneye Pirinç Tedariki; **67/** 2292

Hassa Helvahaneye Şeker Tedariki; **67/** 2292

Hassa İç Ahırlara Çarçak Tedariki; **26278/** 67

Hassa İç Ahırları; **26278/** 40

Hassa İç Ahur Çadırlarının Değiştirilmesi; **2775/** 1574

Hassa İç Sakaları; **26278/** 307

Hassa İç Sakalarına Ağaç Tedariki; **2775/** 1377

Hassa İç Sakalarına El Kovaları Tedariki; **2775/** 1377

Hassa İç Sakalarına Musluk İskemleleri Tedariki; **2775/** 1377

Hassa İskemle Tedariki; **26278/** 295

Hassa Kadırğa Hizmeti; **67/** 1291

Hassa Kadırğa İnşası; **2775/** 1106, 3309, 3374, 3447; **67/** 298, 467, 808, 936, 1010; **7534/** 1755

Hassa Kadırğa İnşasına Ağaç Tedariki; **2775/** 1824

Hassa Kadırğa İnşasına Hisareri Tayini; **2775/** 3309

Hassa Kadırğa İnşasına Zift Kazanı Tedariki; **2775/** 1740

Hassa Kadırğa Tersanesi Tamiri; **2775/** 2880

Hassa Kadırgalar; **2775/** 1696, 1697, 2206; **67/** 1360, 2003; **7534/** 1271, 4306

Hassa Kadırgalara İç Yağı Tedariki; **2775/** 482

Hassa Kadırgalara Kebe Tedariki; **2775/** 482

Hassa Kadırgalara Lenger Demiri Tedariki; **2775/** 495, 649, 651

Hassa Kadırgalara Mavna Kevkeni Tedariki; **2775/** 1536

Hassa Kadırgalara Urgan Tedariki; **233/** 219; **2775/** 859, 1536

Hassa Kadırgaların Muhasebelerinin Teftişi; **2775/** 3057

Hassa Kadırgalarına Kereste Tedariki; **67/** 298, 2757

Hassa Kadırgalarına Urgan Tedariki; **67/** 936

Hassa Kanavatı İçin Eski Yelken Tedariki; **2775/** 1713

Hassa Katırlar Ahırının Tamiri; **7534/** 2721

Hassa Katırlara Arpa Tedariki; **7534/** 2751, 3023

Hassa Katırlara Saman Tedariki; **7534/** 2751

Hassa Kayık; **61/** 120

Hassa Kesmecileri; **41/** 393

Hassa Kışlak; **62/** 507

Hassa Koru; **61/** 690; **2775/** 2191

Hassa Korularına Korucu Tayini; **20/** 133; **2775/** 1150, 1451, 1529, 3060; **7534/** 3801

Hassa Korusunun Kesilmemesi; **2775/** 15

Hassa Köşk; **67/** 4148

Hassa Köşke Odun Tedariki; **7534/** 1089

Hassa Köşke Perde Tedariki; **67/** 2778

Hassa Köşke Yelkenbezi Tedariki; **2775/** 816

Hassa Köşkü İnşası; **7534/** 1089

Hassa Köşkün Tamiri; **2775/** 815

Hassa Koyun Çobanı Hizmeti; **67/** 3418

Hassa Koyunlara Arpa Tedariki; **67/** 2586

Hassa Koyunlara Otlak Tedariki; **67/** 2586

Hassa Kürekçileri; **2775/** 936

Hassa Kürk; **7534/** 2724

Hassa Mahzeni Tamiri; **67/** 3333

Hassa Mandra; **7534/** 452

Hassa Mandraların Korunması; **67/** 609

Hassa Maşrabaların Tamiri; **2775/** 2141

Hassa Mavna Gemileri İçin Ağaç Tedariki; **2775/** 2208

Hassa Mavna İnşası İçin Ağaç Tedariki; **2775/** 1737, 1738

Hassa Mehterhanenin Tamiri; **7534/** 2788

Hassa Merkeblerin Satışı; **61/** 332

Hassa Mescid İnşası; **67/** 2018

Hassa Odun Hizmetlilerinin Muafiyeti; **26278/** 636

Hassa Otun Behası Anlaşmazlığı; **62/** 581

Hassa Pireme Tamiri; **2775/** 1802

Hassa Şahinci Tayini; **2775/** 2682; **7534/** 1329

Hassa Şahinciler; **2775/** 2695; **7534/** 1034, 2963

Hassa Şahincilerin Muafiyeti; **7534/** 4308

Hassa Şahinleri İçin Serraci Keçe Tedariki; **2775/** 2012

Hassa Sakalara Çadır Tedariki; **2775/** 2579

Hassa Sakalara Kilim Tedariki; **2775/** 1507

Hassa Simid Anbarı'na Buğday Tedariki; **67/** 52

Hassa Su Sığırı Korusu; **67/** 573

Hassa Su Sığırları Mandrası Tamiri; **67/** 610

Hassa Su Sığırları; **61/** 411, 724; **63/** 492

Hassa Tabhane Tamiri; **7534/** 1592

Hassa Tabibhanelerin Tecdidı; **2775/** 2662

Hassa Tavukçuya Kafes Tedariki; **2775/** 1752

Hassa Taycıları; **67/** 3598

Hassa Top Arabacıları; **67/** 1042

Hassa Top Arabaları Bargiri; **67/** 1461; **7534/** 2862

Hassa Top; **63/** 279; **2775/** 2407

Hassa Topçular Bölükbaşısının Muafiyeti; **67/** 3703

Hassa Topçulara Harbe Tedariki; **7534/** 893

Hassa Topçulara Tüfenk Tedariki; **7534/** 893

Hassa Topçuları; **2775/** 2378

Hassa Topçularına Bölükbaşı Tayini; **7534/** 1164

Hassa Toplar İçin Ağaç Tedariki; **2775/** 1245

Hassa Tüfenk İçin Kömür Yakılması; **67/** 2995

Hassa Tüfenk İşletmeciliği; **67/** 2366

Hassa Tüfenkhaneye Kürek Tedariki; **7534/** 1647

Hassa Tüfenkler İçin Kömür Tedariki; **2775/** 1139

Hassa Yaylağa Olukçu Tayini; **26278/** 81

Hassa Yund Ahırları; **67/** 558

Hassa Yund Katrancılarının Muafiyeti; **67/** 3422

Hassa Zaganoslar; **67/** 973

Hassa-i Hümayun Bargirlerine Alaf Tayini; **63/** 1051, 1052

Hassa-i Hümayun Kayıkları; **67/** 3692

Hassa-i Hümayun Musluklarının Tamiri; **67/** 2161

Hassa-i Hümayun Resimleri İle İlgili Hukuki Sorunlar; **63/** 1427

Hassa-i Hümayun Sakalarına Bargir Verilmesi; **67/** 2002

Hassa-i Hümayun Sakalarına Meşk Tedariki; **67/** 2001; **7534/** 1095

Hassa-i Hümayun Tahterevanı İçin Bıçakçı Tayini; **2775/** 1486

Hassa-i Hümayun; **2775/** 1858; **67/** 2012, 2785, 3082; **7534/** 784, 1789, 3757

Hassa-i Hümayun; **62/** 433, 439

Hassa-i Hümayun’a Akmişe İçin Mubassır Tayini; **7534/** 2787

Hassa-i Hümayun’a Akmişe Tedariki; **63/** 2; **7534/** 2702, 2787, 4333, 4474

Hassa-i Hümayun’a Amarşirin Tedariki; **63/** 1058

Hassa-i Hümayun’a Araba Tedariki; **2775/** 1654

Hassa-i Hümayun’a Ayva Tedariki; **63/** 1084; **233/** 82, 83

Hassa-i Hümayun’a Badem Tedariki; **63/** 1057

Hassa-i Hümayun’a Balmumu Tedariki; **63/** 196, 317, 548, 864

Hassa-i Hümayun’a Bilezik Tedariki; **7534/** 3885

Hassa-i Hümayun’a Bulgari Tedariki; **67/** 4037, 4184

Hassa-i Hümayun’a Çadır Direği Tedariki; **2775/** 1337

Hassa-i Hümayun’a Çenber Tedariki; **7534/** 3885

Hassa-i Hümayun’a Ceviz Ağacı Tahtası Tedariki; **7534/** 2373

Hassa-i Hümayun’a Demir Tedariki; **7534/** 4184

Hassa-i Hümayun’a Deri Tedariki; **67/** 3374

Hassa-i Hümayun’a Doğan İrsali; **67/** 353

Hassa-i Hümayun’a Dülbend Tedariki; **63/** 1190

Hassa-i Hümayun’a Elma Kuruşu Tedariki; **63/** 1031

Hassa-i Hümayun'a Fodula Unu Tedariki; **7534/** 2917

Hassa-i Hümayun'a Garigon Tedariki; **63/** 1114

Hassa-i Hümayun'a Gümüş Tedariki; **233/** 74

Hassa-i Hümayun'a Halka Tedariki; **7534/** 3885

Hassa-i Hümayun'a Ham Demir Tedariki; **67/** 2066

Hassa-i Hümayun'a Harir Tedariki; **67/** 4037, 4184

Hassa-i Hümayun'a Havan Tedariki; **67/** 3401

Hassa-i Hümayun'a Hazine Arabası Tedariki; **2775/** 1733

Hassa-i Hümayun'a İbrişim Bağ Tedariki; **275/** 210

Hassa-i Hümayun'a İlhak Köyler; **67/** 1477, 1479

Hassa-i Hümayun'a İlhak Olunan Köyler; **2775/** 369

Hassa-i Hümayun'a İncir Tedariki; **63/** 1057

Hassa-i Hümayun'a İskemle Tedariki; **2775/** 1650; **7534/** 1872

Hassa-i Hümayun'a Kara Üzüm Tedariki; **63/** 1057

Hassa-i Hümayun'a Karpuz Tedariki; **7534/** 2045

Hassa-i Hümayun'a Kars-ı Mar Tedariki; **2775/** 1908

Hassa-i Hümayun'a Kayış Tedariki; **7534/** 3885

Hassa-i Hümayun'a Keçe Tedariki; **2775/** 210, 1337

Hassa-i Hümayun'a Kilim Tedariki; **63/** 90

Hassa-i Hümayun'a Kömür Tedariki; **63/** 61; **67/** 1562

Hassa-i Hümayun'a Korucu Tayini; **63/** 941

Hassa-i Hümayun'a Kum Tedariki; **7534/** 4540

Hassa-i Hümayun'a Kurşun Tedariki; **7534/** 1459, 1523, 1625, 1769

Hassa-i Hümayun'a Kuru Armud Tedariki; **63/** 1031

Hassa-i Hümayun'a Malzeme Tedariki; **67/** 3605

Hassa-i Hümayun'a Mühimmat Tedariki; **2775/** 8,

Hassa-i Hümayun'a Muşamba Tedariki; **2775/** 210

Hassa-i Hümayun'a Mustaki Tedariki; **63/** 1115

Hassa-i Hümayun'a Nar Çiçeği Suyu Tedariki; **63/** 1057

Hassa-i Hümayun'a Odun Tedariki; **2775/** 326, 327; **67/** 376, 377; **7534/** 72

Hassa-i Hümayun'a Perde Tedariki; **2775/** 440; **26278/** 116; **67/** 2702; **7534/** 888, 3275, 3336, 3342, 4397

Hassa-i Hümayun'a Revgan-ı Sade Tedariki; **63/** 142, 798

Hassa-i Hümayun'a Sabun Tedariki; **63/** 1057

Hassa-i Hümayun'a Sağrı Tedariki; **67/** 3375, 3376

Hassa-i Hümayun'a Şam Taftesi Tedariki; **2775/** 1418

Hassa-i Hümayun'a Saman Tedariki; **7534/** 1798

Hassa-i Hümayun'a Saz Tedariki; **67/** 844

Hassa-i Hümayun'a Şilte Tedariki; **2775/** 1337

Hassa-i Hümayun'a Simit Unu Tedariki; **63/** 52, 318, 798

Hassa-i Hümayun'a Sof Tedariki; **63/** 216, 1266; **2775/** 957

Hassa-i Hümayun'a Sünger Tedariki; **7534/** 2553, 3852

Hassa-i Hümayun'a Tahta Tedariki; **7534/** 2312

Hassa-i Hümayun'a Tokat Kuşağı Tedariki; **63/** 319

Hassa-i Hümayun'a Tomruk Tedariki; **7534/** 2374

Hassa-i Hümayun'a Top Tedariki; **67/** 1012

Hassa-i Hümayun'a Tüfenk Tedariki; **67/** 2066

Hassa-i Hümayun'a Un Tedariki; **63/** 1081

Hassa-i Hümayun'a Vaşak Derisi Tedariki; **63/** 8

Hassa-i Hümayun'a Yüzük Tedariki; **7534/** 3885

Hassa-i Hümayun'a Zeytinyağı Tedariki; **63/** 4

Hassa-i Hümayun'dan Timara İlhak Olunan Araziler; **63/** 1080

Hassa-i Hümayun'a Hamam Esbabı İşlenmesi; **67/** 1329

Hassa-i Hümayun'a Livadiye Bezi Tedariki; **67/** 35

Hassa-i Hümayuna Nar Tedariki; **62/** 433

Hassa-i Hümayuna Setr tedariki; **62/** 439

Hassa-i Hümayunla İlgili Hukuki Sorunlar; **63/** 1027

Hass-i Hümayuna İlhak olan Karyeler; **62/** 1215

Havass-ı Hümayun Reayasına Aharın Dahlinin Meni; **41/** 9, 16

Havass-ı Hümayun Reayasına Aharın Dahlinin Meni; **7534/** 1963, 2015, 2139, 2348, 2352, 2353, 2354, 2432

Havass-ı Hümayun; **67/** 1691, 3308, 4503; **7534/** 1858, 1936, 3339, 3340, 3856, 4038, 4140, 4267, 4268, 4279

Havass-ı Hümayun'a Müfettiş Tayini; **67/** 382

Havass-ı Hümayun'a Aharın Dahlinin Meni; **67/** 2969

Havass-ı Hümayuna Ait Arazilerin Ölçülmesi; **67/** 2795

Havass-ı Hümayuna Çiftlik İlhakı; **67/** 1945

Havass-ı Hümayun'a Kıyal Tayini; **67/** 874

Köylerin Havass-ı Hümayun'a İlhakı; **67/** 1605

Sipahi Timarı Arazilerinin Havass-ı Hümayuna İlhakı; **62/** 1162

Zeametden İfraz Olunan Çiftliklerin Havass-ı Hümayuna İlhakı; **2775/** 1688

h-Saraylar ve Saray-ı Amire İle İlgili Hükümler

Saray Görevlileri; **2775/** 2778, 4191; **67/** 271, 699; **7534/** 1341, 1396, 1410, 2258, 2573, 2689, 2963, 3808, 4010, 4401

Saray Görevlilerinin Muafiyeti; **7534/** 3032

Saray İnşası; **2775/** 1460, 3633

Saray İnşasına Araba Tedariki; **7534/** 1234

Saray İnşasına Kazma Tedariki; **2775/** 1460

Saray İnşasına Kürek Tedariki; **2775/** 1460

Saray İnşasına Küskü Tedariki; **2775/** 1460

Saray Kenarında Sakin Olanların Muafiyeti; **7534/** 706

Saray Matbahı; **2775/** 2049

Saray Tamiri; **63/** 12; **7534/** 2000, 2081

Saray-ı Amire Hizmeti Mukabili Muafiyet; **67/** 375, 1416

Saray-ı Amire Suyolu Hizmeti; **67/** 1895

Saray-ı Amire Tamiri; **2775/** 2996; **67/** 3487

Saray-ı Amire; **67/** 271, 4148; **7534/** 1119, 1744, 3032, 3097, 3257, 3347, 4070

Saray-ı Amire'deki Matbah-ı Amire'ye Odun Tedariki; **26278/** 127

Saray-ı Amire'nin Suyolu Tamiri; **7534/** 2362

Saray-ı Amire'ye Akçe Tedariki; **67/** 3647

Saray-ı Amire'ye Asel Tedariki; **7534/** 1838

Saray-ı Amire'ye Beziryağı Tedariki; **7534/** 1634, 1838

Saray-ı Amire'ye Buğday Tedariki; **7534/** 1637

Saray-ı Amire'ye am Kömürü Tedariki; **2775/** 1750

Saray-ı Amire'ye ekbe Tedariki; **7534/** 228

Saray-ı Amire'ye Erzen Tedariki; **7534/** 2608

Saray-ı Amire'ye Hasır Tedariki; **26278/** 612, 613; **7534/** 759, 760, 766

Saray-ı Amire'ye   skemle Tedariki; **7534/** 1312

Saray-ı Amire'ye Kaba Tedariki; **7534/** 1838

Saray-ı Amire'ye Kantar Tedariki; **2775/** 2478

Saray-ı Amire'ye Kazan Sırırđı Tedariki; **7534/** 3354

Saray-ı Amire'ye Perde Tedariki; **26278/** 93, 94; **7534/** 1004, 2994, 3165, 3865

Saray-ı Amire'ye Revgan-ı Sade Tedariki; **7534/** 557, 558

Saray-ı Amire'ye Sakız Tedariki; **2775/** 3123

Saray-ı Amire'ye Saz Tedariki; **63/** 1170; **7534/** 766

Saray-ı Amire'ye Sünger Tedariki; **7534/** 559, 1838

Saray-ı Amire'ye Süpürge Tedariki; **61/** 964

Saray-ı Amire'ye   air Tedariki; **7534/** 2608

Saray-ı Amire'ye   eker Tedariki; **7534/** 1563, 1746

Saray-ı Amire'ye Tahta Tedariki; **7534/** 2251

Saray-ı Amire'ye Tohum Tedariki; **7534/** 1838

Saray-ı Amire'de Fırın   n  ası; **67/** 2872

Saraylara Usta Tayin Olanlara Nafaka Tayini; **2775/** 1862

   Saray-ı Amire'ye Keçe Tedariki; **67/** 3820

Galata Sarayı'na Un Tedariki; **7534/** 3533

  brahim Paşa Sarayı; **7534/** 3533

  brahim Paşa Sarayı'na Un Tedariki; **7534/** 3533

Tekfur Sarayı; **7534/** 257

1-Fırın-ı Amire   le   lgili Hükümler

Fırın   n  ası; **7534/** 1884, 2247

Fırın-ı Amire; **7534/** 545

Fırın-ı Amire'ye Bal Tedariki; **7534/** 580

Fırın-ı Amire'ye Buğday Tedariki; **7534/** 580, 912, 1586, 2344, 2345, 2386, 2568, 2770, 2881, 3022, 3100, 3299, 4269

Fırın-ı Amire'ye Nohud Tedariki; **7534/** 580

Fırın-ı Amire'ye Un Tedariki; **7534/** 1238

Fırın-ı Amire'ye Yağ Tedariki; **7534/** 580

Fodula Fırını; **2775/** 1458; **67/** 1123

Fodula Fırınına Buğday Tedariki; **67/** 679, 680, 681

Hassa Fırın Tamiri; **67/** 3338; **7534/** 1305

Hassa Harcı Fırına Ayaklı Tekne Tedariki; **67/** 3230

Hassa Harcı Fırına Tekne Tedariki; **67/** 3230

Hassa Harcı Fırını Çadırının Tamiri; **67/** 3080, 3081

i-Istabl-ı Amire İle İlgili Hükümler

Istabl-ı Amire; **62/** 26

Istabl-ı Amire Atlarına Arpa Tedariki; **67/** 1617, 1730

Istabl-ı Amire Atlarına; **2775/** 117

Istabl-ı Amire Bargirlerine Arpa Tedariki; **26278/** 401

Istabl-ı Amire Bargirlerine Çuval Tedariki; **67/** 4115

Istabl-ı Amire Bargirlerine Kebe Tedariki; **67/** 2814

Istabl-ı Amire Bargirlerine Saman Tedariki; **26278/** 401

Istabl-ı Amire Çayırı Hizmeti; **67/** 1732

Istabl-ı Amire Çayırılarının Biçilmesi; **7534/** 185

Istabl-ı Amire Davarları Satışı; **7534/** 2471, 2940, 2941

Istabl-ı Amire Davarlarına Arpa Tedariki; **26278/** 57, 177; **67/** 559, 560, 561, 565, 696, 1435, 1883; **7534/** 834, 934

Istabl-ı Amire Davarlarına At Nalı Tedariki; **2775/** 3085, 3086

Istabl-ı Amire Davarlarına Kebe Tedariki; **67/** 2638

Istabl-ı Amire Davarlarına Keçe Tedariki; **2775/** 1583

Istabl-ı Amire Davarlarına Mıh Tedariki; **2775/** 3085, 3086

Istabl-ı Amire Davarlarına Otlak Tedariki; **67/** 565

Istabl-ı Amire Davarlarına Saman Tedariki; **63/** 1308, 1309, 1310; **26278/** 57; **67/** 562, 563, 1883; **7534/** 1373, 2635

Istabl-ı Amire Davarlarına Yem Tedariki; **63/** 1308, 1309, 1310

Istabl-ı Amire Develeri; **26278/** 482; **67/** 148, 457, 3560

Istabl-ı Amire Develerine Arpa Tedariki; **67/** 57, 1047, 1048

Istabl-ı Amire Develerine Katran Tedariki; **2775/** 2409

Istabl-ı Amire Develerine Saman Tedariki; **67/** 57, 1047, 1048

Istabl-ı Amire Develerine Zeytinyağı Tedariki; **2775/** 1466

Istabl-ı Amire Develerinin Satışı; **2775/** 116, 1399

Istabl-ı Amire Katırları; **26278/** 483

Istabl-ı Amire Muhasebesinin Teftişi; **233/** 97

Istabl-ı Amire Tamiri; **62/** 1543

Istabl-ı Amire Voynukları İle İlgili Hukuki Sorunlar; **2775/** 575

Istabl-ı Amire Voynukları; **7534/** 332

Istabl-ı Amire; **2775/** 2025, 2394, 2887

Istabl-ı Amire; **63/** 3; **67/** 347; **7534/** 118, 137, 313, 1726, 2122, 2853, 2981, 5107

Istabl-ı Amire'ye Ağa Tayini; **7534/** 2492

Istabl-ı Amire'ye Akçe Sandığı Tedariki; **2775/** 2326

Istabl-ı Amire'ye Arpa Tedariki; **233/** 86; **67/** 2257; **7534/** 139, 733, 1822, 2008, 2365, 2366, 2542, 2543, 2577, 2931, 2932, 4988

Istabl-ı Amire'ye Çadır Tedariki; **2775/** 1454

Istabl-ı Amire'ye Deve Sandığı Tedariki; **2775/** 2326

Istabl-ı Amire'ye İskemle Tedariki; **2775/** 175

Istabl-ı Amire'ye Katib Tayini; **63/** 3

Istabl-ı Amire'ye Katran Tedariki; **7534/** 140

Istabl-ı Amire'ye Küfe Tedariki; **7534/** 3926

Istabl-ı Amire'ye Nalband Tayini; **7534/** 2833

Istabl-ı Amire'ye Otluk Tedariki; **7534/** 1374, 1375

Istabl-ı Amire'ye Saman Tedariki; **233/** 86; **7534/** 1374, 1375, 1664, 1665, 2009, 2389, 2577

Istabl-ı Amire'ye Sandık Tedariki; **2775/** 2326

Istabl-ı Amire'ye Sicim Tedariki; **2775/** 803

Istabl-ı Amirenin Tamiri; **67/** 1573

İstabl-ı Amire'ye Zeytinyağı Tedariki; **67/** 2199

j-Hazine-i Amire İle İlgili Hükümler

Hazine Arabası İnşası; **2775/** 1858

Hazine İrsali; **67/** 3121

Hazine Muhasebe Rûznâmesi İrsali; **7534/** 2395

Hazinedar; **67/** 4456

Hazinedarbaşı; **61/** 678; **67/** 1846

Hazine-i Amire Katibi; **67/** 234

Hazine-i Amire Mukataacısı; **7534/** 3033

Hazine-i Amire Şakirtleri; **2775/** 542

Hazine-i Amire; **7534/** 2789

Hazine-i Amire'den Alınan Borçların Geri Ödenmesi; **233/** 7; **26278/**13, 14, 70, 75, 104, 119, 139, 183, 193, 203, 230, 246, 247, 248, 289, 290, 309, 312, 313, 321, 438, 485; **7534/** 751, 1397, 1398, 1511, 1591, 1663, 1701, 2452, 2481, 2634, 3028, 3160, 3244, 3456, 3679, 3824, 4025, 4153, 4516, 4596, 4669, 4791, 5052,

Hazine-i Amire'ye Akçe İrsali; **63/** 820, 1274

Hazine-i Amire'ye Akmişe Tedariki; **63/** 302, 1191, 1426; **67/** 2397

Hazine-i Amire'ye Boğası Tedariki; **7534/** 196, 3716

Hazine-i Amire'ye Bohça Tedariki; **41/** 862,

Hazine-i Amire'ye Bursa Kuşak Tedariki; **63/** 1443

Hazine-i Amire'ye Ceviz Tedariki; **67/** 962

Hazine-i Amire'ye Çatma Tedariki; **63/** 273

Hazine-i Amire'ye Dimeşk Bezi Tedariki; **2775/** 2354

Hazine-i Amire'ye Dülbend Tedariki; **2775/** 1418

Hazine-i Amire'ye İrsal Olunacak Akçelerin Yağla Değiştirilip Gönderilmesi; **63/** 774

Hazine-i Amire'ye İrsaliye Defteri İrsali; **7534/** 1943

Hazine-i Amire'ye İskender Alacası Tedariki; **2775/** 1418

Hazine-i Amire'ye Kumaş Tedariki; **41/** 909, 916

Hazine-i Amire'ye Kuşak Tedariki; **63/** 326

Hazine-i Amire'ye Muşamba Tedariki; **2775/** 1386

Hazine-i Amire'ye Sof Tedariki; **63/** 160

Hazine-i Amire'ye Teslim Olunan Akçeler; **63/** 455

Hazine-i Amireden Alınan Borçların Ödenmesi; **2775/** 122, 244, 257, 414, 797, 923, 964, 998, 1037, 1074, 1091, 1091, 1102, 1117, 1118, 1143, 1160, 1164, 1169, 1228, 1258, 1351, 1375, 1378, 1422, 2353, 2400, 2517, 2557, 3026, 3061, 3177, 3178, 3204, 3207, 3408, 3530; **67/** 320, 412, 550, 2365, 2631, 2672, 2811, 2981, 3171, 3616,

Tahsil Olunan Adet-i Ağnam Akçelerinin Hazine-i Amireye Teslimi; **2775/** 1152, 1159

Tahsil Olunan Akçelerin Hazine-i Amire'ye Teslimi; **2775/** 1742, 1914

Tahsil Olunan Cizye Akçesini Hazine-i Amireye Teslimi; **63/** 1299, 1401; **2775/** 309, 953, 978; **7534/** 59

Tahvilden Hazine-i Amire'ye Akçe Teslimi; **63/** 55, 92, 239, 338, 397, 441, 498, 503, 507, 520, 545, 705, 707, 817, 932, 964, 1056; **233/** 126, 209, 224; **979/** 1, 11; **2775/** 1515, 1557, 1559, 1567, 1571, 1725, 1757, 1770, 1774, 1796, 1814, 1849, 1911, 1933, 1999, 2005, 2105, 2150, 2196, 2204, 2233, 2295, 2307, 2318, 2412, 2416, 2423, 2458, 2536, 2562, 2563, 2577, 2591, 2656, 2679, 2686, 2717, 2721, 2729, 2772, 2773, 2779, 2780, 2807, 2815, 2883, 2892, 2898, 2920, 2925, 2937, 2969, 2987, 2988, 2993, 3005, 3013, 3015, 3054, 3107, 3153, 3160, 3196, 3219, 3240, 3244, 3301, 3428, 3430, 3474, 3691, 3761, 3823; **26278/** 6, 9, 29, 35, 43, 52, 58, 64, 95, 108, 112, 114, 172, 283, 303, 304, 328, 383, 387, 411, 470, 476, 510, 660, 671; **67/** 18, 74, 77, 94, 113, 127, 137, 158, 159, 173, 303, 401, 423, 530, 542, 546, 738, 811, 828, 877, 927, 951, 952, 970, 992, 993, 1005, 1044, 1045, 1051, 1065, 1068, 1074, 1144, 1154, 1194, 1212, 1233, 1235, 1259, 1272, 1279, 1294, 1296, 1304, 1330, 1356, 1373, 1410, 1463, 1466, 1476, 1515, 1523, 1528, 1535, 1554, 1600, 1635, 1686, 1700, 1737, 1753, 1756, 1788, 1806, 1887, 1911, 1915, 1931, 1998, 2006, 2016, 2017, 2068, 2071, 2078, 2092, 2140, 2155, 2169, 2185, 2252, 2265, 2310, 2339, 2342, 2356, 2463, 2520, 2535, 2536, 2539, 2581, 2610, 2614, 2616, 2658, 2708, 2782, 2801, 2824, 2893, 2899, 2904, 2929, 2933, 2936, 2940, 2943, 2961, 3006, 3008, 3058, 3087, 3092, 3094, 3115, 3211, 3235, 3277, 3279, 3377, 3402, 3428, 3440, 3518, 3582, 3593, 3710, 3786, 3852, 3877, 3968, 3994, 4238, 4271, 4377, 4447, 4457, 4474, 4574; **7534/** 25, 154, 170, 273, 326, 437, 456, 520, 521, 597, 619, 638, 676, 677, 698, 719, 721, 729, 750, 753, 796, 857, 863, 895, 1012, 1013, 1028, 1086, 1098, 1122, 1124, 1249, 1302, 1316, 1336, 1351, 1359, 1390, 1412, 1451, 1484, 1513, 1515, 1544, 1594, 1595, 1620, 1706, 1708, 1711, 1714, 1800, 1831, 1847, 1848, 1851, 1896, 1907, 1934, 1938, 1958, 1959, 1984, 1985, 1997, 1998, 2007, 2022, 2050, 2082, 2092, 2123, 2187, 2239, 2409, 2459, 2480, 2521, 2523, 2548, 2641, 2654, 2700, 2704, 2705, 2720, 2722, 2754, 3031, 3040, 3041, 3053, 3070, 3072, 3074, 3088, 3092, 3095, 3110, 3125, 3127, 3133, 3136, 3156, 3158, 3191, 3192, 3193, 3199, 3218, 3253, 3266, 3278, 3287, 3289, 3293, 3303, 3307, 3308, 3312, 3316, 3332, 3343, 3348, 3373, 3382, 3392, 3408, 3412, 3422, 3434, 3461, 3462, 3527, 3581, 3596, 3601, 3608, 3660, 3712, 3752, 3770, 3778, 3783, 3784, 3841, 3842, 3858, 3884, 3975, 3976, 3979, 4044, 4088, 4127, 4189, 4221, 4238, 4250, 4251, 4252, 4255, 4348, 4388, 4435, 4442, 4443, 4444, 4455, 4472, 4507, 4553, 4556, 4571, 4574, 4586, 4592, 4603, 4659, 4717, 4722, 4733, 4809, 4812, 4844, 4865, 4872, 4874, 4877, 4947, 4957, 4960, 4961, 4966, 4970, 4990, 4996, 5013, 5045, 5068, 5072, 5073, 5098, 5099, 5105, 5106, 5109, 5130, 5138, 5151, 5157, 5158, 5182, 5191, 5218, 5248; **41/** 187, 237, 449, 468, 517, 813, 920

Bağdad Hazinesi Muhafazası İçin Tüfenk Tedariki; **2775/** 722

Bağdad Hazinesinin Muhafazası; **2775/** 722

Birun Hazinesine Kilim Tedariki; **2775/** 2500

Birun Hazinesine Kilit Tedariki; **2775/** 2500

Birun Hazinesine Sandık Tedariki; **2775/** 2500

Esirlerin Hazine-i Amire'ye Teslimi; **7534/** 127

İç Ahır Hazinesine Balmumu Tedariki; **2775/** 2726

İç Hazine; **67/** 38

Hazine-i Haleb'e Varidatçı Tayini; **2775/** 1450

Kürekcî Bedeli Avarız Akçelerinin Hazine-i Amireye Teslimi; **2775/** 1330; **7534/** 871

Şam Hazinesinin İstanbul'a İrsali; **7534/** 1914

k-Helvahane-i Amire İle İlgili Hükümler

Helvahane; **7534/** 2714

Helvahane-i Amire; **7534/** 431

Helvahane-i Amire'ye Ayva Tedariki; **7534/** 2368, 2369

Helvahane-i Amire'ye Fıstık Tedariki; **67/** 962

Helvahane-i Amire'ye Garikun Tedariki; **7534/** 381

Helvahane-i Amire'ye Gül Şarabı Tedariki; **7534/** 318

Helvahane-i Amire'ye Kaysı Tedariki; **67/** 962

Helvahane-i Amire'ye Mercimek Tedariki; **67/** 3218

Helvahane-i Amire'ye Şeker Tedariki; **7534/** 1760

Helvahane-i Amire'ye Taze Meyve Tedariki; **7534/** 2044, 2367

Helvahane-i Amire'ye Tuz Tedariki; **2775/** 167

Helvahane-i Amire'ye Üzüm Tedariki; **67/** 963

Helvahane-i Amire'ye Keşmiş Tedariki; **67/** 963

Helvahane-i Amire'ye Şeker Tedariki; **67/** 1786

l-Tophane-i Amire İle İlgili Hükümler

Tobhane Arabası Bargirlerine Kebe Tedariki; **63/** 529

Tobhane Hizmetine Melik Tayini; **7534/** 376

Tobhane İnşası; **62/** 633

Tobhane Tamiri; **2775/** 1788

Tobhane-i Amire Bekçiliği; **7534/** 2041

Tobhane-i Amire; **63/** 671; **233/** 132; **2775/** 564, 1724, 2505, 2506, 2572; **26278/** 282; **67/** 1919, 2592

Tobhane-i Amire'ye Akçe Tayini; **26278/** 106

Tobhane-i Amire'ye Barut Tedariki; **7534/** 2775, 2776

Tobhane-i Amire'ye Güherçile Tedariki; **63/** 927, 929; **2775/** 1510,

Tobhane-i Amire'ye Kundak Tahtası Tedariki; **2775/** 1210

Tobhane-i Amire'ye Mübaşir Tayini; **2775/** 2091

Tobhane-i Amire'ye Odun Tedariki; **2775/** 2378; 26278/ 586

Tobhane-i Amire'ye Toptaşı Tedariki; **63/** 888

Top Arabaları Tamiri Mukabili Muafiyet; **67/** 193

Top Arabaları Tamiri; **67/** 1434, 2592

Top Arabaları; **2775/** 78

Top Arabası Bargirlerine Arpa Tedariki; **2775/** 2332

Top Arabası Bargirlerine Otluk Tedariki; **2775/** 2332

Top Arabası Bargirlerine Saman Tedariki; **2775/** 2332

Top Başları İşlenmesi; **2775/** 2798

Top Dökülmesi İçin Demir Tedariki; **67/** 3424

Top Dökülmesi İçin Gön Tedariki; **67/** 2787

Top Dökülmesi İçin Urgan Tedariki; **67/** 3425, 3606

Top Dökülmesi; **67/** 1166, 1721, 3340, 3371

Top İrsali; **2775/** 2572

Top Kundağı Tamiri; **67/** 676, 2592

Top Kundağı Tedariki; **67/** 1186

Top Kundakları İnşası; **67/** 628

Top Kundakları; **2775/** 564

Top Miktarının Bildirilmesi; **2775/** 2294

Top Otları Tedariki; **61/** 120

Top Tedariki; **62/** 78

Top Yuvalığı Dökülmesi; **67/** 3416, 3509; **7534/** 27

Top Yuvalığı Tedariki; **67/** 649

Topçulara Top Veznesi Tedariki; **2775/** 2499

Tophane Hizmetine Tayin; **67/** 2992

Tophane-i Amire; **62/** 78

Tophane-i Amire'ye Barut-ı Siyah Tedariki; **67/** 3868

Tophane-i Amire'ye Çam Odunu Tedariki; **67/** 1697

Tophane-i Amire'ye Fitil Otu Tedariki; **67/** 1438, 1614

Tophane-i Amire'ye Top Tedariki; **67/** 1195

Tophane-i Amire'ye Urgan Tedariki; **7534/** 2776

Tophane-i Amire'ye Kadirga Tahtası Tedariki; **67/** 2272

Tophane-i Amire'ye Ot Taşı Tedariki; **67/** 1721

Toptaşı Dökülmesi; **7534/** 3149

Toptaşı İmali; **63/** 371, 384

Toptaşı İşleyenlerin Muafiyeti; **2775/** 2798

m-Matbah-ı Amire İle İlgili Hükümler

Matbah Tamiri; **7534/** 849

Matbah-ı Amire Hizmetlilerinin Muafiyeti; **67/** 3767

Matbah-ı Amire İhracatı; **7534/** 4844

Matbah-ı Amire Sakaları; **67/** 1306

Matbah-ı Amire; **979/** 5; **2775/** 1862, 2789, 4025; **7534/** 83, 109, 444, 599, 3405

Matbah-ı Amire'ye Buğday Tedariki; **7534/** 1773

Matbah-ı Amire'ye Çadır Tedariki; **2775/** 2544

Matbah-ı Amire'ye Çanah Tedariki; **67/** 2301

Matbah-ı Amire'ye Evani-i Nühas Tedariki; **7534/** 2556

Matbah-ı Amire'ye Karakeçili Yağı Tedariki; **7534/** 2938

Matbah-ı Amire'ye Katib Tayini; **67/** 1660, 1661

Matbah-ı Amire'ye Kazan Tedariki; **7534/** 2554

Matbah-ı Amire'ye Koruk Ekşisi Tedariki; **7534/** 1143

Matbah-ı Amire'ye Kömür Tedariki; **7534/** 1990

Matbah-ı Amire'ye Kurukabak Tedariki; **7534/** 1143

Matbah-ı Amire'ye Mühimmat Tedariki; **2775/** 1166, 2523

Matbah-ı Amire'ye Odun Tedariki; **7534/** 561, 616, 617, 4286; **2775/** 760, 943, 3053; **26278/** 62, 102, 632; **67/** 389, 2575

Matbah-ı Amire'ye Peşkir Tedariki; **7534/** 1111

Matbah-ı Amire'ye Piliç Tedariki; **7534/** 23

Matbah-ı Amire'ye Piring Tedariki; **67/** 2239; **7534/** 52, 618, 2889

Matbah-ı Amire'ye Tavuk Tedariki; **67/** 1439; **7534/** 23, 55, 56, 1703, 1766, 2375, 2973, 5071, 5189, 5243

Matbah-ı Amire'ye Tencere Tedariki; **7534/** 2554

Matbah-ı Amire'ye Yağ Tedariki; **7534/** 1773

Matbah-ı Amire'ye Yumurta Tedariki; **7534/** 55, 56, 1703, 1766, 2973

Matbah-ı Amire'ye Zeytinyağı Tedariki; **41/** 825

Matbah-ı Amire'ye Kavun Tedariki; **20/** 25

Matbah-ı Amire'ye Kuru Meyve Tedariki; **41/** 825

Matbah-ı Amire'ye Soğan Tedariki; **7534/** 971

Matbah-ı Amire'ye Taze Soğan Tedariki; **63/** 1085

n-Ordu-yı Hümayunla İlgili Hükümler

Ordu-yı Hümayun; **63/** 784; **2775/** 1484, 1752, 1835, 2032, 2041, 2141, 2216, 2240, 2241, 2273, 2361, 2579, 2704, 2787, 2812, 3138, 3140, 3167, 3205, 3431, 3592, 3741, 3930, 4160; **26278/** 186, 305, 548; **67/** 522, 719, 745, 746, 2932, 3934

Ordu-yı Hümayun'a Araba Tekerliği Tedariki; **2775/** 63

Ordu-yı Hümayun'a Arpa Tedariki; **67/** 2750

Ordu-yı Hümayun'a Balmumu Tedariki; **26278/** 449

Ordu-yı Hümayun'a Bargir Tedariki; **63/** 43, 148, 149, 550

Ordu-yı Hümayun'a Bulgari Kuşak Tedariki; **2775/** 2701

Ordu-yı Hümayun'a Buz Tedariki; **2775/** 1532

Ordu-yı Hümayun'a Cebe Tedariki; **2775/** 2836

Ordu-yı Hümayun'a Cebelü Tedariki; **67/** 934

Ordu-yı Hümayun'a Çadır Tedariki; **2775/** 1491, 2176; **67/** 637

Ordu-yı Hümayun'a Demir Tel Tedariki; **2775/** 76

Ordu-yı Hümayun'a Demirci Tedariki; **2775/** 2534

Ordu-yı Hümayun'a Deve Tedariki; **63/** 551

Ordu-yı Hümayun'a Dülger Tedariki; **2775/** 2533, 2534

Ordu-yı Hümayun'a İbrişim Bağ Tedariki; **2775/** 1420

Ordu-yı Hümayun'a Katır Tedariki; **2775/** 2532

Ordu-yı Hümayun'a Kazma Tedariki; **2775/** 1580, 2575

Ordu-yı Hümayun'a Keçe Tedariki; **2775/** 169, 2333

Ordu-yı Hümayun'a Kılıç Kanadı Tedariki; **2775/** 3025

Ordu-yı Hümayun'a Kilim Tedariki; **2775/** 1408

Ordu-yı Hümayun'a Kova Tedariki; **2775/** 2260

Ordu-yı Hümayun'a Kürek Tedariki; **2775/** 2575

Ordu-yı Hümayun'a Kürekçi Tayini; **67/** 3532, 3542, 3569, 3621, 3631, 3633, 3906, 4355, 4358

Ordu-yı Hümayun'a Meşale Harcı Tedariki; **2775/** 2799

Ordu-yı Hümayun'a Meşk Tedariki; **2775/** 2578; **67/** 3229

Ordu-yı Hümayun'a Mühimmat Tedariki; **2775/** 89, 1783, 2418, 2950; **67/** 636

Ordu-yı Hümayun'a Örtü Tedariki; **2775/** 2260

Ordu-yı Hümayun'a Peksimed Tedariki; **67/** 3532

Ordu-yı Hümayun'a Sancak Demiri Tedariki; **2775/** 1420

Ordu-yı Hümayun'a Sancak Sarığı (Sırığı ?) Tedariki; **2775/** 1420

Ordu-yı Hümayun'a Su Sığırı Boyundurukları Tedariki; **2775/** 1952, 1953

Ordu-yı Hümayun'a Tokmak Tedariki; **2775/** 2720

Ordu-yı Hümayun'a Un Çuvalı Tedariki; **2775/** 1494

Ordu-yı Hümayun'a Urgan Tedariki; **2775/** 1782

Ordu-yı Hümayun'a Usta ve Amele Tedariki; **2775/** 1511

Ordu-yı Hümayun'a Zahire Tedariki; **2775/** 18, 940, 1909, 2488, 4008; **67/** 751, 1519, 2329, 2703, 2721, 3808; **7534/** 2791

Ordu-yı Hümayun'daki Gemilere Mühimmat Tedariki; **2775/** 3126

Ordu-yı Hümayunla Sefere Giden Hayvanların Çayırlara Verdikleri Zararın Teftişi; **41/** 65

o-Donanma-yı Hümayun ve Gemilerle İlgili Hükümler

Donanma Gemileri İnşası; **67/** 1999

Donanmacı Yazılanların Muafiyeti; **7534/** 1806, 1807, 1808, 2236

Donanma-yı Hümayun; **2775/** 377, 846, 1321, 1516, 1712, 1763, 3209, 3267; **26278/** 117; **67/** 10, 88, 90, 152, 207, 215, 225, 234, 1206, 1242, 1369, 1442, 2219, 2284, 2487, 2488, 2489, 2492, 2531, 2538, 2561, 2818, 2842, 2864, 2869, 4378, 4604; **7534/** 5, 155, 245, 276, 277, 278, 279, 637, 735, 860, 911, 1439, 1755, 1827, 1857, 2756, 2978, 3099, 3150, 4983

Donanma-yı Hümayun Gemilerine Silah Tedariki; **2775/** 2440

Donanma-y1 Hümayun İçin Gemi İnşası; **2775/** 684

Donanma-y1 Hümayun'a Ağaç Kürek Tedariki; **2775/** 1402

Donanma-y1 Hümayun'a Ağaç Tedariki; **2775/** 1864; **67/** 2733

Donanma-y1 Hümayun'a Aletçi Tayini; **67/** 3190, 3587, 4453

Donanma-y1 Hümayun'a Balmumu Tedariki; **7534/** 648, 1002

Donanma-y1 Hümayun'a Bargir Tedariki; **63/** 509

Donanma Gemilerine Barut-ı Siyah Tedariki; **63/** 311; **2775/** 238

Donanma-y1 Hümayun'a Bez Tedariki; **67/** 475

Donanma-y1 Hümayun'a Cebehane Tedariki; **67/** 3659

Donanma-y1 Hümayun'a Cenkçi Tayini; **26278/** 582

Donanma-y1 Hümayun'a Cenkçi Tayini; **67/** 1039; **7534/** 119, 4817, 4819

Donanma-y1 Hümayun'a Drabzan Tedariki; **67/** 229, 2139

Donanma-y1 Hümayun'a Fitol Otu Tedariki; **2775/** 238

Donanma-y1 Hümayun'a Ham Demir Tedariki; **67/** 3068

Donanma-y1 Hümayun'a Harbe Tedariki; **67/** 107

Donanma-y1 Hümayun'a Isporçine Urganı Tedariki; **67/** 471

Donanma-y1 Hümayun'a İspavli İpliği Tedariki; **67/** 475

Donanma-y1 Hümayun'a Kadırğa Direği Tedariki; **67/** 471

Donanma-y1 Hümayun'a Kılıça Kürekleri Kesilmesi; **67/** 654, 685, 717

Donanma-y1 Hümayun'a Kalita Ağacı Kesilmesi; **67/** 653

Donanma-y1 Hümayun'a Kebe Tedariki; **67/** 1101

Donanma-y1 Hümayun'a Keman Tedariki; **67/** 107

Donanma-y1 Hümayun'a Kendir Tedariki; **67/** 1349, 873, 2526, 3380; **7534/** 2652

Donanma-y1 Hümayun'a Kereste Tedariki; **7534/** 827, 3631

Donanma-y1 Hümayun'a Kirpas Tedariki; **67/** 3595

Donanma-y1 Hümayun'a Kurşun Tedariki; **2775/** 1573

Donanma-y1 Hümayun'a Kürekçi Tayini; **67/** 71, 89, 92, 120, 135, 136, 141, 184, 215, 216, 291, 310, 313, 352, 469, 489, 587, 721, 731, 733, 776, 791, 793, 813, 814, 840, 842, 888, 947, 984, 1020, 1028, 1038, 1150, 1159, 1342, 1665, 1666, 1731, 2347, 2055, 2153, 2417, 2303, 2354, 2402, 2454, 2481, 2500, 2640, 2684, 2743, 2848, 2850, 2854, 2861, 2871, 2879, 3088, 3127, 3162, 3176, 3194, 3294, 3320, 3419, 3431, 3467, 3475, 3480, 3586, 3677, 3742, 3795, 3796, 3847, 3856, 3864, 3869, 3879, 3883, 3884, 3887, 3888, 3924, 3932, 3957, 3984, 3991,

3997, 4015, 4036, 4041, 4043, 4057, 4058, 4092, 4122, 4137, 4146, 4153, 4186, 4196, 4216, 4232, 4316, 4345, 4348, 4382, 4466, 4468, 4500, 4511, 4550, 4559, 4568, 4569, 4580, 4600; **2775/** 599, 1669, 1965, 2210, 2842, 2901, 3000, 3159, 3184; **26278/** 109, 542, 558, 576, 588, 589; **7534/** 569, 4321, 4781

Donanma-yı Hümayun'a Kürek Tedariki; **2775/** 1119

Donanma-yı Hümayun'a Mühimmat Tedariki; **2775/** 285, 1483; **7534/** 1950

Donanma-yı Hümayun'a Neccar Tedariki; **67/** 1328

Donanma-yı Hümayun'a Ok Tedariki; **67/** 107

Donanma-yı Hümayun'a Peksimed Tedariki;**63/** 68; **2775/** 490, 1504, 1902; **67/** 302, 312, 540, 769, 783, 1183, 1868, 1878, 2279, 2589, 2803, 3793, 3828, 3859, 4201, 4220, 4252, 4253, 4337, 4338, 4339, 4340, 4341, 4467; **7534/** 208, 266, 280, 288, 374, 736, 745, 1005, 1211, 1716, 1994, 2033, 2189, 2421, 2540, 2884, 2885, 3713, 4694, 4728, 4867, 5051, 5208, 5209

Donanma-yı Hümayun'a Peksiri Tedariki; **67/** 3068

Donanma-yı Hümayun'a Penbe İpliği Tedariki; **2775/** 291

Donanma-yı Hümayun'a Sığır Gönü Tedariki; **63/** 471

Donanma-yı Hümayun'a Tafta Tedariki; **63/** 472; **2775/** 2097

Donanma-yı Hümayun'a Tahta Tedariki; **2775/** 635, 1402

Donanma-yı Hümayun'a Tel Tedariki; **7534/** 2652

Donanma Gemilerine Top Tedariki; **63/** 311; **67/** 229; **7534/** 1002

Donanma-yı Hümayun'a Top Veznesi Tedariki; **67/** 314

Donanma-yı Hümayun'a Tüfenk Kundağı Tedariki; **7534/** 119

Donanma-yı Hümayun'a Tüfenk Tedariki; **2775/** 291; **67/** 107, 3860

Donanma-yı Hümayun'a Un Tedariki; **67/** 782

Donanma-yı Hümayun'a Urgan Tedariki; **2775/** 3014; **67/** 931, 4246; **7534/** 3652

Donanma-yı Hümayun'a Üstübü Tedariki; **67/** 475

Donanma-yı Hümayun'a Varil Tahtası Tedariki; **2775/** 2111

Donanma-yı Hümayun'a Vezne Tedariki; **67/** 229

Donanma-yı Hümayun'a Vürdnar Tedariki; **67/** 471

Donanma-yı Hümayun'a Yamalık Tedariki; **67/** 717

Donanma-yı Hümayun'a Yelkenbezi Tedariki; **2775/** 678, 1428, 1508; **67/** 2267; **7534/** 1202, 3557

Donanma-yı Hümayun'a Zahire Tedariki; **62/** 1071; **67/** 2268; **2775/** 246; **7534/** 754

Donanma-yı Hümayun'a Zift İpliği Tedariki; **7534/** 648

Donanma-yı Hümayun'a Zift Tedariki; **2775/** 1475

At Gemileri İnşası; **2775/** 1863, 2552

At Gemileri İnşası; **67/** 2023, 3129, 3709, 3948, 3949, 3950, 3951, 4047, 4248

At Gemileri İnşasına Ağaç Tedariki; **2775/** 2330

At Gemileri İnşasına Baltacı Tedariki; **2775/** 2552

At Gemileri İnşasına Neccar Tayini; **2775/** 2552

At Gemileri Tamiri; **2775/** 155

At Gemileri; **67/** 2127

At Gemilerine Kendir Tedariki; **67/** 3626

At Gemilerine Neccar Tedariki; **67/** 3709

At Gemilerine Reis Tayini; **61/** 580

At Gemilerine Yelken Tedariki; **67/** 2023, 2127

At Gemisine Urgan Tedariki; **67/** 2023, 2127

Gemi Ağacı İrsali; **2775/** 1231; **67/** 1599

Gemi Ağacı Kerestesi; **67/** 2983

Gemi Ağacı Kesilme Hizmeti; **7534/** 2450, 2546

Gemi Ağacı Kestirilmesi; **2775/** 2825; **7534/** 1087, 4784

Gemi Ağacı Taşınması; **7534/** 724, 4631

Gemi Ağacı Tedariki; **67/** 2148

Gemi Hizmetinde Bulunanlara Mevkufat Eminlerinin Dahlinin Meni; **67/** 2083

Gemi İnşası İçin Ağaç Tedariki; **2775/** 230, 237

Gemi İnşası İçin Akçe Tayini; **2775/** 1071

Gemi İnşası İçin Kadirga Ağacı Kesilmesi; **2775/** 1109, 1512

Gemi İnşası; **2775/** 67, 230, 236, 237, 363, 377, 621, 681, 1109, 1113, 1405, 1423, 1512, 1664, 2555, 3074; **67/** 312, 333, 920, 1033, 1309, 1615, 1939; **7534/** 465, 466, 839, 4852

Gemi İnşasına Çam Ağacı Tedariki; **2775/** 796

Gemi İnşasına Emin Tayini; **2775/** 236

Gemi İnşasına Kalafatçı Tayini; **2775/** 279, 378

Gemi İnşasına Katib Tayini; **2775/** 621

Gemi İnşasına Kendir Tedariki; **2775/** 1357

Gemi İnşasına Kereste Tedariki; **2775/** 1189

Gemi İnşasına Mübaşir Tayini; **2775/** 3074

Gemi İnşasına Nazır Tayini; **2775/** 236

Gemi İnşasına Neccar Tedariki; **2775/** 72, 279, 378, 1112; **7534/** 839

Gemi İnşasına Peksiri (?) Tedariki; **2775/** 2555

Gemi İnşasına Urgan Tedariki; **2775/** 1357

Gemi Kerestesi Kesilmesi Mukabili Muafiyet; **67/** 484

Gemi Kerestesi Kestirilmesi; **67/** 2285; 3156

Gemi Malzemesi Satışı; **61/** 307

Gemi Navlunu; **7534/** 1823, 4463

Gemi Tamiri; **62/** 462, 474, 989, 1196; **2775/** 370, 969, 1025

Gemi Tamirine Katib Tayini; **2775/** 1025

Gemi Taşımacılığı; **62/** 957; **2775/** 191, 489, 521, 536, 564, 812, 844, 1863, 2663, 2820, 3918; **67/** 365; **7534/** 674, 693, 1109, 2589, 3417, 4140

Gemi Tedariki; **7534/** 1037

Gemi Teftişi; **61/** 184

Gemici Tayini; **26278/** 156

Gemicilerin Muafiyeti; **2775/** 537; **7534/** 3001

Gemiler İçin Kendir Tedariki; **7534/** 3803

Gemiler İçin Top Dökümü; **2775/** 1403

Gemiler İçin Urgan Tedariki; **2775/** 1446, 2422

Gemilere İplik Tedariki; **67/** 1033

Gemilere Kendir Tedariki; **67/** 1033

Gemilere Kürekçi Tedariki; **67/** 2047

Gemilere Reis Tayini; **233/** 10; **67/** 3476

Gemilere Silah Verilmesi; **2775/** 2440

Gemilere Urgan Yapılması Mukabili Muafiyet; **26278/** 353

Mavna Gemileri İnşası; **2775/** 2997, 3682

Mavna Gemileri İnşasına Ağaç Tedariki; **2775/** 2997; **67/** 1305

Mavna İnşası İçin Kereste Tedariki; **7534/** 88, 338, 436

Mavna İnşası; **2775/** 3133; **67/** 1305, 4248; **7534/** 88, 338, 436

Mavna Kürekleri Kesilmesi; **67/** 1257

Murad Reis Kadırgasına Barut Tedariki; **7534/** 2665, 2741

Murad Reis Kadirğasındaki Mücrimlere Peksimed Tedariki; **7534/** 2809, 2844

Oğuzlu Reis Kadirğasına Tüfenk Tedariki; **67/** 912

Kadirğa Ağacı Kesilmesi; **2775/** 1664

Kadirğa Ağaçları Tedariki; **67/** 3174

Kadirğa Direkleri Tedariki; **67/** 2044, 2148

Kadirğa Gemileri Hizmeti; **67/** 3543, 3643, 3674, 3733

Kadirğa Gemileri İnşası; **67/** 128, 144, 263, 342, 444, 467, 629, 735, 736, 1010, 1199, 1298, 1332, 1996, 2044, 2100, 2206, 2531, 2561, 2600, 2709, 2910, 3174, 3184, 3652, 3667, 3759, 3907

Kadirğa Gemileri İnşasına Ağaç Tedariki; **2775/** 3045, 3421

Kadirğa Gemileri İnşasına Çavuş Tayini; **2775/** 3429

Kadirğa Gemileri İnşasına Dülger Tayini; **2775/** 3432

Kadirğa Gemileri İnşasına Mimar Tayini; **2775/** 3027

Kadirğa Gemileri İnşasına Nazır Tayini; **2775/** 2771

Kadirğa Gemileri İnşasına Peksiri (?) Tedariki; **2775/** 3681

Kadirğa Gemileri İnşasına Urgan Tedariki; **2775/** 2554

Kadirğa Gemileri İnşasına Üstübü Tedariki; **2775/** 3457

Kadirğa Gemileri; **2775/** 1197, 3027, **67/** 222, 3162

Kadirğa Gemilerine Barut Tedariki; **2775/** 214

Kadirğa Gemilerine Çam Ağacı Tedariki; **67/** 444

Kadirğa Gemilerine Çam Kereste Tedariki; **67/** 3804

Kadirğa Gemilerine Gemi Ağacı Kestirilmesi; **67/** 3907

Kadirğa Gemilerine Ham Demir Tedariki; **67/** 2206, 3733

Kadirğa Gemilerine Kalafatçı Tedariki; **67/** 1199, 1996, 2100

Kadirğa Gemilerine Kalfa Tayini; **2775/** 3028

Kadirğa Gemilerine Karaağaç Tedariki; **67/** 444

Kadirğa Gemilerine Katib Tayini; **67/** 2709

Kadirğa Gemilerine Kereste Tedariki; **2775/** 1220

Kadirğa Gemilerine Kurşun Tedariki; **67/** 1848

Kadirğa Gemilerine Lenger Demiri Tedariki; **67/** 2832

Kadirğa Gemilerine Makara Tedariki; **2775/** 1015

Kadırga Gemilerine Neccar Tayini; **67/** 1199, 1996, 2100

Kadırga Gemilerine Reis Tayini; **2775/** 3028

Kadırga Gemilerine Tahta Tedariki; **67/** 128

Kadırga Gemilerine Tokmaklık Tedariki; **67/** 3733

Kadırga Gemilerine Urgan Tedariki; **67/** 398, 399

Kadırga Gemilerine Üstübu Tedariki; **67/** 444

Kadırga İnşası; **2775/** 2010, 2137, 2509, 2510, 2511, 2554, 2771, 3045, 3133,

Kadırga İnşasına Kalafatçı Tayini; **2775/** 3432

Kadırga İnşasına Kereste Tedariki; **7534/** 3782

Kadırga İnşasına Neccar Tedariki; **2775/** 2708

Kadırga İnşasına Urgan Tedariki; **7534/** 3782

Kadırga Kerestesi Kesilmesi; **7534/** 2799

Kadırga Kerestesi Tedariki; **26278/** 625; **67/** 629, 2174, 2373, 2910, 3652; **7534/** 4854

Kadırga Kerestesi Teftişi; **67/** 3628

Kadırga Küreği Tedariki; **2775/** 2414, 2998

Kadırga Küreği Ustası Tayini; **2775/** 1028

Kadırga Kürekleri Kesilmesi; **67/** 38, 2734,

Kadırgalar İçin Varil Tahtası Tedariki; **2775/** 3110

Kadırgalardaki Esirlere Peksimed Tedariki; **67/** 780

Kadırgalardaki Mücrimlere Peksimed Tedariki; **7534/** 4441

Kalyon İnşası; **67/** 1305

Kalita İnşası; **67/** 2531

Kalita Urganı Tedariki; **67/** 4379

Kalitalara Çuka Tedariki; **2775/** 1487

Kalitalara Mismar Tedariki; **67/** 4379

Kalitalara Zift Tedariki; **67/** 4379

Miri Kalita Kürekçilerine Peksimed Tedariki; **7534/** 3210

ö-Atmaca, Doğan, Şahin ve Atmacacılar, Doğanclar ve Şahincilerle İlgili Hükümler

Atmaca Çardakı İnşası; **7534/** 2078

Atmaca Tedarikine Doğanlıbaşı Tayini; **7534/** 5006

Atmaca Zabtı; **7534/** 1549

Atmacacı Tayini; **7534/** 784
Atmacacı; **7534/** 1233, 2573, 2689
Atmacacıbaşı; **7534/** 203
Atmacacıbaşına Acemi Oğlanı Tayini; **7534/** 2248, 2258
Atmacacıların Avladıkları Atmaca ve Yavelerin İrsali; **7534/** 592, 781
Atmacacıların Muafiyeti; **2775/** 2727
Doğan Cemi; **67/** 1957; **7534/** 1922

Doğan Gelmeyen Yerlerin Resimlerinin Tahsili; **2775/** 1870

Doğan Getirmeyen Doğancıların Baştinelerinden Alınan Akçeler; **2775/** 1600, 1601

Doğan, Balaban Kümecilerin Baştineleri Teftişi; **2775/** 2483

Doğan; **67/** 1067; **7534/** 4010

Doğancı Baştineleri; **67/** 2634

Doğancı İhracı; **67/** 3073

Doğancı Tayini; **67/** 3705; **7534/** 660, 3264

Doğancı Timarları; **2775/** 2331

Doğancı; **7534/** 1233

Doğancıbaşı ile İlgili Hukuki Sorunlar; **2775/** 1638

Doğancıbaşı Tayini; **2775/** 1362; **26278/** 607; **67/** 3167, 4439; **7534/** 1922, 3985, 3986, 4392

Doğancıbaşı; **2775/** 2747; **7534/** 203

Doğancıbaşının Sefer Hizmeti; **67/** 3073

Doğancıbaşlarına Aharın Dahlinin Meni; **67/** 601

Doğancıbaşılık; **2775/** 1419, 1490, 1539, 3414, 3415, 3754, 3755, 3756, 3846, **26278/** 87; **67/** 1067, 1229, 3074, 3075, 4072, 4073; **7534/** 4401

Doğancıbaşılık Baştineleri; **2775/** 3754, 3755, 3756

Doğancıbaşının Muafiyeti; **2775/** 1362

Doğancıbaşının Suistimali Teftişi; **2775/** 1634

Doğancıbaşının Teftişi; **26278/** 626

Doğancılar; **7534/** 2607

Doğancıların Muafiyeti; **61/** 365, 704, 741; **2775/** 101; **26278/** 608; **67/** 1792, 3704, 3705; **7534/** 396, 589, 3264, 4391

Doğancıların Teftişi; **2775/** 66, 2331

Doğancılık Baştinesine Aharın Dahlinin Meni; **67/** 1371

Doğancılık Hizmeti; **67/** 2954

Doğanların İstanbul'a İrsali; **67/** 1071, 2953, 3093; **7534/** 1913, 2020

Hasıl Olan Doğanların İstanbul'a İrsali; **2775/** 1539, 1595

Hizmete Gelmeyen Doğancıların Timarı Mahsullerinin Miri İçin Zabtı; **67/** 2686

Hizmete Gitmeyen Timarlı Doğancıların Timarlarının Mahlûle Kaydı; **2775/** 1489

Hizmetlerine Eda Eden Doğancıların Muafiyeti; **2775/** 2153

Yaveci, Küreci, Doğancıların Sefer Emirleri; **2775/** 2240, 2241

Aşyaneye Doğancı Tayini, **2775/** 2965

Sayd Olan Kuşların İrsali; **67/** 2877

Sayd Olunan Balabanların İrsali; **7534/** 692

Sayyad Timarı; **7534/** 1421

Sayyadlık; **7534/** 2772

Şahin Aşyanelerinden Hasıl Olanların Tahsili; **2775/** 959

Şahin Götürücülerin Muafiyeti; **67/** 1384, 1705, 4437

Şahin Götürücüsü Muafiyeti; **2775/** 1960

Şahin İrsali; **67/** 2064, 2927

Şahin Kayacıları Tayini; **2775/** 278, 365, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 766, 1127, 1222, 1223, 1224, 1225, 1226, 1227, 1607, 1608, 1609, 1610, 1611, 1612, 1613, 1620, 1621, 1630, 1705, 1706, 1707, 1709, 1710, 1716, 2223, 2226, 2252, 2311, 2312, 3613, 3617, 3879, 3893, 3894, 3895, 3995, 4018, 4019, 4022, 4041, 4099, 4100, 4118, 4262, 4310; **67/** 11, 66, 169, 189, 348, 491, 850, 1220, 1295, 1541, 1653, 1654, 1747, 1748, 1927, 2074, 2075, 2089, 2108, 2143, 2147, 2167, 2327, 2346, 2704, 2881, 2920, 2925, 2979, 2980, 3055, 3612, 4064, 4065, 4066, 4086, 4209, 4409, 4594; **7534/** 233, 234, 235, 314, 347, 515, 2249, 2250, 2278, 2326, 2349, 2922, 2942, 3111, 3151, 3152, 4046, 5198, 5239; **41/** 948

Şahin Kayacıların Muafiyeti; **61/** 1035; **67/** 66, 281, 491, 850, 1220, 1413, 1652, 1654, 1927, 2074, 2108, 2125, 2129, 2143, 2147, 2167, 2346, 2704, 2920, 2925, 2979, 2980, 3055, 3253, 3528, 3547, 3612, 4064, 4086, 4594; **2775/** 278, 576, 579, 1127, 1607, 1608, 1609, 1610, 1611, 1612, 1613, 1868, 2311, 2312, 2334, 3613, 3617, 3879, 3893, 3894, 3895, 3995, 4018, 4019, 4022, 4041, 4099, 4100, 4118, 4262, 4310; **7534/** 347, 2349, 3151, 3152, 4046, 5198, 5239

Şahin Kayacılarla İlgili Hukuki Sorunlar; **2775/** 1716

Şahin Kayaları; **67/** 2245

Şahin Tahsili; **67/** 1704, 1957

Şahin; **26278/** 105; **67/** 1067

Şahinci Baştineleri; **26278/** 412

Şahinci Tayini; 2775/272, 2268, 3414, 3415

Şahinci Timarları; **2775/** 2180, 2224, 2257

Şahincibaşı; **2775/** 2709

Şahinlerin İrsali; **67/** 2901

Yavru Şahinlerin İrsali; **2775/** 3088

Yavru Şahinlerin Zabtu; **2775/** 2548

Çakır Aşiyanesine Çakırcı Tayini; **2775/** 2404

Çakır Aşiyanesine Yaveci Tayini; **2775/** 1308

Çakır Götürücüsü Muafiyeti; **2775/** 2587; **67/** 549, 2441; **7534/** 3174, 5137, 5171, 5240

Çakır Götürücüsü Tayini; **2775/** 1359, 1360, 1409, 1594, 2587, 3249; **26278/** 465; **67/** 1827, 1828, 1829, 2410, 2411, 2441, 2442, 2496; **7534/** 2035

Çakır Gözeticisi Muafiyeti; **7534/** 3471, 3472, 3561, 3761, 4411

Çakır İrsali; **2775/** 2778

Çakır Yaveci Muafiyeti; **2775/** 1348, 1593; **26278/** 55, 466; **67/** 4074, 4075; **7534/** 3086, 3175, 3564, 3677, 3722, 3747

Çakır Yaveci Tayini; **2775/** 1348, 1361, 1410, 1593, 1910, 2885; **26278/** 466, 508; **67/** 1544, 2440, 2443, 3794, 4074, 4075, 4255

Çakırcı Muafiyeti; **2775/** 101, 2791

Çakırcı Tayini; **2775/** 2791; **67/** 160

Çakırcıbaşılara At Verilmesi; **2775/** 2683

Çakırcıbaşılara Bargir Verilmesi; **2775/** 2684

Çakırcıların Muafiyeti; **67/** 1640, **7534/** 590, 625

p-Büyük ve Küçük Mîrahurla İlgili Hükümler

At Verilmesi; **2775/** 226, 1555, 2181, 2323, 2695, 2709, 2902; **26278/** 261; **67/** 24, 195, 737, 1086, 1087, 1088, 1089, 1090, 1966, 2891, 3341, 4082; **7534/** 1110, 2183

Cebeci Başına At Verilmesi; **2775/** 2181

Bargir Verilmesi; **2775/** 186, 201, 287, 404, 416, 488, 502, 556, 619, 662, 867, 875, 884, 909, 970, 984, 1014, 1292, 1309, 1615, 1628, 1728, 1744, 1876, 2087, 2242, 2243, 2419, 2589, 2743, 2808; **26278/** 128, 136, 141, 170, 171, 180, 231, 348, 378, 462; **67/** 39, 72, 325, 431, 453, 572, 868, 1224, 1225, 1310, 1315, 1331, 1370, 1411, 1441, 1454, 1480, 1492, 1673, 1851, 1874, 1903, 1984, 2067, 2178, 2233, 2343, 2473, 2501, 2641, 2730, 2845, 2950, 2957, 3043, 3076, 3114, 3258, 3273, 3274, 3539, 3609, 3613, 3657, 3802, 3823, 4178, 4213, 4257, 4258; **7534/** 109, 176, 341, 342, 1034, 1326, 1557, 1585, 1643, 1709, 1730, 1871, 2131, 2194, 2673, 2859, 3261, 3484, 3670, 3756, 3780, 3796, 3896, 3999

Deve Verilmesi; **2775/** 225, 280, 1519, 1555

Katır Verilmesi; **2775/** 1555; **67/** 3837; **7534/** 73

Küre Verilmesi; **2775/** 77, 508, 598, 605, 638, 1406; **67/** 93, 110, 115, 403, 608, 670, 821, 2264, 2357, 2478, 3059, 3293, 3581, 3891; **7534/** 123

r-Arslanhane'deki Hayvanlar ve Tayinatlar

Arslan Nafakası; **67/** 2236

Arslan; **67/** 2771, 3296; **7534/** 3224

Arslanhane; **67/** 2236, 2298

Arslanhane'ye Demir Zincir Tedariki; **67/** 3007

Arslanhane'ye Kafes Tedariki; **67/** 3007

Arslanhane'ye Kebe Tedariki; **67/** 3007

Arslanhane'ye Odun Tedariki; **67/** 2382, 2771

Arslanhane'ye Tabak Tedariki; **67/** 3003

Karakulak Nafakası; **67/** 2236

Maymun; **67/** 4173

E-MADEN İŞLETMELERİYLE İLGİLİ HÜKÜMLER

a-Barutlarla İlgili Hükümler

Bağçe-i Amire'ye Barut Tedariki; **7534/** 1569

Barut İçin Kükürd Tahsili; **2775/** 2705, 2706

Barut İrsali; **67/** 1152

Barut İşlenilmesi; **7534/** 352

Barut İşlenmesi İçin Kükürd Tedariki; **7534/** 352

Barut İşletmeciliği; **2775/** 368; **7534/** 257, 1619, 1639, 1884, 2535

Barut Karhanesi İnşası; **7534/** 1619, 1639, 1725

Barut Karhanesi; **7534/** 1866

Barut Karhanesine Kazgan Tedariki; **7534/** 1725

Barut Karhanesine Kepçe Tedariki; **7534/** 1725

Barut Karhanesine Kükürd Tedariki; **7534/** 1725

Barut Karhanesine Tava Tedariki; **7534/** 1725

Barut Mukabili Muafiyet; **67/** 192, 208, 2767, 2768

Barut Tedariki; **67/** 1112, 2888; **7534/** 2465

Barut; **67/** 2139

Baruthane İnşası; **26278/** 344

Baruthane Tamiri; **7534/** 2616,

Baruthaneye Bargir Verilmesi; **67/** 3802

Baruthaneye Kurşun Tedariki; **26278/** 344

Barut-ı Siyah Akçelerinin Tahsili; **7534/** 697

Barut-ı Siyah Dökülmesi; **67/** 3401, 3657

Barut-ı Siyah İşletmeciliği; **67/** 1958, 2179, 2426

Barut-ı Siyah İşleyenlerin Muafiyeti; **2775/** 2971

Barut-ı Siyah Karhanesine Odun Tedariki; **7534/** 1347

Barut-ı Siyah Mahzeni; **67/** 1971, 3923

Barut-ı Siyah Mahzenine Bekçi Tayini; **67/** 1971

Barut-ı Siyah Mahzenine Nöbetçi Tayini; **67/** 3923

Barut-ı Siyah; **2775/** 1855; **67/** 3302

Barut-ı Siyah'ın Keçe ve Sandıkları Konulması; **2775/** 818

b-Güherçilelerle İlgili Hükümler

Güherçi Hizmetini Eda Edenlere Mevkufat Eminlerinin Dahlinin Meni; **41/** 64

Güherçile Alım-Satımı; **7534/** 2650

Güherçile Hizmeti; **7534/** 1600, 1601, 1602, 1603, 1874, 2167, 3524, 3529, 3639, 5166; **41/** 114, 301

Güherçile Hizmetinde Olmayan Sipahizadelere Eminlerin Dahlinin Meni; **41/** 217

Güherçile Hizmetindeki Eşkincilerin Muafiyeti; **67/** 3562, 3697, 3880; **7534/** 2725

Güherçile Hizmetindeki Sipahizadeler; **7534/** 496; **41/** 23, 423, 477

Güherçile Hizmetindeki Sipahizadelerin Muafiyeti; **67/** 111, 116, 140, 296, 386, 1405, 1574, 1638, 1914, 2105, 2504, 2505, 2834, 2862, 3051, 3052, 4019, 4112, 4235, 4308, 4309, 4362, 4389, 4558, 4587, 4596; **7534/** 626, 630, 2474, 2694, 3270, 3427, 3633, 3875, 4451, 5178; **41/** 815

Güherçile Hizmetinden Kaçan Sipahizadelerin Teftişi; **67/** 1484

Güherçile Hizmetine Gitmeyen Müsellemlerin Mahsulatının Miri İçin Zabtı; **41/** 625

Güherçile Hizmetine Gitmeyen Piyadelerin Mahsullerinin Miri İçin Zabtı; **41/** 688

Güherçile Hizmetine Kale Erleri Tayini; **233/** 134

Güherçile İçin Üstad Tayini; **7534/** 2476

Güherçile İrsali; **233/** 145; **2775/** 1948, 2004, 2144; **7534/** 18, 48, 2533

Güherçile İşletmeciliği İçin Bakır Kazan Tedariki; **67/** 1609

Güherçile İşletmeciliği; **233/** 132; **2775/** 3213; **67/** 4283; **7534/** 1024, 1025, 2476, 2534, 2535, 2650, 2951, 3867

Güherçile Karhanesi Hizmeti; **41/** 31, 479, 652, 1062

Güherçile Karhanesi; **2775/** 445

Güherçile Karhanesine Odun Tedariki; **7534/** 3314

Güherçile Madenleri; **67/** 3343; **7534/** 89, 91, 221, 2271

Güherçile Mühimmatı İçin Bakır Tedariki; **7534/** 1026

Güherçile Nakli; **233/** 115; **26278/** 20, 38, 137

Güherçile Nazırının Güherçilecilere Zulmünün Meni; **67/** 2829

Güherçile Ocaklarına Odun Tedariki; **26278/** 406

Güherçile Tedariki; **2775/** 405, 717; **26278/** 36, 100; **67/** 890; **7534/** 1679

Güherçile Ticareti; **233/** 106, 122; **2775/** 152, 340, 341, 342, 343, 344, 345; **7534/** 3209

Güherçile Verilmesi; **2775/** 1414

Güherçile; **63/** 671 **2775/** 2, 1246, 1247, 1248, 1249; **67/** 1624, 3343; **7534/** 382, 974, 1347

Güherçileci Tayini; **61/** 20; **7534/** 2167

Güherçilecilerin Muafiyeti; **61/** 724; **233/** 112; **2775/** 2, 3, 1602, 2835; **67/** 354, 1050, 1059, 1403, 1498, 1627, 1628, 1742, 1749, 1751, 1935, 2097, 2761, 2800, 2857, 3600, 3834, 3976, 4119, 4272, 4404; **7534/** 1182, 1969, 2647, 2958, 3418, 3657, 3794, 3912, 5221; **41/** 62

c-Şablarla İlgili Hükümler

Şab Dökümü; **41/** 114

Şab Gelirlerinin Tahsili; **7534/** 826

Şab Hizmeti; **41/** 503

Şab İşletmeciliği; **979/** 25

Şab Satışı; **63/** 127, 323, 361, 369, 620; **233/** 5, 151; **2775/** 281, 2335, 2336; **7534/** 3360, 5091,

Şab Tarhı; **41/** 253, 301, 373, 530

Şabhane İçin Odun Tedariki; **7534/** 5254

Şabhane Tamiri; **67/** 132

Ahaliye Zorla Şab Hizmeti Yükletilmemesi; **63/** 778

Müsellemlerin Şab Hizmeti; **41/** 431, 565

Reaya Üzerine Zorla Şab Hizmeti Yükletilmemesi; **63/** 879, 920, 921, 956, 1002, 1044, 1123, 1246, 1247

Yörük Taifesine Gedos Şabı Hizmeti Teklif Olunmaması; **63/** 266, 750, 751, 752

F-VAKIFLARLA İLGİLİ HÜKÜMLER

a-Vakıflarla İlgili Hükümler

Bimarhane Evkafı; **2775/** 2300, 2934

Bimarhane Vakfı; **7534/** 3187

Cabi Tayini; **63/** 899; **26278/** 346

Cabi; **2775/** 2103

Cabilere Aharın Dahlinin Meni; **41/** 646

Cabilerin Reayaya Zulmünün Meni; **2775/** 2420

Cabinin Azli; **63/** 872, 1213, 1307

Cabinin Hapsi; **7534/** 992

Cabinin Muhasebesinin Teftişi; **61/** 110; **62/** 1388; **63/** 51, 65, 304, 345, 347, 376, 392, 405, 406, 420, 484, 487, 669, 702, 810, 939, 1101, 1213, 1286, 1349, 1378, 1391, 1393, 1505; **233/** 65; **2775/** 207, 224, 1401, 1931, 2264, 2309, 2566, 2608, 2636, 2642, 2827, 3149, 3170; **26278/** 322, 619, 667; **67/** 358, 501, 622, 837, 864, 910, 1078, 1158, 1807, 1930, 2111, 2376, 2377, 2464, 3137, 3523, 3526, 3602, 4193, 4494; **7534/** 614, 681, 748, 1456, 1460, 1624, 1941, 2511, 2712, 2944, 3130, 3147, 3549, 3623, 3624, 3625, 3626, 3654, 3836, 3837, 3844, 3845, 3846, 3853, 4068, 4172, 4204, 4661, 4822, 4920, 5032, 5176; **41/** 398, 427, 538, 575, 650, 594, 760, 780, 898, 930, 1027

Cabinin Teftişi; **2775/** 526, 618, 695, 1018, 1174, 1400, 1568, 1687, 1741, 1794, 1995, 1996, 2034, 2211, 2914, 3242; **7534/** 295, 486

Daru'l-Hadis Vakfı; **7534/** 3402

Medine-i Münevvere fukarasına Vakfedilenler; **63/** 385, 396

Mütevelli Azli; **63/** 459; **2775/** 763

Mütevelli İle Mürtezika Arasındaki İhtilafın Halli; **41/** 456

Mütevelli Kaimmakamlarının Muhasebelerinin Teftişi; **63/** 1287

Mütevelli Muhasebelerinin Teftişi; **63/** 6, 16, 38, 51, 62, 75, 100, 101, 102, 109, 112, 121, 122, 128, 168, 173, 188, 242, 244, 255, 256, 257, 260, 269, 276, 301, 309, 316, 325, 332, 348, 351, 359, 406, 425, 459, 495, 522, 526, 542, 555, 570, 575, 586, 588, 594, 599, 687, 697, 708, 767, 830, 877, 890, 914, 916, 939, 954, 955, 960, 962, 966, 974, 1007, 1100, 1119, 1136, 1149, 1158, 1175, 1179, 1187, 1225, 1226, 1229, 1242, 1300, 1303, 1316, 1335, 1348, 1351, 1352, 1387, 1398, 1408, 1411, 1413, 1422, 1455, 1465, 1476, 1489, 1506, 1512; **233/** 67, 69, 94, 104, 113, 172, 182, 202, 205, 208, 215, 221, 222; **979/** 7, 9, 15; **2775/** 81, 85, 87, 260, 316, 473, 483, 535, 577, 701, 776, 854, 982, 1110, 1016, 1017, 1019, 1209, 1318, 1336, 1563, 1617, 1736, 1741, 1983, 2017, 2476, 2590, 2608, 2625, 2752, 2756, 2783, 2840, 2888, 3083, 3200, 3298, 3665; **26278/** 199, 657; **67/** 220, 221, 272, 290, 341, 414, 496, 500, 543, 584, 585, 622, 764, 775, 794, 795, 822, 826, 919, 956, 957, 1096, 1136, 1151, 1239, 1696, 1760, 1862, 1870, 1886, 2434, 2577, 2599, 2960, 2978, 3330, 3435, 3436, 3437, 3452, 3477, 3525, 3567, 3805, 3824, 3826, 4154; **7534/** 61, 160, 225, 274, 538, 566, 681, 825, 874, 977, 1162, 1280, 1289, 1718, 1885, 2047, 2264,

2343, 2451, 2660, 2712, 3043, 3104, 3187, 3233, 3304, 3647, 3650, 3678, 3754, 3944, 4047, 4389; **41/** 33, 93, 117, 261, 277, 306, 332, 335, 350, 379, 385, 486, 491, 506, 519, 549, 552, 571, 590, 593, 596, 622, 639, 642, 655, 662, 663, 705, 727, 747, 788, 795, 798, 806, 914, 930, 988, 1014, 1022, 1027, 1040, 1042, 1044, 1056

Mütevelli Tayini; **63/** 516; **2775/** 485; **41/** 526, 614, 733, 869

Mütevellinin Muafiyeti; **2775/** 192; **67/** 4361

Mütevellilerin Teftişi; **7534/** 1743, 2868, 2906

Mütevellinin Azli; **233/** 44; **7534/** 1836, 2047; **41/** 845

Mütevellinin Mürtezıkaya Zulmünün Meni; **7534/** 1393

Mütevellinin Reayaya Zulmünün Meni; **2775/** 2420; **7534/** 1318

Vakfa Buğday Tedariki; **7534/** 3269

Vakfa İmam Tayini; **2775/** 3113

Vakfa Kaimmakam Tayini; **7534/** 680, 797

Vakfa Katib Tayini; **2775/** 505; **7534/** 434, 1432

Vakfa Mütevelli Tayini; **233/** 168; **26278/** 414; **7534/** 870, 1009

Vakfa Nazır Tayini; **233/** 168; **26278/** 92; **67/** 1784, 1785, 1814, 1819, 1820, 1821, 1823, 1824, 1825, 2205, 2351, 4360, 4449; **41/** 487, 709, 981

Vakfa Pirinç Verilmesi; **61/** 653

Vakfa Verilecek Deriler; **67/** 2317

Vakfiyelerin Türkçe Tercümeleri; **63/** 167

Vakıf Ağılı Tamiri; **41/** 787

Vakıf Akarı Tamiri; **7534/** 1526

Vakıf Arazileri ile İlgili Hukuki Sorunlar; **62/** 371; **63/** 110, 214, 427, 543, 721, 724, 735, 847, 861, 1045, 1402, 1429, 1452; **233/** 88; **2775/** 44, 133, 166, 254, 723, 742, 743, 857, 1004, 1027, 1072, 1132, 1182, 1293, 1556, 1618, 1875, 2293, 3090, 3096; **67/** 246, 350, 351, 664, 665, 1372, 1418, 1579, 2013, 2201, 2210, 2277, 2281, 2437, 2438, 2502, 2689, 2746, 3326, 3461, 4038; **7534/** 207, 328, 421, 461, 474, 685, 687, 688, 783, 864, 965, 969, 1063, 1186, 1356, 1395, 1424, 1431, 1464, 1551, 1607, 2106, 2303, 2482, 2502, 2728, 2762, 2895, 2971, 3105, 3459, 3469, 3485, 3758, 3992, 4133, 4981; **41/** 13

Vakıf Arazileri; **63/** 521, 540, 635

Vakıf Arazilerin İşletilmesi; **63/** 746, 757, 758, 874, 883, 1015, 1125; **2775/** 2079, 2254

Vakıf Arazilerine Aharın Dahlinin Meni; **61/** 570; **41/** 12, 74, 83, 103, 581, 753

Vakıf Arazilerinin Hassa-i Hümayun'a İlhakı, **63/** 1033; **2775/** 792

Vakıf Arazilerinin Muafiyeti; **67/** 3104

Vakıf Arazilerinin Ölçülmesi; **63/** 174, 698, 1428; **2775/** 664, 1790, 1930, 3171; **26278/** 71, 174; **67/** 114; **7534/** 355, 2748, 3612

Vakıf Arazilerinin Satışı; **41/** 1007

Vakıf Arazilerinin Sınırlarının Belirlenmesi; **7534/** 1330

Vakıf Arazilerinin Sınırlarının Teftişi; **2775/** 71

Vakıf Arazilerinin Tahriri; **2775/** 64, 2399; **26278/** 195

Vakıf Arazilerinin Tapu Resmi İle Satılması; **63/** 421; **26278/** 245, 327; **41/** 105,

Vakıf Arazilerinin Teftişi; **2775/** 2942

Vakıf Arazilerinin Timara Verilmesi; **2775/** 847

Vakıf Bağların Tamiri; **2775/** 2604

Vakıf Bağlarına Korucu Tayini; **67/** 2583

Vakıf Baruthanesi; **7534/** 2905

Vakıf Bina Tamiri; **2775/** 2896

Vakıf Binalarına Akçe Tayini; **41/** 643

Vakıf Bostanlarının İcareye Verilmesi; **2775/** 1196

Vakıf Cami Görevlileri; **26278/** 204

Vakıf Cami Tamir; **2775/** 1720, 3790; **26278/** 103, 132; **67/** 3762, 3768; **7534/** 2927, 3250, 3352, 4212, 5048

Vakıf Cami; **63/** 918; **7534/** 24, 98

Vakıf Cibayeti; **2775/** 1794, 3242; **67/** 892, 1327, 2256, 3144; **7534/** 748, 1044, 1413, 2243, 3838, 4416, 5176

Vakıf Çayırları; **41/** 610, 721

Vakıf Çiftlik; **7534/** 452

Vakıf Çilehane Tamiri; **7534/** 3352

Vakıf Dalyanı İnşası; **26278/** 245

Vakıf Değirmen Suları; **67/** 284

Vakıf Değirmeni Tamiri; **63/** 1205; **2775/** 1719, 2359, 2981, 3456; **67/** 1266; **7534/** 2921, 3760

Vakıf Değirmeni; **67/** 1976, 3882

Vakıf Değirmenleri Hasılatı; **63/** 1360; **41/** 584

Vakıf Değirmenleri; **61/** 653; **2775/** 2103, 3066; **7534/** 2905, 3269

Vakıf Dükkan Gelirleri; **7534/** 1045

Vakıf Dükkanı İnşası; **2775/** 2673

Vakıf Dükkanları Tamiri; **63/** 114, 144, 352, 1252, 1318, 1414; **2775/** 682; **26278/** 285; **67/** 863, 1672, 1856, 2308, 2404, 2574, 2867, 3762, 4498; **7534/** 1069, 1852, 3042, 4799; **41/** 611, 690, 694, 1071

Vakıf Dükkanları İle İlgili Hukuki Sorunlar; **2775/** 2594

Vakıf Dükkanları; **63/** 809, 1136; **67/** 1465, 2403, 3561

Vakıf Dükkanlarının İcareye Verilmesi; **61/** 189; **63/** 1042; **26278/** 619; **67/** 1970, 2227, 3512, 3565, 3761; **7534/** 156, 780, 808, 946, 1134, 1189, 1447, 2149; **41/** 776

Vakıf Dükkanlarının Mukataaya Verilmesi; **63/** 205

Vakıf Ekmekçi Fırını İnşası; **2775/** 2673

Vakıf Emlakleri; **7534/** 2768, 2784, 3060

Vakıf Evlerin Tamiri; **2775/** 2604, 3134; **67/** 2890; **7534/** 858, 1710, 3690

Vakıf Evlerinin İcareye Verilmesi; **2775/** 34

Vakıf Fırına Fırıncı Tayini; **67/** 2568

Vakıf Fırını Tamiri; **67/** 2096, 3153

Vakıf Gelirlerine Aharın Dahlinin Meni; **63/** 293

Vakıf Gelirlerinin Hazine-i Amireye İrsali; **63/** 60, 1349

Vakıf Gelirlerinin Hazine-i Amireye Teslimi; **63/** 760, 822, 998, 1062, 1090, 1118, 1121, 1177, 1275, 1317, 1324, 1366, 1409, 1440; **7534/** 101

Vakıf Gelirlerinin Tahsili; **2775/** 389, 1310; **26278/** 220, 271, 327, 346, 367, 423, 648; **63/** 62, 1037, 1463; **67/** 203, 253, 1621, 2280, 3035, 3328, 4147; **7534/** 1775, 2905, 5210, 5245, 5249, 5250, 5251; **41/** 566, 649, 676, 711, 904, 957, 1034

Vakıf Gelirleriyle İlgili Hukuki Sorunlar; **2775/** 819, 1031

Vakıf Gemilere Gemici Tayini; **2775/** 536

Vakıf Gemileri Tamiri; **20/** 125

Vakıf Görevlileri Muhasebelerinin Teftişi; **233/** 160

Vakıf Görevlileri Tayinatı; **7534/** 1301, 1467

Vakıf Görevlileri Tayinleri; **63/** 1243, 1343; **67/** 2051; **7534/** 2742, 2743, 2744, 2745, **274641/** 44, 54, 450, 661, 733, 737, 837, 840, 845, 866, 869, 899, 923, 977, 981

Vakıf Görevlileri; **233/** 44, 237; **979/** 2; **2775/** 80, 484, 3113, 3228; **67/** 259, 429, 553, 1104, 1282, 1473, 1908, 2234, 2409, 2681, 3180, 3217, 3535, 3622, 3679, 3747, 3763, 3992, 3998, 4116, 4175, 4198, 4328, 4366; **7534/** 643, 1058, 1207, 1450, 1576, 1589, 1761, 1835, 1906, 1955, 2180, 2259, 2424, 2479, 2509, 2624, 2661, 2732, 2991, 3667, 3738, 3876, 4178, 4191, 4242, 4613, 5081, 5242

Vakıf Görevlilerinin Azli; **41/** 457, 545, 572, 589, 597, 660, 748, 801

Vakıf Görevlilerinin Teftişı; **2775/** 1795

Vakıf Görevlileriyle İlgili Hukuki Sorunlar; **2775/** 2561

Vakıf Hamamı Kazanı Tamiri; **7534/** 5024

Vakıf Hamamı Satışı; **233/** 213

Vakıf Hamamı Suyolu; **7534/** 2181

Vakıf Hamamı Tamiri; **63/** 115, 785, 860, 1041, 1252, 1256, 1270, 1279, 1318, 1390, 1414; **2775/** 23, 86, 507, 740, 1364, 1424, 2894, 2945, 3185, 3289, 3322; **26278/** 85, 86; **67/** 338, 1122, 1774, 1906, 2867, 3064, 3111, 3347; **7534/** 344, 362, 1362, 1367, 1389, 1621, 2055, 2411, 2856, 3042, 3750, 4375, 5024; **41/** 701

Vakıf Hamamı; **2775/** 1623; **67/** 243

Vakıf Hamamına Emin Tayini; **2775/** 4082

Vakıf Hamamının İcareye Verilmesi; **63/** 1042

Vakıf Hangah Yaylağı Tamiri; **7534/** 3200

Vakıf Hanı İcaresi; **67/** 1701

Vakıf Hanı Tamiri; **2775/** 958; **67/** 1564, 3541, 4603; **7534/** 3003; **41/** 690, 694

Vakıf Hanı; **67/** 803, 1285

Vakıf Hanı'na Aharın Dahlinin Meni; **7534/** 2428, 2505

Vakıf Hizmetlilerinin Muafiyeti; **7534/** 2212, 3154, 4017

Vakıf İmaretı Matbahı; **67/** 792

Vakıf İmaretinin Tamiri; **67/** 3768; **7534/** 2923, 4911

Vakıf İmaretı Zevaidi; **41/** 478, 531

Vakıf İmaretı; **233/** 120; **7534/** 329, 388, 3724, 5002

Vakıf İmaretinden Aş Verilmesi; **2775/** 479; **67/** 2875

Vakıf İmaretine Aşçı Tayini; **2775/** 215

Vakıf İmaretine Bal Tedariki; **67/** 792

Vakıf İmaretine Buğday Tedariki; **7534/** 141, 329, 4479

Vakıf İmaretine Piring Tedariki; **67/** 792

Vakıf İmaretine Piring Tedariki; **7534/** 329

Vakıf İmaretine Şeyh Tayini; **7534/** 855

Vakıf İskelesinin Muafiyeti; **67/** 3541

Vakıf Kaimmakamı; **63/** 46

Vakıf Kaimmakamlarının Muhasebelerinin Teftişı; **233/** 188

Vakıf Kapan Kerbansarayı; **7534/** 2852

Vakıf Karyeleri Cibayeti; **67/** 3799

Vakıf Karyeleri; **19322/** 5; **62/** 45, 1160; **233/** 68, 123; **2775/** 1898; **26278/** 208, 565; **67/** 268, 283, 284, 330, 433, 611, 1003, 1015, 1028, 1029, 1036, 1119, 1317, 1319, 1415, 1454, 1455, 1586, 1636, 1740, 1801, 1817, 1818, 1956, 1972, 2113, 2117, 2189, 2254, 2271, 2406, 2554, 2557, 2630, 3105, 3106, 3119, 3292, 3765, 3989, 4211, 4280, 4298, 4330, 4332, 4333, 4335, 4359, 4427, 4482, 4534; **7534/** 2769, 2785, 2818, 2967, 3029, 3315, 3358, 3367, 3375, 3421, 3497, 3671, 3863, 4012, 4033, 4093, 4203, 4293, 4511, 4528, 4607, 4646, 4715, 4846, 4875, 4980, 4981, 5016; **41/** 20, 80, 401, 476, 492, 735, 882, 1007, 1028, 1064

Vakıf Karyelerine Aharın Dahlinin Meni; **67/** 2554, 3189; **41/** 92

Vakıf Karyelerinin İcareye Verilmesi; **233/** 155

Vakıf Karyelerinin Sınırlarının Teftişi; **2775/** 2302

Vakıf Karyesine Su Tedariki; **2775/** 1496

Vakıf Katibi; **67/** 3807

Vakıf Katibinin Azli; **7534/** 480, 654, 2424

Vakıf Katibinin Hapsi; **63/** 40

Vakıf Katibinin Muhasebesinin Teftişi; **41/** 427

Vakıf Kerbansarayı Reayasının Muafiyeti; **67/** 3769

Vakıf Kerbansarayına Tamiri; **2775/** 2980; **26278/** 1, 229; **67/** 1906, 2867, 3541, 4395, 4396

Vakıf Mahsulatının Satılması; **63/** 118, 129, 354, 664

Vakıf Mahsulleri İle İlgili Hukuki Sorunlar; **233/** 130, 186, 225, 238; **26278/** 196, 650; **67/** 238, 322, 1140, 1245, 1246, 1831, 2117, 2196, 2436, 2562, 2563, 2564, 2659, 3499, 3929, 4183, 4329; **7534/** 2601; **41/** 202, 631

Vakıf Mahsulünün Tahsili; **2775/** 2607; **41/** 152, 695

Vakıf Mahzeni Tamiri; **67/** 2096, 2574, 4498

Vakıf Mahzenlerinin Kirası; **63/** 887

Vakıf Malının Teftişi; **63/** 775

Vakıf Malları İle İlgili Hukuki Sorunlar; **63/** 1319; **67/** 2087; **7534/** 179, 1541, 1611

Vakıf Malları Tamiri; **7534/** 1757

Vakıf Malları; **67/** 247; **7534/** 3381

Vakıf Mallarının Sicile Kaydı; **63/** 278

Vakıf Matbahı Tamiri; **7534/** 3352

Vakıf Medresesi Tamiri; **67/** 3768

Vakıf Mescidi İnşası; **7534/** 1298

Vakıf Mescidi Muhasebesinin Teftişı; **7534/** 3046

Vakıf Mescidi Tamiri; **26278/** 253; **67/** 3666, 4327; **7534/** 402, 523, 529, 3200

Vakıf Mescidine Müezzın Tayini; **2775/** 1732

Vakıf Muallimhanesinin Muhasebesinin Teftişı; **7534/** 3046

Vakıf Muhasebelerinin Teftişı; **63/** 34, 113, 228, 236, 237, 238, 248, 401, 637, 873, 937, 958, 979, 1171, 1263, 1332, 1334, 1356, 1361, 1375, 1376, 1461; **233/** 172, 199; **2775/** 616, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783; **26278/** 366, 535; **67/** 755, 758; **7534/** 101, 1146, 1731, 1974, 2207, 2727, 2790, 2793, 2837, 2838; **41/** 15, 266

Vakıf Mukataaları İle İlgili Hukuki Sorunlar; **41/** 330; **63/** 29, 315, 461, 610, 639, 643, 1379, 1381, 1396

Vakıf Mukataaların Teftişı; **63/** 65

Vakıf Mumhanesi; **7534/** 2358

Vakıf Mülknamesi; **7534/** 763

Vakıf Mürtezıklarının Taamıyesi; **7534/** 570

Vakıf Mütevellilerinin Teftişı; **7534/** 668

Vakıf Mütevellisi İle İlgili Hukuki Sorunlar; **2775/** 1443

Vakıf Mütevellıesi; **63/** 46

Vakıf Nazırının Azlı; **26278/** 243

Vakıf Nazırının Muhasebesinin Teftişı; **63/** 544; **67/** 757, 796, 797, 798, 822, 839, 1053, 1392, 2724, 2797, 2978,

Vakıf Nezareti; **7534/** 103, 133, 3515, 4663; **67/** 1543, 1557, 1812, 1813, 2052, 2054,

Vakıf Nükud Akçesi; **7534/** 2664

Vakıf Odaları Tamiri; **67/** 1022, 2096, 2574, 3153, 3590, 4498

Vakıf Odalarının İcareye Verilmesi; **26278/** 619; **7534/** 1328; **41/** 926

Vakıf Odalarının Tamiri; **2775/** 682, 2519; **26278/** 253, 285; **7534/** 1485, 3352

Vakıf Parasının Murabahaya Verilmesi; **63/** 213

Vakıf Raiyeti; **7534/** 389

Vakıf Raiyyet Kaydı; **41/** 689

Vakıf Reayası Çinganeler; **7534/** 845, 846

Vakıf Reayası İle İlgili Hukuki Sorunlar; **63/** 845; **2775/** 200, 836, 996, 2250, 3238; **26278/** 661; **7534/** 1658, 1972, 2749; **41/** 36, 451, 514, 617, 626, 924, 929

Vakıf Reayası Muafiyeti; **7534/** 240, 271, 1429, 1671, 2308, 2648

Vakıf Reayası Rusumu Tahsili; **7534/** 3036

Vakıf Reayası Tahriri; **41/** 524

Vakıf Reayası; **2775/** 1363, 2730; **26278/** 146; **67/** 324, 765, 4560; **7534/** 502, 787, 835, 1492, 2750, 3043, 3059, 4241; **41/** 1031

Vakıf Reayasına Aharı Dahlinin Meni; **7534/** 1357, 1686, 1821, 1843, 1862, 2154, 2168, 2202, 2319, 2560, 2582, 2611, 2817, 2935, 2936, 3005, 3054, 3467, 3523, 3775,

Vakıf Reayasına Aharın Dahlinin Meni; **67/** 68, 155, 156, 1268, 1722

Vakıf Reayasına Mültezimlerin Dahlinin Meni; **41/** 1

Vakıf Reayasının Muhallefatı; **7534/** 2028

Vakıf Reayasının Raiyyet Rusumu; **2775/** 3504

Vakıf Reayasının Ziraati; **7534/** 4608

Vakıf Resimleri İle İlgili Hukuki Sorunlar; **63/** 858, 1032, 1295, 1383, 1385; **2775/** 276, 2425; **67/65,** 124, 165, 183, 380, 460, 1070, 1710, 1872, 1923, 1924, 1925, 2157, 2203, 2725, 2740, 3181, 3536, 3790, 4136, 4443; **7534/** 356, 357, 397, 1458, 1741, 1753, 1824, 2099, 2484, 2565, 2747, 2835, 2415, 2949, 3006, 3375, 3776, 4203, 4528, 4667, 4806, 5029, 5122, 5129; **41/** 645

Vakıf Resimleri Tahsili; **2775/** 2300, 2946

Vakıf Resimleri; **63/** 1129

Vakıf Resimlerinin Hazine-i Haleb'e Teslimi; **2775/** 390

Vakıf Resimlerinin Tahsili; **7534/** 2329

Vakıf Sakinleriyle İlgili Hukuki Sorunlar; **2775/** 826

Vakıf Serbestiyeti; **67/** 3650, 4482,

Vakıf Suyolu Tamiri; **67/** 1906; **7534/** 1621

Vakıf Şeyhinin Cihetine Dahl Edilmemesi; **2775/** 725

Vakıf Tahriri; **2775/** 2940

Vakıf Tamircilerine Ahar Hizmet Teklif Olunmaması; **2775/** 105

Vakıf Tamiri; **63/** 1485, 1504; **2775/** 2073; **67/** 1271, 1641, 1822

Vakıf Teftişi; **63/** 512; **67/** 1641; **7534/** 261, 906, 4309

Vakıf Tevliyeti İle İlgili Hukuki Sorunlar; **7534/** 1057

Vakıf Tevliyeti; **26278/** 331; **67/** 571, 943; **7534/** 405, 3887, 5084

Vakıf Yağhanesi Tamiri; **63/** 1312

Vakıf Zaviyesi; **2775/** 2050; **67/** 2682

Vakıf Zaviyesine Akçe Tayini; **63/** 132, 141

Vakıf Zaviyesine Nazır Tayini; **2775/** 2286

Vakıf Zaviyesinin Tamiri; **26278/** 1

Vakıf Zevayidi; **26278/** 570, 597, 622; **67/** 2644

Vakıf Zevayidinden Görev Tevcihi; **41/** 73

Vakıf Zevayidinden Hasıl Olan Akçelerin Hazine-i Amireye Teslimi; **2775/** 1379

Vakıf Zevayidinden Mütevellîye Akçe Tayini; **2775/** 2576

Vakıflara Ait Hasılatla İlgili Hukuki Sorunlar; **62/** 206

Vakıflarla İlgili Hukuki Sorunlar; **2775/** 124

Vakıfname; **63/** 1215, 1391

Vakıftan Cihet Tevcihi; **2775/** 830, 929

Vakıftan Mülk Olarak Verilen Araziler; 7534/474

Serbest Vakıflar; **67/** 3157

Zaviye Arazilerine Aharın Dahlinin Meni; **67/** 199; **41/** 126

Zaviye Hizmetlilerinin Muafiyeti; **7534/** 646, 4460, 4789

Zaviye İnşası; **67/** 2271

Zaviye Kenifinin Tamiri; **67/** 2930

Zaviye Muhasebelerinin Teftişi; **2775/** 2135

Zaviye Şeyhlerinin Muafiyeti; **67/** 2968

Zaviye Tamiri; **7534/** 166, 3326

Zaviye; **67/** 1951

Zaviyedar; **41/** 977

Zaviyedarlara Akçe Tayini; **67/** 2584

Zaviyedarların Muafiyeti; **26278/** 88; **67/** 1575, 3627; **7534/** 1495, 2265

Zaviyedarlık; **7534/** 1256

Zaviyedeki Şeyhe Nafaka Tayini; **2775/** 1729

Zaviyelere Vakfedilen Akçeler; **7534/** 1926

Zaviyelerin Muafiyeti; **67/** 824

Zaviyenin Tamiri; **63/** 1193; **2775/** 571, 1365; **26278/** 211

Zaviyeye Aharın Dahlinin Meni; **26278/** 198

Zaviyeye Akçe Tayini; **63/** 161, 375, 422, 1508; **67/** 340

Zaviyeye Kurşun Tedariki; **7534/** 3326

Zaviyeye Şeyh Tayini; **63/** 1255; **67/** 282; **7534/** 790

Zaviyeye Türbedar Tayini; **63/** 445

Sarı Saltuk Baba Zaviyesi; **7534/** 2277, 2414

Sarı Saltuk Zaviyesi; **2775/** 1914, 2794, 3298

Türbedar Görevlileri Tayini; **67/** 378

Türbedarın Azli; **63/** 303

Türbedarın Teftişi; **63/** 970

Türbedarların Muafiyeti; **67/** 914, 1198

Türbehan Tayini; **63/** 152

Türbelerin Tamiri; **2775/** 2377

Türbeye Bekçi Tayini; **63/** 1124

Türbeye Cüzhan Tayini; **41/** 563

Türbeye Ferraş Tayini; **2775/** 22

Türbeye Kurşun Tedariki; **26278/** 361

Müderris Oğullarının Muafiyeti; **7534/** 879

Müderris Tayini; **2775/** 1718

Müderris; **2775/** 2188; **41/** 660

Müderrise Aharın Dahlinin Meni; **233/** 250

Müderrisin Muafiyeti; **63/** 1389; **979/** 12, 16; **67/** 1483

Müderrişlere ve Talebelere Akçe Tayini; **63/** 1161

Müderrişzadelerin Muafiyeti; **67/** 96

Şehzade Türbeleri Cüzhanları; **41/** 494

Cüz Okunması; **41/** 618

Cüzhan Tayini; **63/** 477, 714; **67/** 179, 3992; **7534/** 1650; **41/** 737, 801

Cüzhanın Azli; **63/** 1457

Cüzhanın Muafiyeti; **67/** 179

Enamhan Tayini; **63/** 145

Enamhanların Azli; **7534/** 3667

İmam ve Hatib Tayini; **41/** 453

İmam ve Müezzinlerin Muafiyeti; **7534/** 2761

İmam; **67/** 1104

İmamın Azli; **63/** 918

İmamın Muafiyeti; **67/** 773

b-İmaretle İlgili Hükümler

İmaret İnşası; **67/** 3050

İmaret İnşasına Akçe Tayini; **67/** 3034, 3050

İmaret Mürtezikaları; **233/** 109, 110

İmaret Reayasının Muafiyeti; **7534/** 231

İmaret Suyolu Tamiri; **63/** 659

İmaret Tamiri; **67/** 2424; **41/** 789

İmarete Ekmekçi Tayini; **63/** 1212

İmarete Katib Tayini; **67/** 3227

İmarete Mermer Tedariki; **62/** 317

İmarete Nazır Tayini; **63/** 1350; **67/** 3227

İmarete Pirinç Tedariki; **7534/** 1486

İmarete Şeyh Tayini; **63/** 573

İmarete Zahire Tedariki; **7534/** 1050

İmarete Zeytinyağı Tedariki; **26278/** 620

İmaret-i Amire Binası Tamiri; **2775/** 2884

İmaret-i Amire İçin Vakf Olan Karyeler; **63/** 869

İmaret-i Amire İnşası; **63/** 816; **2775/** 1284, 3247; **26278/** 475

İmaret-i Amire Matbahı; **2775/** 1157

İmaret-i Amire Odalarının Tamiri; **2775/** 2884

İmaret-i Amire Zevayidi; **2775/** 2271

İmaret-i Amire; **2775/** 865, 1158

İmaret-i Amire'ye Ağaç Tedariki; **63/** 1459; **2775/** 2285

İmaret-i Amire'ye Asel Tedariki; **2775/** 357

İmaret-i Amire'ye Aşçı Tedariki; **2775/** 2186

İmaret-i Amire'ye Kaliçe Tedariki; **63/** 649

İmaret-i Amire'ye Kilerci Tedariki; **2775/** 1882

İmaret-i Amire'ye Kurşun Tedariki; **2775/** 2096; **67/** 972

İmaret-i Amire'ye Mermer Tedariki; **63/** 1288

İmaret-i Amire'ye Mermer Traş Tedariki; **63/** 1444

İmaret-i Amire'ye Odun Tedariki; **2775/** 2096

İmaret-i Amire'ye Pirinç Tedariki; **2775/** 2189

İmaret-i Amire'ye Seng Traş Tedariki; **63/** 1444

İmaret-i Amire'ye Taş Tedariki; **63/** 816

İmaret-i Amire'ye Urgan Tedariki; **63/** 1141, 1142

İmaret-i Amire'ye Vakf Olan Cedit Bina; **63/** 831

İmaret-i Cedit İnşası ; **62/** 104, 107, 317, 706

İmaret-i Cedit Tamiri; **63/** 105

İmaret-i Cedit'e Vekil-i Harç Tayini; **63/** 97

İmaret-i Vakfın Tamiri; **7534/** 2143

İmareti Zad u Zevadesinin Tedariki; **7534/** 391

İmareten Verilen Yemek; **2775/** 713, 852, 3247; **7534/** 2906

İmtiyaz Tevcihi; **2775/** 3020

Hatuniye İmareti Evkafı Muamelatı; **41/** 252

Hatuniye İmaretine Kuru Kızıl, Kara Üzüm, İncir, Erik ve Zerdali Tedariki; **63/** 1408

Hatuniye İmaretine Pirinç ve Buğday Tedariki; **63/** 1407

Hatuniye İmaretinin Havayicine Aharın Dahlinin Meni; **63/** 116

c-Cami ve Mescidlerle İlgili Hükümler

Cami Görevlileri; **2775/** 1950; **67/** 3239, 3453

Cami Görevlilerine Vakfedilen Hamam Geliri; **63/** 285

Cami Görevlilerinin Muafiyeti; **67/** 2623, 2773; **7534/** 1837

Cami Hatibine Vakfedilen Köy; **63/** 370

Cami İmamet; **233/** 32, 237

Cami İmamına Cihet Tayini; **63/** 241

Cami İnşası; **63/** 399, 447; **2775/** 138, 527, 1394, 1939, 3161, 3633; **26278/** 256; **67/** 2918, 3453, 3519, 3520, 3597, 3982; **7534/** 2388, 3577, 5183; **41/** 453

Cami İnşasına Mübaşir Tayini; **2775/** 1939

Cami Kitabeti; **233/** 32

Cami Mürtezikaları Tayinatı; 7534/2544

Cami Tamiri; **61/** 144, 447, 513, 561, 870; **20/** 85; **19322/** 20; **62/** 80, 871, 1192, 1466, 1563; **63/** 76, 175, 208, 246, 277, 306, 475, 476, 675, 786, 829, 914, 1038; **2775/** 48, 107, 469, 741, 903, 912, 1042, 1369, 1397, 1683, 1727, 1788, 1799, 2164, 2388, 2395, 2443, 2605, 2951, 3029, 3232, 3851, 3950, 4068, 4201; **26278/** 407, 488, 513, 520, 521; **67/** 17, 180, 294, 592, 625, 903, 923, 1049, 1520, 1542, 1581, 1594, 1969, 2172, 2188, 2451, 2747, 2916, 2928, 3047, 3479, 3482, 4083, 4195, 4540; **7534/** 136, 773, 922, 1051, 1137, 1294, 1311, 1626, 2086, 2443, 2456, 2513, 2602, 2645, 3672, 4384, 4714, 4768, 4829, 4989; **41/** 151, 200, 276, 443, 789

Camide Kuran Okunmasına İcazet Verilmesi; **63/** 284

Cami-i Şerif İnşası; **62/** 238, 1056

Camiye Aşırhan Tayini; **67/** 3239

Camiye Çıra Tedariki; **61/** 452

Camiye Enamhan Tayini; **7534/** 2509

Camiye Ferraş Tayini; **7534/** 384

Camiye Hasır Tedariki; **61/** 452; **7534/** 130, 854

Camiye Hatib Tayini, **63/** 456, 840

Camiye İmam Tayini; **67/** 974

Camiye İmam ve Hatib Tayini; **2775/** 2711

Camiye Kayyım Tayini; **2775/** 2465; **67/** 594

Camiye Kitap İrsali; **67/** 2710

Camiye Kurşun Tedariki; **2775/** 4201; **67/** 80, 81, 180, 625, 1969, 2490, 2918, 3519, 3520; **7534/** 1414, 1491, 2086, 2443, 2602

Camiye Mermer Tedariki; **62/** 238

Camiye Neccar Tedariki; **67/** 3597

Camiye Odun Tedariki; **7534/** 2086

Camiye Revgan Tedariki; **7534/** 130

Camiye Sermahfil Tayini; **2775/** 4129

Camiye Şem Tedariki; **7534/** 854

Camiye Zeytinyağı Tedariki; **7534/** 1853

Mescid İmamının Bila Sebep Azl Edilmemesi; **63/** 488

Mescid İnşası; **67/** 2716; **7534/** 1761

Mescid Tamiri; **62/** 272; **63/** 243; **233/** 90; **2775/** 469, 604; **67/** 866, 1318, 2060, 2613, 3153; **7534/** 419, 4617

Mescide Mukataadan Akçe Tayini; **63/** 926

Mescide Su Tedariki; **7534/** 2067

Mescid-i Aksa'ya Zabıt Tayini; **67/** 2468

Mescidin Camiye Tebdili; **67/** 1892; **233/** 163

G-MUHTELİF

a-İmar ve İnşalarla İlgili Hükümler

Nahiye İmarı; **2775/** 1800

Araba İnşası; **67/** 628

Araba İnşasına Kereste Tedariki; **67/** 628

Avrat Zindanı İnşası; **62/** 1526

Başhane İnşası; **63/** 1111

Bimarhane İnşası; **2775/** 2052, 2101

Bina-yı Amire İnşası; **26278/** 389, 390, 399

Ceviz Ağacından Sanduka İnşası; **67/** 1780

Çardak İnşası; **7534/** 2689

Çeşme İnşası; **67/** 1951

Değirmen İnşası; **7534/** 1855, 3262

Dolab İnşası; **7534/** 4403

Hamam İnşası; **2775/** 1407, 3633, 4037; **26278/** 641; **67/** 959

Han İnşası; **2775/** 84, 2059, 2116, 2159; **67/** 1237, 1241

Han İnşasına Kurşun Tedariki; **2775/** 2116

Han İnşasına Mübaşir Tayini; **2775/** 84

İbadethane İnşası; **67/** 1951

Kalafatçılara Oda İnşası; **62/** 1239

Kaldırım İnşası; **63/** 467; **233/** 31

Kerbansaray İnşası; **2775/** 3161; **26278/** 319; **67/** 3727

Köprü İnşası; **2775/** 16, 88, 162, 205, 206, 218, 219, 228, 322, 454, 518, 592, 794, 946, 966, 1186, 1187, 1404, 1454, 1509, 1684, 1793, 1809, 2001, 2084, 2282, 2463, 2464, 2486, 2977, 2995, 3003, 3266, 3684; **67/** 1091, 1234, 3319; **7534/** 275, 982, 1118, 2013, 3902

Köprü İnşasına Demir Tedariki; **2775/** 794, 1518

Köprü İnşasına Ekmek Tedariki; **2775/** 206

Köprü İnşasına El Arabası Tekerleği Tedariki; **2775/** 218

Köprü İnşasına Emin Tayini; **2775/** 3266

Köprü İnşasına Kadirga Küreği Tedariki; **2775/** 2084

Köprü İnşasına Kazık Tedariki; **2775/** 205

Köprü İnşasına Kireç Tedariki; **2775/** 518, 1187, 1684

Köprü İnşasına Kurşun Tedariki; **2775/** 966, 1509

Köprü İnşasına Mühimmat Tedariki; **2775/** 219, 228, 454

Köprü İnşasına Zift Tedariki; **2775/** 1469

Köşk İnşası; **7534/** 349, 1720, 1893, 2080, 2213, 2423

Köşk İnşasına Alaca Top Tedariki; **7534/** 2213

Köşk İnşasına Demir Tedariki; **7534/** 2213

Köşk İnşasına Perde Tedariki; **7534/** 2213

Köşk İnşasına Tentebezi Tedariki; **7534/** 1720, 2080

Liman İnşası; **62/** 531; **7534/** 335, 1235

Mahalle İnşası; **7534/** 1524

Medrese İnşası; **2775/** 1158, 1286, 2159, 3162, 3179

Medrese İnşası; **67/** 2271

Medrese İnşasına Demir Kürek Tedariki; **2775/** 1158

Medrese İnşasına Demir Pencere Tedariki; **2775/** 1158

Medrese İnşasına Hademe Tayini; **2775/** 3162, 3179

Medrese İnşasına Kazma Tedariki; **2775/** 1158

Medrese İnşasına Kurşun Tedariki; **2775/** 3179

Medrese İnşasına Künk Tedariki; **2775/** 1158

Medrese İnşasına Taşçı Tayini; **2775/** 3162

Mekke-i Mükerrime Harem-i Şerif İnşası; **67/** 3653

Minare İnşası; **67/** 1764

Nehirde Sed İnşası; **2775/** 3115, 3943

Sandal İnşası; **2775/** 16

Sed İnşası; **2775/** 465; **67/** 361; **7534/** 3526; **41/** 621

Suhte Odaları İnşası; **67/** 2018

Sultan Mustafa Kabrinin İnşası; **67/** 1962

Suyolu İnşası; **2775/** 93, 1942

Şayka İnşasına Demir Tedariki; **2775/** 3345

Şayka İnşasına Peksiri Tedariki; **2775/** 3345

Türbe İnşası; **67/** 1905, 1962

Türbe İnşasına Kurşun Tedariki; **67/** 1905

Yağhane İnşası; **41/** 855

Yapağından Kebe İnşası; **2775/** 3653

Yol İnşası; **2775/** 181; **7534/** 1406

Zindan İnşası; **7534/** 68

b-Tamirlerle İlgili Hükümler

Ahır Tamiri; **2775/** 1395; **67/** 148, 558; **7534/** 1590

Araba Tamiri; **67/** 2134

Arslanhane Musluğu Tamiri; **67/** 3748

Arslanhanenin Tamiri; **67/** 3296

Atçılar Takyesi Tamiri; **7534/** 1676

Bend Tamiri; **2775/** 2132; **67/** 656, 718

Bostan Tamiri; **7534/** 142

Çarşı Tamiri; **2775/** 3034

Çeşme Tamiri; **2775/** 1647; **67/** 3727; **7534/** 2883

Değirmen Tamiri; **20/** 10, 44; **2775/** 303, 334, 871; **67/** 1197, 2976, 3060; **7534/** 2992, 4038

Derbend Tamiri; **67/** 393, 2299

Dolab Tamiri; **7534/** 2268

Dükkan Tamiri; **2775/** 775; **67/** 903, 923

Evliya Mezarlarının Tamiri; **2775/** 795

Hamam Kubbelerinin Tamiri; **2775/** 2725

Hamam Tamiri; **20/** 70; **62/** 1192; **63/** 786, 1418; **233/** 149; **2775/** 912, 1647, 2951; **26278/** 130; **67/** 903, 1171, 1276, 1289, 1313; **7534/** 2385, 2396, 4698, 4778; **41/** 443

Han Tamiri; **7534/** 1946, 4119; **2775/** 69, 1936

Hapishane Tamiri; **20/** 8

Hisar Tamiri; **67/** 285

Hurde Topların Tamiri; **7534/** 2730

Kağıthane Köprüsünün Tamiri; **7534/** 2993

Kağıthane Suyolu Tamiri; **2775/** 1083, 1464, 2227; **26278/** 135; **67/** 1202, 2350; **7534/** 449, 450, 663, 700, 4880

Kaldırım Tamiri; **2775/** 2235; **26278/** 413; **67/** 2989, 3083; **7534/** 392, 433, 691, 730, 1737, 1961, 2620, 3345, 3548, 3674, 3689, 3989

Kaldırım Tamirine Katır Tedariki; **7534/** 433

Kalhane Tamiri; **26278/** 185

Kayık Tamiri; **62/** 210, 926

Kemer Tamiri; **62/** 471

Kerbansarayın Tamiri; **62/** 1047; **63/** 297; **2775/** 51, 1937; **67/** 3734

Kırkçeşme Suyolu Tamiri; **67/** 620, 677

Köprü Tamiri; **61/** 595; **62/** 319, 456, 559, 970, 1468, 1474; **63/** 848; **233/** 76; **2775/** 408, 698, 699, 730, 786, 945, 947, 1141, 1161, 1163, 1267, 1471, 1474, 1543, 1586, 1935, 1964, 2108, 2235, 2368, 2447, 2518, 2553, 2573, 2924, 3311, 4271; **26278/** 76, 168, 356, 417, 421, 424; **67/** 516, 647, 740, 836, 887, 1386, 1629, 1921, 2058, 2224, 2278, 2379, 2413, 2470, 2551, 3083, 3886, 4060, 4440, 4461; **7534/** 74, 205, 319, 691, 723, 962, 1188, 1324, 1532, 1552, 1613, 1923, 1946, 2162, 2164, 2295, 2342, 2381, 2883, 2993, 3407, 3726, 4291, 4616, 4633, 4666, 5023, 5035, 5255; **41/** 68, 525, 554, 1057, 1064

Köşk Tamiri; **67/** 3487; **7534/** 849

Kubbe Tamirine Ağaç Tedariki; **26278/** 468, 516

Kubbe Tamirine Demir Tedariki; **26278/** 468

Kudüs-ı Şerifte Mezartaşı Tamiri; **2775/** 1731

Kule Tamiri; **2775/** 747, 1788; **67/** 2802, 3471

Kumkapı'nın Kapılarının Tamiri; **7534/** 3496

Kundakçılar Karhanesi Tamiri; **7534/** 1125

Medrese Tamiri; **63/** 37; **233/** 4; **2775/** 604; **7534/** 540; **41/** 765, 789

Meşhede-i Şerife'nin Kubbesinin Tamiri; **26278/** 468, 505, 516

Mezar Tamiri; **2775/** 2585

Nehre Tamirci Tayini; **67/** 2430

Oda Tamiri; **62/** 980, 1014; **2775/** 604, 912

Otağ Arabaları Tamiri; **7534/** 1887

Samsonların Tamiri; **7534/** 1677

Sandık Tamiri; **26278/** 484

Saraçhane Tamiri; **2775/** 1454

Sed Tamiri; **62/** 356, 1341

Su Kuyusu Tamiri; **2775/** 925

Suyolu Tamiri; **61/** 447, 513, 595; **63/** 508, 786, 1018, 1041, 1073, 1206, 1214; **2775/** 158, 241, 352, 469, 785, 858, 882, 1003, 1923, 1992, 2187, 3091, 3154, 3155, 3156, 3245, 3246, 3278, 3849; **26278/** 130, 173, 192, 375, 580; **67/** 400, 867, 1495, 1618, 2141, 2532, 3372; **7534/** 174, 392, 557, 711, 765, 771, 1744, 1783, 1894, 2081, 2144, 2294, 2299, 2362, 2436, 2883, 3222, 4171, 4778, 4855; **41/** 742

Suyolu Tamirine Beziryağı Tedariki; **7534/** 1783, 1894

Suyolu Tamirine Keten Tedariki; **7534/** 1894, 4171

Suyolu Tamirine Künk Tedariki; **2775/** 3245, 3246; **26278/** 173

Suyolu Tamirine Tente Tedariki; **7534/** 1744

Suyolu Tamirine Yelkenbezi Tedariki; **7534/** 3673

Şayka Toplarının Tamiri; **61/** 746

Şemhane Tamiri; **2775/** 1937; **67/** 923

Tekke Tamiri; **67/** 2061

Tüfenkhanenin Tamiri; **2775/** 1462

Türbe Tamiri; **26278/** 361; **41/** 154

Yedikule Kapısı Tamiri; **7534/** 3496

Yol Tamiri; **2775/** 27, 2235; **26278/** 266; **7534/** 1501, 2763, 2883, 5194, 5255

Yol Tamirine Künk Tedariki; **7534/** 2763

Zindan Tamiri; **62/** 715, 790, 1481; **67/** 2003

Mücrim Zindanları; **7534/** 2198

c-Teftişlerle İlgili Hükümler

Avarız Akçesi Teftişi; **7534/** 2519

Avarız Beliyatı Teftişi; **26278/** 41

Avarız Teftişi; **7534/** 210

Avarızhane Teftişi; **67/** 2315, 2399,

Baştına Teftişi; **2775/** 2956

Berat Rusumu Akçelerinin Teftişi; **7534/** 2391, 2392

Buğday Gemilerinin Teftişi; **63/** 1500

Cizyelerin Teftişi; **67/** 2959

Çavuş Teftişi; **7534/** 1875

Çavuşun Muhasebesinin Teftişi; **7534/** 4159

Çobanların Teftişı; **7534/** 1183

Defterdarın Muhasebesinin Teftişı; **67/** 2741

Değirmen Muhasebesinin Teftişı; **2775/** 1587

Değirmen Sularının Teftişı; **233/** 251

Dizdar Emanetindeki Altınların Teftişı; **67/** 1320

Dizdarın Muhasebesinin Teftişı; **7534/** 4991

Evkaf Nazırının Teftişı; **7534/** 1060

Gediklerin Teftişı; **20/** 93

Havale Kulların Beliyatı Teftişı; **7534/** 1079

Havale Kulun Muhasebesinin Teftişı; **62/** 857, 951, 952, 953, 956, 961, 995, 1107, 1201, 1547; **63/** 220; **7534/** 2140, 3454, 3473,

Havale Kulun Teftişı; **61/** 158, 352, 405; **67/** 82, 524, 1155, 2057, 2530; **7534/** 453, 1659, 1660, 2191, 2605

Hurde Muhasebelerinin Teftişı; **7534/** 2953

İftiranın Teftişı; **7534/** 1738

İstanbul'a Koyun Getirenlerin Teftişı; **2775/** 134

Kadı'ların Beliyatı Teftişı; **2775/** 2911; **26278/** 265; **67/** 507

Kadı'nın Muhasebesinin Teftişı; **26278/** 145, 409, 494

Kadı'nın Teftişı; **61/** 203; **62/** 1589; **2775/** 2958; **67/** 575, 1379, 1444, 2511, 2972, 3176; **7534/** 636, 1554, 1568, 1820, 2983

Kaimmakamın Muhasebesinin Teftişı; **67/** 429

Karhane-i Hassa Muhasebesinin Teftişı; **233/** 97

Kefalet Akçesi Teftişı; **41/** 314

Kefil Teftişı; **63/** 25, 386, 593, 832, 865, 938, 946, 1003, 1151, 1227, 1238, 1486; **2775/** 3406; **67/** 1026; **7534/** 1150, 4063

Kefilin Muhasebesinin Teftişı; **61/** 440, 442, 599; **20/** 166; **7534/** 4890; **41/** 1012

Kefillerin Beliyatı Teftişı; **7534/** 3463, 3508

Kefillerin Teftişı; **62/** 1031; **233/** 216, 223; **26278/** 197, 244

Kethüda Beliyatı Teftişı; **7534/** 4503

Kürekçi Bedeli Teftişı; **2775/** 3124

Kürekçi Beliyatı Teftişı; **67/** 529, 544

Muhasebelerin Teftişı; **7534/** 3271

Muhzırların Muhasebelerinin Teftişı; **7534/** 3447, 4325

Naib'in Beliyatı Teftişı; **26278/** 265

Naib'in Muhasebesinin Teftişı; **20/** 15; **26278/** 409, 494

Naib'in Teftişı; **61/** 203; **2775/** 1229

Rüşvet Alan Kadı ve Naiblerin Teftişı; **7534/** 839

Rüşvetin Teftişı; **7534/** 4639, 4640, 4641, 4642

Sarracın Teftişı; **7534/** 2302

Silah Teftişı; **2775/** 144

Şeyhin Teftişı; **61/** 38

Vezzanın Muhasebesinin Teftişı; **61/** 885

Voynukların Teftişı; **7534/** 118, 137

Voyvoda'nın Muhasebesinin Teftişı; **67/** 2560

Yaralama Davasının Teftişı; **20/** 89

d-İhtilaflı Hususlarla İlgili Hükümler

Alacak-Verecek Anlaşmazlıkları; **61/** 249, 685, 757; **63/** 210, 1013; **233/** 137, 242; **62/** 203, 274, 914, 999; **2775/** 68, 383, 667, 1001, 1005, 1335, 1916, 1993, 2262, 2289, 2873, 3139, 3141, 3229, 3365, 3427, 3669, 3817, 3940, 4187, 4312; **26278/** 306; **67/** 638, 831, 1376, 1485, 1796, 2005, 3031, 3307, 3432, 3708; **7534/** 183, 263, 295, 571, 605, 2017, 2114, 21138, 2226, 2487, 2545, 2801, 2834, 3464, 3503, 3735, 3913, 4317, 4328, 4504, 4654, 4949; **41/** 144, 315, 316, 685, 686, 710, 724, 871, 884, 927, 941, 1076

Arazi Anlaşmazlıkları; **63/** 341, 511; **979/** 4; **2775/** 151; **67/** 896, 3044; **7534/** 163, 383, 1471, 2636, 3008, 5007; **41/** 26, 520, 921

Çayır Anlaşmazlıkları; **41/** 588

Ortaklar Arasındaki Anlaşmazlıklar; **61/** 464

Sınır Anlaşmazlıkları; **61/** 147, 556, 562, 799, 813, 878, 904; **20/** 16, 22; **19322/** 53; **62/** 1160, 1191; **63/** 14, 855, 969, 1178, 1259; **2775/** 613, 614, 968, 990, 1020, 1145, 1444, 1797, 1897, 1971, 2014, 2113, 2171, 3098, 3521; **26278/** 404, 605; **67/** 167, 409, 410, 591, 604, 1023, 1080, 1093, 1375, 1459, 1909, 2283, 3256, 3965, 3986, 4025, 4026, 4030, 4512, 4523; **7534/** 516, 522, 1070, 1078, 1181, 1191, 1196, 1218, 1257, 1323, 1331, 1332, 1365, 1465, 1480, 1481, 1615, 1685, 1930, 2218, 2263, 2284, 2449, 2893, 3574, 4034, 4110, 4149, 4264, 4353, 4458, 4619, 4620, 4655; **41/** 333, 341, 492, 579, 640, 691, 885

Su Anlaşmazlıkları; **2775/** 3584; **7534/** 2678; **41/** 692

e-Müteferrik Konularda Davalar ve Hukuki Sorunlar

Adam Yaralama; **233/** 23

Adi Davalar; **63/** 502

Bağcı Rusumu İle İlgili Hukuki Sorunlar; **2775/** 3445, 3491, 3528, 3574, 3576, 3604

Cerime Tahsili İle İlgili Hukuki Sorunlar; **7534/** 417, 2169

Cibayetli İlgili Hukuki Sorunlar; **2775/** 808

Dimosla İlgili Hukuki Sorunlar; **2775/** 2314

Erbab-ı Timarla İlgili Hukuki Sorunlar; **7534/** 2914

Evkaf-ı Hümayuna İlhak Olan Yaylaklarla İlgili Hukuki Sorunlar; **2275/** 2048

Faiz Oranları İle İlgili Hukuki Sorunlar; **7534/** 3339, 3340

Filori Resmi İle İlgili Hukuki Sorunlar; **7534/** 3733, 3774

Haymane Rusumu İle İlgili Hukuki Sorunlar; **41/** 52

Hırsızlık; **61/** 279, 393, 551, 613, 649, 788, 1026, 1046; **20/** 120; **19322/** 36; **62/** 705, 729, 1369, 1489; **63/** 117, 1373; **233/** 23, 210, 229, 243, 244, 245, 247, 248; **2775/** 190, 212, 460, 2614, 2841, 3978, 4241; **26278/** 96, 189, 645; **67/** 264, 350, 1128, 1808, 2318, 2742; **7534/** 1738, 3453; **41/** 15, 53, 113, 227, 353, 567, 774, 793, 799, 1061

Hibe Arazilerle İlgili Hukuki Sorunlar; **62/** 864

Huzur; **61/** 272, 305, 325, 345, 361, 440, 442; **63/** 16, 18, 416, 646, 957; **2775/** 1162; **7534/** 836, 1488, 3221, 3233, 4013, 4086, 4497, 4931, 5058

Kaçgun Köle; **61/** 390, 548; **20/** 74, 236; **19322/** 54; **233/** 2, 156; **67/** 200, 363, 4533; **7534/** 44, 1157, 1276, 1880, 2215, 2322, 2774; **41/** 132, 875

Kadı'nın Tasarrufundaki Arazilerle İlgili Hukuki Sorunlar; **7534/** 966

Katil Davası; **62/** 999; **233/** 50; **2775/** 301, 759, 2007; **67/** 356, 1904, 4390; **7534/** 1248; **41/** 459

Kesilen Akçelerle İlgili Hukuki Sorunlar; **2775/** 764

Kethüda İle İlgili Hukuki Sorunlar; **7534/** 117

Kudüs-ı Şerifle İlgili Hukuki Sorunlar; **2775/** 758, 767, 768, 855, 885, 1254

Küreci Rusumu İle İlgili Hukuki Sorunlar; **67/** 532; **7534/** 3285

Kürekçi Bedeli Avarız Akçeleri İle İlgili Hukuki Sorunlar; **2775/** 1669; **67/** 141; **7534/** 454, 610, 655, 756

Kürekçi Cemi İle İlgili Hukuki Sorunlar; **2775/** 599

Maktu Vergilerle İlgili Hukuki Sorunlar; **67/** 3292; **7534/** 2305, 2599, 2600, 2663, 2666, 2781, 2848, 3027, 3212, 3241, 3367, 4759, 4777

Öşürle İlgili Hukuki Sorunlar; **61/** 271, 465, 472, 481, 499, 654, 660, 714, 810; **20/** 247; **62/** 68, 105, 226, 231, 265, 267, 291, 301, 332, 390, 393, 489, 498, 572, 604, 614, 861, 969, 1010, 1189, 1216, 1261, 1426, 1460, 1503, 1522, 1528, 1534; **63/** 420, 553, 908, 1055, 1143; **233/** 103, 104; **2775/** 174, 178, 252, 509, 731, 1060, 1251, 1721, 3611, 3615, 3620, 3721, 3734, 3739, 3747, 3804, 3830, 3831, 3840, 3847, 3867, 3876, 3915, 3951, 3986, 4001, 4046; **26278/** 200, 208; **67/** 62, 63, 86, 99, 103, 123, 139, 157, 164, 186, 188, 197, 339, 570, 607, 659, 675, 774, 816, 870, 1003, 1453, 1462, 1493, 1558, 1580, 1589, 1602, 1616, 1642, 1643, 1702, 1771, 1961, 1978, 1989, 2000, 2042, 2128, 2474, 2507, 2513, 2514, 2515, 2523, 2751, 2765, 2807, 3040, 3054, 3086, 3308, 3491, 3493, 3522, 3664, 3811, 3812, 3829, 3893, 4002, 4113, 4266, 4335, 4354, 4427, 4475, 4504, 4564; **7534/** 31, 395, 403,

502, 563, 578, 670, 747, 767, 805, 821, 838, 898, 961, 996, 997, 1309, 1428, 1500, 1588, 1742, 1888, 1936, 1951, 1966, 2012, 2156, 2205, 2228, 2313, 2321, 2332, 2333, 2347, 2426, 2693, 2726, 2769, 2882, 3034, 3122, 3297, 3298, 3655, 3675, 3952, 4029, 4049, 4279, 4280, 4293, 4381, 4639, 4640, 4641, 4642, 4980, 5155; **41/** 3, 48, 49, 50, 90, 110, 191, 223, 351, 352, 422, 502, 532, 550, 579, 664, 729, 731, 755, 762, 768, 779, 790, 979, 1019, 90, 191, 223, 352, 422, 532, 579, 1072

Resm-i Bennakle İlgili Hukuki Sorunlar; **41/** 331

Resm-i Duhanla İlgili Hukuki Sorunlar; **7534/** 2683

Rusum Tahsili İle İlgili Hukuki Sorunlar; **7534/** 952

Sahte Berat; **67/** 2212; **7534/** 5011

Sahtekarlık; **979/** 20

Rüşvet; **7534/** 3454, 4082; **41/** 24

Tapulu Arazilerle İlgili Hukuki Sorunlar; **2775/** 387

Tekalif-i Örfiye İle İlgili Hukuki Sorunlar; **7534/** 1954

Veraset Davası; **233/** 252, 255

Zorla Kefil Yazma; **61/** 100; **233/** 15; **2775/** 1294, 1703; **67/** 894, 1695, 1767, 1769, 2794, 3855, 4012; **7534/** 215, 1599, 5192

Aharın Yaylağa Dahlinin Meni; **7534/** 231

Cürmü Olmayana Aharın Dahlinin Meni; **41/** 745

Çeribaşıya Aharın Dahlinin Meni; **41/** 495

Çiftlik Tasarrufuna Aharın Dahlinin Meni; **41/** 311

Çiftliğe Yamak Kayd Olup Hizmet Etmeyenlerin Meni; **63/** 559

Gizli Esir Satışının Meni; **61/** 395

Göç Etmek İsteyenlerin Meni; **7534/** 1759

Habersiz Kefil Yazma; **41/** 39, 40, 86, 127, 244, 245, 326, 371, 425, 656, 778

Kadı'nın Emine Dahlinin Meni; **41/** 185

Kethüdaya Aharın Dahlinin Meni; **7534/** 3451

Kürecilere Aharın Dahlinin Meni; **67/** 3276

Mal Bulup Teslim Edene Ahardan Dahl Olunmaması; **41/** 321, 469

Mülkiyet Üzere Verilen Arazilere Aharın Dahlinin Meni; **67/** 101, 197, 198, 1203, 3356

Otluk Arazilere Aharın Dahlinin Meni; **67/** 1117

Raiyyet Kullarına Aharın Dahlinin Meni; **41/** 785

Reayaya Aharın Dahlinin Meni; **7534/** 1889

Resm-i Tapu İle Satılan Arazilere Aharın Dahlinin Meni; **41/** 96, 104

Tapu İle Satılan Arazilere Aharın Dahlinin Meni; **41/** 536, 542, 586, 600, 679, 736

Yetim Çiftliklerine Aharın Dahlinin Meni; **41/** 345

Ziraat Arazilerine Aharın Dahlinin Meni; **41/** 249

Asesbaşların Bekçilere Zulmünün Meni; **7534/** 2041

Bacdarların Reayaya Zulmünün Meni; **7534/** 2475

Çobanlara Aharın Zulmünün Meni; **2775/** 1234

Kadı'nın Reayaya Zulmünün Meni; **7534/** 4715

Kerbansaraylardaki Reayaya Zulmün Meni; **7534/** 1582

Kethüdaların Reayaya Zulmünün Meni; **2775/** 1082, 1260

Kethüdanın Reayaya Zulmünün Meni; **67/** 2159, 2347; **7534/** 2587, 2682

Reayaya Zulm Eden Eminin Meni; **62/** 977

Reayaya Zulm Eden Kadı'ların Meni; **2775/** 1898

Reayaya Zulm Edenlerin Meni; **2775/** 1358

Sarraçların Reayaya Zulmünün Meni; **7534/** 2590, 2932

Softaların Ahaliye Zulmünün Meni; **2775/** 2188

Voyvodaların Reayaya Zulmünün Meni; **61/** 729 **7534/** 853

Yasakçıların Reayaya Zulmünün Meni; **67/** 372

Tecavüz; **233/** 178

f-Müteferrik Tayinler ve Aziller

Akmişe Dellaliyesine Mismar Tayini; **67/** 2764

Akmişeye Mubassır Tayini; **7534/** 211

Asesbaşı Tayini; **63/** 158; **2775/** 2205, 2322, 3661

Aşirete Kethüda Tayini; **2775/** 3142

Aşirete Kethüda Tayini; **2775/** 3142

Avrat Hamamına Hamamcı Hatun Tayini; **63/** 971

Bacdar Tayini; **61/** 400, 632, 785, 1076, 1078; **20/** 127, 129, 130, 173, 208; **62/** 469, 470, 1553

Bağlara Korucu Tayini; **19322/** 24

Bahar Yasakçısı Tayini; **7534/** 816

Baki Tahsiline Çavuş Tayini; **7534/** 3283

Bazara Kethüda Tayini; **7534/** 3994

Bekçi Tayini ; **62/** 404; **2775/** 2187; **67/** 686

Bezezistana Şeyh Tayini; **7534/** 4023

Bimarhaneye Tabib Tayini; **2775/** 217

Binbaşı Tayini; **67/** 1227; 1500

Bit Bazarına Dellallar Kethüdası Tayini; **63/** 1464

Bolak Emmini Tayini; **2775/** 1427

Buğday Anbarına Anbarcı Tayini; **7534/** 191

Cemaatbaşı Tayini; **2775/** 3572

Cemaate Kethüda Tayini; **2775/** 622; **67/** 2595; **7534/** 2090, 2091, 2281, 2282, 4150, 4151, 5037

Cihet Tayini; **63/** 578; **2775/** 551; **7534/** 2245

Cuma İmamına Mukataa Akçesi Tayini; **63/** 171

Çavuşbaşı Tayini; **7534/** 432

Çuka ve Akmişeye Dellal Tayini; **67/** 2934

Dağlara Korucu Tayini; **2775/** 1218

Daru'ş-Şifa'ya Tabib Tayini; **2775/** 995

Debbağlara Satıcı Tayini; **20/** 194, 218, 268

Değirmenci Tayini; **61/** 833

Dellaliyeye Ahçı Tayini; **61/** 105

Dellallara Kethüda Tayini; **61/** 643; **2775/** 471

Derbend Karyelerine Derbendçi Tayini; **7534/** 1214, 2912, 3445, 3871, 3946, 4591

Derbend Muhafazasına Nazır Tayini; **41/** 725

Derbendçilere Reis Tayini; **67/** 1174

Derbende Tamirci Tayini; **7534/** 3578

Dideban Tayini; **62/** 1629

Eflak Rusumu Tahsiline Emin Tayini; **67/** 1678, 1679

Eflak Rusumu Tahsiline Katib Tayini; **67/** 1678, 1679

Ekmekçilere Kethüda Tayini; **2775/** 1941

Ekrad Taifesine Kethüda Tayini; **7534/** 883

Esir Nafakası Tayini; **7534/** 80, 1960

Esir Pencığı Tahsiline Emin Tayini; **2775/** 1030

Galle Kapanına Baçdar Tayini; **62/** 1311

Gönüllü Tayini; **2775/** 2397

Hac Kfilesine Kethüda Tayini; **2775/** 2513

Hac Kfilesine Tezkireci Tayini; **2775/** 1977

Hacılara Katib Tayini; **2775/** 1212, 1302

Hamamcı Tayini; **67/** 243

Harameyn-i Şerifeyne Katib Tayini; **2775/** 1333

Harc-ı Amilden Satıcı Tayini; **20/** 186

Harc-ı Amile Katib Tayini; **20/** 132

Harem-i Şerif Binasına Taşçı Tayini; **67/** 3653

Haslara Korucu Tayini; **62/** 459

Hatib Tayini; **63/** 1244

Havale Kul Tayini; **61/** 287, 323; **20/** 31, 41, 58, 61, 65, 66, 68, 83, 92, 137, 167, 168, 239; **62/** 59, 335, 385, 968, 1029, 1573, 1623; **63/** 15, 252, 957; **233/** 184; **2775/** 211, 641, 1495; **26278/** 66; **67/** 599, 1835, 2046; **7534/** 218, 366, 416, 742, 1522, 2758, 3000, 3050, 4475, 4476; **41/** 6, 27, 205, 216, 294, 718, 772, 985

Hazret-i İmam Ali Asitanesine Hadim Tayini; **2775/** 1354

Hisar Eri Tayini; **2775/** 4008

Hisareri Tayini; **62/** 264, 978; **67/** 2812

Humbara Ustaları Tayini; **7534/** 1619

İstanbul Etmekçilerine Etmekçibaşı Tayini; **2775/** 1448

İstanbul Kapılarına Bekçi Tayini; **62/** 1380

İşçi Tayini; **2775/** 3633; **67/** 848

Kadı Tayini; **7534/** 1306

Kağıthane Suyoluna Hizmetçi Tayini; **7534/** 1020, 1128

Kalafatçı Tayini; **61/** 968

Kalhaneye İmrarcı Tayini; **67/** 2935

Kapıcı Tayini; **61/** 194

Kara Reisi Tayini; **7534/** 778

Karyeye Kethüda Tayini; **7534/** 2291

Karyeye Korucu Tayini; **2775/** 572

Karyeye Reis Tayini; **2775/** 3002

Katutar (Fetutar ?) Tayini; **2775/** 375, 421, 1092, 3175, 3807, 4056, 4059, 4067, 4137, 4144; **67/** 689, 1287, 1288, 1393, 1395, 1424, 1426, 1427, 1428, 1429, 1430, 1431, 1432, 1513, 1885, 2151, 2228, 2251, 2825, 4177; **7534/** 298, 299, 370, 1463, 1508, 3662, 3707, 4750, 4908

Kayacı Tayini; **2775/** 2900

Kazaya Asesbaşı Tayini; **2775/** 1221

Kazaya Kethüda Tayini; **2775/** 41, 590; **67/** 1124, 1481, 1719, 4539, 4551; **7534/** 602, 1648, 2038, 3669, 4311; **41/** 516, 648

Kazgancılara Kapıcı Tayini; **7534/** 173

Kerbansaraya Tamirci Tayini; **7534/** 1076

Korucu Tayini; **61/** 14; **26278/** 39, 287; **67/** 504, 505, 4363; **7534/** 652, 2984

Koruya Korucu Tayini; **2775/** 2279; **67/** 1172

Koruya Olukçu Tayini; **67/** 2460, 2461

Köprücü Tayini; **41/** 146

Köprücü Tayini; **67/** 70, 706, 709, 1234, 1946, 2413, 2621, 3468; **7534/** 891, 1304, 1483, 1613, 2037, 2381, 3438, 3614, 4398, 4633, 4668

Köprüye Bekçi Tayini; **67/** 367

Köprüye Derbendçibaşı Tayini; **7534/** 723

Köprüye Meremmetçi Tayini; **63/** 1285

Köprüye Tamirci Tayini; **67/** 371

Kudüs-ı Şerif'e Bevvab Tayini; **2775/** 2592

Kudüs-ı Şerif'e Şeyh Tayini; **7534/** 993

Kudüs-ı Şerif'e Yasakçı Tayini; **2775/** 1877

Kudüs-ı Şerife Mimar Tayini; **2775/** 1708

Kudüs-ı Şerife Yasakçı Tayini; **7534/** 2771

Kudüs-ı Şerifteki Zaviyeye Nazır Tayini; **2775/** 2762

Kürekçi Reisi Tayini; **26278/** 573; **67/** 2856, 2897

Kürekçi Tayini; **20/** 113

Kürekçilere Kara Reisi Tayini; **67/** 3072

Kürekçilere Nafaka Tayini; **7534/** 114

Kürekçilere Reis Tayini; **7534/** 305

Mahbuslara Nafaka Tayini; **2775/** 392

Mahpuslara Nafaka Tayini; **61/** 898,
Martolos Tayini; **2775/** 103, 4047, 4063, 4064, 4075, 4092, 4093, 4117, 4134, 4200, 4204, 4234, 4250, 4275; **67/** 3017
Martolosbaşı Tayini; **2775/** 103
Martoloslara Yüzbaşı Tayini; **67/** 2553
Medreseye Müderris Tayini; **7534/** 824
Melik Tayini; **67/** 300, 1409
Meyve Kapanına Baçdar Tayini; **62/** 320
Mimar Tayini; **62/** 104; **2775/** 2564
Muallimhane'ye Muallim Tayini; **62/** 1061
Mutemed Tayini; **67/** 1802
Mühürücü Tayin; **62/** 682
Nahiyye Kethüda Tayini; **2775/** 476
Nahiyye Melik Tayini; **7534/** 469
Neccar Tayini; **2775/** 3215
Nehir Çeltiğine Yasakçı Tayini; **62/** 885; **7534/** 1815
Nehir Kürekçisi Tayini; **67/** 1063
Nehir Reisi Tayini; **26278/** 638; **7534/** 12
Nehre Kürekçi Tayini; **2775/** 2613; **67/** 1200
Nehre Yasakçı Tayini; **61/** 27
Nezarete Katib Tayini; **41/** 302
Ormana Korucu Tayini; **67/** 1248
Ormancı Tayini; **67/** 519
Otluk Anbarına Bekçi Tayini; **67/** 1042; **7534/** 138
Pavenci Tayini; **41/** 528
Reis Tayini; **62/** 42, 187
Resm-i Bağat Tahsiline Emin Tayini; **67/** 1649
Resm-i Bağat Tahsiline Katib Tayini; **67/** 1649, 1676, 1677
Rusum Tahsiline Emin Tayini; **2775/** 429, 435, 446, 447
Rusum Tahsiline Katib Tayini; **2775/** 429, 435, 446, 447

Sarı Saltuk Baba Zaviyesine Nazır Tayini; **2775/** 1951

Satıcı Tayini; **20/** 128; **62/** 1065, 1274

Sayyad Tayini; **7534/** 2279

Sikke-i Hasene Üstad Tayini; **2775/** 2763

Surre Alayına Emin Tayini; **2775/** 1929

Suyolu Tamircisi Tayini; **41/** 441

Suyolu Tamirine Hizmetli Tayini; **7534/** 771

Suyolu Tamirine Irgad Tayini; **7534/** 2299

Şehir Kethüdası Tayini; **2775/** 1934

Şeyh Ebu'l-Feth'e Vazife Tayini; **2775/** 3866

Şeyh Tayini; **41/** 866

Tabib Tayini; **67/** 2760

Tacirlere Şehbender Tayini; **7534/** 49

Tamirci Tayini; **62/** 1543; **2775/** 2187; **26278/** 635; **67/** 1581, 2181, 2259, 2379, 2451, 3734; **7534/** 2023, 4829; **41/** 1057

Tercüme Yapabilecek Katib Tayini; **67/** 1857

Türkmenlere Kethüda Tayini; **7534/** 2499

Ulak Bargiri Hizmetine Tayin; **7534/** 2716

Vezzan Tayini; **61/** 125, 865, 1033, 1086; **62/** 682, 1438; **67/** 1652

Yasakçı Tayini; **67/** 728, 833

Yaveci Tayini; **2775/** 335, **26278/** 349; **67/** 4557

Yundlara Olukçu Tayini; **67/** 3413

Yüzbaşı Tayini; **2775/** 103

Zağanosbaşların Bargirlerine Arpa Tayini; **63/** 942

Zindana Zindancı Tayini; **62/** 73

Değirmenci Azli; **61/** 883

Didebanın Azli; **63/** 1327

Dizdarın Azli; **62/** 663, 718

Korucunun Azli; **7534/** 481

Mahkeme Katibinin Azli; **63/** 130

Reisin Azli; **7534/** 534, 1865

g-Müteferrik Görevlilerle İlgili Hükümler

At Çeken Taifesi; **41/** 885, 915, 945, 947, 951, 1051, 1075

Celeb Taifesi İle İlgili Hukuki Sorunlar; **2775/** 386, 1657, 1715

Celeb Taifesi; **2775/** 726, 1657, 1715, 2078, 2426, 2475, 2482, 2524, 2620, 2652, 2668, 2744, 2949, 3173, 3524, 3526, 3664, 3689, 3782; **7534/** 41, 4307, 4393

Elliciyan Taifesi; **41/** 183, 282, 874

Etmekçi Taifesi; **2775/** 2631

Filorici Taifesi; **2775/** 4304; **7534/** 232, 3241, 3258, 3617, 3880

Haymane Taifesi; **67/** 1449

Haymane Taifesine Aharın Dahlinin Meni; **41/** 133, 637, 936

Kereste Çeken Taifesi; **7534/** 3099

Kesimci Taifesi; **7534/** 819

Köprücü Taifesi; **7534/** 477

Ortakçı Taifesi; **2775/** 2197

Rençber Taifesine Aharın Dahlinin Meni; **2775/** 2659

Rençber Taifesine Bez Teklif Olunmaması; **7534/** 4998

Samakocu Taifesi; **7534/** 5004

Şehirci Taifesi; **7534/** 386

Taş Kesen Taifesi; **7534/** 406

Taşçı Taifesi; **67/** 1744

Tatar Taifesinden Avarız ve Resm-i Duhan Taleb Edilmemesi; **63/** 828

Tekaüd Taifesi; **7534/** 64

Tüccar Taifesi; **67/** 2004, 3760

Tüccar Taifesine Aharın Zulmünün Meni; **7534/** 4180

Yüzcü Taifesi; **67/** 1055

Yüzdeci Taifesi; **67/** 1449, 1526, 3329

Yüzdeciyan Taifesi; **41/** 434, 462, 865, 1072

Bozulus Cemaati; **7534/** 2281

h-Müteferrik Konularda Tayinat ve Tedarikler

Ağaç Tedariki; **2775/** 1245

Ahkâm Tezkireleri İçin Kağıt Tedariki; **7534/** 4842
Ahkâm-ı Şerife Hıfzı İçin Sandık Tedariki; **2775/** 1954, 2785
Akmişe İşletmeciliği İçin İplik Tedariki; **233/** 180
Akmişe İşletmeciliği İçin Kumaş Tedariki; **233/** 180
Alem Mehterlerine Çadır Tedariki; **2775/** 2470, 3138
Alem Mehterlerine Tokmakçı Tedariki; **2775/** 2470
Anadolu Tezkirecisine Kağıt Tedariki; **7534/** 78
Araba Tekerleği Tedariki; **2775/** 63
Arpa Eminine Keçe Tedariki; **2775/** 2337
Arpa Tedariki; **2775/** 625, 2408; **7534/** 2590, 3425, 4526,
Askere Zahire Tedariki; **2775/** 318, 319
Bal Mumu Tedariki; **67/** 1510; **7534/** 19
Balvan Ağacı Tedariki; **62/** 77
Baş Mukataa Defterleri İçin Sandık Tedariki; **7534/** 3446
Baştarde Kerestesi Tedariki; **7534/** 1983
Beziryığı Tedariki; **7534/** 3684
Bina-i Amire'ye Kurşun Tedariki; **67/** 1500
Boğası Tedariki; **67/** 1510
Boğdan Voyvodası Adamlarına Arpa Tedariki; **67/** 564, 2352; **7534/** 1307, 3202
Boğdan Voyvodası Adamlarına Odun Tedariki; **2775/** 608; **7534/** 1308, 3203
Boğdan Voyvodası Adamlarına Otluk Tedariki; **67/** 564, 2352; **7534/** 1307, 3202
Buğday Tedariki; **67/** 1123
Buz Tedariki; **67/** 2558
Çadır Tedariki; **2775/** 1640, 1642, 2339
Çam Çubuğu Tedariki; **67/** 1889
Çam Dalı Tedariki; **63/** 13
Çam Tahtası Tedariki; **62/** 77
Çarçak Tedariki; **26278/** 40
Çatma Kadife Tedariki; **7534/** 3757
Daru's-Sa'ade Ağası Odalarına Perde Tedariki; **67/** 2287
Defter Eminine Mühreli Kağıt Tedariki; **2775/** 2535
Defter Sandıkları İçin Kilit Tedariki; **7534/** 2051
Defterler İçin Muşamba Tedariki; **7534/** 2051

Defterler İçin Sandık Tedariki; **7534/** 2051

Develere Mühimmat Tedariki; **7534/** 147

Divan-ı Ali'ye Keçe Tedariki; **2775/** 828

Edremit Bezi Tedariki; **67/** 4127; **7534/** 702

Eflak Voyvodası Adamlarına Odun Tedariki; **2775/** 292; **7534/** 1348

Eflak Voyvodası Adamlarına Otluk Tedariki; **7534/** 1349, 3205; **2775/** 293, 3216

Eflak Voyvodasının Adamlarına Arpa Tedariki; **2775/** 293; **7534/** 1349

El Kovaları Tedariki; **2775/** 1377

Elçiye Harcırah Tedariki; **7534/** 81

Elma Tedariki; **2775/** 1915

Erdel Kralına Otluk Tedariki; **2775/** 4026

Esirlere Bez Tedariki; **7534/** 1202, 3557

Esirlere Don ve Gömlek Tedariki; **7534/** 155

Esirlere Kendir Tedariki; **67/** 1559

Esirlere Peksimed Tedariki; **7534/** 2658, 4306

Fitil Tedariki; **2775/** 1414

Fitil Otu Tedariki; **67/** 1438

Galata Tershanesine Odabaşı Tedariki; **67/** 624

Galata Tershanesine Yelkenci Tedariki; **67/** 624

Hac Kafflesine Deve Tedariki; **67/** 2177, 3029

Hac Kafflesine Kira Develeri Tedariki; **2775/** 1976

Halı Tedariki; **67/** 832

Hamama Su Tedariki; **2775/** 1329

Harbe Tedariki; **67/** 1510

Heğbe Tedariki; **67/** 1440

Irgat Tedariki; **41/** 30

İç Oğlanlarına Peşkir Tedariki; **7534/** 1111

İç Sakalara Balmumu Tedariki; **2775/** 2338

İç Sakalara Kova Tedariki; **2775/** 2338

İç Sakalara Penbe İpliği Tedariki; **2775/** 2338

İç Sakalara Süpürge Tedariki; **2775/** 2338
Kabe-i Şerife Dölbend Tedariki; **7534/** 4174
Kağıt Tedariki; **67/** 234; **7534/** 4757
Kalcı Tedariki; **2775/** 1681
Karhane-i Hümayun'a Tel Tedariki; **7534/** 1176
Katır Tedariki; **67/** 834
Kazan Tedariki; **61/** 544
Kazan ve Sahan Tedariki; **2775/** 1157
Kazgan Tedariki; **7534/** 89, 91
Kazma Tedariki; **67/** 3706; **7534/** 3097
Kebe Tedariki; **67/** 1461
Keçe Tedariki; **67/** 727, 1919; **7534/** 30
Keçe-i Serraci Tedariki; **7534/** 3878, 3879
Kerbansaraya Kurşun Tedariki; **26278/** 319
Kereste Tedariki; **7534/** 4560
Ketan Bezi Tedariki; **67/** 2605, 2762
Kız Kulesine Barut Tedariki; **7534/** 84
Kızılca Tuzla Bezi Tedariki; **67/** 4127; **7534/** 702
Kilim Tedariki; **2775/** 1641, 1643
Kira Davarı Tedariki; **67/** 4269
Koruk Ekşisi Tedariki; **7534/** 1143
Koyun Tedariki; **7534/** 83
Kuyu Kovaları Tedariki; **67/** 2229
Kürek Tedariki; **7543/** 3097
Malzeme Tedariki; **67/** 1750
Mermertraş Ustalar Tedariki; **7534/** 349
Meşk Tedariki; **7534/** 1095; **67/** 2001
Mir Aleme İbrişim Sancak Bağı Tedariki; **67/** 464
Mir Aleme Sancak Çubuğu Tedariki; **67/** 464
Mir Aleme Sancak Demiri Tedariki; **67/** 464

Mismar Tedariki; **2775/** 2283

Muhafızlara Peksimed Tedariki; **7534/** 1210

Muhasebe Defterleri İçin Sandık Tedariki; **7534/** 1567

Mumculara Yağ Tedariki; **62/** 1252

Musluk İskemleleri Tedariki; **26278/** 307

Musluk İplikleri Tedariki; **67/** 2229

Muşamba Tedariki; **2775/** 2183,

Mühimmat Tedariki; **67/** 636

Mühür Mumu Tedariki; **67/** 234

Mümeyyizlere Çadır Tedariki; **67/** 557

Odun Tedariki; **2775/** 1666; **67/** 389, 788; **41/** 30

Ok Tedariki; **61/** 120

Otluk Tedariki; **2775/** 625, 2408, 4026

Öküz Tedariki; **7534/** 2735

Pamuk İpliği Tedariki; **7534/** 3695

Peksimed Tedariki; **7534/** 549, 632

Rumeli Kıla Defterleri Hıfzı İçin Kilit Tedariki; **2775/** 2481,

Rumeli Kıla Defterleri Hıfzı İçin Sandık Tedariki; **2775/** 2481

Rumeli Muhasebecisine Defter Sandığı Tedariki; **2775/** 2979

Rumeli Muhasebecisine Sandık Kilidi Tedariki; **2775/** 3259

Sabunculara Yağ Tedariki; **62/** 1252

Saka Bargiri Tedariki; **67/** 577, 710

Saka Bargirlerine Kova Tedariki; **67/** 576

Saka Bargirlerine Meşk Örtüsü Tedariki; **67/** 576

Sakabaşılara Heğbe Tedariki; **2775/** 1266

Sakalara Meşk Tedariki; **7534/** 1095, 1440

Saman Tedariki; **7534/** 2122

Sancak Başı İçin Kova Demiri Tedariki; **67/** 2789

Sancakbaşı İçin İbrişim Bağ Tedariki; **67/** 2789,

Sandık Tedariki; **2775/** 1541, 1641, 1643; **7534/** 2590, 2724, 3425, 4526

Serhad Mühimmatı Tedariki; **2775/** 2667

Serraci Keçe Tedariki; **2775/** 1345; **67/** 2506; **7534/** 3808

Sicim Tedariki; **67/** 234

Sof Tedariki; **63/** 1304

Soğan Tedariki; **7534/** 1223

Su Sığırı Boyundurukları Tedariki; **2775/** 1835

Sultan Mustafa'nın Validesinin Hac Mühimmatı Tedariki; **7534/** 2467, 2841

Süpürge Tedariki; **7534/** 258

Şayka Tedariki; **67/** 450

Şehname-i Hümayun Yazımı İçin Kağıt Tedariki; **7534/** 1993

Şehremine El Küreği Tedariki; **67/** 3831

Şem-i Asel Tedariki; **67/** 1170

Şenlik İçin Barut-ı Siyah Tedariki; **67/** 4148

Taş Gemisine Araba Tedariki; **67/** 1196

Taş Gemisine Yay Tedariki; **67/** 1196

Taş Tedariki; **62/** 107

Tereyağı Tedariki; **979/** 5

Teşrifatiye Sandık Tedariki; **2775/** 2362

Tin-i Mahtum Tedariki; **7534/** 1867

Urgan İçin Kendir Tedariki; **67/** 2038

Urgan İçin Sabun Tedariki; **2775/** 410

Urgan İşletmeciliği İçin Kazan Tedariki; **7534/** 2538

Urgan Tedariki; **2775/** 243; **67/** 857, 937, 2831; **7534/** 695, 4320

Üstübü Tedariki; **67/** 1360

Vekil-i Harca Çadır Tedariki; **2775/** 2339

Venedik Gemilerindeki Müslümanlara Ok Tedariki; **2775/** 338

Vilayet Defterleri İçin Kilit Tedariki; **2775/**

Vilayet Defterleri İçin Sandık Tedariki; **2775/** 2274

Voyvodanın Adamlarına Arpa Tedariki; **26278/** 47

Voyvodanın Adamlarına Odun Tedariki; **26278/** 46

Voyvodanın Adamlarına Otluk Tedariki; **26278/** 47

Yanbolu Kesesi Tedariki; **26278/** 18

Yay Tedariki; **67/** 928

Yelkenbezi Tedariki; **2775/** 2083; **67/** 2831; **7534/** 1774

Zahire Tedariki İçin Akçe İrsali; **7534/** 1886, 1948

Zahire Tedariki; **67/** 3384

Zift Tedariki; **62/** 76; **2775/** 2681; **67/** 2230

Zindana Bilekçek Tedariki; **7534/** 1839

Zindana Ceket Tedariki; **7534/** 1839

Zindana Kilit Tedariki; **67/** 2465

Zindana Zincir Tedariki; **67/** 2465; **7534/** 1839

Arpa Tayini; **7534/** 200

Çıkmalar ve Adet Tayinatları; **2775/** 90

Delillerin Tayinatları; **7534/** 2759, 3071

Gedik Tayini; **2775/** 1734; **67/** 687

Hac Kfilesine Nafaka Tayini; **7534/** 727

Kabz-ı Mal Tayini; **41/** 638

Medrese Talebesine Akçe Tayini; **63/** 402; **67/** 2833

Mücrim Nafakası Tayini; **7534/** 80

Şeyhe Akçe Tayini; **2775/** 3150; **67/** 2612, 3747

Şeyhe Buğday Tayini; **67/** 1052

Şeyhe Nafaka Tayini; **7534/** 1041, 1149, 1425, 2473

Şeyhe Vakıf Zevayidinden Akçe Tayini; **2775/** 2063

Taamiye Akçesi Tayini; **7534/** 167

ı-Ticaret ve Alım Satımla İlgili Hükümler

Akmişe Ticareti; **61/** 255; **63/** 535; **2775/** 1541; **67/** 3810; **7534/** 1789

Deri Ticareti; **61/** 839, 992; **63/** 1009; **26278/** 126

Esir Tüccarları; **67/** 3700

Kumaş Ticareti; **61/** 225, 688, 739, 754, 755, 856, 934; **62/** 369; **63/** 809

Ağaç Satışı; **7534/** 938

Arazi Satışı; **233/** 53

Askere Buğday Satışı; **63/** 667

Bez Satışı; **2775/** 120

Buğday Satışı; **63/** 834

Çayır Satışı; **233/** 41,

Çiftlik Satışı; **233/** 84; **2775/** 718, 755

Çuka Satışı; **61/** 576; **67/** 331

Balmumu Alım-Satımı; **61/** 227, 376, 385, 533; **62/** 340, 345; **41/** 728

Daru'l-Harbe Tereke Satışının Meni; **19322/** 8

Değirmen Satışı; **62/** 442; **63/** 526; **233/** 166, 185

Değirmenlerin Satışı; **62/** 671

Deve Alım- Satımı; **26278/** 268, 269, 482

Direk Satışı; **67/** 617

Emanete Konulanların Satışı; **67/** 242

Ev Satışı; **7534/** 2088

Gallat Satışı; **61/** 24

Garar Satın Alınması; **41/** 230

Hali ve Muattal Yerlerin Satışı; **62/** 43; **2775/** 1002; **67/** 2661, 2662, 2663, 2668, 2683, 2690, 2921, 2945, 3060, 3061, 3084; **7534/** 3724

Hamam Satışı; **62/** 1630

Hamr Satışının Yasaklanması; **26278/** 277

Hasıl Olan Buğdayın Satışı; **62/** 1454

Kaçgun Köle Satışı; **2775/** 31

Kaliça Satın Alınması; **7534/** 4457

Katır Satılması; **26278/** 483

Kılıç Yerleri Satışı; **63/** 99

Koru Satışı; **7534/** 67

Koyun Satışı; **61/** 915; **62/** 1410; **67/** 596; **7534/** 1380

Koyun Yağı Satışı; **20/** 106

Mahlül Bağların Satışı; **62/** 313

Mahlul Emlakin Satılması; **62/** 373, 672, 820; **63/** 176, 358, 1211

Mercan Satışı; **63/** 613

Mısır Hasır Satışı; **7534/** 4510, 4512

Ot Satışı; **2775/** 159

Öşür Satışı; **61/** 550

Penbe Bezi Satışı; **67/** 2654

Resm-i Tapu İle Arazi Satışı; **7534/** 146, 224, 360, 774, 877, 1482, 1662, 1684, 1855, 1858, 1953, 2267, 2303, 2357, 2494, 2677, 2823, 2869, 2892, 3116, 3123, 3190, 3849, 3950, 4053, 4125, 4246, 4870

Seren Ağaçları Satışı; **67/** 617

Sisam Satışı; **7534/** 3704

Susam Alım-Satımı; **41/** 273, 318, 337, 447, 623, 826

Susam Satışı; **63/** 683, 1168

Tapu Resm-i Çiftlik Satışı; **41/** 1018

Tapu Resmi İle Arazi Satışı; **61/** 935; **62/** 20, 110, 134; **233/** 48; **26278/** 216; **67/** 87, 118, 391, 655, 883, 1134, 2261, 2519, 2626, 3460, 3694, 3819, 4141; **41/** 78, 190, 258, 380, 445, 476, 484, 609, 697, 714, 735

Tapu Resmi İle Çiftlik Satışı; **67/** 1854

Tapu Resmi İle Emlak Satışı; **62/** 138, 164; **67/** 3610

Tapu Resmi İle Sazlık Satışı; **67/** 4303

Tacirler; **62/** 1507; **7534/** 287

Tereke Satışı; **61/** 616, 645; **20/** 134, 174, 199; **62/** 544, 1139; **233/** 204, 239; **2775/** 545, 546, 3802, 3803

Un Satışı; **63/** 438

Vaşak Derisi Satın Alınması; **26278/** 577

Venedik'e Buğday Satılması; **62/** 1039, 1040, 1041, 1042, 1043, 1044,

Venedik'e Zahire Satılması; **62/** 1394, 1395, 1396, 1397, 1639

Yağ Satışı; **41/** 784

Zahire Alım Satımı; **67/** 1762

Zahire Satışı; **2775/** 187; **41/** 759

Zeytinyağı Satışı; **41/** 783

Ziftin Satışı; **2775/** 714

i-İstanbul İle İlgili Hükümler

Emanete Konulan Akçelerin İstanbul'a İrsali; **61/** 293; **41/** 378

İstanbul'a Arpa İrsali; **2775/** 320

İstanbul'a Bakır İrsali; **63/** 87, 493, 501, 826, 898, 1365

İstanbul'a Barut İrsali; **2775/** 1026, 1033, 1264, 1265, 1278

İstanbul'a Balaban İrsali; **2775/** 2778; **67/** 1704, 2064, 2966

İstanbul'a Buğday İrsali; **7534/** 3052

İstanbul'a Çil Akçe İrsali; **7534/** 4257, 4258, 4259, 4260, 4261, 4262, 4810, 4811, 4992, 4993, 4994, 4995

İstanbul'a Çil Altın İrsali; **7534/** 4958

İstanbul'a Güherçile İrsali; **2775/** 358, 359, 360, 415, 931, 938, 1151, 3791,

İstanbul'a Kurşun İrsali; **2775/** 3222, 3223; **7534/** 4891

İstanbul'a Sason İrsali; **2775/** 4191

İstanbul'a Şeker İrsali; **7534/** 2995

İstanbul'a Tentebezi İrsali; **2775/** 1433

İstanbul'a Üstübü İrsalii; **2775/** 927, 1011

İstanbul'a Yelkenbezi İrsali; **2775/** 1433

İstanbul'a Zağar İrsali; **2775/** 4191

Zağanosların İstanbul' İrsali; **2775/** 1053; **67/** 2064, 2966

j-Müteferrik Tahrirler

Akıncı Tahriri; **2775/** 3082

Arazi Tahriri; **63/** 1028

Denkçi Tahriri; **63/** 895

Dibekçi Tahriri; **63/** 781

Köprücü Tahriri; **26278/** 49

Küreci Tahriri; **67/** 4267

Martolos Tahriri; **7534/** 2591

Nevyafte Tahriri; **7534/** 20, 709, 885, 1702, 2040, 2283, 2681, 2830, 3300, 3500, 4368, 4501, 5039; **26278/** 496; **67/** 1133, 1534, 1655, 3205, 3415

Reaya Tahriri; **62/** 413

Tahrir Hataları; **7534/** 1161

Vilayet Tahriri; **67/** 3044

k-Müteferrik Emanet ve Nezaretler

Ayak Bacı Emaneti; **2775/** 1810

Damga Emaneti; **63/** 1503

İfraz Emaneti; **2775/** 1589

Tagarhane Emaneti; **7534/** 2063

Bimarhane Nezareti; **26278/** 624

Minare Nezaretliği; **26278/** 61

l-Müteferrik İşletmeler

Boğası İşletmeciliği; **41/** 810

Kebe İşletmeciliği; **7534/** 4971

Mum İşletmeciliği; **7534/** 3198, 3257

Sabun İşletmeciliği; **41/** 112

Sabun ve Mum İşletmeciliği; **61/** 68

Sabuncu Esnafı; **2775/** 1759

Sabunhane; **41/** 783

Sarraçhane; **7534/** 2714

Sof İşletmeciliği; **7534/** 776

Araba Karhanesi; **2775/** 243

Başhane; **63/** 1255

Bezirhane'den Bezir Yağı İrsali; **7534/** 1937

Boyahane; **67/** 3745

Damga Karhaneleri, **67/** 2860

Edirne Mevlevihanesi; **61/** 38,

Kasablardan Şemhanelere Balmumu İrsali; **67/** 2722

Serhane; **67/** 1107

Şırahane; **7534/** 2811

Yağhane İcaresi; **7534/** 1187

Yağhane; **7534/** 3704; **41/** 1013

m-Müteferrik Belgelerin Tecdidı

Ahidname-i Hümayun Tecdidi; **67/** 2510

Berat Tecdidi; **61/** 192; **67/** 678; **7534/** 1627, 1628, 1629, 1630, 1631, 2039, 2280, 2908, 5033, 5111

Bevvablık Beratı Tecdidi; **7534/** 4190

Hüküm Tecdidi; **61/** 680

Kayacı Beratı Tecdidi; **7534/** 3111

Kerestecilerin Temessükleri Tecdidı; **7534/** 2978

Mülkname Tecdidı; **67/** 2637

Nehir Reisleri Beratı Tecdidı; **61/** 80, 165

Reis Beratının Tecdidı; **7534/** 1140, 1141, 3248

n-Müteferrik Konularla İlgili Hükümler

Aba İşlenmesi; **7534/** 4971

Acem Şahı; **7534/** 81

Agatorluk Hizmeti; **67/** 1363, 1423, 1425

Akmişe Dellaliyesi; **67/** 2764

Arpa Nakli; **26278/** 514

Arpalık Olarak Verilen Köyler; **7534/** 649

Asakir-i Mansure; **67/** 3049

Asayiş; **233/** 194, 233, 234

Attar; **63/** 453

Azeb Gediği Tasarrufu; **61/** 782

Azeb Nakli; **62/** 102

Bağcı; **7534/** 388

Bağların Ölçülmesi; **2775/** 4159

Bal Mumu; **63/** 196

Batan Geminin Malları; **61/** 879; **20/** 30; **63/** 22, 261, 1132; **233/** 153, 254; **2775/** 323, 366, 870, 1758, 2629, 3331; **67/** 1082, 1809, 2253; **7534/** 1092, 1446, 3860

Bazar İhdası; **67/** 646; **7534/** 1506; **41/** 208

Bazarbaşı; **61/** 470, 820; **2775/** 1259, 1417; **7534/** 2125; **41/** 851

Bazestanz; **63/** 453; **67/** 2004; **7534/** 2926

Bezzazlık; **63/** 453

Boğazların Temiz Tutulması, **61/** 620

Bora Tarhı; **41/** 195

Bölükbaşı; **7534/** 398

Buğday Nakli; **62/** 818, 819

Buğday; **67/** 2086

Cebelin Korunması; **2775/** 2521

Celeb; **7534/** 2105

Cibayet; **2775/** 2309

Cülus-ı Hümayun; **7534/** 1627, 1628, 1629, 1630, 1631, 2039, 2280,
Çadır Tecdidî; **7534/** 4815
Çiftlik Tasarrufu; **61/** 187, 188
Çiftlik; **61/** 454,
Çuka; **61/** 910, 929; **62/** 1238; **2775/** 544, 1541
Çuka Dezgahı Mühürlenmesi; **67/** 3699
Darağaçları Tecdidî; **7534/** 2052
Darı Tevzii; **7534/** 120
Darı Tohumu; **7534/** 4093
Debbağ; **61/** 992
Define; **61/** 283, 321; **62/** 681, 691, 692, 854, 1077; **63/** 629; **2775/** 866, 3059, 3151; **26278/** 167; **67/** 449, 1341, 3339, 4405; **7534/** 1846, 1968, 2173, 2796, 3002, 3121, 4177, 4845; **41/** 8, 41, 342, 556, 578, 587, 647, 693, 852, 867, 910
Değirmen; **62/** 1610; **7534/** 162
Değirmen İcaresi; **7534/** 914
Değirmen İhdası; **61/** 932; **19322/** 4; **7534/** 4858
Dellaliye; **61/** 1025; **62/** 679
Dellallık; **61/** 133
Deri İrsali; **67/** 2973
Deriler; **62/** 1012
Deve İrsali; **67/** 1794
Dideban; **41/** 107
Dimi; **62/** 330
Divan-ı Hümayun Katibleri; **7534/** 78
Dükkan İcaresi; **2775/** 1582
Ebu's-Suud; **62/** 115, 287, 745
Eflak Voyvodası; **7534/** 1206
Ehl-i Hıref; **2775/** 3416
Emanet Eşyalar; **41/** 79
Erdel Kralına Verilecek Mekulat; **2775/** 4025
Esir İstihdamı; **67/** 222

Esir; **67/** 2085

Esirler Olanların Haklarının Mal-ı Gaib'çe Zabtı; **2775/** 2510

Eşkiyanın Defi; **67/** 3827

Ferraş; **41/** 748

Gallat; **7534/** 4140

Giray Han'a Gönderilen Keteler; **63/** 367

Giray Han'a Gönderilen Şeker; **63/** 549

Giray Han'ın Emlak ve Esbabına Ahardan Müdahale Olunmaması; **63/** 673

Göç; **67/** 102, 324, 765; **7534/** 4012, 4857

Görevlilere Hac İcazetnamesi Verilmesi; **7534/** 1868, 1945

Güzeşte Hakkı Verilmesi; **7534/** 2624

Hac Kafillesi; **2775/** 2487, 2513, 2702; **67/** 15, 1135; **7534/** 727, 816, 1243, 1834, 2759, 3071

Hac Yolu Hizmeti; **2775/** 668

Hacc-ı Şerif; **67/** 3049

Hali Toprakların Ahara Verilmesi; **2775/** 1051

Hali ve Muattal Köylerin Şenletilmesi; **2775/** 3729; **67/** 3496; **7534/** 399, 440, 823

Hali ve Muattal Yerlerin Kiraya Verilmesi; **7534/** 377

Hallaç; **7534/** 1940

Hamırlü Kuşak Damgalanması; **233/** 136, 162

Hamr Fıçıları; **62/** 135,136

Han İcaresi; **2775/** 3278

Han; **67/** 2344

Handa Kışlayan Develerin Kirası; **41/** 568

Hangah; **7534/** 167

Hameyn-i Şerifeyn; **7534/** 1009, 1250, 3104, 3130, 3381, 5210

Harami; **62/** 1529; **67/** 3760

Harami Kayıkların Defi; **62/** 179

Harem-i Şerif; **7534/** 1903

Harizan Dökülmesi; **2775/** 1784

Hasırcıbaşı Marifetiyle Saz Biçtirilmesi; **26278/** 637

Hatibin Ciheti; **233/** 163

Havale Akçesi; **7534/** 1978

Havyar; **63/** 356

Hazret-i İmam-ı Hüseyin; **7534/** 42, 200, 343

Hazret-i İsa; **7534/** 267

Hazret-i Musa; **2775/** 3212

Hekimbaşı; **26278/** 107

Hırsızlık Malları; **61/** 279

Hizmete Gitmeyenlerin İsimlerinin Müfredat Defterleriyle İrsali; **62/** 778; **2775/** 2360

Hububat Ekimi; **67/** 2123

Hız. İmam Hüseyin Asitaneleri; **67/** 832

İbrişim Kuşak; **63/** 7, 57

İç Sakalar; **67/** 1306

Kadı'nın Görevleri; **7534/** 189

Kadife Teslimi; **7534/** 3720

Kağıt Mühreciliği; **67/** 3215

Kağıthane Suyu Tevcihi; **2775/** 2909

Kağıthane Suyu; **2775/** 1367

Kalafat; **2775/** 1802

Kalafatçı; **2775/** 1712

Kaliça İrsali; **7534/** 1903

Kalkal Dede; **2775/** 3214

Kanunname; **61/** 257; **67/** 881

Kaplan Postu; **41/** 847, 903

Karaca Ahmet Sultan; **67/** 28

Kasab; **2775/** 2049

Kassam-ı Askeri; **233/** 174

Kaşçıbaşı; **7534/** 4430

Kavak Ağaçlarının Tasarrufu; **2775/** 2191

Kaybolan Bargirler; **26278/**

Kefaletname; **63/** 454

Kefil; **61/** 207, 208; **62/** 678; **2775/** 74, 129, 2455; **67/** 2624, 3596; **7534/** 475, 1116, 2069, 2148, 2372, 2387, 2555, 2764, 3600, 3737, 3938, 4143, 5012

Kefil-i Bi'l-Mal; **61/** 247

Kerbansaray Muhafazası; **2775/** 4243

Kereste Behası; **2775/** 2010

Kesilen Ağaçların Ölçülmesi; **7534/** 2546

Kethüdalık; **7534/** 2291

Kırkçeşme Suyu; **2775/** 1464, 2100, 2228

Kıtlık; **67/** 3005, 3344,

Kıyal Şeyhi; **67/** 3450

Kızılbaş; **61/** 898

Kira İle Tereke Taşımacılığı; **233/** 246

Koru; **7534/** 658

Korulardan Ağaç Kesilmemesi; **61/** 14; **67/** 574; **7534/** 53

Koyun Kışlaması; **233/** 54

Kudüs-ı Şerif; **2775/** 1582, 1708, 1722, 1759, 1760, 2428, 2576, 2590, 2692, 2929; **26278/** 275, 620, 624; **67/** 943; **7534/** 187, 267, 274, 668, 688, 779, 966, 1146, 1393, 1996, 3469, 4047, 4203

Kuraklık; **7534/** 4814

Kurşun İrsali; **26278/** 232; **67/** 1149; **7534/** 2457

Kümecilik; **7534/** 2772

Künk Tecdidı; **7534/** 711

Kütahya Çinicileri; **41/** 195

Mahbusun İtlakı; **63/** 21

Mahlul Çiftliklerin Resm-i Tapu İle Satılması; **63/** 841

Mahlul Görevlere Tevcih; **63/** 794

Mankır; **7534/** 2926

Medine'ye Gönderilen Surre Alayları; **2775/** 474, 1541

Mekke-i Müşerrefe; **2775/** 2145

Mensuh Filorici Keferesi; **2775/** 3240

Menzil Atları; **2775/** 1772

Mercan İhracı; **63/** 53; **979/** 14

Morina Balığı; **67/** 793

Muallimhane; **62/** 1061

Mufasssal İrsaliye Defteri İrsali; **67/** 1991

Mülkname; **7534/** 859; **41/** 12

Mürur Tezkeresi; **61/** 2, 317

Müteferrika; **7534/** 116, 308

Nar; **62/** 1064

Navlun; **7534/** 4140

Navlunlu Rençber Gemisi; **7534/** 4891

Nehir Reisleri; **61/** 160, 214

Nehir; **2775/** 1836

Nehirde Gemi Taşımacılığı; **2775/** 492

Ocak Yayabaşılığı; **233/** 85

Odabaşılık; **2775/** 49

Odun Tevzii; **7534/** 3017

Orman Açılması; **233/** 232; **19322/** 45

Ormanın Kesilmesinin Meni; **7534/** 795

Ortakçılık; **2775/** 939, 2217

Ölçü Aletlerinin Damgalanması; **63/** 951

Öşr-ı Şıranın Refi; **2775/** 4159

Öşür; **61/** 1029

Pazar Yeri İhdası; **61/** 13; **2775/** 1088, 2896; **233/** 49; **67/** 3185; **7534/** 353; **41/** 756

Pazar; **61/** 24

Peksimed; **67/** 312, 528, 3063, 3793, 4252, 4378, 4467; **7534/** 1994, 2033, 2266, 4522

Penbe Ekimi; **67/** 2123

Peynir; **67/** 2185

Pişkeş; **67/** 3738

Post Tabaklanması; **67/** 3738

Rafizi; **67/** 368, 1027

Rahtların Tecdidı; **67/** 825

Raiyyet; **67/** 2796

Rehin Konulan Mallar; **63/** 534

Reis Pişkeşi; **62/** 42, 139, 172, 173, 190, 191, 227, 228, 229, 256, 419, 437, 528, 808, 915, 921, 1055, 1343, 1383, 1386, 1569, 1571, 1572

Revgan; **7534/** 24

Rumeli Muhasebesi Defterleri; **7534/** 1567

Rus Elçi; **67/** 803

Saka Başılar; **67/** 1440

Salgın Hastalık; **2775/** 468, 1938, 2551, 2735, 2736, 2737, 2738, 2921, 3106, 3993; **26278/** 529, 537, 538, 583; **67/** 621, 1336, 1368, 1623, 1698, 1937, 2014, 2019, 2687, 2700, 2898, 3103, 3146, 3170, 3288, 3289, 3290, 3353, 3366, 3396, 3399, 3483, 3584, 3589, 3671, 3698, 3701, 3850, 3871, 3872, 3873, 3890, 3931, 3985, 4122, 4134, 4176, 4263, 4278, 4305, 4323, 4324, 4380, 4397, 4398, 4488, 4535, 4541, 4543; **7534/** 1088, 2522, 4008, 4626, 4803

Sandık ve Mahzenlerin Tasarrufu; **62/** 98

Sarf Katibi; **41/** 980

Seraskerlik; **67/** 345

Seyyidler; **61/** 788

Sıvahane-i Amire; **67/** 1750

Simit Unu Taşımacılığı; **7534/** 1758

Siyakat; **7534/** 1039

Sof Damgalanması; **41/** 101

Sof; **63/** 216

Su Tevcihi; **2775/** 913, 914, 915, 916, 1156, 1367, 1482; **7534/** 2806

Suğla Arazileri; **41/** 931

Suğla İhdası; **41/** 496

Surre Alayları İrsali; **2775/** 1929

Susam Ekimi; **41/** 1013

Sürgün; **67/** 2007, 2180

Şah Elçisi; **7534/** 1075

Şahnalık; **41/** 732

Şakirtin Hıyaneti; **7534/** 4086

Şakirtlik; **67/** 668, 669

Şakloz Yuvalığı Dökülmesi; **2775/** 2506

Şarap Nakli; **41/** 838, 848, 849, 890, 1023

Şehnamegûy; **7534/** 2468

Şehname-i Hümayun; **7534/** 1993

Şehzade Sultan Mehmed Kabri; **67/** 1780

Şeker Ekimi; **67/** 2123

Şeker; **67/** 2086

Şem-i Asel Zevayidleri; **67/** 2640

Şeyh Oğlundan Avarız Taleb Olunmaması; **2775/** 2757

Şeyh; **41/** 661

Şikar-ı Hümayun; **67/** 2229

Tay Hizmeti; **2775/** 2025

Tekaüd Vazifesi; **2775/** 3144

Tekke Binası; **41/** 1006

Teslimatçı; **7534/** 1337

Tuğravi Hasları; **41/** 212

Ulak Bargirlerinin Çayırda Otlaması; **41/** 610

Umeradan Sancakbaşlarının Toplanması; **67/** 2011

Urgan İrsali; **67/** 3448

Urgancılık; **7534/** 4284

Usta İrsali; **7534/** 2076

Üzüm Çubuğu İrsali; **7534/** 4609

Vaşak Derisi; **63/** 383

Vaşak Postu; **41/** 847, 903

Vazife Tevcihi; **7534/** 71

Venedik Balyosu; **61/** 293, 1070; **62/** 117

Venedik; **61/** 524; **20/** 249; **63/** 788; **233/** 139; **2775/** 2199, 3838; **7534/** 4966

Vergi Alınmayacak Mallar; **2775/** 1316

Yağ; **67/** 3185, 4342

Yamak Hizmeti; **7534/** 1477

Yasakçı; **41/** 107

Yasakname; **61/** 27, 30, 134, 988, 1014; **20/** 101

Yelkenci Gediği Tasarrufu; **67/** 652

Yetimlere Cihet Tevcihi; **67/** 1772

Zağanoscubaşılık; **26278/** 616

Zağanosların Taamiyesi; **7534/** 1178

Zahire Akçelerinin Muhafazası; **7534/** 1911

Zahire Nakli; **2775/** 35, 43, 50, 153, 156, 687, 917, 1645, 2450, 2617, 3224, 3330, 3736, 3955, 4096, 4287; **26278/** 129, 257, 305, 441; **67/** 365; **7534/** 70, 115, 230, 539, 1638, 1672, 2820, 3812, 4003, 4510, 4512, 4921, 4935

Zahire; **62/** 1071; **67/** 1519

o- Gayri Müslim Cemaatlere Ait Hükümler

Aynaroz Keşişleri; **61/** 499, 660, 680, 684, 687, 718

Aynaroz Manastırı; **2775/** 2693

Aynaroz Rahibleri; **2775/** 2307; **7534/** 1085, 1124

Ermeni Murahhaslığı; **2775/** 774

Ermeni Papaslar; **63/** 433

Ermeni Taifesinin Murahhasa Mahsulü; **67/** 606

Ermeni; **63/** 936

Keşiş; **61/** 682; **62/** 645, 1384, 1499; **979/** 21; **2775/** 301, 1153, 1392; **67/** 2666, 2908, 3079; **7534/** 908

Keşişin Muafiyeti; **20/** 180

Kilise; **61/** 316, 321; **20/** 19, 53; **62/** 1240, 1493; **979/** 21; **2775/** 252, 1153; **67/** 768, 2421,

2534, 3446, 3786

Kilise Arazileri ile İlgili Hukuki Sorunlar; **62/** 1478, 1478; **67/** 2534

Kilise Arazileri; **61/** 475, 541, 684, 702, 718, 1084; **67/** 3348

Kilise Cami Tamiri; **2775/** 2054; **7534/** 79, 2150

Kilise Gelirleri; **61/** 777

Kilise Gelirlerinin Hazine-i Amire'ye Teslimi; **7534/** 3251

Kilise Görevlilerinin Muhallefatları; **61/** 656

Kilise Mermerleri; **233/** 177

Kilise Satışı; **62/** 72; **67/** 2691

Kilise Vakıfları; **61/** 507, 560, 649, 1063; **20/** 53; **62/** 451; **26278/** 333, 334

Kiliselerden Alınan Öşürler; **61/** 662, 663

Kiliselerden Öşür Taleb Olunmaması; **61/** 50

Kiliselere Ait Araziler; **61/** 661; **63/** 661

Kilisenin Camiye Tebdili; **61/** 441

Kilisenin Mahzene Tebdili; **61/** 146

Manastır Arazileri; **67/** 1262, 1263; **7534/** 908, 909

Manastır Arazisinin Satışı; **7534/** 2136

Manastır Değirmenleri; **61/** 682

Manastır Vakfı; **2775/** 4070; **7534/** 4019

Manastır; **61/** 335, 661, 662, 682, 1084; **62/** 265, 302, 465, 1413, 1499, **67/** 1262, 1263, 1493, 1668, 1669, 2666, 2908, 3079, 3446, 3729, 3965, 3986, 4025, 4026, 4030, 4445; **2775/** 1392, 2173, 4070; **7534/** 908, 909, 2866, 2886, 3185

Metropolit Beratlarının Tecdidı; **61/** 136, 342, 628, 630

Metropolit Pişkeşi; **61/** 628

Metropolit Tayini; **62/** 145, 302, 492, 504, 905, 954,

Metropolit; **61/** 117, 316, 497, 498, 541, 560, 611, 777, 778, 806, 908, 1063, 1064; **62/** 549, 1240, 1315, 1336, 1384, 1411, 1413, 1422, 1494, 1608; **19322/** 2; **63/** 995

Metropolitin Reayaya Zulmünün Meni; **2775/** 4290

Metropolitlik Rusumu Tahsili; **19322/** 2

Metropolitlik; **20/** 100, 108, 142

Papas Pişkeşi; **61/** 1064

Papas; **61/** 702, 778, 884; **20/** 19, 108, 176; **62/** 203, 724, 1384; **63/** 936

Papaları Muafiyeti; **61/** 832; **67/** 125

Papaların ve Keşişlerin Muafiyeti; **2775/** 1455

Patrik Beratlarının Teftişi; **61/** 285

Patrik Pişkeşleri; **61/** 285

Patrik Tayini; **20/** 179; **62/** 41, 529, 1024,

Patrik; **61/** 702, 827, 884; **20/** 19, 53, 124, 182; **62/** 274, 354, 366, 451, 532, 533, 539, 540, 549, 599, 629, 870, 882, 887, 974, 981, 982, 1006, 1199, 1200, 1315, 1574, 1575,

Patrikin Reayaya Zulmünün Meni; **2775/** 4289, 4290

Patriklik Rusumu Tahsili; **7534/** 4529

Patriklik; **2775/** 1455

Piskopos Beratlarının Tecdididi; **61/** 136, 342,

Piskopos Tayin; **62/** 27, 698

Piskopos; **61/** 62, 200, 777; **62/** 424, 502, 1198, 1493, 1494, 1598, 1599

Rahip; **61/** 316, 700, 1040; **62/** 59, 203, 449, 1478, 1478; **67/** 768, 1261, 3786, 4445; **7534/** 267, 314, 908, 909, 2866, 3185

EK 3

XVI. YÜZYIL MALİYE AHKÂM DEFTERLERİ HÜKÜM ÖZETLERİ CD'Sİ

CD İLGİLİ AÇIKLAMALAR

Bu CD’de XVI. yüzyıla ait 12 maliye ahkam defterinde mevcut 19804 hükmün özetleri yer almaktadır. Özetleri hazırlanan defterler CD’de kronolojik bir düzende sıralanmıştır. Özetlenen hükümler 1746 sayfa kadar bir yer işgal ettiğinden bunlar CD ortamında teze ek olarak verilmiştir.

Başbakanlık Osmanlı Arşivi’ndeki Maliye ahkam defterlerinde hükümler numaralandırılmamıştır. Bu sebeple öncelikle hükümlere numara verilmiş ve tezin sonuna eklenmiş indekste yer alan kavramlar da bu hüküm numaralarına göre düzenlenmiştir⁷⁷¹. Bilgisayar ortamında hazırlanan hüküm özetleri tablolarında önce hüküm numarası verilmiş sonra hükmün özeti yazılmış ve son sütunda da sayfa numaraları gösterilmiştir.

Defterlerin her bir sayfasında ortalama olarak dört ile yedi hüküm yer aldığından ve defterlerden bazıları 2000 sayfaya kadar ulaşan büyük defterler olduğundan araştırmacıların tezin sonuna eklenen indekste atıf yapılan kavramı bir sayfa içerisinde bulmaları çok güç olacaktı. Bu sebeple hazırlanan indekste doğrudan sayfa numarasına atıfta bulunulmamış hüküm numaralarına atıf yapılmıştır. Araştırmacılar özetleri verilen hükümlerin orijinallerine ulaşmak istediklerinde önce indekste ki hüküm numarasını tespit etmeli daha sonra CD üzerinde defter ve hüküm numarasını bulmalıdırlar. CD’deki hüküm özetlerinin karşısında yer alan sayfa numarasıyla da defterdeki orijinal hükmün bulunduğu sayfaya ulaşılabilir.

⁷⁷¹ Başbakanlık Osmanlı Arşivi tarafından yayınlanan Mühimme Defterleri’nin sonunda yer alan indekslerde sayfa numarası yerine hüküm numaralarına atıfta bulunulmuştur. Bu tez çalışmasında da araştırmacıların konulara daha kolay ulaşmalarını sağlamak için indeksler hüküm numaralarına göre düzenlenmiştir.

XVI. YÜZYIL MALİYE AHKÂM DEFTERLERİ HÜKÜM ÖZETLERİ CD'Sİ

ÖZGEÇMİŞ

1969 yılında Ordu'nun Mesudiye ilçesinde doğdum. İlk, orta ve lise öğrenimimi İstanbul'da tamamladım. 1990 yılında girmiş olduğum öğrenci seçme ve yerleştirme sınavında Marmara Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Arşivcilik bölümünü kazandım. Arşivcilik bölümünden 1994 yılında mezun oldum.

1995 yılında Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Arşivcilik Bölümü yüksek lisans programına başladım. Bu programı, *Osmanlı Bürokrasisinde İrâdeler ve İrâdelerin Form Özellikleri* isimli tezi hazırlayarak 1997 yılında tamamladım.